KÁDÁR JÁNOS

SZILÁRD NÉPI HATALOM: FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG

Kádár János

SZILÁRD NÉPI HATALOM: FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG

KÁDÁR JÁNOS

SZILÁRD NÉPI HATALOM: FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG

KOSSUTH KÖNYVKIADÓ

1959

Felelős kiadó a Kossuth Könyvkiadó igazgatója

BESZÉD A KÍNAI PÁRT- ÉS KORMÁNYKÜLDÖTTSÉG LÁTOGATÁSA ALKALMÁVAL RENDEZETT NAGYAKTÍVA-ÉRTEKEZLETEN

1957 JANUÁR 16

Kedves elvtársak, elvtársnők, tisztelt hallgatóim!

1956 november 4-e óta első ízben jöttek össze ebben a teremben Budapest kommunistáinak és legjobb pártonkívüli dolgozóinak képviselői aktívagyűlésre. Bár az ellenforradalom elleni harcnak egy igen nehéz, ugyanakkor dicsőséges szakasza már mögöttünk van, úgy gondolom, ez a gyűlés mégis jelentős eseménye fővárosunknak, az országnak, pártunknak és dolgozó népünknek egyaránt.

Budapest kommunistái, munkásai, dolgozói a fő osztagai maradnak a magyar kommunista mozgalomnak és a magyar népi demokráciának az ellenség minden olyan törekvése ellenére, hogy zavart vigyen ezen forradalmi osztag soraiba.

Mai budapesti aktívagyűlésünknek különösen nagy jelentőséget kölcsönöz az a tény, hogy részt vesz rajta a vidéki meghívott aktivistákon kívül a Kínai Népköztársaság hazánkba látogatásra érkezett kormányküldöttsége, Csou En-laj miniszterelnök elvtárs vezetésével. *(Nagy taps.)* Így összetalálkozott és egybeolvadt ma itt mozgalmunk és népünk életének két külön-külön is nagy jelentőségű eseménye.

Engedjék meg kedves elvtársaim és barátaim, hogy a magam részéről is szívből üdvözöljem messziről érkezett kedves vendégeinket, Csou En-laj elvtársat és a többi jelenlevő kínai elvtársat, valamint az aktíva minden egyes magyar résztvevőjét. *(Taps.)* Hiszen ha nem is találkozunk és beszélünk egymással naponta, együtt harcolunk minden órában, közös az örömünk is, a keserűségünk is, és a közös erőfeszítés eredményeként születtek ügyünk győzelmei is. Új és nagyobb erőt merítünk mindnyájan abból, ha egy-egy ilyen gyűlésen találkozunk.

Kínai elvtársaink jelenléte külön nagy erőt ad nekünk. Lenin, a győzelmes októberi forradalom lánglelkű vezetője a jövőbe

tekintve, a szocialista forradalomról szólva egy cikkében a következőket írta:

„A harc kimenetelét végeredményben az határozza meg, hogy Oroszország, India, Kína stb. a világ lakosságának óriási többségét alkotja. S az utóbbi évek folyamán éppen a föld lakosságának ez a többsége sodródik bele rendkívüli gyorsasággal a felszabadulásért folyó harcba, úgyhogy ebben az értelemben a kételynek még csak árnyéka sem férhet ahhoz, hogy mi lesz a világot átfogó harc végső megoldása.

Ebben az értelemben a szocializmus végleges győzelme tökéletesen és feltétlenül biztosítva van"*.

E sorokat Lenin 1923-ban írta. Ő már nem láthatta meg, de mi megéltük azt a napot, amikor Kína kommunista pártja által vezetett népe, összezúzva az imperializmus igáját, a szabadság útjára lépett és szocialista világhatalommá vált az imperializmus vesztére és a nemzetközi munkásosztály, valamint a szabadságukért küzdő népek örömére.

A Kínai Népköztársaságot a győzelmes harc évei eredményeként 1949 október 1-én kiáltották ki. Már két nap múlva, október 3-án megállapodás jött létre a Kínai és a Magyar Népköztársaság kormányai között követek kölcsönös küldésére és sokoldalú kapcsolatok kiépítésének megkezdésére. Ezen a napon valóban mély baráti és kölcsönösen előnyös kapcsolat született meg a 600 milliós Kínai Népköztársaság és a kilenc és félmilliós Magyar Népköztársaság között. Kulturális, kereskedelmi, postai, tudományos együttműködési és számos más egyezmény jött létre és fejlődött államaink között.

De a barátság a bajban állja ki az igazi próbát.

Attól a naptól kezdve, amikor a magyar munkásosztály forradalmi erői elszánt harcba fogtak az előretörő ellenforradalom visszaverésére és megsemmisítésére, a népi Kína minden vonalon hatalmas és igaz barátként állt mellénk.

Kezdve az olyan felbecsülhetetlen értékű eszmei és politikai segítségtől, mint amilyen a Zsenminzsipao „Még egyszer a prole-

* *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 502—503. old.

tárdiktatúra történelmi tapasztalatairól" című cikke, egészen a szabad valutában nyújtott hosszúlejáratú kölcsönig és a visszatérítés nélküli anyagi segítségig, nagy támogatást adott és erőt nyújtott nekünk.

Ilyen előzmények után, a bajtársiasság és barátság jegyében jött létre közöttünk, kínai és magyar kommunisták és hazafiak között ez a mai — számunkra, magyar kommunisták számára ünnepi — találkozás.

Személyesen nekem abban a szerencsében volt részem, hogy ebben az évben többször volt alkalmam találkozni Pekingben, Moszkvában és most itt, Budapesten vezető kínai párt- és állami funkcionáriusokkal éppen úgy, mint a gyáraikban bennünket, magyarokat nagy barátsággal fogadó kínai munkásokkal, vagy a házacskájában teával kínáló egyszerű, idős kínai parasztnénivel.

Nem tudom szavakkal kifejezni azt a figyelmet és együttérző érdeklődést, amelyet a nagy kínai nép minden fia részéről — akár a legmagasabb vezető, akár a legegyszerűbb dolgozó is volt az illető — tapasztaltam a Magyar Népköztársaság és a magyar nép ügyei iránt.

Ezért kínai vendégeink türelmét is igénybevéve, szeretnék belső kérdéseink közül néhányat szóvátenni, itt, a budapesti kommunisták és pártonkívüli dolgozók aktívagyűlésén.

Kedves elvtársak!

A szocialista forradalom vívmányainak megőrzéséért és továbbfejlesztéséért folytatott harcunk jellege egy idő óta már túlnyomóan politikai, és a gazdasági és kulturális feladatok megoldásának kérdései is előtérbe kerültek.

Ez a helyzet nem zárja ki, hanem ellenkezőleg, megkívánja a rendfenntartó szervek magasfokú éberségét, hogy a még mindig lehetséges provokációkat vaskézzel letörjék. Hasonlóan szükséges fejleszteni a forradalom fegyveres erőit, ide értve az új szervezésű honvédséget is. Meg kell büntetnünk bűnük arányában a Magyar Népköztársaság elleni ellenforradalmi fegyveres támadás szervezőit és szítóit. *(Nagy taps.)* Ezt a feladatot nem itt kell részletezni, itt inkább egy-két ideológiai és politikai harci kérdést szeretnék szóvátenni.

Mindenekelőtt szükséges az eszmei harc javítása és fokozása. Erre két alapos okunk is van. Az első az, hogy rendszerünk fő támasza a dolgozó tömegeknek, elsősorban a munkásosztály tömegeinek aktív, tényleges támogatása.

A tömegek mozgósítása pedig a marxizmus—leninizmus eszméinek a terjesztése, a társadalmi élet, az osztályharc állandóan felmerülő új kérdéseire adott világos, marxista—leninista válaszoknak a terjesztése nélkül nem lehetséges.

Az eszmei harc fokozása másodszor különösen fontos azért, mert az elmúlt eseményekben az ellenforradalom egyik törekvése az volt, hogy eszmei zavart vigyen be a dolgozók, a munkásosztály soraiba. Meg kell mondani, nem is minden siker nélkül. Az ellenforradalom „demokráciának", „forradalomnak" nevezte a forradalmárok és kommunisták meggyilkolásának, a népi demokratikus rendszer aláásásának sötét napjait, az imperialisták és kapitalisták restaurációs törekvéseit. „Nemzeti forradalom" címkéje alatt törtek a magyar nemzeti függetlenségre és akarták a magyar népet a nyugati imperializmus gyarmatává tenni. Hasonló célokra használták fel az imperialisták a „sztálintalanítás" és a „rákosizmus elleni harc" torz jelszavait is.

E hamis célokra felhasznált jelszavak leleplezése után ugyan már a „Szabad Európa" elnevezésű uszító imperialista rádió mind kevesebbet beszél „sztálintalanításról" és a „kommunizmus liberalizálásáról", annál többet a kommunizmus elleni harc félre nem ismerhető reakciós jelszavairól, mégis van nálunk még elég zavar a becsületes emberek egy részének fejében is.

A marxizmus—leninizmus eszmei fegyvereivel állhatatosan és türelmesen fel kell világosítani a tisztán nem látókat és ingadozókat, ugyanakkor le kell leplezni a munkásosztály álcázott ellenségeit.

Időszerű kérdéseink kellő megvilágításához használják fel elvtársaink pártunk decemberi központi bizottsági ülésének határozatát, a forradalmi munkás-paraszt kormány január 5-i elvi nyilatkozatát, továbbá az öt kommunista és munkáspárt január 1-i budapesti találkozójáról, a kínai, magyar és szovjet vezetők január 10-i moszkvai találkozójáról kiadott nyilatkozatokat. Különleges tanulmányozást és kellő propagandát érdemel meg a legutóbbi időben kelt külföldi marxista irodalomból a Zsenmin-

zsipao című kínai lap „Még egyszer a proletárdiktatúra történelmi tapasztalatairól" című nagyértékű és a magyar kérdéssel behatóan foglalkozó cikke.

Kedves elvtársak! Anélkül, hogy tagadnánk a magyar sajtó és rádió munkájának az utóbbi hetekben észlelhető bizonyos fokú javulását, meg kell mondani, hogy *a tömegek között végzett ideológiai munka (és egyben az ellenforradalom elleni eszmei és politikai harc) központi kérdése ma a sajtó és a rádió területén folyó propagandamunka gyökeres megjavítása.* (Úgy van! Taps.) Hogy csak pártunk központi lapjánál, a Népszabadságnál maradjunk, helyesnek lehet nevezni azt a törekvést, hogy a régi, teljesen száraz, hivatalos közlönyszerű újságtípust megváltoztatva, a lapot élénkebbé, olvasmányosabbá tegyék, és így a lap inkább néplap jellegű legyen. De méltatlan a párt központi lapjához, hogy amíg pártunk és kormányunk fontos megnyilatkozásait, a nemzetközi munkásmozgalom fontos közleményeit az újság különböző oldalaira úgy széttördelik, hogy ember legyen a talpán, aki a folytatást megtalálja *(Taps.)*, addig a címoldalon gyilkossági híreket közölnek ökölnyi betűkkel, belül pedig az elvi jelentőségű cikket félmeztelen táncosnő képével „élénkítik". *(Úgy van!)* Az ilyesfajta törekvés nem pártlaphoz, még csak nem is néplaphoz méltó, hanem a legrosszabbfajta burzsoá lap típusa felé visz, illetve vinne — de ebbe nem lehet beleegyezni. *(Taps.)* Némely újságíró elvtársnál úgy látszik szokássá vált, hogy valamiféle „objektivizmus" cégére alatt a „nagyvilág hírei" gyakran teljesen vagy legalábbis túlnyomóan a nyugati kapitalista országok híreiből állnak, mintha szocialista országok nem is lennének a „nagyvilágon".

Az ideológiai munkát és ezen belül a sajtó- és rádiópropagandát ma olyan nagyfontosságú kérdésnek kell tekinteni, ami megfelel annak a helyzetnek, amelyre az a jellemző, hogy az ellenforradalommal szembeni harcban a fegyveres harcot felváltotta a szavak és a betűk csatája, és a szocialista forradalom erőinek ebben is győzniük kell. *(Nagy taps.)*

Néhány szót a proletariátus diktatúrájáról. Kétségtelen, hogy a legutóbbi években reformista nézetek hatoltak be a magyar kommunisták egyes köreibe, leginkább a kommunista értelmiség bizonyos csoportjaiba. Egyes körökben elfeledkeztek a marxiz-

mus azon alapvető tételéről, hogy az államformák lehetnek igen különbözőek, de amikor a fő ellentmondás a burzsoázia és a proletariátus kibékíthetetlen érdekellentétében van, az állam vagy a burzsoázia, vagy a proletariátus diktatúráját valósítja meg. Megfeledkeznek egyesek arról, hogy a demokrácia nem lehet osztálytartalom nélküli. Az úgynevezett kapitalista „demokrácia" a kapitalista államokban a dolgozó tömegeknek a hatalomból való kirekesztését és a burzsoázia diktatúráját valósítja meg. Következésképpen a demokrácia népköztársaságunkban sem lehet osztálytartalom nélküli, ellenkezőleg, meg kell valósítani a proletariátus diktatúráját és ugyanakkor a burzsoázia kirekesztését a hatalomból.

Ezért tételjük el a „demokrácia" hangoztatását osztálytartalom megjelölése nélkül és valósítjuk meg a szocialista demokráciát, amely demokrácia a legszélesebb dolgozó tömegek számára, ugyanakkor diktatúra a kizsákmányolók — vagy kisajátított volt kizsákmányolók — osztályuralmi törekvéseivel szemben.

Mi valljuk a szocialista demokrácia kiszélesítésének és elmélyítésének szükségességét a dolgozó tömegek számára, ugyanakkor elítéljük a szocialista demokrácia felcserélését a „demokrácia" általános hangoztatásával — és ebben az álláspontunkban nincs semmiféle ellentmondás. A burzsoá diktatúra államában a „demokrácia" általános követelése minden közelebbi megjelölés nélkül is haladó követelés, mert az elnyomott osztály, a proletariátus számára követeli a jogok kiterjesztését. A proletárdiktatúra államában a „demokrácia" általános követelése minden közelebbi megjelölés nélkül, csak reakciós követelés lehet, mert ugyancsak az elnyomott osztály, a jelen esetben azonban a burzsoázia számára követeli a jogok kiterjesztését.

Viszonyaink között a demokrácia általános hangoztatása és az e szó körül csapott lárma helyett a dolgozó nép érdekeinek egyetlen igazi védelme a proletárdiktatúra hatékony megvalósítása, mégpedig mindkét vonatkozásban, azaz a dolgozó tömegek jogainak szilárdítása és kibővítése, s az osztályellenség jogainak szűkítése és korlátozása irányában.

A proletárdiktatúra hatékony megvalósítása ma különösen megkívánja mind a párt-, mind az állami élet területén a demokratikus

centralizmus lenini elvének következetes megvalósítását: a párt, illetve az állam életében dolgozó tömegek lehető legszélesebb bevonását a döntések meghozásába, ugyanakkor a meghozott döntések végrehajtásában a cselekvés feltétlen egységét. Más szóval nagymértékben meg kell szilárdítani a párt- és állami fegyelmet. Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy az ellenforradalom végleges megsemmisítése nem képzelhető el kemény forradalmi fegyelem megteremtése nélkül. *(Taps.)*

Belső kérdéseink közül utoljára kell még pár szót szólnom átmeneti gazdasági nehézségeinkről.

Kötelességünk a nép előtt nehézségeinkről nyíltan beszélni. Nem követhetjük a múlt káros gyakorlatát abban sem, hogy rózsaszínűnek mutassuk vagy mondjuk a feketét is. De az ellenkezőjét sem tehetjük. Ma, ha sajtónkat olvassa valaki, az infláció és a munkanélküliség szót olvassa a leggyakrabban. Fennáll az infláció, a pénzromlás veszélye? Fennáll. Meg kellett ezt mondanunk nyíltan? Feltétlenül. De hozzátartozik a kérdéshez az is, hogy *saját népgazdaságunk erejére, a magyar munkások, parasztok és értelmiségiek tudására, eltökéltségére, munkakészségére támaszkodva, a testvéri szocialista országok gazdasági támogatása eredményeképpen saját kezünkben van minden reális lehetősége annak, hogy az infláció lehetséges veszélyét látva, leküzdjük azt, feltéve, ha az egyedül lehetséges utat, a termelés növelésének útját járjuk.*

Van nálunk most bizonyos korlátok között mozgó munkanélküliség? Van. Kellett erről nyíltan beszélni? Kellett. De nincs meg a lehetőségünk arra, hogy ez a munkanélküliség időben és méreteiben is valóban korlátozott legyen és rövid idő alatt leküzdjük?

Megvan ehhez is minden lehetőség. De ehhez nem elegendő az ördög szakadatlan falravetítése és a baj eltúlzása, hanem feltétlenül szükséges a dolgozó tömegek mozgósítása a megoldandó feladatok elvégzésére. Mutassuk meg a pozitív jelenségeket és példákat is.

Mindenki tudja nálunk, hogy a pénzromlás veszélyének tényleges elhárításához a termelés növelése szükséges. Azt is tudja mindenki, hogy a termelés növeléséhez ma elsősorban több energia, még pontosabban: több szén szükséges. Ha több energia, és szén lesz,

az átmeneti munkanélküliséget is felszámoltuk. Elindultunk ezen az úton? Feltétlenül elindultunk.

A sajtó szűkszavú tudósításaiból is láthatja mindenki, hogy a megfelelő kormányintézkedések, a szénügyet kézbevevő kormánymegbízottak lelkes és céltudatos munkája, mindenekelőtt azonban a magyar bányászok osztálytudatos és hazafias, kötelességtudó munkája eredményeképpen a napi 12 000—14 000 tonnás széntermelést körülbelül egy hónap alatt sikerült napi 45 000—47 000 tonnás termelésre felvinni *(Taps.)*, és ha a fejlődés ütemét ezen a téren fokozni tudjuk, akkor fő gazdasági nehézségeink megoldást nyernek.

Kedves elvtársak! Manapság az emberek egy része szenzációkat keres. Hát nem elég nagy szenzáció az, amit bányászaink általában véghez vittek? Vagy ezen belül az, hogy a nógrádi szénmedence bányászai kisebb létszámmal máris megtermelik az október 23-a előtti szénmennyiség több mint 80 százalékát? Vagy nem elég nagy szenzáció az, hogy a nógrádi medencében a mizserfai bányászok egyik nap az október 23. előtti termelés 98 százalékát érték el? *(Taps.)* Hogy úgy mondjam én is: nagy „szenzációk" ezek, nagy eseményei hazánk életének.

Mind erőteljesebben kirajzolódnak azok a jelek, amelyek a magára találó magyar nép életerejéről, alkotó képességéről beszélnek, és végső fokon az ellenforradalmi támadás következtében előállott súlyos, de átmeneti gazdasági nehézségeink felett aratott győzelem gyümölcseit érlelik.

Kedves elvtársak!

Aktívánkon vidéki elvtársak is jelen vannak. Gondolom, a budapesti aktíva nyugodtan megüzenheti általuk parasztttestvéreinknek, hogy ha a rendet maguk a tömegek óvják a falun, ha most serényen felkészülnek a tavaszi munkára és ahhoz jókor, az ősszel mutatott szorgalommal hozzálátnak — nyugodtak lehetünk.

Kedves elvtársak, elvtársnők, tisztelt hallgatóim!

Végezetül visszatérek a nemzetközi kérdésekre.

Az imperialistáknak az a terve, hogy Magyarországot kiszakítsák a szocialista táborból — kudarcba fulladt. Ezért dühöngenek reánk és tehetetlenül keresik a módját, hogyan árthatnának még a Magyar Népköztársaság ügyének. Sajnos, az Egyesült Nemzetek Szervezetét is eszközül tudják felhasználni céljaikra. Ismeretes,

hogy az Amerikai Egyesült Államok kezdeményezésére megszavaztattak az ENSZ közgyűlésen valamiféle ötös bizottságot, az úgynevezett és általuk gyártott „magyar kérdés" vizsgálatára. Ennek a bizottságnak olyan szerepet szántak, amely sérti a Magyar Népköztársaság szuverenitását, és beavatkozást céloz a magyar belügyekbe. Kormányunk tiltakozott ez ellen az ENSZ főtitkárához küldött jegyzékben, de ezen túlmenően kijelenthetem, hogy kormányunk ugyanazzal a szilárdsággal el fog hárítani minden beavatkozási kísérletet a magyar belügyekbe a jövőben is, mint ahogy azt eddig is tette.

Mi szeretnénk, ha az ENSZ az emberiség békéjét — és a magyar nép békéjét és nyugalmát is — szolgáló hasznosabb kérdésekkel foglalkozna, például a leszereléssel, az atom- és hidrogénfegyverek betiltásával és megsemmisítésével. Vagy foglalkozna az imperialisták Egyiptom elleni agressziójával, a Magyar Népköztársaság és a többi népi demokratikus ország ellen irányuló imperialista aknamunka és felforgató tevékenység kivizsgálásával. Ez az ENSZ tekintélyét is jobban növelné a népek szemében, és az emberiség számára is hasznosabb volna. Ugyancsak növelné szerintünk az ENSZ tekintélyét és javítaná munkáját is, ha megadnák végre azt, amit előbbutóbb úgyis meg kell adniuk — a Kínai Népköztársaság törvényes helyét az ENSZ szervezetében. *(Nagy taps.)*

Kedves elvtársak! Kedves elvtársnők, tisztelt aktívagyűlés!

Ahogyan a Magyar Népköztársaság megdöntését célzó ellenforradalmi támadásban döntő szerepe volt a nemzetközi imperializmusnak, ugyanúgy a magyar szocialista forradalom ügyének megmentésében döntő szerepe volt a proletár internacionalizmus szellemében nekünk segítséget nyújtó Szovjetuniónak és az ügyünket támogató szocialista tábor egységének. *(Taps.)* Ezért azokon a nemzetközi találkozókon, amelyeken pártunk és kormányunk vezetősége képviselve volt, nevezetesen az öt párt és kormány budapesti találkozóján és a január 10-i moszkvai kínai—magyar—szovjet tanácskozáson képviselőink hitet tettek a proletár internacionalizmus eszméje által összefogott szocialista tábor megbonthatatlan egysége mellett. *(Taps.)*

Mi a proletár internacionalizmus eszméjéhez, a szocialista tábor egységéhez hűek maradunk, mert ez marxista—leninista világnéze-

tünk parancsa, és népünk, munkáshatalmunk, népköztársaságunk, szocialista jövőnk érdekeinek szolgálata. *(Taps.)*

Kedves elvtársak! Elvtársnők!

Úgy érzem, hogy a szocialista forradalom ügye melletti szilárd helytállás eltökéltségével, a proletár internacionalizmus szellemében megerősödve, a marxizmus—leninizmus zászlajának legyőzhetetlenségébe vetett hittel megyünk el mindnyájan munkánkra e gyűlésről.

Kérjük Csou En-laj elvtársat, az egész kínai kormánydelegációt, hogy ezt, mint üzenetünket, vigyék el nagy hazájukba a testvéri kínai népnek. *(Taps.)*

Éljen a Magyar Népköztársaság!

Éljen a Kínai Népköztársaság!

Éljen a szocialista világ Szovjetunió által vezetett táborának forradalmi egysége! *(Hosszantartó, lelkes taps.)*

A magyar—kínai barátság dokumentuma.
Kossuth Könyvkiadó 1957.

FELSZÓLALÁS A SZAKSZERVEZETEK ORSZÁGOS TANÁCSA X. TELJES ÜLÉSÉN

1957 JANUÁR 26

Kedves elvtársak!

Amikor elkezdtük a harcot az ellenforradalom fegyveres leveréséért, a fegyveres harc vége felé mind gyakrabban voltak összeütközéseink olyan szervezetekkel, csoportokkal, amelyek *nevükben* ugyan munkásintézmények voltak, *törekvéseikben, céljaikban* azonban kétségtelenül az ellenforradalmat szolgálták. Csak ilyennek tudom minősíteni az úgynevezett Budapesti Központi Munkástanácsot is. Nem állíthatom, hogy ennek a volt központi munkástanácsnak minden tagja a munkásosztály árulója lett volna. De hogy az egész szervezet mozgatása, akciói az ellenforradalom céljait szolgálták, azt önök is éppen olyan jól tudják, mint én.

Ezekben az első napokban az ellenforradalom követelése az volt, hogy az üzemekben ne legyen se párt-, se szakszervezet.

Az ellenforradalom csapást akart mérni a pártszervezetekre és a szakszervezetekre, nem beszélve arról, hogy a forradalmi munkás-paraszt kormány megdöntését akarta.

Az akkori vitákban megmondtam: *amíg lesz munkásosztály, addig lesz pártja is, volt a Horthy-korszak alatt is, a felszabadulás után is, és a jövőben is lesz mindaddig, amíg a szocialista társadalom teljesen meg nem valósul. Ugyanez a véleményem a szakszervezetekről is.*

Sok vita volt a vasúttal kapcsolatban. Nézetem szerint azokat, akik felvetették a gondolatot, hogy a MÁV vezérigazgatóságában munkástanács létesüljön, katonai meggondolások vezették, és nem a munkások érdekeinek képviselete. A munkástanács a MÁV vezérigazgatóságában katonai intézmény; nem a forradalmat, hanem az ellenforradalmat szolgálja. Ezt mindenki tudja. A vasutas elvtársak tulajdonképpen egy jó szakszervezetet hiányoltak. Olyan szakszervezeti intézményre gondoltak, amely ismeri a vasutasok életét, nem hunyja be a szemét a vasutasok sérelmei előtt és képviselni tudja érdekeiket.

A munkástanácsokat illetően nézeteltéréseink támadtak a jugoszláv elvtársakkal. Kardelj elvtárs kijelentette, hogy az ő véleménye szerint a helyes eljárás részünkről az lett volna, ha átadjuk a hatalmat ezeknek a központi munkástanácsoknak. Amikor Kardelj elvtárssal vitáztam, megmondtam, hogy Belgrádból nem ismerik annyira ezeket a központi munkástanácsokat, mint mi itt, Budapesten. Bizonyos munkástanácsok nem a munkások érdekét képviselték és szolgálták.

Szeretnék pár szót szólni a párt és a szakszervezet viszonyáról is. Ez összefügg azzal a bizonyos „független szakszervezet" jelszóval.

Beszélgetések során többször volt alkalmam megmondani, hogy nekem személy szerint teljesen megfelel az a formula, amelyet a szakszervezet és a párt viszonyáról Lenin használt. Ha valaki ennél jobbat tud mondani, megvizsgáljuk. *(Derültség.)*

A lenini álláspont szerint a függetlenség politikai fogalom, és ebben az értelemben a szakszervezetek nem lehetnek függetlenek sem a munkásosztály forradalmi pártjától, sem a munkásosztály egyéb harci szerveitől.

Van azonban egy másik nagyon fontos fogalom: az *önállóság*, és én a magam részéről csak ezt tudom ajánlani. Ez mindenki számára értelmes és világos: *a szakszervezet legyen a munkásosztály önálló szervezete.*

Miért nem független például a mi viszonyaink között a párt és a szakszervezet egymástól? Azért, *mert az eszmei, elvi alap feltétlenül közös.* Gáspár elvtárs beszámolójában kijelentette, hogy a szakszervezetek a marxizmus—leninizmus alapján állnak. Azt hiszem, hogy a magyar szakszervezetek vezető testületében nincs értelme ezt vitatni. *A szakszervezetek a szocializmus elvi alapján állnak, a munkáshatalom mellett állnak. Ezek a közös eszmei vonások, célkitűzések bizonyítják, hogy a párt és a szakszervezet egymástól politikailag nem függetlenek.*

Az önállóságot illetően a párt és a szakszervezet viszonyában a múltban káros gyakorlat alakult ki. Káros volt ez a gyakorlat a párt szempontjából, káros volt a szakszervezet szempontjából, következésképp az egész munkásosztály szempontjából. A helyes gyakorlat, hogy a párt legyen a munkásosztály ideológiai, eszmei és politikai vezetője, és ilyen értelemben hasson a szakszerve-

zetekre is. De magától értetődő — éppen a közös eszmei kiindulópont alapján —, hogy a szakszervezet élje a maga életét önállóan. Ha ez nincs így, akkor kár származik belőle a pártra is, mert a párt tekintélyét sem növeli az, ha parancsszóval beleavatkozik a szakszervezet mindennapi életébe, mindennapi kérdéseibe.

Az önállóságot úgy is értem: nem célszerű, hogy a különböző pártszervek a hatáskörüknek megfelelő szakszervezeti szervre kötelező határozatokat hozzanak. A pártszerv hozhat és kell is, hogy hozzon határozatot olyan kérdésben is, amellyel a szakszervezet is foglalkozik, leszögezve saját álláspontját. Ez az álláspont azonban csak a párttagokra kötelező. Amikor a párttagok egy szakszervezeti testületben ennek az álláspontnak a védelmében kiállnak, a fegyverük a meggyőzés, az elv legyen. Be kell bizonyítaniuk, hogy ez az álláspont a helyes. Nem lehet érvek helyett azt mondani, hogy ezt és ezt kell csinálni, mert valamelyik pártszerv így határozott.

Az önállóság kérdése az is, hogy szerintünk a szakszervezeti vezetőségeknek akkor lehet tekintélyük, ha a dolgozók bíznak bennük. Ha valahol egy irodában előre kiszámított összetételű vezetőséget kívánnak ráerőszakolni a tagságra: nem lesz bizalom, nem fogják követni azt a szakszervezetet. Ez a mi véleményünk. A történelmi tapasztalat megtanított minket arra, hogy ebbe a hibába ne essünk újra bele.

Az elmúlt években alapvető hiba volt, hogy pusztán a párttagok számszerű többségével akarták biztosítani a pártvezetést egy-egy szakszervezetben. Ez nem járható út. Elképzelhető, hogy egy szakszervezeti intézményben vagy szervben tíz ember közül csak három párttag van, de azok tekintélyükkel, vagyis nem mennyiségi többségükkel, hanem marxista tudásuk alaposságával, meggyőző erejükkel vezetni tudják azt az intézményt.

Az arány természetesen nem lesz mindenütt ugyanaz. El lehet képzelni, hogy a legalsó szakszervezeti szervekben a pártonkívüliek aránya magasabb, a középfokúakban kisebb, a vezető fokon pedig még kisebb. Ez sem statisztikai normák miatt van így, hanem azért, mert szükségszerűen azok lesznek a vezetők, azok felé fordul a tömegek bizalma, akik politikai ügyekben, az elmélet-

ben, a szakszervezeti munkában nagyobb tapasztalattal rendelkeznek.

Mi éppen ezért nem félünk attól, hogy a tömegek választják a szakszervezeti vezetőket.

A szakszervezetet úgy kell egészségesen építenünk, hogy a tagok a mindennapi gyakorlatból győződjenek meg a szakszervezet önállóságáról. Lenini elv az, hogy a szakszervezeti mozgalom a forradalom iskolája a munkástömegek számára, és ezért nagyon kell vigyázni erre az önállóságra. Nem lesz iskola a szakszervezet, ha valaki csak akkor lehet szakszervezeti tag, mikor már a marxizmus—leninizmus összes tételeit, azután a párt valamennyi határozatát, annak minden részét kötelezően elismeri. Én remélem, hogy helyreáll a lenini elveknek megfelelő egészséges arány, és a párttagok számaránya lényegesen kevesebb lesz, mint a szakszervezetben tömörült dolgozók száma.

Ezért is nagyon fontos, hogy a szakszervezet a munkásosztály nagy iskolája legyen.

Szólnom kell még a munkásérdekeknek, a dolgozók érdekeinek helyes szolgálatáról. Ez a szakszervezet elsőrendű feladata. *A szakszervezetnek szolgálnia kell a munkásosztály napi érdekeinek védelmét, de a munkásosztály alapvető, általános érdekeit is.* A munkásosztály elemi érdeke az, hogy a szocialista társadalom építése megfelelő ütemben folyjék és teljes befejezést nyerjen Magyarországon; hogy Magyarország szocialista ország legyen, mindenféle kapitalista kizsákmányolástól mentesen. A szakszervezetnek érdeke és feladata, hogy ezt az alapvető célt szolgálja. A másik feladata a munkások napi érdekeinek szolgálata.

Emlékezzenek 1945—46 telére és 1946 tavaszára. Rendkívül súlyos volt akkor a munkásosztály anyagi helyzete. Voltak szakszervezeti funkcionáriusok, akik ekkor elmentek a gyárakba leszerelni a vadsztrájkot és helyesen arról beszéltek, hogy ki kell tartani, dolgozni kell, különben nem tudjuk stabilizálni a gazdasági helyzetet. Más szakszervezeti funkcionáriusok viszont megfordították a dolgot, kimentek a dolgozók közé és azt mondották: üres hassal nem lehet dolgozni, előbb adjanak megfelelő fizetést és azután majd dolgozunk. Ez olyan „munkamegosztás" volt, amely szerintem nem vált a munkásosztály javára, sőt még a szakszervezeti mozgalom dicsősé-

gére sem. Ilyen úton lehet átmeneti népszerűséget szerezni. De a tapasztalat azt is megmutatja, hogy a tömegek szemében igazán becsületet csak azok szereznek, akik megmondják az igazat. A tömegeket ugyanis nem szabad lebecsülni, a tömegek nem buták, van történelmi tapasztalatuk és meg tudják különböztetni az igazi vezetőt az olyan vezetőtől, aki csak játszik a tömegek érzelmeivel.

Amikor november 3-án ennek a kormánynak a létrehozásán gondolkodtunk, azt hiszik, nem tudtam azt, hogy nem virágkoszorúval fognak minket fogadni? Nagyon jól tudtam, de meg voltam győződve igazságunkról és arról, hogy *a nép meg fogja érteni tettünket, helyeselni és becsülni fogja, hogy az ellenforradalmi áradattal szembeszegültünk és megmentettük a magyar proletárdiktatúrát.* (Nagy taps!)

Követeléseket összeállítani a világ legkönnyebb dolga. Csak egy nagyon kicsi szakszervezeti jártasság kell hozzá, hogy egy hatalmas követeléslistát össze lehessen állítani. A követelések realizálása, a megvalósítás már egy kicsit nehezebb.

Itt van például a sztrájk kérdése. Nos, megvannak már a követelések, vagy ahogyan Gáspár elvtárs itt helyesbítette, a jogos igények listája. *(Derültség.)*

Most, hogyan lehet ezeket megvalósítani? Lépjünk sztrájkba! Sztrájkba lépni lehet... Volt itt olyan sztrájk, amelyet a világ soha nem látott: összkomfortos sztrájk, házhoz szállított ellátással. *(Derültség.)*

Elvtársak! Van *részleges sztrájk*; harc a napi igények kielégítéséért. Itt is számít, hogy kivel szemben vívom ezt a harcot. Ha például dolgozom egy gyárban, és egy tőkés a tulajdonos, akkor arról van vitám, hogy a profitból mennyi legyen az övé, és abból mennyit szakítsunk le munkabérre a munkásosztály számára. Ez egyszerű, világos és érthető kérdés. De mindig tudnod kell, hogy kitől és mitől követeled, kié, mié a gyár? Ha az a munkásosztály gyára, a munkáshatalom gyára, akkor már más a helyzet, akkor a jövedelem egyik zsebből átmegy a másikba.

Van *általános sztrájk*. Ha ezt kapitalista országban csinálják, úgy hívják, hogy politikai sztrájk, harc a hatalomért. *Ha proletárdiktatúrában csinálnak ilyesmit, akkor is ugyanez a tartalma: politikai*

harc, harc a hatalomért, de akkor a munkásosztály hatalma ellen. Ezért azt mondom, hogy a sztrájkjog deklarálása nem hasznos.

Persze, általában lehet arról vitatkozni, hogy egy szocializmust építő államban a sztrájkjog deklarálása egyáltalán hasznos-e. De most az ellenforradalom által szított, kiprovokált és a félrevezetett munkások által realizált sztrájknak a szentesítése semmiféleképpen sem helyes politika. Mert világos, hogy *ez a sztrájk, a résztvevők akaratától függetlenül, a Magyar Népköztársaság elleni ellenforradalmi támadásnak a hátvédje volt.*

Anyagilag ez a sztrájk nem vált a dolgozók javára. 9,5—10 milliárd, termelés nélkül kifizetett forintról van itt szó! Most nagyon kellene az a pénz például a műszaki, értelmiségi dolgozók, a pedagógusok és más munkás- és dolgozókategóriák bérének reális emeléséhez. Ebből a politikából tehát csak az ellenforradalomnak volt haszna, erre a sztrájkra gazdaságilag megint csak a munkásosztály fizetett rá. Most pedig egy ilyen elvi deklaráció — akár akarjuk, akár nem — ennek a nem helyes, a munkásérdekek ellenére való sztrájknak a szentesítése volna. — *Ez az igazság a sztrájkjog körül.*

Egy másik kérdés: *az élet alapja a termelés.* A helyzet az, persze nem mindenütt, de igen sok helyütt, hogy most a munkabér magasabb, mint október 23-án volt, a megtermelt érték viszont alacsonyabb. A bányászok nagyon szépen megvédték becsületüket. Mondhatom elvtársak, amit most a bányászok véghez visznek, az tiszteletére, becsületére válik nemcsak a bányászoknak, hanem az egész munkásosztálynak. Például a nógrádiak sokkal rosszabb körülmények között 82 százalékát termelik a réginek. Viszont van olyan gyár is, amely teljes létszámmal, a régi munkabéralap 20—25 százalékos túllépésével a régi termelési értéknek csak kb. 34 százalékát termeli.

Ilyen alapokon nem lehet a munkásosztály életszínvonalát emelni. S itt meg kell mondani őszintén és nyíltan, hogy *a termelés kérdésével a szakszervezetnek nagyon komolyan kell foglalkoznia, éppen mint a munkások anyagi felemelése alapvető eszközével.*

Befejezésül arra kérem a hallgatóságot: képviseljék a munkásosztály érdekeit úgy, ahogyan a mi viszonyaink között hatásosan képviselni lehet. Segítsenek a munkáshatalom erősítésében, a poli-

tikai harcban. Nem pártkérdés ez, ez a rendszer kérdése. Ha ellenforradalmi gazemberséget látnak, lépjenek fel ellene.

Segítsenek a munkásosztály anyagi érdekeinek megvédésében. Növeljék a megtermelt értéket, hogy legyen mit elosztanunk. Ki-ki a maga frontján végezze jól a maga munkáját, így gyorsabban fogunk előrehaladni. *(Hosszantartó, lelkes taps.)*

Népszabadság, 1957 január 29.

FELSZÓLALÁS A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT CSEPELI AKTÍVAÉRTEKEZLETÉN

1957 JANUÁR 27

Kedves elvtársak! Az elmúlt hónapok eseményei során a harc lényegében a hatalomért folyt. A megvert burzsoázia a hatalom visszaszerzéséért folytatott harcot. *E harc lényege, hogy kié legyen a gyár, a föld.* A burzsoázia most is azon töri a fejét, hogyan árthat a munkások hatalmának. Az ilyen kártevés ellen, bármilyen formát öltsön, fel kell lépnünk. Ennek nagyon fontos feltétele, hogy a munkásság tisztán lásson és egységes erővel küzdjön a munkáshatalom további erősítéséért. Ha minden munkás azon töprengene, hogyan segíthetné a legjobban az országot, ha nem feledkeznének meg egyesek arról, milyen volt, amikor a hatalmat a burzsoázia gyakorolta, akkor ma sokkal előbbre lehetnénk. Tehát *a valóban forradalmi munkásegység fejlesztése, megszilárdítása az egyik legfőbb feladat, aminek megoldásáért a kommunistáknak a volt szociáldemokratákkal is és minden becsületes dolgozóval is együttműködve kell küzdeniük.*

Az elmúlt években súlyos hibák történtek, sokszor súlyosan megsértették a szocializmus elveit. Ma is előfordulnak hibák, azonban ezeket ki lehet és ki is kell javítani. A munkásoknak nem szabad az ellenforradalom mesterkedéseinek felülniük, nem szabad tűrniük, hogy egyes hibáinkat és fogyatékosságainkat az ellenség a munkáshatalom elleni burkolt és nyílt támadásra használja fel; nem szabad egyetlen becsületes munkásnak sem a munkáshatalom ellen fordulnia — ellenkezőleg: minden erejükkel meg kell védeniük a munkáshatalom vívmányait.

A kommunistaellenes hangulatkeltésről szólva, megállapíthatom: az a vád, hogy a kommunisták „sztálinisták", „rákosisták", ma már eléggé elcsépelt szólam, ezért az ellenforradalom, a reakció most más módszerekkel próbálja elérni céljait: különféle hazugságokkal, hamis vádakkal igyekeznek eltávolítani a kommunistákat. Az ilyen módszerek ellen természetesen nem ad védelmet

a fegyveres erő: arra van szükség, hogy a kommunisták bátran, határozottan lépjenek fel mindenféle hazugsággal és intrikával szemben, végezzenek alapos felvilágosító munkát a dolgozók soraiban.

A vallásoktatás kérdéseiről szólva: a fakultatív vallásoktatást a nagy kapitalista országokban már a polgári forradalmak idején, a XVIII. és XIX. században megvalósították. Ezt a helyes elvet azonban manapság sok helyütt furcsán alkalmazzák: a szülőket meg sem kérdezik, a gyermekeket lelki terrorral kényszerítik a jelentkezésre. Sok helyütt feltűntek az egykori szerzetesek, levitézlett oktatók, s néhány helyen szinte üldözik azokat, akik nem jelentkeznek vallásoktatásra. A kormány a szükséges rendelkezéseket kiadja s érvényt is szerez azoknak, hogy az ilyen lelki terrornak véget vessen. Szükséges azonban, hogy a rendcsinálásban e téren is segítsenek a pártszervezetek: vegyék fel a harcot a lelkiismereti szabadság megsértése ellen. Az ellenforradalom először a férfiakat vitte harcba, később a nőket akarta megszerezni, ma már a gyermekekre fanyalodik, s tapasztaljuk, hogy nem egy hitoktató, köztük számos újsütetű hitoktató hihetetlenül szégyenletes és szemérmetlen lélekmérgezést űz a gyermekek körében.

A munkástanácsok kérdéseiről: A lemondott csepeli központi munkástanács tevékenysége nem a munkáshatalom érdekeit, hanem az ellenforradalom célkitűzéseit, a Szabad Európa Rádió „tanácsainak" megvalósítását szolgálta. Ezért mondotta ki a feloszlását is. Röviddel a tanács feloszlása előtt, a kormánnyal folytatott megbeszélések során maga Nagy Elek, a tanács vezetője is elismerte: az ilyen tett, mint a feloszlás, rosszabb lenne egy közvetlen provokációnál. Röviddel e megbeszélés után azonban mégis kimondták a tanács feloszlatását, követve ezzel az ellenség által sugalmazott kívánságot.

A munkástanácsok az ellenforradalom zűrzavarában jöttek létre, s így számos oda nem való elem beférkőzhetett. Az ilyen elemek ottléte azonban nem jelenti, hogy a munkástanács egészét el kell vetni. A feladat az, hogy a munkástanácsokat — ha szükséges, egyes tanácstagok visszahívásával, az oda nem való elemek kitételével — a nép javára, a munkások javára igazgassák, a helyes irányba térítsék.

A munkástanácsok fennállása természetesen nem jelent olyan varázsszert, amely egy csapásra minden problémát megold, azonban arra kell törekedni, hogy a tanácsok helyes átformálásával *mindenütt a munkáshatalom érdekeit szolgálják*, s fontos szerepet töltsenek be az építőmunka helyes irányú továbbfejlesztésében, az életszínvonal emeléséért folyó küzdelmekben, népi demokratikus rendünk megerősítésében. A kommunisták egyik igen fontos feladata, hogy ezt elősegítsék. *A munkástanács akkor végezhet igazán hasznos és eredményes munkát, ha a kommunisták, a munkásosztály pártja vezeti.* Ezt azonban nem lehet parancsszóval elérni. Arra van szükség, hogy a párttagság áldozatosan dolgozzon e cél megvalósításáért.

Mielőbb helyre kell állítani a párt erejét. Az ellenség reszket a párt erejétől, reszket attól, hogy ez az erő mielőbb teljessé válik. Tudatosítanunk kell azonban minden munkásban, a munkásosztály ügyéért dolgozó és dolgozni akaró minden munkástanácstagban, hogy a párt ereje a munkáshatalom megszilárdításának, a konszolidációnak, a nemzet felvirágozásának döntő fontosságú tényezője. S hogy ezt megértessük az egész munkásosztállyal, ideológiai harc is szükséges. Meg kell vívni az eszmei harcot is, amely napjainkban a fegyveres harc nyomán homloktérbe kerül.

A párt és a kormány fő bázisa a munkásosztály és a vele szövetséges dolgozó parasztság.

A hatalomért folyó harcban a párt a vezető erő, a vezérkar: párt nélkül a munkásosztály nem juthat hatalomra, és nem is tarthatja azt meg. Ezt bizonyítják az október 23-i események is. Az események lényege, hogy a pártban árulás következett be, a párt ereje nem avatkozhatott be az események menetébe s így következhettek be az ellenforradalmi akciók sorozatai, melyek a népi demokráciát pusztulással fenyegették.

A párt egyes kérdéseivel kapcsolatban sokan hiányolják, hogy nem készült még el a párt programja és szervezeti szabályzata. Ezek elkészítése valóban sürgős feladat. Addig is világos azonban a program két pontja, két legfőbb kérdése: egyrészt a szocialista társadalom felépítése, másrészt az ellenforradalom megsemmisítése, a hatalom megerősítése. Ezeket a célokat a program részletes kidolgozása előtt is mindenki világosan látja.

Felvetődik az a kérdés is, hogy tömegpárt lesz-e az MSZMP. Erre az élet vastörvénye adja meg a választ, *s ha az MSZMP nem is lesz olyan tömegpárt, mint az MDP volt, biztos, hogy erős, egységes párt lesz, amely a nép érdekeit védi.*

A pártnak vigyáznia kell a marxizmus—leninizmus eszméinek tisztaságára. Az események okozta eszmei zűrzavarban sok helyen például azt hangoztatták, hogy a nemzet vezető ereje nem a munkásosztály, hanem az értelmiség vagy az ifjúság. Ezekkel a nézetekkel le kell számolni. A vezető erő szilárdan a munkásosztály, amely a dolgozó parasztsággal szoros szövetségben gyakorolja a hatalmat. A haladó értelmiség pedig segíti a munkásosztályt, a munkás-paraszt forradalmi szövetséget.

A párt politikai irányvonalának kérdéséről:

Szilárdan el kell határolni magunkat a Rákosi-féle szektás politikától, és nem kevésbé a Nagy Imre—Losonczy-csoport osztályáruló politikájától.

Vigyázni kell arra, hogy pártunk soraiban egységes irányvonal érvényesüljön, és a kettős vonal ne bomlassza többé sorainkat. Egységes erőként kell harcolni az ellenforradalommal szemben. Az ellenforradalom — a néptömegek jogos elégedetlenségét kihasználva — harcba indult a népi demokrácia megdöntéséért. Ezt a harcot, amely még ma is folyik — az ellenforradalom kezdte és így vele szemben a forradalom kemény fegyverével kell fellépni, mert enélkül nincs szocialista konszolidáció.

A megtévedt embereket felvilágosítjuk, de aki fegyvert emel a népi hatalomra, annak kezéből kiütjük a fegyvert, aki összeesküvést sző államunk ellen, a proletárdiktatúra fegyverével találja szemben magát.

A perspektíváról szólva meg kell állapítanunk, hogy sokan pesszimisták napjainkban, mert felmerült a munkanélküliség, mert gazdasági nehézségeink vannak. Ez a pesszimizmus azonban nem indokolt: *csak rajtunk múlik, hogy mielőbb vége legyen a nehézségeknek, úrrá legyünk bajainkon.* Ehhez azonban a kommunisták egységes elhatározására, összeforrott erejére van szükség. Pártunk fejlődő ereje, immár 150 000 tagot számláló tábora már ma is nagy erő, tömegerő. A kommunistáknak meggyőződésük tudatában,

félelem nélkül kell harcukat vívniuk. A hibákat helyre kell hozni s ehhez is az összefogás szükséges. Ha minden dolgozó a maga helyén minden eszközzel védi a munkáshatalmat, a végső és teljes győzelem hamarabb bekövetkezik. *(Nagy taps.)*

Népszabadság, 1957 január 31.

FELSZÓLALÁS A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT NÓGRÁD MEGYEI AKTÍVAÉRTEKEZLETÉN SALGÓTARJÁNBAN

1957 FEBRUÁR 2

Kedves elvtársak!

Nógrád megye mindig a forradalom erős bázisát alkotta. Munkásmozgalmi és közéleti tevékenységem idején két területen dolgoztam hosszasabban, pártmunkás vagy képviselői minőségben. Az egyik: Budapest XIII. kerülete, amely Angyalföld néven ismeretes, a másik Nógrád megye. Mindkettőre büszke vagyok. Az ellenforradalmi hullám és az ellenforradalom dühöngéseinek napjaiban bizonyára sok olyan hely volt Magyarországon — de kettő biztosan volt: Angyalföld és a salgótarjáni járás —, ahonnan a vörös zászló egy percre sem került le. Erre büszkék lehetnek a Nógrád megyei dolgozók és minden magyar forradalmár.

A múlttal kell és érdemes foglalkozni. Most, amikor a forradalom erőit újjászervezzük, tisztelettel kell emlékeznem azokról az 1919-es vöröskatonákról, akik védelmezték a magyar forradalom és a nemzeti függetlenség ügyét a salgótarjáni járásban. *(Taps.)* Emlékeznünk kell azokra a kommunistákra és forradalmárokra, illegális pártmunkásokra, akik a Horthy-rendszer huszonöt esztendős korszaka alatt őrizték és magasra tartották a forradalom zászlaját a salgótarjáni járásban és Nógrád megyében.

Emlékeznünk kell, elvtársak, arra is, hogy Salgótarjánban az utcán, a borbélyműhelyben, az üzletekben „Szabadság" szóval köszöntötték egymást az emberek a felszabadulás első napjától kezdve. És amikor 1945-ben választásra került a sor, *a salgótarjáni járás lett az ország kiemelkedően legerősebb kommunista fellegvára:* a járásban több mint 70 százalékot kapott a kommunista párt. *(Taps.)*

Jártam Salgótarjánban 1956 augusztusában is. Nem voltunk könnyű helyzetben. A vezetés hibái és sok hiányossága ismeretes volt a nép előtt. Mégis ezen a főtéri gyűlésen, amelyen csaknem 18 000 ember vett részt, *éreztem akkor: a nógrádi nép meg van győződve arról, hogy a párt ki tudja javítani a hibákat.*

A mi pártunkban sok hiba volt, és nincs okunk arra, hogy ne beszéljünk ezekről. De 1956 augusztusában már minden becsületes kommunista érezte és tudta, hogy a júliusi központi vezetőségi ülésen megtörtént a fordulat, és megszületett a pártban és az országvezetésben a feltétele annak, hogy a korábbi évek hibáit normálisan kijavítsuk, és hogy a hibákon okulva, azokat kijavítva, gyorsabban haladjunk előre.

Az elvtársak arról beszélnek, hogy október 23-a nemcsak úgy véletlenül jött létre. Ebben teljesen igazuk van. Október 23-át 12 esztendeje készítette elő a magyar ellenforradalom és a nemzetközi imperializmus. De nagyon jól jegyezzük meg, hogy *az ellenforradalom sok évi előkészület után akkor indult rohamra, amikor az a veszély fenyegette, hogy a párt felismerte és kijavítja az elkövetett hibákat, és már hozzá is látott a hibák kijavításához.* Ez nagyon fontos tanulság számunkra.

Nyugaton heves agitáció és uszítás folyik a magyar népi demokrácia ellen. Még mindig az a központi vitakérdés, hogy október 23. és november 4. között forradalom volt-e, vagy ellenforradalom? Egyszerűsítsük le a kérdést és csak a lényegét nézzük.

Mi a szocialista forradalom fő jellemzője? 1919-ben Magyarországon szocialista forradalom volt. Megszületett a proletárdiktatúra. Ezt az ellenforradalmárok leverték. 1945 és 1947 között ismét szocialista forradalom ment végbe.

Mi határozta meg ennek a lényegét? Az, hogy milyen társadalmi osztály ragadta kezébe a hatalmat. 1919 március 21-én éppen úgy, mint betetőzésképpen 1947-ben, a magyar munkásosztály ragadta a hatalmat a kezébe. *A hatalom, elvtársak, rendkívül fontos dolog az osztályharcban. Mindennél fontosabb!* Mert egy társadalmi osztály a hatalom birtokában mindent megtehet, de ha a hatalom nincs a birtokában, talán semmit sem tehet. Ezért az osztályharcban a cél mindig a hatalom. Ezt a hatalmat a munkásosztály meghódította. *A hatalom birtokában mindenekelőtt társadalmi tulajdonba vette a termelési eszközöket. Ez történt 1919-ben és 1945 és 1947 között is. A termelési eszközöket, vagyis a gyárakat, a bányákat, a bankokat, a földet a dolgozó osztályok vették birtokba.*

Ahogyan azt Marx már 1848-ban, 1849-ben meghirdette a szocialista forradalom céljaként, a kisajátítókat kisajátították.

A szocialista forradalom lényegéhez tartozik, hogy az új uralkodó osztály a kultúra eszközeit is birtokba veszi: a mi viszonyaink között a rádiót, a sajtót, az iskolákat, a színházakat stb.

Ez a folyamat nálunk végbement; a munkásosztály a hatalom birtokába került. Ezt mindenki pontosan tudja, aki nem akar ködösíteni.

Ezek után csak úgy vetődhet fel a kérdés: ki lehet az, aki ezzel a hatalommal szemben fegyverrel támad, és mi lehet a célja az ilyen támadásnak. Ellenforradalomról van szó, teljesen világos.

Ahogy 1919 augusztus 2-án, úgy 1956 október 23-án is megkezdődött Magyarországon az ellenforradalom. Az ellenforradalom is folyamat.

Az ellenforradalmároknak általában nem könnyű a nép elé állniuk, mert nem hirdetik meg valódi céljaikat. Egyetlen ellenforradalmár sem mondhatja, hogy kedves magyar nép, én azelőtt burzsuj voltam, 10 000 holdas nagybirtokom volt, vagy bányarészvényes voltam, nagyszerűen éltem, nagyszerűen tudtam a népet nyúzni, hát legyetek szívesek, szavazzátok meg, hogy én kerüljek újra hatalomra. *(Derültség.)* Ezért *az ellenforradalom mindig beburkolja, elhomályosítja, elködösíti célkitűzéseit és olyan mozzanatba kapaszkodik, amely többé-kevésbé szimpatikus lehet a tömegek előtt.* Például 1919-ben az ellenforradalom azt mondta: nem jó az a diktatúra, az kemény dolog, legyen inkább demokrácia. És mit csinált? Megdöntötte a proletárdiktatúrát, de első lépésként nem ellenforradalmi kormányt állított fel, nem is annak érdekében agitált, hanem szakszervezeti kormányt ajánlott az országnak. És nyeregbe segítette a Peidl-kormányt, amely hat napig „uralkodott". Azután jött a Friedrich-kormány, utána jött Horthy és azután következett a kommunisták és a haladó emberek lemészárlása, az országból való kiüldözése, az ellenforradalmi terror és a burzsoázia diktatúrája 25 esztendőn keresztül.

Miért érdemes erre visszaemlékezni? Azért, mert *október 23-án sem azzal jött a burzsoá, hogy nagyon kellemetlen, hogy a gyár már köztulajdon, adjátok nekem vissza. A nagybirtokos sem mondta még akkor, hogy adjátok vissza a 20 000 holdat. Hanem azt mondták, hogy a sztálinizmus ellen kell harcolni* — emlékezhetnek rá — „ki

kell javítanunk a hibákat". Persze a kijavítást úgy értették, hogy agyonütni magát a szocialista forradalmat is.

Figyelembe kell vennünk, hogy a régi hibák miatt nagyon sok munkásember, parasztember, sőt diák is el volt keseredve, és ezért *ezzel a tetszetős jelszóval nagyon sok embert tudtak becsapni.* Nem úgy, hogy itt harcra kelt a nép a szocializmus ellen, mert ez az ellenforradalom közönséges hazugsága és rágalma. Nem a nép harcolt a Magyar Népköztársaság ellen, hanem az ellenforradalmárok.

Az ellenforradalom célja természetesen a hatalom visszaszerzése volt, s nem az ilyen vagy olyan hibák kijavítása, hanem a régi földesúri-kapitalista világ visszaállítása. Nem teóriáról van itt szó — hiszen 1919-ben meg tudták csinálni —, hanem történelmi tapasztalatról. Most, október 23-án is ezt akarták. Ezt mindenki tudja, aki B. Szabót hallotta a rádióban. Ez a volt kisgazdapárti vezető azt mondta, hogy az 1930-as kisgazdapárti program híve. Mindszenty is kijelentette, hogy elvileg a magántulajdon alapján áll. Azt mindenki tudja, hogy mit jelent a magántulajdon a gyárak és a bankok viszonylatában. Azután azt mondta: az egyháznak mindent vissza kell kapnia, mégpedig hamarosan. Persze itt az egyház elvesztett kincsei között nem az oltáriszentségre gondolt ő sem, mert az megmaradt, *ellenben nem maradt meg az a 930 000 hold, ami 1945-ben az egyház kezén volt.* Nem olyan nehéz tehát megállapítani, hogy forradalmi események voltak-e ezek, vagy ellenforradalmiak, csak nem szabad tűrni a ködösítést, a lényegről kell beszélni és akkor mindenki megérti a lejátszódott ellenforradalmi folyamatot.

Nagyon fontos az álcázás felismerése. 1930-ban Németországban weimari köztársaság volt. Polgári demokrácia úgynevezett demokratikus jogokkal; lehetett szavazni, így, úgy, amúgy. A monopoltőke diktatúrája érvényesült Németországban akkor is, amelynek azonban már nagyon terhére volt az a „sok" szabadság. Messzemenő háborús tervei voltak a német monopoltőkének és ezért elindította útjára a Hitler Adolf nevű fasisztát. De amikor elindultak, ők sem mondhatták, hogy vissza a monopoltőke nyílt diktatúrájához, mert ezzel a német munkások valószínűleg nem értettek volna egyet. A szocializmus olyan erős gondolat volt a népekben már akkor is, hogy ezt nem kerülhették meg, és ezért

kitalálták a „nemzeti szocializmust". Azt már réges-régen kielemezték, hogy ez a „nemzeti szocializmus" sem nemzeti, sem szocializmus nem volt. Erre nem vesztegetek sok időt, mert önöknek volt alkalmuk a nemzeti szocializmus áldásait a saját bőrükön tapasztalni, a második világháború alatt, a német megszállás alatt, a Szálasi-rezsim alatt. Ez a nemzeti szocializmus a német dolgozóknak, Európa dolgozóinak, az emberiségnek a második világháborút és az emberek millióinak legyilkolását hozta.

Mostanában új jelszót dobtak fel az imperialisták. 1956-ban erősen propagálták a „nemzeti kommunizmust". Dulles külügyminiszter úr 1956 tavaszán tartott beszédében azt mondta: bele kell törődnünk abba, hogy ezekben a kelet-európai országokban a társadalmi élet irányítói önmagukat kommunistáknak tartják és nekünk azért kell harcolni, hogy ezeket az embereket, mint kommunistákat elszakítsuk Moszkvától. Ez volt Dulles programja. *Ezzel egyidőben kiadták a nemzeti kommunizmus jelszavát és kezdték a kommunistákat megkülönböztetni.* Ezt mondták: az egyik puha kommunista, a másik kemény kommunista. Az egyik sztálinista, a másik liberális, az egyik internacionalista kommunista, a másik nemzeti kommunista, és kinyilatkoztatták, hogy ők a nemzeti kommunista törekvéseket támogatják minden rendelkezésükre álló erővel. A nemzeti kommunisták közé sorolták többek között Nagy Imrét. A reményüket Nagy Imrébe helyezték, mint egy ismert „nagy tekintéllyel rendelkező" magyar „nemzeti kommunistába", és ennek megfelelően irányították politikájukat.

Végezzünk legalább itt, Nógrád megyében ezzel a nemzeti kommunizmussal. Ezért vetettem fel a németországi hasonlatot. Ez az úgynevezett nemzeti kommunizmus nem ikertestvére-e annak a nemzeti szocializmusnak, amelyet 1930-ban agyaltak ki az imperialisták a néptömegek becsapására? Én azt hiszem, ikertestvére és a magyar forradalmároknak szembe kell szállniuk ezzel a jelszóval. *Nincs nemzeti kommunizmus! A nemzeti kommunizmus hamis jelszó. A dolgozók megtévesztésére való, mert a kommunizmus internacionalista, a világ dolgozóinak világnézete.* (Taps.)

Az a meggyőződésem, hogy a „sztálinista", „rákosista" és hasonló jelszavak is befejezték pályafutásukat. Eddig több szocialista

országban is beszéltek erről, de legnyomatékosabban három szocialista országban: Jugoszláviában, Magyarországon és Lengyelországban. Magyarországon november 4-én a forradalom visszaütött és világossá vált, hogy az ellenforradalom ellen kell harcolnunk és nem valamilyen képzelt sztálinizmus vagy rákosizmus ellen, mert miközben ilyen képzelt fogalmakkal vesződünk és vitatkozunk, az ellenforradalom megfojtja a magyar proletárdiktatúrát.

A lengyeleknél a Trybuna Ludu valamikor novemberben már azt írta: „Nem tűrhetjük becsületes kommunisták üldözését a sztálinizmus kiagyalt jelszava alatt." A lengyelek is kimondták. A kegyelemdöfést a kínai elvtársak adták meg egy nagyon nagy értékű marxista művel, amely a Zsenminzsipaoban jelent meg. Ebben leleplezték és megsemmisítették ezt a hamis jelszót és teóriát.

Vannak elvtársak, akiket megtéveszt a tisztánlátásban Nagy Imrének és társainak szerepe. Nincs semmi okunk ezeknek az embereknek kommunista múltját elemezgetni, mert az most alárendelt, tizedrangú kérdés.

A tények alapján kell eligazodnunk. Nagy Imre, Losonczy Géza, Háy Gyula meg Zelk Zoltán igenis szította a fegyveres támadást a Magyar Népköztársaság ellen és védelmezte a forradalmi erők megmozdulása után is az ellenforradalom ügyét.

Nem Mindszentyt, meg B. Szabót, meg herceg Eszterházy Pált, meg gróf Takách-Tolvayt változtatta forradalmárrá Nagy Imrének, Losonczynak meg Háy Gyulának a csatlakozása, hanem *ők léptek az ellenforradalom útjára.* (Taps.)

Beszéltünk az úgynevezett nemzeti szocializmus, meg a nemzeti kommunizmus osztálytartalmáról. Nézzük meg ezeknek a jelszavaknak a másik felét, a nemzeti felét. És itt is a lényeget nézzük. Voltak ugyanis, akik azt állították, hogy október 23-a valamiféle nemzeti forradalom volt.

Kik harcoltak a nemzeti függetlenségért? Az előbb már említettem, hogy nem Horthy harcolt a magyar nemzeti függetlenségért 1919 tavaszán, hanem a salgótarjáni vöröskatonák, Horthy Szegeden a francia katonai parancsnokságon, Bethlen István pedig Bécsben, a bécsi ellenforradalmi komiténál áruba bocsátotta a magyar nemzet függetlenségét azért, hogy osztályuralmukat vissza-

szerezzék. Árulásuk sikerrel járt, mert a nemzet függetlenségét elárulva, megnyerték az antantba tömörült imperialisták támogatását és az antant támogatásával vérbefojtották a magyar proletárdiktatúrát — de ugyanakkor megölték a magyar nemzeti függetlenséget is. A második világháború időszakában nem Horthy, nem Kállay Miklós, és általában nem a földbirtokosok és a burzsoák védték a magyar nemzet függetlenségének ügyét. Ők annak idején elmentek Berlinbe, és eladták a magyar nemzet függetlenségét, eladták a magyar népet Hitler háborús gépezete számára. Magyarországot 1944 március 19-én megszállták a német fasiszták, ez a magyar népnek 600 000 ember életébe került. Ez nem a nemzeti függetlenség védelme, hanem elárulása volt.

A nemzeti függetlenség nagy és szent dolog, elsősorban a mi számunkra, kommunisták számára szent dolog és nem a burzsoák számára.

A nemzeti függetlenségért a második világháború idején a kommunisták, Rózsa Ferenc, Schönherz Zoltán, Ságvári Endre és társaik harcoltak, akik közül sokan elestek ebben a harcban. És a felszabadulás idején? Hogyan kaptuk vissza nemzeti függetlenségünket?

A világ első szocialista államának, a Szovjetuniónak a segítségével. *(Taps.)*

És most, október 23-án ki védte, ki támogatta a magyar nemzeti függetlenség ügyét? Dulles, az amerikai külügyminiszter talán? Vagy Eden, az akkori angol miniszterelnök? Vagy azok a francia imperialisták, akik ma is gyilkolják Algír hazafiait? Ezek új gyarmatot kerestek maguknak. Vagy talán kisbarnaki Farkas Ferenc, aki nyolc esztendeje eszi az amerikai ágyúgyárosok kenyerét, aki nyolc esztendeje tartja fegyverben 11 000 csendőrét meg fasiszta tisztjét Nyugat-Németországban, amerikai pénzen, amerikai ruhában, amerikai cigarettával ellátva? Ezek a magyar nemzet függetlenségének a védői?

Nem elvtársak, nem ők. Mint mindig, most is a kommunisták voltak a magyar nemzet függetlenségének védelmezői. Ezért halt meg a szocialista forradalmár Mező Imre elvtárs, a budapesti pártbizottság titkára, Kalamár József elvtárs, a veterán csepeli forradalmár, Asztalos ezredes, aki a budapesti pártbizottságot

védte és a többi kommunista mártír. Ők a magyar nemzet függetlenségéért is meghaltak, nemcsak a szocialista forradalomért, akárcsak azok a szovjet katonák, akik az ellenforradalommal szembeni harcban estek el.

Függetlenségünk leghívebb katonái itt vannak, a kommunista aktívagyűlésen, és hozzájuk tartoznak mindazok a becsületes hazafiak, akik velünk együtt védik a nemzet függetlenségét. (Taps.)

Azt mondják, hogy idegen csapatok vannak Magyarország területén — mármint a szovjet csapatok. Nos, elvtársak, ezek a katonák testvéri, szocialista ország csapatainak katonái, az októberi forradalom fiai és lányai, *a mi testvéreink és segítőink*. Számunkra nem idegen csapatok. Hogy mi az az idegen csapat, azt megtudták volna azok az elbolondított diákok, ha október 23-a még két, vagy három hétig folytatódik, és ide valóban idegen, imperialista országok és kormányok csapatai jöttek volna. Megtudták volna, mit jelentenek idegen csapatok egy ország területén.

Felteszik a kérdést így is: hát nem volt-e hiba a szovjet—magyar viszonyban az elmúlt években, nem voltak-e olyan dolgok, amelyek sértették Magyarország szuverenitását? Meg kell mondani, elvtársak: voltak ilyen hibák Sztálin életének utolsó éveiben. De ezek nem olyan hibák voltak, amelyek veszélyeztették nemzetünk függetlenségét. E hibákkal pedig úgy állunk, hogy jelentős részüket már kiküszöböltük és ami még van, mind kijavítjuk.

A Szovjetuniónak nem kell terület. Beszéljenek akármelyik szovjet emberrel, az azt mondja: nincs még egy olyan gazdag ország a világon, mint az övék, nekik semmiféle területre nincs szükségük, ők nem akarnak más népek rovására vagy azok területén elérni semmit sem. És ez így is van, elvtársak. A Szovjetuniónak béke kell, az kell, hogy baráti országok között éljen, van programja, ismertek a feladatai, amelyek megvalósításán szerencsére — az emberiség szerencséjére — nagy sikerrel dolgozik.

A párt kérdéséről annyit akarok csak mondani: az a régi tétel, hogy a proletárdiktatúra vezető ereje a párt, semmit sem változott. *Párt nélkül, a párt vezetése nélkül nincs proletárdiktatúra.* E bajoknak, amelyek október 23-a után köszöntöttek a népre, egyik forrása az, hogy a párt vezetősége nem állt a helyzet magaslatán. — A párt vezetőségében október 24-e reggelén olyan helyzet

volt, hogy a pártvezetésben bent voltak a szocialista forradalom önzetlen és áldozatkész hívei, és bent voltak a szocialista forradalom árulói is. Ez a magyarázata annak, hogy a legnehezebb időkben, a sorsdöntő napokban a több százezernyi magyar kommunista nem kapott a párt vezetőségétől világos, egyenes útmutatást. Most a párt vezetésében olyan emberek tömörültek, akikben megvan az eltökéltség, hogy tanulnak a múlt hibáiból.

Mi leszámoltunk és leszámolunk a Rákosi-féle szektarianizmussal is, amely megbontotta a párt és a tömegek kapcsolatát, s leszámoltunk és leszámolunk a Nagy Imre-féle osztályárulással is, amely az összes dolgozóktól elszakította a pártot és az ellenforradalom prédájának dobta oda a népet.

A nyugati imperialisták rengeteget írnak és beszélnek a mi kormányunkról, a mi rendszerünkről. Talán mondanom sem kell, hogy nem dicsérnek minket. De ez is politikai tájékoztatást ad számunkra. Hogy nagyjából jó irányban haladunk, azt többek között onnan is tudjuk, hogy az imperialisták nagyon elégedetlenek velünk. Ők olyasmit mondanak most, hogy kegyetlen a kormányunk. Hogy áll a dolog ezzel a kegyetlenséggel? Az ellenforradalomban ludas emberek november 4-én rettenetesen megijedtek, és azt hitték, hogy ahhoz a gazemberséghez méltón, amelyet ők elkövettek, nagyon-nagyon kemény megtorlás fog következni. Ezt gondolták az ellenforradalmárok. Meg kell mondanom, hogy *ilyesfajta megtorlás nem volt.* Ha figyelembe vesszük, hogy miféle szörnyűségeket művelt az ellenforradalom néhány nap alatt, csoda, hogy november 4-e óta ellenkező irányban nem voltak kilengések az országban. Az imperialisták mégis azt mondják: mi nagyon kegyetlenek vagyunk. De ahányszor mi a dolgozó tömegekhez fordulunk, azok azt mondják, hogy nagyon puhakezűek vagyunk, nem bánunk eléggé keményen az ellenséggel.

A valóság az, hogy mi tényleg nem akarunk terrorrendszert. Mi szocialista demokráciát, proletárdiktatúrát akarunk, és úgy gondoljuk, hogy a bűnösöket felelősségre kell vonni, meg kell őket keresni, ügyüket ki kell vizsgálni. Ez meg is kezdődött és folytatódni fog, de tömeges megtorlást mi nem akarunk. Itt van például az írók esete. Most nagy lármát csapnak, hogy letartóztattuk Háy Gyulát és másokat, és azt mondják, hogy a Kádár-kormány fokozza a kegyetlenséget.

Én az írókat és az írástudást, mint hivatást tisztelem. Azt is meg kell önöknek mondanom, hogy az írók nagy része nem ellenforradalmár, de a Háy Gyula-, Zelk Zoltán-féle agresszív elemek terrorizálták még a tisztességes írókat is az Írószövetségben. Vártunk hetekig, mert azt gondoltuk, hogy bár nagyot vétettek a nép ellen, a zavaros elgondolások elmúlnak, és ki fognak józanodni. Hiába vártunk, folytatták ellenséges tevékenységüket. Azt senki sem vetheti a szemünkre, hogy nem adtunk módot és alkalmat arra, hogy aki ki akar józanodni, józanodjék és próbáljon rendes ember módjára élni.

Ha olyan tapasztalatra jutunk, hogy nagy bűnt elkövetett emberek sem akarnak észhez térni, akkor kijelenthetem: a nép élete, vére és boldogsága a mi számunkra sokkal fontosabb, minthogy a Szabad Európa meg legyen elégedve a mi demokráciánkkal. (Taps.)

Elvtársak! A harc folyik tovább. Elkezdték azzal, hogy szakállas ellenforradalmárok harcoltak fegyverrel. Aztán a fegyver kiesett a kezükből, most már lassan a szakállt is leborotválják. Azután december 4-én akcióba léptették a nőket Budapesten. Most legújabban a gyermekeket próbálják mozgatni.

Meg kell mondanom elvtársak, hogy az ellenforradalom politikailag most két helyen nagyon aktív. Az egyik hely a falu, amelynek nyugalmát megpróbálja felbolygatni — és itt nagyon résen kell lennünk —, a másik hely az iskola s a tanulók, a hétéves első elemistától egészen az utolsó évfolyamot végző egyetemistáig.

Az ellenforradalom itt bizony támadásban van. Amit a hitoktatással művelt, az egyszerűen lélektiprás! — Hogy lehet egy hétéves gyermeket azzal gyötörni, hogy akar-e vallásoktatásra járni, vagy nem?! — mert már ilyeneket csináltak. Kénytelenek voltunk megint azt mondani, hogy ennek véget kell vetni és visszaállítjuk a vallásoktatásnál a szeptember 1-i helyzetet. *(Taps.)* Mert azt nem engedhetjük meg, hogy a tanév közben felborítsák a gyermekek lelki nyugalmát, a tanítás és általában az iskola rendjét. Ha a múlt évi beíratásnál volt is valami hiba, ezt még ki fogják bírni júniusig, ezt majd helyre lehet igazítani. De *azt nem engedhetjük meg, hogy itt ellenforradalmi kavargást szervezzenek és százezernyi kicsiny gyermek lelkét feldúlják, megmérgezzék.*

Az ellenforradalom persze nagymértékben él a rémhírterjesztés eszközével is. Fő feladatának tekinti, hogy állandóan nyugtalanságot keltsen, és zavarja a népi demokratikus országok belső rendjét. Ezzel szemben a mi kötelességünk, hogy biztosítsuk a népköztársaság belső rendjét. Amikor ők azt suttogják, hogy márciusra ilyen meg olyan felkelést készítenek elő, mi azt mondjuk az elvtársaknak: legyenek résen, legyenek éberek, mert az ellenforradalom fő fegyveres erői természetesen meg vannak semmisítve, de azért imittamott annyi erejük még van, hogy provokációkat szervezzenek. Mi szóljunk a becsületes, alapjában véve tisztességes szándékú embereknek, elsősorban a főiskolák, a középiskolák és az általános iskolák oktató személyzetének. Kérjük őket, óvakodjanak, tartsák magukat távol az ellenforradalmi provokációtól, és segítsenek az államnak a rendet fenntartani. *Mert ha lesz ellenforradalmi provokáció, akkor azt nagyon drágán fogjuk az ellenforradalmárokkal megfizettetni.* Nekünk a nép iránti kötelességünk, hogy az ellenforradalmi provokációkkal szemben résen legyünk és ha ilyennel találkozunk — kimondom a szót — kíméletlenül kell fellépnünk, mert nekünk a nép életét kell kímélnünk és nem a nép életét megzavaró emberekkel szemben kell kíméletesnek lennünk.

Szeretnék valamit leszögezni karhatalmunkkal kapcsolatban. Nálunk a karhatalom általában — az is, amelyik a rendőrség, az is, amelyik a honvédség keretében működik — minden tiszteletet megérdemel, a maga egészében becsülettel helytáll a forradalom ügye mellett. A forradalom ügyéért lángoló szívű emberekre nagy szükség van a karhatalomban. Ugyanakkor nélkülözhetetlen ereje — és ezt nemcsak a fegyveres erőre, de a pártra, a szakszervezetre is, a munkástanácsra is értem — *a forradalmi fegyelem.* Ez kétszeresen érvényes a karhatalomra. Aki a forradalmi fegyelmet megszegi, a legnagyobb kárt okozza a forradalomnak.

Ha az ellenforradalom kidugja az orrát a poloskalyukból, akkor ne csak az öklüket mutassák meg, hanem mindjárt sújtsanak is oda. De a néppel szemben ne fitogtassák az erejüket, mert ne felejtsék el, hogy ez az erő nem a néppel, hanem a nép ellenségeivel szembeni erő. Mutassák meg minden lépésükkel, megjelenésükkel, viselkedésükkel, hogy ennek minden tekintetben tudatában vannak.

Mi a helyzet a munkástanácsoknál? · Elvtársak, ha a munkástanácsokat a párt ideológiai és eszmei vezetése alá tudjuk vonni, akkor feltétlenül hasznos munkát fognak végezni a magyar proletárdiktatúra javára. Egy dologra gondoljanak: az üzemvezetésben nagyon sok bürokratizmus volt a múltban. A munkástanácsnak az a feladata, hogy részt vegyen a termelés irányításában, a munkásosztály javára tevékenykedjék és segítse az üzem, a termelés vezetését kevésbé bürokratikussá tenni. Ha ebben segítenek, ez nagyon hasznos lesz.

Befejezésül a távlatokról szeretnék szólni. Nemzetközi vonatkozásban a helyzet az, hogy az ellenforradalom a közelmúltban tulajdonképpen három helyen indított komoly támadást. A támadás a szocialista országok közül legerősebb Magyarországon volt. Támadást indított Lengyelországban is. Végül az imperializmus leplezetlen régi módszerével megrohanta az egyiptomi népet, ez volt a harmadik támadási pont.

Most elmondhatjuk, elvtársak, hogy Magyarországon, Egyiptomban és Lengyelországban is vereséget szenvedett az imperializmus. (Taps.) Itt, Magyarországon, részben a magyar forradalom és ellenforradalom erői csaptak össze, de valójában a két létező világrendszer is harcban állt egymással. Mert az ellenforradalmárokat az egész imperialista világ támogatta, minden elképzelhető eszközzel; rádióösszeköttetéssel, pénzzel, fegyverrel, vöröskeresztes eseknek álcázott szakértőkkel és így tovább. A mi ügyünket, a forradalom ügyét pedig az egész szocialista világ támogatta. Ebből a harcból *a szocialista világ került ki győztesen* és ez a jövő távlata is. *(Taps.)*

Ami a belpolitikát illeti, teljes nyugalommal és biztonsággal képviselheti mindenki azt az álláspontot, hogy a forradalom feltétlen és abszolút győzelmet fog aratni, akármit is csinál az ellenforradalom. Ehhez azonban nagyon fontos, hogy résen legyünk, éberek legyünk, másrészt *erősítsük a proletárdiktatúrának mind a két oldalát: a diktatúrát az ellenséggel szemben, és a demokráciát a dolgozó tömegek számára.*

Elvtársak! Azt tapasztaltam, hogy önök nagyon szigorú bírái az embereknek, és akad egy kis szektáriánus vonásuk is: itt lezárták a tagfelvételt, ott meg kijelentették, hogy az értelmiség zömében

az ellenforradalmat támogatta. Ez nem igaz, elvtársak. A mi rendszerünknek életereje abban van, hogy a munkás-, paraszt- és értelmiségi tömegekre támaszkodik, hogy az ellenséget képes elnyomni, támadásait és erőit megsemmisíteni.

A Nógrád megyei szénmedence eredményeire magam is nagyon büszke vagyok. De ne feledjük, hogy az alkotó munka az alapvető dolgozó osztályok egysége és összefogása nélkül nem lehetséges. A gyárak dolgozói zömükben a magyar munkásosztály fiai, ezen még gondolkodni sem kell.

Ha vannak megzavart fejű emberek, akkor testvéri kézzel kell visszasegíteni őket a helyes útra. Ugyanez a feladat az értelmiséggel kapcsolatban is. Az értelmiség alapvető tömege nem ellenforradalmár. Az értelmiség alapvető tömege a dolgozó néppel együtt boldogul vagy nem boldogul. Ezt az értelmiség is nagyon jól tudja. És mivel a jövőnk közös, természetes, hogy együtt is kell dolgoznunk. Ez magától értetődően nem vonatkozik ellenforradalmárokra, de ezek nem foglalkozás szerint rétegeződnek. Egyik dolgozó kategóriával szemben sem szabad elzárkózóan viselkednünk! A mi ügyünket csak a dolgozó tömegekkel együtt lehet győzelemre vinni és feltétlenül így fogjuk is győzelemre vinni.

Ami a gazdasági kérdéseket illeti, nagyon komoly nehézségeink vannak, részben a régi hibák miatt, a nem egészen egészséges arányok miatt, ami a magyar iparban most tapasztalható. *De mostani nehézségeink döntően az ellenforradalmi kártevésből származnak, ez egy csapásra valami 14 milliárd forint kárt okozott a magyar nemzetgazdaságnak.* Ez óriási összeg és bizony nem könnyű ezt egyenesbe hozni. De az egészséges fejlődésnek a feltételei megvannak, mert az alapvető termelési eszközök rendelkezésünkre állnak és szerencsére van még valami, amit a tervező irodákban nem vettek pontosan számba: a dolgozó tömegek hűsége a szocializmus ügyéhez, az elszántság és az akaraterő. Ez óriási tényező és *ha mi a párt segítségével mozgósítani tudjuk a dolgozó tömegeket, akkor a most fennálló bizonyos munkanélküliséget és az inflációs veszélyt másfél esztendő múlva csak mint a múlt kérdéseit fogjuk emlegetni.* Rajtunk múlik, gyerünk munkára elvtársak! *(Nagy taps.)*

Népszabadság, 1957 február 5.

BESZÉD A SZOVJET–MAGYAR BARÁTSÁGI NAGYGYŰLÉSEN A MOSZKVAI KREMLBEN

1957 MÁRCIUS 27

Tisztelt Vorosilov, Bulganyin és Hruscsov elvtársak! Moszkva dolgozói! Kedves elvtársak!

A Magyar Népköztársaság forradalmi munkás-paraszt kormánya és a Magyar Szocialista Munkáspárt küldöttsége nevében köszönöm azt a meleg elvtársi fogadtatást, amelyben bennünket itt, a Kreml történelmi falai között részesítettek.

Küldöttségünk azzal a megbízatással jött a Szovjetunióba, hogy *megtárgyalja a Szovjetunió kormányával és az SZKP vezetőivel a kölcsönös kapcsolatainkat érintő időszerű állami és pártkérdéseket, megállapodásokat kössön e kérdésekben, erősítse a köztünk fennálló jóbaráti és szövetségi viszonyt.*

Feladatunknak tekintettük, hogy a személyes kapcsolatok és a szovjet dolgozókkal való közvetlen találkozás útján is mélyítsük a magyar és a szovjet nép barátságát.

Küldöttségünket az emberi haladás útját megnyitó Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulójára készülő Szovjetunióban, a világ vezető szocialista országában *mindenütt a magyar nép iránt megnyilvánuló nagy érdeklődés, megbecsülés és igaz szeretet bensőséges barátságával fogadták.* Ez a barátság teljes egyöntetűséggel nyilvánult meg irántunk a szovjet kormány, a Szovjetunió Kommunista Pártja kimagasló vezetői és az egyszerű szovjet dolgozók részéről.

Különösen mély hatást tett valamennyiünkre az a leírhatatlan figyelem és forró lelkesedés, amellyel a szovjet munkások, mezőgazdasági dolgozók, értelmiségiek, a művészet és a kultúra emberei fogadtak bennünket Moszkva, Leningrád, Szverdlovszk és Sztálingrád üzemeiben, az állami gazdaságokban, a kulturális intézményekben, az utcán — mindenütt, ahol megfordultunk utunkon.

Mindez a szovjet embereknek a sok megpróbáltatáson átment magyar nép iránti baráti, testvéri viszonyát fejezi ki. Engedjék

meg, hogy ezért népünk nevében minden szovjet embernek köszönetet mondjunk.

Tisztelt elvtársak! Kedves barátaink! Mint önök előtt ismeretes, az októberi ellenforradalmi támadás a 12 esztendős szocialista építőmunka menetét szakította meg hazánkban.

A Hitler-fasiszta és horthysta iga alól történt felszabadulásunk után békés úton szocialista forradalom ment végbe Magyarországon, a munkásosztály és annak forradalmi pártja vezetésével. A párt irányította munkás-paraszt állam és a társadalom más szervezett erői, maguk a dolgozó tömegek, az elmúlt 12 évben a magyar nép életében történelmi jelentőségű alkotásokat hoztak létre az élet minden területén.

Népünk megszüntette országunkban a kapitalista-földbirtokos osztály kiváltságait, társadalmi tulajdonba vette a termelési eszközöket, a parasztság kezébe adta a földet, megszüntette a kiváltságosok előjogait, a faji, felekezeti, nemzetiségi és szociális jellegű hátrányos megkülönböztetéseket, és elindult a szocialista társadalom felépítésének útján.

Építőmunkánk eredményeként az ország ipara több mint háromszorosára növekedett; fejlődött a mezőgazdaság, a közlekedés, a kereskedelem, a kultúra, a közoktatás. Népi államunk az egész béralap 30 százalékánál magasabb összeget fordított évente ingyenes társadalombiztosításra, gyógykezelésre, üdültetésre, valamint a dolgozóknak juttatott más közvetett előnyök fedezésére.

A magyar nép hatalmas és lendületes építőmunkája közben — melyhez hasonlót népünk történelme nem ismer — az állam és a párt korábbi vezetésében az utóbbi években *különböző hibák jelentkeztek.* Ezek a hibák lényegükben a pártélet és a pártvezetés lenini elveinek megsértéséből eredtek. Következményeikben kihatottak az állami tevékenység és a társadalmi élet különböző területeire. *A hibák nem voltak jelentéktelenek, de — az igazsághoz híven meg kell mondani — a szocialista építés maradandó eredményeihez viszonyítva, mégis alárendelt jelentőségűek voltak.* Bátran mondható, hogy az 1945 óta eltelt 12 év vívmányai hatalmas társadalmi haladást, a szocializmus építésének első nagy és sikeres szakaszát jelentették a magyar nép számára. Mégis: a hibák következtében jelentkezett bizonyos lazulás a proletárdiktatúra egész mechanizmusában.

Végül is az elkövetett hibák teremtették meg a lehetőséget arra, hogy *a magyar nép esküdt ellenségei a hibákat ürügyként kihasználva, csorbítsák a párt tekintélyét, aláássák a proletárdiktatúra erejét, és ellenforradalmi támadást szervezzenek a Magyar Népköztársaság ellen.*

Az ellenforradalmi támadás sikere mégis döntően a Nagy Imre és Losonczy-féle renegát csoport belső árulása miatt következett be. *A Nagy Imre—Losonczy-csoport a hibák elleni harc ürügyén nemcsak belülről bomlasztotta a pártot, hanem szövetkezett a reakció fekete erőivel és kívülről is a párt megsemmisítésére törekedett.* Nacionalizmus szításával, a párt vezető szerepének revizionista tagadásával, a szocialista demokráciával szemben a szabadság és a demokrácia reakciós elferdítésével ők szállították az ellenforradalom számára az ideológiai fegyvereket. Ők szítottak eszmei zavart bizonyos rétegek — mint például az egyetemi ifjúság — soraiban és áruló tevékenységükkel a döntő pillanatban megbénították a párt, az állam erejét és a szocializmushoz hű tömegek akcióképességét.

Az ellenforradalmi támadás osztálybázisát természetesen a volt kizsákmányoló osztályok és az átmenetileg hozzájuk sodródott kispolgári elemek alkották. Az ellenforradalmi támadás szervezésében és vezetésében hegemón szerepük volt a régi Horthy-fasiszta hadsereg tisztjeinek, a horthysta állam vezető tisztviselőinek, az egykori uralkodó fasiszta pártok tagjainak.

A Magyar Népköztársaság elleni *ellenforradalmi támadás fő kezdeményezői, irányítói, pénzelői, az összes reakciós erők fő támaszai azok az amerikai vezetés alatt álló imperialista körök voltak*, amelyek népköztársaságunk megszületése óta nyílt uszító és titkos aknamunkát folytatnak népi demokratikus rendünk ellen.

A gazdasági megkülönböztetés, a rádióállomások uszító adásai, a ballonokban küldött ellenséges röpcédulák, a külpolitikai nyomás, a Horthy-fasiszta fegyveres erők tömörítése Nyugat-Németországban, a kém- és romboló tevékenység és minden más elképzelhető eszköz igénybevételével arra törekedtek, hogy hazánkat, a Magyar Népköztársaságot megsemmisítsék, a magyar népet újból leigázzák és országunkat az imperialisták gyarmatává tegyék.

Azzal a baráti segítséggel, amelyet a magyar kormány kérésére, a varsói szerződésben vállalt kötelezettség alapján a Szovjetunió nyúj-

tott, a Magyar Népköztársaság megsemmisítette az ellenforradalmi támadást. A Szovjetunió, Kína és a szocialista tábor valamennyi országának sokoldalú testvéri segítségével a magyar nép sikerrel küzdi le azokat a súlyos károkat, amelyeket az ellenforradalmi támadás okozott. A magyar dolgozók a gazdasági tevékenység, valamint az élet minden más területén lépésről lépésre visszatérnek a szocializmus építésének nagy munkájához. A proletariátus diktatúráját megvalósító munkás-paraszt állam, a Magyar Népköztársaság él és napról napra erősödik.

Vereséget szenvedett Magyarországon a burzsoá-nacionalista ellenforradalom, győzedelmeskedett a szocialista forradalom. Vereséget szenvedett Magyarországon az imperializmus és győzelmet aratott a szocialista tábor proletár nemzetköziségen alapuló egységes ereje.

Köszönet a testvéri segítségért a szocialista tábor minden országának és népének! Köszönet a segítségért mindenekelőtt a Szovjetuniónak, a szovjet népnek, amely újból vére hullásával is védelmezte a magyar függetlenség szent ügyét!

Kedves elvtársak! Szovjet barátaink! Pártunk és kormányunk megszívlelte a történteket, és fontos tanulságokat vont le az ellenforradalmi támadásból. Mindenekelőtt szükségesnek tartjuk, hogy a leghatározottabban szembeszálljunk a pártról szóló lenini tanítások revíziójának mindenfajta kísérletével. Szükségesnek tartjuk hogy az *eszmei, politikai és szervezeti egység feltétlen biztosításával építsük és erősítsük a munkásosztály forradalmi, marxista—leninista pártját,* a proletariátus diktatúrájának vezető és fenntartó erejét.

Arra a tapasztalatra jutottunk, hogy a pártnak a munkásosztály létszámához viszonyított, nálunk korábban kialakult túlzottan magas taglétszáma egészségtelen és káros. Kitűnt, hogy a Magyar Dolgozók Pártja kilencszázezres taglétszámában a munkásosztály, a parasztság, az értelmiség legöntudatosabb százezrei mellett jelentékeny számban voltak kispolgári beállítottságú elemek is. Ezek — jóllehet, a kommunizmus eszméjével rokonszenveztek — a harc nehéz óráiban meginogtak és nem erősítették, hanem gyengítették a pártot. Jelentékeny számban voltak korábban a pártban karrieristák és olyan ellenséges elemek is, akik belülről rombolták a pártot.

Véleményünk szerint *a Magyar Szocialista Munkáspárt ma egészségesen fejlődik.* Ereje elsősorban abban van, hogy november 4-e után *az ellenforradalommal folytatott fegyveres, politikai és eszmei harcban született újjá. A pártvezetés, őrizkedve a szektás elzárkózás múltbeli hibáitól, a pártépítés egészséges vonásait igyekszik megóvni és tovább fejleszteni.* Döntő feladatának tartja annak biztosítását, hogy csak a valóban kommunisták legyenek a párt tagjai, meggátoljon minden frakciós csoportosulást a párton belül, kiküszöböljön minden idegen befolyást és erősítse a párt egységét.

Tapasztalataink alapján különös figyelmet fordítunk az államról, a proletárdiktatúráról szóló lenini tanításokra.

Erősítjük a proletárdiktatúrát, népköztársaságunk államát a szocialista demokratizmus további elmélyítésével a néptömegek között. A dolgozó tömegeket általában, *a munkásosztályt pedig különösen a múlthoz képest sokkal inkább be kell vonni a párt állásfoglalásainak, az államhatalmi szervek határozatainak kialakításába,* a munkáshatalom aktív védelmébe és az osztályellenség elnyomásának megvalósításába.

Erősítjük a proletárdiktatúrát a munkás-paraszt állam védelmében, az osztályellenség belső és az imperialisták külső aknamunkájával szemben.

Igen pozitív dolog volt, hogy hazánkban a szocialista forradalom az 1945—1947-es években békés úton és nem véres, hosszantartó polgárháború útján ment végbe és aratott győzelmet. A fejlődésnek ez az útja népünket sok szenvedéstől kímélte meg. Minthogy azonban *a viszonylag békés fejlődés feltételeit és körülményeit nem elemeztük kellőképpen, nem is tudtuk a megfelelő következtetéseket levonni* és olyan intézkedéseket tenni, amelyekre az adott körülmények között elkerülhetetlenül szükség lett volna.

Az októberi ellenforradalom véleményünk szerint megmutatta a következőket:

A szocialista forradalom viszonylag békés úton történt győzelme *a magyar burzsoázia* számára azzal az előnnyel járt, hogy — bár a kisajátítások következtében hatalmának gazdasági alapja megszűnt — *jelentékeny mértékben megőrizte kádereit, és aktív politikai szerepét.* Ehhez járult, hogy — a fejlődés sajátos jellege következtében — *a burzsoá államapparátust 1945 után a csendőrség és a hadsereg kivé-*

telével nem vertük szét, hanem csak fokozatosan megreformáltuk, és ennél fogva a burzsoázia az állami adminisztrációra, a gazdasági és kulturális ügyek intézésére is, hosszú ideig — és jelentős mértékben — meg tudta őrizni befolyását.

Ez a magyarázata annak, hogy a burzsoázia 1956 október 23. után mint aktív politikai tényező néhány nap alatt hatékonyan újjá tudott szerveződni és fel tudott lépni.

A szocialista forradalom viszonylag békés fejlődése, az a tény, hogy a burzsoázia politikai és adminisztratív erejét, valamint kádereit jórészt meg tudta őrizni, fokozott éberségre kellett volna hogy kötelezze magát a pártot, de az egész munkásosztályt, a dolgozó nép széles tömegeit is.

Ezzel szemben nálunk a pártban, a munkásosztály tömegeiben már 1948 után fokozatosan az a hangulat lett úrrá, mintha a burzsoázia osztályerőit olyan mértékben megsemmisítettük volna, mint ahogy a Szovjetunió és Kína hosszantartó, s a végsőkig kiélezett polgárháború formájában lejátszódott szocialista forradalma megsemmisítette azokat.

Magyarországon *a fokozott éberség és az osztályellenség hatékonyabb elnyomása az osztályharc sajátos alakulása miatt is indokolt lett volna*. Az orosz burzsoázián kívül ugyanis egyedül a magyar burzsoázia volt az, amely egyszer már — 1919-ben — átélte a proletariátus diktatúráját.

Ez egyrészt kifejlesztette a magyar burzsoáziában azt a tízszeres dühöt, amelyről már Lenin beszélt, másrészt nagy tapasztalatokkal gazdagította őket a proletariátus elleni, különösen pedig a proletariátus diktatúrája elleni harcban.

A drága áron szerzett történelmi tapasztalat ma arra int bennünket, hogy *a proletárdiktatúra elnyomó oldalát is erősítsük* és a dühödt osztályellenség, valamint az útjának egyengetői számára követelt szabadság és demokrácia kérdésében egy hajszálnyit se engedjünk.

Kedves elvtársak! A burzsoá nacionalista ellenforradalommal és az ennek utat-kaput nyitó revizionizmussal folytatott harcunk egyik központi kérdése: *a proletár nemzetköziség, ezen belül a Szovjetunióhoz való viszonyunk kérdése.*

A Szovjetunióhoz való viszonyunkat — különösen a nemzeti függetlenséggel és kereskedelmi szerződéseinkkel kapcsolatban —

az osztályellenség rágalmazta és támadta. A nemzeti függetlenség kérdésében az igazság az, hogy *a magyar nemzeti függetlenség ügyének nagyobb barátja és erősebb támasza a Szovjetuniónál — annak fennállása óta — nem volt és ma sincs.*

A Szovjetunió, híven Lenin külpolitikájához, mindenkor támogatta a magyar nemzeti függetlenség ügyét. Ezt tette már akkor is, amikor Magyarországon kapitalista rendszer volt és a Szovjetunióval szemben ellenséges osztályerők voltak hatalmon. A Szovjetunió már a második világháború előtt is kölcsönösen előnyös kereskedelmi kapcsolatokat javasolt Magyarországnak. Visszaadta az 1848-as szabadságharcban a cári seregek zsákmányolta magyar zászlókat. Nyomatékosan óvta a magyar kormányt a második világháborúba való belépéstől.

A második világháborúban leverte Magyarországról a Hitler-fasiszta megszállók bilincseit, segítette nemzeti függetlensége elnyerésében a magyar népet, amely már 400 éve állott harcban a Habsburgok, majd a fasiszta Németország elnyomásával.

Végül most, az 1956-os imperialista-ellenforradalmi támadás leverésében nyújtott támogatásával a Szovjetunió ismét segített megvédeni a magyar nemzeti függetlenség nagy ügyét.

Ha az elmúlt években a két ország kapcsolatában elő is fordultak egyes olyan formai hibák, amelyek zavarták a szovjet—magyar viszonyt, *a Szovjetunió vagy a Magyarországon tartózkodó szovjet katonai egységek sohasem sértették szuverenitásunkat, a magyar nemzeti függetlenséget, ellenkezőleg, minden erejükkel védték és támogatták azt.*

A szovjet—magyar gazdasági kapcsolatok kérdésében az igazság az, hogy a Szovjetunió mindenkor nagyarányú, önzetlen és jelentékeny segítséget adott a Magyar Népköztársaságnak, ami komoly anyagi áldozatokat jelentett számára.

Kapitalista viszonyok között a nagy és kis államok gazdasági kapcsolatait valamennyire is ismerő emberek tudják, hogy a nagy kapitalista állam a kisebbet azzal kényszeríti függőségi viszonyba, hogy nyersanyagot vásárol tőle, majd azt feldolgozva, kész ipari termékként adja el, rendszerint ugyanannak a kis államnak, és ezzel is meggátolja önálló iparának fejlődését.

A Szovjetunió gazdasági kapcsolatai Magyarországgal ellenkező jellegűek. 1956-ban Magyarország kivitelének 72 százalékában ipari készárut szállított a Szovjetuniónak. Ugyanezen évben behozatalunk a Szovjetunióból 85 százalékban nyersanyag és félkészgyártmány volt.

Az elmúlt 12 évben a magyar népgazdaság nyersanyag-szükségletének jelentős részét a Szovjetunió biztosította. Ezzel nagymértékben elősegítette, hogy a magyar ipar ez idő alatt a korábbi színvonalnak több mint háromszorosára emelkedjék. Mindez azt bizonyítja, hogy *a magyar—szovjet kapcsolat a magyar nép létérdeke és e baráti viszony haszonélvezője elsősorban a Magyar Népköztársaság, a dolgozó magyar nép.*

Véleményünk szerint a szocialista tábor országai között a proletár internacionalista kapcsolat állami és pártvonalon egységes egészet képez, mert a szocialista országokban a munkásosztály van hatalmon, annak külpolitikája érvényesül. Ezért nem tartjuk elfogadhatónak a szocialista országok egymás közti viszonyában az állami és pártkapcsolatok olyan mechanikus szétválasztását, amely szerint elképzelhető volna, hogy két szocialista ország ideológiai vonalon harcol, állami vonalon viszont jól együttműködik egymással.

A Magyar Népköztársaság *a múlt évi ellenforradalmi támadás súlyos időszakában a szocialista tábor egységének, e tábor egységes támogatásának köszönhette, hogy a létét fenyegető veszélyt leküzdötte.* Ez a körülmény is egyik oka annak, hogy a Magyar Népköztársaság eltökélt és törhetetlen híve a szocialista tábor egysége további erősítésének és a szocialista tábor vezető erejével, a Szovjetunióval való barátságnak.

Az MSZMP a proletár internacionalizmus elvi alapján áll. Küzd minden olyan ellenséges eszmei és politikai törekvés ellen, amelynek célja a szocialista országok kapcsolatainak lazítása. Küzd még akkor is, ha ez a törekvés úgynevezett „nemzeti kommunizmus", „sztálintalanítás", vagy bármely más címszó alatt jelentkezik.

A Magyar Népköztársaság és a Szovjetunió közti barátság és szövetségi viszony erősítése hozzájárul a szocialista tábor egységének további megszilárdításához. A szocialista tábor országainak egysége viszont erős támasza a függetlenségüket védelmező, azt

nemrégiben visszanyert vagy azért küzdő nem szocialista országok nemzeti, haladó törekvéseinek, és segíti az emberiség békéjét veszélyeztető imperialista agresszív tervek meghiúsítását.

Ezért *a magyar—szovjet barátság további erősödése meggyőződésünk szerint helyeslésre talál mind a szocialista országoknál, mind a nemzeti függetlenségüket védelmező s a tartós békét óhajtó nem szocialista országoknál* és embereknél az egész világon.

A proletár internacionalizmus elvei vezetnek bennünket a világ valamennyi kommunista és munkáspártjához fűződő viszonyunkban, úgyszintén a munkásosztály más szervezeteihez való kapcsolatainkban.

Az ellenforradalommal szembeni harcban nagy erkölcsi és politikai támogatást jelent számunkra, magyar kommunisták számára az a tudat, hogy a francia kommunisták pártjától a japán és indonéz kommunisták pártjáig mindazok a kommunista pártok, amelyek állást foglaltak a magyarországi eseményekkel kapcsolatban, helyeslik harcunkat és politikailag támogatnak bennünket.

Amint Központi Bizottságunk februári határozata megállapította, sajnálattal tölt el bennünket, hogy a Jugoszláv Kommunista Szövetség egyes vezetői és a jugoszláv sajtó pártunk és hazánk fontos kérdéseivel kapcsolatban olyan álláspontot foglaltak el, amelyllyel szemben elvi kifogásaink vannak, amellyel nem lehet egyetérteni. Így nem érthetünk egyet Kardelj és Popovics elvtárs nézeteivel, amelyek szerint Magyarországon a múlt évben forradalom volt. A marxizmus—leninizmus szerint *a proletárdiktatúra politikai szervezetének megváltoztatása céljából végrehajtott fegyveres puccskísérlet neve: ellenforradalom.*

Nem értjük, hogy Kardelj és Popovics elvtársak nem veszik észre, vagy ha észreveszik, nem zavarja őket, hogy az októberi magyar események értékelésében Dulles, a Szabad Európa és az Amerika Hangja közismerten nem marxista értékelésével azonos álláspontot foglalnak el és hirdetnek.

Hasonlóképpen nem fogadhatjuk el azt az álláspontot sem, amely szerint a magyar kommunisták hiábavaló erőfeszítéseket tesznek, amikor a pártot régi formájában akarják újjászervezni. Marxista—leninista meggyőződésünk szerint *marxista—leninista párt és ennek vezetése nélkül a munkásosztály nem harcolhat fel-*

szabadulásáért, még kevésbé gyakorolhat osztálydiktatúrát és őrizheti meg kivívott hatalmát.

Vissza kellett utasítanunk Kardelj elvtársnak azt az annakidején elhangzott javaslatát is, hogy a népköztársaság állami hatalmát építsük a népi hatalom ellen fegyveres provokációkkal támadó úgynevezett központi és területi munkástanácsokra.

Meggyőződésünk szerint a proletár internacionalizmus a nemzetközi munkásosztály és az emberi haladás nagy ereje, amely minden zsákutcába vezető nézetet leküzdve, halad előre a maga egészséges fejlődésének útján.

Tisztelt elvtársak! Kedves barátaim! Néhány fontos kérdésben vázoltam nézetünket. Távol áll tőlünk, hogy bármiben is tévedhetetlennek vagy hibátlannak tartsuk magunkat. *De itt olyan tapasztalatokról van szó, amelyeket drága áron szereztünk, és amelyeket a szocialista forradalom ügye javára szeretnénk becsületesen és kommunista lelkiismeretünk szerint hasznosítani.*

Úgy gondoljuk, hogy dicső történelmi hagyományokra támaszkodunk és a magyar kommunistáknak sok megpróbáltatást látott nemzedékei támogatnak bennünket.

A forradalmi munkás-paraszt kormánynak van olyan tagja, aki már a polgárháború éveiben az Uralban, a vörös partizán osztagokban harcolt a cári tisztek ellen. Nem kevés olyan vezetőnk van, aki az 1919-es magyar proletárdiktatúra idején a magyar vöröshadseregben harcolt. Vannak olyanok, akik a Horthy-fasizmus idején az illegális pártszervezetekben dolgoztak és vannak olyanok is, akik a felszabadulás után lettek a kommunista eszme harcosaivá.

A régi, úri, ellenforradalmi Magyarország már 38 éve küzd a proletárdiktatúra ellen, megsemmisítéséért. Az új népi és szocialista Magyarország szintén 38 éve harcol azért, hogy a proletárdiktatúra országa legyen. A régi úri Magyarország ebben a több évtizedes harcban megsemmisült. *Győzött a Magyar Népköztársaság. Magyarországon proletárdiktatúra van és az is marad a kommunizmus teljes győzelméig.*

Az úri Magyarország 38 éve a nemzetközi imperializmusra támaszkodik. A szocialista Magyarország a nemzetközi proletárszolidaritásra és annak első megtestesült államára, a Szovjetunióra!

Kérem, fogadják testvéri üdvözletünket és kézszorításunkat. *Igaz barátok voltunk, vagyunk és leszünk a jövőben is.*

Éljen a Szovjetunió és dicső kommunista pártja! *(Taps.)*

Éljen a Magyar Népköztársaság! *(Taps.)*

Éljen a szovjet—magyar barátság! *(Taps.)*

Éljen a proletár nemzetköziség! *(Taps.)*

Éljen a béke! *(Lelkes taps.)*

Népszabadság, 1957 március 28.

BESZÉD A SZOVJETUNIÓBAN JÁRT MAGYAR PÁRT- ÉS KORMÁNYKÜLDÖTTSÉG MEGÉRKEZÉSEKOR A FERIHEGYI REPÜLŐTÉREN

1957 MÁRCIUS 31

Kedves Münnich elvtárs! Kedves elvtársak, barátaink!

A baráti Szovjetunióból hazaérkezett kormány- és pártküldöttség valamennyi tagja és a magam nevében szívből köszönöm mindannyiuknak a meleg üdvözlő szavakat, a kedves fogadtatást, amelyben hazai földön részesítettek bennünket.

Küldöttségünk feladata az volt, hogy a baráti Szovjetunió vezetőivel megtárgyaljuk a szovjet—magyar kapcsolatokat érintő valamennyi fontos, időszerű állami és pártkérdést — és megállapodásokat hozzunk létre ezekben a kérdésekben.

Küldöttségünk a Szovjetunióban tartózkodva, erkölcsi kötelességének tartotta, hogy a szovjet dolgozók tömegeivel közvetlenül találkozzék, elmondja nekik, mi történt nálunk, hogyan látjuk helyzetünket, s köszönetet mondjunk személyesen is a szovjet dolgozóknak azért a sokoldalú segítségért, amelyet a Szovjetunió a Magyar Népköztársaságnak fennállása óta, s legutóbb az októberi imperialista és ellenforradalmi támadás idején nyújtott.

Célunk az volt, hogy hivatalos tárgyalásaink és a szovjet dolgozókkal való közvetlen találkozások eredményeképpen megerősítsük a magyar—szovjet barátságot.

Kedves elvtársak!

Küldöttségünk azt tapasztalta, hogy *a szovjet kormány a Magyar Népköztársaság iránt igaz barátságot, gondjainkat megértő magatartást tanúsít, s államaink szocialista jellegű kapcsolatában az egyenjogúság, a függetlenség és szuverenitás lenini elveit tiszteletben tartja és gyakorlatilag alkalmazza.*

A pártjaink közötti tárgyalásaink során a Szovjetunió Kommunista Pártja és a Magyar Szocialista Munkáspárt viszonyában az *eszmei, politikai egység és egyetértés, a proletár internacionalista testvéri kapcsolat érvényesült.*

A szovjet munkásokkal, kolhozparasztokkal, értelmiségi dolgozókkal Moszkvában, Leningrádban, Szverdlovszkban, Sztálingrádban, Kievben történt találkozásaink küldöttségünk minden egyes tagját szíve mélyéig meghatották. Küldöttségünk nemcsak látta és hallotta, hanem mindenütt, amerre csak járt, érezte is, hogy a szovjet dolgozók feszült figyelemmel, igaz baráti szeretettel és együttérzéssel kísérik a magyar nép, a Magyar Szocialista Munkáspárt, a Magyar Népköztársaság harcát, gondjait és sikereit.

Nagy örömmel teszünk eleget most, hazaérkezésünk első percében a legkülönbözőbb foglalkozású szovjet dolgozók százszor és százféle formában hozzánk juttatott kérésének és megbízásának is: a szovjet emberek forró, testvéri üdvözletüket küldik a magyar munkásoknak, parasztoknak, értelmiségieknek, nőknek, fiataloknak; egész népünknek. *(Taps.)* Azt kívánják, hogy sok sikert érjünk el a szocializmus építésében, népünk egészségben és boldogságban éljen s virágozzék hazánk, a Magyar Népköztársaság!

Elmondhatjuk, hogy párt- és kormányküldöttségünknek a Szovjetunióban tett látogatása és ott végzett munkája nyomán sikerült elmélyíteni és erősíteni a magyar—szovjet barátságot. *(Taps.)*

Kedves elvtársak, barátaink!

A kormányok és pártok közötti moszkvai tárgyalások eredményeit önök a közzétett két egyezmény szövegéből már ismerik. Küldöttségünk meggyőződése szerint a tárgyalások a várakozásoknak megfelelően a legnagyobb mértékben sikerrel jártak. *A megállapodások a két ország, a két nép, a két párt kölcsönös kapcsolatait erősítik, a magyar nép érdekeit jól szolgálják és problémáink megoldását igen kedvezően elősegítik.*

Teljes egyetértés van a magyar és a szovjet kormány, a Magyar Szocialista Munkáspárt és a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága között az összes megtárgyalt politikai kérdésekben. *A szovjet elvtársak teljesen egyetértenek velünk abban az értékelésben, amelyet pártunk a régi vezetés hibáival kapcsolatban kialakított. Egyetértenek velünk abban is, hogy munkánkban nagy figyelmet szentelünk a pártélet lenini szabályai betartásának, hogy a törvényesség, a tömegekhez való viszony területén a múltban elkövetett hibák kiújulását mindenképpen megakadályozzuk.*

Teljes az összhang a Nagy Imre—Losonczy-féle csoport áruló szerepének szigorú megítélésében. Helyeslik harcunkat, amelyet a párt és a népköztársaság erejét aláásó revizionista nézetek ellen, az osztályellenség és az imperialisták aknamunkája ellen folytatunk, a párt forradalmi egységének, a népköztársaság államának, a magyar proletárdiktatúrának megerősítéséért, az ellenforradalom erőinek teljes szétzúzásáért. *(Taps.)*

Nagyon jelentősek a gazdasági kérdésekben létrejött megállapodások. *Az összesen 875 millió rubel értékű hosszúlejáratú hitellel és segéllyel, az egymilliárd forint értékű adósság elengedésével, a műszaki és tudományos együttműködéssel nagy anyagi segítséget kaptunk a Szovjetuniótól* az ellenforradalom által népünknek okozott károk helyrehozatalához, népgazdaságunk fennálló nehézségeinek leküzdéséhez.

Különösen nagy jelentősége van a gazdasági segítségen belül annak, hogy *a szovjet kormány jelentős mennyiségű különféle nyersanyagok szállítását biztosította számunkra.*

Fontos megállapodások jöttek létre kulturális kapcsolataink továbbfejlesztése és elmélyítése érdekében is.

Kedves elvtársak, barátaim!

A Moszkvában most megkötött magyar—szovjet kormány- és pártmegállapodásoknak a szocialista tábor országaiban, s a békéért és a népek közötti barátságért küzdő tömegek körében az egész világon jelentős és kedvező visszhangjuk van, ami a jövőben is érezteti majd hatását.

Meggyőződésünk szerint megállapodásaink által feltétlenül erősödött a szocialista tábor országainak egysége és ereje. *(Taps.)*

A két párt között lefolyt tárgyalások s a létrejött megállapodások sikeresen előmozdítják valamennyi kommunista és munkáspárt proletár internacionalista testvéri kapcsolatát, a marxizmus—leninizmus zászlaja alatt harcoló munkás- és más dolgozó tömegek nemzetközi összefogását.

Ma, amikor a népek függetlenségének és az emberiség békéje megvédelmezésének fő ereje a szocialista országok egységében, valamint a világ összes kommunista és munkáspártjainak proletár internacionalista tömörülésében van, akkor a proletár internacionalizmust erősítő szovjet—magyar egyezmények a függetlensé-

gükért harcoló népek és a világbéke ügyét is előmozdítják és szolgálják.

Kedves elvtársak! Magyar dolgozók!

Az a nagy erkölcsi, politikai elismerés és támogatás, az a jelentős anyagi segítség, melyet a szovjet kormány, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága, a szovjet nép a most létrejött moszkvai megállapodások keretében részünkre ismét nyújtott, még fokozottabb mértékben rá kell hogy irányítsa figyelmünket *saját, itthoni feladatainkra.*

A felszabadulás utáni évek nagy országépítő munkájában sikereink fő forrása az volt, hogy a kommunisták pártja által helyesen felismert célok és meghatározott feladatok megvalósítása érdekében megmozdult és lendületes alkotó munkába fogott az egész magyar dolgozó nép. Ennek tulajdonítható, hogy a Horthy-fasiszta rendszer nagytőkés és nagybirtokos uraitól örökölt, tönkretett és romokkal borított országból új hazát épített magának a felszabadult magyar nép, amely jelentős lépéseket tett a szocialista fejlődés útján.

Ezt a gyönyörű és lelkesítő munkát zavarták a későbbi években a vezetésben megmutatkozott hibák, majd megszakította, visszavetette és megsemmisítéssel fenyegette az imperialisták által szított és mozgatott októberi ellenforradalmi támadás.

Ha egy pillantást vetünk hazánk november 4-i súlyos helyzetére, és ha számbavesszük az azóta megtett út le nem becsülhető, nagy eredményeit, akkor azt is látnunk kell, hogy eredményeink fő forrása — a szocialista országok testvéri segítsége mellett — ismét az volt, hogy a párt által világosan kitűzött célok és meghatározott feladatok érdekében tevékeny munkába kezdtek a bányász-, munkás-, paraszt- és értelmiségi tömegek és aktív harcukkal, alkotó munkájukkal segítették országunk fejlődését.

Mit kell tehát most tennünk, kedves elvtársak, hogy a Magyar Népköztársaság a jövőben a szocialista országok testvéri közösségében a saját lábán szilárdan álló, fejlődő és valóban virágzó állam legyen?

Először és mindenekelőtt: *tovább erősítve államunk vezető erejét, a Magyar Szocialista Munkáspártot* (Ütemes taps: Éljen a párt!), *a tömegek saját tapasztalata révén megszületett bizalom alapján*

tömöríteni kell a nép minden egészséges erejét a párt köré. A néptömegek cselekvő aktivitását, a szocialista demokráciát fejlesztve, erősítenünk kell a proletariátus diktatúráját, s elsősorban a tömegekkel való kapcsolatot. *(Taps.)*

Másodszor: fokoznunk kell a pártban, az államban, a munkásosztályban, az egész dolgozó népben az éberséget az osztályellenség és az imperialisták aknamunkája ellen. *Erősíteni kell a proletárdiktatúrát az osztályellenség elnyomására.* (Taps.) Teljesen meg kell semmisítenünk a megvert ellenforradalom szétszórt erőit, és hatásosan meg kell védenünk népköztársaságunkat az imperialista aknamunkával szemben.

Harmadszor: állami és társadalmi szerveinknek, valamint a dolgozó tömegeknek igen komolyan *kézbe kell venniük a gazdasági építés kérdéseinek megoldását.* Nagy segítséget kaptunk most is a Szovjetuniótól; segít a többi testvéri szocialista ország is. Fejlett iparunk és mezőgazdaságunk nagy lehetőségeket rejt magában népgazdaságunk további egészséges fejlődéséhez: az életszínvonal emelésének egyedül reális alapja megteremtéséhez. Ehhez azonban elsősorban saját erőinket kell mozgósítanunk — ezt semmiféle külső segítséggel nem lehet helyettesíteni.

Minden gyárban, bányában, a földeken, az alkotás és munka minden helyén maguknak a munkás-, paraszt-, értelmiségi tömegeknek kell kézbe venniük a termelést és a termelékenység növelését, az önköltség csökkentését, mert csak így biztosítható, hogy a szocialista társadalom építése együtt haladjon a dolgozó tömegek anyagi és kulturális színvonala állandó emelkedésével.

Negyedszer: amikor az imperialisták és ellenforradalmárok áskálódnak társadalmi rendünk, nemzeti függetlenségünk, békés alkotó munkánk ellen, *nekünk erősítenünk kell kapcsolatainkat a szocialista tábor országaival.* Éppen ezért *párttagságunk és dolgozó népünk internacionalista nevelése* elengedhetetlen feltétele a párt erősítésének, a népköztársaság fejlődésének, a béke védelmének, a magyar nép boldogulásának.

Elvtársak! Nyíltan meg kell mondani azt is, hogy amíg a népek békéjét fenyegető, agresszív szándékú NATO, SEATO és hasonló imperialista katonai tömbök léteznek, mindaddig az önvédelem céljait szolgáló, minden csatlakozni szándékozó előtt nyitva álló

varsói szerződésre szükség lesz *(Taps.)*, és e szerződésnek a Magyar Népköztársaság törhetetlen híve marad. *(Taps.)*

Azon a véleményen vagyunk, hogy a jelenleg Magyarországon tartózkodó szovjet csapatok nemzeti függetlenségünket és népköztársaságunk határait segítik védelmezni a külső imperialista támadó szándékokkal szemben, s addig maradnak itt, ameddig erre szükség lesz. *(Taps. Úgy van! Hurrá! Szovjet—magyar barátság! Éljen a szovjet hadsereg!)*

Kedves elvtársak! Négy nap választ el bennünket nagy nemzeti ünnepünktől, április 4-től. Most, 1957-ben, 12 évvel azután, hogy a Szovjetunió felszabadított bennünket a hitleri fasizmus szörnyű elnyomása alól, *hálával gondolunk a Szovjetunióra azért is, mert november 4-én nyújtott nagy segítségével ismét megvédelmezte népünket az imperialista hódítók fenyegető igájától, és attól, hogy újból háborús tűzfészekké változtassák már eleget szenvedett hazánkat és áldozatul szánt népünket.* (Taps.)

Örülünk, hogy pártunkat a proletár internacionalizmus szellemében szoros baráti kapcsolat köti össze a testvéri kommunista és munkáspártokkal, elsősorban a legnagyobb forradalmi tapasztalatokkal rendelkező párttal, a Szovjetunió Kommunista Pártjával. Központi Bizottságunk feladatának tekinti, hogy párttagjainkat abban a szellemben nevelje, amely óv a másolástól, ugyanakkor azonban képessé teszi pártunkat arra, hogy az összes testvérpártok gyakorlatában fellelhető hasznos tapasztalatokat átvegye, és felhasználja saját elméleti és gyakorlati munkájának fejlesztése érdekében.

Kedves elvtársak, barátaink!

A Szovjetunióban járva, a testvéri fogadtatás forró légkörében gyakran mondottuk a szovjet dolgozóknak, hogy ügyünk igazába vetett hitünkben megerősödve térünk haza körükből. *Erősítettek bennünket az itthonról kapott hírek is.* Március 21. méltó megünneplése, a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség szervezésének megkezdése, a csepeli, a Köztársaság téri, az angyalföldi, a pesterzsébeti és a kőbányai tömeggyűlésekről érkezett hírek is lelkesítettek bennünket.

Való igaz, kedves barátaim, hogy a magyar szocialista forradalom erőinek növekedése, a dolgozó tömegek fokozódó támogatása,

a magyar—szovjet barátság erősödése hazánk és népünk boldogabb jövőjének nemcsak biztató jelei, hanem reális, a barátot megörvendeztető, az ellenséget megrettentő hatalmas erőforrásai. *(Taps.)*

Éljen a Szovjetunió! *(Taps.)*

Éljen a Magyar Népköztársaság! *(Taps.)*

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja! *(Taps.)*

Éljen a Magyar Szocialista Munkáspárt! *(Taps.)*

Éljen a megbonthatatlan szovjet—magyar barátság! *(Hosszantartó, lelkes taps.)*

Népszabadság, 1957 április 2.

NYILATKOZAT AZ UNITÁNAK

SERGIO SEGRE CIKKE

Kádár János magyar miniszterelnök hivatali helyiségében fogadott bennünket az Indiai Kongresszus Párt és a berlini rádió képviselőivel együtt és körülbelül három órán át tartó beszélgetés során kifejtette álláspontját fontos magyar bel- és külpolitikai kérdésekről. Mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy a legteljesebb őszinteséggel fog beszélni, s kijelentette, tisztában van azzal a rendkívül fontos szereppel, amelyet a sajtó századunkban betölt:

„Nekünk, magyaroknak van egy régi, még a feudális korból származó közmondásunk a nőkkel való együttélésről. Eszerint nem lehet velük együtt élni, de nélkülük sem. Ugyanezt lehet elmondani — ha nem veszik rossznéven — az újságírókról is."

A miniszterelnök ezután Sibdasz Banerdzsi indiai kollégához fordult, s kifejezte előtte „a barátság és tisztelet érzelmeit", amellyel a magyar vezetők az indiai köztársaságiak iránt viseltetnek.

„Mi kommunisták vagyunk — fűzte hozzá —, és tudjuk, hogy Nehru felfogása nem azonos a miénkkel. De nagy tisztelettel viseltetünk Nehru iránt nemcsak azért, amit Indiáért tett, hanem azért is, amit a világ békéjéért tesz. Ezt az álláspontunkat természetesen nem változtatja meg Csang Kaj-sek legutóbbi kijelentése, amely szerint a második világháború napjai óta támogatta India függetlenségének ügyét."

„Az utóbbi időben — folytatta a miniszterelnök — több ízben alkalmam volt megbeszélést folytatni az indiai miniszterelnök képviselőjével. Nehru úr úgy vélte, hogy nekünk azonnal be kellene engednünk az ENSZ megfigyelőit. Meg voltunk győződve, hogy Nehru úr ezt a javaslatát a legjobb szándékkal tette, és minden bizonnyal azt gondolta, hogy ez módot ad nekünk minden rágalom visszautasítására. Nekünk azonban más tapasztalataink voltak. Tárgyalásaink során — egy alkalommal — például hangoztattam Nehru úr képviselője előtt: az ENSZ már három éve fáradozik azon,

hogy megoldást találjon a vitás kasmiri kérdésre, s megkérdeztem, vajon ily módon sikerült-e valamilyen megoldást megközelíteni. El kellett ismernie, hogy semmiféle előrehaladás nem történt. Megjegyeztem azt is, hogy semmi rejtegetni valónk nincs. Úgy gondoltuk, hogy az ENSZ képviselőinek közbelépése az adott pillanatban nem szolgálta volna a feszültség felengedését, hanem még jobban kiélezte volna a helyzetet."

Hammarskjöld meghívása

„Ami a Magyarországon történő hírszerzést illeti, hozzáfűztem, hogy abban az időben még körülbelül 850 külföldi újságíró tartózkodott Budapesten, ezenfelül a diplomáciai kar tagjai, úgyhogy az egész világnak elég híranyag állhatott rendelkezésére. Természetesen vannak problémák, amelyeket elvi szempontból, s mások, amelyeket gyakorlati szempontból kell mérlegelni. Vegyük például Hammarskjöld meghívásának kérdését. Elvi szempontból tekintve, az ENSZ főtitkárát szívesen látjuk Budapesten, és természetesen hajlandók vagyunk minden tájékoztatást megadni, amit csak kíván. A múlt évben meghívtuk. Hammarskjöld úr azonban nagy elfoglaltsága miatt, nem tehetett eleget a meghívásnak. Amikor azután bekövetkeztek az októberi események, Hammarskjöld úr tudatta velünk, hogy szeretne Egyiptomból visszatérve, Rómában vagy Budapesten találkozni Magyarország képviselőivel. Mi válaszunkban elfogadtuk a javaslatot és Rómát választottuk. Hammarskjöld úr azonban megváltoztatta szándékát és Budapestet javasolta. A Róma—Budapest közötti választást pedig maga Hammarskjöld úr ajánlotta, s később elejtette az olasz fővárost."

„Decemberben — folytatta Kádár miniszterelnök — közöltük vele, hogy sajnos az időpont nem alkalmas, mert látogatása provokációkra adhatott volna alkalmat. Most, hogy a helyzet normalizálódott, elküldtük meghívásunkat, hogy az általa választandó bármely időpontban látogasson el Budapestre. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy akkor, decemberben még ellenforradalmi bandák léteztek, s nem volt kizárva annak lehetősége, hogy egy-kétezer ilyen ellenforradalmár támadást kíséreljen meg szállása ellen. Mi el akartuk kerülni a provokáció minden lehetőségét, és ki akartuk zárni egy

merénylet minden eshetőségét. Ezzel kapcsolatban egy konkrét esetre szeretnék hivatkozni. December 4-én értesítettek bennünket, hogy a Parlament közelében levő egyik utcában mintegy száz nő gyűlt össze, s meg akarják közelíteni a kormány székhelyét. Miközben meg akarták értetni ezekkel a nőkkel, hogy abban az időben milyen veszélyekkel járhat bármilyen tüntetés, egy tiszt furcsa mozgolódást látott egy szomszédos ház tetőzetén. A ház padlásán egy csoport fegyveres személy gyülekezett, akiknél géppuska is volt. Ha megengedtük volna a nőknek, hogy a Parlament előtti térre felvonuljanak, ezek a fegyveresek tüzet nyitottak volna rájuk és nekünk talán két-három évre is szükségünk lett volna, amíg bebizonyítjuk a világnak, hogy nem rendőrök, hanem ellenforradalmárok provokálták ezt a vérengzést."

Az indiai bírálatok

„Ezek voltak az okok — fűzte hozzá a kormányfő — amiért akkor arra kellett kérnünk Hammarskjöld urat, hogy halassza el egy időre látogatását, mindaddig, míg a helyzet teljesen nem konszolidálódik. Kétségtelen, hogy Nehru miniszterelnököt a legjobb szándék töltötte el. De a dolog természetéből fakadóan, nem láthatta Indiából azokat a fegyveres csoportokat, amelyek akkor a budapesti házak tetőin vagy padlásain gyülekeztek. Mi Budapesten természetszerűen jobban ismerhettük a magyarországi helyzetet, mint mások kívülről."

„Indiai részről kritikák hangzottak el azért is, mert segítséget kértünk a szovjet csapatoktól. Ezzel kapcsolatban meg kell ismételnem, amit fentebb mondottam: mi mindenkinél jobban ismertük azokat az erőket, amelyek ellen harcolnunk kellett. Ezek az erők nemcsak a Magyarországon fennálló társadalmi rendszert akarták megdönteni. Győzelmük talán rövid időn belül háborúhoz vezetett volna a szomszédos államokkal. A helyzetet minden oldaláról meg kell vizsgálni. A szomszédos országokban nemzetiségi csoportok élnek, olyan területeken, amelyek a közeli vagy távolabbi múltban Magyarországhoz tartoztak. Az ellenforradalmárok nemcsak a távoli országokkal szemben léptek fel követelésekkel, hanem ezen

szomszédos országokkal szemben is. Így tehát egy olyan háború robbanhatott volna ki, amilyent mostanában lokalizált konfliktusnak szokás nevezni."

Ennél a pontnál megkértük Kádár miniszterelnököt, fejtse ki az Unitá olvasói számára a régi tévedések természetét és eredetét, valamint azt, hogy milyen utat követnek most ezek jóvátételére.

„Nem könnyű felelni, minthogy igen sok tévedés történt. Mi legfontosabbaknak azokat a tévedéseket tartjuk, amelyek kárt tettek a társadalmi rendben és az állam erejében. Szerintünk egy társadalmi rend és egy állam csak akkor erős, ha a nép nagy tömege támogatja, s ha képes az ellenség ellen védekezni. A mi társadalmi rendünk tudományos meghatározás szerint, a proletariátus diktatúrája. Népszerűen ezt úgy mondhatnók: a munkásság és parasztság uralma. A múlt hibáinak következményei két irányban nyilvánultak meg: egyrészt meglazították a kapcsolatokat az államhatalom és a tömegek között, másrészt gyengítették az államhatalom erejét. Felfogásunk szerint a jóvátételt illetően ebben a két irányban kell dolgoznunk."

A tömegekre támaszkodva

„A tapasztalat arra tanít — folytatta a miniszterelnök —, hogy nem lehet kormányozni a tömegek tevékeny támogatása nélkül. Ezzel kapcsolatban felmerül a kérdés: hogyan kell megnyerni a tömegek támogatását? Ez rendkívül fontos, alapvető kérdés. De különböző módon lehet föltenni. Föl lehet tenni például formálisan, kijelentvén, hogy a közvélemény ezt vagy azt akarja. Szerintünk a kérdésfeltevésnek ez a módja helytelen. Hogy helyesen tegyük fel a kérdést, azt kell vizsgálnunk, mi a nép érdeke. Ugyanakkor azonban magával a néppel is meg kell vitatni a dolgokat."

„Rá szeretnék még mutatni arra, miért annyira fontos ez a probléma. A nép öntudatában a régi mindig ránehezedik az újra, a múlt a jelenre. Elég visszapillantani a történelemre, hogy ezt meglássuk. Például volt olyan korszak, amikor a nép igazságosnak tartotta, hogy máglyára vigyenek egy nőt, akiről azt állították, hogy szövetkezett az ördöggel. Hogyan viselkedjék ilyen esetben az, aki

a nép haladása érdekében akar cselekedni? Fenntartsa a boszorkányégetést csak azért, mert szokásról és hagyományról van szó, s mert a tömegek egyetértenek ezzel az eljárással? Az a véleményem, hogy annak, aki felelőssége teljes tudatában akar cselekedni, mindenekelőtt tisztában kell lennie azzal, mi a nép és a haladás érdeke, s ennek értelmében kell cselekednie. Nem szabad elzárkóznia egy más, alapvető tény elől sem — akár megérti cselekedetét a nép, akár nem — s olyan egyéni bátorsággal kell rendelkeznie, amellyel odaállhat a tömegek elé, s megmondhatja nekik, hogy amit ebben vagy abban a kérdésben akarnak, nem igazságos és nem lehetséges."

A beszélgetés itt egy időre megszakad s egy csésze kávét iszunk. Megragadjuk az alkalmat, hogy jobban megfigyeljük Kádár Jánost, aki éppen mellettünk ül. Alig két hete töltötte be 45-ik évét, de határozottan többnek látszik: legalább ötvennek. Ennek okát nem nehéz kitalálni: a hosszú illegális harc, majd az 1951-től 1954-ig börtönben töltött évek; most pedig az elmúlt hónapok megfeszített munkája.

Egyik titkára néhány nappal ezelőtt elmondta, hogy a miniszterelnök november 4-e óta hónapokig úgy élt, hogy egyszer sem ment haza. Hivatali helyisége mellett van egy szoba, ott étkezett és aludt. Mindez természetesen megviselte, és megnyilvánul arcának majdnem sárga színében. Szeme azonban rendkívül élénk, s mosolyát nehéz meghatározni: van benne a szomorúságnak némi árnyalata, de ugyanakkor magasfokú emberiesség.

A terv és a tömegek

Kádár János még nem fejezte be válaszát kérdésünkre. „Sztálin — folytatta — mintegy húsz évvel ezelőtt valami mélységesen igazat mondott ezzel kapcsolatban: aki vezetni akar, nem maradhat hátra, de nem szabad túlságosan előre sem szaladnia. A Magyarországon elkövetett tévedések jó része azért történt, mert ezt az igazságot figyelmen kívül hagyták. Vegyünk egy példát: ipari termelésünk színvonala három és félszeresére emelkedett 1938-hoz viszonyítva. Ilyenformán bizonyos értelemben túlhaladtuk reális lehetőségeinket. Az a politikai vezetés, amely ezt a célt kitűzte és megvalósíttatta, nyilván nem akart rosszat. Meg akarta gyorsítani a szocializmus építését, de elkövette azt a hibát, hogy túlbecsülte lehetőségeinket. A terv ezen a téren nem volt reális. Az igazi tévedés azonban nem

ebben volt. A tévedés gyökere az volt, hogy ezt a célkitűzést nem vitatták meg a tömegekkel, és elmulasztották annak megállapítását, vajon a tömegek ezen a téren követik-e a politikai vezetést vagy sem."

„Ha a vezetőség annak idején megvizsgálta volna ezt a célkitűzést, talán megegyeztek volna a terv egyes tételeinek csökkentésében. De lehet, hogy erre nem is lett volna szükség. A tapasztalat azt mutatja, hogy amikor nyíltan fordulunk a tömegekhez, ha őszintén megmondjuk, mit akarunk tenni, s milyen célból, akkor ezek a tömegek hajlandók nagy áldozatokat vállalni és jelentős erőfeszítéseket tenni."

„A legjobb példa — fűzi hozzá a miniszterelnök — az, amit a szovjet dolgozók mutattak az első ötéves tervben. Nyíltan megmondták nekik: nagy áldozatokat kell hozniuk, hogy hatalmas ipart teremtsenek a Szovjetunió függetlensége érdekében. Az ötéves terv nem jelentett ötéves lakodalmat, hanem öt év kemény munkáját és áldozatát. Ezt azonban elfogadták, minthogy világosan beszéltek velük."

„Általában azt lehet mondani, hogy a magyar nép demokratikus fejlődése egészséges volt egészen 1949-ig; ekkor azonban törés következett be. Ez olyan kérdés, amely jobban érdekelheti indiai barátunkat, mint olasz vagy német elvtársunkat. Olyan kérdésről van ugyanis szó, amely nincs kapcsolatban a marxizmussal; egy régi közmondás szerint, ha meg akarsz ismerni valakit, adj hatalmat a kezébe. Kétségtelen: a hatalom valóban nagy próbatétele az emberi jellemnek. Úgy vélem azonban, hogy a kommunista számára mindig két nagy próbatétel adódik. Az első nagy próbája az, amikor a kommunista egyedül áll az ellenséggel szemben. Ez nehéz próbatétel, miután élete forog kockán. Emlékezzünk csak a Horthy-rendőrség által letartóztatott elvtársainkra! Sokan közülük életüket vesztették. Sokan csodálatos módon állták ki ezt a próbát. Ezek közé tartozott Rákosi is. Számunkra, fiatal kommunisták számára nagy példa volt. Tizenöt évet töltött börtönben és kétszer állították bíróság elé. 1947-ben a másik próbatétel következett be, az, amit így nevezhetnénk: a hatalom átvétele. S egyesek, akik példaadó módon kiállták az első próbát, megbuktak a második vizsgán. Kezdték azt hinni, hogy mindent tudnak, kezdtek elszigetelődni azoktól a tömegektől, amelyekért oly hosszú ideig harcoltak."

„Így történt aztán, hogy azokat, akik a hatalmon voltak, csak olyanok vették körül, akik dicsérték őket. A dicsérők között újságírók és írók is voltak. Ha valaki nap nap után azt olvassa az újságokban és a könyvekben, hogy zseniális és tévedhetetlen — végül maga is elhiszi. Mindezeket figyelembe véve, úgy véljük, hogy Rákosi és munkatársai nem voltak a nép ellenségei, de tevékenységük, éppen ezen hibák folytán, végeredményben a nép kárára volt."

„Amikor a hibák jóvátételéről beszélünk, mindenekelőtt azokra a dolgokra gondolunk, amelyeket el kell kerülni. Ha most megengedhetem magamnak, hogy valami jót mondjak a kormány és a párt jelenlegi vezetőiről, szeretném kiemelni, hogy ezek a férfiak tudatában vannak annak, hogy nem tökéletesek, éppen ezért szigorúan be akarják tartani azt az elvet, amely megköveteli, hogy a tömegek megértsék a vezetőséget és a vezetőség megértse a tömegeket azért, hogy ilyképpen előre tudjanak haladni. Bizonyos, hogy a jelenlegi vezetőség a tömegek szemében nincs ugyanazon a piedesztálon, amelyen az előző vezetőség hosszú ideig állott, körülvéve valamiféle dicsfénnyel és azzal a tudattal, hogy nem tévedhet. Elmondhatjuk és el kell mondanunk, hogy nagy tömegek követték azt a vezetőséget csukott szemmel. Ma nekünk kell megfizetnünk ennek az árát. A tömegek ma már rendkívül kritikusak. Nem tekintenek olyan szemmel a vezetőségre, nem hisznek neki úgy, mint azelőtt."

„Most, ha valamilyen gyűlést, értekezletet vagy fogadást rendezünk, mindig sok munkás akad, aki megmondja, hogy ez vagy amaz nem helyes. Nekünk nyíltan kell felelnünk, be kell ismernünk tévedésünket, vagy meg kell győznünk őket, hogy nem tévedtünk. Így teremtődik meg a bizalom. Ezek szerint a hibák jóvátételét lényegében ennek a gyakorlatnak kifejlesztésében látjuk."

Új helyzet

„A világ ma még olyan helyzetben van, hogy nem elégítheti ki minden lakóját. Mi az elé a választás elé állítva, hogy 200 000 embert elégítsünk-e ki vagy pedig kilencmilliót, természetesen az utóbbit választjuk. Le akarom azonban szögezni, hogy tiszteletben akarjuk tartani azokat is, akik e 200 000 közül hajlandók tiszteletben tartani a népi hatalmat. Csak azokra emelünk kezet, akik

ránk kezet emelnek. Budapesten néha azt hallhatják, hogy ma rosszabbul élünk, mint Rákosi idején. Mi viszont úgy gondoljuk: akkor járunk a helyes úton, ha a munkások és parasztok úgy érzik, hogy ma jobban élnek, a volt Horthy-tisztek és a tőkések viszont azt mondják, hogy rosszabbul élnek."

Az indiai újságíró itt megkérdi, vajon tényleg valamennyi munkás és paraszt támogatja-e a jelenlegi kormányt?

„Ha a parasztok és a munkások — vagy egy részük — ma még némileg bizonytalankodnak is, ez azért van, mert azt kérdezik maguktól, vajon a dolgok így maradnak-e vagy ismét megváltoznak. Már rávilágítottam gyakorlatunkra. Naponta foglalkozunk velük és így akarunk továbbhaladni a régi hibák kijavítása útján. Figyelembe kell venni azt is, hogy már október előtt is bizonyos zavar volt a tömegekben. A tömegek nem látták elég világosan az események fejlődését; hogy őszintén megmondjam, még a vezetők sem látták. Ez három és fél éves folyamat volt. Nagyon nehéz pontosan megállapítani, meddig tartott a javítási folyamat és hol kezdődött az a tevékenység, amely alá akarta ásni a szocialista rendet."

„Ezek az előzmények magyarázzák, miért nem értették meg a tömegek azonnal a november 4-én bekövetkezett fordulatot. Ebből eredően, a tömegek támogatását csak mint fejlődési folyamatot lehet figyelembe venni. A támogatás olyan mértékben nő, amilyen mértékben mi továbbhaladunk abban a szándékunkban, hogy nyiltan megmondjuk, mit akarunk, és milyen módon akarjuk azt megvalósítani. Hangsúlyozni kívánom azt is, hogy a konszolidációban elért eredményeket nem lehet kizárólag a vezetőség tevékenységének tulajdonítani. A tömegek támogatása nélkül nem tudtuk volna helyreállítani a rendet és nem lehetett volna a termelést fokozni."

A legfőbb probléma

Az indiai újságíró megkérdezi, vajon a magyar kormány hajlandó-e kiállni a választások próbáját.

A miniszterelnök válaszában hangsúlyozza, hogy a választás csak egyik fajtája a próbatételnek, s ezután rátér a nem kommunistákkal való viszony kérdésére.

„Mi, kommunisták — mondotta — nem kívánjuk egyedül viselni az államvezetés felelősségét. Az elmúlt évek megtanítottak arra, hogy nem helyes a nem kommunistákat kizárni a politika teréről. Be akarjuk vonni a legkülönbözőbb felfogású embereket az ügyek intézésébe, azzal az egyetlen feltétellel, hogy támogatják a szocializmust."

A miniszterelnök a választásokkal kapcsolatban megjegyzi, hogy ebben a kérdésben a parlamentnek kell döntenie. Figyelembe kell azonban venni, hogy minden problémát alá kell vetni a jelenlegi legfőbb problémának, s az a nép, a szocializmus sorsa: „ezzel pedig nem szabad játszani."

„1945 és 1947 között — emlékeztet a miniszterelnök — két általános, minden korlátozás nélküli választás volt. Az elsőn a kommunisták nem arattak nagy sikert, de a másodikból az ország legerősebb pártjaként kerültek ki. Ha most elhatároznók, hogy kiírjuk a választásokat és a választási hadjáratot harci szellemmel vívnók meg, s összpontosítanók a szükséges erőket, biztos vagyok benne, most is mint legerősebb párt kerülnénk ki. Ez azonban öt-hat hónapot venne igénybe. Jelenleg viszont fontosabb, sürgősebb feladatok vannak, mindenekelőtt gazdasági téren. Meg kell jegyeznem, hogy a Nyugat az 1947-es választásokkal sem volt megelégedve. Most sem lenne megelégedve. Tény azonkívül, hogy a nép naponta szavaz. Szavaz munkájával, termelésével s ez semmivel sem kevésbé jelentős szavazás, mint az urnák előtti."

Megkérdezzük a miniszterelnöktől, vajon a párt taglétszámának 900 000-ről 250 000-re történt csökkenése nem jelenti-e a tekintély és a befolyás csökkenését?

„Ellenkezőleg — válaszolja. — Úgy szervezzük újjá a pártot, hogy ismét elölről kezdjük. A régi tapasztalatok alapján meg vagyunk győződve, hogy jobb egy kisebb harcos párt, mint a régi típusú párt volt."

Megkérjük Kádár Jánost, világítsa meg, hogyan folyik a párt építése.

„Ami a párt szociális összetételét illeti, megállapítható, hogy a munkások és a parasztok aránya normálisan fejlődik. Lassúbb a fejlődés az értelmiségieknél: meg kell azonban jegyezni, hogy egyes

értelmiségi körökben kevésbé intenzíven toborzunk, mint a munkásság körében. Nem akarjuk, hogy olyan elemek lépjenek a pártba, akik alapvető kérdésekben nem értenek egyet. Ami a párt belső életét illeti, megfigyelhető, hogy a párt elsősorban a munkahelyeken és egyebütt belépett tagok tevékenységére támaszkodik. Ellentétben a múlttal, a központi irányítás sokkal korlátozottabb. A helyi szervezetek élén ma a szervezetek által megválasztott elvtársak állanak, s maguk a szervezetek határozzák meg a taggyűlésen megvitatásra kerülő témákat. Négy vagy öt hónap alatt csak két-három megvitatandó kérdést tűztünk ki központilag: a munkásőrségek megteremtését, az ifjúsági szervezet felállítását és még egy-két kisebb jelentőségű kérdést. Mindenképpen el akarjuk kerülni a régi módszer megismétlődését, amikor minden kezdeményezés felülről jött."

Néhány további példa felsorolása után Kádár elvtárs megjegyzi még, hogy a régi pártban a viták mindig formális jellegűek voltak, akár a szovjet—magyar barátságról, akár valamilyen más kérdésről volt szó.

„Inkább szemináriumok voltak és nem gyűlések. Ma mindezek a problémák harci kérdésekké váltak. A hatalom kérdése ma már nem elvont probléma a tömegek számára. Szerintünk irányvonalunk helyes. Fő feladatunk, hogy következetesen kitartsunk e helyes irányvonal mellett."

Az egyik indiai tudósító megkérdi, miért maradnak továbbra is Magyarországon a szovjet csapatok?

„A helyzet konszolidálódik. Az ország belső helyzete ma már nem követeli meg a szovjet csapatok jelenlétét. Nemzetközi téren azonban negatív tényezők mutatkoznak: Speidel kinevezése, az az elhatározás, hogy atomfegyverekkel látják el a NATO tagállamait, a bermudai határozatok stb. A szovjet csapatok jelenlétét pillanatnyilag ennek a nemzetközi helyzetnek megvilágításában kell szemlélni."

Az utolsó tárgykör, amelyre a miniszterelnök kitér, a perek. Hangoztatja, hogy azok, akik egyszerűen csak részt vettek az októberi és novemberi eseményekben, nem kerülnek bíróság elé, még akkor sem, ha fegyvert fogtak a kormány ellen.

„Természetesen én is sajnálom Tóth Ilonát, de még jobban sajnálom áldozatát. Ő és társai nem nyílt harcban öltek, hanem gyilkoltak. Figyelemre méltó, hogy Tóth csoportját egyik tagjuk jelentette fel, aki attól félt, hogy eltüntetik, mert ellenezte a terrorcselekmények folytatását. A banda egy másik tagját néhány nappal azelőtt már megölték ugyanilyen követelésért. Az ilyen elemeket nem lehet kivonni az igazságszolgáltatás keze alól. Hangsúlyozni kívánom azonban, hogy az állami hatóságok legalább 2500 olyan személyt tartóztattak le, akikre alkalmazni lehetett volna a gyorsított eljárást, de közülük csak kétszázat, tehát egytizedüknél is kevesebbet vontak felelősségre ilyen eljárással. A negyven halálraítélt közül alig több mint húszon hajtották végre az ítéletet."

Beszélgetésünk most már véget ért. Délelőtt 11 órakor kezdődött, s most már majdnem 14 óra. De nem akarjuk cikkünket a perekkel kapcsolatos kérdésekkel zárni. Ez csak egyik oldala a mai magyar életnek. Inkább Kádár Jánosnak a párttal kapcsolatban tett másik kijelentésével kívánjuk befejezni:

„Az egészséges és tevékeny élet jelei mutatkoznak. Néhány nappal ezelőtt egy jelentésben hangoztattam, hogy tartsák fenn ezt a légkört és ne akadályozzák annak fejlődését semmiféle adminisztratív intézkedéssel. Nem akarom azt mondani, hogy minden tökéletes. A párt belső élete azonban olyan élénk, hogy abból kedvező fejlődésre lehet következtetni. Azoknak a szavaknak, amelyek most élettel telítődtek meg, sohasem szabad többé holt frázisokká válniuk."

Unitá, 1957 április 18.

BESZÉD A BUDAPESTI DOLGOZÓK NAGYGYŰLÉSÉN A HŐSÖK TERÉN

1957 MÁJUS 1

Munkások, elvtársak, budapesti dolgozók!

Hatvanezer öntudatos budapesti munkás gyűlt össze ezen a helyen, ahol ma állunk, 1890 május 1-én, hogy Magyarországon először tüntessen a proletár nemzetköziség eszméje mellett. Ennek 67 esztendeje. Akkor a szocialista társadalom eszméje még csak a legöntudatosabb munkások szívében élt, és a Duna-medence népeit rabságban tartó gőgös Habsburg-monarchia az egész tüntetést rendőri ügynek tekintette.

Hol van már a gőgös monarchia? Elporladtak már rég azok a munkások is, akik akkor itt tüntettek, de a magyar munkásosztály él és itt van ma is; az eleink szívében és reményeiben táplált gondolat testet öltött, él és győzelmet aratott.

Él és győzelmet aratott a munkáshatalom, a proletárdiktatúra, a munkás-paraszt állam, a Magyar Népköztársaság! Él, és legyőzhetetlen erővé változott a proletár nemzetköziség eszméje!

Viharos 67 év telt el ama 1890-es május elseje óta a magyar munkásosztály, a magyar dolgozó nép fölött. A tőkés-földesúri rabság fekete éjszakája, háborúk, forradalmak vörös napja és ellenforradalmak ólomfekete felhői követték egymást. A monarchia, a polgári köztársaság, a proletárdiktatúra, a horthysta-ellenforradalom, a felszabadulás, a proletárdiktatúrát megvalósító Magyar Népköztársaság, az 1956 októberi ellenforradalmi támadás és utána a forradalmi ellentámadás — viharos sor ez, elvtársak.

Ez alatt a 67 év alatt a magyar munkások, a falvak és a hivatalok legöntudatosabb dolgozói hol titokban és üldözöttként, hol horthysta rendőrökkel és csendőrökkel verekedve, hol szabadon, ünnepi módon, de mindig, minden év május 1-én hitet tettek amellett, hogy a magyar dolgozók a proletár nemzetköziség hívei, mindenkor hűek a munkásság nemzetköziségét és sorsközösségét jelképező vörös zászlóhoz.

Úgy gondolom, hogy jónéhány harcos, kiemelkedő magyar május elsejéről még sokáig megemlékezik a történelem: az elsőről, mindig tisztelettel gondolva az úttörő budapesti munkásokra — az 1919-es május elsejéről, amikor a magyar munkásosztály leverve a monarchia és a tőke bilincseit, az első, felejthetetlen szabad május elsejét ünnepelte. Soká fog emlékezni a történelem az 1945-ös május elsejére, amikor a 25 éves, dühöngő ellenforradalmat és a Hitler-fasiszta hódítók fegyveres erejét szétzúzó szovjet hadsereg hősi harca segítségével ismét szabadon ünnepelhetett a magyar munkásosztály és az egész magyar dolgozó nép.

Végül, úgy gondolom, hogy az 1890-es, az 1919-es és az 1945-ös május elsejék mellett sokáig emlékezetes marad és kiemelkedő jelentőségű lesz a mai, 1957-es május elseje.

Ebben az órában itt Budapesten, a magyar szocialista forradalom lüktető szívében és a Magyar Népköztársaság minden városában és falvában harcos tüntetéssel ünnepli a magyar dolgozó nép sok-sok százezernyi fia és lánya a munkás nemzetköziség, a munka nagy napját — május elsejét.

Kedves elvtársak!

Miben van a különös jelentősége az 1957-es magyar május elsejének népünk számára, és nyugodtan mondhatjuk, nemzetközileg is? Abban, hogy ezen a napon *az októberi sikertelen ellenforradalom fölött a munkásosztály nemzetközi segítségével döntő győzelmet aratott magyar dolgozó nép ünnepli szabadon május elsejét, a proletár nemzetköziség ünnepét.* (Taps.)

Elvtársaim!

Az 1956 októberi események menetében a fasiszta magyar burzsoázia, amely egyrészről az ellenforradalom posványába süllyedt áruló Nagy Imre-csoporttal, másrészről az amerikai nagytőke által vezetett nemzetközi imperializmussal szövetkezett, megdöntéssel fenyegette a Magyar Népköztársaság társadalmi rendjét. *Halálos veszély, a megsemmisítés veszélye fenyegette a magyar munkás-paraszt államot, a néphatalmat, a proletariátus diktatúráját Magyarországon.* Veszélyben volt népünk nemzeti függetlensége, a béke ügye éppen úgy, mint a gyárak, a bankok, a bányák államosítása, a földosztás, mindazok a nagy vívmányok, melyeket népünk a társadalmi haladás 12 éve alatt elért.

Külön kérdés, és nem feledkezhetünk meg arról, hogy *az elmúlt évek súlyos hibái jogos elkeseredést keltettek a tömegekben, és ezt az ellenforradalom igen ravaszul és hatásosan tudta felhasználni a Magyar Népköztársaság rendje elleni támadásra.*

Még kevésbé feledkezhetünk meg arról, hogy Nagy Imréék árulása nélkül — amely a döntő időpontban megbénította az ország vezetését és a vezetéstől megfosztotta, félrevezette és tehetetlenségre kárhoztatta a szocialista forradalom ügyéhez hű magyar dolgozók tömegeit — soha nem tudott volna az ellenforradalmi támadás olyan sikert elérni, mint amilyet átmenetileg elért.

Mindannyian emlékszünk még az ellenforradalmi támadás sötét és véres napjaira. Budapest utcáin az ellenforradalmi terror lett az úr, tömegesen gyilkolták a kommunistákat és a haladó embereket. Az országban ezrével vetették börtönbe a párt harcosait, termelőszövetkezeti vezetőket, tanácselnököket, a szocializmus híveit, és lemészárlásukra készülődtek. *Ismét megjelentek a politika porondján a tőkések, földesurak, bankárok, hercegek és grófok, élükön Mindszentyvel. Megjelentek a Parlamentben, két nap alatt 28 ellenforradalmi pártot alakítottak, még a hírhedt Magyar Élet Pártjának megalakítását is bejelentették,* és megjelentek a falvakban, a gyárakban a „mindent vissza" jelszóval.

Ahogy 1919-ben Horthy gyilkos bandája mögött ott volt az antant — úgy sorakoztak fel az imperializmus sötét erői pénzzel, fegyverrel, széles propagandagépezettel 1956 októberében is az ellenforradalom sötét erői mögött.

Munkások, elvtársak!

Szemtől szembe a dühöngő ellenforradalommal, nekünk, kommunistáknak kellett döntenünk, tűrjük-e tovább, hogy lemészárolják a nép elejét, sírba tegyék a népköztársaságot, elrabolják nemzeti függetlenségünket és háborús tűzfészekké változtassák hazánkat, vagy minden elképzelhető erővel szálljunk szembe az árulással és semmisítsük meg az ellenforradalmat.

Mi, kommunisták döntöttünk. Elhatároztuk, hogy harcba hívjuk a szocialista forradalom és a haza minden, az ellenforradalommal szembeszállni kész hívét. Ugyanakkor ismét segítséget kértünk a magyar nép legönzetlenebb, legigazabb barátjától, a Szovjetuniótól. *(Ütemes taps. — Szovjet—magyar barátság! felkiáltások.)* A szovjet

kormány és a szovjet nép a kért segítséget a proletár internacionalizmus szellemében megadta. Így a magyar nép a Szovjetunió testvéri segítségével megvédte a szocializmus ügyét Magyarországon.

Ez a harc nem ment áldozatok nélkül. *Emlékeznünk kell ezen a szabad május elsején mártírjainkra, az ellenforradalmárok által legyilkolt kommunistákra, igaz magyar hazafiakra* — Mező Imre, Kalamár, Asztalos, Kállai, Biksza és a többi drága elvtársunkra —, akik nem ünnepelhetnek többé velünk. Emlékeznünk kell azokra a pártharcosokra, államvédelmiekre, honvédekre, rendőrökre, karhatalmiakra, akik hitükhöz, esküjükhöz híven harcoltak és meghaltak a szocialista forradalom, a nemzeti függetlenség, a Magyar Népköztársaság ügyéért. Emlékeznünk kell azokra a szovjet munkásokra, parasztokra, értelmiségiekre, hivatásos katonákra, akik segítségünkre siettek a harcban, segítettek megvédeni népi demokratikus rendünket, független hazánkat, békénket. *Mély tisztelettel emlékezünk azokra a szovjet harcosokra, akik a magyar népnek nyújtott segítség közben a legtöbbet: életüket áldozva bizonyították be hűségüket a proletár nemzetköziség szent eszméjéhez.* Örök dicsőség övezze mindannyiuk emlékét!

Elvtársak!

Erre a hősi harcra visszatekintve, világosan látható, hogy 1956 októberében a szocialista Magyarország vívta élethalálharcát a régi úri Magyarországgal, és ebből a harcból a szocialista Magyarország került ki győztesen. *(Taps.)* De az is világos, hogy ez a harc ugyanakkor a népek, nemzetek leigázására törő nagytőkés imperializmus és a népek szabadsága és békéje felett őrködő proletár nemzetköziség összecsapása is volt, és győzött a proletár internacionalizmus, győztek a társadalmi haladás és béke erői. Ezért nemzetközi jelentőségű az 1957-es magyar május elseje.

Elvtársak!

Ezen a május elsején azt ünnepeljük, hogy *a magyar népnek — az önzetlen és áldozatkész segítséget nyújtó Szovjetunió támogatásával — sikerült megvédelmezni a szocializmus ügyét, és így a magyar proletárdiktatúra, annak munkás-paraszt állama, a Magyar Népköztársaság él!* (Taps.)

A 1957 május elsejének történelmi jelentősége abban van, hogy a munkáshatalom elleni veszélyes, véres támadást, a súlyos meg-

próbáltatásokat a magyar nép leküzdötte, és ma a szocialista országok testvéri családjának tagjaként, népünk barátainak örömére, ellenségeink bánatára szabadon ünnepli május elsejét. *(Lelkes taps.)*

Kedves elvtársak, elvtársnők!

Tekintsük át a november 4. óta megtett utat.

Ha a harc eredményeit számbavesszük, megállapíthatjuk, anélkül, hogy az önteltség bűnébe esnénk, hogy eredményeink igen jelentősek.

Ha a harc eredményeit nézzük, és megnézzük az élet különböző területein a hiányosságokat, nem lehetünk megelégedettek, nem lehetünk önteltek. Hiszen van nálunk még hiányosság annyi, hogy kölcsön is tudnánk adni belőle. *(Derültség.)* De ha november 3-a anarchikus viszonyaira gondolunk, amikor a dühöngő ellenforradalom és imperialista irányító gazdái már kezükben érezték a hatalmat és az egész országot, amikor a szocializmus ügyéhez hű hazafiak üldözött vadakká váltak saját hazájukban, amikor a népgazdaság teljesen megbénult állapotban volt, és így nézünk vissza a megtett útra, nem tévedünk, ha megállapítjuk, hogy *a fő irány, amelyet azóta követünk, feltétlenül helyes és nagyok az eredmények.*

Milyen eredményekről beszélhetünk?

Mindenekelőtt a hatalomról, az államról, a törvényes rendről. Lehet és van is sok kritikusunk. Vannak ellenségeink is, akik a kákán is csomót keresnek. Az ilyen emberek szeretnek bennünket műveletleneknek, mereveknek, hozzá nem értőknek, kegyetlen terroristáknak, sztálinistáknak és a szótárukban létező minden elképzelhető rossznak szidalmazni. De azt legnagyobb ellenségeink, legrosszindulatúbb kritikusaink sem mondhatják, hogy mi a kapitalisták és a földbirtokosok érdekeit szolgálnánk. Itt van a kutya eltemetve. Népünk ellenségei számára a Magyar Népköztársaság fejlődésének elmúlt hat hónapjában igazán az a legrosszabb, ennélfogva *népünk számára az a legfőbb jó és legfontosabb eredmény, hogy a munkáshatalom erős és a kapitalizmus visszaállításának lehetősége megszűnt.* (Közbekiáltások: Éljen a munkás-paraszt hatalom!

Népköztársaságunk alkotmányos, törvényes rendje biztosított. Az alkotmányos néphatalmi és államigazgatási szerveket helyre-

állítottuk. Újjászerveztük népköztársaságunk fegyveres erőit; a néphadsereget, a határőrséget, a rendőrséget, ezeken belül elsőként a karhatalmi egységek fegyveres erőit. A kulcspozíciókból eltávolítottuk az árulókat.

A hatalom fegyveres biztosításának feladatába bevontuk és bevonjuk a munkások, bányászok, a parasztok legöntudatosabbjait — megszerveztük a munkásőrséget!

A munkásőrség megalakítása is bizonyítéka annak, hogy a párt és a kormány a tömegek iránti messzemenő bizalommal, azokra támaszkodva vezet. Az a lelkesedés pedig, amellyel a munkások tömegei jelentkeznek felvételre a munkásőrség alakulataiba, azt jelzi, hogy a magyar munkások készek fegyverrel is védelmezni saját hatalmukat. Mindez egyben beszédes cáfolat azokra a hiú vágyakat kifejező ellenséges rágalmakra, amelyek szerint októberben a munkások támadtak volna a népköztársaságra, és most a tömegektől elszakadt kormány vezetné az országot.

Itt vannak külföldi vendégeink, nézzék meg a párt és a kormány embereit és a tőlünk elszakadt tömegeket, amelynek százezrei itt állnak e téren! *(Taps, éljenzés.)*

A népi hatalom megerősítése után *másik nagy eredményünk a népgazdaság elemi rendjének és rendes vérkeringésének helyreállítása.* Az ipari és bányászati termelés, úgyszintén a mezőgazdasági termelés, a közlekedés és a kereskedelem munkája alapjaiban a rendes kerékvágásba került.

Itt voltunk már a gyűlésen, amikor kézbesítették a Nehézipari Minisztérium jelentését:

Bányászaink úgy ünnepelték május elsejét, hogy valamennyi szénbányászati tröszt túlteljesítette áprilisi tervét!

Ereményeinket elmondhatjuk annak tudatában is, hogy még igen komoly fogyatékosságok vannak. De mindenki, aki csak egy kicsit is tárgyilagosan nézi népgazdaságunk fejlődését, megállapíthatja, hogy a népgazdaság helyreállítása a vártnál nagyobb ütemben folyik.

Az államhatalom megerősítése, a gazdasági élet vérkeringésének megindítása mellett, igen nagy eredménye féléves munkánknak, hogy *iskoláink, egyetemeink, az ország legfontosabb kutató, művelődési és kulturális intézményei működnek,* és munkájukban

fokozatosan felzárkóznak a politikai és gazdasági élet fejlődési üteméhez és eredményeihez.

Minek tulajdoníthatók ezek a jelentős eredmények?

Mindenekelőtt annak, hogy saját hibáinkkal is szakítva, lelepleztük a párt politikáját és a tömegek tisztánlátását zavaró, a marxizmus—leninizmust meghamisító, a munkásosztály érdekeit eláruló revizionista eszméket, visszatértünk a nagy Lenin tanításaihoz. *(Taps.)* E tanítások fényében vizsgáltuk meg a magyar helyzetet, és határoztuk meg a legfontosabb tennivalókat.

Kerülgetés nélkül nevén neveztük az ellenforradalmat, lelepleztük az árulást, mindenki számára érthetően megmondtuk, hogy nálunk proletárdiktatúra van, amely közvetlenül a dolgozó tömegekre támaszkodik, és ugyanakkor kíméletlenül elnyomja az osztályellenséget. *(Ütemes taps, éljenzés.)*

Elvetettük a hazug semlegesség jelszavát és megmondtuk, hogy a Magyar Népköztársaság kitéphetetlen tagja a szocialista országok Szovjetunió által vezetett hatalmas családjának és következetesen hű marad a varsói szerződéshez. Szembeszálltunk az ellenforradalom aljas szovjetellenes, uszító rágalmazásaival és bebizonyítottuk hogy *a Magyarország területén tartózkodó szovjet csapatok az adott nemzetközi viszonyok között a magyar nemzeti függetlenség és népünk békéjének védelmét segítik az imperialisták kalandor terveivel szemben.*

Megmondottuk kertelés nélkül, hogy mindaddig, amíg az agresszív imperialista körök anyagi alapot létesítenek azzal a bevallott céllal, hogy a Magyar Népköztársaság rendjét megsemmisítsék, és e cél érdekében sok éve fegyverben tartanak Horthy-fasiszta ellenforradalmi erőket, szégyenkezés nélkül atomfegyverrel látják el Európa népeinek és a magyar népnek Hitler-fasiszta hóhérait, addig mi is igazságos, jogos önvédelemnek tekintjük a szocializmus, a béke erőinek összefogását, a varsói szerződést, a szovjet csapatok magyarországi tartózkodását. *(Taps.)*

Erre a nyíltságra és határozottságra a magyar néptömegek napról napra fokozódó bizalommal és támogatással válaszolnak.

Az eredmények a nyíltságon kívül annak köszönhetők, hogy világos helyzetet teremtettünk a Magyar Népköztársaság legfőbb társadalmi vezető ereje, a párt kérdésében.

Leszámoltunk a pártot bomlasztó és az ellenforradalomnak ezzel kezére játszó, a párt vezetőszerepét tagadó revizionista nézetekkel. Ennek a harcos következetességnek eredménye, hogy *az ellenforradalom tüzében újjászületett a magyar nép vezető ereje, a munkásosztály élcsapata, a Magyar Szocialista Munkáspárt.* (Hosszantartó taps. Felkiáltások: Éljen a párt!) A politikai, a fegyveres és a gazdasági harcokban megedződött párt újjászervezte a népköztársaság társadalmi erőit, elsősorban a munkásosztály osztályszervezeteit, a szakszervezeteket és a Kommunista Ifjúsági Szövetséget, és ezek a társadalmi erők a proletárdiktatúra vezető erejének, a pártnak irányításával megvédték és megerősítették a népi hatalmat.

Üdvözöljük május elsején a munkásosztály nagy hagyományokra visszatekintő és ma már ismét 1 800 000 tagot számláló szakszervezeteit. Üdvözöljük az újjászerveződő nőmozgalmat és a zászlaját büszkén kibontó Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetséget. *(Éljenzés, taps.)* Ezeknek a nagy társadalmi erőt jelentő tömegszervezeteknek és mindjobban javuló munkájuknak jelentős szerepük van az eddig elért eredményeinkben.

A társadalmi szervezeteken kívül az eredményekben része van annak is, hogy országunk alkotmányos államhatalmi és államigazgatási szerveit, a tanácsokat, a minisztériumokat viszonylag rövid idő alatt munkába állítottuk.

Az eredményekről szólva külön elismeréssel kell megemlékezni népköztársaságunk újjászervezett fegyveres erőiről: a néphadseregről, a határőrségről és a rendőrségről, amelyeknek nagy szerepük volt a munka feltételét jelentő törvényes rend helyreállításában. *A magyar fegyveres erők újjászervezésének valóságos hősi korszaka volt az első karhatalmi egységek megszervezése* és ezek hősies helytállása az ellenforradalmi bandák szétverésében.

A Magyar Népköztársaság erőinek megszilárdításában, politikai, gazdasági és kulturális életének helyreállításában *a fő szerepet kétségtelenül maguk a munkás- és paraszttömegek, valamint a munkások és parasztok erőfeszítéseit támogató értelmiségi dolgozó rétegek játszották.*

Nekünk, akik a vezetésben dolgoztunk ezekben az időkben, meg kell mondanunk, hogy ha november 4-e után napról napra erősödött is a központi irányítás, hosszú heteken át nem volt eléggé hatékony. Ebben az időszakban különösen döntő volt a tennivalókat

helyesen felismerő és saját erejének tudatára ébredt munkások, bányászok, szövetkezeti és önállóan dolgozó parasztok, értelmiségiek öntevékeny munkája és helyes politikai fellépése az ellenforradalmár provokátorok és az úgynevezett „hőbörgők" ellen.

A hat hónap eredményeiben munkásosztályunk, népünk, pártunk és a kormányunk erőfeszítései mellett *a szocialista tábor országainak, elsősorban a Szovjetuniónak a proletár internacionalizmus szellemében nyújtott anyagi, erkölcsi, sokirányú testvéri segítségének is nagy része van.*

Erőt adott a magyar népnek a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom politikai és erkölcsi támogatása is. A Szakszervezeti Világszövetség és több ország szakszervezeti vezetőinek látogatása és szolidaritási nyilatkozata mellett 27 ország testvéri kommunista és munkáspártja nyilatkozatát kaptuk kézbe, amelyekben az egész nemzetközi munkásmozgalom elítélte a Magyar Népköztársaság és a béke ügye elleni ellenforradalmi támadást, és biztosítanak bennünket támogatásukról.

Ily módon elmondható, hogy a Magyar Népköztársaság társadalmi rendje ellen 1956 októberében indított, az imperialisták által szított és támogatott ellenforradalmi támadás — az okozott károk ellenére — *megacélozta a magyar szocialista forradalom erőit. Ugyanakkor szorosabbra fűzte, erősítette az élő, hatalmas, legyőzhetetlen proletár nemzetköziséget.*

Elvtársak, elvtársnők!

Május elseje, a nemzetközi munkásszolidaritás harci ünnepe. Ezen a napon a nemzetközi munkásosztály, a dolgozó népek harci követelései zúgnak az egész világon.

A Japán-tengertől az osztrák alpesi hegyekig terjedő szocialista világban a szocialista építés ügye, a tőkés országokban az elnyomott munkások és parasztok politikai és gazdasági követelései, az imperialista iga és agresszív fenyegetések nyomása alatt élő gyarmati országokban a nemzeti függetlenségért folyó harc, és minden május elsejei ünnepen és tüntetésen az egész kerek világot átfogva a béke elszánt védelmének kérdései és követelései mozgatják ma a százmilliókat.

Mi, magyar dolgozók, milyen főbb feladatokat látunk magunk előtt ezen a május elsején?

Május elsejei harci programunk egyetlen mondatban is összefoglalható: *továbbfejlesztjük a társadalmi haladás terén 12 év alatt elért vívmányainkat, a jó tapasztalatokat felhasználva, a múlt hibáit gondosan elkerülve teljesen fel akarjuk és fel fogjuk építeni a mindenféle kizsákmányolástól mentes szocialista Magyarországot.* (Éljenzés, taps.)

Mai májusi ünnepünkön messzehangzóan hirdetjük és ezt hallja meg barát és ellenség egyaránt, hogy népünk begyógyítja az ellenforradalom által okozott sebeket, és eltökélt szándéka, hogy a magyar földön, amelyet annyi munkás és paraszt nemzedék vére és verejtéke öntözött, és amelyen a bitang úri rend 12 évvel ezelőtt csak romokat hagyott örökül — felépítjük szabad, független, szocialista hazánkat, a szocialista Magyarországot! *(Taps.)*

Elvtársak!

E nagy cél elérése érdekében a most soron levő feladatokra kell fordítanunk figyelmünket, de tudnunk kell, hogy a mai viszonyok között minden tevékenységünket a munkáshatalom erősítésének szempontjából kell vizsgálnunk.

Mindenekelőtt erősítsük meg államhatalmunkat a vezető politikai erő, a párt további szervezésével, tömegkapcsolatainak szélesítésével, a párt egységének, fegyelmének megszilárdításával, tekintélyének növelésével.

A pártépítésben szakítottunk a régi, hibás gyakorlattal. A múltban szektásnak bélyegezték a régi, 19-es elvtársakat, félreállították az illegális káderek jelentős részét. Az ellenforradalom idején bizonyosodott be a régi, 19-es harcosok, a spanyol front magyar proletár harcosai, a Horthy-fasizmus éveiben derekasan helytállt elvtársak hűsége és értéke. Most a három élő munkásnemzedék: a 19-esek, az illegalitás éveinek harcosai és a felszabadulás utáni fiatal káderek szerencsésen együtt vannak, és ez a párt jelenlegi szilárdságának egyik legfontosabb oka. *(Taps.)*

Most, a párt tekintélyének növekedése idején, óvakodva a szektás elzárkózástól, *biztosítanunk kell, hogy utat találjon a pártba a szocialista forradalom ügyéért áldozatra kész, önzetlen, harcra és munkára képes minden becsületes dolgozó, elsősorban munkás. De csak ezek jöjjenek.* Ne legyen senki a párt tagja társadalmi illendőségből, vagy egyéni meggondolások miatt. Jobb a pártnak, a munkásosz-

tálynak, az egész népnek, ha a pártot a jóindulatú rokonszenvezők és barátok széles tábora veszi körül, mint ha bent volna a pártban a nehézségek idején ingadozók jelentős tömege. Ez október egyik tanulsága számunkra.

Óvni kell a pártot az elvtelen karrieristáktól, és különös éberségre van szükség azokkal az elemekkel szemben, akik Nagy Imre áruló vonalát követve harcoltak a párt ellen október előtt, október alatt és október után, de most szeretnének beépülni a pártba és belülről harcolni a párt fő irányvonala és egysége ellen.

Másodszor: erősítenünk kell a magyar proletárdiktatúra államhatalmát három vonalon:

Erősítenünk kell államhatalmunk *alapját*, a munkás-paraszt szövetséget a munkásosztály vezetése alatt.

Miközben hangsúlyozzuk, hogy el kell kerülni minden volt hibát, amely a munkás-paraszt szövetséget lazította és a szocialista fejlődést gátolta, meg kell mondanunk, hogy *a szocialista társadalom felépítése a szocialista magyar falu felépítését is jelenti.* Egyénileg gazdálkodó parasztságunk sok fontos intézkedésből megállapíthatta, hogy a rá nézve káros körülményeket erélyesen felszámoltuk. Ugyanakkor nem titkoltuk, hogy a szocializmus falusi előőrseit, az állami gazdaságokat, a gépállomásokat és az önként társult, az ellenforradalom támadásával szemben magára hagyva is derekasan helytállt termelőszövetkezeti parasztságot helyes célkitűzéseiben teljes erővel támogatjuk.

Az erős munkás-paraszt szövetség a mi államunkban az a politikai alap, amelyen létrejöhet a szocializmus felépítésének célkitűzéseivel egyetértő összes rétegek nemzeti összefogása. Küzdünk azért, hogy a munkások és parasztok alapvető tömegei mellett tömörítsük az értelmiségi dolgozókat, sőt ezen túlmenően a városi kispolgárság összes haladó elemeit is.

A kommunisták találják meg a baráti, a kölcsönös bizalmon alapuló együttműködés módját mindazokkal az emberekkel, akik egyetértenek a szocialista társadalom felépítésének céljával.

Erősítenünk kell a proletárdiktatúra államhatalmát *a szocialista demokrácia fejlesztése* vonalán is. Be kell vonnunk az egész párttagságot és a pártonkívüli tömegeket az alapvető kérdések eldöntésébe,

a törvények és rendeletek megalkotásába, végrehajtásába és a megvalósítás ellenőrzésébe.

Végül erősítenünk kell a proletárdiktatúra államhatalmát *az ellenforradalom megsemmisítésével és a népi hatalom ellenségeinek még következetesebb elnyomásával.* A „Szabad Európa Rádió" és a Magyar Népköztársaság többi ellensége mérgesen köpködi rádióban és sajtóban, hogy nálunk szörnyű terror, véres bosszúhadjárat, tömeges internálás van. Persze ők is nagyon jól tudják, hogy mindez hazugság. Kiabálnak, mert nagyon féltik ellenforradalmi kádereiket. Önök, kedves elvtársak, nagyon jól tudják, népünk joggal kifogásolja éppen azt, hogy nem eléggé büntettük meg a bűnösöket. *(Úgy van, taps.)*

Ellenségeink és néha jóindulatú, de helyzetünket alaposan nem ismerő barátaink is azt mondják, hogy nem vagyunk eléggé megbocsátók, nem vagyunk eléggé emberiesek és demokraták. A mi népünk az ő emberségüket és demokratizmusukat alaposan megismerte októberben.

Mi azt gondoljuk, hogy a bűnösöket meg kell büntetni, a népköztársaság ellen, a nép nyugalma és munkája ellen áskálódókat kordában kell tartani. (Helyeslés, nagy taps.) Az a véleményünk, hogy a nép hatalma, élete és békéje a legszentebb dolog a világon, ezért törvényes szerveink akkor tesznek eleget az emberiesség és a demokrácia követelményeinek, ha a bűnösökkel minél keményebben eljárnak.

Harmadszor: erősítenünk kell a népi hatalom gazdasági alapjait.

Meg kell oldanunk mielőbb a gazdasági építés előttünk álló és meg kell mondanunk, nem könnyű feladatait. Gazdasági életünkben jelenleg még vannak feszültségek. De dolgozóink munkájával és nagyrészt a testvéri országok gazdasági segítségével biztosítottuk az egyensúlyt, emeltük a dolgozók életszínvonalát. Jelenleg azonban a megnövekedett életszínvonal és a termelékenység alacsony színvonala, valamint a magas önköltség között ellentmondás van. Ebben a helyzetben *a feladat az, hogy a pénz vásárlóértékét és a felemelt életszínvonalat megőrizzük és az ellentmondást a munka megjavításával, a termelékenység növelésével, az önköltség csökkentésével, takarékosabb anyaggazdálkodással és hasonló rendszabályokkal küszöböljük ki.*

Rövidesen közismertté válnak az ez évre kidolgozott gazdasági terveink. Ezt követően *nyilvános vitára bocsátjuk új hároméves tervünket.*

Pártszervezeteinknek, a szakszervezeteknek azonban már most legfontosabb feladatuk, hogy a termelés mindennapi kérdéseivel nagyon komolyan foglalkozzanak és *mozgósítsák az egész munkásosztályt, a dolgozó parasztságot és egész dolgozó népünket a gazdasági, termelési feladatok minél jobb megoldására.*

A gazdasági nehézségekről szólva hangsúlyoznunk kell, hogy ha a néptömegek e kérdések megoldását komolyan kezükbe veszik, minden reális feltétel megvan ahhoz, hogy a Magyar Népköztársaság gazdaságilag is erős és szilárd legyen.

Negyedszer: rendet kell teremtenünk a kulturális életben. Nem titok, hogy az oktatás, a művelődés, a kultúra egyes területein az ellenforradalom és a revizionizmus súlyosan visszavetett bennünket.

A burzsoázia a kultúra területén is álarcot öltött magára. A szocialista kultúra esküdt ellenségei a „sztálinizmusnak", az adminisztratív módszerek megszüntetésének, a hibák kijavításának zászlaja alatt léptek fel. De októberben kitűnt, hogy ez kalózlobogó volt.

Elég egy pillantást vetni a kultúra területére, és azonnal nyilvánvalóvá válik, hogy a kalózlobogó alatt Horthy-fasisztákat, nyilas sajtófőnököket, burzsoá kufárokat — hogy úgy mondjam — rehabilitáltak.

Ezek az elemek azután a pincékből és padlásokról jókora mennyiségű doh-, penész- és rothadásszagú burzsoá, úgynevezett kultúrterméket kapartak össze és zúdítottak népünk nyakába.

Nyilvánvaló, hogy ezen a területen is rendet kell teremteni. Senki sem akarja vissza a sematikus hibákat, sem az adminisztratív módszereket. De *a kultúra igaz tisztelői és avatott munkásai s maguk a tömegek legyenek igényesebbek* és gyorsítsák meg a burzsoá szemét eltakarítását a kultúra területéről.

Elvtársak, elvtársnők!

Végezetül a magyar népi demokrácia erejét növelnünk kell *a magyar nép internacionalizmusának elmélyítése útján.*

Küzdjük le a burzsoá nacionalizmus maradványait, az úgynevezett „nemzeti kommunista" nézeteket, és erősítsük a magyar nép-

ben az igazi hazafiságot, amely magában foglalja a proletár nemzetköziség eszméjét. Testvérünk a világ bármely országában élő internacionalista munkásember, de ellenségünk a magyar hazát és népet eláruló magyar ellenforradalmár.

Tegyünk meg minden tőlünk telhetőt *a szocialista tábor valamennyi országához, elsősorban a Szovjetunióhoz fűződő baráti és szövetséges viszonyunk erősítése és az egész tábor egységének további szilárdítása érdekében.* Ne feledkezzünk meg egy pillanatra sem arról, hogy a szocialista tábor egysége, e táborhoz tartozásunk védte meg a Magyar Népköztársaságot, nemzeti függetlenségünket, népi hatalmunkat, a béke ügyét 1956 őszén.

Bár viszonyunkban jelenleg ellentmondások vannak, elvi engedményeken kívül mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy viszonyunk Jugoszláviához ne csak a békés egymás mellett élés elveinek feleljen meg, hanem szívélyes és baráti legyen. *Jugoszlávia népeivel és vezetőivel a jó viszony közös érdekein kívül összekötnek bennünket a szocializmus építésének közös céljai is.*

Mi a marxizmus—leninizmus, a proletár nemzetköziség elvei alapján állunk. Ennek megfelelően tisztelünk minden népet, a népek békéjének és a különböző társadalmi rendszerű országok és népek békés egymás mellett élésének vagyunk a hívei.

Tisztelt nagygyűlés! Kedves Elvtársak!

Vannak nagy feladataink, de mély meggyőződéssel mondom, hogy a Magyar Népköztársaság minden híve bizalommal tekinthet a jövőbe. Az ellenforradalmi támadás tanított is, edzett is, össze is kovácsolt bennünket. Ha nem feledkezünk meg a múlt hibáiról, ha a tanulságokat, tapasztalatokat a munka megjavításában hasznosítjuk, a jövőben biztosabban mehetünk előre.

Különösen nagy szükség van a párt, az állam és az egész nép éberségére. Mindannyian láttuk októberben, hogy farkasok ólálkodnak a kert alatt. Nyújtsunk baráti segítő kezet a tévelygőknek, de legyünk kérlelhetetlenül szigorúak a népi hatalom ellenségeivel szemben. *Ha a szocializmus minden híve és minden hazafi egységbe tömörül, az ellenforradalmi erőknél százszor erősebb a nép.*

Erőnket és bizalmunkat növeli, hogy *a szocialista országok testvéri családjában olyan oltalom és erő részesei vagyunk, amelynél nagyobb erő nincs ma a világon.*

Tisztelt nagygyűlés, elvtársak, elvtársnők, dolgozó társaim!

Az októberi események után erre a mi mai magyar május elsejénkre határainkon túl mindenfelől figyelnek, barátok is, ellenségek is. Azt hiszem, ez az 1957-es magyar május elseje örömmel fogja eltölteni barátainkat, keserűséggel ellenségeinket. Azt hiszem, nem tévedünk, ha megállapítjuk, hogy ez a nap új lendületet ad belső fejlődésünknek és hozzájárul a proletár nemzetköziség zászlaja alatt tömörült népek és a nemzetközi munkásmozgalom együttes erejének növeléséhez is.

Fel elvtársak az új munkára, az új harcra, új feladatokra, és győzni fog igaz ügyünk!

Éljen a marxizmus—leninizmus és a proletár nemzetköziség!

Éljen a Magyar Népköztársaság és a Szovjetunió vezette szocialista tábor megbonthatatlan egysége!

Éljen pártunk, hazánk, a Magyar Népköztársaság, dolgozó népünk és legfőbb vezető ereje, a Magyar Szocialista Munkáspárt.

Éljen a népek barátsága és a béke!

Éljen május elseje, a világ dolgozóinak nagy ünnepe! *(Lelkes taps.)*

Népszabadság, 1957 május 1.
Rendkívüli kiadás.

ÜDVÖZLET A TÁRSADALMI SZEMLÉNEK

Fél év telt el a Társadalmi Szemle legutóbbi számának megjelenése óta; súlyos események és tapasztalatok fél esztendeje. S ha az ellenforradalom átmeneti sikereinek okait kutatjuk, nem utolsósorban azt kell megállapítanunk, hogy párttagságunk, pártfunkcionáriusaink, a szocializmus építésének fontos posztjain álló kommunisták és pártonkívüliek nagy részénél jelentős eszmei zűrzavar mutatkozott, ami többek között megakadályozta az ellenforradalom jelenségeinek idejében történő felismerését, helyes megítélését is. Ez az eszmei zűrzavar nagyrészt az elégtelen ideológiai felkészültségre vezethető vissza. A párt politikai irányvonala ugyanis huzamos ideig nélkülözte az elengedhetetlen elméleti megalapozást; a párt nem magyarázta meg meggyőzően a tömegeknek a szocializmus építése során felmerülő gazdasági és politikai kérdéseket. Az elméleti és propagandamunkában eluralkodott dogmatizmust az 1953 utáni erőfeszítések sem tudták felszámolni.

A dogmatizmus gátolta a tudományos munkát, az élő marxizmus—leninizmus lényegének megfelelő és a magyar valóság tényeinek ismeretén alapuló önálló elméleti általánosítások kidolgozását. A dogmatizmus gátolta a kommunista káderek képességeinek szabad kibontakozását, a marxizmus kritikai szellemének és módszereinek elsajátítását, s ezért a hazai és külföldi jelenségeket elvtársaink többnyire kész formulák szerint ítélték meg. Ez persze kevesebb fáradságot igényel, mint a tények tudományos feltárása és marxista elemzése, de eltérít a valóságtól, a módszerben szubjektivizmushoz és a politikában szektássághoz vezet. A formulákban való gondolkodás és a szektásság eltávolítja a párttól a tömegeket, mert a tömegek nap mint nap a valósággal találkoznak, és tapasztalják, hogy a tények nem fedik a dogmatikus formulákat.

1953 után a párt hadat üzent a dogmatizmusnak, de ezt a harcot a szektás merevség tehetetlenségi nyomatéka gátolta. Másrészt

felléptek a revizionista irányzatok, melyek a dogmatizmus elleni harc címén a marxizmus—leninizmus lényegét támadták, súlyos eszmei zűrzavart támasztottak és aláásták a proletárhatalmat.

Mind a két irányzat képviselőire jellemző a szubjektivizmus. A marxizmustól idegen szubjektivizmus nem a valóságból indul ki, nem annak törvényeit s a problémák elméleti megoldását keresi, hanem a valóságtól függetlenül, előre „kidolgozott" tételekhez akarja a valóságot idomítani. Mind a két irányzat — a dogmatikus szubjektivizmus és a revizionista szubjektivizmus — nagy károkat okozott: megkönnyítette az ellenforradalom ideológiai előkészítését és a párttagságban a nagymérvű eszmei zavar elterjedését.

Az eszmei zűrzavar a proletárdiktatúra megszilárdulásával párhuzamosan egyre csökken, egyrészt, mert a konszolidáció kiszorítja az ellenforradalmat megmaradt állásaiból, másrészt, mert megindult a párt egészséges ideológiai tevékenysége. A párt decemberi nyilatkozata, a januári kormánynyilatkozat, a sajtóban és a pártaktivákon folyó viták elvileg vetik fel az októberi ellenforradalom jellegének, okainak és következményeinek kérdéseit. A viták középpontjában most a proletárdiktatúra elméleti kérdései állnak: a párt vezetőszerepe, a párt és a tömegek viszonya, az állami és gazdasági élet irányítása sajátos viszonyaink között. Nyilvánvaló, hogy például ma új módon kell kialakítani a párt és a szakszervezetek viszonyát. Amikor a pártnak 900 000 tagja volt, a szakszervezetek tagsága csaknem azonos volt a párttagsággal. Most mintegy 300 000 párttagunk van, akikre komoly feladatok várnak a kétmilliós szakszervezeti szövetségben.

A párt a tömegeknek mind több kérdésére ad feleletet. Az eszmei zűrzavarnak azonban még távolról sem jártunk a végére. A Társadalmi Szemlének most az élen kell haladnia, hogy teljesen felszámoljuk az ideológiai munka elmaradását és az eszmei zűrzavart. Színvonalas cikkekben kell tárgyalnia különösen azokat a kérdéseket, melyeket az ellenforradalom „ideológusai" a munkásosztály osztálytudatának, egységének, szocialista hazafiságának és internacionalizmusának rombolására eltorzítottak: a nemzeti függetlenség, a szocialista demokrácia, a proletár internacionalizmus kérdéseit.

A párt ideológiai folyóiratának feladata ismertetni a párt politikájának elvi alapjait, a szocializmus építésének elvi kérdéseit. Kívánatos, hogy szubjektivizmustól mentes, valóban tudományos módszerrel dolgozza fel ezeket. Problémáit a gyakorlatból merítse, tisztázásukat, megoldásukat a politikai gyakorlat számára keresse, szem előtt tartva, hogy az ellenforradalom következményeinek felszámolása még előttünk álló feladat.

A Társadalmi Szemle jelentősen hozzájárulhat a párt előtt álló feladatok kidolgozásának tudományos megalapozásához. Ilyen feladatok például: a szocialista demokrácia további kiszélesítése (a dolgozó tömegek fokozottabb bevonása az állami élet irányításába; a demokratikus centralizmus elvének helyes érvényesítése az államigazgatásban és a gazdasági irányítás munkájában stb.); a népgazdaság helyes arányainak tudományos kialakítása; a pártélet lenini normáinak konkrét alkalmazása.

Vissza kell térnünk a lenini demokratikus centralizmushoz, amelytől a dogmatizmus és a személyi kultusz is eltávolított bennünket. A dogmatizmus túlozta a centralizmust és elhanyagolta a demokratizmus elvének érvényesítését. De erélyesen és következetesen kell harcolnunk az 1953 óta támadó revizionizmus rombolása következményeként fellépő anarchikus jelenségek ellen, amelyek viszont a centralizmust támadják. Visszaélve a demokratizmus jelszavával — mely náluk kispolgári fegyelmezetlenséget takar —, bomlasztó munkát végeznek. Jelenleg ezek a veszélyesebbek.

Tanítsa a Társadalmi Szemle a kommunistákat az ellenség felismerésére és legyőzésére, a szövetségesek megértésére és a velük való együttműködésre. Türelmes, kitartó, meggyőző munkával kell a párt köré tömöríteni, a szocializmus ügyének megnyerni a jóhiszemű emberek tömegét, és ki kell munkálni ennek a meggyőzésnek a társadalom különböző rétegeiben alkalmazandó, sikert biztosító módszereit.

A Társadalmi Szemle tehát ne térjen ki sem a gyakorlatban felmerülő problémák, sem a közvéleményt foglalkoztató kérdések elől, hanem adjon ezekre beható vita alapján kialakított választ. A vitában azonban a nézetek csak a marxizmus—leninizmus talaján ütközhetnek meg egymással, mert csak így szolgálhatják a vita eredményei a szocializmus építését. A marxista—leninista állás-

pont következetes védelmezésével a Társadalmi Szemle védeni fogja a viták pártszerűségét, tudományosságát, a párt eszmei-politikai egységét mindennemű revizionizmussal vagy szektás dogmatizmussal szemben.

Pártunknak most különösen nagy szüksége van a nemzetközi munkásmozgalom szolidaritásában megnyilvánuló közvetlen segítségen túlmenően a világ munkásmozgalmának tapasztalataiból merített mély tanulságokra. Ezeknek a tapasztalatoknak a közvetítéséhez a Társadalmi Szemlének ugyancsak sokat kell tennie: ismertesse elemzően a világ kommunista pártjainak életét, a szocializmust építő országokban bevált módszereket és a kivívott eredményeket. Adjon a legfejlettebb magyar munkásoknak, dolgozó parasztoknak és haladó értelmiségünknek lehetőleg átfogó képet a nemzetközi helyzet alakulásáról, a két tábor erőviszonyairól, hogy olvasói ismerjék a népi Magyarország helyét a világban, a hatalmas szocialista táborban.

A párt ideológiai folyóirata adjon meggyőző erőt propagandistáinknak az imperializmus elleni hazafias harchoz: tényelemzést, érveket, világos eszméket, és táplálja az antiimperialista harc igaz pátoszát.

Mindez fontos szerepet fog játszani az MSZMP építésében is, hiszen a párt szervezése, a tagfelvétel, az új pártélet és munkastílus kialakítása attól függ, hogy milyen politikai, ideológiai tartalmat adunk a szervező munkának.

A pártszervezetek a pártegység védelmének, a revizionista és szektás elhajlások elleni harcnak, a régi hibák visszatérését elhárító éberségnek az őrhelyei. Hogyan tölthetnék be felelősségteljes feladataikat eszmei tisztánlátás nélkül?

Végül, de nem utolsósorban — a Társadalmi Szemlének nevelő szerepe is van. Feladata a párt kádereit helyes kommunista kritikára és önkritikára nevelni: arra a *szerénységre*, amely a helyes bírálat elfogadásában, és arra a *bátorságra*, amely a pártszerű bírálattal való kiállásban jut kifejezésre. Neveljen pártfegyelemre, párthűségre, harcos szilárdságra, mindarra, ami a kommunista embert jellemzi.

Nagy feladatok, új harcok küszöbén a párt folyóirata ragadja meg a marxizmus—leninizmus fegyverét, amellyel a nemzetközi

munkásosztály, s azon belül a magyar munkásosztály már annyi győzelmet kivívott.

Ez a Magyar Szocialista Munkáspárt elméleti folyóiratának, a Társadalmi Szemlének egyáltalában nem könnyű, de megtisztelő és szép, a magyar kommunista mozgalom számára nélkülözhetetlenül szükséges, megoldandó feladata. Kívánjuk a folyóirat szerkesztő bizottságának, munkatársainak, hogy siker kísérje munkájukat.

Társadalmi Szemle, 1957 május.

BESZÁMOLÓ AZ ORSZÁGGYŰLÉSNEK A FORRADALMI MUNKÁS-PARASZT KORMÁNY FÉLÉVES TEVÉKENYSÉGÉRŐL

1957 MÁJUS 9

Tisztelt országgyűlés! Kedves elvtársak!

A magyar nép békés, szocialista alkotó munkáját megszakító ellenforradalmi támadás sötét és vészterhes napjai után immár békésebb, normális körülmények között mutatkozik be az országgyűlésnek a forradalmi munkás-paraszt kormány.

Népünk szocializmushoz hű tömegeinek harca és munkája eredményeként, továbbá a nemzetközi munkásmozgalom, a szocialista tábor, a Szovjetunió testvéri segítségének eredményeként elmondható, hogy *ma már túl vagyunk a legnagyobb nehézségeken.* A kormány számot kíván adni az országgyűlésnek tevékenységéről és azokról a körülményekről, amelyek között munkáját megkezdte és végezte, ezért vissza kell pillantanunk az elmúlt hónapok eseményeire.

AZ ELLENFORRADALOM TÁMADÁSA NÉPI DEMOKRATIKUS RENDÜNK ELLEN

Az az ellenforradalmi felkelés, amely hazánkban a nemzetközi imperializmus cselekvő támogatásával 1956 október 23-án kitört, vad gyűlölettel vetette magát népi demokráciánk minden vívmányára, mindarra, amit népünk több mint egy évtized munkájával alkotott. *Az ellenforradalom meg akarta dönteni a Magyar Népköztársaság törvényes államrendjét, társadalmi rendjét, a dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztály hatalmát és helyébe a burzsoá diktatúrák legreakciósabb formáját, a fasiszta diktatúrát akarta állítani.* Nemzeti függetlenségünk megsemmisítésével imperialista gyarmattá akarta változtatni hazánkat.

A forradalmi munkás-paraszt kormányt az ellenforradalom elleni harc múlhatatlan és halaszthatatlan történelmi szükségszerűsége hívta életre.

Azok az emberek, akik a tényeket nem ismerik, vagy képtelenek az események lényegét megérteni, és mindazok, akiknek érdeke fűződik hozzá, megkísérelték és részben ma is megkísérlik vitatni a hazánkban kitört fegyveres felkelés ellenforradalmi jellegét. De a tények ereje megtöri a ködösítés minden kísérletét.

Már a fegyveres felkelés kirobbantását megelőző órákban égették a vörös zászlót, törték-zúzták a vörös csillagot, a szocializmus, az emberi haladás és a népek testvériségének szent jelképeit. Rövidesen fellobbantak a fasizmus elmaradhatatlan kísérői: az emberiség kultúrkincseit hamvasztó, barbár könyvégetés máglyái.

Megkezdődött a fasiszta ellenforradalom állatias terrorja, éppúgy, mint az 1919 augusztusában először uralomra juttatott Horthy-fasizmus dühöngésének első napjaiban. *A haladó emberek elleni hajsza szervezetten és intézményesen folyt.*

Kereszttel megjelölt és jelöletlen lakásokból, házról házra járva, előre elkészített listák alapján hurcoltak el párt- és tanácsfunkcionáriusokat, kiváló munkásokat, termelőszövetkezetek alapító tagjait és elnökeit, rendőröket, államvédelmi és honvéd sorkatonákat és tiszteket. Kínozták és meggyilkolták őket. A fehérterror áldozatai között volt *Mező Imre*, a Budapesti Pártbizottság titkára, *Kalamár József*, a csepeli tanács munkáselnöke, *Sziklai* ezredes, a Hadtörténeti Múzeum igazgatója, *Asztalos* honvédezredes, *Papp* tüzérezredes, *Bordás* Kossuth-díjas vasesztergályos, *Lakatos* pártiskolai tanár, *Sarkadi* ügyész és sok más ismert elvtárs, igaz hazafi, esküjéhez hű államvédelmi katona, honvéd és rendőr. Ezeket a fasiszta rémtetteket maguk a gyilkosok *„a hosszú kések éjszakájának"*, más alkalommal *„Szent Bertalan éjszakájának"* nevezték el. De amit műveltek, az még csak a kezdet volt.

November 4-ére virradó éjszaka csak Budapesten 1400, az egész országban hozzávetőlegesen mintegy 3000 olyan megkínzott hazafi volt az ellenforradalmár banditák kezében, akiknek kivégzését november 4-re, 5-re, illetve 6-ra tervezték.

Aki ezeket a rémtetteket „véletlen kilengéseknek" nevezi, az a legjobb esetben nem tudja, miről beszél, vagy az ellenforradalmat akarja mentesíteni szörnyű, népellenes bűneitől, vagy a legrosszabb esetben saját, nem egészen tiszta lelkiismerete kényszeríti őt erre.

Ha van jóhiszemű ember a világon, akinek még kétsége van az októberi magyarországi események ellenforradalmi jellegét illetően, az vessen csak egy pillantást a felkelés zászlóvivőire és harcosaira, és akkor minden kétsége eloszlik.

Mindszenty, a középkori kardinális, *Nagy Ferenc*, a nemzetközileg ismert hazaáruló, az agg *Horthy Miklós*, a magyar nép világszerte ismert hóhéra, *Habsburg Ottó*, úgymond „király" egyszerre mozdultak meg. Ottó, az úgynevezett „trónkövetelő", sürgető táviratot küldött Eisenhower elnök úrhoz, hogy Szent István királyi koronáját, amit nem tudni, milyen okból az Egyesült Államokban őriznek, küldje el sürgősen neki. *(Derültség.)*

De nézzük a honi vezéreket. Itt van *Maléter*, az egykori ludovikás, esküjét következetesen mindig megszegő tiszt, *Király Béla*, Horthy-fasiszta katonatiszt, *Dudás*, a királyi román sziguranca és Horthy volt besúgója, beugrató ügynöke.

Az ellenforradalom tiszti kádereit a börtönajtók kinyitásával is kiegészítette. *Külön bűnük, hogy 9400 közönséges gyilkost, rablót, tolvajt is rászabadítottak a társadalomra és ezeket felfegyverezték.*

De az ezeken kívül kiszabadított több mint 3400 első osztályú, kipróbált háborús és népellenes bűnös, kém, ellenforradalmár, összeesküvő, a vezérkarhoz azonnal hozzácsatlakozó — és a döntő katonai szervekben nagy számmal azonnal aktivizálódott — erőkkel együtt a következő díszes társaság állt Maléter és Király Béla vezetése mögött:

Dövényi Nagy Lajos nyilas újságíró, *Littomericzky Zoltán* ezredes, horthysta ügyész, *Meskó Zoltán* és *Szakmári Emil* nyilas miniszterek, *herceg Odescalchi Péter, Atkáry Arisztid, gróf Eszterházy Pál, Nagy Dezső, Parádi* és *Hegedűs* nevű horthysta törzstisztek, *Kuthi László, gróf Almásy Pál, gróf Takách-Tolvay József* horthysta tábornokok, háborús bűnösök. Íme, ezek voltak az ellenforradalmi felkelés katonai vezetői és hozzájuk méltó volt táboruk is.

De az ellenforradalom nemcsak őrjöngő fehérterrort szervezett az utcán, nemcsak fegyverrel támadott és gyilkolt — támadott a politika porondján, a politika eszközeivel is. Természetesen a kettő összefüggött és jól össze is volt hangolva. Abban már politika volt, hogy az ellenforradalom a fegyveres erejét, mint legfontosabb célokra a párt épületeire, intézményeire, funkcionáriusaira és tag-

jaira irányította, hogy *elsősorban a pártot akarta intézményei és hű tagjai megsemmisítésével fizikailag is elpusztítani.*

Az októberi ellenforradalmi támadás és terror tényei ismét megmutatták, hogy nemcsak a marxisták-leninisták, hanem az ellenforradalmárok is éppen olyan jól, pontosan ismerik a párt szerepét. Tudták, hogy *ha a Magyar Népköztársaságot meg akarják semmisíteni, akkor előbb meg kell semmisíteniök a népköztársaság fő és vezető politikai erejét, a pártot, mert amíg a párt él és harcol, addig a népköztársaság is él.* Nagy csapásokat mértek a pártra, mocskolták, gyalázták, rombolták. Ágyúval lőtték szét székházait, gyilkolták városon és falun legjobb fiait, de nem tudták elpusztítani — *a párt él és napról napra erősödik.* (Lelkes taps.) És ahogy annak történnie kellett, *a talpraállt párt vezetésével és kisugárzó erejének segítségével talpraálltak, tömörültek a szocializmus ügyéhez hű magyar dolgozó tömegek, és a reá támadó ellenséget lerázva, él és napról napra erősödik drága hazánk, a Magyar Népköztársaság is.* (Nagy taps.)

Az októberi ellenforradalom politikai támadásának első sikere az volt, hogy Nagy Imre, régebbi politikai elgondolását megvalósítva, kiharcolta a politikai pártok koalíciójának kormányát és feladta a Magyar Dolgozók Pártja vezető szerepét. Ez az adott történelmi viszonyok között az ellenforradalom első, de döntő jelentőségű politikai győzelme volt. A marxizmus—leninizmus pontosan feltárta, hogy a pártok szövetsége kérdésében a döntő: *mikor, milyen feltételek között, kinek a vezetése alatt és milyen célok elérése érdekében* létesül a pártoknak egy adott szövetsége.

A második világháború időszakában létrejött már egy pártszövetség, koalíció a Magyar Kommunista Párt vezetése alatt, a Kisgazda-, a Szociáldemokrata és a Nemzeti Parasztpárt részvételével. *Ez a pártszövetség akkor a haladást szolgálta, tartalma demokratikus és antifasiszta volt, célja a Hitler-fasiszta iga lerázása, a háború után pedig a fasizmus visszatérésének megakadályozása, a független, demokratikus Magyarország megteremtése volt.* Ennek megfelelően külpolitikájának alapja a fasisztaellenes tábor fő erejével, a Szovjetunióval való barátság és szövetség megteremtése volt.

Az 1956 október végén, az ellenforradalom fokozódó támadása és nyomása alatt létrejött koalíció, bár ugyanazok a pártok vettek

részt benne, nem a haladást szolgálta. *A koalícióban résztvevő polgári pártokat most a kommunistaellenesség, a burzsoá restauráció szándéka és ennek megfelelően a szovjetellenesség vezette. A Magyar Dolgozók Pártja ebben a koalícióban az első pillanattól kezdve nem vezető, hanem alárendelt helyzetben volt, nem elsősorban a külső körülmények, hanem annak következtében, hogy a Magyar Dolgozók Pártja képviselete ebben a koalíciós kormányban nem volt egységes, és a Nagy Imre—Losonczy-csoport kezdettől fogva teljes egyetértésben, egy fronton harcolt a polgári pártok képviselőivel a munkásosztály és forradalmi pártja, a szocializmus állásainak feladása, az ország külpolitikai elszigetelése, a szocializmus táborából való kiszakítása, a Szovjetunióval való szembeállítása kérdésében.*

A polgári pártokban kezdettől fogva a szélsőjobboldali elemek ragadták kezükbe a vezetést és kizárták belőle azokat a kisgazda- és nemzeti parasztpárti politikusokat, akik az elmúlt években részt vettek a kommunisták vezetésével a szocializmus építésének munkájában.

Az októberi koalícióban részt vett, akkor újból megszervezett Szociáldemokrata Pártnak puszta létrehozása is az ellenforradalom legveszélyesebb politikai támadását jelentette a munkásosztály hatalma ellen. Célja a munkásosztály kettészakítása, a testvérharc felújítása volt, az ellenforradalmi kommunistaellenes áradat legfontosabb részeként. Hogy céljaikat mindenki félreértés nélkül lássa, élesen elhatárolták magukat azoktól a volt szociáldemokrata elvtársaktól, akiknek pozitív szerepük volt a magyar munkásosztály történelmi vívmányának, a két munkáspárt egyesülésének létrehozásában.

Így az októberi pártszövetségben résztvevő Kisgazda-, Szociáldemokrata és Petőfi Párt Tildy, Csorba, Kéthly, Kelemen, Bechtler, Bibó Lajos vezetése alatt, Mindszenty áldását élvezve, minden fellépésével az ellenforradalom kommunista- és népellenes, szovjetellenes céljait támogatta.

Ez az októberi koalíció még így is, minden ellenforradalmi iparkodása ellenére is, csak a beköszöntő és a fügefalevél szerepét játszotta az ellenforradalom számára.

A Horthy-fasiszta burzsoázia gyorsan létrehozta a Demokrata Néppárt, Katolikus Népszövetség, Keresztény Magyar Párt, Magyar Függetlenségi Párt, Magyar Élet Pártja, Katolikus Párt, Demokratikus

Unió, Keresztény Front, Magyar Forradalmárok Pártja, Magyar Forradalmi Ifjúsági Párt elnevezésű politikai csoportosulásait. Ezek csak az ismertebbek. Egyedül Újpesten 74 politikai párt alakult ezekben a napokban. *(Derültség.)*

Volt ezek között mint látjuk, néhány egészen jó hangzású, úgynevezett demokrata és forradalmi elnevezésű párt is. De kérdem, forradalmi lesz-e egy párt, amely a kormányhoz írt beadványában Mindszenty miniszterelnökségét követelte, attól, hogy Mindszenty szoknyájától nem messze álló keresztszülői — nagy ravaszul — a „Magyar Forradalmárok Pártja" nevet adták neki? Nem! Ez attól még hamisítatlan ellenforradalmi párt marad.

De a politikai pártok mellett *a tőkések újra létrehozták az olyan szolíd szervezeteket, mint a Háztulajdonosok Országos Szövetsége, a Kereskedők Központi Szövetsége.*

A Kisgazdapárt akkor hirtelen született orvoscsoportja pedig a Kis Újság november 2-i számában már a Horthy-világ hírhedt orvosi kamarájának létrehozását követelte.

Az ellenforradalom meglehetősen óvatos volt céljainak nyílt feltárásával, pünkösdi királysága sem tartott sokáig, de ez a néhány nap is elegendő bizonyítékot nyújt ahhoz, hogy a társadalmi rend ellenforradalmi megváltoztatása sem sokáig váratott volna magára.

Mindszenty homályos nyilatkozatának szavaiból, amelyekkel kinyilatkoztatta, hogy ő a *magántulajdon* elvének alapján áll, és az egyháznak mindent vissza kell kapnia, tömegek értették meg, hogy a gyárak, a bankok, a bányák és a kiosztott földek magántulajdonáról, azok *visszaadásáról* van szó.

Mihelics Vid a Demokrata Néppárt „Hazánk" című lapja november 1-i számában *még csak kártérítést követel az államosított gyárak és a kiosztott földek volt tulajdonosai számára: de már ugyanaznap bent járt a parlamentben egy küldöttség, amely a 100-nál kevesebb munkást alkalmazó üzemek visszaadását követelte a volt tulajdonosok számára.* A Magyar Függetlenségi Néppárt beadványában a *„magántulajdon sérthetetlensége"*, és a *„tiszta, örök és magyar polgári demokrácia"* megvalósítását követelte. Mindez, tisztelt képviselő elvtársak, eléggé világos.

Az ellenforradalom kevésbé tapasztalt vezetői azonban nyíltabban beszéltek. Túrkevén megjelent a Harcos nevű termelőszövetkezetben egy bizonyos Szepesi nevű ember, és a 200 holdig terjedő birtokok visszaadását követelte. A fehérgyarmati járás úgynevezett „forradalmi bizottsága" még világosabb határozatot hozott. Úgy határoztak, hogy „... *egyelőre a 200 holdnál kisebb birtokot kell visszaadni volt tulajdonosának*". Ezek megfelelnek Nagy Ferenc elveinek is, aki tudvalevően a nyugati országokban kóborol, és ott tartott előadásaiban már többször kifejtette, hogy ő a 300—500 holdas birtoktípust tartja a legéletképesebbnek.

Ezek az igények és követelések azonban már nem fértek össze a Magyar Népköztársaság alkotmányával. Ezért határozták el már október utolsó napjaiban a magyar országgyűlés feloszlatását. Ezért nyilatkozott Csorba János a Kisgazdapárt terveiről az Igazság című lap november 1-i számában úgy, hogy *a Kisgazdapárt az 1945-ös pártarányok alapján akar új koalíciót, követeli az Elnöki Tanács megszüntetését, és „lényegében" népköztársaság helyett köztársaságot.* Ez a „lényegében" szó Csorba János kifejezése, és ő jól tudta, hogy ezen, valamint az általa követelt köztársaságon mit értett, az azonban bizonyos, hogy *nem a dolgozó nép köztársaságát értette ezen, mert hiszen ez fennállott és népköztársaság volt a neve.*

Mindaz, amiről eddig szóltam: a népköztársaság elleni fegyveres támadás, a fehérterror, a burzsoá pártok feltámasztása, a gyárak, a föld visszakövetelése a régi tulajdonosok számára — pontosan megfelel a társadalmi reakció, más szóval az ellenforradalom elveinek és gyakorlatának.

Az a körülmény, hogy a Nagy Imre—Losonczy-csoport egy vonalban harcolt a Horthy-fasiszta burzsoá ellenforradalommal a Magyar Népköztársaság életérdekei ellen, nem változtatja forradalommá az ellenforradalmat. *A Nagy—Losonczy-csoport élen járt a párt elleni usztításban, ajtót-kaput nyitott az ellenforradalom számára, de ez nem változtathatja forradalmárrá Mindszentyt, Malétert, Király Bélát, Dudást, hanem inkább azt bizonyítja, hogy Nagy Imréék elárulták a párt, a magyar nép, a népköztársaság, a haza érdekeit.*

Vannak, akik szemünkre vetik, hogy mi sokat beszélünk az ellenforradalomról és ezzel összefüggésben a Nagy Imre-féle árulókról. Szemünkre vetik, hogy ehelyett miért nem beszélünk inkább a régi hibákról, a Rákosi-féle vezetés szektás és dogmatikus irányvonala által okozott károkról, a törvénysértésekről.

Világosan meg kell mondanunk, hogy két gyökeresen különböző kérdésről van szó. *Ha nem akarunk súlyosan vétení pártunk és népünk érdekei ellen, akkor nem feledkezhetünk meg a múlt hibáiról.* Mi nem is feledkezünk meg ezekről. Tudjuk, hogy *a volt vezetők hibái hallatlanul ártottak a párt és az állam tekintélyének, és feladatunk e hibák megismétlődésének minden módon való megakadályozása.* Azt is tudjuk, hogy ezek a hibák zavarták a fejlődést, gyengítették a magyar proletárdiktatúra erejét, jogos elkeseredést váltottak ki a tömegekből, s így szerepet játszottak abban is, hogy az ellenforradalom éket verhetett a párt és a dolgozók egy része közé. Ezzel viszont az ellenforradalom kedvező feltételeket tudott teremteni a népköztársaság elleni általános támadásra.

De világosan meg kell mondani, hogy a volt vezetés — minden, még olyan súlyos hibája ellenére is — *a szocializmus építésének útján* vezette a pártot és az országot, nem gyengíteni, hanem erősíteni igyekezett a munkás-paraszt államot, nem gyengíteni, hanem erősíteni igyekezett a Magyar Népköztársaság és a szocialista tábor baráti és szövetséges viszonyát.

Ezzel szemben Nagy Imréék árulók voltak, akik *feladták a szocializmus pozícióit* és élére álltak az ellenforradalom szovjetellenes uszításainak. *(Úgy van! Úgy van!)*

Nagy Imréék mindent megtettek az ellenforradalmárok és imperialisták azon célja érdekében, hogy a Magyar Népköztársaságot eltávolítsák legigazibb barátjától, a Szovjetuniótól, kiszakítsák hazánkat a szocialista táborból és így elszigetelve odalökjék az imperialista ragadozók zsákmányául. Nagy Imréék a marxizmus—leninizmus tanainak revizionista meghamisításától, a párt megsemmisítésére törő csoport-harcukig minden tettükkel a front túlsó oldalát, az ellenforradalom oldalát szolgálták. *(Úgy van!)*

A FORRADALMI MUNKÁS-PARASZT KORMÁNY MEGALAKULÁSA ÉS TÉNYKEDÉSEI

Tisztelt országgyűlés!

Ebben a helyzetben november elején a magyar kommunisták számára a történelem így tette fel a kérdést: az-e a megoldás a proletárdiktatúra gyakorlatában elkövetett hibákra, hogy *felszámoljuk a munkásosztály hatalmát?* Az-e a megoldás a gazdaságpolitikában elkövetett hibákra, hogy *szétromboljuk a szocialista népgazdaságot?* Úgy küszöböljük-e ki a kultúrpolitikában elkövetett szektás hibákat, hogy *elvesszük a néptől azt, amit a kultúrforradalom nyújtott neki?* Úgy küszöböljük-e ki a szovjet—magyar viszony apró-cseprő, a szocialista lényeget nem érintő és függetlenségünket nem csorbító fogyatékosságait, hogy *szembefordulunk a Szovjetunióval,* szakítunk a proletár internacionalizmussal és átvisszük az országot az imperializmus táborába?

Kommunisták, marxisták csak *határozott nemmel* válaszolhattak ezekre a sorsdöntő kérdésekre.

A magyar nép nem akart újra kapitalizmust, a paraszt nem akarta visszaadni a földet, a munkás a gyárat, a nép nem akarta elveszíteni értékes munkával, szívós küzdelemmel megszerzett politikai, gazdasági és kulturális vívmányait.

A kommunistáknak, ha méltók akartak maradni erre a névre, egyetlen feladatuk maradt: *megmenteni a magyar népi demokráciát,* mert ezt követelték a magyar nép érdekei és a nemzetközi munkásosztály érdekei. *(Nagy taps.)*

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány tagjai november első napjaiban szakítottak az ellenforradalom bábjává vált, tehetetlen és széthullóban levő Nagy Imre-kormánnyal. Ilyen körülmények között jött létre és alakult meg a mai forradalmi munkás-paraszt kormány. Ez a kormány úgy döntött, hogy a Szovjetunió fegyveres segítségét kéri az ellenforradalom szétveréséhez és a rend helyreállításához. Ehhez a Szovjetunió testvéri segítsége múlhatatlanul szükséges volt.

Mi volt a cél? *Szétverni az ellenforradalmat, rendet teremteni az országban és újjászervezni a szocialista forradalom erőit.* Mi ugyanis pontosan tudtuk, hogy a magyar munkásosztály és a dolgozó

parasztság alapvető tömegei, s hasonlóképpen az értelmiség nagyobbik és jobbik fele a szocialista forradalom híve.

Ezt bizonyítják az elmúlt hat hónap eredményei.

A kormány a szocialista forradalom erőinek újjászervezésével, a tömegekre támaszkodva, s a jóhiszemű, becsületes, de megtévesztett emberek felvilágosításával, a helyes útra való visszatérítésével látott munkához. *Érthető azonban, hogy az ellenforradalom erőivel szemben vívott fegyveres és politikai harc viszonyai között a proletárdiktatúrának a diktatúra oldala került előtérbe.* Nem mi alkalmaztunk először erőszakot — a kihívás, a provokáció, a támadás nem a mi részünkről történt. *Az ellenforradalom fegyverrel támadt, ezért a kormánynak keménynek kellett lennie, hiszen a magyar nép, a magyar proletariátus történetében már keservesen megismert fehérterrorral szemben kellett megvédeni a munkásosztály, a dolgozó parasztság, a szocializmus legjobb fiait és érdekeit.* A nép 12 éves nagyszerű erőfeszítéseinek, verejtékes munkájának eredményeit és további előrehaladásának alapjait védelmeztük.

Mégsem mondhatja senki, hogy nem voltunk *a legmesszebbmenőkig türelmesek.* Kormányunk megalakulása után ismételten felszólítottuk a harcolókat, hogy hagyják abba a számukra kilátástalan küzdelem folytatását, tegyék le a fegyvert. Nem mindannyian fogadták meg szavunkat. Ezeket kénytelenek voltunk fegyveresen megsemmisíteni. Amikor az ellenforradalom látta, hogy a fegyveres harcban már elbukott, politikai eszközökkel folytatta a harcot. A cél ugyanaz maradt: a kormányt akarták megdönteni. Ennek érdekében úgynevezett Központi Munkástanácsot, különböző „forradalmi bizottságokat" létesített és indított harcba. *Mi időt akartunk adni, hogy az ezekben a szervekben résztvevő, esetleg jóhiszemű emberek térjenek vissza a helyes útra.* Ezért a kormány november 12-én még csak olyan határozatot hozott, amely kimondotta, hogy a „forradalmi bizottságok" és más, hasonló elnevezésű, újonnan létesült társadalmi szervek mindenütt politikai tanácskozó szervekként működjenek, *segítsék* a munkát, de ne akarjanak az illetékes vezetők *helyett* vezetni. Például dolgozók elbocsátására vagy alkalmazására nem jogosultak. Ezek a bizottságok azonban nem hajtották végre kormányunknak ezt a rendelkezését, sőt „Forradalmi Bizottságok

Központi Intéző Bizottsága" elnevezéssel új ellenforradalmi központi irányító szervet hoztak létre. *Igy nem volt más választásunk, mint hogy december 8-án kormányrendelettel megszüntettük a „forradalmi bizottságokat" és a hasonló elnevezésű, de ellenforradalmi tevékenységű szerveket.*

Hasonlóan hosszas politikai harcot kellett folytatni a Központi Munkástanáccsal és a területi munkástanácsokkal is. *Volt ezekben a munkástanácsokban becsületes, rendes ember, de a lényege mégis az, hogy ezeket a munkástanácsokat az ellenforradalom a maga céljainak szolgálatába állította.* Kormányunk velük szemben is türelmet tanúsított. Ismételten tárgyaltunk a Központi Munkástanács tagjaival. Igyekeztünk megmagyarázni, milyen helytelen úton járnak, kinek segítenek és kit szolgálnak magatartásukkal. Ezek a beszélgetések azonban nem vezettek eredményre. A helyzet — ismét nem a mi hibánkból — annyira kiéleződött, hogy *a Központi Munkástanács végül már világosan látható módon a nyugati rádióállomások, a Szabad Európa Rádió utasítása szerint cselekedett.*

Fel kellett oszlatnunk a Központi Munkástanácsot és a területi munkástanácsokat.

Türelmesek voltunk az írók iránt is. Mi már november 4-én ismertük az írók egy csoportjának súlyos szerepét az ellenforradalom eszmei előkészítésében, de reméltük, hogy többségük mihamarabb kilábal az eszmei zűrzavarból, belátja, hogy vétett a nép ellen, és igyekszik jóvátenni az okozott súlyos károkat. Nem így történt.

Az Irószövetség december 28-i határozata kihívás volt a kormány felé, egyben nyílt beismerése annak, hogy az ellenforradalom oldalára álltak. És több író, amint ezt megállapítottuk, részt vett a kormány ellen irányuló ellenállás szervezésében. *Érthető ezek után, hogy a kormány nem tűrhette az Irószövetség további, népi demokrácia-ellenes működését.*

A nyugati sajtó beismeréséből tudjuk, arra számítottak, hogy a fegyveres ellenforradalom leverése után tömeges megtorlás következik. Nem következett. Nem teljesítettük volna azonban kötelességünket osztályunk és népünk iránt, ha türelmünk az ellenforradalmi kísérletezésekkel szemben a végtelenségig tartott volna. *Kormányunk végig tartotta magát az első deklarációjában*

nyilvánosságra hozott álláspontjához, és senkit sem vontunk, nem is vonunk felelősségre amiatt, mert annak idején részt vett valamilyen felvonulásban vagy tüntetésben, amennyiben nem követett el súlyosabb beszámítás alá eső ellenforradalmi cselekményt. Ez tehát egyrészt már akkor sem jelentette azt, hogy a szervezőket és a gyilkosokat nem fogjuk felkutatni és felelősségre vonni. Másrészt a büntetlenség természetesen nem vonatkozhatott azokra, akik november 4-e után is makacsul tovább harcoltak a népi demokrácia ellen, és tovább szervezték az ellenforradalmat. A november 4-e utáni időszakban már nem lehetett azt mondani, hogy jóhiszemű emberek eszmei megzavarodottság folytán támadnak a népi demokrácia, a néphatalom ellen. Ellenkezőleg, nyugodtan megmondhatjuk, hogy *a november 4-e utáni fegyveres provokáció szervezői és résztvevői tudatos ellenforradalmárok voltak, akik nem akarták letenni a fegyvert.* Emiatt került sor 1956 december 11-én a rögtönbíráskodásról szóló törvényerejű rendelet kihirdetésére. A Szabad Európa Rádió még gúnyolódott, mondván, hogy október 23-a után is hirdettek statáriumot, de nem lett belőle semmi, és ez lesz a sorsa a mi rendelkezésünknek is. Azóta megtanulhatták ők is, az általuk bujtogatott ellenforradalmárok is, hogy *megégeti magát, aki a tűzzel játszik.* Mi komolyan vesszük intézkedéseinket, olyan komolyan, ahogyan ezt a dolgozó tömegek elvárják tőlünk, és van is erőnk intézkedéseink következetes végrehajtásához.

Tisztelt országgyűlés, kedves elvtársak!

A kormány hozzálátott a Magyar Népköztársaság fegyveres erői, a néphadsereg, a rendőrség, a karhatalom újjászervezéséhez is. A munkás-paraszt kormány felhívására tömegesen jelentkeztek mind a honvédségi, mind a rendőrségi karhatalomba népünk hű fiai, akik keményen léptek fel és szétverték az ellenforradalmi bandákat. Itt jelentem be, hogy a kormány előterjesztésére *az Elnöki Tanács határozatot hozott a karhatalom érdemeinek elismeréséről, népünk nevében köszönetét nyilvánította a hősies és önfeláldozó karhatalomnak, a kormány pedig rendeletet hozott a „Munkás-Paraszt Hatalomért" emlékérem alapításáról.* (Taps.)

A kormány híven ahhoz az elvhez, hogy a harcban a dolgozó tömegek aktív támogatására támaszkodik, szükségesnek látta, hogy *a népi állam fegyveres erőin kívül fegyvert adjon a proletár-*

diktatúra kipróbált harcosainak, a munkásosztály legjobbjainak kezébe is, ezért létrehozta a munkásőrséget. (Nagy taps.)

Büszkék vagyunk azokra a munkásokra, férfiakra és nőkre, a munkásmozgalom veterán harcosaira és a fiatalokra, akik önként jelentkeztek a munkásőrségbe, és a termelőmunkában való részvétel mellett fegyverrel is őrködnek népköztársaságunk vívmányai felett.

Büszkék vagyunk népköztársaságunk fegyveres erőire, a néphadseregre, a határőrségre, a rendőrségre, a munkásőrségre. Van tehát fegyveres erőnk. *Legyen ez nagyszerű, fegyelmezett erő, csapásra kész ököl az ellenforradalmárokkal, a nép ellen törő minden ellenséggel szemben, és védelmezze a nép demokratikus jogait, a szocialista jövő építését, hazánk függetlenségét, népünk szabadságát.*

Határozatokat hoztunk a közbiztonsági őrizetről, a kitiltásról és a rendőri felügyelet alá helyezésről is. Ezek az intézkedések nem öncélúak, hanem a néphatalom védelmét, a zavartalan termelőmunka lehetőségének biztosítását, a levert ellenforradalom esetleges újabb provokációinak megelőzését szolgálják.

Ugyanakkor a kormány a legmesszebbmenőkig őrködik a törvényesség szigorú betartása fölött. Ami a különböző korlátozó intézkedéseket illeti, nyugodtan kijelenthetjük, hogy azok további fenntartásának szükségessége nem a kormányon, hanem a népi demokratikus renddel szemben fellépett személyek magatartásán múlik.

Tisztelt elvtársak!

Az újjászervezett párt hathatós segítségével a kormány az ellenforradalmárokkal szemben folytatott határozott harccal egyidejűleg szívós munkát folytat az emberek felvilágosítása, a tömegek bizalmának megnyerése érdekében. Ez a munka jelentős eredményeket hozott, és ez visszatükröződött az ország rendjének helyreállításában, a termelőmunka eredményes megindításában és a párt tömegmozgósító erejének növekedésében. *Ez a megnövekedett erő jelentkezett a márciusban, majd az április 4-én tartott tömeggyűléseken, s csúcspontja volt a forradalmi erők újjászerveződésének az idei május elsejei ünnepség:* Budapesten és az egész országban több százezer ember vonult fel, hogy hitet tegyen a nemzetköziség eszméje, a magyar népi demokrácia, a szocializmus építése, hazánk békéjének és társadalmi rendjének megvédése mellett.

Az elmúlt hat hónap politikai eredményei így foglalhatók össze: *van erős pártunk, teljesen helyreállítottuk népköztársaságunk alkotmányos rendjét, szilárd az államhatalmunk, van szervezett fegyveres erőnk, helyreállt az államigazgatás rendje, működnek a minisztériumok, dolgoznak a tanácsok, s ami mindennél fontosabb számunkra, napról napra növekszik a tömegek bizalma, s elszigetelődött politikailag is az ellenforradalom.*

A tömegek megnövekedett öntudatának értékes megnyilvánulása, valóságos szavazás a néphatalom mellett, és a kormány erőfeszítéseinek aktív támogatása mutatkozik meg abban az örvendetes tényben, hogy *ipari és mezőgazdasági termelésünk mind biztatóbban fejlődik.* A termelési sikerek sorában *az első helyen és az elismerés hangján kell megemlékeznem bányászaink nagyszerű munkájáról.* A múlt év szeptemberében 77 500 tonna, közvetlen október 23-a előtt pedig 78 000 tonna volt széntermelésünk napi átlaga. Novemberben ez az átlag 10 000 tonnára esett vissza, és decemberben is csupán 17 500 tonna volt. Most széntermelésünk napi átlaga 66 000—68 000 tonna körül van. Talán érdemes megemlíteni, hogy március 15-e tiszteletére 14-én a szénbányászok 66 800 tonna szenet, a felszabadulás évfordulóját megelőző napon, április 3-án 78 800 tonna szenet, és április 30-án, május 1. tiszteletére 85 200 tonna szenet termeltek.

A széntermelésnek a várakozást jóval felülmúló fejlődése lehetővé tette, hogy ipari munkásaink és műszaki dolgozóink odaadása is jelentős sikereket produkáljon a termelés helyreállításában. Az ipar egészét tekintve az év első negyedében alig 20 százalékkal termeltünk kevesebbet, mint egy évvel ezelőtt. *Nagyon sok könnyűipari termék termelési szintje már az október előttit is meghaladja.* A növekvő termelés eredményeképpen valamelyest javult a fogyasztási cikkek választéka és nőtt a kereskedelem készlete. Az ellenforradalom következtében a nagykereskedelem készlete az előző 14,5 milliárd forint értékről 8,5 milliárd forintra csökkent, de az 1957 március 31-i adat szerint már ismét 11 milliárd fölé emelkedett. Megnőtt a kereskedelmi forgalom, mégpedig nem elsősorban élelmiszerekből, hanem szinte kizárólag iparcikkekből. Pamutszövetből az év első negyedében 88, gyapjúszövetből 47, kötöttáruból 37, cipőből 75, motorkerékpárból 55, kerékpárból 58 százalékkal több fogyott, mint a múlt év azonos időszakában.

Gazdasági életünkben még jelentős nehézségek, komoly problémák vannak, ezekről a beszámoló későbbi részében, a nép és a kormány előtt álló feladatok ismertetése során szólok is majd, de az előbb említett néhány kiragadott számadat is bizonyítja, hogy népgazdaságunk alapjában véve visszajutott a rendes kerékvágásba. *Ezekben az eredményekben természetesen szerepe volt annak a testvéri segítségnek, amit a szocialista tábor országaitól, elsősorban legjobb barátunktól, a Szovjetuniótól kaptunk.* (Nagy taps.)

Tisztelt országgyűlés!

Beszámolómban nem sorolhatom fel mindazokat a kormányhatározatokat és a kormány előterjesztése alapján a Népköztársaság Elnöki Tanácsa által hozott törvényerejű rendeleteket, amelyek november 4-e után megjelentek. Mégis szükségesnek tartom, hogy a rendelkezések sorából néhányat kiemeljek.

Kormányunk határozott célkitűzése, hogy kijavítja az elmúlt években előfordult hibákat. Az előző hónapokban számos réteget érintő bérrendezést hajtottunk végre. *Rendeztük a bányászati munkások bérét; az állami iparban* a munkások és kisegítő dolgozók bérét. E rendezés nyomán az érintett dolgozók az idén 1 milliárd 200 millió forinttal többet keresnek, mint azelőtt. Az *építőipari* munkások és kisegítők bérének rendezése, valamint az idénypótlék 560 millió forintot, a *közlekedés* dolgozóinak bérrendezése 265 millió forintot, a *kereskedelmi* dolgozók fizetésének rendezése 246 millió forintot jelent. Megjavítottuk az *ipar és az építőipar műszaki dolgozóinak* kereseti lehetőségét, ennek bérkihatása 1957-ben 240 millió forint. Az *oktatásügyi intézmények nevelőinek és egyéb alkalmazottainak* bérrendezése ez év végéig 180 millió forintot jelent. Valamelyes bérjavítás vált lehetségessé a mezőgazdaság területén és néhány más dolgozó kategóriánál is. *Mindezek a rendelkezések egy évre számítva, hozzávetőleg 4 milliárd 300 millió forinttal növelték a bérből és fizetésből élő dolgozók jövedelmét.*

A mezőgazdasági lakosságot érintő számos intézkedés is történt. *Az Elnöki Tanács törvényerejű rendelete megszüntette a mezőgazdasági termények és termékek kötelező beadását.* Egy másik törvényerejű rendelet *az előző évivel azonos szinten hagyta meg a mezőgazdasági lakosság általános jövedelemadóját. A parasztság jövedelme a beadás megszüntetésével több milliárd forinttal emelkedett, illetve emelkedik.*

Hasonlóképpen a parasztság érdekeinek megfelelően intézkedett a kormány, amikor a községekben fizetendő adó kivetésével és kezelésével kapcsolatos elsőfokú hatósági feladatokat a községi tanácsok illetékes szakigazgatási szerveire bízta. A tavaly decemberben hozott egyik kormányhatározat lehetővé tette, hogy a termelőszövetkezetek egy évre felfüggesszék esedékes kötelezettségeik teljesítését.

Törvényerejű rendelet intézkedett arról, mekkora mező- és erdőgazdasági földterületeket vásárolhatnak magánszemélyek. Hasonlóképpen az Elnöki Tanács törvényerejű rendelete rendezett egy sor égető kérdést a mezőgazdaság területén. Törvényerejű rendelet szüntette meg a kötelező tűz- és jégbiztosítást. Kormányhatározat intézkedett a mezőgazdaság-fejlesztési járulék megszüntetéséről.

Széles rétegeket kedvezően érintő intézkedéseink sorába tartozik, hogy *megszüntettük a gyermektelenségi adót; április 3-tól visszakapták a félárú utazási kedvezményt mindazok, akik munkakörüknél fogva a korábbi években rendelkeztek ezzel. Intézkedett a kormány a törvénytelenül megvont nyugdíjak rendezéséről.* A közszolgálati alkalmazottak belföldi kiküldetése esetén felszámítható költségeket is rendeztük. A kormány előterjesztése alapján az Elnöki Tanács törvényerejű rendelete jutalmat biztosít a hatgyermekes anyáknak.

Rendezte a kormány a munkaszüneti napokat, eleget tett a dolgozók kívánságának, amikor húsvét hétfőjét és karácsony másodnapját ismét fizetett munkaszüneti nappá nyilvánította.

A kormány rendezte a kisiparosok, kiskereskedők több jogos és rendezést igénylő kérését is. Megszüntettük a kisiparosok és magánkereskedők által foglalkoztatott alkalmazottak után fizetendő külön általános jövedelemadót. A kisipari szövetkezetekről szóló kormányhatározat helyreállítja e szövetkezetek autonómiáját. A magánkisipar helyzetéről szóló kormányhatározat a kisiparosokat fokozottabban bekapcsolja az országépítés munkájába, hitelt biztosít számukra, csökkenti adófizetési kötelezettségeiket. Engedélyezte a kormány az állami kiskereskedelem és a vendéglátóipar egyes kisforgalmú egységeinek magánszemélyek részére történő bérbeadását. Csökkent a magán-munkáltatóra érvényes társadalombiztosítási járulék mértéke. Lehetővé vált, hogy a kiskereskedők és közreműködő segítő családtagjaik szociális és egészség-

ügyi helyzetük javítása érdekében az önkéntesség és kölcsönösség elve alapján társadalombiztosítási szolgáltatásokban részesülhessenek. A kormány javaslatára az Elnöki Tanács törvényerejű rendeletet hozott a magánkiskereskedés gyakorlásáról. Ennek alapján magánkiskereskedői iparengedélyeket adtak ki ott, ahol ezt az állami és kiskereskedelmi hálózat kiegészítése, a lakosság jobb ellátása szükségessé tette. *Mindezek az intézkedések biztosítani kívánják, hogy a magánkisiparosok és kiskereskedők biztonságosan és nyugodtan végezhessék munkájukat.*

A kormány több rendelkezéssel igyekezett egyszerűsíteni és észszerűsíteni a mértéktelenül felduzzadt, rendkívül sokba kerülő adminisztrációt az állami igazgatásban és a gazdaságvezetésben. Összevontunk több minisztériumot, 22 000 fővel csökkentettük az államapparátusban dolgozók létszámát. Az ellenforradalom okozta súlyos pénzügyi és gazdasági helyzet ellenére, a lehető legjobban gondoskodni kívántunk az elbocsátott közalkalmazottakról. Átmenetileg alacsonyabbra szállítottuk le a nyugdíjazási korhatárt, és átmenetileg emeltük a legalacsonyabb nyugdíjkategóriákat. Intézkedtünk munkanélküli-segély fizetéséről és az elbocsátott dolgozók új elhelyezkedésének megkönnyítéséről.

Összefoglalva a beszámoló e részét — úgy gondolom —, megállapíthatja a tisztelt országgyűlés, hogy *a forradalmi munkás-paraszt kormány eredményesen harcolt a néphatalom megvédéséért, a pusztulás szakadékának szélére sodort országban a normális munka és élet helyreállításáért, az előző esztendőkben történt hibák kijavításáért.*

Távol áll a kormánytól, hogy a végzett munkát hibáktól vagy hiányosságoktól mentesnek tekintse. De azt gondoljuk, hogy politikai és gazdasági munkánk fő iránya feltétlenül helyes volt. Amennyiben az országgyűlés ezzel egyetért, úgy legyen segítségünkre az előttünk álló, sokrétű és nem könnyű politikai és gazdasági feladatok végrehajtásában.

Félévi munkánk eredményéről szóló beszámolónkat nem fejezhetjük be anélkül, hogy *köszönetet ne mondanánk mindazoknak, akiknek az eredmények elsősorban köszönhetők: munkásosztályunknak, dolgozó parasztságunknak, az értelmiségi dolgozóknak.*

Segítettek eredményeink elérésében a pártszervezetek, a szakszervezetek, erősödő ifjúsági szervezeteink, nőmozgalmunk. Annak

a felmérhetetlen és áldozatos segítségnek, amelyet a baráti országok népeitől és kormányaitól, elsősorban a Szovjetunió népeitől és kormányától kaptunk, nagy szerepe volt abban, hogy életünk normális mederbe terelődött.

Köszönet illeti az államigazgatás területén dolgozókat, akik nehéz viszonyok között megteremtették az egységes központi vezetés lehetőségét és harcoltak az állami fegyelem megszilárdításáért.

Köszönetet kell mondanunk az országgyűlés elnökségének és bizottságainak, és különösen az országgyűlés jogkörét gyakorló Elnöki Tanácsnak a kormánynak nyújtott sokoldalú segítségért. *Engedjék meg, hogy külön is kifejezzem igaz elismerésemet és köszönetemet Dobi István elvtársnak, aki ezekben a nehéz hetekben és hónapokban a szocializmus ügyéhez rendíthetetlenül hű dolgozó parasztságunk méltó fiaként harcolt és dolgozott.* (Hosszantartó taps.)

ERŐSÍTJÜK A NÉPI ÁLLAMOT, FEJLESZTJÜK KÖZÉLETÜNK DEMOKRATIZMUSÁT

Tisztelt országgyűlés, kedves elvtársak!

A megtett út áttekintése után rátérek azokra a fontosabb feladatokra, amelyek a különböző területeken megoldásra várnak.

Először a *belpolitika* néhány kérdéséről kívánok szólni.

Az ellenforradalom súlyos tapasztalatai arra tanítanak bennünket, hogy a népi hatalom ellenségei még nem nyugodtak bele vereségükbe és még jelentékeny erőt képviselnek. Következésképpen szükséges, hogy *a párt és az ország vezetői, de legalább ugyanolyan mértékben maguk a dolgozó tömegek, mindenekelőtt a munkásosztály öntudatos tömegei állandó figyelmet fordítsanak a munkás-paraszt állam erejének, a proletárdiktatúra erejének növelésére.*

Ezt a proletárdiktatúrát, a munkások és parasztok hatalmát a lenini tanításoknak megfelelően kell erősítenünk és gyakorolnunk. Ez azt jelenti, hogy egyidejűleg kell fejlesztenünk államhatalmunk diktatórikus és demokratikus oldalát.

Mi tehát egyrészt azon voltunk, és továbbra is azon leszünk, hogy minden erőnkkel védelmezzük és erősítsük népi demokratikus

államunk intézményeit és szerveit, másrészt államunk minden erejével és a dolgozó tömegek támogatásával fejlesszük közéletünk demokratizmusát. Mint már a januári kormánynyilatkozatban mondottuk: határozott szándékunk az államvezetés demokratizmusának további kibontakoztatása; el akarjuk érni a dolgozók hatékony részvételét gazdasági és kulturális életünk irányításában, hogy *„népi államunk demokratikus tartalma minél teljesebben érvényre jusson"*.

Október egyik legfontosabb tanulsága számunkra, hogy a párt, a munkásosztály, a dolgozó nép a szocializmus építése során jelentkező valamennyi feladatot megoldhatja mindaddig, *amíg megőrzi a marxizmus—leninizmus tisztaságát minden torzulással és torzítással szemben, és amíg a dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztály a hatalmat szilárdan kezében tartja.* A hatalom szilárd birtokában a munkásosztály és a dolgozó nép minden maga elé tűzött célt elérhet, enélkül viszont csak a burzsoázia rabjaként élhet; ezért a hatalom a legfőbb dolog a nép életében és boldogulásában.

A népi demokratikus állam erejének, a munkásosztály szilárd hatalmának *első és nélkülözhetetlen feltétele egy olyan forradalmi munkáspárt léte és vezetése, amely képes helyesen kidolgozni a marxizmus—leninizmus tanításait, vezérfonálként alkalmazva azt a mindenkori adott helyzetre, továbbá élvezi a munkásosztály tömegeinek, a dolgozó nép széles körének bizalmát, a tömegekre támaszkodik, azok aktív támogatását igényli, és ki is tudja fejleszteni.*

Véleményem szerint pártunk, *a Magyar Szocialista Munkáspárt fejlődésének iránya egészséges, és máris betölti ezt a szerepet.* Ha megőrizzük fejlődésének egészséges irányát, ami ma főképp annak köszönhető, hogy az ellenforradalommal vívott harcban szerveződött újjá — a jövőben még inkább képes lesz kielégítően betölteni történelmi szerepét.

Népköztársaságunk egészséges fejlődésének feltétele, hogy biztosítva legyen a munkásosztály politikai egysége és vezető szerepe társadalmi életünkben.

Azoknak a jóhiszeműeknek zavarát, akik az októberi események előtt vagy alatt politikailag utat tévesztettek, nem kis részben a revizionistáknak azok a hazug és a marxizmus—leninizmus tanításaival homlokegyenest ellenkező ferdítései okozták, amelyek sze-

rint a párt és a munkásosztály vezető szerepéről szóló tanítások elavultak. Vannak olyan burzsoá nézetek, melyek szerint ma, ahogy ők nevezik, az atomkorszakban, a társadalom vezető osztálya az értelmiség, vagy mint mások hirdetik, az ifjúság. A marxizmus—leninizmus világos tanításai szerint *az értelmiség ugyan igen fontos rétege a társadalomnak, de nem osztály, s így nem is lehet vezető osztály. Még kevésbé osztály az ifjúság.* Ezeknek a hamis nézeteknek leleplezésével a kellő helyen és alkalommal, és a szükséges gondossággal még foglalkozni kell. Ide csak a kérdés napi politikai oldala tartozik.

Az elmúlt események gyakorlati oktatást adtak mindannyiunknak arra vonatkozóan, hogy mit jelent az egészséges osztályszemlélet elvesztése, a burzsoá, úgynevezett osztályfelettiség és nacionalizmus.

A nép számára és talán leginkább éppen az értelmiség és az ifjúság számára tragédiához vezetett az, hogy a párt és a munkásosztály vezetése helyett az értelmiség és az ifjúság akarta a nemzet vezetését átvenni.

A proletárdiktatúra megerősítése ma azt a feladatot állítja a párt és az egész munkásosztály elé, hogy saját egységét őrizve és erősítve mélyítse el, szilárdítsa meg a munkás-paraszt szövetséget — államunk legfontosabb politikai alapját — a munkásosztály vezetésével.

A munkás-paraszt szövetség elmélyítésének és megszilárdításának ma különösen kedvezőek a feltételei. A munkás-paraszt szövetség hazánkban a második világháború idején kezdett komoly erőként jelentkezni, és nagyon megerősödött a felszabadulást követő években. *Ennek a szövetségnek akkor legfontosabb tartalmi része, alapja a demokratikus vívmányokért, a feudális maradványok megszüntetéséért, a föld felosztásáért a munkásosztály vezetésével vívott harc volt.* A kitűzött cél elérése, majd a kiosztott föld megvédése a paraszti tömegekben megerősítette a munkásosztály vezetői tekintélyét. Így ez a szövetség a szocialista társadalom felépítésének valóraváltásáért vívott közös harc szakaszában tovább fejlődött. A harc során azonban a munkás-paraszt szövetségben lazulás következett be a szövetkezeti mozgalom fejlesztése terén és a begyűjtési rendszer megvalósítása során előfordult hibák következtében.

Október után e téren új, kedvező feltételek vannak. Parasztságunk tudja, hogy az ellenforradalom leverésével a párt és a munkásosztály ismét segített megvédeni a földet. *A szocialista társadalom felépítése azonban ezen túlmenő közös cél. Parasztságunk tudja, hogy a falu szocialista átalakításában most gyakorlattá vált a meggyőzés és a meggyőződés elve, és megszűnt minden adminisztratív eszköz alkalmazása.* Meggyőződésünk, hogy ez a mód nem hátráltatja, hanem elő fogja mozdítani a magyar falu szocialista fejlődését.

Ez a cél megkívánja a kormányzattól a falu meglevő szocialista egységeinek, az állami gazdaságok, gépállomások és termelőszövetkezetek, továbbá a mostanában örvendetesen szaporodó különböző egyszerűbb termelési társulások támogatását.

Egyénileg gazdálkodó parasztságunk számos fontos intézkedés nyomán tapasztalja, hogy a forradalmi munkás-paraszt kormány — *hiven a munkás-paraszt szövetség politikájához és a nemzetgazdaság érdekeinek teljesen megfelelően — elő kívánja mozdítani egyénileg gazdálkodó parasztságunk termelésének fejlesztését.* A termelés fejlesztése viszont megkívánja, hogy egyénileg gazdálkodó parasztságunk jelentősen megnövekedett jövedelmének megfelelő részét gazdasága fejlesztésére fordítsa.

A mi államunkban az erős munkás-paraszt szövetség az a politikai alap, amelyen *létrejöhet a szocializmus felépítésének célkitűzéseivel egyetértő összes rétegek nemzeti összefogása.* Küzdünk azért, hogy a munkások és parasztok alapvető tömegei mellé tömörítsük az értelmiségi dolgozókat, sőt ezen túlmenően a városi kispolgárság összes haladó elemeit is. Lenin tanítja a proletárdiktatúráról, hogy annak feladata többek között tömöríteni a szocializmus fejlődésének útján az összes haladásra képes társadalmi erőket. *Ennek a lenini tanításnak szellemében akarjuk felélesztení, politikai életünk tényleges aktív tényezőjévé emelni a Hazafias Népfront-mozgalmat.*

Tömörítse a Hazafias Népfront-mozgalom a párt vezetésével az összes haladó erőket: mindazokat, akik tevékenyen szolgálni kívánják népünk felemelkedését, védelmezni és erősíteni akarják hazánk függetlenségét és békéjét. A Hazafias Népfront-mozgalom ölelje át az élet minden területét és a különböző konstruktív nézetek, elképzelések bátor feltárásával, kezdeményezésekkel, a helyi öntevé-

kenység bátorításával segítse a párt és a kormányzat munkáját.

Nyíltan kell beszélnem a többpárti kormányzás kérdéséről is. A szocializmus építésének, a proletariátus diktatúrájának nem szükségszerű velejárója, nem feltétele, hogy több politikai párt működjék. Egy sor olyan szocializmust építő országot ismerünk, amelyekben nincs több párt. Viszont vannak olyan, szocializmust építő országok is, többek között Kína, Lengyelország, ahol a kommunista párt mellett más pártok is részt vesznek a kormányzásban és segítenek a szocializmus építésében.

Nálunk, Magyarországon a különböző szövetséges pártok még 1948 után is bizonyára sok hasznos segítséget nyújthattak volna építőmunkánkban. Úgy gondoljuk, hogy ezeket a lehetőségeket nem használtuk ki kellően. De most, majdnem tíz évvel később, a történelmet nem lehet visszaforgatni.

A koalíciós pártok kérdésének vizsgálatánál ezenkívül semmiképpen nem mellőzhetjük az októberi negatív tapasztalatokat, amelyekről beszámolóm első részében részletesen beszéltem. Részletesen feltártam, hogy az októberi napokban újjáalakult pártok nem a szocializmus alapján, hanem bevallottan, kifejezetten a polgári restauráció alapján állottak. *Ilyen körülmények között, a mi politikai viszonyainkban a többpártrendszernek mint kormányzati rendszernek megvalósítása nem időszerű.* Mint minden más kérdés, *ez a kérdés is alá van rendelve a magyar nép alapvető érdekeinek, és ezek az érdekek most semmi esetre sem kívánják a pártharcokat, pártviszályokat, az eszmei zűrzavart, a minden becsületes ember által hőn óhajtott nemzeti egység szétszaggatását.*

Magától értetődően ez az alapvető elvi állásfoglalás, amely a koalícióra vonatkozik, nem zárja ki, ellenkezőleg, feltételezi és megkívánja, hogy a közügyek intézésében ne csak kommunisták vegyenek részt.

Szólni kívánok az egyházak és az állam viszonyáról is. A kormány tiszteletben tartja minden állampolgár vallásos vagy nem vallásos meggyőződését, a lelkiismereti szabadság jegyében biztosítja mindenki számára vallása szabad gyakorlását. *Érthetően ragaszkodik azonban ahhoz, hogy a vallásos érzést ne használhassák fel a népi demokratikus rendszer, a néphatalom, a szocialista fejlődés ellen irányuló eszmék vagy ilyen irányú cselekmények céljaira.*

Népi demokráciánknak az egyházakkal vallási kérdésekben nem is voltak soha nézeteltérései. Akadt azonban egyház, amellyel politikai nézeteltéréseink voltak, mert a római katolikus egyház — amelyre régi és új tehertételként nehezedik Mindszenty középkori feudális jellegű politikája és személye — sajnálatos módon *politikai harcot kezdett a népi demokratikus rend ellen.* A kormány illetékes szervei és a Magyarországon működő egyházak, közöttük a római katolikus egyház képviselői között folyt tárgyalások a kormány novemberi nyilatkozatának megfelelően eredményre vezettek.

Tisztelt országgyűlés! Kedves elvtársak!

Ebben az évben lejár az országgyűlés mandátuma, ezért normális viszonyok között esedékes lett volna az országgyűlés feloszlatása és új választások kiírása. Az októberi ellenforradalmi támadás azonban megzavarta országunk rendjét és súlyos sebeket ejtett rajta, nagy károkat okozott népgazdaságunknak. Az ország dolgozó népe most a sebek orvoslásán, begyógyításán fáradozik. Ezért a kormánynak az az álláspontja, hogy *a jelenlegi helyzetben nem lenne helyes, ha erőnket és időnket parlamenti választásokra fordíttanánk. Javasoljuk, hogy az alkotmány nyújtotta lehetőségekkel élve, az országgyűlés mandátumát hosszabbítsák meg, halasszuk el a választások kitrását.*

Nem kétséges, hogyha a párt, a kormány és a Hazafias Népfront most a legfontosabb, más természetű feladatokat félretéve, választási munkálatokba fogna, néhány hónapi munka eredményeképpen a választók túlnyomó többsége megválasztaná a Hazafias Népfront valamennyi jelöltjét.

Meggyőződésünk, hogy népünk helyeselni fogja, ha erőnket most a sürgősebb feladatokra, nem utolsósorban a gazdasági feladatokra összpontosítjuk.

Közéletünket az elmúlt hónapokban és hetekben foglalkoztatta a címer kérdése. *Az ellenforradalomnak a régi címerrel az volt a baja, hogy az a Magyar Népköztársaság címere volt.* Elhangzottak olyan jóhiszemű észrevételek is, hogy a címer nem fejezi ki magyar nemzeti sajátosságainkat és nem követi hagyományainkat. *Ez utóbbi észrevételekben van is némi igazság.* Ebben a kérdésben a kormány nézete szerint a döntés az országgyűlést illeti.

Ami az úgynevezett Kossuth-címert illeti, a történelmi hűség kedvéért meg kell mondanunk, hogy ez az Osztrák—Magyar Monarchia idejében a királyi koronával a Habsburg-monarchia egyik jelvénye volt. Ebből a feudális rendszert, tehát a jobbágyságot is jelképező kettőskereszt, az imperialista törekvéseket kifejező hármashalom és négy folyó nem a mi, új történelmi úton járó magyar népünk eszméit fejezi ki.

A mi címerünknek ki kell fejeznie népi államunk politikai eszméjét. Javasolt új címerünkben a nemzeti színű pajzs kifejezi a dolgozó magyar népnek a nemzeti hagyományokat tiszteletben tartó hazafias érzelmeit. Ezek a hazafias érzelmek harmonikus egységben vannak a nemzetközi proletár szolidaritás eszméivel és ezt kifejezi a pajzs felett elhelyezett ötágú vörös csillag. A nemzetiszínű és vörös szalagokkal átkötött búzakoszorú további magyar sajátosságot kölcsönöz, és kidomborítja címerünk népi jellegét.

GAZDASÁGI HELYZETÜNK ÉS LEGFONTOSABB GAZDASÁGI FELADATAINK

Tisztelt országgyűlés, kedves elvtársak!

Áttérek az előttünk álló gazdasági feladatok néhány kérdésének megtárgyalására. Előre kell bocsátanom, hogy gazdasági kérdéseink részletes felsorolására nem vállalkozom, annál kevésbé, mert *az idei népgazdasági tervet az országgyűlés rövidesen meg fogja tárgyalni, és ezt követően nyilvános vitára kerül népgazdaságunk fejlesztésének új, hároméves terve is.* Most csupán néhány fontosabb kérdésre szeretném felhívni az országgyűlés és a közvélemény figyelmét.

Népgazdaságunkat, a termelés viszonylag gyors megindítása és fejlődő irányzata, a testvéri országok igen jelentős önzetlen és nagyarányú segítsége ellenére, bizonyos feszültségek és ellentmondások terhelik. Ezekről nyíltan és őszintén kell szólnunk. Honnan erednek ezek a feszültségek és ellentmondások?

Népgazdaságunk nehézségeinek *egyik oka*, hogy természeti adottságaink miatt nyersanyagban és energiában jelentékeny mértékben behozatalra szoruló ország vagyunk. Adottságainkból származó ilyen természetű nehézségeinket bizonyos mértékben még növelték

a korábbi évek iparfejlesztési terveinek bizonyos hibái is, amelyek következtében növekedett az ország behozatalt igénylő nyersanyag-szükséglete.

Jelenlegi nehézségeink *másik és pillanatnyilag legsúlyosabb oka* a tavalyi ellenforradalmi támadás által okozott igen jelentős anyagi kár. Ez egyrészt a rombolásokból és a készletek megsemmisüléséből *(mintegy 3 milliárd forint)*, másrészt a termelés megbénulása és a sztrájk által okozott termelési kiesésből *(mintegy 9 milliárd forint)* tevődik össze. Ehhez járul még — mint az ellenforradalom által okozott közvetett kár — a termelés és a termelékenység visszaesése következtében előállott nemzeti jövedelemkiesés *(mintegy 6—8 milliárd forint)*.

A gazdasági helyzetben fennálló *harmadik ellentmondás és nehézség* jelenleg abból adódik, hogy *a munkabérek emelkedése oly mértékű volt, hogy az ipari munkások átlagos keresete ma 23 százalékkal magasabb, mint a múlt év azonos időszakában volt, és emögött nincs azonos termelési érték.*

Elegendő összevetni néhány számot, hogy világosan látható legyen feladataink iránya: ipari termelésünk mennyisége a tavalyinál mintegy 20 százalékkal kevesebb, a termelékenység mintegy 10 százalékkal alacsonyabb, de a munkáslétszám csak 2 százalékkal kisebb, a munkabér pedig átlagban 23 százalékkal magasabb, mint a múlt év ezen időszakában volt.

Az, hogy ilyen körülmények között a pénz értékét meg lehetett őrizni, a termelést normális mederbe lehetett vezetni, hazai erőfeszítéseink mellett nyilvánvalóan *annak köszönhető, hogy a testvéri szocialista országok, főképpen a Szovjetunió gazdasági vonalon is nagyarányú segélyt, valamint hosszúlejáratú áru- és devizahitel formájában segítséget adtak.*

De az is teljesen nyilvánvaló, hogy *népgazdaságunk erős és egészséges csak akkor lesz, ha saját munkánkkal egészséges arányt teremtünk a beruházás és a fogyasztás, a termelés és a bér, vásárlóerő és az árufedezet között.*

Úgy gondoljuk, hogy e kérdésben is a nyílt és őszinte beszéd a kezdete feladataink egészséges megoldásának.

Minden becsületes és öntudatos dolgozó ember jól tudja, hogy a népgazdaság nem olyan mesebeli kincsesláda, amelynél állandó

szabály lehetne, hogy többet vehetnek ki belőle, mint amennyit oda betesznek. A kormány úgy látja, hogy gazdasági téren most az a feladat: *a pénz értékállandóságát mindenkor őrizve, tegyük meg az összes szükséges intézkedéseket a már elért életszínvonal általános szintjének megtartásáért és megszilárdításáért, és ennek érdekében mielőbb szüntessük meg a népgazdaságban még fennálló ellentmondásokat.* Ehhez mindenütt szükség van a termelés mennyiségi színvonalának emelésére; megtakarított nyersanyagból ott, ahol a nyersanyagot behozzuk az országba, jelentős mennyiségű emelésre ott, ahol hazai nyersanyaggal dolgozunk. Szükség van a gazdaságosság megteremtésére az iparban, a mezőgazdaságban, a közlekedésben, a kereskedelemben, az egész népgazdaságban. Mindenütt csökkentenünk kell az önköltséget és növelnünk kell a termelékenységet.

Érvényesítenünk kell a szocialista bérezést. Ennek érdekében *a korábbi hibák gondos elkerülésével mindenütt be kell vezetni a teljesítménybért, ahol ez csak lehetséges a munka, a dolgozók és a népgazdaság érdekeinek figyelembevételével.* Ahogyan minden tisztességes ember tudja, hogy nem normális az és állandósítva nem vezethet jóra, hogy több kereset és kevesebb teljesítmény jelentkezzék egy időben, úgy *mindenki tudja azt is, hogy egyszerűen nem tisztességes az olyan bérrendszer fenntartása, amelyben egyformán fizetünk a szorgalmasan és hanyagul, a jól és rosszul dolgozó munkásembernek.*

Mindenki tudja, hogy az ilyen bérrendszer csak rosszra vezeti az arra hajlamos embert és éppen a becsületes, jó munkásokat keseríti el, veszi el a kedvüket a munkától.

Igen komoly takarékosságra van szükség. Takarékoskodnunk kell különösen anyaggal és energiával, de minden más egyébbel is ami értéket jelent a népgazdaság számára.

Gazdasági feladatainkat, az elmondott kérdések megoldását minden becsületes dolgozónak magának is kézbe kell vennie. *Igen komolyan kell foglalkozni a termelés, a gazdaságosság és takarékosság, az önköltség és termelékenység kérdéseivel a pártszervezeteknek, a szakszervezeteknek, a munkástanácsoknak és természetesen a gazdasági funkcionáriusoknak.*

Az összes gazdasági feladatokat úgy kell most felfognunk, mint a politikai hatalom megerősítésének fontos kérdéseit, és úgy kell

kezelnünk, mint az elért gazdasági eredmények megvédésének, a dolgozók általános életszínvonala megvédésének feladatát.

Szükséges, hogy *még ebben az évben növeljük a keresetét azoknak a dolgozó kategóriáknak, amelyek kimaradtak az eddigi bérrendezésekből.* Ezekre vonatkozóan megvan már az elvi döntés. De helyre kell állítanunk a gazdasági életben is a rendet, és meg kell szüntetnünk az összes dolgozók érdekeit károsító lazaságokat is.

Bizakodva láthatunk hozzá e feladatok megoldásához. Teljesen reális feladat az erős és egészséges népgazdaság megteremtése.

Egészséges irányzatok jelentkeznek gazdasági életünkben: a termelés emelkedőben van, a termelékenység, ha lassan is, de növekszik, az önköltség ugyancsak lassan, de csökkenőben van. A forgalomban levő pénzmennyiség január óta nem emelkedett, ellenkezőleg, csökkent. Az árualap ugyanezen időszakban mintegy 1 milliárd forint értékkel növekedett. Az év első negyedében a tervezett 700 millió forint adóbevétel helyett 900 millió forint fölött volt a befizetés. A takarékbetét-állomány ugyanezen időszakban 278 millió forinttal növekedett.

Ezek a tények még nem jelentik gazdasági ügyeink teljes rendbehozatalát, de *kedvező irányzatot* mutatnak, aminek erőteljes továbbfejlesztése népgazdaságunk teljes rendbehozatalának útját jelzi.

Ha pártunk és népünk teljes erővel támogatja az állami és gazdasági szerveket a néha szigorú, de elkerülhetetlenül szükséges gazdasági intézkedések végrehajtásában is, úgy, amint azt a politikai kérdések megoldásánál is tette, *akkor gazdasági téren is megérlelődnek a dolgozó nép érdekeit biztosító eredmények. Gazdasági életünkben is rendbe fogjuk hozni az ellenforradalom által okozott rombolásokat, pótoljuk a károkat és a zökkenők leküzdése után előre megyünk a szocialista építés útján.*

KULTURÁLIS KÉRDÉSEINKRŐL

Tisztelt országgyűlés, kedves elvtársak!

Röviden szólni szeretnék kulturális életünk néhány problémájáról is, és azokról a célkitűzésekről, amelyek megoldásán a kormány jelenleg dolgozik.

Mindannyiunk előtt ismeretes, hogy már az ellenforradalom tudatos előkészítésének idején is, de különösen az október 23-át követő időszakokban az ellenség milyen hatalmas erőket mozgósított a kulturális élet legkülönbözőbb területein azért, hogy ifjúságunk és dolgozóink szemléletét megzavarja.

Az általános iskoláktól az egyetemekig folytatott lélekmérgezéssel olyan helyzetet teremtett, amely sok fiatal életébe került, másokat szüleiktől elszakított, hontalanná tett, a nyugati tőke karmaiba lökött.

Ezzel párhuzamosan a kulturális élet egész területén olyan zűrzavart és lelki kútmérgezést hajtott végre, amely még napjainkban is igen erősen érezteti hatását.

Nyilvánvaló, hogy a kormány ezen a téren is erélyes kézzel rendet kíván és fog is teremteni. *Munkánkban üldözni fogjuk a dogmatizmus megnyilvánulásainak minden formáját, az élet bonyolult jelenségeit leegyszerűsítő sematizmust, a lehetőségek határán belül igyekszünk elkerülni minden fölösleges és káros adminisztratív beavatkozást.* Ugyanakkor természetesen azt sem tűrhetjük, hogy a dogmatizmus úgynevezett „bírálatának" leple mögött revizionista burzsoá mételyezést folytathassanak, hogy a sematizmus elleni harc ürügyén jobboldali támadást intézzenek kulturális életünk igazi érdekei ellen.

A fölösleges adminisztratív beavatkozások elkerülése sohasem jelenthet elvtelen politikát a kultúra területén sem. Ezt azért tartom szükségesnek itt is hangsúlyozni, mert hasonló tünetekkel mind a mai napig találkozhatunk. Csupán példaként említem meg a Horthy-korszak népszerű tollforgatóinak — Herczeg Ferencnek, Molnár Ferencnek, Vaszary Gábornak és másoknak — könyvkiadásunkban, de különösen színházi életünkben szinte eluralkodó másodvirágzását. *Enyhén szólva elgondolkoztató, hogy annak a Molnár Ferencnek, akinek a Horthy-korszakban évente átlagosan egy színdarabja került bemutatásra, most, 1957 áprilisában, röviddel az ellenforradalom fegyveres erejének szétzúzása után, hat darabját tűzték műsorra színházaink.*

Nem kevésbé nyugtalanító tünet, hogy *a nehezen megszerezhető, valutáért biztosított szűkös papírkeretünkből illetékes kiadó szerveink „ildomosnak" tartják kiadni az ellenforradalmi uszításért bírósági eljárás alá vont Eörsi István „Üsd az ördögöt" című verseskötetét.* S a

példákat, sajnos, még sorolhatnám, de úgy gondolom, hogy nem ez vinné előbbre az ügyet. Inkább a meglevő hibák és hiányosságok felszámolásának és kiküszöbölésének néhány gyakorlati feladatára szeretnék itt rámutatni.

A párt eszmei irányító és vezető szerepének a közoktatás és a kulturális élet egész területén történő biztosítását a kormány elsőrendű feladatának tekinti az állami fegyelem széleskörű érvényesítésével is. Látjuk az alsó-, közép- és felsőfokú oktatásunkban jelenleg is meglevő tartalmi és szervezeti fogyatékosságokat. Ezért *fokoznunk kell a marxista—leninista felvilágosító munkát pedagógusaink között, tanítanunk kell a marxizmus—leninizmust tanuló ifjúságunknak és egész népünknek, és keményen kell harcolnunk a lenini tanításoknak megfelelően az ifjúságunkban, értelmiségünkben és egyéb rétegekben még erősen ható antimarxista, nacionalista, revizionista nézetek ellen.*

Komolyan kell foglalkoznunk közoktatásunk anyagi jellegű problémáinak megoldásával. *Keressük annak a lehetőségeit is, hogy csökkenthessük tantermeink zsúfoltságát, gátat vethessünk tanteremmel való ellátottságunk további romlásának, javíthassuk tanintézeteink felszereltségét, emelhessük tankönyveink színvonalát.* Mindezeknek a feladatoknak a rendezésénél természetesen figyelembe kell vennünk népgazdaságunk adottságait, amelyek jelenleg nem teszik lehetővé az itt szükséges gyökeres javításokat.

A kormány *bízik becsületes pedagógusainkban*, akiknek a szülőkkel és a Kommunista Ifjúsági Szövetséggel karöltve végzett lelkes munkájára messzemenően támaszkodni kíván, s erről a helyről is felhívja őket, hogy *neveljék ifjúságunkat a család és a munka megbecsülésére, a dolgozók tiszteletére, általában a szocialista humanizmus és hazafiság szellemében, fokozottabban szem előtt tartva fiatal koruk természetéből adódó lélektani sajátosságaikat.*

Az előbb említetteken túlmenően a kormány minden lehetőt megtesz annak érdekében, hogy szocialista kultúránk továbbfejlesztésével *biztosítsa dolgozóink kulturális igényeinek fokozott kielégítését.*

Ápolva nemzeti hagyományainkat, építve azokra az óriási eredményekre és vívmányokra, amelyeket a magyar nép felszabadulása óta elért, arra törekszünk, hogy *irodalmi és művészeti életünk közép-*

pontjába szocializmust építő dolgozó népünk mai problémái kerüljenek.

Helyet biztosítunk minden haladó művészi törekvésnek, amely nemzeti kultúránk fejlődését segíti, de gátat szabunk minden olyan szándéknak, amely a szocializmus, a szocialista kultúra ellensége, és idegen a dolgozók nemzetközi szolidaritásának eszméitől.

Művészeinktől és íróinktól azt várjuk, hogy a művészet sajátos eszközeivel, magas színvonalú alkotásokkal és alakításokkal szolgálják népünket, neveljék dolgozóinkat a haladás, az erkölcsi tisztaság, a szocialista haza szeretetének szellemében. Ehhez a munkájukhoz *az állam — szakítva a múltban gyakori bürokratikus, aprólékos, esetenként kellő szakértelem nélküli beavatkozások gyakorlatával, és fokozva az elvi vezetést, a minőség védelmét, az ellenséges törekvések elleni harcot, támaszkodva mindenben az egyes szakterületek legkiválóbb képviselőire — minden tőle telhető támogatást megad.*

Az írók, művészek, tudósok megítélésében a képességek, a szaktudás elismerése mellett az a döntő, hogy milyen mértékben járulnak hozzá alkotó munkájukkal kulturális és anyagi értékeink növeléséhez, hazánk, dolgozó népünk felemelkedéséhez és a szocialista társadalom építéséhez.

Tisztelt országgyűlés! Kedves elvtársak!

Az előbb említett pár gondolatból is látszik, milyen nagy feladatokat kell megoldanunk a kulturális élet területein. Pedig ez a felsorolás korántsem teljes, és csak töredékét jelenti az előttünk álló nagy munkának. Éppen azért szükségesnek tartom fokozottan hangsúlyozni, hogy fejlődésünk jelenlegi szakaszában milyen sok múlik a kulturális élet területeinek munkásain, csakúgy, mint hétköznapjaink névtelen dolgozóin.

Az elmúlt évtized alatt népünk megmutatta, hogy mennyire szomjazza az igazi kultúrát. Művészeink, tudósaink és kulturális életünk más munkásai bizonyítsák be, hogy képesek kielégíteni népünk egészséges kulturális igényeit. A kormány meggyőződése, hogy közművelődésünk, művészeti életünk és eredményekben gazdag sportunk egészséges tartalmi és szervezeti továbbfejlődésének lehetőségei adva vannak, és eltökélt szándéka, hogy az ellenforradalom maradványainak felszámolásával, kulturális forradalmunk további elmélyítésével és kiszélesítésével diadalra vigye dolgozó népünk szocialista nevelésének ügyét.

KÜLPOLITIKAI HELYZETÜNK ÉS CÉLJAINK

Tisztelt országgyűlés! Kedves elvtársak!

Szólni kívánok röviden a kormány *külpolitikájáról.* A magyar külpolitika alapvető célja az ország függetlenségének, népünk békéjének és szocialista építésének védelme.

A magyarországi ellenforradalom és az Egyiptom elleni imperialista agresszió minden világosan gondolkodó ember előtt nyilvánvalóvá tette, hogy a béke, a haladás, a népek függetlensége, a szocializmus ellenségei nem nyugszanak. Az imperialista agresszorok folytatják aknamunkájukat a Szovjetunió, a népi demokráciák, ezek között a Magyar Népköztársaság ellen. Tovább folytatják a háborús kalandpolitikát, fejlesztik a német militarizmust, atomfegyverekkel látják el a NATO haderőit és ezek vezetésében jelentős szerepet szánnak még a Hitler-fasizmus olyan figurájának is, mint Speidel.

Mindez, de különösen az októberi magyar ellenforradalom tapasztalatai ékesszólóan bizonyítják, hogy *hazánk függetlenségének és szuverenitásának, népünk békéjének akkor teremtjük meg a legbiztosabb zálogát, ha a proletár nemzetköziség szellemében még szorosabbra fűzzük kapcsolatainkat a szocializmus országaival, erősítjük a testvéri közösség szálait a szocializmust építő országok népeivel, kormányaival, mindenekelőtt a szocializmus híveinek legerősebb bástyájával, a szocialista tábor vezető erejével, a Szovjetunióval.*

Ezek a tapasztalatok megerősítettek bennünket abban, hogy *híven kitartsunk a szocialista tábor közös védelmét biztosító Varsói Szerződés mellett, amelyre véleményünk szerint mindaddig szükség lesz, amíg a támadó jellegű Atlanti Szövetség él,* és abban az elhatározásunkban, hogy a szovjet csapatok maradjanak magyar területen mindaddig, amíg egy imperialista kaland veszélye fennáll. *(Taps.)*

Néhány szót nemzetközi tapasztalatainkról és kapcsolatainkról:

Az október—novemberi, de még a decemberi hetekben is *folytatták Nyugatról a népköztársaságunk elleni usztó hadjáratot és folytatják ma is. Ugyanakkor messzemenő segítséget kaptunk a szocialista tábor országaitól társadalmi rendünk, a munkáshatalom védelméhez.* Ezekben a hetekben és hónapokban éreztük csak igazán, hogy egy nagy családhoz, a szocialista nemzetek közösségéhez tartozunk. Ezek-

ben az időkben tapasztaltuk, hogy a szocialista tábor egysége a legnehezebb próbát is kiállta, éreztük — és ez nagy erőt adott nekünk —, hogy nem vagyunk egyedül, hanem 900 milliónyi testvérünkkel egyetemben szoros egységben építjük, és ha kell, védjük azt a társadalmi rendet, amely ma a leghaladóbb a világon.

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány természetesen hivatalba lépésének napjától kezdve támaszkodott erre a nemzetközi proletár erőre, a maga részéről is azon fáradozott, hogy erősítse hazánknak a Szovjetunióhoz, a szocialista tábor vezetőjéhez fűződő baráti kapcsolatait, és fejlessze a testvéri kapcsolatokat a szocialista tábor többi országával.

Amint tudják, párt- és kormánydelegáció utazott a baráti szovjet kormány meghívására a Szovjetunióba. A Szovjetunióban folytatott tárgyalások az összes megbeszélt kérdésekben teljes egyetértésen alapuló eredménnyel zárultak. *A szovjet kormány küldöttségünk kérésére olyan nagyarányú gazdasági segítséget is biztosított számunkra, amely megteremtette az alapjait annak, hogy saját erőforrásainkat is maximálisan kihasználva, súlyosabb megrázkódtatások nélkül kiheverjük az ellenforradalom okozta pusztításokat és megteremtsük az egészséges gazdasági fejlődés alapjait.*

Nyugodtan elmondhatjuk, hogy a szovjet kormánnyal folytatott tárgyalásaink jelentősége, a két ország kapcsolatainak megszilárdításán túl, általában is megerősítette hazánk nemzetközi helyzetét.

Ezúton is köszönetet mondunk a Szovjetunió népeinek és kormányának a sokoldalú testvéri segítségért, azért, hogy az igazi internacionalizmus szellemében megosztják velünk javaikat, segítő kezet nyújtottak és nyújtanak a magyar dolgozó népnek. (Nagy taps.)

Éreztük és élveztük többi barátaink, a nagy Kína és a szocialista tábor többi országának testvéri segítségét is. A szomszédos Csehszlovák Köztársaság és a Román Népköztársaság kormányküldöttségei már az első napokban felkerestek bennünket, hogy biztosítsanak legteljesebb szolidaritásukról, és megbeszéljék velünk, hogyan enyhíthetnének nehézségeinken. A cseh és román testvérnépek legkülönfélébb formák között megnyilvánuló áldozatos és azonnali segítsége igen nagy jelentőségű volt számunkra. *A Román Népköztársaság és a Csehszlovák Köztársaság népeit és kormányait ezért a segítségért tisztelet és elismerés illeti.* (Taps.)

A múltban a magyar, a román, a cseh, a szlovák népet az uralkodó körök egymás ellen uszították. Az október—novemberi hetekben a magyar népnek is alkalma volt felismerni a népeink közötti új, szocialista viszony mindannyiunk számára áldásos jellegét, *és az önzetlen segítségnyújtás a magyar tömegekben forró testvéri érzéseket váltott ki a szomszéd népek iránt.*

Indokoltnak tartjuk külön szólni a lengyel és a magyar népköztársaság között fennálló baráti viszonyról. Ebben a viszonylatban is valóban érvényesülnek kölcsönhatások. A lengyel kommunisták most, miközben kemény harcot folytatnak a múlt hibáinak felszámolásáért, erősítik a szocializmus pozícióit, növelik a párt vezető szerepét. Üdvözöljük ezt a fejlődést, és sok sikert kívánunk a lengyel népnek, a Lengyel Egyesült Munkáspártnak, és szerencsének tartjuk, hogy harcukat olyan kipróbált kommunista vezeti, mint Gomulka elvtárs. *(Nagy taps.)*

A szocialista táborhoz tartozó országok után elsőnek Jugoszláviáról kell beszélnem, mert Jugoszlávia népei is a szocializmus felépítésén fáradoznak. A magyar dolgozók ehhez az építő munkához szívből sikert kívánnak. *A mi népünkben, a magyar kommunistákban élénken élnek azoknak a hősi harcoknak az emlékei, amelyeket Jugoszlávia népei vívtak közös ellenségeink, a Hitler-fasizmus és ennek Horthy-fasiszta csatlósai ellen.*

Mindezek ellenére nem lenne helyes, ha elhallgatnánk, hogy vannak ellentétek is közöttünk. Vannak bizonyos jugoszláv állásfoglalások, amelyekkel nem tudunk egyetérteni. Ilyen az az állásfoglalás, amely a szocialista tábort katonai blokként kezeli.

Mi, magyarok, ha soha, most október—novemberben a magunk tapasztalatain lemérhettük a szocialista tábor egységének jelentőségét, ezért talán mi, magyarok tudjuk a legjobban, hogy a szocialista tábor nemcsak és nem is elsősorban katonai védelmi közösség, hanem a proletár internacionalizmus szellemétől áthatott új világ, amelynek éppen egységében, összeforrottságában, a közös gondok és örömek megosztásában, az egymás iránti testvéri szolidaritásban van lebírhatatlan ereje.

Nem tudjuk elfogadni a jugoszláv elvtársaknak az októberi ellenforradalom, majd a megalakult munkástanácsok kérdésében velünk ellentétes értékelését sem.

Nem érint bennünket kellemesen az az egyoldalú gyakorlat, amelyet a jugoszláv sajtó alkalmaz velünk szemben. A jugoszláv sajtóban napirenden vannak az olyan cikkek, amelyek magyarázni kívánják nekünk, hogy mit teszünk jól, mit rosszul, mit és hogyan kellene szerintük csinálnunk. A mi sajtónkban viszont 1953 óta egyetlen olyan cikk sem jelent meg, amely a jugoszláv párt valamelyik határozatát, vagy Jugoszlávia kormányának valamely intézkedését bírálta volna.

Ezeknek az ellentéteknek a nyílt feltárása mellett *a magyar kormány tudatában van annak, hogy sokoldalú államközi kapcsolataink továbbfejlesztése Jugoszlávia szocializmust építő népeivel és kormányával a magyar nép érdekeit is szolgálja.*

A német militarizmus növekvő veszélye csak megerősít bennünket abban az elhatározásunkban, hogy *elvi engedményeken kívül mindent megtegyünk annak érdekében, hogy viszonyunk Jugoszláviához ne csak a békés egymás mellett élés elveinek feleljen meg, hanem szívélyes és baráti legyen.*

A nemzetközi helyzet jelentős tényezője az a hatalmas méretű függetlenségi mozgalom, amely a Közép-Keleten, Afrikában és Ázsiában folyik. Ez a hatalmas mozgalom szervesen beleilleszkedik a világ népeinek a békéért, az imperialista agresszió ellen folytatott harcába.

A magyar kormány szükségesnek tartja ismételten kijelenteni, hogy támogatja a békeszerető ázsiai és afrikai népeknek jogos nemzeti törekvéseik megvalósítására irányuló harcát.

Az elmúlt esztendőben az agresszív imperialista körök általános támadása egy időben indult meg Magyarország és Egyiptom ellen. A magyar nép már akkor a legteljesebb szolidaritásáról biztosította Egyiptom népét. *Kormányunk most is kifejezi teljes együttérzését Egyiptom szabadságharcával, és mélyen elítéli az Egyiptom elleni agressziót, akár imperialista nagyhatalmak, akár ezek biztatására Izrael részéről történt is.*

Osztrák szomszédunkkal az ellenforradalmi események következtében megromlottak a kapcsolatok. A magyar kormány korrekt és jószomszédi kapcsolatokat akar Ausztriával. Ezért örömmel üdvözölné, ha egy sor olyan, a két ország közötti viszonyban problémákat okozó kérdésben, mint *a kiskorúak hazatelepítése, az*

elhurcolt magyar vagyon visszaszolgáltatása, a határsértések kérdése, a megoldást elősegítő pozitív lépéseket tapasztalnánk az osztrák kormány részéről. Ezek elősegítenék a népeink érdekeit kölcsönösen szolgáló kapcsolatok helyreállítását és további javítását.

A nemzetközi helyzetben a feszültség enyhítéséért folyó harcot most is, mint a múltban, a Szovjetunió vezeti. Ezt szolgálják a Szovjetuniónak a legutóbbi időben a leszerelés kérdésének megoldása érdekében tett nagy fontosságú újabb javaslatai is. Ugyanakkor az imperialista nagyhatalmak — elsősorban az Amerikai Egyesült Államok — a feszültség fenntartására törekszenek. *Ez nyomja rá bélyegét hazánk és az Egyesült Államok kapcsolataira is.* Amint az várható volt, a Magyar Népköztársasággal szemben ma a legbarátságtalanabb álláspontot az Amerikai Egyesült Államok kormánykörei foglalják el.

A budapesti amerikai követség diplomatáinak tevékenysége és magatartása is bizonyítja azt a különleges szerepet, amelyet az Amerikai Egyesült Államok az októberi eseményekben játszott.

A *„Berliner Zeitung"* című német lap szerint tavaly október végén az Egyesült Államok tekintélyes képviselői több titkos értekezletet tartottak a magyar fasiszta emigráció vezetőivel. E megbeszéléseken Jackson őrnagy, a Nyugat-Németországban állomásozó amerikai fegyveres erők képviselője biztosította a magyar emigránsok vezető katonai szervét, *hogy haladéktalanul rendelkezésre bocsátja a szükséges anyagi segítséget, beleértve a személy- és fegyverszállításra szolgáló eszközöket, tehergépkocsikat és repülőgépeket is.*

Ugyanerről a kérdésről a *„Liberation"* című francia lap így ír, idézem: *„Nyugat-Németországban levő menekült magyarok elbeszélése szerint a budapesti amerikai követség nem maradt tétlen az októberi események idején. Október 27-én az Egyesült Államok ideiglenes ügyvivője felajánlotta a magyar kormánynak, hogy közvetítői szolgálatot teljesít a felkelők és a kormány között. Erre a küldetésre Nyerges Miklós másodtitkárt és Nagy Ernő attasét javasolta. Mindketten magyar származású amerikaiak. Nyerges kapcsolatban állott az Országos Forradalmi Bizottsággal, és számos katonatiszttel is, így különösen Király Bélával. Megerősítik azt is, hogy Nyergest használták fel az Egyesült Államokból érkező tanácsok és az úgynevezett Magyar Felszabadítási Bizottság utasításainak a felkelőkhöz való közvetítésére.*

Nyergesen keresztül kaptak a magyar földalatti mozgalom vezetői október 22-én utasítást az úgynevezett Magyar Menekültek Központjától."

Nem véletlen tehát, hogy az októberi ellenforradalom leverése óta az Amerikai Egyesült Államok kormánykörei barátságtalan magatartást tanúsítanak a Magyar Népköztársasággal szemben. Nem véletlen az sem, hogy az amerikai követségen keresett és talált menedéket a burzsoá restauráció zászlóvivője, Mindszenty is.

Amerikai hivatalos szervek minden eszközzel gátolják washingtoni követségünk tevékenységét, letartóztatják a követségre látogató személyeket, megtűrik a fasiszta tüntetéseket, nem engedték beutazni Amerikába a sportolókat, a korcsolyabajnok Nagy-testvérpárt, eltanácsolták Jehudi Menuhin hegedűművészt attól, hogy Budapestre jöjjön hangversenyezni. És így lehetne folytatni tovább.

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány határozottan visszautasítja az Amerikai Egyesült Államok hivatalos köreinek Magyarország belügyeibe történő beavatkozási kísérleteit.

Mi a normális államközi kapcsolatok megteremtésének és fejlesztésének hívei vagyunk, de ehhez elsősorban az szükséges, hogy felhagyjanak a Magyar Népköztársaság elleni aknamunkával. A normális államközi kapcsolatok elősegítése érdekében a kormány az amerikai mesterkedésekkel szemben messzemenő türelmet tanúsított: *szabadlábra helyezte a budapesti amerikai követség magyar alkalmazottját, kiutasította az országból a „Life" tudósítónőjét, aki illegálisan lépte át az ország határát, elengedte az embercsempésző amerikai diákot is.*

Nem növeli a magyar dolgozó nép soraiban az Anglia és Franciaország kormányai iránti megbecsülést az, hogy feltétel nélkül követik az Amerikai Egyesült Államok magyarellenes politikáját.

Végül néhány szót a Magyar Népköztársaságnak az Egyesült Nemzetek Szervezetéhez való viszonyáról. Emlékezetes, hogy hazánkat az imperialisták által okozott akadályok miatt csak évekig tartó huzavona után vették fel ebbe a fontos nemzetközi szervezetbe. *Nem gondoltuk, hogy hazánk ellen éppen az ENSZ-ben, annak felhasználásával indítanak támadást.* A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány kezdettől fogva következetesen kép-

viselte hazánk érdekeit, amikor kijelentette, hogy az úgynevezett „magyar kérdés" napirendre tűzése és erőszakolt megvitatása az ENSZ-ben sérti az ENSZ alapokmányát, nyílt beavatkozást jelent hazánk belügyeibe. A Magyar Népköztársaság ENSZ-küldöttsége, mivel a közgyűlésen minősíthetetlen hangon beszéltek Magyarországról, elhagyta a közgyűlés termét.

Az úgynevezett „magyar kérdés" további napirenden tartása céljából felállítottak egy ötös bizottságot, amelynek célja nem más, mint az imperialisták által ellenünk terjesztett rágalmaknak hamis tanúvallomásokkal való dokumentálása. Az ötös bizottság működése ellentétben áll az ENSZ alapokmányával és ezért törvénytelen.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete közgyűlésén felvetett és vitatott kérdések személyes megtárgyalása céljából *kormányunk meghívta Hammarskjöld urat, az ENSZ főtitkárát Magyarországra.*

Mint az államok békés egymás mellett élésének hívei, *az Egyesült Nemzetek Szervezetében továbbra is olyan tevékenységet kívánunk folytatni, amely elősegíti az alapokmány alkalmazását a nemzetközi béke és biztonság megőrzése érdekében.*

Tisztelt országgyűlés, kedves elvtársak!

A forradalmi munkás-paraszt kormány nevében beszámoltam a kormány féléves tevékenységéről, és vázoltam néhány fontos kérdésben kormányunk álláspontját.

Meggyőződésem, hogy a magyar országgyűlésnek adott kormánybeszámoló, s az efölötti vita lezárja az ellenforradalmi támadást követő féléves munkánk szakaszát, és egyben az önök bizalma és támogatása friss lendületet, újabb erőt ad a kormány további munkájához. *(Nagy taps.)*

A forradalmi munkás-paraszt kormány féléves tevékenységéről.
Kossuth Könyvkiadó, 1957.

ZÁRÓBESZÉD AZ ORSZÁGGYŰLÉS ÜLÉSÉN

1957 MÁJUS 11

Tisztelt országgyűlés! Kedves elvtársak! Gondolom, az országgyűlés tárgyalását figyelő minden ember egyetért velem abban, hogy *az országgyűlés jelenlegi ülése magán viseli közéletünk néhány új, igen egészséges vonását.* Ez a vita, a tárgyalás, s a hozzászólások, amelyek itt a beszámolóhóz elhangzottak, illetve a beszámolót követték, nem formálisak, a felszólalók a lényegről beszéltek. A szavak visszanyerték értelmüket.

Nem felejtettem el az íróknak azt a megállapítását, amely körülbelül tíz hónappal ezelőtt hangzott el, amikor afelett keseregtek, hogy a szavak elvesztették az értelmüket. Azon a véleményen vagyok, hogy az íróknak, még azoknak is, akiket joggal korholunk vagy szidunk, bizonyos kérdésekben igazuk volt, s ha visszagondolunk az elmúlt esztendők közéletére, igaznak kell mondanunk azt is, hogy nagyon sok szó elvesztette az értelmét azáltal, hogy elszakadt a tartalmától és lényegétől.

De ha mai közéletünkre jellemző valami, akkor jellemző az is, hogy *a szavak újra visszanyerték az értelmüket.* Közülünk nagyon sokan hosszú éveken keresztül aktívan részt vettek a társadalmi életben. Hányszor előfordult, hogy összejöveteleken, gyűléseken, a tanulás valamilyen formáján beszéltünk a proletárdiktatúráról, beszéltünk a burzsoázia vad gyűlöletéről amiatt, hogy elvesztette a hatalmat. De ezek a szavak azokban az években elszakadtak a tartalomtól, elszakadtak a lényegtől. Sokszor mondtuk, hogy proletárdiktatúra, de nem gondoltunk rá, hogy mi az.

Október viharos, véres napjaiban azonban megtanulta az egész nép, mi az, hogy néphatalom, s megtanulták azt is, hogy mit jelent a revansért lihegő volt kizsákmányoló osztályok bosszúja. Így vagyunk a többi szavakkal is.

Erre a tanácskozásra jellemző még *az emberi közelség.* Azt hiszem, hogy itt, az országgyűlésben nincs olyan ember, aki valamilyen

lényeges ok miatt többre tarthatná magát a másiknál. Nincs közöttünk olyan, akire csodálattal nézhetnénk. Lehet, hogy ez baj, de azt hiszem, hasznos is, mert *emberi közelségbe kerültünk, meglátjuk azt, amiben a másiknak igaza van, meglátjuk a hibáját is és azt hiszem, rendszerünk szerencséjére meg is merjük most már mondani.* (Taps.) És így csak ezen az úton érvényesülhet és bizonyos mértékig már érvényesül is az a kollektív bölcsesség, amit mi, kommunisták a pártunkban úgy értelmezünk, hogy a párt tagjainak százezrei együttesen alkotják a munkásosztály bölcsességét. Így érvényesül az a népi bölcsesség, amelyet — állítom — ez az országgyűlés joggal képvisel, ha lesz bátorságunk a nép szavát meghallani, figyelembe venni és kimondani.

Ezen a tanácskozáson nagyon sok értelmes, célszerű észrevétel hangzott el — ha nem is éles szavakban —, szinte kritikaként. Amikor a Veszprém megyei bányászképviselő például azt mondotta: nem helyes, hogy a nyolcórai munkaidőből igen jelentékeny idő vész el a nemzetgazdaság számára, ezt mint bírálatot is felfoghatjuk, mert a vezetők is észrevehették volna ezt már korábban, hiszen ahogy a felszólaló mondta, intézkedést vártak tőlük. Ilyen észrevétel volt az is, amit Z. Nagy barátunk mondott, hogy a beszámolóban aránylag kevés szó esett a mezőgazdaságról. Pénzügyminiszterünk sem beszélt részletesebben a mezőgazdaságról, és ezt az új pénzügyminiszter mindjárt az első bírálatnak is felfoghatja, méghozzá jogos bírálatnak.

Szóba került olyan kérdés is, ugyancsak Z. Nagy barátunk részéről, hogy helyes lenne, ha a termelőszövetkezeti mozgalom és a földművesszövetkezeti mozgalom nem teljesen külön vonalat jelentene és nem teljesen külön, egymástól függetlenül fejlődne. Ez az észrevétel nem először merült fel és eljön az alkalom, amikor sokat fogunk ezzel foglalkozni.

A mi általános földművesszövetkezeteink fő baja az volt, hogy nem a szó igazi értelmében töltötték be a szövetkezet funkcióját. Ezek az általános szövetkezetek másodlagos állami boltoknak nevezhetők, mert a szövetkezeti mozgalom lelke elveszett belőlük. Hogy kinek a hibájából, ezt most már ne firtassuk, de hogy ezen változtatni kell, az szent igaz.

Mindnyájuk nagy megelégedésére megszüntettük a begyűjtési rendszert és azt visszaállítani nem is fogjuk. Természetesen ez új

problémát jelent. Emlékszem az egyik paraszti dolgozóra, aki, nem tudom hirtelen megmondani, hol, bement valamelyik dunántúli járási tanácshoz és megkérdezte, igazán eltörölték-e a begyűjtést és egy fél óráig magyaráztatta magának, hogy tényleg eltörölték. Azt mondja: „hát nincs egy írás, ahol ezt meg tudná nekem mutatni?" Az illetőnél ott volt a hivatalos írás, megmutatta neki. A parasztember megnyugodott, el is indult kifelé és azután visszajött. „No, ez rendben van, ezt már értem, hogy a begyűjtést eltörölték, meg is vagyok nyugodva. De most azt mondja meg nekem, hogy a városi emberek hogyan lesznek mégis ellátva kenyérrel?"

És van egy sor hasonló kérdés. Ha a földművesszövetkezetek képesek lesznek arra, hogy igazi, eleven funkciójukat betöltve, segítsenek megoldani a parasztság értékesítési és beszerzési problémáit, akkor igazi szövetkezetek lesznek, ellátnak egy sajátos funkciót és még a falu szocialista átalakítását is segíteni fogják. Milyen szövetkezet az, mi a szövetkezeti mozgalom abban, ha a falu lakossága szempontjából abszolút mindegy, hogy ott állami bolt van-e vagy szövetkezet, mert hajszálra ugyanazt a funkciót látja el? Ez nem igazi szövetkezet, és nagyon igaza van Z. Nagy barátunknak, amikor ezt szóvá teszi.

Sok más, hasonló konkrét kérdésre vonatkozóan hangzott el értelmes észrevétel, amelyekkel kapcsolatban az a feladat, hogy az egyes szakminiszterek jól megjegyezzék maguknak és foglalkozzanak velük.

A vitában mégis az a legfontosabb, hogy egyetértés van a fő kérdésekben.

Az országgyűlés — félreérthetetlenül, abszolút többségében — élesen elítéli az októberi ellenforradalmi felkelést, mint a kapitalista-földesúri rendszer és a fasiszta állam visszaállítására tett kísérletet. Ez teljesen kiderült a felszólalásokból és a visszhangból, amit a felszólalások keltettek. Kiderült az is, hogy az országgyűlés tagjainak túlnyomó többsége a népi demokratikus hatalom, a népi demokratikus állam híve, azzal a belső tartalommal értve, hogy ennek az államnak biztosítania kell a szocialista társadalom építését, végső fokon teljes felépítését.

Egyetértés van külpolitikánkat illetően is. A mi külpolitikánk, helyesen, imperialistaellenes, a szocializmus és a béke nemzetközi

erőire támaszkodik. Arra törekszik, hogy erősítse a szocialista tábor országainak egységét és ezen belül a mi népünk és országunk szempontjából különleges fontosságú szovjet—magyar barátságot. Az országgyűlés többsége — megállapítható — ezzel is egyetért.

Egyetértés van a tekintetben is, hogy bár mi nem a katonai blokkpolitika hívei vagyunk, de a szocializmus és a béke erői jogos önvédelmi szervezetének tekintjük a varsói szerződést. *Hívei vagyunk a varsói szerződésnek, következésképpen hívei vagyunk annak is, hogy a szovjet csapatok Magyarországon tartózkodjanak addig, amíg imperialista agresszív törekvésekkel, az imperializmus erőinek törekvésével állunk szemben.*

Egyetértés van a külpolitika olyan vonását illetően is, hogy mi a békés egymás mellett élés hívei vagyunk. Ez a mi részünkről ugyancsak nem frázis. *Számunkra az a megfelelő, ha normális államközi viszonyt teremtünk vagy tartunk fenn minden — bármilyen társadalmi berendezkedésű — állammal.*

Itt van az Egyesült Államok. Az Egyesült Államok, amely tényleg világhatalom és nagy erővel rendelkezik, egy kézlegyintéssel elintézheti Magyarországot, mert — gondolják az Egyesült Államok vezetői —, mi ez a Magyarország, még ez is számít valamit a világon? Nagyon tévednek, mert számít. *(Taps.)* Pénzzel, csellel, puccsokkal — amit most Jordániában is piszkálgatnak és erőszakolnak és amit Magyarországon is megkíséreltek — tud átmeneti sikereket elérni az imperializmus. *Ámde ezzel készítik elő világméretekben teljes vereségüket, mert ezekkel az imperialista törekvésekkel ma már nemcsak az úgynevezett kommunista államok állnak szemben, hanem mindazok az államok és népek, amelyek szabadon és függetlenségben akarnak élni.* (Taps.) Nem szükséges részletesen indokolni, hogy a Magyar Népköztársaság kormánykörei nem foglalkoznak, mondjuk például, Ausztria társadalmi rendjének felforgatásával. Azt hiszem, még a kérdés feltevése is feleslegesnek látszik. De hogy bizonyos államokban, például az Egyesült Államokban, igenis a kormánykörök feladatai között szerepel a Magyar Népköztársaság belső társadalmi rendjének felforgatása, az szintén mindenki előtt világos. Úgyhogy, amikor mi azt mondjuk, hogy a békés egymás mellett élés hívei vagyunk, akkor nálunk a szó

és a cselekedet egybevág. Az amerikai imperialisták is, még inkább a sajtójuk emberei a békés egymás mellett élésről beszélnek és a béke híveinek tüntetik fel magukat. De ebben a kérdésben náluk a szó és a tett homlokegyenest ellenkező.

Népünk nyugalma és élete szempontjából, további fejlődésünk szempontjából nagyon fontos és jó dolog, hogy ezekben az alapvető fő kérdésekben teljes egység van az ország legfőbb törvényhozó szervében. Meg vagyok győződve arról is, hogy ez a teljes egység nemcsak az itt jelenlevő 298 képviselő véleményét, szándékát és akaratát fejezi ki, hanem a magyar nép óriási többsége is egyetért ezekben az alapvető kérdésekben. *(Helyeslés.)*

Ebből az egyetértésből, ami ezekben a fő kérdésekben megnyilvánult, logikusan és értelemszerűen következik, hogy *az országgyűlés abszolút többsége élesen elítéli a Nagy Imre-kormány politikáját, amely mindezekben a fő kérdésekben, végső következtetésben, elárulta a munkásosztály hatalmát, a szocializmust, elárulta a népet és a nemzet függetlenségének ügyét.*

Nagyon sok éles, kritikus megállapítást hallottunk itt a vitában a Nagy Imre-kormány politikájáról, s megmondom őszintén, hogy az itt elhangzott kritikák, vélemények már egy kicsit a parlamenti légkör által kifinomított változatai annak az éles és szigorú megítélésnek, amellyel ezzel kapcsolatban ott találkozunk, ahol a dolgozó nép ereje a tömegekben összejön! És teljesen igazuk van. *(Úgy van!)*

A fő kérdésekben megnyilvánult egyetértésből értelemszerűen következik — s ezt a képviselők kifejtették felszólalásaikban — annak felismerése és helyeslése is, hogy *az akkori adott helyzetben elkerülhetetlen és törvényszerű volt egy olyan új vezető szervet teremtenünk, amely síkraszáll a nép ügyéért és megvédi a nép alapvető érdekeit.*

Tehát ha jól értettem a vitát, és azt hiszem azt nehéz félreérteni, *az országgyűlés helyesli a forradalmi munkás-paraszt kormány létrehozását és azt a fő vonalat, amelyet eddig követett.* (Úgy van! Taps.) És rögtön megmondom azt is, hogy az országgyűlés megadta nekünk azt az erkölcsi és politikai támogatást, ami a munka további sikeres viteléhez a kormány számára elengedhetetlenül szükséges. És ezt köszönöm a tisztelt országgyűlésnek.

A vita visszatükrözte, hogy a fő kérdésekben egyetértés van, de bizonyos kérdésekben más nézetek is vannak. Szerintem hasznos és helyes dolog, hogy ez visszatükröződött a vitában. Megmondom őszintén, ha az ilyen vonás általában máris egészséges velejárója jelenlegi belpolitikai fejlődésünknek, akkor ez a későbbiekben még inkább így lesz. Van a mi mostani összejövetelünkben valami ünnepélyes, és helyes, hogy ez így van, mert most egy történelmi forduló mérlegét vonta meg az országgyűlés. De a munka hétköznapjaiban is szükség lesz majd arra, hogy az egyes kérdésekben levő nézeteltérések még jobban kifejezésre jussanak. Miért mondom ezt?

Üdvözlöm Beresztóczy képviselőtársunk felszólalásának a módját, amely szerint azzal kezdte, hogy leszögezte, mi az, amiben nincs egyetértés. Miért jó ez? Véleményeltérés feltétlenül van.

Az országgyűlés tagjainak túlnyomó többségét nem választja el egymástól olyan világnézeti eltérés, mint amit Beresztóczy képviselőtársunk a maga részéről — szerintem helyesen — hangsúlyozott. De hogy egyes kérdésekben van véleményeltérés, ezt mindenki tudja, aki az életet ismeri. Van véleményeltérés kommunisták és nem kommunisták között és lehet kommunisták között is. Gondolkozó emberek között van árnyalati, kisebb-nagyobb véleményeltérés. És ez nem helytelen. A helytelen az, ha ezt elhallgatjuk. Én azt gondolom, hogy bizonyos értelemben az országgyűlésre is vonatkozik az, amit, mondjuk, mi kommunisták pártunk Központi Bizottságára értünk, vagy akár a Hazafias Népfront országos vezetőségének ülésére, vagy bármilyen társadalmi funkciót betöltő szervre.

Ezzel nem a demokratikus centralizmus lenini elvét akarom ajánlani az országgyűlésnek, de a dolog tényleg úgy van. Mi a dolgok helyes menete? Az, hogy ha az élet egy kérdést napirendre tűz, vitassuk meg, és utána határozzunk. *De ha határoztunk, azt a határozatot azután hajtsuk végre és védjük együttesen, becsületesen.* (Úgy van!) Azt hiszem, ez nem azt jelenti, hogy itt valami kommunista terroruralmat vezetünk be, éppen fordítva: *azt szeretnők, hogy kellő időben vitatkozzunk, kellő időben határozzunk és kellő időben lássunk neki együttes erővel a határozat végrehajtásának, a feladat megoldásának.* (Helyeslés és taps.)

Vagy mondjuk ezt más vonatkozásban. Az országgyűlés ülése a legnagyobb nyilvánosság előtt folyik, a rádió és a sajtó útján a nyilvánosság ismeri tanácskozásainkat, mégis van egy ilyen kérdés: mi a jó, ha itt bent vitatkozunk egy kicsit egyes kérdésekben, amelyekben nincs egyetértés, vagy még nincs kialakulva az álláspontunk, de a parlamenten kívül együttesen lépünk fel a mellett a határozat mellett, amelyet az országgyűlés hozott, vagy az, ha miközben itt ülünk, úgy látszik, hogy mindenki egyetért mindennel és mihelyt kitettük a lábunkat az országgyűlésből, mindenki kezdi azt másképp magyarázni és kezd más álláspontot képviselni? *(Tetszés.)*

Azt hiszem, a nép ügyét az viszi előre, ha itt a döntés kialakítása során megmondjuk véleményünket, de ha egy döntés megszületett, a képviselő erkölcsi kötelességének tartja, hogy azt becsülettel képviselje kint az életben, mindennapi munkájában, saját hivatása területén.

Mivel a gondolatot nekem Beresztóczy képviselőtársunk adta, ne vegye sértőnek, ha egy hasonlatot fogok mondani. Én XIII. kerületi kommunista párttitkár voltam nemrégiben és ott beszélgettünk az elmúlt évek tapasztalatairól. Azt mondtam, hogy a pártéletnek bizonyos időben az volt a rákfenéje, hogy a pártrendezvényeken úgy viselkedtünk, mint valami rossz katolikus egyházban. Ne haragudjék a talán bántó hasonlatért. Hogyan volt ugyanis ez a valóságban. Valahogy összegyűltünk, felállt egy főpapszerű jelenség *(Derültség.)* és elmondta, amit mondani kellett, a többiek ájtatos figyelemmel hallgattak, s utána hazamentek. Ezekben az előadásokban, hogy a hasonlatnál maradjak, volt olyasmi, hogy ne lopj, ne légy gazember, ne légy karrierista, de dolgozzál tisztességgel, tiszteld a népet, szüleidet és így tovább. Erre mindenki rámondta, hogy ámen. *(Derültség.)* És utána, mikor szétszéledtek, bizony a résztvevők jelentős része mindenféle huncutságot és gazemberséget kezdett csinálni, éppen a fordítottját annak, amiről ott beszéltek. *(Derültség és taps.)*

Azután, hogy lelkiismereti konfliktus se legyen, hát nekünk, kommunistáknak is megvolt a magunk gyónása, azt önkritikának hívják. *(Derültség.)* Voltak olyasfajta emberek, akik kommunistáknak nevezték magukat és azt gondolták, hogy hasonlóan visel-

kedhetnek ahhoz, ahogyan egy rossz katolikus, aki egész évben gazemberkedik, de húsvét táján elmegy a templomba, meggyón és újjászületve, megnyugodva kimegy az utcára; és húsvét utáni kedden kezdi elölről az egészet. *(Derültség és taps.)*

Vannak ilyesfajta emberek, akik ott ülnek a kommunisták között, kommunistáknak nevezik magukat és azt hiszik, hogy az ilyen viselkedés elképzelhető és összeegyeztethető az igazi kommunista magatartással. Az ilyenfajta emberek meghallgatják a helyes instrukciókat, rámondják, hogy rendben van, utána nem helyesen dolgozgatnak egy-két évig és amikor előveszik őket a felelősök, akkor mondanak egy szép önkritikát, átszellemülnek és két nappal később folytatják a hibákat ott, ahol abbahagyták. Ezt nem lehet csinálni. *(Taps.)* Ezt nem lehet csinálni, és ezen kell változtatni.

Beresztóczy képviselőtársunk azzal kezdte, hogy leszögezte, miben nem ért velünk egyet. Ezt a szókimondást helyeselni lehet, mert így legalább lehet tudni, hogy például Beresztóczy képviselőtársunkra milyen kérdésekben és milyen mértékig számíthat az országgyűlés. Most én például, mint pártfunkcionárius, mert az is vagyok álláshalmozásom következtében, tudom, hogy Beresztóczy képviselőtársamra a tekintetben nem számíthatok, hogy a hívő katolikusokat kommunista meggyőződésre térítse át. *(Derültség.)*

Péter János képviselőtársunk elmondotta — folytatta Kádár elvtárs —, hogy a nehéz időben ott voltak vidéken és várták a szót, mit kell tenni és ez a szó nem jött. Hasonló kérdésről beszélt Ilku elvtárs, Csikesz elvtársnő és még mások is. Mi itt a dolog lényege? Én azt hiszem, hogy mi tartozunk a magyar munkásosztálynak, a magyar dolgozó népnek, a magyar kommunisták, honvédek, rendőrök becsületének annyival, hogy megmondjuk: *az októberi események során a tömegek részéről és a hadsereg egyes szervei részéről, a kommunisták, a rendőrök részéről megmutatkozott bizonytalanság és tehetetlenség okait nem a tömegekben kell keresnünk. Ezzel tartozunk a saját népünk becsületének, mert amikor azt mondjuk, hogy a magyar nép a szocializmus ügyét megvédelmezte, ez szentírás, elvtársak!* Mert itt szóba került sok mindenféle történelmi érdem, de azt meg kell mondani, hogy *a történelmi érdem azé a magyar munkásosztályé* — s ezért talán még dolgozó paraszt-testvéreink sem fognak megharagudni —, *amely 1918 ősze óta a néphatalomért*

harcolt, sok vért áldozott ebben a harcában, de ettől a céljától soha nem tágított. (Nagy taps.) És nem esetlegesség, nem véletlen volt, hogy a kapitalizmus egy különösen komisz formájával, a középkor nagyon erős maradványaival agyongyötört magyar nép volt az első a világon, amely a hasonló elnyomás alatt élt oroszországi népek után kivívta a dolgozó nép hatalmát. Véleményem szerint ez a magyar nemzet igazi büszkeségének egyik legfontosabb történelmi ténye! *(Taps.)*

Én, sajnos, nem tudtam részletezni az októberi napok személyes élményeit, valamit azonban szeretnék erről is mondani. Ha a vezetést tekintem — s itt a párt- és az országvezetést egy vezetésnek kell vennem —, akkor meg kell mondanom a következőket. Az akkori vezetés alapjában két részre osztható. Az egyik rész az, amely júliusban eltökélte, hogy a hibákat ki fogjuk javítani, s meg vagyok róla győződve, hogy ha nem is belső viták, nézeteltérések, nehézségek, egyenetlenségek nélkül, de ha a júliusi vonalat vihettük volna, akkor egy esztendőn belül nagy kár, nagy áldozatok nélkül kiküszöbölhettük volna a hibákat. *(Taps.)* Ez fontos kérdés. A vezetés egyik felét ez a törekvés és eltökéltség vezette.

Meg kell őszintén mondanom, hogy a vezetésnek ez a része azokban a nehéz napokban súlyos zavarban volt. Legalább is én, a magam nevében megmondhatom, hogy az események sodrában nem volt egyszerű dolog megérteni, hogy mi történt. És a következő lépés, hogy mit kell tenni, még nehezebb volt. Tehát nehéz volt felismerni, hogy mi történik és nehéz volt meglátni, hogy mit kell tenni. Ezért bizonytalanság volt a vezetés jobbik és tisztességes részéről.

Ugyanakkor bent volt a vezetésben a másik rész is, s itt a Nagy Imre-csoportról kell beszélnem, amelyet mi akkor nem ismertünk teljes mértékben. Ezt is meg kell mondani, mert nem tagadhatom le, megszavaztam, hogy Nagy Imre legyen a miniszterelnök. Ezt soha nem is fogom letagadni, mert ezt abban a meggyőződésben, abban a hitben tettem, hogy Nagy Imre minden hibája ellenére mégis becsületes ember, mégis a munkásosztály oldalán áll. Később aztán kiderült, hogy nem így van!

Mi is volt ezzel a vezetéssel? A vezetésnek ez a része nem volt olyan helyzetben, mint a másik fele, amely nem tudta pontosan,

mi történik. Nagy Imréék tudták, mert részben ők csinálták. Tehát nem volt nehéz tudniuk, hogy mi történik. Következésképpen azt is tudták, hogy mit akarnak, és megvolt rá a módjuk, hogy mindenféle nyomással kényszerítsék a vezetés másik felét, hogy a bizonytalan helyzetben egy darabig velük együtt menjen.

Így értük meg azt a helyzetet, amely a vezetés szégyene és nem a nép szégyene, hogy tudniillik az ezernyi ezer embernek, akik az ország minden pontján utasítást, útmutatást, irányítást vártak az ország központjából, akik fegyvert követeltek, akik jobban látták, hogy mit kell tenni, mint mi, akik a vezetésben voltunk, nem tudtunk becsületesen irányítást adni, amit pedig ilyen helyzetben egy vezetésnek meg kell tenni.

És így értük meg azután a fejleményeknek olyan menetét, amikor beláttuk, hogy többé ezen az úton menni nem lehet. És abban is biztos voltam, pedig akkor nem így festett a helyzet, hogy a magyar nép óriási tömegei meg fogják érteni, hogy *szakítanunk kellett és az egyenes harc útjára kellett lépni.* (Nagy taps.) Én azt hiszem, a vezetés tekintélye nem abból áll, hogy ezeket elhallgatja, hanem abból, hogy ezeket becsületesen megmondja.

Nem tudtam beszámolómban hosszasan foglalkozni az októberi eseményeknek azzal az oldalával, amely a békét, az emberiség békéjét fenyegette. A felszólalók közül többen utaltak rá. Ez a veszély óriási volt, kétféle változatban is. Az egyik változat a következő. Az ellenforradalom, amelynek arculata ebben a vitában is kellőképpen kidomborodott — mindenki tudja —, imperialista, soviniszta, revansvágytól átfűtött ellenforradalom volt. Mindenki ismeri Magyarország sajátos történelmi helyzetét. Magyarországnak öt állam a szomszédja. Nincs az öt között egyetlen egy sem, amelyhez ne tartozna olyan terület, amely a történelem során valamikor, rövidebb vagy hosszabb ideig, réges-régen vagy nem nagyon régen Magyarországhoz tartozott. Ez történelmi adottság volt. Mi helyes úton járunk, amikor a nacionalista revans-eszmét elutasítjuk és ebben a kérdésben visszatérünk a kossuthi eszméhez, hogy minden törekvésünkkel, mégpedig a szocialista gondolat jegyében, a békés testvéri egymás mellett élés és a közös harc elvét valósítjuk meg a Duna-medence népeivel. Helyesen járunk el, mert ez a magyar nép érdeke. De ezek az urak nem sokat törődtek a

magyar nép érdekével, és én kijelentem, ha a hatalmat kezükbe kapták volna — nem kell sokat mondani, talán annyit, hogy elemeiben megszilárdítsák a hatalmukat, mondjuk 2—3 hét leforgása alatt —, az ország három határán lángban állt volna Európa. *(Helyeslés.)* Ezt a vak és az ostoba is tudja.

Van egy másik variáns is. Vannak elvtársaim, ismerem a nézetüket, akiknek nagyon komoly lelki probléma Szigeti Attila személyének megítélése. Ők ismerik — nem tudom, melyik évekből —, amikor pozitív irányban dolgozott. Hát ha Szigeti Attila személyesen nem is adott ki olyan utasítást, hogy azt a 34 demokratát lőjék agyon a győri Főtéren, vagy égessék el, de volt ott egy nagyon súlyos dolog: a dunántúli ellenkormány. Ez nem valami bábszínházi előadás mozzanatának készült, hanem véres történelmi valóságnak. *A dunántúli ellenkormány alapgondolata az volt, hogy második Koreát csináljanak Magyarországból.* (Úgy van!) Nem úgy, hogy Észak- és Dél-Magyarország, hanem úgy, hogy Nyugat- és Kelet-Magyarország, s itt akart az imperializmus egy új háborús tűzfészket teremteni Európa szívében. Pedig Európa szívében helyi háborút a történelem során soha senki sem tudott csinálni, abból mindig világháború lett, úgyhogy nagyon jogos Péter János képviselőtársunk figyelmeztetése arról, hogy az eseményeknek ezt a vonását szintén hangsúlyozni kell.

Felmerült itt a Hazafias Népfront kérdése. Nem tudok ma programot adni, vagy szervezeti formát ma megjelölni a Hazafias Népfront számára. De tudok utalni egy történelmi előzményre. A Hazafias Népfront csírája valamikor a második világháború időszakában született meg a Történelmi Emlékbizottság, Magyar Front és hasonló elnevezésű szervezetek formájában. Ebből később Magyar Nemzeti Függetlenségi Front lett, és ezeknek történelmileg egyenes folytatása a Hazafias Népfront. Amikor ez született, eleven tartalma volt, nem kellett keresni a tartalmat, mert a nemzeti összefogás gondolatának jegyében született, s akkor is a kommunisták kezdeményezésére. Ezt nem pártgőgből, hanem a történelmi igazság kedvéért mondom. Sokan vannak — Darvas és mások —, akik ebben részt vettek.

Azt hiszem, miközben mi itt arról sóhajtoztunk, hogy a tömegek várják, legyen valami a Hazafias Népfrontból, addig a tömegek

kicsit már megelőztek bennünket. *Mert valójában, ami itt november 4. óta a szemünk előtt végbemegy, a közélet, a politikai élet aktivizálódása, ez már tulajdonképpen azt jelenti, hogy a tömegek előttünk járnak, és a Hazafias Népfront körvonalai, magva, aminek az élet a tartalma, szerintem már meg is született az elmúlt hat hónapban.*

Tessék, itt van május elseje, vagy az a négy gyűlés, amelyet a kommunista párt és a forradalmi munkás-paraszt kormány égisze alatt hívtak össze! Tudott dolog, hogy népünk körében még mindig meglehetősen éles polémiák vannak. Ne csapjuk be magunkat! Ha Magyarországon hétmillió felnőtt ember van, abból nem hétmillió mondja, hogy „Éljen a Magyar Szocialista Munkáspárt és éljen a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány!" Ezzel a kormánnyal szemben van ellenvélemény is ebben az országban. Nem kell becsapnunk magunkat! A párt és a forradalmi munkás-paraszt kormány hívására a négy budapesti gyűlésen hozzávetőleg nyolcvan-száz-száznegyvenezer ember jött össze. Nem számolta meg senki, hogy a budapesti május elsejei nagygyűlésen hány ember volt, de azt hiszem, nem mondunk sokat, ha azt mondjuk, hogy kétszázezer biztosan volt. Nem kétséges, hogy az egész országban mindenesetre összegyűlt hat-nyolcszázezer ember. Tessék összevetni a számokat! A Magyar Szocialista Munkáspártnak, mondjuk háromszázezer tagja van az országban, Budapesten pedig ennek megfelelően kevesebb. *A gyűléseken a párt szavára háromszor-négyszer-ötször annyi ember jelent meg, mint a párt tagsága. Miféle emberek ezek? Vannak nem kommunista, becsületes munkások, parasztok, értelmiségiek, akik a fő dologban — és szerintem ma ez a népfront tartalma —, az ellenforradalom elítélésében, a népköztársaság védelmében, a szocializmus építésében egyetértenek.*

A mi feladatunk, és lehet, hogy Apró elvtársnak még külön feladata, mert ez idő szerint ő a Hazafias Népfront passzív elnöke, *(Derültség.)*, hogy ezt az egészséges áramlatot, amely szerintem a népben már meg is született, a Hazafias Népfront felélesztése érdekében megfelelő, értelmes formába fogjuk, és ezáltal is növeljük erejét. Ez a feladatunk.

Itt meg akarom említeni, hogy nagyon igaza van Z. Nagynak, aki azt mondja, hogy a szocializmus felépítése nem pártkérdés, nemcsak a kommunisták kérdése. Ez magától értetődik. Nem akarok

nagyon belebonyolódni pártkérdésekbe, de azt szeretném mondani: félreértés ne essék, mi, kommunisták mindig tudtuk, hogy maga a párt sem öncél.

A párt nem önmagáért van, a pártnak az a rendeltetése, hogy a munkásosztály tudományos világnézetének vezérfonalával a dolgozó tömegek érdekeiért harcoljon, vezesse, tömörítse és szervezze a nép erőit. Ez a párt létének az értelme. Nem értünk egyet a párt öncélúságával.

Felmerültek más kérdések is. Gáspár elvtárs arról beszélt, hogy a munkásokban milyen okokból volt bizonyos elégedetlenség. Például nem tudtak úgy beleszólni az üzemek dolgaiba, ahogyan az az ügy javára is vált volna. Más kérdésekkel, az életszínvonallal és más hasonlókkal kapcsolatban is volt elégedetlenség.

Szeretnék itt egy gondolattal foglalkozni: a vezetők és a tömegek viszonyával. Azt hiszem, *a vezetés csak abban az esetben töltheti be hivatását, ha sohasem hagyja figyelmen kívül a tömegek gondolkozását és akaratát.*

Mi szükséges ehhez? Először is ott kell lenni a tömegek között, meg kell kérdezni, mi foglalkoztatja az embereket és válaszolni kell nekik. Enélkül azt sem tudjuk, mit kívánnak a tömegek.

Nem lehet elbújni a tömegek kérdései elől. Mindig vannak kérdések, amelyek foglalkoztatják a tömeget, amelyekre választ vár, és valakitől választ kell kapnia. Ha mi nem válaszolunk, akkor az ellenség válaszol, az ő érdekeinek megfelelően. Ezért ott kell lenni a tömegek között. Nem kell megijedni a tömegektől, a kérdéseiktől sem! Ha álláspontunk igazságos, azt mindig nyugodtan megmondhatjuk a tömegeknek.

Ehhez hozzáfűzöm azt is, hogy véleményem szerint a vezetésnek nem az a feladata, hogy a tömegek óhaját és akaratát valósítsa meg. Akármilyen furcsán hangzik, ezt kimondom. Véleményem szerint a vezetés feladata, hogy a tömegek érdekeit valósítsa meg. Miért teszem ezt a különbséget? A közelmúltban találkoztunk olyan jelenséggel, hogy elég fontos kérdésben bizonyos dolgozó kategóriák saját érdekeik ellen léptek fel. Mi a vezetés feladata ilyen helyzetben? Mechanikusan megvalósítani a nem helyes elképzeléseket? Nem ez a vezetés feladata? A vezetés feladata, hogy a tömegek érdekeit képviselje.

Meg kell ismerni és mindig figyelembe kell venni a tömegek véleményét és óhaját is. Ez rendszerint egybeesik a haladással, de ha nem, a tömegeket ebben az irányban kell nevelni. Ez is a vezetés feladata. Ehhez hozzátartozik többek között, hogy aki igényt tart arra, hogy vezetőnek becsüljék — és nincs minőségi különbség falusi és országos vezető közt, mert faluban is megtiszteltetés és rang vezetőnek lenni —, annak mindig legyen bátorsága megmondani azt, ami a tömegek érdekében áll. Akkor is, ha ezt tapsok kísérik és akkor is, ha ez először nemtetszéssel találkozik! *(Helyeslés.) Véleményem szerint a tömegek tízszer jobban fogják becsülni azokat a vezetőket, s általában azt a vezetést, amelynek még azt is van bátorsága megmondani, ha a tömegeknek nincs igazuk egy bizonyos kérdésben, mint azt, aki a tömegek udvarlásával és demagógiával akar megbecsülést szerezni magának.* A tömegek ugyanis később megértik, hogy a bátor vezető álláspontja helyes volt s ezért becsülik majd, míg a demagóg vezetőket az emberek később nem fogják vezetőknek tekinteni. Lehet pillanatnyi sikert elérni, de a vezetésnek akkor lesz tekintélye, ha mindig válaszol a tömegek kérdésére, mindig a tömegek érdekeinek megfelelően, és nem a pillanatnyi hangulat szerint. Ez a vezetés lesz a legjobb, mert ez összeforr a tömegekkel.

Az ifjúság kérdéséről: az, ami a magyar ifjúságban végbement az októberi események során, lecke az ifjúság számára is, *de még nagyobb lecke a felnőttek számára,* még nagyobb, sokkal nagyobb lecke. Mit kell levonni szerintem tapasztalatként a felnőtteknek? A következőket: a fiatalok mindig hajlamosak idealizálásra, ideálokat keresnek maguknak, néha személyeket is, akiket példaképnek tekintenek. Ez olyan törvénye az életnek, amit megváltoztatni mi nem tudunk. De hogy ezzel visszaélés ne történjék, nagyon fontos dolog, hogy sohase istenítsünk senkit a fiatalok szemében és ne rajzoljunk ideális képet az élet reális tényeiről. Mert ne felejtsük el, hogy azok a fiatalok, akik inkább érzelmi, mint értelmi alapon voltak hívei a népi demokráciának és a szocializmus gondolatának — ellentmondást látnak. Hogy a szocializmus, úgy leírva, nagyon szép dolog, de nem beszéltünk soha arról, hogy ez a társadalom még nincs itt, csak most születik, kínok, küzdelmek, bajok, nehézségek közepette, mint ahogy minden új világ születni szokott. Ha mi azt mondottuk a fiataloknak, hogy ez már a szocializmus,

nem is az igazat mondtuk. Ha személyekről beszélünk, akkor is vigyázni kell, mert a fiataloknak rettenetes csapás, amikor ilyen érzelmi csalódás éri őket, és bizony, a fiatalok ilyen helyzetbe kerültek. Ilyen kiábrándulás félén kellett keresztül menniük, mivel nem értelmi, hanem inkább érzelmi alapon álltak. Ezért megrázkódtatáson mentek keresztül. Ez tanulság a jövőre. A nagy szavakkal és a felsőfokú jelzőkkel mindig takarékoskodni kell. Az az én véleményem, hogy nagyon mértéktartóan kell ezeket alkalmazni. Nézzük meg, mikor mondjuk valamire vagy valakire a „legesleg"-et, mert azt számonkérik tőlünk, ha kiderül, hogy az még a középfokú vagy az alsófokú jelzőnek sem felel meg. Ez nagyon fontos tanulság.

De szerintem kétségbeesésre nincs okunk. Mert emlékszem, a Horthy-világ idején — és ne haragudjanak, ha felvetek egy gondolatot, fontosnak tartom —, 1932-ben én már kommunista ifjúmunkás voltam, volt az a bizonyos Eötvös-kollégiumi kommunista per. Akkor az újságok óriási tálalásban írtak erről — s ezt megint nem célzásként mondom a katolikus egyház felé —, de a „Nemzeti Újság" és az „Új Nemzedék" olyan vezércikket írt erről, hogy majdnem sírva lehetett fakadni. Azt írták, hogy az az Eötvös-kollégiumi per bebizonyította, hogy az uralkodó osztály ifjúsága a munkásosztály mellett van. Mi volt az érdekessége ennek a pernek? Kommunista ifjúsági szervezkedést lepleztek le, valami 40 egynéhány taggal, és volt a letartóztatottak között az ország legjobbmódú földesurainak gyermekei közül kettő-három, gyárosok gyermeke, a budapesti helyettes rendőrkapitánynak, valamint vitéz unokaöccsének gyermeke, s az „Új Nemzedék" és a „Nemzeti Újság" joggal írta a kétségbeesés hangján, hogy a „kommunisták elragadták saját ifjúságunkat".

Én azt hiszem, az, ami 1932-ben történt, természetesen logikus. Az az emberi haladás útja, hogy a feltörekvő dolgozó osztályok az uralkodó osztály gyermekeinek jóra hajló részét megnyerték eszméiknek. Ez a normális. *Az a nem normális, aminek a közelmúltban tanúi voltunk, hogy a munkások gyermekei közül a legingadozóbbakat az ellenforradalom és a fasizmus a maga oldalára tudta állítani.*

Miféle eszmékkel? Itt felnőtt emberek ülnek, ismerik azokat az eszméket. Hát normális ez? Lehet azt tűrni, megengedni, hogy az

emberölés, a népnyúzás, a nemzeti függetlenség elrablásának az eszméje zászlaja alá tudjon vonni akár csak öt magyar munkás- vagy parasztgyereket is? Nem normális. *Le kell vonnunk a megfelelő tanulságot, hogy ez ne ismétlődjék meg. Csak úgy lesz jogunk a fiatalaknak megmondani, hogy ők is vonják le a maguk számára a tanulságot.* (Taps.)

Itt még egy kérdés van: ideológiai természetű, amivel szintén foglalkozni kell. Parragi képviselőtársunk a következő igényt sorolta fel: a kormány részéről mutatkozzék meg türelem, emberiesség, és mutassuk meg, hogy nincs lezárt sorompó sem bent, sem a határon azoknak, akik vissza akarnak térni. Ez én szerintem helyes igény, jó igény, de bizonyos kiegészítésre szorul. Véleményem szerint minderre szükség van a vétkesekkel szemben is. *És mi itt messze elmentünk.*

Még külön meg kell említeni, hogy mi, amikor a hibák ellen harcolunk, a hibák ellen és ne az emberek ellen harcoljunk. Miért fontos ez? Mi azt akarjuk, hogy a hibás nézeteket valló emberek elhagyják hibáikat, de ha összekötjük őket a hibáikkal és ha folyton, megállás nélkül ütjük őket, és elkereszteljük rossz gondolkodású embereknek, s az rajtuk marad holtuk napjáig — az nem biztosítja a kérdés egészséges megoldását.

Harcoljunk a hibák ellen, pardon nélkül. Nagyon keményen ütjük a hibát, a hibával együtt ütjük az embert is, aki hordozza, de ha megválik a hibájától, akkor megtalálhatja a maga helyes útját. *(Taps.)* Ezt a türelmességet és emberiességet, sajnos, ki kell egészíteni a szigorúsággal a bűnösökkel szemben. S megmondom őszintén, ha megfontoljuk — nem igaz, hogy a 170 000 vagy hány ember, aki első bolondulásában kivándorolt innen, ellensége a magyar népnek. Ez nem igaz, mint ahogy vissza is tért belőlük nem kevés. De hogy ez áldozat a nemzet részéről, az feltétlenül igaz.

A meghaltakkal is így van. Én sajnálom azokat is, akik a front túlsó oldalán haltak meg, beugratás következtében. *Ezért a bűnösökkel szemben szigorúaknak kell lennünk, mert a nép életénél drágább dolog nincs a mi számunkra!* (Úgy van!) Ezzel kapcsolatban vannak aggodalmak. Itt is ülnek olyan elvtársak, akikkel én a közelmúltban beszélgettem, s akiknek olyan gondjaik vannak, hogy a törvényességgel hogyan lesz, mert folyton hangoztatjuk, hogy „proletárdiktatúra",

„megbüntetni" és így tovább, nem lesz-e hát itt megint baj a törvényességgel?

Én azt gondolom, hogy nem. Miért? A következő miatt: először is, ha a múltban volt olyan eset — és sajnos, volt —, hogy egy emberre rámutattak: ez bűnös, akkor a feladat abban állt, hogy bebizonyítsák — ez bűnös ember. Ez rossz kiindulási pont volt, s bizony még az is előfordult, hogy kitaláltak valami bűnt, amit az illető el sem követett. Most mi a helyzet? Szükség van-e ilyesmire? Körül kell-e nekünk most néznünk, hogy „Hű, már három hete nem láttam ellenséget!" Nem vagyunk mi e tekintetben ilyen szegényes helyzetben! *(Derültség.)* Van itt éppen elég reális, valóságos népellenes bűncselekmény, amit feltétlenül ki kell vizsgálni, s bizony a legsúlyosabban meg kell büntetni.

Hogy ne legyen belőle hiba, ahhoz két dolog kell. Először is a tényeket vegyük elő, azokat vizsgáljuk, s akkor ott van az ember, aki azokat elkövette. Másodszor pedig azt mondom: a bűnt kell büntetni, és nem az embert. Ez gyakran együtt jár, de azt is meg kell mondani, hogy aki nem főbenjáró bűnt követett el, annak valamikor meg kell találnia az utat vissza az életbe. A bűnt szigorúan meg kell torolni, s ha valakinek főbenjáró bűne volt, akkor azt kell kapnia, ami főbenjáró bűnért jár. Miért kell a bűnt üldözni? Hogy visszatartsunk másokat, akik még nem bűnöztek a nép ellen. S így, azt hiszem, *lehet érvényesíteni a türelmet is és emberiességet is, s azt is, ami a nép életének kötelező védelmét jelenti, mert erről nem lehet lemondani.* Mert ha az uszítót nem tartóztatják le, s nem büntetik meg, akkor vétkeznek az ellen a harminc fiatal ellen, akiket ő holnap, meg a jövő héten fog a saját érdekük és a saját népük ellen uszítani.

A gazdasági dolgokról: nem tudtunk részletekbe belemenni. Dolgozni máris kell, az országgyűlésnek pedig majd meg kell vitatnia az éves tervet, mert az irányelv lesz a későbbi munkához is. Helyes, hogy az ipar mellett a mezőgazdasággal és mással is foglalkozunk. Itt azonban szeretném a következőket megemlíteni:

Most olyan intézkedésekre kényszerültünk, amelyek nem kellemesek: bizonyos cikkek árát a hatósági szervek kénytelenek voltak felemelni. Most a dolog a következőképpen áll: eljutottunk egy bizonyos helyzetbe. De arról is kell beszélni, hogyan jutottunk ide. Itt olyan rendelkezésekről van szó, amelyekkel részben törvényesí-

tettünk egy elért életszínvonalat, s részben mi határoztuk el azokat. Ezt is pontosan tudni kell. Voltak munkástanácsok, meg nem tudom én miféle szervezetek, akkor, amikor nem volt központi irányítás. Azok vették a csekket, elmentek a Nemzeti Bankba, felvették a pénzt, s fizették, ami eszükbe jutott. Nos, ennek egy bizonyos részét törvényesíteni kellett, más választásunk nem volt és talán nem is lett volna másként helyes. A kormány is elhatározott béremeléseket, a beszolgáltatás megszüntetését és ebből adódott az a bizonyos életszínvonal emelkedés. Most persze savanyú az árak emelése, s bizony a bort is megsavanyítja az, ha az árát felemelik. Annakidején, amikor jöttek hozzánk emberek azzal, hogy ilyen bért, olyan bért adjunk, s megmondom, az először magukhoz térő szakszervezetekben is volt egypár ember, aki olyan béremeléseket javasolt — és már az újságban is megírta, még mielőtt tárgyaltuk volna —, hogy mindenkinek a haja szála az égnek állt, aki ért valamit a pénzügyekhez, mi ezekkel az emberekkel vitatkoztunk. Mindenki jó fiú akart lenni. Vitatkoztam az elvtársakkal, s mondtam, hogy nem jó munkamegosztás ez. Beszéltem a szakszervezetek vezetőivel, akik bérjavaslatokkal jöttek. Ők a jó emberek, mi, a kormány a rossz emberek, akik azt mondjuk javaslataikra, hogy nem. Beszéltem az újságírókkal. Azok vitatkoztak arról, hogy több szabadságot adjunk, meg hogy bírálni lehessen. Mondtam nekik: nem jó munkamegosztás ez. Micsoda dolog az, hogy a kormánynak csak az a feladata, hogy hibákat kövessen el, s az újságírónak az a feladata, hogy ezt megírja? Én erre nem akarok életfogytiglan berendezkedni. Fel kell tételezni, hogy a kormány is tehet valami jót és az újságíró is követhet el valami hibát — úgyhogy egyenlő munkamegosztással dolgozzunk, mert különben én rögtön átváltok, s elmegyek a szakszervezethez. Tudok én olyan követeléseket összeállítani, hogy nincs semmiféle miniszterelnök, aki azt mondja, hogy rendben van. *(Derültség.)* Vagy ha újságíró vagyok: én is ki tudok pécézni olyan hibákat, hogy azokat nehéz lenne kimagyarázni. Úgyhogy ez nem munkamegosztás.

Nos, miről van szó? Mondtuk az embereknek, figyeljetek ide, ez az összkomfortos sztrájk olyan farsang, amelynek böjtje lesz. Jöttek azzal, hogy „nem dolgozunk" — nem az igazi munkások képviselői, hanem azok, akik akkor olyan helyzetben voltak, hogy

így tudtak fellépni —, „nem dolgozunk, amíg ezt nem teljesítik, azt nem teljesítik". — Mondtuk nekik: Emberek, nem vagyunk mi bányarészvényesek, gyárosok. Ha rendes munkások nevében beszéltek, akkor a saját ügyetekről van szó, nem rajtunk álltok bosszút, saját magatokon bosszuljátok meg, ha nem dolgoztok két-három hétig. Ez nehéz idő volt, s ennek következményei vannak.

Most mérleget kellett csinálni. Ebből az jött ki, hogy választanunk kellett. Vegyük-e vissza a béreket? Nem helyes bérből élő emberek életszínvonalát levenni. Valamit tenni kell. Kötelességünk a bér, a jövedelem és az árualap között egyensúlyt teremteni? Okvetlenül kötelességünk! Viszont kötelesek vagyunk-e mi az iparcikket és néha a bort is a köz rovására olyan áron adni, hogy minden liternél öt forintot nemzeti ajándékként adunk annak, aki megissza? *(Derültség.)* Vagy lehet-e azt csinálni, hogy valamilyen cikknél a vásárló leteszi a pénzt az asztalra, de ez egyértelmű azzal, mintha még a kasszából 180 forintot odaadnánk neki azért, mert szíveskedett megvenni? Nem lehet ezt csinálni!

Meg kell azt is mondani, hogy az áremelés nekünk nem gazdaságpolitikai irányunk, de most rendet kellett csinálni, s itt ugyanolyan rendszabályról van szó a gazdasági életben, mint amilyet a politikai életben voltunk kénytelenek bevezetni. S a gazdasági élet is rendbe fog jönni! Ezt a kérdést így kell nézni. Én tudom, hogy nagyobb éljenzést váltana ki az, hogy „na még 20 százalékkal itt vagy ott emeljük a béreket" vagy az, ha valamilyen cikknek leszállítanánk 30 százalékkal az árát. De nekünk *az a kötelességünk, hogy a nemzetgazdaság szilárdságát és egyensúlyát biztosítsuk, és ezen keresztül védjük meg az életszínvonalat.* Ezért voltunk kénytelenek ilyen lépést tenni.

Befejezésül: úgy látom, hogy van bizalom a kormány iránt és megmondom őszintén, ez a bizalom nagyon jól esik és kell. Azt is szeretném megmondani, hogyan vagyunk mi a saját megbízatásunkkal, legalábbis én a magam részéről szeretném megmondani. Azt hiszem, a többiek is így vannak.

Mi elvtársak, mielőtt ennek a kormánynak tagjai lettünk volna, akkor is éltünk és — legalábbis azt hiszem — minden társam úgy van vele: *az élettel szemben nekünk személyileg az az igényünk, hogy tisztességes kommunista és ember módjára éljünk.*

Más különleges ambícióink nincsenek, legalábbis ami engem illet. Bizonyos években volt úgy, hogy nekem már elegem volt a dicsőségből is és lemondtam annakidején nem kis posztokról, mert arra a meggyőződésre jutottam, hogy arra nekem nincs szükségem. De most úgy érezzük, hogy a kötelesség állított ide. Megmondom, bár talán ilyen nagy dologgal nem jó viccelődni, de én úgy képzelem el valahogy, hogy itt november elseje táján a miniszterelnöki posztra hatmillió magyar felnőtt ember lehetett volna jogos igénylő. Mert arról volt szó, hogy oda kell állni és kézbe kell venni a dolgokat, és megmondom őszintén — azt hiszem, ezt senki sem vonja kétségbe —, hogy a helyzet, amelyben kormányt kellett szervezni és elkezdeni a munkát, az minden volt, csak irigylésre méltó nem. És megmondom, valami óriási tülekedést abban az időben nem figyelhettem meg a miniszteri tárcák iránt sem. *(Derültség.)*

Még most is vannak nagyon derék, jóindulatú barátaink és támogatóink, akik úgy félig rézsút állnak felénk. Helyeslik, amit csinálunk, de még várnak egy kicsit, amíg még tisztábbra mossuk a szennyest és majd akkor fognak megjelenni a harc porondján, amikor az örök béke napja beköszönt.

Vannak ilyenek. Mi ezekre az emberekre nem haragszunk. Meg vagyunk győződve, hogy segíteni fognak, ha lelkiismeretük és a nép iránti hűségük megmaradt. Nem sürgetjük őket, mert örömmel tapasztaljuk, hogy mióta a kormány fennáll, harcol és dolgozik, mindennap többen és többen támogatják aktívan. Ennél nagyobb jutalom számunkra a munkáért nincsen, és mi azt szeretnők, hogy ennek a bizalomnak becsülettel meg tudjunk felelni. Mert a bizalom olyan, elvtársak, hogy néha megijed az ember tőle. A szeretet is ilyen, annak, akinek van lelkiismerete. Mert a szeretet és lehet mondani, a hála és bizalom olyan felelősséget ró az emberre, aminek — ha az ember komolyan veszi — teljes mértékben becsülettel eleget tenni nem jelent csekélységet, különösen nem olyan nehéz körülmények között, amilyen körülmények között mi dolgozunk.

Megköszönöm tehát a kifejezésre jutott bizalmat. Kérem, fogadják el jelentésemet és támogassák kormányunkat a harcban és a munkában. *(Hosszantartó taps.)*

A forradalmi munkás-paraszt kormány féléves tevékenységéről.
Kossuth Könyvkiadó, 1957.

BESZÉD A BOLGÁR PÁRT- ÉS KORMÁNYKÜLDÖTTSÉG LÁTOGATÁSA ALKALMÁVAL RENDEZETT NAGYAKTÍVA-ÉRTEKEZLETEN

1957 JÚNIUS 7

Kedves elvtársak!

Ünnepi alkalom számunkra az, hogy igaz barátainkkal, a bolgár kommunisták vezetőivel találkozhatunk itt Budapesten. De tudni kell azt is, hogy bolgár elvtársaink, mint valóban igaz barátaink, *október 23-a óta nem először vannak nálunk, hanem másodszor.* Ők itt voltak a nehéz napok idején is. *(Taps.)*

Kedves elvtársak! Mi örömmel látjuk vendégül a bolgár kormány- és pártdelegációt hazánkban, mert látogatásukkal, érdeklődésükkel életünk gondjai, szocializmust építő munkánk iránt kifejezésre juttatják azt a barátságot, amely pártjaink, kormányaink, országaink és népeink között fennáll.

A bolgár kormány- és pártküldöttség meghívásunknak eleget téve, azért jött hozzánk, hogy megbeszélje velünk közös politikai, gazdasági és kulturális kérdéseinket, kapcsolataink továbbfejlesztését, a két nép barátságának további elmélyítését. A bolgár elvtársak azonban arra is felhasználják rövid itt-tartózkodásukat, hogy bővebb értesüléseket szerezzenek a hazánkban lezajlott véres ellenforradalomról, és arról a munkáról, amelyet az ellenforradalom leverésében és azóta végeztünk, hogy helyreállítsuk hazánkban a szocialista rendet, konszolidáljuk politikai és gazdasági életünket. A bolgár elvtársak beszélnek dolgozóinkkal, munkásainkkal, parasztjainkkal, értelmiségünkkel, hogy személyes találkozás útján is megismerjék véleményüket, helyzetüket.

A bolgár elvtársak érdeklődése ügyeink iránt népeink, pártjaink közös harcából ered. Bulgária és Magyarország történelmi fejlődésében és jelenében se szeri, se száma a közös vonásoknak. Nemcsak jelenünk mutat számos párhuzamosságot, hanem történelmi múltunk is. Mindkét népnek Kelet-Európa a szűkebb hazája, és fejlődésünk, sorsunk magán viseli mindazokat a jellegzetességeket, amelyek a kelet-európai népek életét évszázadokon át kísérték.

A bolgár nép is századokon át nyögte az idegen elnyomók igáját, akárcsak a mi népünk. Tőlünk a XVII. század végén ki kellett takarodniuk a török rablóknak, de helyüket elfoglalták az osztrák császári rablók. Függetlenségünket nem nyertük vissza. A bolgár nép öt évszázadon át, egészen a múlt század végéig szenvedte a török uralmat, és csak akkor szabadult meg tőle, amikor orosz testvéreik a török felett aratott győzelemmel lehetővé tették az önálló bolgár állam megteremtését.

A bolgár nép éppen úgy harcolt évszázadokon át a nemzeti függetlenségért, az önálló nemzeti fejlődésért, mint a mi népünk. A bolgár nép ugyanolyan hősökkel büszkélkedhetik a függetlenségért vívott harcaiban, mint a magyar. A szabadságszerető bolgár nép is megszülte a maga Hriszto Botevét, mint a magyar nép Petőfi Sándort.

Bulgária társadalmi és gazdasági fejlődésére éppúgy ártalmas hatással volt a nemzeti függetlenség hiánya, mint Magyarországéra.

A két világháború között Bulgáriában éppoly kíméletlen osztályelnyomás uralkodott, éppoly erősen érvényesült a német imperializmus befolyása, mint nálunk. Bár mindkét nép — a magyar 1919-ben, a bolgár 1923-ban — elszántan felkelt, hogy lerázza magáról a tőkés jármot és az idegen igát, harcuk elbukott, mert az osztályellenségnek a nemzetközi imperializmus segítségével sikerült felülkerekednie.

A bolgár népnek a társadalmi felszabadulásért vívott harcban hivatott és harcedzett vezetője volt a bolgár kommunisták pártja. E párt vezetői között *a nemzetközi munkásmozgalomnak olyan kimagasló egyéniségei voltak, mint Dimitr Blagoev és Vaszil Kolarov, és olyan hatalmas alakja, mint Georgi Dimitrov elvtárs.*

Dimitrov elvtárs élete és tevékenysége nemcsak a bolgár munkásmozgalom történetével forrott össze, hanem a nemzetközi munkásmozgalom történetének egy jelentős szakaszával is. Az, hogy a bolgár kommunista mozgalom a két világháború közötti időben oly mély gyökereket tudott ereszteni a nép körében és hogy a második világháború időszakában meg tudta szervezni az egész Bulgáriára kiterjedő hatalmas partizánmozgalmat és a fasizmus ellen sikerrel küzdő széles antifasiszta népfrontot, annak köszönhető, hogy *e párt vezetői mindig helyes célokat tűztek a nép elé és követke-*

zetesen küzdöttek a párton belül mindenféle elhajlás ellen, az igazi marxista—leninista politikáért.

Dimitrov elvtárs, mint a nemzetközi munkásmozgalom egyik vezéralakja elévülhetetlen érdemeket szerzett a fasizmus elleni harcban. A III. Internacionálé VII. kongresszusán a fasizmus elleni harc feladatairól elmondott beszámolója egész Európában alapul szolgált a kommunista pártok harci feladatainak kitűzéséhez. *A magyar kommunista mozgalom rendkívül sokat merített a Bolgár Kommunista Párt gazdag tapasztalataiból, rendkívül sokat köszönhet Dimitrov elvtársnak*, a nemzetközi munkásmozgalom felejthetetlen harcosának.

A nemzeti és a társadalmi felszabadulást mindkét népnek egyaránt a Szovjetunió dicsőséges hadseregének a második világháborúban aratott történelmi győzelme hozta meg. *(Lelkes, nagy taps.)* Elmondhatjuk, hogy a kelet-európai népek egész történelmükben először tulajdonképpen csak a második világháború után váltak egyszer s mindenkorra, és valóban függetlenné, akkor, amikor a Szovjetunió legyőzte a német fasiszta imperializmust, és győzelmével lehetővé tette, hogy ezek a népek rálépjenek a szocialista fejlődés útjára.

Íme, mennyi közös van múltunkban és mennyi közös van jelen harcainkban. Történelmünkhöz hozzátartozik, hogy a bolgárok és a magyarok sohasem harcoltak egymás ellen, de gyakran harcoltak közös ellenséggel szemben. A bolgár nép a szabadságszerető magyar nép iránti rokonszenvét tettekkel bizonyította be akkor, amikor az 1848-as szabadságharc bukása után befogadta Kossuth Lajost és menedéket adott neki. Ma is nagy gonddal ápolják Bulgáriában Kossuth Lajos ott-tartózkodásának emlékét, és az emléke iránti kegyeletet. Közös történelmünkhöz hozzátartozik, hogy *a bolgár hadsereg csapatai 1945-ben Magyarország földjén a szovjet hadsereg csapatai oldalán részt vettek Magyarországnak a fasiszta iga alól való felszabadításában.* Bolgár katonák is nyugszanak magyar földben, olyanok, akik életüket áldozták a magyar nép szabadságáért. *(Nagy taps.)* Mi kegyelettel őrizzük a bolgár nép e hős fiainak emlékét.

A második világháború után népeink hozzáláttak az új társadalmi rend, a szocializmus építéséhez. Mindkét országban nagy

eredmények születtek. Mindkét ország mint a szocializmust építő népek Szovjetunió vezette táborának egyenjogú tagja védelmezi a béke ügyét.

Bulgária a fejlődés nagy útját tette meg. *Az ország szocialista ipara az idén az 1939. évinek több, mint hatszorosát termeli.* Ez azt jelenti, hogy az egykor elmaradott és pusztán mezőgazdasági termőterületnek tekintett Bulgária fejlett iparral rendelkező országgá vált. Még meggyőzőbb erejűek a mezőgazdaság szocialista átszervezéséről tanúskodó adatok. *Bulgáriában ez idő szerint a megművelhető földterületnek több mint nyolcvan százalékán a szövetkezett bolgár parasztság gazdálkodik és az állami gazdaságokkal együtt a földterület 87 százalékán szocialista gazdálkodás folyik.* (Taps.) Ez a bolgár elvtársak szövetkezeti szervező munkájának hatalmas sikere. Bennünket ez arra figyelmeztet, hogy komolyan tanulmányozzuk a bolgár szövetkezeti mozgalom minden bizonnyal számunkra is igen értékes, pozitív tapasztalatait.

Bulgária joggal büszkélkedhetik ezekkel a sikerekkel, annál is inkább, mert a Bolgár Kommunista Párt politikája fennállása egész idején mindig helyesen fejezte ki a nép érdekeit, s helyesen jelölte ki feladatait. Nem utolsó sorban annak köszönhetők ezek a sikerek, hogy a párt mindig nagy figyelemmel foglalkozott a Hazafias Arcvonallal, és annak segítségével meg tudta teremteni az egész bolgár nép összefogását a nagy nemzeti feladatok érdekében. A Bolgár Kommunista Pártnak a Hazafias Arcvonal irányában folytatott politikájából is nagyon sokat kell tanulnunk nekünk, magyaroknak.

Hazánk fejlődését tavaly ősszel félbeszakította a reánk tört ellenforradalmi lázadás. Amikor a Szovjetunió a forradalmi munkás-paraszt kormány kérésére fegyveres segítséget nyújtott ahhoz, hogy népünk leverhesse az ellenforradalom erőit, nemcsak a magyar népnek tett proletár internacionalista szolgálatot, de az egész szocialista tábort mentette meg halálos veszedelemtől, a béke ügyét mentette meg attól a háborús gyújtóanyagtól, amely a magyarországi ellenforradalom győzelmével keletkezett volna. *(Taps.)*

Ami Magyarországon történt, az fenyegette a bolgár népet is, miként az összes kelet-európai népi demokráciákat. Ha Magyarországon győz

az ellenforradalom és uralomra jutnak a régi rend erői, azok néhány hét alatt lángba borították volna Kelet-Európát. Ezért a Szovjetunió áldozatos segítségéért nemcsak a magyar nép hálás, hanem minden szocialista ország népe, az egész békeszerető emberiség. *(Nagy taps.)*

Az ellenforradalom óta eltelt hónapokban népünk hatalmas eredményeket ért el. Sok barátunk, politikai és gazdasági eredményeink láttán, magyar csodáról beszél. Nem csoda ez, hanem az ellenforradalom erőivel vívott kemény harc, a politikai és a gazdasági élet konszolidálásáért végzett megfeszített munka és a szocialista tábor országai által nyújtott önzetlen politikai és gazdasági támogatás természetszerű eredménye. *(Taps.)*

Ezek az eredmények azonban, bármily nagyok is, csak kezdetiek a még előttünk álló feladatokhoz képest. Vannak hatalmas politikai feladataink. Magunk köré, *a párt köré kell tömörítenünk az egész magyar dolgozó népet.* Ezt csak akkor érhetjük el, ha szívós, fáradhatatlan felvilágosító munkával meggyőzzük a magyar nép döntő többségét arról, hogy az az út, amelyen haladunk, a szocializmus útja, a proletár internacionalizmus útja, az egyedül helyes, az egyedül járható, a történelem által diktált út népünk számára. Népünk legjobbjai ezt már tudják. Minden nap növekednek a párt mögé sorakozó erők és ezt számos tény bizonyítja. Bizonyítják a lelkes tömeggyűlések. Bizonyítja a nagyszerű május elsejei tömegdemonstráció. Nekünk azonban ennél többet kell elérnünk. El kell érnünk, hogy minden becsületes magyar dolgozó munkás, dolgozó paraszt és értelmiségi pártunk mögé álljon, és elfogadva annak vezetését, együtt jöjjön velünk a szocializmus építésének útján.

Mit kell ennek érdekében tennünk? Helyes politikára, a szocializmus építésének reális lehetőségeit messzemenően felmérő és figyelembevevő, hazai adottságainkkal számoló, következetes elvi politikára van szükségünk. De nemcsak ez kell, hanem *az is, hogy ne ismételjük meg a személyi kultusz és a dogmatizmus időszakának súlyos hibáit, és népünk meggyőződjék arról, hogy valóban tanultunk, és leszámoltunk mindazzal, ami az elmúlt esztendőkben tényleges hiba volt.* De ez sem elég. Az ellenforradalmat megelőző időszakban hosszú hónapokon át zavartalanul folytathatta nálunk ártalmas, romboló munkáját a revizionizmus, az ellenforradalom ideológiai

előőrse. Hogy ennek mi lett a vége, az ismeretes. Ennek lett következménye, hogy az ellenséges nézetek széles rétegeket megmételyeztek. Az úgynevezett nemzeti kommunizmus ellenséges eszméjének terjesztése hozta magával, hogy bizonyos körökben szerepet kaptak a munkásosztály vezetését, a proletárdiktatúra szükségességét tagadó nézetek, valamint a nacionalista, soviniszta, szovjetellenes áramlatok.

Ideológiai munkánknak most az a legfőbb feladata, hogy végleg, egyszer s mindenkorra megsemmisítse ezeket a nézeteket. Erre megvannak a lehetőségek. Azért küzdhetünk sikerrel e nézetek ellen, mert az igazság a mi oldalunkon, a proletárdiktatúra következetes harcosainak, a proletár internacionalizmus tántoríthatatlan híveinek oldalán áll.

Az azonban, hogy igazunk van, nem elegendő.

Szükséges, hogy a szocializmus igazságai mélyen behatoljanak a tömegek tudatába, és kiűzzük onnan az ellenséges, revizionista, nacionalista, soviniszta eszmék maradványait. Ez pedig ideológiai munkánknak, e munka hatékonyságának, meggyőző erejének, kádereink, párttagjaink marxista—leninista nevelésének, harckészségének magasfokú fejlettségétől függ. Az eddigi eredmények alapján elmondhatjuk, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt ezzel a feladattal is sikeresen meg fog birkózni. Ahogy növekedett pártunk és annak tömegbefolyása az ellenforradalmi felkelést követő időktől mostanáig, úgy fognak nőni a mögöttünk álló tömegek ezután is, hogy mögéjük sorakozzék fel Magyarország egész becsületes, dolgozó népe.

Politikai feladatainknál semmivel sem kisebbek és nem kevésbé fontosak gazdasági feladataink. Az ellenforradalom után ezen a téren elért eredményeink jelentősek. A termelés a vártnál gyorsabban normalizálódott. Minden lehetőség megvan arra, hogy a szocialista termelés fejlettségi színvonala ebben az évben elérje a tavaly szeptemberi színvonalat. Az a fejlődés, amelyet eddig elértünk és az előttünk álló feladatok sikeres megoldása megmenti az országot attól a gazdasági katasztrófától, amely a tavalyi év végén valóságos, reális veszélyként előttünk állott, annak a gazdasági anarchiának a káros hatásaitól, amely az ellenforradalom támadása és az ellenforradalom által diktált sztrájk következtében előállott.

Ettől a helyzettől azonban — amint már többször volt róla szó — nemcsak saját erőnkből menekültünk meg. *Döntő mértékben járult hozzá ehhez a szocialista Magyarországnak adott felbecsülhetetlen értékű testvéri segítség, az, hogy a testvéri országok — élükön a Szovjetunióval és Kínával — a segítség minden formájában haladéktalanul a magyar nép mellé álltak.* (Taps.)

Az egész magyar nép nevében megköszönjük ez alkalommal a Bolgár Kommunista Párt, a Bolgár Népköztársaság kormánya, a bolgár nép küldötteinek *a testvéri segítséget, amelyben a bolgár nép gazdasági nehézségeink leküzdéséhez a maga hétmillió rubel értékű áruszállításával és huszonötmillió leva értékű devizával a proletár internacionalizmus eszméjének megfelelően részesített bennünket.* (Nagy taps.)

Mindenki tudja, hogy az életszínvonal az elmúlt esztendő alatt nálunk jelentős mértékben emelkedett. Azt is tudja mindenki, hogy ez az emelkedés bizonyos mértékig túlhaladta azt a fokot, amelyet a termelés állapota reálisan alátámaszthatott. Ilyen helyzetben kényszerültünk megtenni azokat a májusi árintézkedéseket, amelyekkel kapcsolatban az országgyűlésen pártunk nevében Apró elvtárs, felszólalása során kijelentette, hogy ez gazdaságpolitikánknak nem szerves része. A mi gazdaságpolitikánk központi célja a szocializmus építésével egybekapcsolt életszínvonal-emelés, azonban feladatunk volt, hogy ebben a nehéz helyzetben a reális alapot, a gazdasági egyensúlyt megteremtsük, mert enélkül előrehaladásról, jövőbeni életszínvonal-emelkedésről nem lehetett volna szó. Most, amikor az egyensúly megvan, arra van szükség, hogy a termelés minden mutatóját javítsuk és a termelés területén megteremtsük az életszínvonal fenntartásának, majd későbbi, további emelésének reális feltételét. Nem lehet az életszínvonal reális emelkedéséről beszélni akkor, ha a termelés vonalán ezt alá nem támasztjuk.

Meg kell itt jegyeznem, hogy pártunk számára a gazdasági feladatok megoldása elsőrendűen politikai kérdés. Mindenki tudja az országban, mi magunk hirdetjük, hogy nálunk a munkásosztály hatalma érvényesült. Az is tudják az emberek, hogy ezt a hatalmat a párt realizálja, és ennek törvényszerű következménye, hogy az ország egész lakossága minden kérdés megoldásáért legfőbb

felelősnek a pártot tekinti. Vannak széles tömegek, amelyeknek politikai érdeklődése nem különösen magas, de a mindennapi élet kérdéseivel foglalkoznak, és a párttal szemben azzal a jogos igénnyel lépnek fel, hogy oldja meg a néptömegek alapvető érdekeit érintő valamennyi kérdést.

Kedves elvtársak! Azért tértem ki némileg saját kérdéseinkre is, hogy bolgár vendégeink lássák, milyen problémákkal küzd a mi pártunk, dolgozó népünk.

Azért vagyunk és lehetünk biztosak abban, hogy urrá leszünk valamennyi nehézségünkön, mert most már elmondható, hogy *van erős marxista—leninista pártunk, mert ez a párt alapvető irányában helyes politikát folytat és mert néptömegeink mind fokozottabb mértékben támogatják ezt a politikát, s mert velünk van az egész szocialista tábor*, az egész nemzetközi munkásosztály, az egész nemzetközi munkásmozgalom szimpátiája, támogatása és tekintélye. *(Taps.)*

Kedves elvtársak! A párt jövőbeni sikeres harcának központi kérdése és pártértekezletünknek is központi kérdése lesz, hogy a párt erejének alapvető feltételét, a párt egységét minden eszközzel őrizzük és szilárdítsuk. *(Nagy taps.) Nem engedhetjük meg, hogy akár egyesek, akár kis csoportok bármilyen kis mértékben, bármely oldalról megkíséreljék aláásni vagy megbontani pártunk egységét.* (Nagy taps.) Szocializmust építő hazánk viszonyai között a proletárdiktatúrában a párt egysége az egész nép alapvető érdeke. És ha vannak nálunk olyan emberek, akik nem tudnak kigyógyulni a szabadság burzsoá értelmezéséből, vagy más oldalon jelentkeznek olyan emberek, akik nem tudnak kigyógyulni régi hibájukból, mi nem lehetünk szemtimentálisak *(Taps.)*, mert a párt egysége és a nép alapvető érdeke fontosabb számunkra, mint egyes emberek megsértődése vagy neheztelése. Azt ki fogja bírni a párt is, meg az ország is. *(Nagy taps.)* De amint az októberi tragikus események — mert munkásosztályunk és népünk számára tragikusak voltak ezek az események — megmutatták, azt nem lehet eltűrni, hogy a párt sorsával bárki is játsszék. *(Hosszantartó, ütemes taps és felkiáltások: Éljen a párt!)*

Kedves elvtársak! Kedves elvtársnők! A magyarországi ellenforradalmi lázadás egy nagy imperialista haditerv végrehajtásának

is része volt. A terv lényege a szocialista tábor egységének megbontása, és a szocializmus országainak egyenkénti leverése volt. Az ellenforradalom meghiúsítása e tervet is meghiúsította. Magyarországon nem sikerült felszámolni a népi demokratikus rendszert, nem sikerült éket verni a szocialista tábor országai közé. Az imperialista próbálkozás azonban mélységes tanulság számunkra. Arra tanít bennünket, hogy úgy vigyázzunk a szocialista tábor egységére, mint népünk létérdekére és szemünk fényére. E nélkül az egység nélkül, a szocialista tábor országainak összefogása nélkül a szocializmus kelet-európai országai az imperializmus zsákmányává válhatnának. Egyedül a szocialista tábor országainak, a nemzetközi munkásmozgalom proletár internacionalista egységének ereje biztosítja a szocializmus építésének nyugodt útját, ugyanakkor ez az összefogás a magja a népek békéje megőrzésének is. Mi úgy gondoljuk, hogy az imperializmus is tanulhatott a magyarországi eseményekből. De úgy látszik, nem minden imperialista tanult belőle, mert a magyarországi ellenforradalom veresége után sem hagytak fel terveikkel. Ezt különböző tények bizonyítják. Bizonyítja például az olyan tény, mint a magyar forradalmi munkás-paraszt kormánnyal szemben folytatott imperialista diplomáciai hadjárat. Bizonyítja egész sor olyan kísérlet, amellyel hazánk belügyeibe akartak beavatkozni. Mi ezeknek a kísérleteknek nem engedtünk és nem is fogunk engedni. *(Taps.)* Ugyanakkor érthetően megmondtuk, hogy mi békében akarunk élni, és békességben együtt akarunk működni minden országgal és minden néppel, amely tiszteletben tartja azt az elvet, hogy más ország belügyeibe nem avatkozik bele.

Nem lehet félreérteni álláspontunkat. Mindenki tudja az egész világon, köztük az imperialisták is, hogy a népi demokratikus országoknak nincsenek agresszív törekvéseik, a népi demokratikus országok életérdeke a béke megőrzése *(Nagy taps.)*, és ezért nálunk ebben a tekintetben a kimondott szó és a cselekedet száz százalékig egybeesik. Nem ez a helyzet az imperialistáknál. Ők *beszélnek* a békéről, de mi nagyon jól tudjuk, hogy bizonyos imperialista körök a nemzetközi helyzet időszaki lecsillapodása idején valósággal kétségbe és pánikba esnek, mert anyagi érdeküknek kárára van a népek tartós és szilárd békéje, s ha ők békéről beszélnek és agresz-

sziós provokációkat hajtanak végre, akkor náluk a szó és a tett száz százalékig ellentétben van.

Ennek a nemzetközi imperializmus által támogatott ellenforradalmi támadásnak a leverésében felbecsülhetetlen számunkra az a nagy nemzetközi politikai támogatás, amelyet a Szovjetuniótól és a többi szocialista országtól kaptunk és kapunk. A Szovjetunió meg az európai és ázsiai népi demokratikus országok az első pillanattól kezdve teljes erővel támogatták a magyar forradalmi munkás-paraszt kormányt. A Bolgár Népköztársaság kormánya az elsők között ítélte el a magyar ellenforradalmat és állott teljes súlyával a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány és a Magyar Szocialista Munkáspárt mellé. A magyar nép mindig hálás lesz bolgár testvéreinek határozott állásfoglalásukért.

Az imperialista országoknak, elsősorban az Amerikai Egyesült Államoknak a szocialista tábor elleni szakadatlan aknamunkája, a folytatódó háborús előkészületek, a nukleáris fegyverekkel folytatott kísérletek és fenyegetőzések arra intenek bennünket, hogy erősítsük és fejlesszük tovább országaink védelmi szerződését, a varsói szerződést. Hazánk, a Magyar Népköztársaság szilárdan kitart a varsói szerződés mellett, mert ez népünk békés alkotómunkájának elengedhetetlen biztosítéka, államunk biztonságának legfőbb védelmezője a jelen időszakban. *(Taps.)*

A bolgár és a magyar nép együtt foglal helyet a szocializmust építő népek hatalmas, legyőzhetetlen táborában, együtt őrzi és védelmezi saját és egész Európa békéjét a varsói szerződés kötelékében és együtt halad a közös úton, a szocializmus útján.

Népeink kapcsolatai az elmúlt esztendőkben szorosra fűződtek. Országainkat a varsói szerződésen kívül baráti és kölcsönös segélynyújtási egyezmény, gazdasági egyezmény és kulturális megállapodás is összefűzi. Gazdasági kapcsolataink mindkét ország előnyét szolgálják, és minden lehetőség megvan arra, hogy még előnyösebbekké fejlődjenek. Ugyanez áll kulturális kapcsolatainkra is. Mindent meg kell tennünk, hogy népeink még jobban megismerjék egymást, még jobban megismerkedjenek egymás költészetével, irodalmával, képzőművészetével, zenéjével és színházával, mert ez hozza közelebb egymáshoz a népeket, ez mélyíti el még jobban a sok évtizedes őszinte barátságot.

Jelenlegi tárgyalásunk eredményei — reményeink szerint — meg fogják erősíteni pártjaink és kormányaink, népeink és országaink barátságát, és kiszélesítik kölcsönösen előnyös kapcsolatainkat.

Éljen és virágozzék a Bolgár Népköztársaság! Boldogságot és békét kívánunk a bolgár népnek. *(Nagy taps.)*

Éljen a bolgár munkásosztály és dolgozó nép nagyszerű marxista—leninista kommunista pártja. *(Taps.)*

Éljen pártjaink, államaink és népeink megdönthetetlen, megbonthatatlan, folyton erősödő és mélyülő barátsága. *(Nagy taps.)*

Éljen a munkás nemzetköziség és a föld minden népének alapvető közös érdeke, a világbéke ügye. *(Lelkes, nagy taps.)*

Kivonatosan közölte a Népszabadság, 1957 június 8.

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA AZ MSZMP ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETÉNEK A POLITIKAI HELYZETRŐL ÉS A PÁRT FELADATAIRÓL

1957 JÚNIUS 27

AZ OKTÓBERI ELLENFORRADALOMRÓL ÉS A KÖZPONTI BIZOTTSÁG POLITIKAI IRÁNYVONALÁRÓL

Tisztelt pártértekezlet! Kedves elvtársak, elvtársnők!

Pártértekezletünknek — amennyiben egyetért velük — meg kell erősítenie és jóvá kell hagynia a novemberi elhatározó lépéseket és azt a politikai vonalat, amelyet a Központi Bizottság az elmúlt év novembere óta követett. Meg kell tárgyalnia és jóvá kell hagynia a szervezeti szabályzat tervezetet, a párt vezető szerveinek kiegészítését. Ezekben foglalhatók össze pártértekezletünk feladatai.

Ha ezeket a feladatokat sikeresen megoldjuk, megszüntetjük pártunkban mindazt, ami eddig ideiglenes jellegű volt és megteremtjük a pártkongresszusig a normális pártélet feltételeit.

Kedves elvtársak! Az ellenforradalmi felkelés rendkívül súlyos károkat okozott pártunknak, népünknek, az egész országnak. Ezek mellett a nagy károk mellett azonban ez a súlyos megrázkódtatás, ha drágán is, de olyan tapasztalatokat és tanulságokat adott a párt és a nép számára, amelyek — ha helyesen használjuk fel őket — lehetőséget adnak számunkra, hogy gyorsabban és több sikerrel menjünk előre a szocializmus építésének útján.

Az ellenforradalmi lázadás tanulságaival kapcsolatban meg kell említeni, hogy a belső és a külső ellenség egyaránt arról beszélt: a párt, a kommunizmus válságban van, a marxizmus—leninizmus elavult. Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a magyarországi ellenforradalmi támadás tényei éppen az ellenkezőjét: a kommunizmus erejét és a marxizmus—leninizmus igazságát bizonyították. Az ellenforradalmi támadás kivétel nélkül mindenben alátámasztotta a marxizmus évszázados tanításait. A burzsoázia és a munkásosztály kibékíthetetlen ellentéte — ez a Marx által 100 éve felállított tétel — jelentkezett robbanásszerűen októberben. Lenin a Szovjet-

unió Kommunista Pártja harcának 1917-es időszakában, amikor revizionisták és más kispolgári elemek a „tiszta demokrácia", a szabadság követelésével támadtak a proletárhatalom ellen, kimutatta, hogy az adott viszonyok között ezek a követelések a proletárhatalom által elnyomott burzsoázia követelései. Leninnek e megállapításai a mi esetünkben is pontosan igazolódtak. Hasonlóképpen alátámasztást nyertek az októberi eseményekben a Szovjetunió Kommunista Pártja XX. kongresszusának egyes nagy fontosságú megállapításai. A XX. kongresszuson többek között elemezték az imperialisták kalandorpolitikáját, a gazdasági kérdések elsőrendű voltát, a kollektív vezetés fontosságát. És az ezekre vonatkozó megállapítások is igazolást nyertek a hazánkban bekövetkezett súlyos események menetében. Ugyancsak igazolást nyertek azok az elméleti megállapítások, amelyeket az elmúlt esztendők során a kínai elvtársak tettek a népen belüli ellentmondásokról, a nép és a nép ellenségei közötti ellentmondásokról, valamint arról, hogy a kibékíthető ellentmondás hogyan, milyen körülmények között alakulhat át kibékíthetetlen ellentmondássá.

A pártértekezlet feladata, hogy a hazánkban lezajlott események alapvető kérdéseit a marxizmus—leninizmus elmélete segítségével és személyi elfogultság nélkül vizsgálja meg. Ha ezt a pártértekezlet elvégzi, akkor megoldja azt a feladatát, amiről az előbb szólottam: a jó és rossz tapasztalatokat egyaránt értékesíteni tudjuk jövő munkánkban.

Az októberi események helyes értékeléséhez elkerülhetetlenül szükséges, hogy kissé visszatekintsünk a régmúlt dolgainkra is. Októberben az ellenség temette a magyar munkásosztály forradalmi pártját. Amint az elvtársak előtt ismeretes, a magyar munkásosztály forradalmi pártja 1918-ban mindenekelőtt a munkásosztályt tömörítette, továbbá a szegényparasztság és általában a nép széles tömegeit, s a nép élén járva 1919-ben megdöntötte a burzsoázia hatalmát és kiharcolta a magyar munkásság első dicsőséges proletárdiktatúráját. Pártunk váltakozó eredménnyel, de sohasem szűnő elszántsággal harcolt a Horthy-fasizmus ellen az illegalitás körülményei között 25 esztendőn keresztül. A felszabadulás után, amikor a szovjet hadsereg honvédő és népfelszabadító harcának eredményeképpen a Hitler-fasizmussal együtt a Horthy-

fasizmus uralma is megsemmisült, a magyar munkásosztály pártja, ezzel a kedvező történelmi helyzettel helyesen élve, tömörítette a munkásosztály, a nép erőit, és az 1945—48-as évek alatt fokról fokra ismét kiépítette a munkás-paraszt államot, a proletariátus diktatúráját. A párt a hatalomért folytatott harc időszakában, de még a hatalom meghódítása és teljes kiépítése után is sok nagy csatát vívott és minden nagy csatát győzelemmel fejezett be. A párt vezette a harcot a földreform megvalósításáért, az ipar államosításáért, a nagyipar fejlesztéséért, a falu szocialista átalakításának megindításáért. A párt ezeknek a nagy társadalmi célkitűzéseknek megfelelően vívta meg politikai harcait. A felszabadulás után Magyarországon tevékenykedő burzsoá pártokat politikai harcban, a politikai harc eszközeivel — a néptömegeket meghódítva és a burzsoá befolyást a néptömegekben egyre csökkentve — legyőzte, Végül pártunk a politikai küzdelem további időszakában, együttműködve a szociáldemokrata párt becsületes tömegeivel és e párt vezetésében dolgozó legjobb elvtársakkal, kiharcolta és győzelemre vitte a magyar munkásosztály nagy történelmi ügyét: a munkásegységet, a két munkáspárt egyesülését. Ezzel az aktussal fejeződött be tulajdonképpen a proletariátus diktatúrájának teljes kiépítése, a munkás-paraszt állam teljes kiépítése, a politikai hatalom teljes kézbevétele.

Elmondhatjuk tehát, hogy 1918-tól, amióta a magyar munkásosztálynak forradalmi, élenjáró pártja van, a párt célkitűzése alapvető irányát illetően egyenes és helyes volt, és ezen az úton haladva nagy eredményeket ért el.

Az 1949 és 1953 közötti időszakot alaposabban kell elemezni. Pártunk történetének ezt az időszakát is elsősorban a nagy pozitív eredmények jellemzik, de ennek az időszaknak a mérlegéhez hozzátartozik, hogy 1949-et követően mind fokozottabb mértékben kezdtek mutatkozni az eredmények mellett negatív jelenségek is. A párt és a magunk munkáját átgondolva, feltétlenül látnunk kell, hogy — elsősorban talán a vezetés, de végső soron az egész pártmunka gyakorlatába — a hatalom teljes meghódítása után kerültek be a negatív vonások, tehát abban az időpontban, amikor lényegében nagyobb akadály nélkül lehetett volna előrehaladni. A mi tapasztalataink alapján úgy látjuk, elvtársak, hogy a munkás-

osztály forradalmi pártjára, mint egészre is érvényes az a tétel, ami minden egyes kommunistára érvényes: a hatalom kézbevétele kritikus próbatétel alá veti a pártot és az egyes kommunistákat is. Mert ha végiggondoljuk a párt 1945—49 között vívott harcát, akkor erre a harcra csak jó érzéssel lehet emlékezni. Hiszen ebben az időszakban a párt a politikai meggyőzés eszközével kivívta a dolgozó tömegek bizalmát és támogatását, és mivel ezt sikerrel megoldotta, azért tudta a többi feladatot is megoldani. Amikor a hatalom már kezünkben volt, jelentkezett az elbizakodottság. Bebizonyosodott, hogy a hatalom nemcsak nagy erő, hanem veszélyt is rejt magában mind a párt, mind az egyes kommunisták szempontjából.

Az önteltség és az elbizakodottság igen nagy veszélyt jelenthet a hatalom kivívása után a párt számára. Azt hiszem, túlzás nélkül állapíthatom meg, hogy a mi számunkra ez az egyik legnagyobb tanulság, ami különösen az októberi események során tűnt ki. A hatalom meghódítása után ugyanis a vezető posztokon dolgozó elvtársaknál — de az alsóbb szervekben dolgozó elvtársaknál is — olyan hamis illúzió kerekedett felül, hogy ha a hatalom minden eszköze, így a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a hadsereg és így tovább a kezünkben van — tehát, úgymond, az ellenséggel „el lehet bánni" —, a tömegek mindennapi megnyerése már nem olyan fontos. Én azt hiszem, hogy elsősorban ez volt a hibák gyökere. Ha ez a tudat nem kerekedett volna felül többé-kevésbé az egész párt tevékenységében, hanem állandóan figyelemmel kísértük volna a dolgozók, különösképpen a munkások véleményét és értékelését pártunk munkájáról — mint ahogy 1945—48 között figyelemmel kísértük, amikor a tömegek minden kérdésére választ kellett adni —, akkor a hatalom meghódítása nem lett volna egyúttal a komoly hibák jelentkezésének időszaka.

Az 1949—53-as években az iparfejlesztés terén óriási sikereket értünk el. Ugyancsak igen nagy eredményeink voltak a falu szocialista átalakításának megkezdése, valamint a kulturális forradalom terén is. Azonban ezek a nagy eredmények párosultak a személyi kultusz meghonosodásával és az ebből származó hibákkal, a törvényesség megsértésével, szervezési hibákkal, a munkásosztályhoz és a parasztsághoz való viszonyunk egészségtelen

alakulásával. 1953 júniusában maga a Központi Vezetőség — és ez nagyon fontos —, tehát maga a párt tárta fel azokat a hibákat, amelyeket a párt gyakorlatában abban az időben fel lehetett lelni.

Maga a Központi Vezetőség állapította meg, hogy a személyi kultusz káros, hogy helyre kell állítani a kollektív vezetést, helyre kell állítani a párt életében a lenini szabályokat, véget kell vetni a törvénysértéseknek, ki kell javítani a szervezési hibákat, komolyan foglalkozni kell a munkásosztály életszínvonalának megjavításával. Tehát a párt Központi Vezetősége helyesen elemezte az akkori helyzetet, feltárta az összes lényeges hibákat és helyesen jelölte meg az utat: hogyan és miképpen kell azokat kijavítani. Ez az 1953-as júniusi határozatnak nagyon fontos momentuma, amire nekünk több okból is emlékeznünk kell. Az elemzés azzal fejeződött be, hogy a pártnak hozzá kell látni a hibák kijavításához, mégpedig oly módon, hogy a hibák őszinte feltárása és gyökeres kijavítása által a párt tekintélye és a népi hatalom tekintélye növekedjen. Ez feltétlenül helyes volt. Azok az intézkedések azonban, amelyeket a hibák kijavításának megkezdésekor hoztak, már az első lépésnél sem voltak jók. Az elemzéssel kapcsolatban meg kell még állapítani, hogy teljesen hazug volt az az ellenség által nagy előszeretettel terjesztett propaganda, amely szerint a párt hibáit a Nagy Imre-féle csoport látta meg és tárta fel 1953 júniusában. Ezt nagyon fontos hangsúlyozni, mert Nagy Imrééknek a hibák feltárásához a világon semmi közük nem volt.

Ami a határozat végrehajtását illeti, annak két gyökeres hibája volt, Először az, hogy Nagy Imre óriási szerepet kapott a hibák kijavításában. Mint később kiderült, Nagy Imre erre a szerepre teljesen alkalmatlan volt, mert ő nem a párt tekintélyének helyreállítását és növelését, nem a népi hatalom tekintélyének helyreállítását és növelését tűzte ki céljául, hanem éppen ellenkezőleg, a párt tekintélyének és a népi hatalomnak a további gyengítését. Ez kitűnt abból az első és meg kell mondani, szerencsétlen aktusból, hogy a párt által feltárt hibákkal s a kijavításukhoz szükséges intézkedésekkel nem a párt Központi Vezetősége fordult a párttagsághoz és az ország népéhez, ami a párt életében addig a helyes gyakorlat volt — hanem az akkor miniszterelnökké kinevezett Nagy Imre az országgyűlésben bírálta állami oldalról a párt hibáit,

és semmit sem szólt a párt érdemeiről, sem arról, hogy a hibákat is a párt tárta fel. Ez az indulási aktus — ismétlem — már szerencsétlen volt és magával hozta a későbbi bajokat is.

A helyes elemzés eredményes felhasználásának másik akadálya az volt — s ezt is meg kell mondani —, hogy egyes elvtársak, élükön Rákosi elvtárssal, egyáltalán nem voltak képesek, vagy nem akartak a kellő időben és a kellő mértékben szakítani régi hibáikkal. Tehát olyan helyzet állott elő, hogy az egyik oldalon Nagy Imre és politikai barátai egészen más politikai célt követtek, mint az 1953-ban feltárt hibák gyors, helyes és bátor kijavítását, a másik oldalon viszont Rákosi elvtárs és néhány más elvtárs vonakodott attól, hogy szembenézzen saját hibáival. Mindez lehetetlenné tette, hogy a párt erőit mozgósítani tudjuk a párt munkájában és az állami munkában mutatkozó hibák kijavítására. Ennek következtében 1953 június és 1956 júliusa között a párt politikai vonalában cikcakkok és szélsőséges kilengések jelentkeztek.

Ezeknek a szélsőséges kilengéseknek mérhetetlenül romboló hatásuk volt. A munka sikerét elsősorban természetesen az dönti el, hogy a politikai irány jó-e vagy sem. De az ilyen szélsőséges kilengések még jó politikai irány esetén is mérhetetlen rombolást visznek végbe a tömegekben. Ezt nem is nehéz megérteni. Tudjuk jól, hogy a mi pártunk Központi Vezetősége és általában maga a párt 1953 júniusáig a párttagság, illetve az ország közvéleménye körében óriási tekintélynek és nagy bizalomnak örvendett. Amikor kiderült, hogy a munkában nemcsak eredmények, hanem hibák is vannak, ez feltétlenül bizonyos megrázkódtatást jelentett a közvéleményben. De ha a párt és az ország közvéleménye is látta volna, hogy a pártban olyan nagy politikai és erkölcsi erő van, amely képessé teszi, hogy maga tárja fel a hibákat és dolgozza ki a kijavításhoz szükséges módszereket, ha kissé csökkent bizalommal is, de a bizalom alapját megőrizve lehetett volna tovább dolgozni. Mert ahogy mutatkoztak volna a hibák kijavítása nyomán az eredmények, úgy növekedett volna a bizalom, s végső fokon a párt Központi Vezetőségének tekintélye a párttagság, s a párt tekintélye a pártonkívüliek szemében a régihez képest feltétlenül erősödött volna. Az a bizalom, ami még a hibák feltárása után is megvolt 1953-ban a tömegekben, azt jelentette, hogy az emberek egyet-

értettek a Központi Vezetőség értékelésével, és hozzáláttak, hogy a megadott új irányvonalnak megfelelően saját munkaterületükön is kijavítsák az előzőleg elkövetett hibákat. Eközben előfordultak az ilyenkor szokásos elcsúszások is: egyesek a párt újabb irányvonalát túlhajtották, s ezáltal követtek el hibákat. Mégis az volt az általános helyzet, hogy az emberek — a párttagok és a pártonkívüliek is — elfogadták az új irányvonalat, igyekeztek aszerint dolgozni. Amikor azonban ennek a fejlődésnek egy szakaszáig már eljutottak — egyszerre csak arról tájékoztatták őket, hogy a párt politikai irányvonala mégsem volt helyes, és lényegében vissza kell térni az előbbi útra. Ez már a második megrázkódtatás volt. Alighogy megértették, és hozzákezdtek az új határozat megvalósításához, kiderült, hogy a párt politikai irányvonala most sem helyes. Ez mérhetetlenül romboló hatást keltett! Nyilvánvaló, hogy a tervezésben, a törvényesség megsértésében, a parasztpolitikában 1953 júniusában feltárt bizonyos hibák nagyon nagy kárt okoztak a pártnak, az országnak és a népnek is. De azt hiszem, kijelenthetem, hogy az eredeti hibáknál tízszer nagyobb kárt okozott az, ami a kijavításuk körül történt. Mert azt a párttagság is, az ország népe is minden körülmények között megértette és megérti, hogy a munka hibákkal, néha súlyos hibákkal is jár, de azt sohasem fogják megérteni és nem is fogják a vezetőknek megbocsátani, ha a felismert, megnevezett, ország-világ előtt ismert és látott hibákat újból megismétlik. Ez megsemmisíti a pártvezetés tekintélyét, az ország vezetésének a tekintélyét, és ezért mondom, hogy az 1953-ban feltárt hibáknál nagyobb károkat okozott a párt és a tömegek kapcsolatában az a huzavona, ami három esztendőn keresztül a hibák kijavítása körül folyt.

Ennek következtében természetesen mély és jogos elkeseredettség élt 1956 tavaszán a párttagság és az ország dolgozó népének nagy részében. A hibák kijavításában mutatkozó késlekedéseket és a tömegek efölötti jogos elkeseredését, amely a három esztendő alatt nagymértékben növekedett, az itthoni osztályellenség és a nemzetközi imperializmus nagyszerűen és mesteri módon kihasználta. Ilyen körülmények közt került sor a Központi Vezetőség 1956 júliusi határozatára.

A Központi Vezetőségnek ez a határozata fordulópontot jelent-

hetett volna a párt és az egész ország életében. Ez a határozat jó volt. A Központi Vezetőség júliusi határozata — és ennek helyes értékelése szintén nagyon fontos kérdése jelenlegi harcunknak — minden politikai feltételét megteremtette annak, hogy a párt, az ország és a néptömegek életében megmutatkozó hiányosságokat és hibákat normális úton kijavítsuk és kiküszöböljük. A határozat az elvtársak előtt ismeretes, azt itt részleteznünk nem kell. De szükséges utalnunk arra, hogy ezt a határozatot nemcsak az a Központi Vezetőség értékelte pozitívan, amely megalkotta, hanem a párttagság tömegei és a pártonkívüli dolgozók tömegei is. Emlékezzenek vissza az elvtársak a júliusi határozattal kapcsolatos tömegrendezvényekre, gyűlésekre. Azt hiszem, minden jelenlevő pontosan emlékszik rá, hogy mi történt. Engem például Nógrád megyébe küldött ki akkor a Központi Vezetőség. Emlékszem, hogy Salgótarján főterén 18 ezer dolgozó jött össze, kommunisták és nem kommunisták. Minden hibáról szó volt ott, ami korábban a párt gyakorlatában előfordult, de szó volt ott arról is, hogy a Központi Vezetőség júliusi határozatában megteremtette a feltételeit a hibák normális úton való kijavításának. Kijelentem, elvtársak, hogy a tömegek felszabadult ujjongással üdvözölték a júliusi határozatot. Körülbelül három hét alatt zajlottak le a nagygyűlések. A tömegek megismerkedtek a határozattal és kifejezésre juttatták szándékukat, hogy készek a júliusi határozat végrehajtását teljes erővel támogatni. Ez volt a politikai helyzet a múlt év augusztusának első felében. Az ellenség bizonyos mértékig meg volt zavarodva. Talán emlékeznek rá, hogy a Központi Vezetőség júliusi ülése után, három év óta végre először két vagy három hétig sem kombinációk, sem rémhírek, sem újabb Nagy Imrével kapcsolatos vagy más természetű követelések nem voltak. Az ellenség zavarban volt. Nyilván ő is felmérte a helyzetet, megértette: ránézve súlyos politikai csapás lenne, ha a párt szívós munkával, mondjuk egy esztendőn át, a Központi Vezetőség júliusi határozatának irányvonala szerint dolgozna, s ezalatt kijavítaná a hibákat, s így megerősödne a párt és a népi hatalom tekintélye. Az ellenség akkor megértette, hogy ebben az esetben neki nagyon kevés keresni valója volna Magyarországon. Azért gyűjtötte össze erőit a támadásra, rohamra, hogy megakadályozza a pártot és az ország népét

abban, hogy normális úton rendbehozza a hibákat, és természetesen őrizze és továbbfejlessze a pozitív vívmányokat. Éppen azért csaptak le, mert megértették, hogy ha a Központi Vezetőség júliusi határozata megvalósul, hónapról hónapra realizálódik, akkor a párt tekintélye nem fog tovább csökkenni, a dolgozók elkeseredettsége nem fog növekedni, hanem a folyamat megfordul, és akkor az ellenség elveszti a talajt a lába alól.

Ez igen fontos politikai kérdés a revizionisták megítélése szempontjából. Az amerikai imperialisták vagy a Horthy-fasiszták nem is csináltak nagy titkot abból, hogy meg akarják ölni, el akarják pusztítani a Magyar Népköztársaságot. De a Nagy Imre-féle revizionisták azt állították, hogy ők csak a hibák kijavításán akartak dolgozni. Ha ez igaz lett volna, akkor hogyan lehet az, hogy nem a Központi Vezetőség júliusi határozatát támogatták, hanem szépen átballagva az ellenség táborába, segítettek fegyveres ellenforradalmi lázadást kirobbantani a Magyar Népköztársaság és a párt ellen? Ez elég fontos momentum.

Beszélnünk kell az október 23-a és november 4-e közötti időszakról is. A párt számára és a népi hatalom számára is válságos, visszavonulásokkal és vereségekkel teljes időszak volt ez. Rátámadtak a pártra az imperialisták, a Horthy-fasiszták, az újra feléledt volt polgári pártok jobboldali vezérei, a jobboldali szociáldemokraták, és sajnos velük együtt támadtak a párt és a népi hatalom ellen azok a megzavart fejű fiatalok — diákok és nem diákok — s azok a megtévesztett dolgozók, akik nem tudták, hogy az ellenforradalom ügyét támogatják, azonban fellépésükkel valójában az ellenforradalmat támogatták. Nagy erő vonult fel a párt és a népi hatalom ellen. De a Központi Bizottságnak az a véleménye, hogy ez az erő nem tudott volna fölibe kerekedni a pártnak és a népi hatalomnak, ha a párt vezetésében nem következett volna be árulás. Ennek az árulásnak — a Nagy Imréék, Losonczyék, Donáthék és mások áruló magatartásának — következtében kerültünk olyan helyzetbe, hogy amikor a várunkat kívülről ostromolták, ők belülről összejátszottak az ostromlókkal, és végeredményben megnyitották előttük a kaput.

Az október 24-ére virradó éjszaka Nagy Imre a miniszterelnöki székbe, Donáth és Losonczy pedig a Központi Vezetőségbe a Központi Vezetőség határozata alapján került.

Mit kell ezzel a döntéssel kapcsolatban mérlegelni? Először a következőt: a Központi Vezetőség, amikor ezt a határozatot hozta, tudta, hogy Nagy Imre, Losonczy és a többiek különböző hibákkal terhelt emberek. De az ismert, kevésbé súlyos és nagyon súlyos hibák ellenére a Központi Vezetőség e döntés meghozatalakor feltételezte, hogy mégis kommunisták, akik nagy hibákat követtek el, de most majd segítenek leküzdeni azt a bajt, amit részben ők maguk zúdítottak a pártra és a magyar népre. Ez vezette a Központi Vezetőséget, és ezt fontos tudni. Hogy Nagy Imréék átmentek az ellenség táborába, azt csak az események menetében, lépésről lépésre lehetett felismerni.

Október 24-ére virradóra a Központi Vezetőségnek volt harci programja. Ha e harci programhoz tartjuk magunkat, az ellenforradalmi lázadás nem tudott volna ilyen mértékben kibontakozni és ilyen károkat okozni. Miből állt a Központi Vezetőség harci programja? Abból, hogy aki fegyverrel támad a magyar állam intézményeire, az ellenforradalmár és azt fegyverrel kell megsemmisíteni. Tömöríteni kell az erőket, mozgósítani kell a hadsereget, az államvédelmi karhatalmi erőket és minden mozgósítható erőt, fel kell fegyverezni a munkásokat. A Szovjetunióhoz kell fordulni, hogy szükség esetén — mert látszott, hogy nem csupán belülről kezdeményezett ellenforradalomról van szó — a Szovjetunió katonai segítségét is kérjük. Ez volt a Központi Vezetőség határozata 24-ére virradó éjjel, amikor ezeket a kérdéseket tárgyalták. Ezen a központi vezetőségi ülésen, ahol a harci programot kidolgoztuk, jelen volt Nagy Imre is. Nagy Imre ezzel a programmal egyetértett.

A Központi Vezetőség ülését követően a Politikai Bizottság ülésén, ahol mindezek a célkitűzések — tehát többek közt az, hogy a magyar kormánynak a szovjet kormányhoz hivatalos levelet kell írnia, mert addig a szovjet kormánynak nincs módjában katonai segítséget nyújtani, továbbá, hogy a Honvédelmi Minisztériumot utasítani kell: bocsásson fegyvereket a pártbizottságok rendelkezésére és a többi — konkrét kidolgozásra kerültek, ezen az ülésen Nagy Imre részt vett, ismételten felszólalt és kereken kijelentette, hogy az ellenforradalmárokat le kell törni, statárium kell, a Szovjetunióhoz kell fordulni és így tovább. Nagy Imréék tehát

úgy tettek, mintha egyetértenének a párt harci programjával, amelynek segítségével az ellenforradalmi lázadást le kell verni. Ez igen fontos körülmény. A későbbiekben azután kiderült, hogy nem erről van szó, hanem arról, hogy Nagy Imréék átmentek az ellenség táborába.

Nagyon fontos imerni Nagy Imréék módszereit. Az ő módszerük az volt, hogy összekapcsolták a külső nyomást és a vezető szerveken belüli fellépést. Ezenkívül alkalmaztak még bizonyos titkos frakciós módszereket is. A Központi Vezetőségben, a Politikai Bizottságban különböző követelésekkel léptek fel. Rendszerint az történt, hogy a Központi Vezetőség, a Politikai Bizottság ezeket a követeléseket az első felvetésnél visszaverte. Ekkor különböző küldöttségeket szerveztek, és a fegyveres csoportok képviselőinek követeléseit, az Írószövetség követeléseit, az Újságírók Szövetsége meg egyéb létező és nem létező szervezetek követeléseit hozták a párt vezető szervei és a kormány elé, és ennek a külső és belső nyomásnak a kombinálásával erőszakolták ki a saját platformjuk érvényesítését.

Milyen követeléseik voltak?

Miután a vezetésbe való bevonulásukkor ellenforradalminak nevezték a népköztársaság elleni támadást és késznek nyilatkoztak az abból adódó összes szükséges intézkedések megtételére, amint a Központi Vezetőség és a kormány szerveiben bent voltak, megkezdték a harcot, elsősorban azért, hogy ezt a felkelést a párt „nemzeti forradalomnak" vagy valamiféle népi demokratikus megmozdulásnak minősítse. Ezért a követelésükért szívósan harcoltak mindaddig, amíg csak érvényesíteniük nem sikerült. Említettem, hogy a belső fellépésen és a külső nyomáson kívül még bizonyos titkos frakciós módszereket is alkalmaztak. Erre jellemzésül meg kell említenem a „Szabad Nép" két cikkét, amelyek annak idején olyan szörnyű erkölcsi csapást mértek a népköztársaságot védő erőinkre: a pártra is, a hadseregre is, az államvédelemre is és mindenkire. A Központi Vezetőség október 26-i ülésén azzal a követeléssel álltak elő, hogy ezt az egész megmozdulást nevezzük nemzeti demokratikus megmozdulásnak. A Központi Vezetőség ezt nem fogadta el. Nos, akkor nem lehetett tudni, de most már ismeretes, hogy mi történt a Központi Vezetőség ülése után. Az történt,

hogy a „Szabad Nép" szerkesztőségében levő politikai barátaik segítségével a Központi Vezetőség határozatával ellentétes cikket irattak. Október 28-án olyan cikket irattak, amely a Központi Vezetőség határozatával szemben nemzeti felszabadító harcnak nevezi az ellenforradalmat. Ilyen titkos összejátszás eredményeképpen került be a Szabad Nép október 28-i számába az a bizonyos cikk, amely morálisan, mondhatni, majdnem teljesen tönkretette a népköztársaság védelmét. Ez a cikk nem a Központi Vezetőség határozatát tükrözte. A cikk megjelenése után a Központi Vezetőség nem volt valami könnyű helyzetben. Ország-világ előtt demonstrálja-e azt, hogy a Központi Vezetőség hivatalos lapja a szembenálló platformot képviseli? Nem egy kérdésben és nem egy alkalommal voltak hasonló helyzetben a párt vezető szervei.

Többek között így harcoltak Nagy Imréék az ellenforradalmi felkelésnek nemzeti forradalommá minősítéséért.

Harcoltak természetesen más kérdésben is, így a fegyveres felkelők megsemmisítésének a megakadályozásáért. Ismeretes, hogy a Corvin-közbe befészkelődött ellenforradalmi banda megsemmisítésére megvolt a katonai terv. Azt hiszem, reggel 5 órára volt kitűzve a támadás. Fél 5-kor Nagy Imre felhívta Apró elvtársat, ő volt a Politikai Bizottság részéről a HM-ben, s közölte vele, hogy ha a támadást 5-kor megindítják — lemond. Hát ilyen módon harcoltak: politikai zsarolással belülről, külső nyomással és frakciós összeesküvő módszerekkel. Hasonló módon követelték és harcolták ki a tűzszünet kimondását és az Államvédelmi Hatóság feloszlatását is. Lényegében ez történt a burzsoá pártok újra életre hívásánál is. Ez nem új, nem októberi kérdés, ilyesfajta elképzelés Nagy Imre koncepciójában már hónapokkal előbb is létezett. Imitt-amott már kifejtette, hogy véleménye szerint ilyen úton kell járnia a Magyar Népköztársaságnak. Hasonlóképpen harcoltak a semlegesség kimondásáért és a varsói szerződésből való kilépésért. Hasonló módszert alkalmaztak az MSZMP megalakítására vonatkozó párthatározat születésénél, amely a valóságban az MDP likvidálását jelentette, olyan körülmények között, amikor új párt szervezésével természetesen foglalkozni nem lehetett. Végül pedig e különféle követeléseiket betetőzték azzal a tényekedésükkel, hogy személy szerint maga Nagy Imre, továbbá Háy Gyula meg mások

november 4-én hajnalban rádión keresztül ország-világ előtt harcra hívták fel ellenségeinket a szovjet csapatok ellen, imperialista segítségért kiáltoztak a szovjet csapatokkal szemben — ugyanazok, akik október 24-ére virradóra velünk együtt megszavazták a Szovjetunió és a szovjet csapatok segítségül hívását, és kijelentették, hogy az elkerülhetetlenül szükséges. Ilyen körülmények között állott tehát elő az országban az október 23-a és november 4-e közötti időszakot jellemző helyzet.

Számunkra nagyon fontos annak mérlegelése is, hogy vajon a burzsoá ellenforradalom és a szocialista forradalom erői — hogy úgy mondjam — nagyság szerint hogyan viszonylottak egymáshoz ebben az időszakban, október 23-a és november 4-e között. Azt hiszem, nem nehéz bebizonyítani, hogy Magyarországon október 23-a és november 4-e között is lényegesen nagyobbak és jelentősebbek voltak a szocialista forradalom, mint a burzsoá ellenforradalom erői. Csakhogy ezek az erők nem voltak egyforma állapotban. A szocialista forradalom erői a vezetésben működő árulás következtében dezorganizálva, a felbomlottság állapotában voltak, nem voltak mozgathatók, nem tudtak föllépni. A burzsoá ellenforradalom erői szervezettek, rendkívül aktívak voltak, vezetéssel is rendelkeztek, és a népköztársaságot védő szerveken belül is ott voltak az embereik. Ez idézett aztán olyan helyzetet elő, hogy a nagyobb erő hátrányos helyzetbe került a kisebbel szemben. Harcoltak természetesen a szocialista forradalomhoz hű erők is különböző helyeken, különféle eszközökkel: politikai fórumokon politikai eszközökkel, hadszíntéren fegyverrel. Azonban dezorganizálva, szétszórva, kellő támogatás nélkül, s ezért kellő hatékonyság nélkül harcoltak. Ismeretes az, hogy a párt erői: pártmunkások, egyszerű párttagok a fővárosban is, vidéken is, tanyákon is vívták a maguk harcát. Harcoltak az államvédelmiek is. Harcoltak a hadseregnek egészen jelentékeny egységei, volt egész hadosztály, amely harcolt az ellenforradalom ellen, harcoltak rendőrosztagok is és olyan emberek, akik akkor, alkalmilag szereztek maguknak valamiféle fegyvert. De ez az erő szét volt forgácsolva és nem tudott kellő hatékonysággal fellépni, nem tudta megsemmisíteni az ellenséget. Ez pedig azzal magyarázható, hogy a párt és az ország vezetésébe árulók fészkelték be magukat, a kormányban pedig egye-

nest a burzsoázia jutott erőfölényhez ezekben a napokban. Mindez megbénította a szocialista forradalomhoz hű erőket.

Felvetődik a kérdés, mit csináltunk mi, azok az emberek, akik ez alatt az időszak alatt a párt vezető szerveiben, illetve a kormányban voltunk. Mi volt a mi helyzetünk és mit cselekedtünk? Attól az órától kezdve, elvtársak, ahogy Nagy Imréék bekerültek részben a Politikai Bizottságba, részben a kormányba, a párthoz hű elemek már a Politikai Bizottságban is, de a kormányban még sokkal nagyobb mértékben, kisebbségi, alárendelt helyzetbe kerültek. Ez nemcsak a számszerűségen múlott, bár a számszerűség is gyorsan változott. A pártvezetésben is gyorsan történtek személycserék, a kormány átalakulását meg egyszerűen alig lehetett követni, oly gyorsak voltak a személyi változások, oly gyorsan csúszott a kormány jobbra. De már az első perctől volt a helyzetünkben bizonyos alárendeltség, mert Nagy Imréék nemcsak a saját erejükre, a saját szavukra támaszkodtak, hanem azokra az erőkre is, amelyek őket kívülről támogatták, amelyek segítségével nyomást gyakoroltak a pártra. Azonkívül bizonyos tekintetben befolyásolta és rontotta helyzetünket az a körülmény, hogy ameddig az elkerülhetetlenül szükséges nem volt, nem szántuk rá magunkat arra a súlyos elhatározásra, hogy ilyen helyzetben ország-világ előtt megmutassuk: a párt legszűkebb vezető szervében és a kormányon belül a kommunisták között nincs egység. Ez súlyos és roppant felelős lépés ilyen körülmények között. Vita természetesen folyt. Például az MDP-t likvidáló határozat kérdésében az történt, hogy körülbelül másfél napig vitatkoztunk. Amikor a javaslat felvetődött — négyen vagyunk most itt, akik akkor ott voltunk mint elnökségi tagok —, mind a négyen ellene szólaltunk fel. És a másfél nap folyamán aztán olyan változások történtek, hogy elkezdtük ezt a megbeszélést hatan, itt a Parlament valamelyik szobájában, és a végén befejeztük körülbelül 35-en. A végén már nem lehetett fölismerni, hogy ki politikai bizottsági tag és ki nem. Természetesen a külső nyomás mindenféle eszközét alkalmazták. Lukács György elvtárs is ötpercenként sürgetett, mondván, hogy valamelyik egyetemen együtt ülnek és már várnak a telefonra, s ha mi nem határozzuk el egy új kommunista párt megalakítását, akkor ott elhatározzák nélkülünk egy másik kommunista párt létre-

hozását. És így tovább. Másfél napig vitatkoztunk, míg végül belementünk ebbe a határozatba.

Hasonló vita volt a semlegesség és a varsói szerződés kérdésében. Dobi elvtárs ezt a parlamentben már említette. Erről is egy álló napig folyt a vita. Egy álló napig csak azért kellett harcolni, hogy semmi szín alatt ne hozzanak döntést — amit egyszerű szavazattöbbséggel keresztülvittek volna —, amíg legalább a Budapesten tartózkodó szovjet nagykövettel nem tárgyal a kormány ebben a kérdésben. És ez így ment számtalan esetben.

Miért mondom én mindezt itt el? A mi Központi Vezetőségünk döntését nem teszi jóvá az a körülmény, miszerint 24-ére virradó éjjel még nem lehetett tudni, hogy Nagy Imre már nem kommunista, hogy Nagy Imre már az ellenség táborába ment át. A mi későbbi döntéseinket nem menti, hogy milyen körülmények között születtek azok. De szükségesnek tartom, hogy az elvtársak ismerjék a történteket, lássák, mi volt a valóságos helyzet, hogy megérthessék azt is, ami később történt. Itt a párt vezető szerveiben, a kormányban és az Elnöki Tanácsban is volt azért néhány ember, aki látta, hogy a dolgok valahogy nem a népköztársaság megmentésének, hanem megsemmisítésének irányába mennek. S ezért elérkezett az az időpont — amikor elkezdődött a nyílt fehérterror és kezdték lemészárolni a kommunistákat —, amikor többé már nem lehetett várni a szakítással. Ehhez mindjárt hozzáfűzhetem: bár előbb szakítottunk volna!

A szakítás időpontja részünkről november elsején következett be. November elsején én Nagy Imréékkel megszakítottam az összeköttetést, habár ők még 2-án vagy 3-án egy kormánylistán az én nevemet is feltüntették. Ők már akkor régen nyomoztattak utánam és kutatták, hol is vagyok. A többiek, Münnich elvtárs és mások is azt tették, amit én. November 2-án mi már részben közvetve, részben közvetlenül megkezdtük a tárgyalást a szovjet elvtársakkal, a népi demokratikus országok vezetőivel és a nemzetközi munkásmozgalom más vezetőivel arról, hogy az ellenforradalom ellen fel kell venni a harcot, s arról, hogy ebben milyen támogatást nyújtanak a Magyar Népköztársaságnak. Ezek a tárgyalások 2-án megkezdődtek, 3-án készen volt az elhatározás, és hogy semmi időt ne veszítsünk, november 4-én megindult a támadás, mert minden nap derék

kommunisták és hű magyar hazafiak százainak az életébe került. Amikor mi erre az elhatározásra jutottunk, célunk az volt, hogy az ellenforradalmat fegyverrel leverjük, helyreállítsuk a népköztársaság alkotmányos rendjét. El kellett hárítanunk az ország belügyeibe való imperialista beavatkozást, mert az imperialisták emberei már itt Budapesten nyíltan jöttek-mentek, grasszáltak. Az angol katonai attasé és a többiek beavatkoztak a magyar belügyekbe; az Egyesült Államok budapesti követsége két rádióállomást állított fel a felkelés szolgálatára, és mindarról, ami Budapesten történt, ha arra propaganda-szempontból szükség volt, perceken belül informálni tudták a Szabad Európa Rádiót és a többi ellenséges rádióadót. Ezt is el kellett hárítani. És magától értetődően újjá kellett szervezni a pártot, mert párt nélkül nem lehet a népköztársaság ügyét megvédeni. Ezek voltak a célkitűzéseink.

Ezek megvalósításhoz szükséges volt olyan új pártvezetőség megszervezése, amelyből természetesen ki vannak rekesztve a Nagy Imre-féle árulók. Szükség volt olyan új kormány létrehozására, amelyből ugyancsak ki vannak rekesztve a Nagy Imre-féle árulók. Ezt azért kell itt ismét tárgyalnunk, hogy megmondjuk az elvtársaknak, amit egyébként is tudnak: hogy annak a pártvezetőségnek a létrehozása nem egészen a kongresszusi szabályok szerint történt. A párt szervezeti szabályzata szent és nagy dolog, elvtársak, de úgy gondolom, a szervezeti szabályzat azért van, hogy a szocialista forradalom ügyét védelmezze. És önöknek kell elbírálni, hogy bár azokban az órákban nekünk szervezeti szabályzatunk nem volt, és mégis megszerveztük ezt a pártvezetőséget, helyes volt-e ez? A kormány megalakításának a helyességét itt külön kérdésként azért nem vetjük fel, mert az ország törvényes rendje helyreállításának utolsó aktusaként ezt a kérdést az országgyűlés elé vittük, és ott a magyar nép képviselői azt egyetlen ellenszavazat nélkül jóváhagyták. A mi pártvezetőségünk és az új kormány létrehozása természetesen csak a munka kezdetét jelentette. Politikai vonalunkhoz hozzátartozott az, hogy a magyar munkásosztály és a magyar dolgozó nép szocializmushoz hű tömegeihez fordulunk és proletár internacionalista segítséget kérünk a Szovjetuniótól, a szocialista tábortól és a többi testvéri kommunista és munkáspárttól. Mert elveinkhez tartozott és célkitűzéseinkből adó-

dott, hogy a népi hatalomért a néppel együtt kell harcolni, és a nemzetközi imperializmus ellen a nemzetközi proletárszolidaritás erejével kell a harcot felvenni.

Röviden szeretnék szólni arról a kollektíváról, amely a párt és a kormány vezetésében dolgozott ebben az időszakban, és azokról a körülményekről, amelyek között a munkáját végezte. Félreértés ne essék, mi semmiféle olyan tévedésben nem élünk, hogy minden, amit csináltunk, az tökéletes volt, hogy abban hiba nem volt. Mi, akik itt a vezetésben dolgozunk, mi tudjuk a legjobban, hogy hol hibáztunk, hol késtünk, hol kellett javítani és így tovább; és ha a körülményekre utalok, amelyek között dolgoztunk, ezt más okból teszem. Nekünk az utóbbi időszakban, mióta a viszonyok úgy általában konszolidálódtak és a párt élete a normális mederbe kezd visszatérni, sok szigorú kritikusunk támadt. Ezek megállapítják, hogy például novemberben az egyik rendelkezés nem volt helyes, vagy hogy decemberben volt a „Népszabadság"-ban egy rossz cikk és így tovább. Többek között rámutatnak olyan létező, tényleg megoldásra váró kérdésekre, amelyek még máig sincsenek megoldva. De azért, elvtársak, ne feledkezzenek meg a következőkről: hogyan szedtük mi össze az erőinket? Megmondom. Azok közül szedtük össze ezt az erőt, akik kéznél voltak. Aki élt, megvolt: no gyerünk, elvtársak, munkára. És november 11-én megtartottuk Központi Bizottságunk első ülését, ahol már megjelent a Központi Bizottság mind a 23, akkor meglevő tagja. És ezen a központi bizottsági ülésen emlékezetem szerint négy elvtárs, akik — feltételezhetően teljes jóhiszeműséggel — a következőket javasolták: kezdjünk tárgyalni a jugoszláv követségen ülő Nagy Imre-csoporttal és egyezzünk meg velük, mert a mi bázisunk szűk. Felmerült még olyan elgondolás is, amely szerint Nagy Imrének meg kellene engedni, hogy egy önálló parasztpártot alakítson, és így két párt lenne az országban, az MSZMP és valamilyen Nagy Imre-féle parasztpárt.

Hadd hozzak fel egy további példát annak szemléltetésére, hogyan mentek a dolgok. Mi fölvetettük februárban, hogy szükség lenne egy kommunista ifjúsági szövetségre. Ezt mi vetettük föl, az idősebb korosztály. Tudtuk, hogy akkori helyzetünkben egy kommunista ifjúsági szövetség létrehozásáért éles harcot kell folytatni az ifjúság

körében. De abból a meggondolásból indultunk ki, hogy a mi számunkra még mindig jobb lesz, ha lesz egy kommunista ifjúsági szövetség több vagy kevesebb taggal — de azokról tudjuk, hogy egyetértenek a kommunista elvekkel —, mintha nekünk csak olyan ifjúsági szervezeteink lesznek — egyetemi, középiskolás meg parasztifjúsági egyesületek —, amelyek ugyan tagjaik közé szervezhetik az összes fiatalokat, de senki nem tudja, hogy azt a szervezetet a burzsoázia vagy a proletariátus vezeti-e, és a szocialista forradalom hívei-e vagy pedig az ellenforradalmi felkelésé. Amikor mi ezt fölvetettük, akkor az ifjúság között dolgozó 5—6 vezető elvtársnak véleménye majdnem fele-fele arányban megoszlott. Voltak olyan aggályok, hogy nem fogja-e tőlünk még jobban elriasztani a fiatalokat az, ha mi kommunista ifjúsági szövetséget szervezünk?

Ezeket a kérdéseket azért említem meg elvtársak, mert nekünk szükségünk van a pártértekezlet bizalmára és támogatására. Amit nem jól csináltunk, mondják meg az elvtársak, hogy aztán jobban csináljuk, vagy tudjuk, mit kell kijavítani. De szükséges és kívánatos volna, ha megerősítést nyernénk abban, hogy a követett fő vonal helyes-e, hogy mi helyesen válaszoltunk-e például november 11-én, amikor azt mondtuk az elvtársaknak, hogy az ellenséggel nem állunk oda alkudozni és az árulókkal nem tárgyalunk s éppen ezért fognak majd minket a tömegek támogatni. *(Taps.)* Az ifjúsági szövetséget illetően pedig azóta már azt hiszem, az élet igazolt minket. Azok a fiatal elvtársak is megnyugodtak, akiknek annak idején aggályaik voltak, s belátták, hogy igenis „meg lehet ijeszteni" az ifjúságot egy kommunista szövetséggel, és nem is ijed meg olyan nagyon tőle!

Ehhez a kérdéscsoporthoz tartozik — és ez is igen fontos kérdés —, hogy mi nem vontuk be a vezetésbe a régi vezetők közül azokat az elvtársakat, akik úgy voltak ismeretesek a közvélemény előtt is, és előttünk is, mint akik részesei a dogmatikus és szektás hibáknak. Mi személyileg valamennyiüket tisztességes embernek és kommunistának tartjuk, akik közül egyesek gyorsabban, mások kevésbé gyorsan tudnak megszabadulni a régi hibáiktól. Nekünk az volt az álláspontunk, hogy most ne legyenek a mi pártunk vezetőségében olyan emberek vagy olyan csoportok, akiket vagy amelyeket a régi

hibák terhelnek, és ne legyünk kitéve annak a veszélynek, hogy hol jobbra, hol balra rángatnak minket. Szükséges, hogy az elvtársak ebben a kérdésben is megmondják a véleményüket, annál is inkább, mert ugyancsak az utóbbi időben különféle dolgokkal és különféle okokból elégedetlen elvtársak, persze nem nyíltan üléseken és gyűléseken, hanem elvtársi beszélgetések keretében vádként emlegetik a jelenlegi vezetéssel szemben azt, hogy a régi vezetőket távoltartottuk, és szerintük ez nem válik a párt javára. Mi abban a meggyőződésben élünk, hogy ez így jó a pártnak, ahogy most van, és jó ez azért is, elvtársak, mert — ezt nyugodtan merem állítani — jelenleg a pártvezetésben dolgozók olyan emberek, akik nem a pozíciót keresték. Olyan elvtársak ezek, akik a lelkiismeretük szavára hallgatva, kézbevettek feladatokat, mert úgy érezték, hogy ha valamikor kommunistákká lettek, akkor most meg kell mutatniuk, hogy valóban azok. Nem szívességből vállaltunk funkciót, hanem kommunista kötelességünknek tartottuk, hogy ellássuk funkcióinkat. Azt akarom ezzel mondani, hogy ha eljön a nap, amikor azt mondják a pártban: „te nem jól dolgozol, hasznosabb lesz, ha félreállsz", hát mi nem ragaszkodunk majd a pozíciókhoz. Ezt jó, ha az elvtársak tudják. Akik ma a vezetésben vannak, azok nem a hatalom mániákusai, és nem valamiféle hatalmi okokból rekesztettek ki egyeseket a munka újjászervezésekor, hanem mert az ügy érdekéről volt szó. És ha az elvtársak ezzel egyetértenek, akkor a pártot ezután is így kell vezetni.

Kedves elvtársak! Amikor a Központi Bizottság politikai vonalának megerősítését és jóváhagyását várjuk ettől a pártértekezlettől, utalni kell arra, hogy ez a vonal nem elméleti elképzelésekből áll, hanem nehéz körülmények között a gyakorlatban megvalósított politikai vonalról van szó, amelynek a helyességét és gyengeségét le lehet mérni és meg lehet ítélni. Ezért kell röviden szólnom eredményeinkről.

Ami az eredményeket illeti, a döntő az, hogy az ellenforradalom erői részben megsemmisültek a fegyveres harcban, részben ártalmatlanná vannak téve és az igazságügyi szervek kezén vannak, részben kiűzettek az országból, s végül egy részük illegalitásba szorult. De ami tény, az tény: az ellenforradalomnak ma Magyarországon nincs hatalom a kezében. Ez az alapvető. Az állam erői,

a néphatalmi szervek, az országgyűlés, a tanácsok, az igazgatási szervek, a minisztériumok, az ipari és kereskedelmi irányító szervek, a fegyveres erők, a hadsereg, a belügyi szervek újjá lettek szervezve, vagy — például a hadseregnél — a szervezés a felfejlesztési terv szerint folyamatban van. Feltétlenül meg kell emlékezni arról, hogy tiszteletre méltó, nagy érdemeik vannak azoknak az elvtársaknak — legyenek volt államvédelmiek, honvédek, rendőrök vagy úgynevezett civil kommunisták —, akik a pártnak az ellenforradalommal szemben vívott harcában a karhatalmi egységekbe tömörülve, fegyverrel védték a magyar néphatalmat. Ugyanígy meg kell azt is mondani, hogy a jelenlegi közbiztonságnak és rendnek s az állam fegyveres erejének nagyon fontos tényezője a munkásőrség. Azt tartjuk, hogy a munkásőrség megszervezése is helyes kezdeményezés volt. A munkásőrségbe tömörült elvtársak önként vállalják, hogy fegyverrel is őrködnek szocialista eredményeink védelmén, s a munkásőrség részét, méghozzá teljesen egyenjogú részét képezi a Magyar Népköztársaság fegyveres erejének, amely jelenleg a honvédségből, a Belügyminisztérium fegyveres erőiből és a munkásőrségből áll.

Ugyancsak eredmények vannak a termelés helyreállítása terén. A magyar népgazdaság alapjában véve helyre van állítva — bár nem mentes egyes hibáktól, amelyekről még lesz szó. Szocialista iparunkat, kereskedelmünket megőriztük, mezőgazdaságunk szocialista része — ha a termelőszövetkezetek nem is töretlenül és hiány nélkül — alapjában véve él és fejlődik. És külön meg kell mondani, hogy a termelőszövetkezetek ís sikerrel kiállták az ellenforradalmi vihart, olyan körülmények között, amikor nemcsak hogy presszió nem érvényesült irányukba, hanem amikor csak az ellenforradalom gyakorolt rájuk nyomást. Ilyen időszakban álltak helyt, és a felbomlottak közül több mint 1100 ilyen körülmények között szerveződött újjá. A központi szervek pedig még azt a segítséget sem tudták nekik megadni, amire a termelőszövetkezetek az állami és a pártszervektől jogosan igényt támasztottak.

Az eredmények közé tartozik az is, hogy az ország életében a kulturális, közoktatási, tudományos és a többi intézmények és szervek is helyreálltak. A „Der Abend" című bécsi lap október 31-i cikkében azt írta, hogy „mire lemegy a nap, könnyen lehet, hogy

a Magyar Népköztársaság nem létezik már". Hát most mindenesetre elmondhatjuk, hogy a nap azóta már sokszor lement és föl is kelt, s a Magyar Népköztársaság itt van, létezik és az ellenforradalmi támadás viharában megedződött, sőt bizonyos vonásokban most erősebb is, mint a támadást közvetlenül megelőző időszakban volt. És ha jól dolgozunk, még erősebb lesz, és akkor ilyesfajta ellenforradalmi támadást itt többé nem fognak tudni szervezni népi hatalmunk ellen.

Az eredmények között kell természetesen megemlíteni a magyar munkásosztály és a magyar nép fő harci fegyverének, a pártnak az újjászervezését. Ismeretes, hogy pártunknak június 1-én kerek számban 346 000 tagja volt. A párt 346 000 tagja közül körülbelül 57% a munkás-párttag, az össz-párttagságnak kb. 30%-a a termelésben dolgozó munkás, 16,7%-a a paraszti tagság. A párt szociális összetétele tehát jónak nevezhető. A Kommunista Ifjúsági Szövetség, amelynek a szervezése mindössze három hónappal ezelőtt kezdődött meg, június 15-én valamivel több mint 110 000 tagot számlált. Ha a pártnak és a párt ifjúsági szervezetének újjászervezését nézzük, akkor itt is emlékeznünk kell arra, amit az úgynevezett Szabad Európa Rádió egyik november 1-i adásában gúnyosan kérdezett, hogy hol van a párt? Hát mi a Szabad Európa Rádiónak is, a hazai reakciónak is, a nemzetközi imperializmusnak is tudunk válaszolni erre a november 1-i kérdésre. Megmondhatjuk, hogy a párt itt van. A magyar munkásosztály forradalmi pártja él és betölti funkcióját, vezeti a munkásosztályt, vezeti a népet, védi a népköztársaságot és irányítja a szocialista társadalom felépítésének nagy és szép munkáját. *(Ütemes taps és kiáltás: Éljen a párt!)* Mielőtt lezárnánk a kérdéseknek ezt a sorát, amelyekben a megtett útról beszélünk, le kell szögeznünk, hogy az eredmények a következőknek köszönhetők:

1. A párt következetes marxista—leninista irányvonalának, és annak, hogy a párt vezeti a párton kívüli tömegeket;

2. a munkásosztály és a dolgozó tömegek támogatásának;

3. a Szovjetunió, a szocialista tábor, a nemzetközi munkásmozgalom internacionalista támogatásának.

Ezzel elvtársak, én befejezem a beszámolónak azt a részét, amellyel megpróbáltam megindokolni a Központi Bizottság

politikai irányvonalát. Kérem a felszólalókat, hogy mondják meg véleményüket erről a politikai irányvonalról. Erősítsék meg ezt az irányvonalat úgy is, hogy egészítsék ki olyan vonásokkal, amelyek esetleg ebből a politikai irányvonalból hiányzanak, és úgy is, hogy hagyják jóvá. Mondják meg, hogy egyetértenek-e ezzel a vonallal és készek-e ezt támogatni.

A PÁRT JELENLEGI HELYZETE ÉS FELADATAI

Kedves elvtársak! A párt jelenlegi helyzetében további munkánk szempontjából vannak kedvező és kedvezőtlen tényezők. Az ellenforradalom erői szét vannak verve, de teljesen nem semmisültek meg. Az itthon élő burzsoák, kiszolgálóik és a nemzetközi imperialista reakció erői vereséget szenvedtek, de nem mondanak le céljaikról, és ami a nemzetközi imperializmust illeti, annak az erői is megvannak. Győzött hazánkban a szocialista forradalom ügye, az ellenség visszavonulóban, a nép, a munkásosztály, a párt előnyomulásban van. Ez a helyzet kedvező vonása. De ezt a győzelmet még biztosítani kell, mert helyzetünk kedvezőtlen vonásai közé tartozik, hogy az ellenség erői jelentékeny részben még megvannak, az imperializmus provokál és támad. Elég itt csak a neveket felsorolni: az egyiptomi kérdést, Algériát, Jordániát, Dél-Koreát említeni, ahol most megszegték a fegyverszüneti egyezményt és számos más területet, ahol az imperializmus provokál. Jelenleg idehaza az ellenforradalmárok rendezik a soraikat, szervezik az erejüket, és a korábbi években alkalmazott módszerekkel harcolnak rendszerünk ellen. Ide tartozik a rémhírek terjesztése, ide tartozik, hogy a párt egységén keresik a repedést, megint kezdik osztályozni a párt funkcionáriusait: ki milyen oldali, ki kire támaszkodik; híresztelik, hogy a kommunisták között harc dúl, nincs egység — tehát elővették a sok éve ismert módszereket. Az aknamunkához tartozik természetesen a különböző szabotázsok, így gazdasági szabotázsok és provokációk előkészítése és egyebek. Az imperializmus felderítő és aknamunkát is folytat hazánkban, diplomáciai és propaganda-nyomás alá veszi Magyarországot. Elég csak utalni az ENSZ úgynevezett ötös bizott-

ságára, ennek a jelentése körül csapott lármára és így tovább. Az imperialisták felkarolták a hazaárulókat, támogatják, pénzelik őket, szervezetet, rádiót bocsátanak a rendelkezésükre, igyekeznek őket az ENSZ-ben és más különböző fórumokon szóhoz juttatni. Tehát ilyen kedvezőtlen tényezők is vannak jelenlegi helyzetünkben. Az állam megerősödött, de még nem elég erős. Az ellenforradalmi támadás, a felkelés okozta megrázkódtatás következtében bizonyos lazaságok vannak az állam erejében, még a fegyveres erőkben is, és ezeket a lazaságokat még nem küszöböltük ki. Nem elég szilárd még a fegyelem, a széles értelemben vett állami fegyelem, így a munka-, az adófizetési fegyelem stb. Még sokat kell dolgozni, míg minden téren megfelelő rendezettséget érünk el.

Bizonyos értelemben el lehet mondani a fentieket a pártról is. Nyugodtan mondhatjuk, hogy a párt egységes és aktív. De ugyanakkor a párt életében sem múlt el nyomtalanul a megrázkódtatás, és a pártélet bizonyos elemi rendje, fegyelme még sok kívánni valót hagy maga után. Ugyanakkor, és ezt mint nagyon fontos kérdést ajánlom a pártértekezlet figyelmébe, elbizakodottság jelentkezik a pártban is, s a szocialista forradalom ügyéhez hű tömegekben is. Jelenleg ez a legfőbb veszély, mert ez az elbizakodottság magával hozza, hogy tompul az éberség az ellenséggel szemben, és csökken a törekvés a tömegek támogatásának megnyerésére. Az, hogy az állam elemi rendje helyreállott, hogy a mi saját erőink jelentkeznek, olyan illúziókat kelt a párttagságban, pártfunkcionáriusainkban, de még a velünk rokonszenvező pártonkívüliekben is, mintha az ellenforradalmi támadás nem most 7—8 hónappal, hanem 7—8 évvel ezelőtt lett volna. Úgyhogy a legfőbb követelmény most: ezt az elbizakodottságot leküzdeni.

Meg kell azt is mondani, hogy mutatkozik bizonyos feledékenység is a múlt hibáival szemben. A párt hibáival szemben általában is, és külön-külön az egyes elvtársak hibáival szemben is. Ezeket a dolgokat, elvtársak, jól végig kell gondolni. Az elmúlt hónapokban bizonyos belső viszályok jelei is mutatkoztak az elvtársak között. Olyan viszályok, amelyek nem elvi alapon jelentkeznek, nem egyes személyek elvi alapon nyugvó bírálatát jelentik, hanem egyszerűen civakodásnak és vitának nevezhetők. Az elmúlt napokban a Központi Bizottság ülésén Cservenka elvtársnő elmondott egy érdekes

epizódot. Az elvtársnő szemtanúja volt az utcán 10—12 éves gyerekek verekedésének. Arra jött egy felnőtt és tréfásan azt mondta a gyerekeknek: gyerekek, ne veszekedjetek, legalább mi, pártonkívüliek tartsunk össze! Elvtársak, ebben a megjegyzésben a nép kritikája jelentkezik a kommunisták egy részének jelenlegi, nem helyes magatartásával szemben. Ide tartozik az is, hogy egy Nógrád megyei mérnök felutazott Budapestre a pártközpontba, beszélt az elvtársakkal, s azt mondta, hogy bár nem volt soha párttag, ma sem az, de ő úgy gondolja, hogy az ország érdekei szempontjából káros, amit most lát a kommunisták egymás közötti civakodásában. Ezek az észrevételek fontos figyelmeztetések számunkra.

A múlt hibáival kapcsolatos feledékenységet elősegíti a mi jelenlegi sajátságos helyzetünk. Most olyan helyzet van, elvtársak, hogy felszínesen gondolkodó emberek, — akármiyen hibákat is követtek el — könnyen mondhatják, hogy nekik mindig igazuk volt. Mire gondolok itt? Mondjuk, vannak olyan elvtársak, akik korábban jó alaposan ludasak voltak bizonyos dogmatikus, szektás hibákban. Ha ezek az elvtársak felszínesen gondolkodnak, minden további nélkül mondhatják, hogy ugye, nekünk igazunk volt, mert mi mindig megmondtuk, hogy ezek a Nagy Imréék tönkre fogják tenni a pártot. Ez így magában véve igaz is, de a saját hibájukról elfeledkeznek, ez pedig nem jó. Megint más elvtársak, akik egy kicsit vagy talán nagyon is ludasak — bár nem bűnösek — a revizionizmusban, az osztályellenséggel való megalkuvásban, azok is mondhatnak ilyesmiket: ugye megmondtuk, hogy az a régi, dogmatikus, szektás vezetés hova fogja juttatni a pártot és az országot! Szóval a mi helyzetünk lehetőséget ad lelkiismeretlen embereknek arra, hogy a régi hibáikat elfelejtsék és letagadják. Ezt egyes emberek megtehetik — bár természetesen, őket sem lehet ebben a felfogásban meghagyni, elvtársiasan meg kell bírálni és ki kell józanítani őket —, de a párt ezt nem teheti meg! És én azt hiszem, hogy jelenleg a párt tagjainak és még inkább a funkcionáriusainak az a kötelességük, hogy most és még nagyon sokáig állandóan szemük előtt legyenek azok a szörnyű napok, és ne felejtsék el, mit élt át a párt és a nép október 23-a és november 4-e között!

Ne felejtsék el azokat a tanulságokat, amelyek a revizionizmusból, a megalkuvásból, az osztályárulásból adódnak, de azokat a hibákat sem, amelyek a szektás politikából és a tömegektől való elszakadásból erednek. Van persze, elvtársak, ebben a személyi intrikában jelentkező elvtelen vitában olyasmi is, hogy osztozunk az eredményeken és a dicsőségen. Mi azt ajánljuk párttagságunknak, hogy örüljön az eredményeknek, de ne felejtse el, hogy nemcsak a magunk erejéből, hanem a nemzetközi proletariátus segítségével értük el azokat. A dicsőségen osztozkodni viszont még korai. Nem tudom, hogy egy, két vagy három esztendő múlva ildomos lesz-e, helyes lesz-e, hogy a dicsőségen mi kommunisták egymás között osztozkodjunk, de jelenleg — ismétlem — ez még nagyon korai.

Amikor tehát feladatainkat vizsgáljuk, igen nagy szükség van arra, hogy leszámoljunk az elbizakodottsággal, reálisan mérjük fel az eredményeket, és minden egyes kérdést abból az alapvető szempontból ítéljünk meg, hogy mindenek előtt való a proletariátus diktatúrájának erősítése. Minden kérdéssel így kell foglalkozni. Első feladatunk a proletárdiktatúra, a munkás-paraszt állam erősítése. Ez megkívánja annak a fő elvnek maradéktalan érvényesítését, hogy hazánkban jog, szabadság és demokrácia jusson osztályrészül a dolgozó népnek, és ne legyen szabadság a nép ellenségeinek. Ez a mi hatalmunk megerősítésének ebben az időszakban a legfőbb elve, amit maradéktalanul érvényesíteni kell. Különösen fontos számunkra, hogy a proletárdiktatúra legfőbb politikai alapját: a munkás-paraszt szövetséget erősítsük.

Szeretnék röviden elvileg és a múltba visszatekintve foglalkozni a munkás-paraszt szövetséggel. Hazánkban e szövetség a párt megalakulása óta mindig jelentős politikai erőként létezett. Ennek a szövetségnek a közvetlen célkitűzése, a kerete, hogy kikre, milyen rétegekre terjed ki — változó, mert mindig a helyzettől függ.

1919-ben a munkásosztály a szegényparasztsággal szövetségben, és a falusi burzsoázia, a kulákság ellen harcolva kivívta a proletárdiktatúrát. A Horthy-rendszer alatt a párt harca más közvetlen célokért folyt, és szélesebben értelmezett munkás-paraszt szövetség megvalósítása volt a feladat. A Horthy-rendszer idején a munkás-paraszt szövetség közvetlen célkitűzése a demokratikus követelések megvalósítása volt, tehát nem a munkáshatalom megvalósítása.

Ennélfogva a munkás-paraszt szövetség a parasztság nagy részére kiterjedt; a második világháború időszakában pedig arra törekedtünk, hogy a munkásosztály a szegény- és középparasztság mellett a falusi burzsoáziával, a kuláksággal is szövetségben legyen, például a német megszállók elleni harcban, az alapvető demokratikus reformok kérdésében. A felszabadulás után, 1945-ben — amint ismeretes — a párt politikája arra irányult, hogy a munkás-paraszt szövetség tömörítse a szegényparasztságot és a középparasztságot, és semlegesítse a kulákságot. Emlékezzenek csak vissza a földreform-célkitűzéseinkre, amikor 200 holdban jelöltük meg a kisajátítás alsó határát. Ez azt jelentette, hogy a földreformért a harcot mi nem a kulákság ellen akartuk megvívni, hanem a szegényparasztsággal és a középparasztsággal szövetségben és a kulákságot semlegesítve. Ez volt a földreform végrehajtásakor. Utána — emlékezhetnek rá — együtt tudtunk haladni a középparasztsággal, a kulákságot pedig semlegesítettük, sőt bizonyos mértékben mellettünk állt, amikor csak a kulcsipar vagy a három legnagyobb gyár és a bányaipar államosításáról volt szó. Később, amikor törekvéseink teljesen szocialista jellegűekké váltak, tehát az ipar államosítása, a mezőgazdaság szocialista átszervezése vált célkitűzéssé, akkor ez az osztályszövetség természetesen kiterjedésében is módosult, és a párt fő bázisa a szegényparasztság volt,ugyanakkor a párt törekedett a középparasztsággal való szövetségre, és harcolt a kulákság ellen. Itt ugyanis már a szocialista társadalom megvalósítása volt napirenden, amivel a kulákság — mint burzsoá kategória — természetesen nem értett egyet, hanem harcolt ellene. Én itt a dolognak csak az elvi részét vetem fel, mert ezt kell látnunk, nem pedig azt, hogy milyen mértékben sikerült ezt megvalósítanunk. Jelenleg a munkás-paraszt szövetség megerősítésén azt értjük, hogy a munkásság a parasztság szegényparaszti és középparaszti részével, elsősorban a termelőszövetkezeti parasztsággal szövetségben a szocialista társadalom felépítéséért harcol. Tehát elvi harcot kell folytatni azok ellen a helytelen, revizionista nézetek ellen, amelyeket ennek a szövetségnek a kérdésébe megint éppen a Nagy Imre-csoport vitt bele az utóbbi években. Náluk elveszett a munkás-paraszt szövetségből az osztályszemlélet, és ez az ismert hibákban jelentkezett.

Nézzük meg, hogy fejlődött ez a szövetség? Azt gondolom, hogy a munkás-paraszt szövetség erősödött az 1945—1949-es években a földreform kiharcolása, a szocialista ipar létrehozása közepette, erősödött e vívmányok megvédésének időszakában, például, amikor 1946-ban a kiosztott földet meg kellett védeni, egészen a hatalom meghódításának időpontjáig. Utána ebben a szövetségben is jelentkezett lazulás, mégpedig két oknál fogva. Egyrészt a falu szocialista átalakításának munkájában alkalmazott helytelen módszerek miatt (itt az erőszakra, nyomásra és hasonlókra gondolok), másrészt a begyűjtési rendszer hibái miatt. Tehát nem önmagában azért, mert bevezettük a begyűjtési rendszert, hanem a begyűjtési rendszer hibái miatt. Hiszen a begyűjtési ár és általában a begyűjtési rendszer alkalmazása olyan volt, hogy az végső fokon tarthatatlanná vált, s komoly lazulást idézett elő a munkás-paraszt szövetségben. Ebben szerepet játszottak bizonyos hibák is, amelyek a törvényesség megsértése terén mutatkoztak.

És végül, hogyan is áll ez a dolog jelenleg? Jelenleg a munkás-paraszt szövetség a valóságban is erősödött az októberi ellenforradalmi felkelés következtében, azonkívül nagyon kedvező feltételeket nyert ahhoz, hogy most a legközelebbi esztendőkben még tovább erősödjön. Kiküszöbölődtek, megszűntek azok a hibák, amelyek korábban megvoltak — a termelőszövetkezeti mozgalom keretében az erőszakos módszerek, a begyűjtési rendszer hibái, a törvényesség megsértése —, és hatni kezdtek azok a tényezők, amelyek az alapvető vívmányok közös védelmezésében jelentkeztek az ellenforradalmi támadás időszakában. Az is fontos momentum, hogy a falun a tömegek számára bizonyos tekintetben hamarabb felismerhetően jelentkezett az ellenforradalmi támadás, mint a városokban vagy Budapesten. Budapesten az, hogy Losonczy-féle figurák léptek fel, szélesebb tömegeket is megzavart, és akadályozott annak felismerésében, hogy itt ellenforradalmi támadásról van szó. Falun az ellenforradalom azonnal nyersebben és leplezetlenebbül jelentkezett, mert ugye, ha a faluban a volt járási szolgabíró felbukkan, vagy a csendőr felteszi a fejére a 12 évig dugdosott kakastollas kalapját, ott minden paraszt megérti, hogy nem a szocializmus valamiféle reformjáról van szó, hanem a régi, horthysta feudális-kapitalista világ jelentkezéséről. A parasztság

látja és becsüli azokat a lépéseket, amelyeket a párt részben a hibák kijavítása, de még inkább az alapvető vívmányok védelme érdekében tett, és döntő többsége helyesli ezeket a lépéseket. Ezért most közelebb került a párt által vezetett munkásosztályhoz, mint az ellenforradalmi lázadást megelőző időszakban volt. Ha a proletariátus diktatúráját erősíteni kívánjuk — és a pártnak most ez a központi célja és feladata —, akkor annak elengedhetetlen része a munkás-paraszt szövetség erősítése. A proletariátus diktatúrájának erősítéséhez hozzátartozik a munkás-paraszt szövetség érvényesülése olyan vonalon is, hogy bár a hatalmat a munkásosztály tartja a kezében, az a munkás-paraszt szövetségen nyugszik, és a munkásosztály a hatalom gyakorlásába bevonja a parasztság legjobb erőit. Ez igen fontos dolog. Ez azt jelenti, hogy bár a proletariátus diktatúrájáról van szó, népköztársaságunk államhatalmi, államigazgatási és más szerveibe a parasztság leghaladóbb, legjobb képviselőit be kell vonni. Ez részben így van most is, hiszen a tanácstagok, az országgyűlési képviselők között és más helyeken, például a katonatisztek között, a parasztság legjobb elemei nem kis számban szerepelnek. De a jövőben is törekednünk kell arra, hogy a hatalom gyakorlásába bevonjuk a dolgozó parasztok legjobbjait.

A népi hatalom erősítése ma megköveteli az ellenforradalom erőivel szembeni következetes harcot. Ami az ellenforradalommal szembeni harcot illeti, az első követelmény az éberség. Éberség a párt, a munkásosztály, az egész nép részéről. Tehát a párt feladata fenntartani, nem engedni ellanyhulni az éberséget az ellenséggel szemben. A népi hatalom erősítéséhez hozzátartozik az ellenség elleni közvetlen és konkrét harc is. De hogy az ellenséget állhatatosan és következetesen üthessük, annak feltétele, hogy a párton belül leküzdjük azt, ami az ellenség elleni következetes harcnak az akadálya lehet. Az ellenséggel szemben szükséges harcnak ilyen akadályai a párton belül jelenleg a revizionista nézetek maradványai és a revizionista nézetekből fakadóan az ellenséggel való megalkuvás politikájának maradványai. Ezek a pártban most fellelhetők. S ezek ellen kell elsősorban harcolni ahhoz, hogy az országban az osztályellenség ellen általában sikerrel lehessen harcolni. Ami magát az osztályellenséget illeti, azt hiszem, hogy

itt a legmegfelelőbb számunkra a nagy humanista proletárírónak, Gorkijnak az a tézise, amelyben elég határozottan és érthetően azt mondta, hogy az osztályharcban és általában a proletariátus harcában az ellenséget — ha nem teszi le a fegyvert — meg kell semmisíteni. Ehhez hozzátartozik, hogy a bűnösöket meg kell büntetni. Bűnösökön természetszerűleg elsősorban azok az elemek értendők, akik sok évi ténykedésüknél fogva a nép ellenségei közé tartoznak. De a megbüntetendő ellenség közé tartoznak azok az árulók is, akik átmentek az ellenség táborába. *(Taps.)*

Az ellenséggel szembeni harchoz tartozik, hogy az ellenforradalomnak olyan elemeit, akik most ugyan törvénybe ütköző népellenes bűncselekményt nem követtek el, vagy ilyen rájuk nem bizonyítható, de beállítottságuk, magatartásuk és fellépésük arra vall, hogy — ha arra alkalom adódik — mindenkor készek ellenséges cselekményre a néppel szemben — az ilyen embereket szigorúan korlátozni kell. Ez a meggondolás vezetett minket arra, hogy újra intézményesítettük az internálást és a rendőri felügyeletet. Szükség van továbbá az ellenforradalmi elemek és a reakció elnyomása céljából olyan korlátozó intézkedésekre is, amelyeknek kidolgozása még csak részben történt meg, amelyeket még teljesebbé tenni és érvényesíteni kell, ez pedig a burzsoázia általános korlátozása. Feltétlenül szükség lesz arra, hogy bizonyos elemeket bizonyos jogoktól megfosszunk, bizonyos tisztségektől eltiltsunk, és ezt a legkülönbözőbb területeken érvényesítenünk kell. Tehát az osztályellenséget el kell nyomni és korlátozni kell. Ezt parancsolja számunkra a helyzet. Itt néha nagyon különös kérdések is fognak jelentkezni. Például a tapasztalat azt mutatja, hogy az összes gyárakba beépültek a deklasszált elemek, és ott mindenféle demagógiával befolyásra tettek szert a dolgozók elmaradottabb rétegei körében.

Mit lehet itt tenni? Az ilyesfajta deklasszált elemek léteznek. Ez ellen nem lehet mást tenni, mint hogy korlátozni kell őket, és ha rászolgáltak — büntetni. De igenis elképzelhető, és a tapasztalat alapján meg kell valósítanunk azt, hogy bizonyos üzemekben, mondjuk hadifontosságú, honvédelmi fontosságú üzemekben deklasszált elemek ne dolgozhassanak. *(Taps.)* Elképzelhető, hogy például olyan foglalkozási ágak gyakorlásától, amelyeknek katonai

jelentőségük is van, mint például a gépkocsivezetés, az októberi tapasztalatok alapján bizonyos kategóriákat eltiltsunk. *(Taps.)* Senki sem kötelez benünket arra, hogy a volt horthysta vezérkari őrnagyok meg századosok és hasonló elemek legyenek a tehergépkocsik vezetői, feketézzenek vagy manipuláljanak, és az első adandó alkalommal megszervezzék őket a népköztársaság elleni támadás szolgálatára.

Át kell tehát az egész rendszert gondolni. Ezzel kapcsolatban felvetődik a kérdés: hát ma rosszabb a helyzet, mint azelőtt volt? Erre mi nyugodtan válaszolhatjuk, hogy a párt és a nép álláspontja teljesen igazságos, mert a kihívás nem a párt és nem a nép részéről, hanem a burzsoá reakció részéről történt. *(Nagy taps.)* Ha ők a bőrükbe fértek volna és megbékéltek volna a rendszerrel, akkor nem szenvednék ezeket a korlátozásokat, de mivel nem fértek a bőrükbe, nem békéltek meg a rendszerrel, hanem a rendszer ellen támadtak, hát maguknak köszönjék azt, ha most a proletárdiktatúra retorzióval él.

Ami a büntetést illeti, elvtársak, nekünk nagyon kell vigyáznunk, hogy ítélkezéseink igazságosak legyenek. Szigorúak, de igazságosak. Nekünk a törvényesség mindkét oldalát be kell tartanunk. Azt is, hogy aki a törvény ellen támad, azt büntetés sújtsa, s azt is, hogy aki a törvényt betartja, azt a törvény védi. Mi semmiféle törvénytelen eszközt nem engedünk meg most sem és nem engedhetünk meg a jövőben sem. A törvényesség védelme a nép érdekeinek védelmét, a proletárdiktatúra védelmét jelenti. A büntetéseknél is igazságosnak kell lenni. Szigorú, de igazságos legyen az ítélkezés. El lehet mondani, hogy a mi igazságügyi szerveink most általában jól dolgoznak. Persze, mindenféle zökkenővel ment ez a dolog, mert novemberben bizony a bírók sem nagyon szívesen voltak szolidárisak a kormánnyal. Általában azt gondolták, a legjobb semmit sem csinálni, abból származik a legkisebb baj rájuk nézve. Aztán, amikor az ilyenkor szokásos döcögéssel nekilendültek — kicsit túl is csúsztak, s most megint valahogy helyre kell őket igazgatni. Most nincs olyan gyakorlat — s ez nem is lenne helyes —, hogy a bírókat utasítjuk: ezt és ezt ennyire és ennyire kell ítélni. De azt a segítséget, hogy a gyakorlatban szigorúan és elvi alapon megbíráljuk őket, mind az ügyészeknek, mind a bíróknak meg kell

kapniuk a párttól ahhoz, hogy munkájukat a jövőben helyes irányban tudják végezni.

A Központi Bizottság előtt is megtárgyaltuk, hogy a büntetésben olyan elvnek az érvényesítése is szükséges, amely szerint még a bűnt elkövetők, vagy jelenleg bűnös szövetkezésben részt vevők is bocsánatot nyerhetnek a rendszertől, ha jelentkeznek a hatóságnál és segítenek a bűnszövetkezetet felszámolni. Miért szükséges ez, elvtársak? Ez a mi sajátságos helyzetünkből adódik. Ez, persze, nem tízezreket érintő kérdés, de nagyon sokan tulajdonképpen csak belesodródtak az ellenforradalmi eseményekbe. S most maguk sem tudják, hogy amit elkövettek, amnesztia alá esik-e vagy sem. Ezért ellenforradalmi elemek lecsapnak rájuk, megzsarolják és belevonják őket mindenféle bűnös szövetkezésbe. Azt hiszem, helyesen szolgáljuk az állam érdekét, ha megbocsátunk olyanoknak, akik ugyan aktívan részt vettek az ellenforradalomban, de most önként jelentkeznek, segítenek felszámolni az ellenséges szervezkedést, s így igyekeznek jóvátenni bűnüket.

Nagyon fontos az ellenség elleni harcban, hogy a megtévedteket ne kezeljük ellenségként, mert akkor magunk növeljük az ellenség táborát. A megtévedteket nem büntetni, hanem segíteni kell, hogy visszataláljanak a helyes útra. Ez a munka megkívánja az állam védelmi szerveinek erősítését. Ide tartoznak elsősorban a belügyi szervek, az ügyészség, az igazságügyi szervek, másodsorban a hadsereg és egyéb szervek is. Ezeknek a szerveknek az erősítése a jelenlegi időszakban nem elsősorban számbeli növelést jelent — bár a hadsereget számbelileg is fejlesztenünk kell —, hanem azt jelenti, hogy nagyon alaposan használják fel a rendelkezésre álló tapasztalatokat, és javítsák munkájuk minőségét. Foglalkozzanak azonkívül nagyon sokat az állami fegyelem megszilárdításával, a fegyelmezett rend megteremtésével, mert e téren még lazaságok vannak.

Az ellenség elleni harcnak nagyon fontos része az ellenség politikai elszigetelése. A fegyveres ellenség megsemmisítése is könnyű, ha politikailag el van szigetelve. De rendkívül nehéz, ha politikailag nincs elszigetelve, és bizonyos tömegbázissal rendelkezik. Azt hiszem, ezt az elvtársak az októberi események menetében személyesen is tapasztalták. Az ellenség támadásának nagyon gyakori

módszere volt, hogy 50—60 ellenforradalmár, fegyvert elrejtve, 300—500 főnyi elbolondított tömegbe vegyülve ment tüntetni, kiabálni, s aztán az elbolondított tömeg fedezete mögül kezdte meg a fegyveres harcot. Ha az 50—60 géppisztolyos maga jön, könnyen elbánhattunk volna velük. A tömegben elrejtőzve azonban sokkal nehezebb harcolni ellenük. Ezt csak példaként említettem, de még inkább érvényes ez a tétel ellenséges politikai támadások és provokációk esetén. Ha az ellenség el van szigetelve, nem tud hatásosan támadni ellenünk. S ha támad, meg tudjuk verni. De ha nincs elszigetelve, ha van bizonyos bázisa, nagyon nehézzé válik az ellenforradalom elleni harc. Ezért az ellenforradalmi veszély megszüntetésének is fontos feltétele az ellenforradalom politikai elszigetelése.

A következő fontos feladat: a proletárdiktatúra erősítése a tömegek megnyerésének útján.

Elvtársak! Ez rendkívül lényeges kérdés, és ne okozzon az elvtársaknak optikai csalódást, amit az utca képe mutat. Emlékezzenek csak vissza, azokban a sötét napokban sokszor az volt a látszat, hogy nincs az országban más ember, csak olyan, aki a párt, az ÁVH, a népköztársaság megsemmisítését, a szovjet csapatok eltávolítását követeli. De azért a valóságban más volt a helyzet, mert a szocialista forradalomhoz hű tömegek az említett okoknál fogva nem voltak láthatók, mint aktív tömegek. Ehhez képest most a helyzet gyökeresen megfordult. Tessék most kimenni a városban az utcára, vagy falun a főtérre akár ünnep-, akár hétköznapon, vagy vegyenek részt pártrendezvényen, ezrek és ezrek mondják, hogy éljen a párt, éljen a népköztársaság, éljen a szovjet—magyar barátság. S a tömegek ezt meggyőződésből mondják. De ha annak idején az ellenség elfelejtette, hogy Magyarországon százezrek vannak a szocialista forradalom mellett — ha nem is láthatók —, mi ne kövessük el ugyanazt a hibát. Tudnunk kell, hogy ha április 4-én vagy május 1-én 7—8—900 ezer ember tüntetett céljaink és elveink mellett, ez nem azt jelenti, hogy nincsenek olyan tömegek az országban, amelyek még az ellenség ideológiai, politikai befolyása alatt vannak. Csak ma nem annyira aktívak és nem annyira láthatók. Ez is arra figyelmeztet, hogy ne bízzuk el magunkat.

Az elbizakodottsággal egy másik hiba, bizonyos fajta álradikalizmus is együtt jár. Engedjék meg, hogy sértés nélkül szóvá tegyem: előfordult, hogy nagyon rendes elvtársak is helytelen álláspontot foglaltak el egyes kérdésekben. Emlékezzünk csak a címer körüli vitára. Milyen helyzetben volt akkor a kormány? Bizonyos korábbi rendelkezések törvényesítették a Kossuth-címert. Ugyanakkor volt egy növekvő nyomás alulról a tömegek részéről: követelték a régi népköztársasági címer visszaállítását. Ez egészséges és helyes követelés volt, mert abból indult ki, hogy a régi népköztársasági címert az ellenforradalom likvidálta, s miután az ellenforradalommal leszámoltunk, állítsuk vissza a régi címert. Vizsgáljuk meg ennek az egyébként nem kifogásolható álláspontnak politikai hatását. Nekünk, elvtársak, gondolnunk kell az olyan dolgozó rétegekre is, amelyek belül, a szívük mélyén még nincsenek meggyőződve arról, hogy a régi népköztársasági címert vissza kell állítani. Azt hiszem, ebben a kérdésben a központi szervek foglaltak el helyes álláspontot, amikor olyan címert javasoltak, amely pontosan kifejezi a népköztársaság eszméjét, s bizonyos tekintetben számol azoknak a dolgozóknak a véleményével, akik szerencsére most nem tüntetnek az utcán, de azért nincsenek meggyőződve, hogy a régi népköztársasági címer volt a helyes.

Némileg hasonló a helyzet a párt elnevezése tekintetében. Akárhány értekezleten vettünk részt — és ahol nem vettünk részt, tudjuk a jelentésekből —, ha egy elvtárs felállt és indítványozta, hogy változtassuk a párt nevét Magyar Kommunista Pártra, mindig egyöntetű dörgő tapsvihar volt a válasz. Bűn ez? Ez önmagában nem bűn. Az intenció világos: szeretnék, ha kommunista párt lenne pártunk neve. De közben az elvtársak elfeledkeznek arról, hogy a mi pártunk a magyar munkásosztálynak olyan forradalmi pártja, amely történelmileg nagyon rövid idővel ezelőtt, a két munkáspárt egyesülése útján jött létre.

Erről nem szabad megfeledkeznünk. Ha jól megnézik majd a párt újjászervezésének munkáját, láthatják, hogy van annak egy bizonyos negatív vonása, mégpedig az, hogy a volt szociáldemokrata elvtársak, akik az egyesülésnél becsületesen viselkedtek, az MDP-ben részt vettek és dolgoztak — most november 4-e után az újjászervezésnél aránylag kisebb számban léptek vissza a pártba, mint

azok az elvtársak, akik az egyesülés előtt a kommunista pártban voltak. Ennek természetesen különböző okai vannak. Ilyen például az, hogy a volt szociáldemokrata elvtársak közül sokkal nagyobb arányban voltak köztisztviselők, alkalmazottak és hasonlók. A megrázkódtatás mélyebben hatott rájuk. Talán — nem tudom, lehet-e ezt mondani — kissé jobban bizonytalankodtak.

Elvtársak! Az október 23-a és november 4-e között szervezett összes burzsoá pártok — beleértve az ellenforradalmi pártokat is — együttvéve nem jelentettek olyan veszélyt a proletárdiktatúrára, mint a szociáldemokrata párt. Mert ha a munkásosztályt sikerül kettészakítani, akkor nincs néphatalom Magyarországon. És most, amikor a párt nevét fontolgatjuk, gondoljunk arra is, hogy a pártnak szüksége van azokra a volt szociáldemokratákra is, akik 1948-ban a Magyar Dolgozók Pártja tagjai lettek. És nem pusztán mint párttagokra van szükségünk rájuk, hanem politikailag is, mert fontos, hogy a párttagságnál lényegesen nagyobb pártonkívüli tömegek támogassák a pártot. Ez tehát a helyzet a párt elnevezését illetőleg. Vitatkozhatunk róla. De hát mondják meg őszintén, nem az a lényeg, hogy a párt elmélete, politikája, gyakorlati tevékenysége kommunista legyen? Az a lényeg. Mit nyerünk a más elnevezéssel? Kiírjuk a kapufélfára is, hogy kommunista — de ez önmagában nem eredményez semmit. Sőt illúziókat kelt. Azt hisszük, ha pártunkat kommunista pártnak hívják, attól már tetőtől talpig át van hatva a kommunizmus szellemével?! Ugyanakkor a kommunista elnevezés távoltarthat tőlünk olyan szociáldemokrata nevelésű dolgozókat, akiknek a politikai támogatása — akár párttagok, akár pártonkívüliek — a párt harca szempontjából elengedhetetlenül szükséges. Tehát nagy körültekintésre van szükség munkánkban, mert csak nagyon reális gondolkodással növelhetjük a proletárdiktatúra erejét.

A tömegekért, a tömegek támogatásáért minden vonalon és minden vonatkozásban küzdünk és harcolunk. Hozzátartozik a tömegek megnyeréséhez az is, hogy a pártban olyan szellemnek kell érvényesülnie, amelyben uralkodó a tömegek iránti bizalom és az ellenséggel szembeni bizalmatlanság. Tehát ne féljünk a tömegektől, nyugodtan támaszkodjunk rájuk, bízzunk abban, hogy a tömegek megértenek és támogatnak bennünket.

A másik ugyanilyen fontos kérdés, hogy a tömegek megnyeréséért folytatott harc első feltételét ugyancsak a pártban kell megteremtenünk, mégpedig azáltal, hogy leküzdjük és megsemmisítjük a tömegek megnyeréséért folytatott harc akadályát. Mi ez az akadály? A párton belül ma is meglevő dogmatikus gondolkodási mód és a szektás politika maradványai. Tehát a párton belül ez ellen harcolni kell és ezt le kell küzdeni. Egyes elvtársak megszokásból helytelen, rossz módszereket alkalmaznak. Felhívják a járási rendőrkapitány vagy tűzoltóparancsnok figyelmét valamire, és azt hiszik, hogy ezzel minden szükséges intézkedést megtettek a célkitűzés megvalósítása érdekében, s azt hiszik, hogy ez a módszer a jó, az igazi. Ezt a tévedést ki kell verni az emberek fejéből. Aki a tömegek iránt bizalmatlan, aki a tömegektől elszigeteli magát, aki nem teljes tudásával dolgozik a tömegek meggyőzéséért és megnyeréséért, a legnagyobb kárt okozza a pártnak és következésképpen a proletariátus diktatúrájának. Proletárdiktatúra nem állhat fenn a tömegek támogatása nélkül. Ha a tömegek támogatása nélkül ütjük az ellenséget, az sajnálkozást fog kelteni a tömegekben. De ha mi a tömegekkel együtt ütjük az ellenséget, akkor az semmiféle sajnálkozásra, szimpátiára, tömegbázisra nem számíthat.

Szükség van a tömegszervezeti munka másfajta kezelésére is. A transzmisszióról, a párt és az osztály kapcsolatáról szóló régi, klasszikus lenini tételek teljes egészükben érvényesek a mi jelenlegi viszonyainkra is.

Ha korábban lehetett is úgy dolgozni, hogy elég volt a pártot mozgósítani — hiszen az is közel 1 millió embert számlált — és nem kellett a tömegszervezetekkel foglalkozni, az akkor is hiba volt, most azonban egyszerűen lehetetlen. Most, ha valamilyen harci célkitűzésről van szó, a párt mozgósítása az első, de a tömegszervezetek tagjainak megnyerése és csatlakoztatása nélkül a párt nem tud harcolni. A pártnak három és félszázezer tagja van, a szakszervezetnek 1 millió 900 ezer; a munkásosztály nagy többsége tehát tagja a szakszervezeteknek, de nem tagja a pártnak. Hasonló a helyzet természetesen az ifjúsági szövetséggel, a nőmozgalommal és más tömegszervezetekkel is.

Külön feladat a Hazafias Népfronttal való foglalkozás. A Hazafias Népfronttal is valahogy úgy vagyunk, mint a munkás-paraszt

szövetséggel. A Hazafias Népfront fejlődéséhez is nagyon kedvező feltételek vannak. Az ellenforradalmi támadás hatása alatt nemcsak a kommunisták eszméltek fel, hanem a pártonkívüliek, sőt a más pártban nevelkedett emberek is. Tehát a Hazafias Népfrontra szükség van. Amikor november 4-e után megállapítottuk — és azt hiszem, helyesen állapítottuk meg —, hogy a jelenlegi sajátos magyarországi helyzetben nálunk a többpártrendszer nem realizálható, hanem a kormányzás egypártrendszerét kell fenntartanunk, ezzel kimondottuk azt is, hogy ehhez szükséges egy nagyon erős és nagyon széles Hazafias Népfront, amely az adott viszonyok között a kormányzat egypártrendszerének szerves kiegészítője. Enélkül nem lehet jól dolgozni. És ezért most igyekeznünk kell a Hazafias Népfrontot központilag is, helyileg is aktivizálni, állandó feladatokba bekapcsolni, és bevonni oda még több olyan embert, akik ebben az időszakban becsületesen álltak a Magyar Népköztársaság mellett.

A tömegek megnyerése érdekében szükséges a szocialista demokrácia elmélyítése és fejlesztése is. Ennek különböző területei vannak. A gyárakban a munkásellenőrzést, a dolgozók beleszólási és ellenőrzési jogát az üzem vezetésébe a múlthoz képest erősíteni kell. Ezzel a kérdéssel még kell majd foglalkoznunk. A szakszervezetek jogkörét, beleszólását a dolgozók ügyébe ugyancsak növelni kell az eddigiekhez képest. Hasonlóképpen erősíteni kell a termelőszövetkezetek, a termelőszövetkezeti csoportok önállóságát, demokratikus vonásait is. Szükség van az általános földművesszövetkezetek igazi szövetkezeti vonásainak és belső demokráciájának erősítésére és fejlesztésére is. Szükség van arra, hogy a tudományos és kulturális élet minden területén az összes dolgozók — párttagok és pártonkívüliek — kifejthessék véleményüket lehetőleg még a döntések meghozatala előtt, vagy pedig akkor, amikor a párt megbeszéli a határozatok végrehajtásának tapasztalatait. A demokratizmust tehát szélesíteni, növelni és erősíteni kell.

A tömegek megnyerésének feladata egyébként magában foglalja a gazdasági és kulturális kérdések helyes megoldását is. Ha a gazdasági és kulturális kérdések nincsenek helyesen megoldva, akkor nem beszélhetünk arról, hogy a tömegeket teljesen megnyertük és a tömegek követnek bennünket. Miért? A dolgozó

tömegek jelentékeny részét elsősorban nem a politika általános kérdései érdeklik, hanem a mindennapi életüket befolyásoló gazdasági és kulturális kérdések helyes megoldása. Véleményüket a pártról, a rendszerről nem a politikai kérdések alapján, hanem a gazdasági vagy a kulturális eredmények alapján alakítják ki.

Gazdaságpolitikánk alapvető elve: a termelőerők állandó fejlesztése. Ez feltétlenül szükséges nemcsak a szocialista társadalom felépítéséhez, hanem — ami ezzel szorosan összefügg — a dolgozók anyagi és kulturális szükségleteinek a lehetőséghez képest legjobb kielégítéséhez is. Mármost részben elméleti, részben közgazdasági, részben tervezési feladat az, hogy a párt valamint az ország gazdaságpolitikájában érvényesüljenek a szocializmus építésének azok az általános követelményei, amelyek minden szocializmust építő országra érvényesek, és azok a különleges követelmények, amelyek hazánk adott viszonyaiból fakadnak. Ilyen általános feladatok a termelőerők fejlesztése során az ipar és azon belül a nehézipar fejlesztése és a mezőgazdasági termelés fejlesztése. Vannak a magyar helyzetből adódó sajátos problémáink is. Nem szükséges például a nehézipar minden ágát egyformán fejleszteni hazánkban. Szükség van arra, hogy a nehéziparban bizonyos aránytalanságokat a legközelebbi években kiigazítsunk. Szükség van továbbá arra, hogy bizonyos, kis anyag- és nagy munkaigényű hagyományos magyar iparágakat jobban és gyorsabban fejlesszünk, mint más iparágakat. Szükséges az is, hogy jelenlegi egyik legfontosabb gazdasági problémánkat: a mezőgazdasági termelés viszonylagos elmaradottságát gyorsan behozzuk, és még van néhány ilyen kérdés, amelyeket nem akarok itt részletezni.

A párt gazdaságpolitikájához tartozik az is — és ezt is meg kell mondani világosan és érthetően a tömegeknek —, hogy Magyarország részt kíván venni és feltétlenül részt is kell vennie a szocialista országok gazdasági együttműködésében. Olyan viszonyok között, amilyenek most a nemzetközi életben általában kialakultak, amikor az imperialisták és a nagykapitalisták a maguk vonalán mindenütt centralizálnak, így például közös európai gazdasági piacot meg hasonlókat hoznak létre — a szocialista tábor országainak népgazdaságát csak egy úton lehet fejleszteni: ha a szocialista országok gazdasági terveit összeegyeztetjük, és összefogjuk azt az erőt,

amely együttesen képviseli a szocialista országok népgazdaságát.

A mi álláspontunk szerint tehát az eddigi együttműködés elvileg nemhogy helytelen — ellenkezőleg, nagyon helyes volt, a hiba legfeljebb az, hogy a gyakorlatban nem használtuk fel eléggé az együttműködés lehetőségeit, előnyeit. Még ha sok év munkája árán is, meg kell találnunk a módját, hogy a szocialista országok erőit összehangoljuk, s olyan termelési rendszert alakítsunk ki, amely lehetővé teszi bizonyos cikkek nagy sorozatban való gyártását, elsősorban ott, ahol a feltételek a legkedvezőbbek. Mindenki előtt ismeretesek azok a bajok, hogy például személygépkocsikat a szocialista országokban 3—4 helyen is gyártanak, holott csak a nagy szériában való termelés kifizetődő. Ugyanez a helyzet a kombájngyártásnál és sok másnál is. Véleményünk szerint egy szocialista ország, ha elszigetelődik a többi szocialista országtól, önellátási kísérletekkel tönkreteheti saját népgazdaságát, ahelyett, hogy fejlesztené azt. A kapitalisták egyébként általában gazdasági nyomást gyakorolnak a szocialista országokra és csak néha térnek el ettől, mint ahogy úgy tűnik, most a lengyeleknek akarnak valami segítséget adni. Azt hiszem azonban, hogy az ilyen segítség nagyon veszedelmes és kétes értékű. Az ilyen segítség igénybevétele elvileg, esetenként és bizonyos helyzetben lehetséges, de szocialista ország nem támaszkodhat jelentős mértékben erre.

Az ipari termelés kérdéseit és általában a gazdasági kérdéseket az országgyűlés elég tüzetesen és részletesen megvitatta, úgyhogy azt hiszem, nem szükséges itt mindent részletezni. A fő mutatók elég világosan beszélnek. A munkabér reálértéke körülbelül 15 százalékkal emelkedett a múlt évihez képest. Az ipari termelés jelenleg körülbelül 94—95 százaléka a múlt évinek, a termelékenység még mindig 5 százalékkal alacsonyabb, mint a múlt évi. Az ezekből adódó feladatok teljesen világosak.

Bonyolultabb a helyzet a mezőgazdaságban, különösen azért, mert viszonylag nagy a lemaradás a mezőgazdasági termelésben, továbbá mert ott nem egységes társadalmi szektorral állunk szemben, hanem részben szocialista, de nagyobbrészt nem szocialista szektorral. Ezért ott a befolyásolás is nehezebb, és a közvetlen eszközök mellett szükség van közvetett eszközökre is. Jelenleg a

földek meg vannak művelve, az időjárás általában kedvező, a termés jónak ígérkezik. Csökkent azonban a kenyérgabona vetésterülete, növekedett a kukorica és más takarmánynövények vetésterülete. Ez magában véve nem is lenne nagy baj. De egyszerűen nem indokolt és nem lenne helyes úgy berendezkednünk, hogy az ország kenyerét — vagy legalábbis annak jelentős részét — import útján biztosítsuk. A legjobb megoldás az lesz, ha a kenyérgabona vetésterületének növelése nélkül növeljük a terméseredményt, amire nagy lehetőségek vannak, mert terméseredményeink helyenként 50 százalékkal is kisebbek, mint például a Német Demokratikus Köztársaság vagy a Csehszlovák Köztársaság terméseredményei.

A mezőgazdaságban legfontosabb feladatunk a termelés fejlesztése, mégpedig olyan módon, hogy közben a mezőgazdaság szocialista átalakítását is következetesen előmozdítsuk. Ezért helyesek voltak az egyéni parasztoknak adott különböző kedvezmények és a termelés általános emeléséhez nyújtott segítség. De hiba volt, hogy az elmúlt hét hónapban a termelőszövetkezetek nem kapták meg a központi szervektől a szükséges támogatást. Ami a termelőszövetkezetek fejlesztését illeti, azt hiszem, a mostani időszakban van bizonyos megtorpanás. Most, amikor úgy akarjuk fejleszteni a szövetkezeti gazdálkodást, hogy sem erőszakot, sem ehhez vezető helytelen módszereket nem engedünk alkalmazni, nagyon fontos, hogy a termelőszövetkezetek, a termelőszövetkezeti csoportok, a speciális társulások jobb és nagyobb gazdasági eredményt érjenek el. S ehhez feltétlenül szükséges az állam és a párt hathatós segítsége. A jobb gazdasági eredmények majd maguk vonzzák a parasztságot. Egyébként az elmúlt évek megrázkódtatásai után — ha a parasztság közvéleménye megnyugszik — feltétlenül célul kell kitűznünk, hogy a meggyőzés és a termelőszövetkezetek eredményei alapján, mintegy két-három esztendő alatt, újra kedvező hangulat érlelődjön, s nagy lendületet kapjon a termelőszövetkezeti mozgalom.

Az utóbbi időben a gazdasági tevékenység irányításának elve is vitatott kérdés volt. Ismeretes, hogy nálunk a párt közvéleményében s a közgazdászok között elég jelentékeny tért hódítottak bizonyos revizionista — korábban főként a jugoszláv elvtársak

által hangoztatott — nézetek. Ezeknek lényege az volt, hogy az állami központi irányítás fékezi, és valamiféle alsó közigazgatás vagy hasonló viszi előre a fejlődést. Nekünk erről más a véleményünk. Szerintünk teljes mértékben érvényes Leninnek az a tétele, amit annak idején, 1920—1921-ben hasonló viták közepette kifejtett, hogy a gazdasági irányításnak is a legjobb elve a demokratikus centralizmus. Szükség van természetesen arra, hogy a központosítás bizonyos túlzásait lefaragjuk, fejlesszük a helyi önállóságot, elősegítsük a helyi kezdeményezést. Az egész népgazdaság irányításának azonban központi irányításnak kell lennie. Talán úgy mondhatnám: a központi irányítást olyan mértékben és olyan értelemben kell csökkentenünk, hogy erősödjön a helyi kezdeményezés és maga a központi irányítás is. Erre meg is van a lehetőség. Ha az üzemek irányításában például 900 kérdésben akarjuk megvalósítani a központi irányítást, az csak bürokráciát eredményez. De ha a kérdések számát értelmesen redukáljuk, akkor azok szűkebb körén belül a központi irányítás is hatékonyabb és erősebb lesz a korábbinál. Azt hiszem, ilyen módon kell meghatározni, kidolgozni és realizálni a gazdasági irányítás módszereit. Intézkedéseink máris ilyen irányban történnek. Tehát szükséges, hogy egy időben küzdjünk a most erősebb anarchista törekvések ellen, amelyek a kapitalista piac törvényeit akarják érvényesíteni a szocialista népgazdaságban és ugyanakkor küzdjünk a bürokratikus tendenciák ellen is. Ilyen módon hasznosíthatjuk az adott — és nem is rossz — gazdasági lehetőségeket.

A gazdasági munkának nagyon fontos része a hatékony állami ellenőrzés megszervezése. Mint ismeretes, az állami ellenőrzés minisztériumának szervezési munkáját megszüntettük. Véleményem szerint ez helyes intézkedés volt, mert az akkor megvalósult ellenőrzési rendszer, ha nem is volt teljesen értelmetlen, de nem volt elég hatékony. Viszont állami ellenőrzés nélkül nincs semmiféle vezetés és irányítás. Arra gondoltunk és az illetékesek már foglalkoznak e kérdéssel, hogy a kormány munkájának előmozdítására olyan állami ellenőrzést szervezünk, amely egy nem nagyszámú apparátusra támaszkodik, talán az állami ellenőrzési minisztérium régi apparátusának tizedére, de maga a bizottság társadalmi szerv, amelynek a fővárosban is és a vidéken is lenne egy-két

hivatásos megbízottja meg egy társadalmi bizottsága. Valószínű, hogy a forradalom ügyéhez hű egyszerű munkások, tisztviselők, akik értenek valamit a gazdasági kérdésekhez, társadalmi munkaként szívesen részt vesznek az állami munka ellenőrzésében.

A gazdasági kérdésekkel kapcsolatban meg kell vizsgálnunk olyan időszerű feladatokat is, mint az éves terv végrehajtását s azon belül a mostani legszükségesebb intézkedéseket, továbbá az aratással, a behordással, a cséplléssel és a felvásárlással kapcsolatos kérdéseket.

Ami a gazdasági feladatokat a párt oldaláról illeti, itt még egyszer emlékeztetek arra, hogy a dolgozók — szerintünk joggal — a párttól, mint kormányzó párttól megkövetelik, hogy a gazdasági és kulturális kérdések helyes megoldását elősegítse. Ez azt jelenti, hogy a dolgozók helyi közvéleménye is — például egy gyár vagy egy állami gazdaság kollektívája — elvárja és megköveteli az ottani pártszervezettől, hogy mozdítsa elő a gazdasági kérdések helyes megoldását. Változtatni kell tehát a pártszervezetek mai gyakorlatán. Például az utóbbi időben gyakran hallottunk olyan megállapítást, hogy a pártszervezetek az elmúlt hónapokban a párt építésével voltak elfoglalva, és ezért nem tudtak kellő mértékben foglalkozni a gazdasági kérdésekkel. Ehhez mindig hozzá is tették, hogy most már ennek a végén járnak, és elkezdenek foglalkozni a gazdasági kérdésekkel. Ez helyes, de az nem helyes, ha a gazdasági feladatok megoldását és a pártépítést elválasztják egymástól. Nem lehet sem a gazdasági kérdéseket, sem a pártépítés feladatait jól megoldani, ha a kettőt egymástól különválasztjuk.

Elvtársak, emlékezzenek vissza a felszabadulást követő időkre. Mi volt a fő oka annak, hogy a kommunista párt gyorsan népszerűségre tett szert a tömegek között? Elsősorban az, hogy a kommunista párt kézbe vette a közellátás kérdését, a közlekedés helyreállítását, az ipar helyreállítását, a kulturális intézmények helyreállítását, általában a normális élet alapjainak a megteremtését. Ez volt a fő oka politikai népszerűségünk gyors növekedésének. Miért? A kommunista pártra általában annyi rágalmat és mocskot szórtak 25 éven keresztül, hogy első fellépésekor nagyon széles tömegek előtt nem volt vonzóereje. De amikor a tömegek látták, hogy a számukra létfontosságú kérdések megoldását a kommunisták

vették kézbe, akkor megértették azt is, hogy erre a pártra a népnek szüksége van. Most is ez a helyzet. S azt hiszem, a kommunisták ott jártak el helyesen, ahol a párt szervezését úgy kezdték meg, hogy mozgósították a dolgozókat november 4-e után a normális élet feltételeinek a megteremtésére. Mert ebből minden dolgozó megértette, hogy a párt nem öncélú intézmény, hogy a párt az összes dolgozók létérdekeiért száll síkra, és ezért megerősödött a párt iránti bizalom. A legszélesebb tömegek rokonszenvét november 4-e után a párt általában azzal nyerte meg először, hogy helyreállította a normális életet.

Rátérek most a párt építésére. Régi szabály a kommunista pártokban, hogy a helyes pártépítés olyan módon történik, hogy a párt tömegagitációt folytat a célkitűzésekért. Mozgósítja a tömeget, például a gazdasági kérdések megoldására, a hatalom megerősítésére és így tovább. Ezzel a legjobb, legaktívabb emberek kerülnek közel a párthoz. Ők már dolgoznak a párt céljaiért, harcolnak értük, és ez adja meg az alapot, hogy azután a párt tagjaivá váljanak. Ez az egészséges. Mert ha külön-külön, hogy úgy mondjam lélekelemző módon akarjuk növelni a párttagság számát, vagyis úgy, hogy egy-egy embert külön behúzunk egy sarokba és elkezdjük vallatni nézetei, morálja felől stb., az ilyen agitáció semmit sem ér. Ha egy kommunista pártszervezetbe ilyen céllal behívnak valakit, és megkérdezik tőle, mi volt október 23-a után, forradalom vagy ellenforradalom, erre a kérdésre még a legkorlátoltabb, legbutább és legrosszindulatúbb ember is azt fogja mondani, hogy ellenforradalom. Tudja, hogy kommunista párthelyiségben van, s ott mást nem illik mondani. Hát nem jobban meggyőződünk arról, hogy a pártunkba való emberrel van-e dolgunk, ha megvizsgáljuk, ki a legaktívabb, a legjobb, ki dolgozott már a párt céljaiért, ki harcolt már a párt zászlaja alatt és ki bizonyította be, hogy igenis híve a pártnak? Úgyhogy ez a két feladat elválaszthatatlan egymástól.

A szakszervezeteknek is vannak feladataik a gazdasági építés terén. Azt mondhatjuk, és ez fontos dolog: a dolgozók érdekvédelmének, helyes érdekvédelmének első követelménye, hogy a termelés kérdésével foglalkozzon a szakszervezet. Mert ha a termelés kérdésével foglalkozik, akkor helyesen képviseli a dolgozók érdekeit.

Ez nem jelenti azt, hogy a szakszervezet ne foglalkozzon a dolgozók apró-cseprő ügyeivel, sérelmeik orvoslásával. De az érdekvédelem ott kezdődik, hogy a szakszervezet is segítsen növelni azoknak a javaknak a mennyiségét, amit majd eloszthatunk a dolgozók között. Mert ha csak azzal foglalkozunk, mit oszthatunk el, és nem törődünk azzal, hogy ennek a mennyiségét növeljük, akkor nem védjük jól a dolgozók érdekeit.

Rátérek a munkástanácsok kérdésére. A munkástanácsok eddigi útja általában nem nagyon biztató. Olyan körülmények között születtek és olyan elemek irányítása alatt jöttek létre, hogy kezdetben az ellenforradalom érdekeinek szolgálatában álltak. Később javult a helyzet, a munkástanácsok megtisztultak, de a pártszervezetek és a munkástanácsok között politikai harc folyt. A munkástanács ugyanis féltette hatalmát, és harcolt a pártszervezet megalakítása ellen.

Mi volna a helyes eljárás a munkástanácsokat illetően? E kérdésben a párt csak olyan döntést hozhat, amelyben a munkások abszolút többsége egyetért a párttal. Ez nagyon fontos! Mert ne felejtsék el, elvtársak, hogy a kevésbé öntudatos munkás számára a munkástanács nem ugyanazt jelenti, mint a járási párttitkár számára. Ezek a munkások visszaemlékeznek, hogy annak idején cukrot, sonkát, dupla fizetést kaptak, és még csak nem is dolgoztak érte. Arra pedig nem gondolnak, hogy ez tulajdonképpen nem jó, hanem rossz volt számukra. Hogyan döntsünk tehát? Helytelennek tartom, hogy egyes munkástanácsokat május elsejei felajánlásokban likvidáltak. Nem egészséges dolog ez, bár azt mondják, a dolgozók követelték, hogy szűnjenek meg a munkástanácsok. Némely helyen valóban a dolgozók követelték. Például egyes bányavidékeken nagyon megharagudtak a bányászok a munkástanácsokra. Másutt pedig esetleg 30 kommunista dolgozó haragudott meg rájuk, de 700 textilmunkásnő nem. S erre azt mondják, hogy a dolgozók követelték a munkástanácsok megszüntetését. Nem ez a kérdés megoldásának az útja.

Hamarosan ki kell dolgozni a párt ezzel kapcsolatos álláspontját, meg kell ezt előzőleg vitatni szakszervezeti emberekkel, munkástanács-tagokkal és egyszerű üzemi dolgozókkal. Úgy gondolom, az a legfontosabb, hogy a munkásellenőrzést az elmúlt évekhez viszo-

nyítva intézményesen növeljük a gyárakban. Biztosítani kell, hogy a munkások közvetlen választottai megvalósítsák a munkásellenőrzést a termelésben. Ez az ellenőrzés, természetesen, nem gyöngítheti a központi irányítást, nem likvidálhatja az igazgató hatáskörét, de reális ellenőrzést jelentsen, beleszólást az ügyekbe, bizonyos alapok felosztásába is. Mindennek a munkásosztály érdekét kell szolgálni. Ez a döntő. Hogy munkástanácsnak vagy másnak nevezik, az másodrendű kérdés. Szerintem nyugodtan nevezhetjük munkástanácsnak. De meg kell a dolgozóknak mondani, hogy semmiféle piramist nem fogunk építeni, járási, kerületi, megyei munkástanácsra nincs szükség. Magyarázzuk meg az embereknek, hogy a jugoszláv tapasztalat azt bizonyítja: ahol munkástanácsok működtek, ott sorvadtak, háttérbe szorultak és majdnem el is tűntek a szakszervezetek funkciói. Amennyire Jugoszlávia viszonyait ismerjük — Horvátországot kivéve —, ott nincsenek hagyományai a szakszervezeti mozgalomnak. Magyarországon más a helyzet. Nálunk a szakszervezeteknek 7—8 évtizedes tradíciói vannak. A párt álláspontjának tehát tartalmaznia kell azt is, hogy ezek az üzemi munkásellenőrzési szervek feltétlenül a szakszervezetek centrális irányítása alatt dolgozzanak.

A gazdasági élet perspektíváit illetően nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy még néhány esztendő jó munkája szükséges ahhoz, hogy a magyar népgazdaság egyenesbe jusson. A jelenlegi helyzet reális alap lehet gazdasági helyzetünk megjavítására, s ha a legfontosabb területeken (a termelékenység emelése, az önköltség csökkentése, a takarékosság stb.) az állami szervek, a szakszervezetek, a munkástanácsok és maguk a dolgozó tömegek a párt vezetésével aktívan fognak harcolni, aránylag rövid idő alatt is szép eredményeket mutathatnak fel. Emlékeztessük a dolgozókat az 1945—46-os helyzetre. Akkor valamennyi szakértő azt mondta, hogy vége az ország népgazdaságának, hogy 40 esztendőbe is beletelik, amíg helyre lehet állítani a háború előtti ipart, és ehhez feltétlenül amerikai kölcsönre lesz szükség. Az élet megcáfolta ezt a véleményt, s amikor a párt és a nép megmozdult, nem kellett sem 40 esztendő, sem amerikai dollár: a szocialista tábor támogatásával gyorsan helyreállítottuk és fejlesztettük a népgazdaságot. Most tulajdonképpen hasonló kérdés előtt állunk. Meg kell ismertetnünk gondjain-

kat az emberekkel, igénybe kell venni segítségüket, s akkor meg is oldjuk problémáinkat.

A gazdasági kérdések megoldásában nagy tartalékaink vannak mind a vezetők, mind a tömegek munkája tekintetében. Javítsuk, tegyük kevésbé bürokratikussá a vezetést, küzdjük le a vezetésben megnyilvánuló anarchiát, a tömegek pedig nagyobb aktivitással, lelkiismeretesebben, nagyobb szigorúsággal lépjenek fel a lazaságokkal, a pazarlásokkal szemben. Így észrevehetően és gyorsan javíthatunk a helyzeten.

A tudományos és kulturális élet kérdéseivel, elvtársak, nem foglalkozhatom részletesen. Itt nagyon sok baj van. A legnagyobb baj az, hogy a burzsoázia ezen a területen előrenyomult, a revizionista kisegítő csapatokkal együtt bizonyos pozíciókat hódított meg és tart még ma is a kezében. Előfordul, hogy a revizionista nézeteket valló ember nem is tudja, hogy a burzsoázia és az imperialisták befolyása alatt áll, s az érdeküket szolgálja. Ilyen esetben feladatunk, hogy ezt a befolyást megszüntessük. Itt a központi kérdés tulajdonképpen a pártnak az értelmiséghez való viszonya. Ha ezt jól megoldjuk, akkor a kulturális élet kérdéseit is rendbe tudjuk hozni. Az adminisztratív intézkedés nem elegendő, ha meggyőző, felvilágosító munka nem támasztja alá.

Mi a szerepe az értelmiségnek az ellenforradalmi lázadásban? Egyesek bűnösek az ellenforradalomban. Déry, Háy és még mások bűnösségéhez nem fér kétség. A bűnösöket meg kell büntetni. Nagyon sokan viszont csak hibáztak. Ezeknek segíteni kell, hogy a jó útra visszatérjenek. Nagyon sok értelmiségi a legkritikusabb időkben is végig hű maradt a szocialista forradalomhoz. Árt a pártnak és az országnak, aki azt mondja, hogy az ellenforradalom idején az egész értelmiség a nép ellen fordult. Ez nem igaz. Megkülönböztetést kell tennünk. Minden eredményünkben benne van az értelmiségi dolgozók munkája is! Tény, hogy az értelmiség egy bizonyos része passzív. Mások ellenünk dolgoztak az utóbbi hét hónap alatt is. De az értelmiség zöme ott van a helyreállítási munkánál. Eredményeink az ő munkájukat is dicsérik, amelyet a néptömegekkel együtt végeztek. Ha az értelmiséggel a jövőben még jobb lesz a kapcsolatunk, akkor kulturális, művészeti s tudományos életünk is megfelelően fog fejlődni.

A párt a mi viszonyaink között a munkásosztály, a nép életfontosságú fegyvere. A mi viszonyaink között párt nélkül a nép nem élhet szabadon. De a párt nem öncél, s a népnek érezni kell, hogy amikor a kommunisták a nép érdekeiért harcolva erősítik a pártot, akkor a nép számára kovácsolják a fegyvert.

Sokat árthat a párt ügyének az a funkcionárius, aki esetleg visszaesik abba a régi hibába, hogy nem törődik a dolgozók véleményével, fitymálja, sértegeti őket, vagy ridegen, elutasítóan, gorombán, durván viselkedik velük szemben.

Őriznünk kell a párt politikai és erkölcsi tisztaságát. A karrieristákat, bűnözőket tartsuk távol a párttól, s el kell érnünk, hogy az osztályellenségnek ne legyen befolyása pártunk politikájára. Nehogy megismétlődjön az, ami Nagy Imréék működése idején történt, hogy még a párt szívében is rendelkezett befolyással az osztályellenség. S el kell érnünk, hogy egyetlen pártszervezetünkben se érvényesülhessen az ellenség befolyása.

A magyarországi ellenforradalmi lázadásnak van egy sajátságos tanulsága, amiről nem szabad megfeledkeznünk. Nálunk egypártrendszer van. Más párt, mint a Magyar Dolgozók Pártja nem létezett. Az ellenség közvetlen és közvetett módon a pártra próbált befolyást gyakorolni, és a néphatalom ellen úgy tudott rohamot intézni, hogy a párt bizonyos szervezeteit a maga befolyása alá vonta. Ezt semmi szín alatt sem engedhetjük meg többé! Például az Eötvös Loránd Tudományegyetem jogi karának pártszervezetében voltak olyanok, akik ugyan kommunistáknak nevezték magukat, de november 4-e után is a Nagy Imre-féle politikát folytatták, s harcoltak a pártszervezet megalakítása ellen is. Január közepe táján létrehoztak valami szervezet-félét, amit „szocialista tömörülésnek" neveztek. Két hónappal később ezek az úgynevezett „elvtársak" látták, hogy a párt és a kormány még mindig a helyén van. Mérlegelték a helyzetet, és elhatározták, hogy ilyen körülmények között a legokosabb belépni a pártba. Tehát átkeresztelték eddigi szervezetüket, s megalakították az ottani MSZMP-szervezetet. A pártszervezetbe mások is beléptek, de a döntő befolyás ezek kezében volt. Sőt, egyes elvtársak, akik már novemberben meg akarták alakítani az MSZMP-szervezetet, nem is juthattak be a pártba. Vajon egy ilyen pártszervezet fenntartható, azért, mert MSZMP-szervezet a neve?

A Központi Bizottság helyesen járt el, amikor feloszlatta, mert nem tűrhetjük — sem a párt, sem a magyar munkásosztály —, hogy az osztályellenség bázist teremtsen magának egy pártszervezetben a párt, az osztály elleni harcra. *(Taps.)*

A párt egysége csak ideológiai, politikai, cselekvési és szervezeti egység lehet. Egyik a másiktól elválaszthatatlan. Az ideológiai egység azt jelenti, hogy minden fontos kérdésben a marxizmus—leninizmus igazságának kell érvényre jutnia, ennek alapján kell kialakítanunk politikánkat, s ennek megfelelően kell végeznünk a szervező munkát. Ez a mi egységünk alapja. De ahhoz, hogy a helyes álláspont kialakuljon, meg kell vitatnunk a kérdéseket. Azt hiszem, a Központi Bizottság november 4-e óta többet vitázik, mint az elmúlt 5 évben összesen. Ha 23-an ülünk össze, akkor 21-en felszólalnak a vitában. A decemberi központi bizottsági határozat elkészítése például — még az utólagos vitát is beleértve — tulajdonképpen 10 napig tartott. Helyes, hogy vita van, mert a kérdéseket tisztázni kell, s a téves nézeteket érvekkel kell legyőzni. Módot kell adnunk a párton belül a különböző nézetek, vélemények kifejtésére, ne csak a párton kívül lehessen ellentétes véleményt hangoztatni. De ha egy kérdést megvitattunk, megegyeztünk és határozatot hoztunk, akkor az mindenkire kötelező. A pártban fegyelemnek és rendnek kell lenni. Ahhoz, hogy egészséges alapon legyen pártegység, harcolnunk kell a revizionizmus ellen, le kell lepleznünk a dogmatikus hibákat, és harcolnunk kell a demokratikus centralizmus helyreállításáért. Ehhez az kell, hogy a demokratikus vonások megőrzése mellett érvényesítsük a centralizációt is. Nagyon fontos követelmény ez!

Ami az ifjúságot illeti, itt csak azt szeretném megemlíteni, hogy az ifjúságnak adósa a párt, s az ifjúság is adósa a pártnak és a népnek. Mivel adós a párt? Az ifjúság nagyon hosszú ideig túlságosan magára volt hagyatva, nagy politikai és lelki krízisen ment át. A párt ekkor nem állt az ifjúság mellett. Az elmúlt évek alatt több pártfórum megállapította ezt. Az idősebb munkások is nemegyszer hangoztatták, hogy baj van az ifjúsággal, panaszkodtak a mai ifjúság laza erkölcse miatt, de lényegében a párt és a felnőtt nemzedék nem segítette eléggé az ifjúságot, hogy helyes útra térjen. Ez a párt és a felnőtt munkásnemzedék adóssága az ifjúsággal szemben.

Az ifjúság adóssága pedig az, hogy a fiatalok nem adták meg a pártnak és a felnőtteknek a jogos tiszteletet és megbecsülést azokért a nagy vívmányokért, amelyeket a párt, a munkásosztály és a néphatalom harcolt ki az ifjúság számára. Fiataljainkat figyelmeztetni kell erre az adósságra.

Talán jobban megértik ezt, ha azokra a szerencsétlen, elbolondított fiatalokra gondolnak, akik egy hét alatt rájöttek arra, mit vesztettek, amikor elhagyták hazájukat, a Magyar Népköztársaságot. Például a belgiumi magyar követségen Horváth Imre elvtárs találkozott egy fiatal disszidált munkással, aki felháborodva panaszolta, hogy a belga gyárakban még ebédlő sincs. Még rá is támadtak a belga munkások, hogy mi az ördögnek jött ide, ha otthon munkásebédlő is van.

Nyíltan és őszintén kell beszélnünk az ifjúsággal. Nem helyes, ha udvarlással akarunk az ifjúságra hatni, mint ahogyan például a „Magyarország" című lap egyik cikkében az égig magasztalják azokat az egyetemi ifjakat, akik a rendszer ellen harcoltak. Komoly és őszinte emberi szóval érhetünk csak el eredményt. Rá kell nyíltan mutatni a hibára, s arra, hogyan kell a hibát kijavítani. A Kommunista Ifjúsági Szövetségnek kettős feladata van: mozgósítsa a fiatalságot a szocialista építés érdekében, s ugyanakkor új kommunista nemzedéket neveljen a párt számára. A korhatár felemelését azért javasoltuk, hogy a komolyabb fiatalok is az ifjúsági szövetségben dolgozzanak, és csak azután legyen belőlük párttag, amikor már kijárták a mozgalom iskoláját. A Kommunista Ifjúsági Szövetség 3 hónapos tapasztalata is bizonyítja, hogy a kommunizmus igazságai képesek meghódítani a fiatalokat. S a fiatalok túlnyomó többsége mozgósítható lesz a szocialista építés céljaira.

Végezetül szólnom kell a párt internacionalista kötelességeiről. Pártunk marxista—leninista párt, s legfőbb elvei között szerepel az internacionalizmus. A marxizmus alapítói, Marx és Engels fogalmazták meg először a proletár internacionalizmus szerepét, jelentőségét a munkásosztály harcában, és a történelem azóta igazolta megállapításaik helyességét. A testvérpártokkal való kapcsolatunk az egyenlőség alapján épült. Nemcsak a szocialista tábor országainak kommunista pártjaira, hanem a kapitalista és a gyarmati országok kommunista pártjaira is gondolok. Mi a proletár internacionalizmus

hívei vagyunk — nemcsak pártvonalon —, ezért pártunknak teljes erővel támogatni kell a szakszervezeti internacionálé erőfeszítéseit is, hogy a munkásosztály egysége nemzetközi méretekben erősödjön.

Internacionalista kötelességünkhöz tartozik az is, hogy a párttagok és a nép soraiban terjesszük és meggyőzéssel elfogadtassuk a szocialista tábor kérdésében vallott nézetünket: a szocialista tábor egységének erősítését. A szocialista tábor egységének része a varsói szerződés. Ez egy adott történelmi helyzetben feleslegessé válhat. Ha az imperialisták lemondanak agresszív csoportosulásukról, és helyette létrejön a kollektív biztonsági rendszer, nem lesz többé szükség a varsói szerződésre. A szocialista tábor testvéri egységére azonban mindenkor szükség lesz, mert egymást támogatva tudunk csak előrehaladni politikai, gazdasági kérdésekben is.

A szocialista országok szoros egységén belül a mi számunkra elsőrendű kérdés természetesen a Szovjetunióhoz való viszonyunk. A szovjet—magyar testvéri barátság és szövetségi viszony hívei vagyunk, ez a politikánk, ezt kell képviselnünk, és a magyar nép tömegei ebben támogatnak bennünket. *(Taps.)*

A szocialista országok népeihez fűződő testvéri kapcsolat nem korlátozódik csupán a pártok és a kormányok kapcsolatára. Mi ennek a testvéri kapcsolatnak számos jelét tapasztalhattuk az ellenforradalmi lázadás és legyőzése időszakában. Jártak nálunk németek, csehszlovákok, nemcsak kommunisták, hanem pártonkívüliek is, jöttek hozzánk szovjet emberek, nemcsak kommunisták, hanem pártonkívüliek is, és a testvéri szolidaritásnak olyan tanúbizonyságát adták, amit soha nem szabad elfelejtenünk.

Elvtársak! Erősítenünk kell a testvéri kapcsolatokat a szocialista tábor országainak népeivel. A határozati javaslatban kérjük azoknak az egyezményeknek a megerősítését, amelyeket a Szovjetunió és Kína kommunista pártjával, a Német Szocialista Egységpárttal, a román, a bolgár, a csehszlovák kommunista párttal, ez országok kormányaival és más kommunista pártokkal kötöttünk. Az egyezményekben leszögezett elvek számunkra szentek, s ezekért úgy kell harcolnunk, mint néphatalmunkért, ha bármikor, bármely oldalról támadás érné.

Szólnom kell a Jugoszláv Kommunista Szövetséghez fűződő kapcsolatunkról is. Pártunkat sok minden összekapcsolja a Jugoszláv Kommunista Szövetséggel. Mindenekelőtt a cél azonossága. A Jugoszláv Kommunista Szövetségnek célja a szocialista társadalom felépítése. Összekapcsol bennünket a béke védelmének közös ügye is. Összeköt bennünket a kölcsönös érdek, a jószomszédi viszony, az, hogy mindkét ország érdeke, hogy a szomszéd országban népi hatalom legyen. November 2-án és 3-án, amikor előkészítettük föllépésünket a forradalmi munkás-paraszt kormány nevében, és meg akartuk kezdeni a harcot az ellenforradalmi árulás ellen, a Jugoszláv Kommunista Szövetség vezetői egyetértettek velünk, és ígérték, hogy mindenben támogatni fognak bennünket. Ők is érdekeltek voltak abban, hogy Magyarországon ne kerekedjen felül egy soviniszta, irredenta, ellenforradalmi rezsim. A későbbiekben a támogatás bizony vegyes jelleget öltött. Mindenesetre tudnunk kell, hogy alapvető érdekeink azonosak. S ezek összekötnek bennünket.

Bizonyos dolgok elválasztanak bennünket. Ilyen a párt kérdésében vallott különböző nézetünk. Mi a marxista—leninista tanítás értelmében valljuk, hogy a forradalmi párt a munkásosztály legfőbb vezetője, élcsapata. A jugoszláv elvtársak decemberben nyíltan hangoztatták — Kardelj elvtárs beszédében és másutt —, hogy hiábavaló erőfeszítéseket teszünk, amikor régi módon újjá akarjuk építeni a pártot, mint vezető szervet, ahelyett, hogy a politikai harcban elsősorban a munkástanácsokra támaszkodnánk. Ezt a nézetet visszautasítottuk, mert saját tapasztalataink és nézeteink — amelyek a marxizmus—leninizmuson alapulnak — azt mutatták, s erre az ellenforradalom is megtanított bennünket, hogy párt nélkül nincs proletárhatalom. Ezért törekedett az ellenség is a párt megsemmisítésére. Elválaszt még bennünket a szocialista tábor és a semlegesség kérdésében vallott különböző nézetünk. A jugoszláv elvtársak nincsenek benne a szocialista országok táborában, s azt általában katonai csoportosulásként kezelik. A jugoszláv elvtársaknak szuverén joguk, hogy tagjai akarnak-e lenni e tábornak vagy sem. De úgy gondoljuk, jogunkban áll kijelenteni, hogy nem tartjuk megfelelőnek azt a jugoszláv terminológiát, amely szerint jóba akarnak lenni a Kelettel és a Nyugattal egyaránt. Szerintünk

ez semleges ízű állásfoglalás. Számunkra a világ nemcsak világtájakból áll, hanem azt is tudjuk, hogy tőlünk keletre szocialista országok és nyugatra az imperialisták által vezetett kapitalista diktatúrák vannak. Azonkívül — bár ilyesmibe nem akarunk beleszólni — utalok arra, hogy eléggé érthetetlen az ebből a felfogásból eredő álláspont a német kérdéssel kapcsolatban, vagyis az a tény, hogy Jugoszlávia diplomáciai kapcsolatot tart fenn az amerikai imperialisták és a német monopoltőke által kézbentartott Nyugat-Németországgal. Ugyanakkor a proletárdiktatúrát megvalósító Kelet-Németországgal nincs diplomáciai kapcsolata.

Nagyon fontos része kapcsolatainknak: a kölcsönös be nem avatkozás egymás belügyeibe. Mi helyeseltük, hogy a jugoszláv elvtársak ezért síkraszálltak. De úgy gondoljuk, hogy ennek az elvnek minden vonatkozásban érvényesülnie kell. És ha van vagy volt valamiféle beavatkozási törekvés a jugoszláv belügyekbe, amit a jugoszláv elvtársak nem helyeseltek, akkor mi csak azt kérjük tőlük, hogy ezt az elvet jugoszláv—magyar vonatkozásban is tartsák tiszteletben. Az igazság az, hogy 1953 nyara óta egyetlen olyan megnyilatkozás sem történt, amikor magyar részről beleszóltak volna Jugoszlávia belügyeibe. De mi sajnos, november 4-e óta — és most csak erről az időszakról beszéljünk — számos olyan tényt tudunk felsorolni, amikor különböző párt- és állami vezetők, újságírók és mások beleszóltak Magyarország ügyeibe. S ezt nem tartjuk helyesnek. Mégis, a bennünket összekötő érdekazonosság erősebb, és reméljük, hogy a jövőben kapcsolataink még hatékonyabbak lesznek. Az utóbbi időben, körülbelül április óta, jugoszláv részről sok olyan megnyilatkozás történt, ami arra vall, hogy a jugoszláv elvtársak valóban javítani akarják velünk való viszonyukat. A mi pártunknak is feltétlenül törekednie kell a kapcsolat javítására. Ehhez hozzátartozik azonban, hogy elvi kérdésekben nem teszünk engedményt. Mindenesetre reméljük, hogy a jugoszláv—magyar viszony javulni és erősödni fog.

Az ellenség csapást akart mérni a nemzetközi proletárszolidaritásra a magyarországi ellenforradalom kirobbantásával is. Ez nem sikerült, az ellenforradalom és az imperialista provokáció leküzdéséért vívott harcban inkább mélyült a nemzetközi proletárszolidaritás.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulója, amit ebben az évben ünnepelnek Moszkvában és szerte a világon, méltó demonstráció lesz a proletár internacionalizmus, a nemzetközi munkásmozgalom és a szocialista tábor országainak egysége mellett. Ezen a nagy és szép nemzetközi ünnepen — nem utolsósorban a proletár internacionalista segítség eredményeképpen — a mi pártunk, a mi országunk, a mi népünk is képviselve lesz.

Végezetül, elvtársak, visszatérek a bevezető gondolathoz. Ha a párt egész harcát vizsgáljuk, azt hiszem, megállapíthatjuk, hogy a kommunizmus ügye nem volt válságban az októberi ellenforradalmi támadás idején. A párt vívta a harcát, amely együttjár előretörésekkel, időnként megtorpanásokkal és néha visszaesésekkel is, de ez a harc kétségtelenül a párt, a kommunizmus ügyének erősödését eredményezi. Tagadhatatlan, hogy az elmúlt másfél esztendőben komoly nehézségei voltak pártunknak és a nemzetközi mozgalomnak is. De most már láthatjuk, hogy a nehézségeket leküzdjük, és ennek nyomán erősödni fog hazánkban is a kommunizmus ügye. A kommunizmus nincs válságban! A kommunizmus az emberiség reménye és jövője! S a szocialista tábor, amely most is megbonthatatlannak bizonyult, fejlődni, erősödni és növekedni fog. Népünk döntő többsége — ezt nyugodt lélekkel állíthatjuk — saját nemzeti és társadalmi fejlődésünket, tehát a függetlenség megőrzését is csak a szocializmus építésének és a szocialista társadalom felépítésének útján biztosíthatja. Pártunk helyzetét vizsgálva — anélkül, hogy még meglevő gyengeségeinket szem elől tévesztenénk —, biztos vagyok abban, hogy a párt erősödni fog. Ez nem feltétlenül azt jelenti, vagy abban jelentkezik majd, hogy még százezrek lépnek be a pártba. A párt erősségét az ideológiai tisztánlátás, a politikai, ideológiai és szervezeti egység, a fegyelem és talán leginkább a pártonkívüli tömegekre gyakorolt befolyás jelenti.

Minden feltétel megvan ahhoz, hogy erősödjön pártunk, a Magyar Szocialista Munkáspárt, amely lényegében az a párt, amely 1918 őszétől kezdve, a Horthy-korszakban, a felszabadulás után és az októberi ellenforradalom idején is harcolt a munkáshatalomért. Ez a párt — a burzsoázia óhaja, reménye és aknamunkája ellenére — nem gyengült, és a jövőben is virágozni fog. De ehhez

hozzátartozik, hogy ne legyünk önteltek, és semmit se felejtsünk. Sem a bűnöket, amelyeket az ellenség és az árulók követtek el velünk szemben, sem a hibákat, amelyeket mi magunk követtünk el. *(Taps.)*

A Magyar Szocialista Munkáspárt országos értekezletének jegyzőkönyve.
Kossuth Könyvkiadó, 1957.

VÁLASZ AZ MSZMP ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETÉN ELHANGZOTT HOZZÁSZÓLÁSOKRA

1957 JÚNIUS 29

Tisztelt pártértekezlet! Kedves elvtársak!

Az Intéző Bizottság és a Központi Bizottság az értekezlet előkészítésekor úgy határozott, hogy az itt elhangzottakat ne közvetítse a rádió és a teljes anyagot ne közölje a sajtó, hogy egészen fesztelenül tárgyalhassuk meg a párt jelenlegi legfontosabb problémáit. Azt akartuk, hogy a konferencia valóban munkaértekezlet legyen, s kerültünk mindenféle ünnepélyes külsőséget, még a testvérpártok küldötteit sem hívtuk meg. Le akartunk zárni egy sor vitás kérdést, hogy tiszta helyzetet teremtsünk a pártban, s azután nyugodtan foglalkozhassunk az építés munkájával. Véleményem szerint az értekezleten elhangzott viták igazolják elhatározásunk helyességét, mert igazán nyíltan és őszintén beszéltünk a különböző problémákról.

Értekezletünket számosan üdvözölték, s javaslom, hogy a pártértekezlet ezeket az igazán szép, meleg üdvözleteket a sajtó útján is köszönje meg.

Kaptunk azonban bírálatot is, többen helytelenítették, hogy a sajtóban rendkívül kevés jelent meg az értekezletről. Ezeknek az elvtársaknak igazuk van, s gondoskodnunk kell arról, hogy valamilyen alkalmas formában, esetleg brosúrában, a párttagság rendelkezésére bocsássuk az értekezlet anyagát. Sok olyan kérdésről volt itt szó, amellyel érdemes lesz még foglalkozni, sőt lehetséges, hogy egyik-másik kérdés az őszi oktatás anyagában is szerepelni fog.

Emellett szükséges, hogy az értekezletet aktívaülések sorozata kövesse, amelyeken a küldöttek ismertetik a megvitatott leglényegesebb kérdéseket. Az aktívákon igyekezzenek visszaadni a pártértekezlet hangulatát és az itt szerzett benyomásokat is. Ezt követően pedig taggyűléseken foglalkozzanak a pártkonferencia anyagával.

Azt hiszem, túlzás nélkül megállapíthatjuk, hogy a pártértekezlet légköre jó volt, nyílt elvi vita folyt, a küldöttek aktívak voltak. Az értekezlet eredményei közé sorolhatjuk, hogy teljesen egységes volt az ellenforradalommal szembeni további harc szükségességét illetően. S ez a párt szempontjából döntő jelentőségű.

Nem hallgathatjuk el azonban, hogy véleményeltérés van pártunkban a múlt értékelésében. Révai elvtárs állásfoglalása árnyalatilag, de lényeges kérdésekben eltért az előadók és a felszólalók állásfoglalásától. Bár itt az értekezleten egyedül Révai elvtársnak volt ebben a kérdésben eltérő véleménye, nem véletlenül mondtam, hogy a múlt értékelését illetően véleményeltérés van pártunkban. Ilyen nézeteket — bár nem ennyire szabatosan kifejtve — már hallottunk a pártértekezlet előtt is.

A múlt hibái előbb-utóbb lekerülnek a napirendről, de a kommunistáknak nem szabad elfelejteniük a régi pártvezetés munkájának értékeléséből szerzett tapasztalatokat, mert különben nagy veszély fenyegetné a párt jövőbeni munkáját. Ennek megítélésénél elvi szigorúságnak kell érvényesülnie.

Révai elvtárs figyelmeztetett, nehogy félreértés legyen felszólalásával kapcsolatban, mert az semmiképpen sem akar a „sztálinizmus" vagy a „rákosizmus" zászlóbontása lenni. Mi, akik a marxizmus—leninizmus alapján állunk, ezeket a kifejezéseket nem ismerjük el, bár tény, hogy ezek a kifejezések léteznek. A kommunizmus ellenségei találták ki, tőlük átvették a pártárulók és olyanok is, akiket megzavartak a revizionista nézetek. Az ellenség a fegyveres harc elvesztése után a „sztálinisták", „rákosisták" üldözésének ürügyével kísérelte meg a kommunistákat kitúrni pozícióikból. Tehát ezek a jelszavak lényegében az ellenség újabb támadását jelentették. Pártunk — beleértve természetesen a Központi Bizottságot is — haladéktalanul felvette a harcot a párttagok ilyenfajta megkülönböztetése ellen.

Álláspontunk ebben a kérdésben félreérthetetlen. Szerintünk nincsenek sem „sztálinisták", sem „rákosisták", s természetesen ilyenformán a zászlójukról sem beszélhetünk. Mégis létezik a párt zászlaja mellett másik zászló is: a bukott vezetőség zászlaja. De ez a zászló összetört és a földön hever, s meggyőződésem, hogy soha többé nem fog fennen lobogni. A bukott vezetőség — s nem vélet-

lenül használom ezt a kifejezést, a politikai életben ez nem szokatlan — oly módon és olyan körülmények között bukott meg, hogy többé nem térhet vissza a párt vezetésébe. *(Dörgő taps.)*

A múlt év tavaszán a párt nehéz helyzete miatt elkeseredett kommunisták haragudtak Rákosi elvtársra. Én is haragudtam, mégis az utolsó percig lándzsát törtem amellett — s rajtam kívül mások is —, hogy a hibák ellen és nem Rákosi Mátyás személye ellen kell harcolni. Vele együtt akartuk megtalálni a kibontakozást, mert féltünk attól, hogy különben nagy megrázkódtatás érné a pártot. Nem azért ragaszkodtunk Rákosi Mátyás személyéhez, mert szerettük őt. Régebben valóban szerettük, de 1956 tavaszán erről már szó sem volt. Mégis ez volt az álláspontunk, mert szerettük a pártot és a munkásosztályt. Nem rajtunk vagy a párttagságon, hanem Rákosi Mátyáson múlt, hogy elgondolásunkat nem sikerült megvalósítanunk. S bármilyen nagy történelmi érdemei vannak Rákosinak, ezt a súlyos hibáját nem bocsáthatjuk meg. Nagy kár, hogy a magyar munkásmozgalom ilyen kiemelkedő vezetője nem szerepelhet pártiskolai tankönyvünkben, mint az ifjú kommunisták példaképe. Erről azonban ő maga tehet, a párt sorsával nem játszhat senki, még Rákosi Mátyás sem. *(Dörgő taps.)*

Amikor Révai elvtárs az emelvényre lépett — képletesen szólva — kezében tartotta a párt zászlaját, s azt mondta, a párt zászlaja alatt beszél. Később azonban a bukott vezetőség összetört zászlaját lengette meg a teremben. Révai elvtárs kijelentette, hogy egyetért a Központi Bizottság politikai vonalával, egyetért a referátummal, a határozati javaslattal, a szervezeti szabályzat tervezetével. Ez számunkra nagyon lényeges, hiszen Révai elvtárs nem akárki a magyar munkásmozgalomban. Tiszteletreméltó, becsületes kommunista, akinek nevéhez fűződik a párt történetének egy darabja. Révai elvtárs, ha akar, sokat segíthet a párt harcában, de éppen azért, mert nem akármilyen szerepet tölt be a pártban, sokat árthat is. Kérjük Révai elvtársat, hogy segítsen harcunkban és ne ártson. *(Dörgő taps.)*

Révai elvtárs olyan kérdéseket fejtegetett — s ezért mondtam, hogy meglengette a bukott vezetőség zászlaját —, amelyeket már hallottunk a régi vezetőség tagjaitól. Feketelistát, belső emigrációt emlegetett, sok száz szenvedő elvtársról, az ÁVH-val szembeni

méltánytalan elbánásról beszélt és így tovább. Nincs okom és nincs jogom feltételezni, hogy Révai elvtárs felszólalásával szándékosan támogatta a régi vezetőséget. Hiszem és remélem, hogy nem így volt, mégis ezeknek a rágalmaknak a megismétlésével, akaratlanul a bukott vezetőség jelszavait hangoztatta. Ezekkel támadják a régi vezetőség tagjai a pártot, miközben személyes érdekeikért harcolnak.

Révai elvtárs egyetért azzal, hogy a vezetés újjászervezésénél nem vettük be azokat a régi vezetőket, akik hátráltatták volna munkánkat. Ez taktikailag helyes volt — mondotta Révai elvtárs. Örülünk, hogy Révai elvtárs egyetért velünk ebben a kérdésben, de meg kell mondanom, hogy ez részünkről nem taktika, hanem elvi állásfoglalás és politikailag szükséges lépés volt.

Ami az említett feketelistát illeti, az a valóságban nem létezett. De kétségtelenül meg kellett vizsgálnunk személy szerint, kik viseljenek a jövőben funkciót a pártban és kik nem. Megítélésünknél elvi és politikai meggondolások vezettek. Elhatározásunkat természetesen papíron is rögzítettük. Amikor az Intéző Bizottság első ízben hívott össze aktívát (a Nádor utcában), az ott megjelent mintegy 280 elvtárssal megbeszéltük: körül kell néznünk, kikre számíthatunk a munkában, kik fognak dolgozni az apparátusban és kik nem. Közöltem mintegy 18 elvtárs nevét, akik különböző okokból nem fognak a pártközpont apparátusában dolgozni. Hangsúlyozom, különböző okokról volt szó, hiszen olyan elvtárs nevét is megemlítettem, akit pusztán egészségi okokból nem vettünk számításba. Ezt a névsort nevezték azután egyesek indokolatlanul feketelistának.

Belső emigrációról nálunk legfeljebb olyan értelemben beszélhetünk, hogy volt nyilaskeresztes párttagok, sőt egyes írók is rabságnak, elnyomásnak tekintik rendszerünket, mert nincs legális lehetőségük a rendszerünk ellen irányuló tevékenységre. Kommunistákkal kapcsolatban azonban, véleményem szerint, semmiképp sem beszélhetünk belső emigrációról. Mégis, mint hallom, állítólag száz és száz elvtárs belső emigrációban él, vagyis nincs rá lehetőségük, hogy segítsenek jóvátenni a párttal együtt elkövetett közös hibákat. Sok elvtársat különböző okokból nem tudtunk funkcióba helyezni. Túlnyomó többségükben rendes, tisztességes

elvtársakról van szó, s a pártnak harcolnia kell azért, hogy ezek az elvtársak mielőbb képességeiknek megfelelő állami, gazdasági vagy pártfunkcióba kerüljenek.

Hogyan kerültek ki ezek az elvtársak a funkcióikból? Legtöbb esetben az ellenforradalom verte ki őket. Ismeretes, hogy miközben mi itt Budapesten a központi hatalom megerősítésén dolgoztunk, lent még javában hömpölygött az ellenforradalmi hullám. Heteken keresztül, bár a központban mi voltunk a helyzet urai, az üzemekben a munkástanácsok uralkodtak. A munkástanácsokban megbúvó ellenséges elemek vezetésével javában folyt ellenünk a harc. Száz meg száz munkásigazgatót elkergettek, száz meg száz embert kitettek a minisztériumokból, trösztökből. Azóta már ezeket az elvtársakat, nagyon kevés kivételtől eltekintve, visszahelyeztük pozícióikba.

Más kérdés azoknak a helyzete, akik a pártapparátusból kerültek ki. November 4-én jelentősen csökkentettük a pártapparátust, mert nem tartottuk egészségesnek a pártapparátus túlméretezettségét. Nem becsüljük le a pártapparátus jelentőségét, bizonyos számú függetlenített elvtársra kétségtelenül szükség van — az utóbbi időben egyes helyeken növeltük is a létszámot —, de nagyon vigyázunk arra, hogy ne duzzasszuk fel indokolatlanul az apparátust. A pártbürokrácia még az állami bürokráciánál is veszélyesebb, nemcsak a párt tevékenysége, hanem a nép szempontjából is. A leépítés folytán sok olyan elvtárs állás nélkül maradt, aki, ha követett is el hibákat, rendes, becsületes kommunista. Mindent megteszünk, hogy ezek az elvtársak mielőbb elhelyezkedjenek. De az ellen tiltakozunk, hogy ebből bárki fegyvert kovácsoljon a párt ellen. Nem a párt és nem a Központi Bizottság bűne, hogy ilyen helyzet állt elő. Annak idején azt mondtuk ezeknek az elvtársaknak: most harc van, nem tudunk elhelyezésekkel foglalkozni, fogjatok ti is fegyvert, menjetek a karhatalomba. Ha győz a munkáshatalom, ha normalizálódik az élet, a ti helyzetetek is rendeződik. Ha a munkáshatalom megbukik, nemcsak a ti életetek, hanem az egész nép élete kátyúba kerül.

Az ellenség természetesen nyomban felfigyelt arra, hogy számos elvtárs a karhatalomba ment. Legalább 6 vidéki fasiszta küldöttség járt nálam (köztük borsodiak, tataiak és Nógrád megyéből

valók) és ugyanannyi Budapestről, s kérdőre vontak, mit keresnek a „rákosisták" és „sztálinisták" a karhatalomban. Hát én aztán megadtam nekik a választ úgy, hogy abba is maradt az egész küldöttségjárás.

Még egyszer hangsúlyozom, bármennyire is fájdalmas, hogy még most is állás nélkül van néhány száz elvtárs — nem is csak azok, akikre Révai elvtárs gondolt, hanem névtelen emberek vidéken, akik gépállomásokról, termelőszövetkezetekből kerültek ki, esetleg járási bizottságok biciklis munkatársai voltak — s talán ezeknek a helyzete érint bennünket érzékenyebben —, mégsem engedhetjük meg, hogy emiatt támadás érje a pártot.

Az ellenség zászlót keres, szeretne valami legális fórumot, s örülne, ha ez a párton belül volna, mert kezdhetné elölről a régi nótát. Ha a párt eltűrné, hogy a régi vezetőség zászlót bontson, újabb frakcióharc kezdődne a pártban. E körül a zászló körül tömörülhetnének a különböző sértődött emberek is. Sértődöttek pedig szép számmal vannak Magyarországon, többek közt olyanok, akik harcoltak a párt ellen, s most, hogy visszaütöttünk, megsértődtek.

Talán meglepő az a feltevés, hogy a jobb- és baloldal egy zászló alatt találkozhat, de az ötlet nem tőlem ered. Valamikor a múlt év augusztusában, amikor Rákosi Mátyás leváltása még nagyon friss volt és a Nagy Imre-kérdést még nem oldottuk meg, Révai elvtárs megjegyezte: vigyáznia kell a pártnak, mert még megérhetjük, hogy ők ketten egy frakcióban fognak harcolni a Központi Bizottság ellen. Meggyőződésem, ha ennek a két embernek módjában állna, ma valóban egy frakcióban küzdenének a Központi Bizottság ellen. Feltevésemet arra alapozom, hogy ismerem mindkettőjük jelenlegi politikai állásfoglalását is.

Rákosi és Nagy Imre szemében „bűnösök" vagyunk ugyan, de nekünk tiszta a lelkiismeretünk. Természetesen nem vagyunk hibátlanok, tagadhatatlanul követtünk el mindnyájan hibákat, lehet, hogy kritikus időben bizonytalanok is voltunk, tettünk rossz lépéseket, de nem érezzük bűnösnek magunkat, még az októberi eseményekben sem, mert mindig igyekeztünk helyesen, a párt és a nép érdekében cselekedni.

Mesterházi elvtárs szóvátette, hogy kéne valamit tenni a vezetés népszerűsítése érdekében. Azt hiszem, erre nincs szükség. Ha a vezetőség jól dolgozik, népszerűvé válik a tömegek előtt, kivívja bizalmukat, megbecsülésüket. Természetesen a párt szempontjából egyáltalán nem közömbös, van-e tekintélye a vezetőknek, hiszen ez összefügg a párt tekintélyével. A párt harca eredményesebb, ha tisztelik a vezetőket, ami nem jelenti azt, hogy nem lehet bírálni őket. A jogos bírálatot elfogadjuk, ha megfelelő helyen és megfelelő módon történik, de nem engedjük lejáratni a vezetőket.

Az ellenség, amelynek most nincs nyílt politikai fóruma, nagyon keresi a támadási felületeket. Visszatér a régi, jól bevált módszereihez, s igyekszik frakcióharcot szítani. Az egyik elvtársra rásüti, hogy baloldali, a másikra, hogy jobboldali, s mindenképp ellentéteket akar támasztani. Például amikor Révai elvtárs hazatért, már másnap berontott hozzám három amerikai újságíró, és izgatottan kérdezték, vajon Révai elvtárs bekerül-e a kormányba. Mondtam, hogy Révai elvtárs sajnos beteg, tehát erről egyelőre nem lehet szó — mire csalódottan távoztak. Az ellenség mindenképp igyekszik ellentéteket szítani, ahol csak tud. Jól emlékszem például, amikor Rajk László 1945 júliusában hazajött, még be sem tette a lábát a pártközpontba, már rezendített az ellenség, hogy két frakció van a pártban, s élethalálharc dúl közöttük. Azt állították, hogy Rákosi a „moszkoviták" vezetője, a magyarok pedig Rajkot ismerik el vezetőjüknek. Ezen akkor mindnyájan nevettünk, hiszen még nyoma sem volt semmiféle frakcióharcnak, valóban testvéri egyetértésben dolgoztunk, s az elképzelhető legnagyobb egység volt a párton belül. Az ellenség azért csak kitartóan fújta tovább a maga nótáját, s meggyőződésem, hogy utóbb Rákosi elvtárs is az ellenség pszichológiai hatása alá került. Az ellenség akkor is igyekezett ellentéteket támasztani a párton belül és igyekszik ma is. Központi Bizottságunkban, ha vannak is nézeteltérések, nagy viták, a fő kérdésekben egység van, s nem is engedjük a jövőben sem, hogy a pártvezetőség tagjait különböző árnyalatok szerint csoportosítsák.

Révai elvtárs felszólalásával kapcsolatban még egy kérdéskomplexumra akarok kitérni, mégpedig a decemberi határozatra. Bakó elvtársnő szerintem nagyon helyesen jegyezte meg,. hogy

nem lehet a decemberi határozattal játszani. Egyesek szerint ez a határozat nem egészen jó, a februári már jobb, a későbbi még jobb és így tovább. Révai elvtárs bírálta a decemberi határozatot, s igaza van abban, hogy hibás a Nagy Imrével kapcsolatos megállapítás, mely szerint Nagy Imre bizonyos időszakban pozitív szerepet játszott. Nagy Imréről és csoportjáról mindig újabb adatok kerülnek napvilágra. Például a „Népszabadságból" értesültem — látszik, hogy most elevenebbek az újságok —, hogy Nagy Imre még valamikor a 30-as években a mostanihoz teljesen hasonló konfliktusba került a Kommunista Internacionáléval. Akkor is jobboldali elhajlásról volt szó: nem volt hajlandó a Komintern bizonyos intézkedéseinek alávetni magát.

Nagy Imre szerepéről november 4-én vagy december 5-én még sok minden nem volt világos, ez az oka annak, hogy a határozatban nem egészen pontosak a vele kapcsolatos megállapítások. Abban is igaza van Révai elvtársnak, hogy a határozat szövegezése nem kellően szabatos. Alkalomadtán, ha egyszer végleg lezárja a párt ezt a kérdést, talán a legközelebbi kongresszusunkon, majd jobban vigyázunk a megfogalmazásnál, hogy az valóban kifogástalan legyen.

Ha vannak is hibák a decemberi határozatban, a Központi Bizottság értékelése fő vonalaiban helyesnek bizonyult, s ma nem dolgozhat senki hasznosan a párt javára, aki e határozat lényeges pontjait teljes egészében nem teszi magáévá. A határozatban felsorolt négy tényező szorosan összefügg egymással, s ha bármelyik hiányzott volna közülük, nem robbanhatott volna ki az ellenforradalmi felkelés. Éppen azért, mert mind a négy tényező fontos és kölcsönösen hatott egymásra, megengedhetetlen, hogy tetszésük vagy saját korábbi munkájuk szerint válogassanak közöttük az elvtársak, hogy melyiket fogadják el. Nem állítom, hogy a határozat politikai remekmű, de ismétlem, hogy lényeges pontjai helytállóak, s nem kell azt visszavonnunk.

Vizsgáljuk meg közelebbről ezt a kérdést. Vajon az imperialisták nem szívesen támadtak volna ránk már korábban is, mondjuk 1951-ben, ha erre lett volna lehetőségük? Vagy a Horthy-fasiszták nem szívesen ragadtak volna fegyvert ellenünk már évekkel ezelőtt? S a Nagy Imre-féle árulók nem léptek volna fel már korábban is, ha a párt gyenge? Amikor a pártvezetőség még egységes volt és

összeforrt a tagsággal és a párt összeforrt a néppel, akkor nem kerülhetett sor az ellenforradalomra. Ez a Rákosi Mátyás által vezetett Központi Vezetőség történelmi érdeme. Az viszont, hogy 1956-ban már nem volt egységes a vezetőség, és szakadás támadt a tagság és a vezetőség, valamint a nép és a párt között, az ugyanennek a vezetőségnek a történelmi bűne. Ezt senki le nem moshatja róluk. Ha a párt egysége és ezzel ütőereje nem gyengül, akkor hiába mesterkedett volna Nagy Imre, hiába támadtak volna a Horthy-fasiszták és az imperialisták, nem lett volna semmi keresnivalójuk Magyarországon. S ezeknek a tapasztalatoknak az alapján kijelentjük, hogy a párt és a proletárdiktatúra érdekében a pártegységet illetően nem alkuszunk.

Ez a kérdés nagyon lényeges. Bár Rákosi és Nagy Imre jelenleg nincsenek az országban, de híveik vannak még pártunkban. Az elégedetleneknek ez a kétféle csoportja nagyszerűen szervezkedhet egy frakcióban — vagy legalábbis együtt léphetnek fel —, mert kölcsönösen a jelenlegi pártvezetés ellen és az ellen a politikai vonal ellen vannak, amelyet ez a pártvezetőség képvisel. Ezért kell nekünk a pártegységet tűzzel-vassal megvédenünk, méghozzá a decemberi határozat alapján, mert abban nagyon jól kifejtettük pártunk politikájának fő kérdéseit.

Révai elvtársnak régi szokása, hogy szereti ad abszurdum vinni elgondolásait. Most, kivételesen, én is ezt teszem. Tegyük fel, hogy a Központi Bizottságon kívül több vezetési centrum jön létre. Például a Táncsics-kör ilyen mellékcentrummá alakulna, Révai elvtárs pedig egy másik mellékcentrum lenne. Azért említem ezeket a példákat, mert a Táncsics-körben dolgozó elvtársak és maga Révai elvtárs is feddhetetlen kommunisták, akiknek tisztességéhez és segítő szándékához nem fér kétség. Hogyan nézne ki a gyakorlatban ez a feltevés? Ha valaki nem volna megelégedve az agit-prop. osztály véleményével, szépen átballagna a Táncsics-kör irodalmi szakosztályába, és bizonyos, hogy ott egy árnyalattal más véleményt nyilvánítanának ugyanazzal kapcsolatban. Az illető pedig azt fogadná el, amelyik a leginkább szája íze szerint való. Vagy tegyük fel, hogy Révai elvtárs véleményét kérné ki egyik vagy másik kérdésben esetleg olyan valaki, aki elégedetlen a párt és a kormány egyes intézkedéseivel. Ez nagyon rendes, tisztességes

kommunistával is előfordulhat. Helyes volna, hogy a Központi Bizottsággal szemben Révai elvtárshoz, mint fórumhoz forduljanak? Ilyen veszély fennáll, s kérjük Révai elvtársat, hogy számoljon ezzel. Éppen azért, mert Révai elvtársat feddhetetlen erkölcsű, becsületes elvtársnak tartjuk, akinek nagy tekintélye és történelmi érdemei vannak, fennáll ez a veszély. Nem titok, elvtársak, hogy Központi Bizottságunk igen sokat vitázott az elmúlt hét hónap alatt Révai elvtárs személyével kapcsolatban. S én mindig amellett törtem lándzsát — nem azért, hogy mentegessem magam Révai elvtárs vagy bárki előtt —, hogy Révai elvtársra szüksége van a pártnak. Ezzel a véleményemmel egyébként nem állok egyedül. Révai elvtársat mint nyílt, egyenes embert nagyon becsüljük. De azért vannak még problémák együttműködésünkben, s ezt értse meg Révai elvtárs. Gondolok például az első cikkére, amelyet a „Népszabadság" közölt. Sokat vitatkoztunk annak idején, hogy engedjük-e közölni a cikket. Az Intéző Bizottságban egyetlen ember sem értett egyet a cikk minden megállapításával, mégis nyilvánosságra hoztuk, mert arra gondoltunk, hogy a cikk sok értékes megállapítást tartalmaz. S valóban, helyes volt közölni, mert erőt adott az ellenforradalom elleni harchoz. Véleményem szerint Révai elvtárs itteni felszólalása is hasznos volt. Elsősorban azért, mert egészséges reakciót váltott ki a pártértekezlet résztvevőiből a dogmatizmus, a szektásság és a régi vezetés hibáinak mentegetésével szemben.

Az érdemeket illetően, mint már a referátumban is hangsúlyoztam, korai még a dicsőségen osztozkodni. Különben is elsősorban a Szovjetunió és a testvéri országok dolgozóit illeti a dicsőség. Ha Magyarországon van valakinek érdeme a munkáshatalom megvédésében, az a magyar munkásosztály, amely évtizedek óta töretlenül harcol a szocialista forradalomért. Egyik legnagyobb nemzeti büszkeségünk, hogy a Szovjetunió után először a magyar proletariátus és a magyar nép harcolta ki a munkáshatalmat. Ez a munkásosztály harcolt 25 éven át a Horthy-fasizmus ellen. S ez a munkásosztály harcolt a felszabadulás után is. S ha a mai vezetők nem lennének, akkor is létezne a magyar proletárdiktatúra, mert a magyar munkásosztály akkor is megtalálta volna a maga embereit. A kormány nem érhetett volna el ered-

ményeket, ha a néptömegekben nem élt volna a szocialista forradalom gondolata.

Most rátérek a revizionizmus elleni harc kérdéseire. Ezzel kapcsolatban Révai elvtárs azt mondta, hogy harcolnunk kell a revizionizmussal szembeni békülékenység ellen. Ezzel teljesen egyetértek.

Az ellenség elleni harcnak a másik oldala, hogy felelősségre kell vonni az árulókat. Feladatunknak és kötelességünknek tartjuk, hogy az októberi ellenforradalmi felkelés minden vonatkozására fényt derítsünk, és aki abban bűnös, aki hazaáruló, az elnyerje a büntetését. Ez folyamatban van.

Az ellenség elleni hatásos harc érdekében a pártnak egységesen kell fellépnie. Ehhez hozzátartozik, hogy jól lássuk a régi hibákat és ne ismételjük meg őket. Mind az államhatalom erősítését és az ellenséggel szembeni harcot, mind a gazdasági és kulturális építés feladatait a nép állandó felvilágosításával egybekötve és a mi sajátos helyzetünknek megfelelően kell megoldanunk. A szükséges megtorló intézkedéseket tehát össze kell kapcsolni a felvilágosító munkával, hogy a nép lássa: a megtorlás közérdekből, a nép érdekében és nem valami kommunista vagy egyéni bosszúból történik.

Az ellenség elleni harchoz szükséges a párt és a fegyveres erők összeforrottsága. Annak idején, amikor megkezdtük ezt a harcot, figyelembe vettük, hogy a pártot elsősorban a munkásosztályban és a fegyveres erőknél erősítsük. Ha e két területen erős a párt, nem kell félteni a néphatalmat.

A hadsereget, a rendőrséget, a munkásőrséget, egyszóval a fegyveres erőnket szeretnünk, becsülnünk és segítenünk kell, és ezt a szellemet bele kell plántálnunk az egész közvéleménybe. A párt szeretetéhez hozzátartozik a szigorú kritika. Tehát ha a fegyveres erőknél — éppúgy, mint bárhol — valami hibát látunk, bíráljuk szigorúan, de ez a szeretet alapján történjen és szolgálja a fegyveres erők javát.

A munkásőrség a párt és a magyar proletárdiktatúra egyik legnagyobb és újkeletű vívmánya, hiszen ez a fölfegyverzett proletariátus. De helytelen az a szemlélet, hogy egyedül a munkásőrség a mi fegyveres erőnk. Ez sértő és igazságtalan megállapítás a katonákra nézve. A mi fegyveres erőnk elsősorban a hadsereg és a rendőrség, s azután a munkásőrség. A hatalom szempontjából

nagyon fontos, hogy erősítsük, ápoljuk és segítsük a fegyveres erők különböző részlegei között az egymás iránti bajtársi szellemet és az egységet. Ne tűrjük el, hogy bárki is széthúzást szítson a fegyveres erők egyes fajtái között.

A fegyveres erőkről szólva, szeretnék néhány dolgot az Államvédelmi Hatósággal kapcsolatban is tisztázni. Soha senki közülünk nem tett különbséget mártírjaink között aszerint, hogy az illetők ÁVH-s sorkatonák vagy nem sorkatonák voltak. Gyalázat is lenne az ilyen megkülönböztetés. Egyformán megőrizzük a munkáshatalomért elesett mártírok emlékét, akár szovjet, akár magyar katonák, akár civilek voltak. De nemcsak az elesettek emlékét kell kegyelettel megőriznünk, hanem az élők között is meg kell becsülnünk azokat, sőt bizonyos tekintetben kivételes helyzetet kell biztosítanunk más állampolgárokkal szemben azoknak, akik munkáshatalmunk védelmében megrokkantak, megsebesültek — vagy egyszerűen részt vettek a harcokban, s később a rend fegyveres helyreállításában. Azonos feltételek mellett ilyen elsőbbségi jogban kell részesíteni őket vagy gyermekeiket az egyetemi felvételeknél, állások betöltésénél és így tovább.

Az államvédelemmel kapcsolatban még valamiről kell beszélnem. Ma nálunk az a helyzet, hogy Államvédelmi Hatóság — nincs. Az önálló államvédelmi szerv megszüntetésére részben politikai, részben anyagi meggondolások késztettek bennünket. De van a Belügyminisztériumnak és a rendőrségnek politikai osztálya. Mi úgy gondoljuk, hogy ezeknek a szerveknek a proletárdiktatúra öklének kell lenniük. S az állambiztonsággal foglalkozó szerveket támogatnia kell a pártnak is és a népnek is. A nép érdekében végzett munkájukat megkönnyíti, ha érzik a nép szeretetét, támogatását, ha dicsérjük, védjük őket. Vigyáznunk kell azonban arra, hogy államvédelmi szerveink körében ne éledjen újjá az avantgardista szellem, az a nézet, hogy minden más terület megbízhatatlan, csak az ÁVH megbízható. Ha mi eltűrjük, hogy ez a felfogás újjáéledjen, ezzel megássuk a proletárdiktatúra sírját, elvtársak! Az államvédelmiek iránti tiszteletünk, elesetteik iránti kegyeletünk és a néphatalom védelmének az érdeke parancsolja számunkra, hogy ezekre a dolgokra is felfigyeljünk.

Elvtársak! Foglalkozni kívánok egy elvi kérdéssel. Többen

felvetették, hogy milyen elvi alapon jön létre a párt egysége, az akarat egysége stb. Rá szeretnék mutatni arra is, hogy még honnan veszélyeztethető ez az egység. A múlt év nyarán közzétették Lenin elvtársnak néhány — korábban meg nem jelent — levelét. Egyikben Lenin elvtárs, nem betű szerint, de lényegében azt írja: az a puszta tény, hogy a bolsevik párt harcában két osztályra támaszkodik, a munkásságra és a parasztságra — és ez a tény a Központi Bizottságon belül is visszatükröződik — mindenkor magában hordja a pártszakadás veszélyét*. Érdemes ezen elgondolkodni. Én nem állítom, hogy Nagy Imre már kora ifjúságától fogva rendőrspicli vagy kém volt. Nem is jó embereket így kezelni. Azt hiszem azonban, a magyar nép előtt teljesen világos az, hogy októberben annak rendje, módja szerint elárulta a pártot, a népet. De ha Nagy Imre valamikor kommunista volt, és ha politikai iránya úgy félrecsúszott, hogy végül az árulásig jutott, az ennél a Lenin által említett kérdésnél következett be. A mi pártegységünk legfontosabb kérdése, hogy a munkás-paraszt összefogáson belül sose feledkezzünk el a munkásosztály vezető szerepéről, és arról, hogy bár a párt harcában két dolgozó osztályra: a munkásosztályra és a parasztságra támaszkodik, ez a párt mégis — a munkásosztály forradalmi pártja. A parasztságért is csak úgy tud a párt eredményesen harcolni és dolgozni, ha erről nem feledkezünk meg. Van ilyen veszély? Bizony van! S én a kormányban, a pártvezetőségben nemegyszer találkoztam rendes, becsületes kommunistákkal, akik Nagy Imrétől hat árokkal határolták el magukat, de mégsem vették észre ezt a veszélyt.

Például a Földművelésügyi Minisztérium a Minisztertanács elé terjesztett egy javaslatot arról, hogy 280 000 hold erdőt adjunk vissza a parasztoknak. Kérdezem, miért adjuk vissza? A válasz: jól fogadnák a parasztok! *(Derültség.)* Azt mondom: ez nem elvi indokolás! — Nem kell attól félni, hogy nálunk háttérbe szorul a mezőgazdaság. A mezőgazdaságnak olyan aktív harcosai vannak a pártközpontban, akik a beruházásoktól és gépektől a nyugdíjig minden földi jóval ellátnák a parasztokat. Jó az és szükséges is, ha valaki így harcol a rábízott feladatok megoldásáért. De a

* Lásd: Társadalmi Szemle 1956. 6—7. szám. 107. old.

Központi Bizotsságnak nem szabad elfelejtenie, hogy a párt a proletariátus pártja, amely vezeti a munkás-paraszt szövetséget, és mi a szocializmusért harcolunk. *(Taps.)* Mi meg vagyunk győződve róla, hogy csak ezen az úton tudjuk becsülettel szolgálni a parasztság érdekeit is, és hogy a parasztok is csak a szocialista társadalomban lesznek valóban boldog, gondtalan emberek.

Szóbakerült itt két további kérdés is, amelyekre válaszolni szeretnék. Az ifjúság és a Kommunista Ifjúsági Szövetség kérdése. Az ifjúsági szövetség megalakulása idején helyes volt az a követelmény, hogy csak a legöntudatosabb és a szocializmus ügyéhez leghűségesebb fiatalokat tömörítsük a KISZ-be. Ma már, a konszolidálódás idején elhagyhatjuk a *leg*-eket és elegendő az öntudat és a szocializmushoz való hűség. Azt hiszem, a mai helyzetben ez is elég magas követelmény. *(Derültség.)*

Még egy megjegyzésem van az ifjúsági szövetség elnevezésével kapcsolatban. Egyik-másik fiatal funkcionáriusnak olyan aggálya volt, hogy nem lesz jó a KISZ név, emiatt még meg is verik az egyetemisták az első belépőket. Erre azt válaszoltam, hogy az sem lesz olyan nagy szerencsétlenség — minket is megvertek, amikor a kommunista ifjúsági szövetség tagjai voltunk —, verekedjenek ők is, és álljanak helyt bátran. Ha szükség lesz rá, majd segítenek a felnőttek. Most kiderült, hogy nem is volt olyan veszélyes a helyzet. Az ellenség letört, a megzavarodott fiatalok kezdenek észretérni és rendes hangon beszélni a kommunista ifjúságról. De ha van olyan párttag, aki restelli, hogy kommunista, attól vissza kell kérni a tagkönyvét, és tudomásul vesszük, hogy nem számíthatunk rá. Ha meg kommunistának vallja magát, akkor mindig és mindenütt érezze kötelességének, hogy harcoljon a téves és ellenséges nézetek ellen, harcoljon a párt célkitűzéseiért, és hirdesse a párt igazát. Kommunista bátorság kell, elvtársak, mert még az ellenség is becsüli azt, aki harcol a nézeteiért.

Foglalkozni kívánok a pártonkívüliekhez való viszonyunkkal is. A párt szervezésénél — azt hiszem helyesen — alapelvünk volt, hogy párttagjaink száma kevesebb legyen, mint az MDP taglétszáma volt. Úgy látjuk, hogy a párt számbeli aránya az osztályhoz képest nagyjából egészséges. Ebből következik, hogy nem is akarjuk az összes régi MDP-tagokat a pártba felvenni. Ha viszont

ez a célkitűzésünk, akkor nem haragudhatunk azokra a volt MDP-tagokra, akik nem akarnak belépni az MSZMP-be. Ezért az elhatározásukért semmi esetre sem kerülhetnek hátrányos helyzetbe. A pártonkívüliek közül általában a volt MDP-tagok állnak legközelebb hozzánk, leginkább velük kell kapcsolatot teremtenünk, s ezzel is szélesítjük tömegbázisunkat a pártonkívüliek között.

Mindenki egyetért azzal, hogy karrierizmusból ne lépjen be a pártba senki. Mégis olyan javaslatok hangzottak itt el, hogy ha vezető pozícióban levő volt párttag nem akar belépni, akkor azt azonnal le kell váltani. Több ilyen eset már meg is történt. Ez nem helyes módszer, elvtársak. Népköztársaságunk törvényben biztosítja, hogy párttisztség kivételével pártonkívüliek is betölthetnek bármilyen közfunkciót. Ennek az elvnek a gyakorlatban is érvényt kell szerezni. Nem arról van szó, hogy holnap állítsunk össze egy listát, amelyben pártonkívüli miniszterelnököt és hasonlókat követelünk, hanem arról — és ez a lényeg —, hogy ez az elv a gyakorlatban is megvalósuljon. Miért? Ha egy gyárigazgatót, aki egyébként megállja a helyét, leváltanak amiatt, mert nem lépett be a pártba, azzal olyan lökést adnak a pártszervezésnek, hogy meg sem tudják állítani. Mert az egyik igazgató látja, mi történt a másikkal és azt gondolja: ahá! A Kovácsot leváltották, mert nem lépett be a pártba? No, várjunk csak. Rögtön rohan a párttitkárhoz azzal, hogy „ide figyelj, eddig beteg volt az anyósom — vagy más ürügyet hoz elő —, de most már be akarok lépni a pártba". *(Derültség.)* Ha ma egyet leváltanak, holnap húsz fog belépni. Ellenségek ezek? Feltételezem, hogy nem azok. Persze, az is akad közöttük. De az az ember, aki szereti munkáját és el akarja tartani a családját, s ezért ragaszkodik a funkciójához, az még nem ellenség. Viszont ha valaki csak azért lépett be a pártba, hogy pozícióját biztosítsa, az nem erősíti a pártot, hanem gyengíti. Ezért legyünk következetesek. Nem helyes, ha azt mondjuk: jó, hogy a párt nem kilencszázezres taglétszámú — és közben haragszunk minden volt párttagra, aki novemberben nem jelentkezett. Nem lehet azt hangoztatni, hogy pártonkívüli is lehet funkcióban és ugyanakkor minden olyan valamire való funkcionáriust leváltani, aki nem lépett be a pártba. Ha ezt tesszük, akkor nem érti sem a párttagság sem a nép, hogy tulajdonképpen mit is akarunk! Mit kell

nekünk figyelembe venni a funkciók betöltésénél? Azt, hogy nem lehet olyan ember állami, gazdasági vagy más funkcióban, aki nem hű a Magyar Népköztársasághoz, nem hű a proletárdiktatúra államához. És én állítom, hogy ha ezt a követelményt alkalmazzuk, akkor a népi hatalom minden ellenségét kiűzhetjük a felelős funkciókból, anélkül hogy a pártba bekényszerítenénk olyan embereket, akikkel a párt nem erősödne, hanem gyengülne.

Ha a konferencia összetételét szemügyre vesszük, meg kell állapítanunk, hogy a nők arányszáma a küldöttek között alacsony, alig több, mint 6 százalék. Ez nem jó jelenség. Az ellenforradalmi idő a dolog természeténél fogva nem kedvezett a nők társadalmi aktivitásának, s ez bizonyos mértékben mentő körülménynek számít. De nem lehetünk kibékülve ezzel a helyzettel, ezért gyorsan be kell hozni e téren a kiesést. Javasolom tehát annak az elvnek az érvényesítését, hogy amikor egyenlő feltételek között jöhet szóba egy férfi vagy egy nő funkcióba állítása, akkor — legalábbis a kedvezőtlen helyzet megváltoztatásáig — a nők javára döntsenek.

Rátérek most az ifjúsági mozgalomban és az irodalom területén oly sokat vitatott nemzeti egység kérdésére. Nagyon rövid leszek! Magunkénak vallhatjuk Kína Kommunista Pártja elvi állásfoglalását, amely így hangzik: „Egység — vita — egység új alapokon".

Megmondom őszintén, komoly erőfeszítéseket tettünk, hogy szétverjük az októberben fennállott „nemzeti egységet". *(Derültség.)* Miért kellett szétverni ezt a „nemzeti egységet"? Mert reakciós platformon jött létre. Vezetői antiszocialista elemek voltak. Ilyen egység nem kell. Mi most a vita szakaszában vagyunk, amikor elhatároljuk magunkat, hogy tisztuljon a front, kiderüljön, ki van az egyik és ki a másik oldalon. A vitának eszmei-elvi-politikai eszközökkel kell folynia. A cél, hogy szocialista alapon új nemzeti egységet hozzunk létre. Ez azonban még esztendők feladata. Persze, már holnap hozzá kell fogni, és már ebben az évben is érhetünk el eredményeket. De ahhoz, hogy mi szocialista alapon nyugvó nemzeti összefogást hozzunk létre, amely a nép abszolút és az írók túlnyomó többségét felöleli, ahhoz még sokáig szívósan és komolyan kell dolgoznunk. Okos módszereket és okos taktikát kell alkalmaznunk, ami jelenleg azt is jelenti, hogy a bűnösöket büntetni, a meg-

tévesztetteket segíteni, a jobbra vagy balra ingadozókat érvekkel meggyőzni, a szilárdan mellettünk állókat pedig erősíteni kell.

Elvtársak! Gazdasági kérdéseinket illetően most sajnos nem tudok a részletekbe belemenni. Egyetértek azokkal a bírálatokkal, amelyek szerint, más természetű feladatainkkal összevetve, a gazdasági és kulturális munka területén nagyon elmaradtunk. Ennek természetesen történelmi oka is van. Jelenlegi helyzetünkben a legfontosabb a párt és az államhatalom megerősítése volt. Nekünk a gazdasági kérdések megoldását az éves terv megvalósításával kell kezdeni — ahogyan azt Fehér elvtárs is mondotta —, és ehhez mozgósítanunk kell az egész társadalom erejét. Minden dolgozó személyes ügyévé kell tennünk a társadalmi tulajdon védelmét, a takarékosságot és a szocialista munkaversenyt.

Rengeteg kezdeményezés van e téren, amit az újságírók és a rádiósok népszerűsítenek. De helyes lenne, ha leszoknának a végletekben való gondolkodásról és megtanulnának a való helyzetnek megfelelő mértéktartással írni és beszélni.

Szóba került az éves tervünk mellett a hároméves, valamint bizonyos feladatokra vonatkozóan a perspektivikus terv szükségessége is. Például Budapest fejlesztésére, a homokos területek jobb kihasználására, a szikvidék feljavítására, energiaproblémáink megoldására tíz-tizenöt éves távlati tervet kellene készíteni. E terveket elkészítésük után széles körben vitára kell bocsátani.

Kevés szó esett az értekezleten a magántőke bizonyos megerősödéséről. A párt a kisipart a lakosság szükségleteinek kielégítése érdekében kifejtett tevékenységében támogatja. A magánkiskereskedelem hasznos tevékenységét is megbecsüljük. De amennyiben bizonyos kereskedelmi tevékenység kárt okoz, a spekulációt növeli, ez ellen fel kell lépni. Fellépésünk ne legyen rögtön adminisztratív, szép szóval kell meggyőzni és jobb belátásra bírni az ilyen embereket. De ha a spekuláció tovább burjánzik és ezzel kárt okoz a dolgozóknak, szigorú intézkedésekre is szükség lehet. Kétségtelen, hogy miként a politikai harcban — úgy gazdasági vonalon is meg kell védeni a proletárhatalmat. A spekuláció elleni harcban természetesen a leghatásosabb eszköz, ha megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll a szükséges áru.

A munkástanácsok kérdésében egyetértek Révai elvtárs állás-

pontjával. Nem helyeselhetjük az adminisztratív úton való megszüntetésükre irányuló tendenciákat. Arra kell törekedni, hogy a munkástanácsok a szocialista építés érdekében tevékenykedjenek.

Felhívom az elvtársak figyelmét arra, hogy a nacionalizmus ellen vívott harc során is tekintetbe kell venni a sajátos magyar körülményeket. Igaz, hogy évszázadokon át elnyomták a nemzetet, és dicsőséges nemzeti felkeléseink progresszív szerepet töltöttek be hazánk és az emberiség történetében. De sokszor túlságosan egyoldalúan hangsúlyoztuk ezt a körülményt, s nem mutattuk meg, hogy ugyanakkor a magyar uralkodó osztályok is — az egész nemzet nevében, arra hivatkozva — elnyomtak más népeket. A régi uralkodó osztályok a nemzeti függetlenség követelésével együtt a nemzeti gőgöt, a velünk együtt élő testvérnépeknél való magasabbrendűség hamis, nacionalista tudatát is belenevelték a magyar népbe. Mi ezt elítéljük, ez nem haladó hagyományunk.

Mint minden téren, a nemzeti kérdésnél is nagyon fontosak az elvileg helyes és pontos meghatározások. Ezek nélkül nem nevezhetjük magunkat marxistáknak. Ilyen helyes meghatározás például az, hogy az igaz hazafiság egybeforr a proletár internacionalizmussal. De elvtársak, ezt az egész nép számára érthetően meg kell fogalmaznunk, mert a hazafiság és a proletár internacionalizmus összeforrottságának fogalmát az egyszerű emberek nehezen értik meg. De érthető számukra, ha azt mondjuk, hogy mi magyarok vagyunk, hazafiak vagyunk, de a magyar fasiszta nekünk és népünknek halálos ellensége, éppúgy, mint bármely nemzethez tartozó fasiszta és imperialista. Ugyanakkor viszont testvérünk minden országbeli munkásember, aki a proletár nemzetköziségért harcol.

Végül szólni kívánok a párt feladatairól, a pártmunkáról. Hogy állunk mi e téren, elvtársak?

Nagy eredményeinket elismerve sem feledkezhetünk meg arról, hogy nincsen az állami és a gazdasági, a kulturális és a pártmunkának egyetlen területe sem, ahol elértük volna a régi színvonalat.

Azt könnyen megállapíthatjuk, hogy hány százalékot értünk el a termelés egyik vagy másik területén, de azt bizony nem tudjuk kimutatni, hogy a pártmunkában hány százaléknál tartunk! Sajnos, ma még a pártmunka egyik területéről sem mondhatjuk el, hogy ott már teljesen rendben mennek a dolgok. Most különösen

gazdasági és kulturális téren kell a pártmunkát fokozni, mert a hatalmi, politikai és pártépítési vonalon már valamennyivel előbbre vagyunk. A párttagság különböző rétegeiben, különösen az értelmiségieknél, még van bizonytalanság. Egyes területekre, így az alkalmazottak közé, s talán még a paraszti szervezetekbe is befurakodott az ellenség. Az állami életben és a gazdasági munkában igen sok a lazaság, a fegyelmezetlenség. Sok még a zavaros nézet, sőt akadnak még ellenséges elemek a minisztériumokban és egyebütt is. Mi tehát a teendő? Hol van a kiút a bajokból? Ilyen helyzetben hatványozottan fontos, hogy a párt ügyei rendben legyenek. Csak a párt segíthet szervező, mozgósító, ösztönző, bíráló munkájával. Ezért is kell a párt egységére mint a szemünk fényére vigyázni és a pártot egészségesen fejleszteni.

A határozati javaslatról: közlöm az elvtársakkal, hogy a szerkesztő bizottság a részben szóban, részben írásban közölt javaslatoknak körülbelül 60 százalékát már be is dolgozta a végleges határozati javaslatba. Csupán téma szerint sorolom fel őket: az ifjúság hazafias és internacionalista neveléséről, a munkaversennyel kapcsolatban a szakszervezetek és állami szervek szerepéről, a magyar—szovjet barátságról, az egyes kommunistáknak a dolgozó nép mindennapi ügyei és bajai iránti kötelességéről szóló javaslatokat több mással egyetemben belevették a szövegezésbe. Egy sor javaslatot azért nem vett a szerkesztő bizottság figyelembe, mert más formában már benne voltak az eredeti szövegben. Kérem tehát az elvtársakat, hogy a módosított határozati javaslatot fogadják el. Ugyancsak kérem a pártértekezletet, hogy a szervezeti szabályzatot hagyja jóvá.

Befejezésül, elvtársak, szeretném hangsúlyozni, hogy a heves vita rendkívül hasznos volt, mert tisztázta a kérdéseket, és ennek alapján az egész párt egységesen tud fellépni. Sőt nemcsak a párttagok, hanem a néptömegek fellépésére is bizton számítunk, mert harcunk előterébe azokat a közérdekű követeléseket állítjuk, amelyeket minden becsületes dolgozó feltétlenül magáévá tehet, s amelyek megoldásával egész népi hatalmunkat erősíthetjük. A belső ügyeinket illetően pedig azt javaslom, hogy ennek az értekezletnek a tapasztalata alapján teremtsünk tiszta helyzetet a pártban. Tegyünk pontot a múlt után, tekintetünket pedig fordít-

suk a jövő felé. A fontos most az, hogy a kedvező körülményeket kihasználva aktivizáljuk a párt tagjait, az egész dolgozó népet, haladjunk előre, szorítsuk mindinkább vissza az ellenséget, és legyen bátorságunk mindenütt hirdetni nézeteinket, igazunkat.

A pártszervezetekben pedig okosan, higgadtan, türelmesen vitassuk meg dolgainkat, azután hozzunk jó határozatokat, s azok betartását szigorúan követeljük meg. Aki a párt határozatainak végrehajtása, a pártfegyelem e követelménye ellen vét, azzal szemben szigorúan el kell járni. A feladat elvtársak tehát: erősítsük a párt egységét, harcoljunk a nép alapvető érdekeiért — és a párt erősödni fog, éppúgy, ahogyan ez a pártértekezlet is erősíti pártunkat. *(Taps.)*

(Az elhangzott beszéd rövidített szövege.)

A Magyar Szocialista Munkáspárt országos értekezletének jegyzőkönyve. Kossuth Könyvkiadó, 1957.

BESZÉD A NAGYKUN NAPOK ALKALMÁBÓL RENDEZETT MUNKÁS-PARASZT TALÁLKOZÓN KISÚJSZÁLLÁSON

1957 AUGUSZTUS 20

Tisztelt nagygyűlés, kedves hallgatóim! Elvtársak, elvtársnők!

Augusztus 20-a, a Magyar Népköztársaság alkotmányának ünnepe. Hagyomány nálunk, hogy ezen a napon a munkások és a parasztok közvetlenül találkoznak. Ebből az alkalomból rendezték meg Szolnok megyei elvtársaink a régi történelmi hagyományokkal rendelkező Nagykun Napokat. Így számunkra találkozik az országos nagy ünnep és a Kunság népének helyi ünnepe.

Az ünnepség rendezői néhány héttel ezelőtt Dobi elvtárssal együtt engem is meghívtak erre az ünnepre. Dobi elvtárs is, én is, örömmel tettünk eleget a meghívásnak, és most megköszönöm a rendezőknek, hogy erre a találkozóra elhívtak bennünket. Engedjék meg, hogy átadjam önöknek a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának és az országunk ügyeit vezető forradalmi munkás-paraszt kormány tagjainak testvéri üdvözletét. *(Nagy taps.)*

A Kunság élete, a kunsági dolgozók élete évszázados harcok története. Ez a harc része az egész magyar nép, az egész magyar parasztság harcának. Ebben a harcban az urak évszázadokon át nagyon sok győzelmet arattak, de *végül a nép kerekedett felül, a nép győzött és az a vereség, amelyet Magyarországon 1945-től az urak elszenvedtek, az utolsó halálos csapás volt.* (Éljenzés és taps, ütemes taps és felkiáltások: Éljen a párt!)

Tisztelt hallgatóim! Magyarországon most a munkások és a parasztok a hatalom urai, és ez soha nem fog megváltozni. Miért? Volt már egyszer a magyar történelemben — és ez a mi egyik legnagyobb nemzeti büszkeségünk — 1919, amikor a nép az urak fölé kerekedett és megszületett Magyarországon először a dolgozók hatalma. Ezt a hatalmat az urak leverték. Miért tudták akkor leverni? Mert a nemzetközi erőviszonyok mások voltak akkor, mint most. 1919-ben, amikor a magyar proletárdiktatúra megszületett, még csak a szovjet proletárdiktatúra létezett és a szovjet

proletárdiktatúrát az egész világ kizsákmányolói támadták. 14 állam hadserege zárta körül, Oroszország szívébe törtek be — 1919-ben a szovjet hatalom a létéért harcolt. A Szovjetunió akkor még nem tudott a mi népünknek segíteni, de az az út, amelyet ők megnyitottak, nemcsak a maguk számára, hanem az egész emberiség számára győzelmes útnak bizonyult, mert 40 esztendővel ezelőtt először történt meg az emberiség történetében, hogy egyszerű munkások és parasztok egy forradalmi párt vezetésével megdöntötték az urak hatalmát, és saját kezükbe vették az élet intézését. *(Nagy taps.)* Ennek negyven esztendeje, több mint egy emberöltő, s azóta ez az út kiszélesedett. Ma a világon 13 országban, köztük olyan óriási országban, mint Kína és kisebb országokban, mint például Albánia, összesen több mint 900 millió ember valósította meg a munkások és parasztok államát, és ez már olyan hatalom, amelyen a régi világ urai nem tudnak többé erőt venni. *(Úgy van! Úgy van! Taps.)* Ők támadhatnak — fognak is még támadni — de győzni többé nem fognak. *(Taps.)* Aki a munkás-paraszt hatalom híve, arra gondoljon, hogy a mi utunk nem lesz mindig lakodalom és ünnepi poharazás. Olyan lesz, mint az élet útja: dolgozni kell, harcolni kell, lesznek nehézségeink és örömeink, *de a jövő a munkás-paraszt hatalomé, ez biztos!* (Éljenzés és taps.)

A felszabadulás óta hazánkban az élet legfőbb kérdéseiben hatalmas változások következtek be. Akik most külföldön arról beszélnek, hogy nálunk nem sokan támogatják a népköztársaságot és a kormányt, elfeledkeznek ezekről a változásokról. A föld nálunk a dolgozó parasztoké lett és nincs munkanélküliség.

Emlékezzenek csak vissza, a régi világban itt Szolnok megyében a föld fele a nagybirtokosok és a falusi tőkések, a kulákok kezén volt. Itt Kisújszálláson például a föld 70 százaléka volt a kulákok kezén. A felszabadulás után 34 000 család kapott Szolnok megyében földet. Ez lényeges változás az életben. A régi világban, mondjuk 1934-ben, Szolnok megyében 34 000 munkanélküli volt. Most az emberek élnek és dolgoznak. Nincs örökös lakodalom, de az a helyzet, amikor a mindennapi kenyérért reszketnie kellett a dolgozó népnek, ahogyan az a Horthy-rendszerben volt — Magyarországon megszűnt. *(Úgy van, úgy van! Taps.)*

Ha az előttem szóló hétgyermekes anya elmondta volna régi életét, bizonyára arról is tudott volna beszélni, hogy jó termés esztendejében, amikor a föld adott kenyeret, a gabona egy részét emberi táplálkozásra alkalmatlanná tették azért, hogy a nagytőkések — akiké a termés volt — az árat tartani tudják. Nem tudom, hány gyermeke élt akkor ennek az elvtársnőnek, de bizonyos, hogy az ő gyermekeinek nem jutott akkora darab kenyér, amekkorát megkívántak és amekkora ma jut nekik.

Úgy látom, ezek a Nagykun Napok jól sikerültek. Aki veszi a fáradságot és körülnéz itt a kiállításokon, meglátja a különbséget, hogyan éltek a régi világban ezek az emberek, és hogyan élnek ma. És ez a tükre annak, ahogyan a magyar parasztság, a magyar dolgozó nép él.

De ez az új élet a népi hatalom nélkül nem jöhetett volna létre. Ahhoz, hogy dolgozni lehessen, és hogy a munka gyümölcse a népé maradjon, feltétlenül népi hatalom kell. Mert ha nincs népi hatalom, akkor a nép természetesen dolgozhat — amikor dolgozhat —, de amit megtermelt, az semmi szín alatt nem az övé.

Ez a népi hatalom persze olyan, hogy bizonyos embereket megbüntet, más embereket korlátok között tart. De ez elkerülhetetlen. *(Derültség.)* A hatalom mindig hatalom volt és az lesz a jövőben is. Jelenleg a világ olyan, hogy kétféle hatalom van. Az egyik, ahol kevés kiváltságos tartja félelemben és rettegésben a népet, és veti börtönbe a kommunistákat és a békeharcosokat. Ilyen a sokat feldicsért nyugati hatalom, még akkor is, ha demokráciának nevezik. És van egy másik hatalom, ahol a grófok, a nagybirtokosok és a nagytőkések ágenseit csukják be egy kicsit börtönbe, hogy kijózanodjanak. *(Derültség és taps.)* Enélkül a hatalom nélkül nem lehet a dolgozó embereknek szabad élete. Persze, hogy vannak olyanok, akiknek ez nem tetszik. De hát mit csináljunk? Olyan rendszert, amely mindenkinek tetszik, nem lehet csinálni. *(Derültség.)* Mert hiába, ami tetszik Weiss Manfrédnak, az valószínűleg nem tetszik annak az elvtársunknak, aki most a csepeli gyárban dolgozik. *(Derültség.)* Ami neki tetszik, az nem tetszik Weiss Manfrédnak. *(Derültség.)* És ha már választani kell, akkor mi azt mondjuk: inkább olyan rendszert védünk, tartunk és erősítünk, amely 5 millió

felnőtt dolgozónak tetszik, mint olyat, amely 300 000 kizsákmányolónak és lakájának tetszik. *(Úgy van! Úgy van! Taps.)*

Ez a hatalom a párt és a munkásosztály vezetésével született, csak így jöhetett létre és fennállását, erejét a munkás-paraszt szövetség adja.

Mostanában sokat foglalkozunk különböző okoknál fogva értelmiségi kérdésekkel. Úgy véljük, hogy *az értelmiség a dolgozó nép része, de az állam alappillére a két nagy dolgozó osztály, a munkásság és a parasztság.* (Úgy van! Úgy van! Ütemes taps és felkiáltások. Munkás-paraszt szövetség!) A mi állami rendünk alapja a munkás-paraszt szövetség, s mi úgy gondoljuk, hogy a becsületes és tisztességes érzésű értelmiségi dolgozó a néppel tart. Aki nem a néppel tart — mit tegyünk? — harcolni fogunk ellene. De az értelmiségi dolgozók túlnyomó többsége — ezt állítom — a nép híve, mert az ő boldogsága a nép boldogsága és a nép szerencsétlensége az ő szerencsétlensége is.

A mi alkotmányunk kimondja: Magyarország — népköztársaság; a Magyar Népköztársaság a munkások és dolgozó parasztok állama, s a Magyar Népköztársaságban minden hatalom a dolgozó népé. Ez a dolog lényege. Amíg ez az alkotmány érvényben van, addig a népnek van jelene és jövője. Ha ez az alkotmány veszélybe kerül, akkor veszélybe kerül a nép élete és jövője is.

A mi rendszerünket persze támadják. De miért támadják? Azért, mert népi rendszer. A nyugati imperialisták rádiói, újságjai telekiabálják a világot azzal, hogy a Kádár-kormány kegyetlen. *(Derültség.)* Amikor mi találkozunk az elvtársakkal — mint például most is, amikor a vonaton jöttünk és beszélgettünk a munkás küldöttségekkel —, akkor a mi munkásaink és parasztjaink azt mondják, hogy nem elég kegyetlen. *(Felkiáltások: Így is van!)* Az imperialisták szerint kegyetlen. De itt nem valami erkölcsi dologról van szó. Ha mi történetesen a tőkések kormánya lennénk, biztosan azt követelnék, hogy vérözönt csináljunk. Az idősebbek emlékezhetnek 1919-re, az 1919-es úri megtorlásra, amikor Horthyék ezerszámra gyilkolták le a nép legjobbjait és tízezer számra űzték el őket. Akkor az imperialisták nem tiltakoztak. Most pedig panaszkodnak, hogy mi kegyetlenek vagyunk. Mi nem vagyunk kegyetlenek, de engedjék meg nekünk, birkák sem vagyunk. *Nem tűrhetjük többé,*

hogy kést fenegessenek a nép ellen, hogy a kést a népi hatalom hátába döfjék. (Helyeslés, nagy taps.)

Van az imperialistáknak a mi rendszerünk ellen másféle kifogásuk is. Azt mondják, nem jó ez a rendszer, hiszen náluk sokmindent lehet az üzletekben kapni, ami Magyarországon még nincs. Ez igaz. Nyugodtan kijelentem, hogy Ausztriában több nylon kombiné kapható, mint Magyarországon. Az is valószínű, hogy jégszekrényből is többet árusítanak, s még van néhány fajta cikk, amiből ők többet tudnak adni. Ez baj! Nekünk dolgoznunk kell, s fogunk is dolgozni, és meglátjuk, még nylon kombiné is több lesz majd nálunk. *(Derültség.)* Tudni kell azonban azt, hogy ugyanezekben az országokban több dobra vert és tönkrement paraszt van, több munkanélküli munkás van, több olyan mérnökember van, aki villamoskalauzi állásra pályázik, mint a mi rendszerünkben. És ha csak annyit tudtunk elérni a tizenkét év alatt, mint amit elértünk, hogy ti. a dolgozó ember létbizonytalansága megszűnt, hogy fedél van az emberek feje fölött, hogy kenyér van a gyermekek kezében, hogy ruha van az embereken, és hogy Magyarországon minden dolgozó embernek nevezheti magát — akkor azt mondjuk: a mi rendszerünk százszor jobb, mint az övék. Nem fogjuk szégyelleni átvenni tőlük a jót. De ami nem jó, amitől annyi száz év kínja és gyötrelme után végleg megszabadult a magyar nép, azt mi soha többé vissza nem kívánjuk. *(Nagy taps, felkiáltások: Úgy van, úgy van!)*

Októberben, mint ismeretes, meg akarták semmisíteni a pártot, mint ennek a rendszernek politikai vezető erejét, likvidálni akarták az Elnöki Tanácsot, az országgyűlést, a helyi tanácsokat, egyszóval a népi hatalom minden szervét. Helyettük be akarták vinni a hatalomba a burzsoá pártokat s valamiféle burzsoá rendszert akartak kiépíteni: visszaadni az uraknak azt, ami régen az övék volt.

Az ellenforradalom Magyarországon nem győzött, de októberben helyenként néhány napig szabadon garázdálkodott. Ezalatt megmutatta igazi arcát, s azok az emberek, akik ezekben a napokban a parlamentben olyan javaslattal jelentkeztek, hogy a száz munkást foglalkoztató gyárakat vissza kellene adni a régi tulajdonosoknak, vagy az útban levő *Nagy Ferenc*, aki az ötszáz holdas birtoktípus

híve, még csak az első fecskék voltak. *Mindszenty* már azt mondotta, hogy az egyháznak haladéktalanul mindent vissza kell kapnia. Persze, ha az ember *mindenre* gondol, akkor arra *a több mint kilencszázezer hold földre is gondol, amelyen már tizenkét esztendeje nyugodt lelkiismerettel szántanak magyar parasztemberek, köztük hívő katolikusok is. És nem érzik, hogy ebben lelkiismereti hiba volna, mert úgy gondolják, hogy a föld az övék.* (Nagy helyeslés és taps.) Ez a Mindszenty, aki nagyon sokat ártott a magyar népnek, s szeretett volna még többet ártani, olyan ügyetlenségeket követett el, hogy akarata ellenére is segített nekünk. *(Derültség.)* Azokban a zavaros napokban, amikor Mindszenty megszólalt a rádióban, úgy hatottak szavai, mint egy kijózanító előadás. Amit ő magyarázott, abból tíz- és tízezer ember, aki eddig nem értette, miről van szó, rögtön megértett mindent. *(Derültség.)* Az ellenforradalom napjaiban a közvéleményben nagy volt a zavar.

A városokban nehezebb volt felismerni a népi demokratikus rend ellenségeit, és azok céljait. A városokban lakik és gyülekezik ugyanis a régi kizsákmányoló osztályok sok képviselője. Ezenkívül a városokban rengeteg olyan ember lépett fel ellenforradalmi követeléssel, aki azt hitette el magáról, hogy csak a hibák ellen harcol és nem a szocializmus ellen. Nem volt ilyen egyszerű felismerni őket, igazi céljukat. Falun egyszerűbb volt a helyzet. Feltűntek a régi főjegyzők, szolgabírók, csendőrök, sok helyen átvették a hatalmat. Ha ezekre a parasztember ránézett, rögtön megértette, hogy itt nem valami szocialista újításról van szó, hogy a csendőr nem a szocializmus hibáit akarja kijavítani. Ez is szerepet játszott abban, hogy a magyar parasztság józan, politikus, helyes és a népi hatalom melletti magatartást tanúsított, amivel megkönnyítette az ellenforradalom leverését. Ezért a parasztságot elismerés illeti.

A helybeli elvtársak tudják, de nem baj, ha az ország és a világ is megtudja, hogy ezekben a nehéz napokban itt a Kunságban helytállt a dolgozók legjava. Egész sor termelőszövetkezetet ismerünk — a kisújszállási Búzakalászt, a kuszentmártoni Zalka Mátét, a karcagi Lenint, a mezőtúri Rákóczit, a törökszentmiklósi Dózsát —, amelyeknek tagjai nemcsak a munkában álltak helyt, hanem a vasvilla nyelével, vagy ha fegyver volt náluk, akkor azzal „igazították el" a régi embereket és a hőbörgőket arrafele, amerre kellett.

(Taps.) És ismerünk ilyen nagyiváni, egyházasharaszti, konyári elvtársakat is. Arról lehet vitatkozni, hogy a régi tsz-fejlesztésben mennyi volt a meggyőző munka eredménye és mennyi volt a nyomásra született eredmény. Viszont a termelőszövetkezetek jó része az ellenforradalmi nyomás idején kitartott. *Ez mutatja, hogy a szocializmus gyökeret vert a magyar faluban és hogy többé senki sem tudja kipusztítani.* (Nagy taps.)

Október előtt az egyénileg dolgozó paraszt sokszor látott egyes szövetkezetekben civódást, vitatkozást, veszekedést, egyenetlenséget. Az ellenforradalmi támadásnak olyan hatása is volt, hogy az emberek a nagy bajban megismerték, s ma már jobban tisztelik és becsülik egymást. A légkör is egészen más, nagyobb az egyetértés, másképpen dolgoznak, s ma már nyugodtan mondhatjuk az egyénileg dolgozó parasztnak: nézd meg a szövetkezeteket, azok szorgalmasan dolgoznak, s bíznak a jövőben.

Mivel a dolgozó nép, a munkásság és a parasztság alapvető tömegei a népi hatalom hívei, a dolgozó tömegek nagy többsége helyeselte a forradalmi munkás-paraszt kormány megalakulását, helyeselte, hogy segítséget kértünk szövetségesünktől, a Szovjetuniótól, és támogatja a kormány tevékenységét.

Ennek a munkának és a dolgozó nép támogatásának köszönhetők azok az eredmények, amelyek igazolják, hogy a párt politikája, a kormány politikája helyes volt, és a dolgozó nép nagy részének egyetértésével találkozik. Milyen eredmények voltak ezek? Hazánk törvényes alkotmányos rendjét helyreállítottuk és — ezt nyugodtan mondhatjuk — ma, augusztus 20-án, amikor a Magyar Népköztársaságot ünnepeljük, *ez a Népköztársaság erősebb, mint egy évvel ezelőtt volt.* (Úgy van! Éljenzés, taps.)

A gazdasági élet területén elért eredményekről szólva közölhetem, hogy júniusban az ipari termelés 95 százaléka, a termelékenység 98 százaléka volt az egy évvel ezelőttinek. A mezőgazdasági terméshozamok jók. Ebben persze az idő is segített valamit, de az igazi azért a munka. Mert ha a munka nem lett volna jobb az idén, mint a múlt tavasszal volt, akkor hiába lett volna jó idő, csak attól a termés nem lett volna jobb.

Maga az a tény, hogy az állami gazdaságok idei terméseredményei jobbak, mint bármikor 1945 óta — mutatja a földeken dolgozó

emberek erőfeszítését és a jövőbe vetett bizalmát. A termelőszövetkezetek eredményei sem rosszak itt Szolnok megyében sem, mert a tíz-tizenegy mázsás átlagos holdankénti búzatermés nem nevezhető rossznak. És nagyon nagy körzetekben vannak ilyen komoly és szép eredmények. A helyzet rendeződésének más fontos jele is van. Az idén a második negyedévi adófizetési kötelezettségüket az adófizető polgárok 109 százalékra teljesítették. Pénzünk szilárd. Az októberi zavaros napokban és novemberben 520 millió forintot vettek ki a bankokból azok az emberek, akiknek takarékbetétjük volt. Azóta a takarékbetétekre 534 millió forintot fizettek be újból, és most a takarékbetétállomány 14 millió forinttal nagyobb az országban, mint a múlt év októbere előtt volt.

A kereskedelmi forgalom, a mezőgazdasági termékek felvásárlása normálisan folyik. Az elmúlt héten 16 000 vagon kenyérgabonát vásároltak fel a felvásárló szervek.

A kulturális élet és általában a társadalmi élet gyógyulásának a jele az a mintegy 40 díj, amelyet a felejthetetlen moszkvai fesztiválon a fiatal művészemberek nyertek. És az a 40 díj — köztük 19 első díj —, amelyet a fiatal magyar sportolók egy nagyon erős nemzetközi versengésben kiérdemeltek.

Az élet fontos kérdéseihez tartozik az, hogy a munkás- és paraszttömegek keresete és jövedelme is komolyan növekedjék. Az elmúlt hónapokban a különböző kormányintézkedések következtében ez meg is történt. A munkások és a parasztok most általában elégedettek az életszínvonallal, de a kishitűeknek most az a gondjuk, hogy nem fog-e a kormány ebből a megnövekedett jövedelemből visszavenni.

Azt mindenki érti, hogy az adott viszonyok között a dolgozók a maximumát kapták annak, amit kaphattak. De valamit ebből vissza kellett venni. Rajtunk felelősség van, s vigyáznunk kell a pénz értékére, mert ha ezzel baj van, akkor annak megint a munkás meg a paraszt issza meg a levét. Emelnünk kellett tavasszal bizonyos cikkek árát, s most a bérekkel is kellett valamit tenni. Nem a bérekből vettek le, hanem ahol a hivatalosan engedélyezett, a kormány által elrendelt béralapot túllépték, azt most le kell faragni. Tudni kell azt, hogy azokat a rendeleteket, amelyeket mi a dolgozók életszínvonalának javítása érdekében hoztunk —

ide tartozik a parasztság számára olyan fontos begyűjtés eltörlése —, belső meggyőződésből határoztuk el, mert *a mi véleményünk az, hogy a szocializmus építésének feltétlenül együtt kell járnia a dolgozók életszínvonalának javulásával.* És ebből mi semmit sem fogunk visszacsinálni. Sem a begyűjtést, sem mást. Ez így fog maradni, ahogy most van! *(Taps.)*

De azt is tudni kell, hogy az előrehaladásért dolgozni kell. Munka nélkül nem lehet jobban élni. Ilyen kommunista nézet nincs és soha nem is volt. Ezzel csak a régi világban rágalmazták a kommunistákat a horthysták. Az élet alapja a munka. És teljesen rajtunk, a dolgozó népen múlik, hogy a szocializmus építése és a dolgozók életszínvonalának emelkedése milyen mértékben és milyen gyorsasággal halad előre. Azt is meg kell mondani, hogy ha mindenki körülnéz a maga házatáján, ki-ki a maga helyén: a munkás a műhelyben, a tsz-tag a termelőszövetkezetben, az egyéni gazda a maga községében, a tisztviselő az irodájában — meggyőződhet róla, hogy ha kissé jobban belefeküdne a dologba, feltétlenül jobban menne a munka. És erre szükség is van. Mert csak hamis próféta lehet az, aki mindig azt prédikálja, hogy „kapni" és soha nem mondja meg, hogy miből és honnan lehet kapni. Nekünk most már a gondunk egy részét arra kell fordítani, hogyan tudnánk a munkát termelékenyebbé, hatékonyabbá, eredményesebbé tenni, hogy többet termeljünk a gyárakban is és a földeken is, és hogy több jusson népünknek.

Ugyanakkor természetesen folyik a politikai harc is. Az Egyesült Államok imperialista köreinek a mesterkedésére például elhatározták, hogy szeptember 10-re összehívják az Egyesült Nemzetek közgyűlését, az úgynevezett magyar kérdés tárgyalására, az ötös bizottság jelentése alapján. *(Fuj, le vele!)*

Mi ezzel kapcsolatban azt mondjuk: lehet, hogy az imperialisták kimanőverezték ezt az ötös bizottságot, de ennek semmiféle törvényes alapja nincs, mert az Egyesült Nemzetek alapokmányában benne van, hogy az egyes tagállamok belső életébe még az Egyesült Nemzeteknek sincs joga beavatkozni.

Kihallgattak 111 tanút — ahogy ők nevezik. — Hármat mi is ismerünk közülük: Király Bélát, Kéthly Annát és Kővágót — 108-at nem ismerünk, mert titokban tartották a nevüket. De arról

a háromról, akit ismerünk, nagyon el tudjuk képzelni, milyen a többi 108, akit nem ismerünk.

Az ötös bizottság azt mondja, hogy a magyar kormány nem elég törvényes, meg hogy erőszakoskodik. Bejelentik, hogy a Szovjetunió beavatkozik Magyarország belügyeibe, holott nagyon jól tudják, hogy ilyesmiről szó sincsen.

Viszont azt is tudják, hogy milyen jó lett volna októberben a 13 országból legalább egyet lecsippenteni, legalább ezt a nem nagyon nagy Magyarországot a szocialista táborból átvinni az imperialisták táborába. Ez nem sikerült. Ez az ő kifogásaik fő oka, de ezt nem írhatják be az ötös bizottság jelentésébe, mert akkor nem tudják összehívni a rendkívüli közgyűlést. Mi azt mondjuk, hogy ha a kérdéseket reálisan akarták volna vizsgálni, arra is megvolt a mód. Már januárban járt itt az Egyesült Nemzetek Szervezete gazdasági bizottságának egyik főtitkárhelyettese, Philippe de Seynes úr, körülnézett, beszélt, akivel neki tetszett. Az Egyesült Nemzetek főtitkárát, Hammarskjöld urat már hat hónappal ezelőtt meghívtuk. Ez a meghívás most is érvényben van, a jövő héten is eljöhet. Tessék, beszéljen magyar munkásokkal vagy parasztokkal, tisztviselőkkel, alkalmazottakkal vagy a kormány tagjaival, vagy ha minket nem nagyon szeret, akkor a kormány tagjaival ne. Ha a tényeket meg akarják ismerni, van rá módjuk, mi ez elé akadályt nem gördítünk — de az ország belügyeibe beavatkozni nem engedünk. *(Taps, helyeslés.)*

Azoknak az imperialistáknak, akik ezt a mesterkedést ma is folytatják velünk szemben, azt üzenjük, hogy *miként Magyarországon nem sikerült az októberi támadásuk — pedig akkor azt hitték, hogy már a zsebükben van Magyarország —, úgy ezután sem, a jövőben sem engedjük meg semmi szín alatt, hogy Magyarország belügyeibe beavatkozzanak.* (Helyeslés, taps.)

Azok az imperialisták, akik a Szovjetuniót rágalmazzák beavatkozással, sorozatosan beavatkoznak más országok belügyeibe. Itt van Egyiptom és Szíria példája, hivatkozhatunk az algériai és az omani öldöklésekre. Az imperialisták nem akarják, hogy az ENSZ-közgyűlés az egyiptomi, az omani vagy a szíriai kérdéssel foglalkozzék, azért akarják odavinni a magyar kérdést, hogy ezekről elterelj ék a figyelmet.

Az imperialisták sokat beszélnek arról, hogy most Magyarországon kegyetlenkednek. Arról azonban nem beszélnek, hogy az ellenforradalmi felkelés milyen kegyetlenkedéseket követett el hazánkban. Kifogásolják azt is, hogy nálunk bevezették a közbiztonsági őrizetbe vételt, hogy megint felállították az internálótáborokat. Mi itt a helyzet? Igaz ez? Igaz. De csak izgatókat, uszítókat, horthysta ezredeseket, osztályidegeneket veszünk őrizetbe.

Azt gondoljuk, nekik is szolgálatot teszünk, mert ha kint hagynánk őket, holnap esetleg olyat csinálnának, amiért halálbüntetés jár. Addig legalább megnyugszanak, amíg őrizetben vannak. Helyes ez? Igen, feltétlenül: helyes és szükséges. Meg kell azt is mondani, hogy mi a közbiztonsági őrizet, vagy az internálás rendszerének nem vagyunk hívei. Mi nem gondolunk arra, hogy ezt örökre fenntartsuk, de most szükséges, s mivel szükséges, megcsináltuk.

Amikor kegyetlenkedésekről, halálos ítéletekről, közbiztonsági őrizetről panaszkodnak, egyet ne felejtsenek el: azt, hogy ki volt a kihívó fél. Ne sírjanak most azért, hogy a kudarcba fulladt ellenforradalmi támadás szervezői, a gyilkosok lakolnak és lakolni fognak. *(Helyeslés. Éljen! Éljen! — felkiáltások.)* Akik pedig uszítanak és izgatnak a rendszer ellen, azok őrizetben vannak és ott is lesznek. *(Helyeslés.)*

Mi feltétlenül békességet akarunk. Mi kell ehhez a békességhez? Az kell, hogy az imperialisták vegyék tudomásul: létezik a Magyar Népköztársaság és ott munkás-paraszt állam van. Ha ezt tudomásul veszik, akkor megvan a békesség. *(Taps.)*

Az osztályharc helyzetéről szólva, megállapítjuk, hogy sem a pártnak, sem a munkásosztálynak semmiféle érdeke nem fűződik ahhoz, hogy az osztályharc élesedjék. Mi kell ahhoz, hogy ne élesedjék az osztályharc? Az kell, hogy a kiváltságaikat elvesztett urak és kiszolgálóik vegyék tudomásul, hogy Magyarországon népköztársaság van, népi hatalom van és a szocializmust építjük.

Ha ők ezt tudomásul veszik, megpróbálnak becsületes munkából megélni, és nem áskálódnak a rendszer ellen — akkor az osztályharc nem fog élesedni. És fordítva. Ha ők élezik, okvetlenül és feltétlenül vissza fogunk csapni, éppen a békesség érdekében. Mi azt gondoljuk, ha van néhány ezer ember Magyarországon, aki semmi

szín alatt nem akar beletörődni abba, hogy a világ megváltozott, azokat a nép inkább megbünteti és kordában tartja, hogy ezáltal békessége legyen a népnek, mert az számunkra fontosabb, mint ezer vagy kétezer népellenes támadónak a békessége. *(Taps. — Úgy van!)*

Mi azt mondtuk — és őszintén mondtuk —, hogy tanultunk az októberi eseményekből. Úgy is tanultunk, hogy nem fogunk elfeledkezni azokról a hibákról, amelyek szerepet játszottak abban, hogy ilyen események megtörténhettek, és nem fogjuk azt sem elfelejteni, amit a nép ellenségei a nép ellen tettek. Ettől az állásponttól nem tágítunk.

Mi nem akarjuk a régi hibákat megismételni, de nem engedjük meg azt sem, hogy a nép ellenségei a régi módon garázdálkodjanak, szervezkedjenek, usztsanak, fegyveres felkelésre készülődjenek. Ez a mi számunkra október tanulsága.

Ami a jövőt illeti, az első dolog, hogy megértsék: aki pedig a nép és a rendszer ellen tör, az rosszul fog járni; aki megfér a rendszerrel az békében élhet. Ez a nép dolgozni fog és előre megy. Ez a legfontosabb dolog.

A törvényes rendet és a törvényességet minden körülmények között biztosítani fogjuk. Gazdaságpolitikánk: a szocializmus építése, a dolgozók anyagi és kulturális igényeinek mind jobb kielégítése. Ehhez munkára van szükség. Gazdasági életünk egyensúlya biztosítva van. Ebben a biztosításban azonban nagy szerepet játszott a testvéri országok segítsége. Mi azt szeretnénk, ha mindazokkal a rendelkezésekkel, amelyekkel a termelés fejlődését akarjuk előmozdítani, népgazdaságunk termelése valóban növekednék a mezőgazdaságban is, az iparban is. Ehhez összefogás és erős eltökéltség szükséges. *Szükség van arra, hogy helyes árpolitikával, a termelési biztonság megőrzésével, a gazdaság fejlesztésével menjünk előre.*

A mezőgazdaságban ezt a politikát mi egyformán és egyértelműen alkalmazzuk termelőszövetkezetekre, termelőszövetkezeti csoportokra, társulásokra és az egyénileg dolgozó parasztokra is. Mi abból indulunk ki, hogy az ország érdeke és az egyénileg dolgozó parasztnak az érdeke is azonos abban, hogy fejlesszük a termelést. Most dolgozunk az új hároméves terven. Ennek a három-

éves tervnek a mezőgazdaságra vonatkozó része úgy szól, hogy a mezőgazdasági termelés általános színvonalát körülbelül 12 százalékkal akarjuk emelni. Azért aránylag ilyen kevéssel, mert közben a termelés szerkezetét is meg kell kicsit változtatnunk. *Fejleszteni kell a mezőgazdaság minden ágazatát.* A három év alatt az állam segíteni akarja a szövetkezeti parasztságot is és az egyénileg dolgozókat is. *De a szövetkezeti parasztot jobban kell segíteni.* Az elkövetkező három év alatt el kell érni, hogy a termelőszövetkezetek állóalapjának, tehát a termeléshez szükséges berendezésnek értékét körülbelül *50 százalékkal növeljük.* Ha azt akarjuk — s mi azt akarjuk —, hogy a termelőszövetkezetekben modern, korszerű gazdálkodás legyen, akkor a felszereléseket feltétlenül javítani és fejleszteni kell.

Hasonlóképpen javítani és fejleszteni akarjuk az egész mezőgazdaság technikáját. Ennek érdekében idehaza növelni akarjuk a mezőgazdasági kisgépek gyártását, s ha saját termeléssel nem tudjuk a szükségletet kielégíteni — a szövetkezetit és az egyénit is —, akkor nagyon jó, korszerű mezőgazdasági kisgépeket fogunk Németországból és Csehszlovákiából behozni, hogy mezőgazdasági termelésünket fejleszteni tudjuk. Meg kell oldani a műtrágyaellátás problémáját is.

Ami a mezőgazdaság szocialista jövőjét illeti, szeretnék itt egy kérdést felvetni. Dobi elvtárs beszélt arról, hogy a mezőgazdasági termelésben is csak a korszerű nagyüzemmel lehet előrejutni. Ez így van. De ez nemcsak Magyarországon van így, ez így van az egész világon. Nyugat-Németországból az imperialista rádióadások mostanában folyton azt fuvolázzák a magyar parasztok fülébe, hogy a saját kis gazdaságuktól a világért ne tágítsanak. Ezt mondják, mert ez az ő érdekük. De arról egy szót sem szólnak, hogy ott, ahol az az imperialista rádióállomás van, Nyugat-Németországban vagy Angliában vagy Amerikában, vagy akár Franciaországban, bizony a kisparaszt nagyon gyorsan otthagyja a saját kis gazdaságát, csak egészen más módon, mint nálunk.

Mert a mezőgazdasági nagyüzem ott is olcsóbban termel, mint a kisgazdaság — ugyanúgy mint az ipari nagyüzem. Angliában például a mezőgazdaságot már annyira koncentrálták, hogy ott az összlakosságnak csak 8 százaléka foglalkozik mezőgazdasággal —

összesen 8 százalék! Ez még akkor is nagyon kevés, ha figyelembe vesszük, hogy Anglia mezőgazdasági téren nem önellátó. Azonban ez a 8 százalék se mind a maga gazdája. Ennek a 8 százaléknak a nagyobbik része mezőgazdasági munkás, kisebb része bérlő és Angliában az önálló egyénileg dolgozó kisparaszti gazdaság ritkább, mint Magyarországon a fehér holló, pedig az is ritkán szokott felbukkanni. Az Egyesült Államokban az utolsó három évtized alatt a nagybirtokok területe megkétszereződött, és a 35—70 holdas birtokok közül, amelyek a mi fogalmaink szerint olyan közepes gazdaságnak számítanak, 64 000 ment tönkre.

Nem bírja a versenyt a nagyüzemmel. Ezekben az országokban nagyban folyik a mezőgazdasági nagyüzemek kialakítása, de azon az áron, hogy a parasztokat elárverezik, földönfutóvá teszik és még a faluból is elkergetik.

A szocialista országokban is a nagyüzemek felé halad a fejlődés, de azzal a különbséggel, hogy itt oly módon jön létre a nagyüzem, hogy a paraszt ura és gazdája marad a földnek. Nem egyénileg dolgozik, hanem szövetkezetben.

Ezzel kapcsolatban nagyon fontosnak tartom, s szeretném hangsúlyozni: *elítéljük, hogy Magyarországon akár egyetlen egy parasztot is akarata ellenére kényszerítsenek termelőszövetkezetbe.*

Mi bízunk a szocialista eszme erejében, bízunk a termelőszövetkezetek jó munkájában, s azt gondoljuk, hogy ha a magyar parasztok nyugodtan gazdálkodhatnak, ha nem erőszakolják, nem zaklatják őket, akkor nem lassulni fog a termelőszövetkezeti mozgalom fejlődése, hanem gyorsabban megy majd, mint abban az időszakban, amikor a jó munkát buta erőszakoskodásokkal is összekapcsolták. Ez ma a mi politikánk, s ehhez fogjuk tartani magunkat. Nem azért, mert nem akarunk termelőszövetkezetet, hanem éppen azért, mert akarunk, s mert erős termelőszövetkezetet akarunk, amelybe olyan emberek tömörülnek, akik a saját akaratukból választják a szocializmus építésének az útját. Meg kell azt is mondani: ehhez hozzátartozik az is, hogy a termelőszövetkezetek valóban a maguk gazdái legyenek. Hiba volt, hogy például a járásból beleszóltak abba is, ki milyen brigádban legyen. Ennek véget vetünk, s *azt akarjuk, hogy a szövetkezet alapelveit megtartva — mert álszövetkezetet nem támogatunk — a szövetkezeti parasztság maga*

igazgathassa saját szövetkezetét mind társadalmi, mind termelési vonalon. Azt gondoljuk, hogy ezek a szövetkezetek vonzók lesznek a parasztság számára.

A szövetkezeti tagoknak a kilépettekkel és azokkal az egyéni gazdákkal is, akik még nem voltak szövetkezetben, egyaránt barátságban kell élniük. Minden ilyen embert úgy kell nézni, mint jövendő termelőszövetkezeti tagot. Hiszen mi bízunk a fejlődésben! El fog jönni az idő — hamarabb, vagy később —, hogy ezek az emberek újra a szövetkezetben lesznek. Minek nekünk most „hadiállapotba" kerülni, előre összeveszni velük, amikor a jövőben úgyis szép békességben fogunk együtt dolgozni a termelőszövetkezetben. Ez nagyon fontos kérdés.

A hasonlat kedvéért: 1947-ben a két munkáspárt: a kommunista és a szociáldemokrata párt — bár testvérpárt voltunk, s a fő kérdésekben egyet is értettünk — de azért erősen konkurrált egymással s rivalizálás is folyt. Én már régebben is a kommunista pártban dolgoztam. A mi funkcionáriusaink egy része úgy vitatkozott a szociáldemokrata elvtársakkal, ahogy nem szabad. Akkor is azt magyaráztam nekik, hogy úgy vesszenek velük össze, hogy a fejlődés során mi egy pártban leszünk. Így is történt. S így kell most a termelőszövetkezetekből kilépett parasztokkal is bánni: türelmesen, rendesen. Hibás nézetet nem szabad rájuk hagyni, de szidalmazni, megvetni, nem ember módjára bánni velük ugyancsak nem szabad. Mindenki gondoljon csak a saját példájára: senki sem született olyan öntudatos szövetkezeti parasztnak, mint amilyen most. Csak azzá lett, hát segítse a másik embert is, és ne vesse vissza fejlődésében.

Végül szeretnék még a pártról és a népfrontról valamit mondani. A Magyar Népköztársaság vezető társadalmi ereje a Magyar Szocialista Munkáspárt. A néptömegek is megértették, milyen baj származik abból, ha a pártvezetés nem működik úgy, ahogy működnie kell. Azt hiszem, ezt száz- és százezer ember tapasztalta, megtanulta. Ennélfogva *a munkásosztálynak és a parasztságnak, általában a dolgozó népnek szüksége van arra, hogy legyen egy egységes, erős forradalmi pártja, amely a társadalmi életet vezeti.* Ezt tudni kell, ezt minden öntudatos kommunistának is tudnia kell. De a kommunistáknak ezenkívül még egy fontos dolgot kell

tudniuk: azt, hogy a mi tanításaink szerint a párt és következésképpen az egyes párttagok küldetésüknél fogva nem uralkodásra és nem a nép fölé vannak rendelve, hanem a dolgozó és a harcoló nép sorainak élére! Ez nagy különbség.

Az a kommunista, aki úgy viselkedik mintha uralkodna a nép felett, vagy felette állna, nem jó kommunista. Az a jó kommunista, aki a nép élén áll a munkában, a harcban, a bajban, a rosszban és a jóban, együtt van az emberekkel és vezeti őket. (Helyeslés, éljenzés.)

Meg kell mondani okulásul, hogy a mi pártunk — itt a Magyar Kommunista Pártra, majd az egyesült munkáspártra gondolok — jól dolgozott, nagyon jól dolgozott addig, amíg harcolni kellett a hatalomért, amíg a párttagoknak egyetlen egy fegyverük volt: az eszme igazsága, amíg tudták, hogy a tömegek akkor támogatják a pártot, és akkor lesz a párt erős, ha igazságunkat megismerik és követnek bennünket. Később — és ez szomorú tanulság —, amikor a hatalmat meghódította a munkásosztály, amikor a párt egyes emberei úgy érezték, hogy nincs már konkurrens, akkor azt hitték, hogy most már nem olyan fontos az embereket meggyőzni, hogy elég az emberekre rákiabálni, úgy sem mernek visszabeszélni. Az ilyen emberek a legnagyobb kárt okozták a pártnak és az országnak — akár nagyon nagy, akár kicsi emberek voltak.

Meg kell tanulni, elvtársak, hogy *a párt ereje az eszmében van.* Legyen erős a mi rendszerünk, legyen erős a hadseregünk, erős a rendőrségünk, erős a tanácsunk, mindenféle igazgatási szervünk, de azt mindenki értse meg, hogy a felvilágosító szót hatalmi szóval soha nem lehet pótolni. Azt el lehet érni hatalmi szóval, hogy nem lesz ellenkezés, de ebből erő nem lesz. S erre nekünk nincs szükségünk. Arra van szükségünk, városban és falun, hogy aki kommunista, aki a párt tagja, az a saját véleménye erejével győzze meg az embereket, és ne adminisztratív eszközökkel. Az ilyesmivel szembe fogunk szállni!

Ezzel függ össze a népfront-mozgalom kérdése. A népfront-mozgalomnak sokféle szervezeti formája van. Vannak népfront-bizottságok. Most szeptember 1-re megjelenik a Magyar Nemzet, a népfront központi lapja. Szükség van arra, hogy ez az újság is zászlóhordozója legyen egy kommunisták vezette népi, nemzeti

összefogásnak. De a legnagyobb szükség arra van, hogy *a párttagok tiszteljék és becsüljék a pártonkívüli dolgozókat, lássanak bennük teljesen egyenrangú állampolgárokat; viselkedésük fejezze ki, hogy a kommunistának, párttagságánál fogva, nincs több állampolgári joga, mint bármelyik másik embernek.*

Ha meggyőződése szerinti erkölcsi kötelességet vállal magára, s annak eleget tesz, a nép tisztelni, szeretni, követni fogja, de joga nincs több. Becsülje meg a pártonkívülieket, a pártonkívüliek pedig becsüljék a kommunistában azt az embert, aki a saját munkáján kívül, és a saját családjáról való gondoskodáson kívül magára veszi a nép ügyét és a nép gondját is, azért dolgozik és fáradozik. És ha ez az egyetértés megvan, akkor ez a népfronton belül is érvényesülni fog. A népfronton belül beszélgessünk és vitatkozzunk. Ha nem értjük meg egymást, ha nem egyezünk valamiben, akkor vitassuk meg, és ha már egyetértünk, akkor — kommunisták és nem kommunisták — egy akarattal hajtsuk végre. *(Taps.)* Ha a népfrontot ebben az értelemben fogjuk fel, akkor feltétlenül eleven és nagy erő lesz.

Ahogyan Dobi elvtárs is mondotta, a népfront októberben valójában újjászületett, mert akkor, a baj idején, a népünkhöz hű emberek tömörültek benne. Nem kérdezték akkor, hogy ki pártonkívüli és ki párttag. Ha védekezni kellett, együtt védekeztek a támadók ellen. Ezt a szellemet kell tovább vinnünk.

Ami a nemzetközi kérdéseket illeti, ahogyan mondottam, mi békességre törekszünk. Magától értetődő, hogy hívei vagyunk a szocialista országok népei legszorosabb egységének, mert ez a fő ereje ma a világon a békének. De ugyanígy hívei vagyunk a szabadságukért harcoló népek szabadságtörekvéseinek. Az arab népek, az ázsiai népek egész sora, a dél-amerikai népek harcolnak szabadságukért. Mi hívei vagyunk a fejlett kapitalista országokkal való békés egymás mellett élésnek. De ehhez hozzátartozik az is, hogy küzdenünk kell mindaz ellen, ami az emberiség életét és azon belül a magyar nép életét fenyegeti és veszélyezteti. Küzdenünk kell az atom- és hidrogénfegyverek ellen, a nukleáris kísérletek eltiltásáért, küzdenünk kell a leszerelésért és az európai kollektív biztonsági szerződésért, küzdenünk kell Nyugat-Németország imperialista felfegyverzése ellen, mert ehhez a magyar népnek

életbevágó érdeke fűződik, és általában küzdenünk kell az emberiség békéjéért.

Nem vagyunk kevesen. A közelmúltban lezajlott nemzetközi tanácskozások bizonyítják ezt; akár a Béke-Világtanács ceyloni ülését nézzük, akár a napokban tartott tokiói atombomba-ellenes értekezletet, akár a moszkvai fesztivált. Erőt ad nekünk az a tudat, hogy mi, magyarok, most a haladó emberiség soraiban vagyunk és kötelességünknek tartjuk, hogy becsülettel megálljuk helyünket. Eszméink is, érdekeink is erre intenek minket. A múlt tapasztalatai alapján és a jövő perspektívája szempontjából is mély szeretet, testvéri érzés fűz bennünket a Szovjetunió, Kína és a szocialista világ népeihez, amelyek igazi testvérként áldoztak értünk és segítettek bennünket. Ellenségei vagyunk a háborús gyújtogatóknak és az imperialistáknak. Ugyanígy vagyunk itthon is. Mindenki barátunk, aki a néphatalmat támogatja, vagy békességben megfér vele. Ellenségünk, aki a nép hatalmára tör, mert az a nép életére tör.

Elvtársak, sokszor volt már arról szó, de most újra érdemes megmondani, hogy nekünk szerencsénk van. Egyidejűleg van ugyanis mellettünk az igazság, hiszen a szocialista eszmét valljuk, és mellettünk van a népek támogatása is, mert olyan a nemzetközi helyzet. Tehát egy időben megvan az igazságunk is és az erőnk is ahhoz, hogy céljainkat valóra váltsuk. A mi céljaink — a népgazdaság és a kultúra fejlesztése, a népi hatalom erősítése, a kizsákmányolástól mentes társadalom, a szocializmus felépítése és a béke megőrzése — olyan célok, amelyekkel minden becsületes ember egyetérthet. És ezért eltökéltük, hogy azon az úton fogunk járni, amelyet néhány év botladozásai után november 4-én megtaláltunk és amely helyes útnak bizonyult: *nem akarjuk a régi világot, és nem akarjuk a régi hibákat, harcolunk ellenségeink ellen és együtt megyünk a néppel.*

Mi, elvtársak, a Központi Bizottságban, a kormányban, és, ahogyan hallották Dobi elvtársat, az Elnöki Tanácsban is *nagyon bizakodva nézzük a helyzetet.* Tudjuk, hogy még sokat kell dolgozni, sokat kell harcolni, de bizakodva nézzük a helyzetet, mert minden feltételünk megvan ahhoz, hogy mostani kérdéseinket megoldjuk, s előre menjünk azon az úton, amelyet tapasztalatunk szerint a

magyar nép túlnyomó többsége benső meggyőződéséből vall magáénak: építsük és erősítsük a Magyar Népköztársaságot és haladjunk előre a szocialista Magyarország felé. *(Nagy, ütemes taps, és felkiáltások: Éljen a párt! Munkás-paraszt hatalom! Munkás-paraszt szövetség!)*

Kivonatosan közölte a Népszabadság, 1957 augusztus 22.

FELSZÓLALÁS A BUDAPESTI PÁRT-VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN

1957 AUGUSZTUS 23

Kedves elvtársak! A párt-végrehajtó bizottság helyesen tette, hogy napirendre tűzte a tömegek közötti politikai munkát, mert ez a pártmunka legfontosabb kérdése.

A tömegek közötti politikai munka és a pártnak a tömegekkel való kapcsolata — véleményem szerint — jelenleg jobb, mint 1956 októbere előtt volt. Az talán lehetséges, hogy a párt közvetlen befolyása a dolgozóknak valamivel kisebb részére terjed ki, mint az elmúlt években, de erősebb, mélyebb, mint a múltban volt. Ugyanis 2—3 esztendővel ezelőtt a tömegekkel való kapcsolat sokkal formálisabb volt. Kétségtelenül vannak ma e kapcsolatban hiányosságok is, de mielőtt ezek elemzésére rátérnénk, tudatában kell lennünk annak, hogy a párt és a tömegek kapcsolata és általában a politikai munka ma nem áll rosszul, s a fejlődés iránya jelenleg kedvező. Ha nem követünk el durva hibát, megvannak a további javulás feltételei is.

A belső osztályellenség és az imperialisták 3 kérdésben értek el nálunk eredményt, ezekkel sikerült a dolgozók bizonyos kategóriáit befolyásolniuk. Igen nagymértékben befolyásolták az értelmiségi rétegeket, nem kismértékben a munkás rétegeket és bizonyos mértékben a paraszti rétegeket.

1. Az első e kérdések közül a *nacionalizmus*. Az ellenforradalom a nacionalizmussal érte el a legnagyobb sikert, mindenekelőtt azért, mert ez az eszme az emberek gondolkodásában nagyon mélyen gyökerezik, s összefügg a sajátos magyar történelmi adottságokkal is. *Ha valahol felülkerekedik a nacionalizmus, ott eltűnik az osztályszemlélet.* Magától értetődik, hogy ilyen esetben a kommunista világnézet meggyengül. A nacionalizmussal tehát sokat és körültekintően kell foglalkoznunk ideológiai, propaganda- és tömegfelvilágosító munkánkban.

Ha az elvtársak Magyarország történetét tanulmányozzák, rájöhetnek, hogy nemzeti történelmünkben vannak olyan tanok, amelyekkel szemben régen fel kellett volna lépnünk, de ezt eddig elmulasztottuk. Többek között a haladó hagyományok kérdésével sem foglalkoztunk úgy, ahogyan kellett volna. Miért fontos ez? Azért, mert például Petőfi Sándor, s az 1848-as ifjúság történelmi hagyatéka a mi számunkra értékes nemzeti hagyomány, de haladni nem halad. Ha a 48-as ifjúság és Petőfi akkori nézeteit ma vizsgáljuk, meg kell állapítanunk, hogy azok a maguk idejében tökéletesen haladóak voltak, de a jelenlegi viszonyok közepette bizonyos mértékben reakciósakká váltak. Elvileg foglalkoznunk kell ezzel a kérdéssel. Viszont egy másik nagyon fontos hagyományunk, az 1919-es proletárdiktatúra hagyatéka, a mi történelmi szemléletünkben, oktatásunkban valahogy elsikkadt, ami nagyon helytelen.

A nacionalizmussal kapcsolatban meg akarom említeni, hogy — a tapasztalatok szerint — miként alkalmazzuk mi a jelszavakat agitációnkban. A reakció azt hirdeti, hogy „minden magyar testvér". Ez nem helyes jelszó, de mindenki számára érthető. Nekünk ezzel szemben van egy másik, helyes jelszavunk: a „proletár internacionalizmussal párosuló hazafiság". Ha ezt a jelszót hangoztatjuk a „minden magyar testvér" jelszavával szemben például a szegedi piacon — nem értik meg. Nem arról van szó, hogy ne használjuk helyes jelszavainkat, hanem arról, hogy könnyítsük meg a megértésüket. Használjunk olyan jelszavakat, amelyek megkönnyítik a kommunista, marxista osztályszemlélet megértését. Nem minden magyar testvér! Egy internacionalista gondolkodású argentin dolgozó nekünk testvérünk — a magyar burzsoák, a volt gyárosok, földesurak pedig halálos ellenségeink. Ezzel nem mindenki ért egyet, de a dolgozók többsége a saját tapasztalata alapján meg fogja érteni, hogy ez így helyes. Tudják azt, hogy a gyárosok mennyi bajt okoztak nekik, más országok munkásai pedig hányszor segítették őket. Ezekkel a kérdésekkel alaposabbban kell foglalkoznunk, elméleti és agitációs szempontból is ki kell őket dolgoznunk.

2. *A szabadságjogok, a demokratikus jogok demagóg usztító követelése* a másik kérdés, amelyben ellenségeink nagy sikereket értek el.

Szerintük mindenki legyen szabad, mindenki hirdethessen azt, amit akar stb. Első hallásra ez a követelés mindenkinek szimpatikus. Mi rossz lehet abban, ha mindenki szabadon beszélhet? Erre a kérdésre mi még nem adtunk választ, de a választ meg kell adnunk, és le kell lepleznünk, hogy mi van e mögött a követelés mögött. Szembe kell állítani a mi rendszerünk demokratizmusát a nyugati, kapitalista rendszerével.

3. *A szociális demagógia* a harmadik kérdés, amelyben eredményt értek el, s amely ellen folytatnunk kell a harcot. Vizsgáljuk meg ezt a kérdést is.

Az életszínvonal az elmúlt esztendőben jelentősen emelkedett. A munkásságnak — legalábbis a becsületes többségének — ma már nem is az a fő gondja, hogy többet követeljen, hanem az, hogy a meglévőből ne csipjünk vissza, mert ahogy mondják „csak ijedtünkben adtuk". Komolyan kell foglalkoznunk ezzel a problémával. Meg kell értetnünk az emberekkel: az életszínvonal alakulására kihatott az a tény, hogy Magyarországon nem volt polgári forradalom. A kapitalizmus lassan, akadozva fejlődött. Magyarország elmaradott ország volt, feudális kötöttségekkel, korlátokkal, nyomorúságos életszínvonallal. Ezért nem tudott a kapitalizmus a népnek itt annyit adni, amennyit bizonyos körülmények között máshol adni tud. Ezt az elmaradottságot kapta a felszabadult magyar nép történelmi örökségként. Ezt tetézte az a nagy kár, melyet az uralkodó osztályok azzal idéztek elő, hogy belesodorták Magyarországot a hitlerista háborúba. Ha ezekre a körülményekre rávilágítunk, és helyzetünket nemcsak egyes fejlett nyugati országok helyzetével, hanem a régi magyarországi helyzettel is összehasonlítjuk, akkor mindenkinek el kell ismernie, hogy nálunk a nagy tömegek életszínvonala emelkedett. Ehhez a kérdéshez hozzátartoznak még olyan tények — amelyeket a nagygyűlésen is szóvátettünk —, hogy megszűnt a kapitalizmusban fennállott létbizonytalanság, a munkanélküliség s a kilakoltatás.

Beszélnünk kell a lakáskérdésről is. Kétségtelen, hogy a lakásviszonyaink rosszak. De ezzel kapcsolatban csak egy jelenséget kívánok megemlíteni. Egy tanácsülésen szóba került, hogy van-e ma olyan munkás, aki ne vállalná gondolkodás nélkül egy 3 szobás lakás bérletét. Ezzel szemben azelőtt Magyarországon olyan volt

a lakáshelyzet, hogy a mainál komiszabb körülmények között laktak emberek, s tízezrek voltak évszámra lakás nélkül, ugyanakkor pedig ezrével álltak üresen a lakások, mert a munkások nem tudták a lakbért megfizetni. Miért ne lehetne erről is beszélni?

Ami a fizetésrendezést illeti, rá kell mutatni, hogy az már 1956-ban megkezdődött, és nem az ellenforradalom után. Lehetőségeinket a szélső határig kihasználtuk, és ezt a színvonalat meg is tudjuk tartani — de természetesen csakis akkor, ha a keresetek mögött munka, termelés lesz! Ezekből a kérdésekből induljunk ki, mert másképpen nem tudjuk munkánkat előbbre vinni. A nacionalizmusnak, rendszerünk demokratizmusának, az életszínvonal emelkedésének kérdésében kell az álláspontunkat megvédelmezni. Egyiktől sem kell félnünk, mert nekünk van igazunk.

Tehát *a nacionalizmus, a demokrácia, a szocializmus építésének kérdése* most három döntő kérdés, és még sokáig ezek lesznek azok, amelyekkel foglalkoznunk kell. Ezekkel kapcsolatban ki kell dolgozni a mi érveinket. A mi kezünkben van az élet eleven anyaga, s ha most nem tudjuk kidolgozni érveinket, akkor sohasem!

*

A problémák másik csoportja a tömegekkel való kapcsolat kialakítása, amiről a pártértekezleten is tárgyaltunk. Nem lehetséges jó politikai tömegmunka, jó kapcsolat a tömegekkel, ha nem küzdjük le azokat a politikai korlátokat, amelyek akadályozzák előrehaladásunkat. Ez a párton belül megoldandó feladat. Ide tartozik az *önteltség és az adminisztratív szemlélet leküzdése.* Ezek a jelenségek az alsóbb pártszerveknél már az év kezdetén mutatkoztak, s május elején már el is uralkodtak. Ezek ellen harcolunk, de még nem küzdöttük le őket.

1. *Az adminisztratív szemlélet* a politikai tömegmunka továbbfejlesztésének fő gátja. Félreértés ne essék! Nem arról van szó, hogy nem kell egyeseket eltávolítani helyükről vagy bezárni. De erre megvannak az illetékes szervek, a pártszervezetek tehát ezzel ne foglalkozzanak. A pártszervezetek elsőrendű feladata a

tömegek megnyerése. Az adminisztratív szemléletet pedig ki kell űzni a pártból.

2. *A párttagok és a pártonkívüliek viszonyának kérdése.* Általában a pártközvéleményben legtöbben a pártértekezletnek azt a tételét támadják, hogy pártonkívüli is legyen vezető beosztásban. Akármilyen nehéz, de a kommunistáknak meg kell emészteniük azt az elvet, hogy a törvény szerint a párttagoknak semmivel sincs több joguk, mint a pártonkívülieknek. Ezért az elvért harcolni kell, és ha kiderül, hogy egyesek azért léptek be a pártba, mert úgy gondolják, hogy a párttagság több jogot biztosít számukra, akkor gondoskodni kell arról, hogy az ilyenek inkább ne tartozzanak a párttagok sorába. A párttag és a pártonkívüli között a különbség egészen másban nyilvánul meg, mégpedig abban, hogy a párttag rendesen, példamutatóan dolgozik. A rendesen dolgozó kommunistának a pártbizottságban, az alapszervezetben olyan nagy tekintélye, becsülete van, amivel semmiféle állás fel nem ér. Minden párttagnak bele kell törődnie abba, hogy semmivel sincs több állampolgári joga, mint a pártonkívülieknek, s ha ezt megérti, akkor jól fog dolgozni.

3. *A szabad légkör kialakítása* a harmadik olyan kérdés, amely a politikai tömegmunka akadályai között szerepel. A taggyűléseken a párttagok számára, a nyilvános pártnapokon pedig mindenki számára, aki oda eljut (természetesen becsületes emberekre gondolunk), olyan légkört kell teremteni, hogy véleményüket, bírálatukat, javaslatukat szabadon kifejthessék. Ha ez nincs meg, akkor nem ismerhetjük meg a tömegek véleményét, és akkor nem is tudjuk meggyőzni őket. Mindig abból kell kiindulni: hogyan gondolkodnak a tömegek. Ha akadályozzuk, hogy a párt megismerje a tömegek véleményét, akkor csírájában megöljük a párt munkáját. Ha viszont a dolgozók azt látják, hogy a pártnapon az őket érintő minden fontos kérdést felvethetnek, és arra választ is kapnak, akkor szívesen mennek oda, és így kiépül a párt kapcsolata a tömegekkel.

Harcolni kell a pártban fellelhető téves nézetek ellen. Most nem a káros, hanem a téves nézetekre gondolok. Ebben a jelentésben van egy olyan megállapítás, hogy a pártszervezetek figyelmét lekötötte az üzemek megtisztogatása az ellenséges elemektől és

ezért nem tudtak kellően foglalkozni a politikai tömegmunkával. Hogy is állunk ezzel, elvtársak? Ha a tisztogatás lekötötte a pártszervezet figyelmét, és azért nem tudott foglalkozni a politikai tömegmunkával, akkor jobb lett volna, ha nem is tisztogat! A rendőrség tisztogathat felvilágosító munka nélkül, és ezt meg is kell tennie, mert ez a feladata. Tények jutnak tudomására, amelyek következtében csak fel kell szólítania egyeseket, hogy vegyék a kabátjukat és menjenek vele. A rendőrség politikai munkája ebből áll. De a pártszervezet tisztogatása felvilágosító munka nélkül csak látszólagos politikai siker, ami a valóságban többet árt, mint használ. Ha a pártszervezeteknek okuk van arra, hogy embereket eltávolítsanak, akkor a munkájuk nem állhat abból, hogy a rendőrségre vagy a minisztériumba szaladnak. Jelenteniük kell az ügyet a felsőbb pártszervnek és nyiltan le kell leplezniük a bűnösöket. Ha nem ezt teszik, akkor az ellenség kihasználja az eltávolítást és azzal agitál: „azért dobták ki, mert szóvátette, hogy a munkásnak mi fáj", „azért, mert tavaly ilyenkor támadta a pártot". S ha ugyanakkor a pártszervezet nem világosítja fel a dolgozókat, hogy miért kellett az illetőt eltávolítani vagy bezárni, akkor kárt okoz a pártnak

Azért mondom, hogy ez téves szemlélet, mert az elvtársak minden kommentár nélkül tudomásul veszik, hogy így történt. Ez hibás szemlélet, ami ellen fel kell lépni.

A pártértekezleten szó volt egy másik hibás szemléletről is, amely így hangzik: „Nem tudtunk foglalkozni a gazdasági kérdésekkel, mert lekötött bennünket a pártépítési munka, de most már könnyebb a helyzet, ezután törődni fogunk a gazdasági kérdésekkel". Ez ellen a hibás szemlélet ellen is harcolni kell. Nem lehet a pártot úgy építeni, hogy gazdasági kérdésekkel ne foglalkozzunk, mert ez nemcsak a párt építését befolyásolja károsan, hanem ezzel a szemlélettel mintha üvegházba telepítenénk a pártot. Milyen ereje van az olyan pártnak, amelyet úgy szerveznek, hogy a gazdasági kérdésekkel nem foglalkoznak? Így nem lehet egészségesen pártot építeni! Felvettek a pártba embereket úgy, hogy megkérdezték tőlük, szeretik-e a Szovjetuniót, egyetértenek-e a forradalmi munkás-paraszt kormánnyal és be akarnak-e lépni a pártba. Azt azonban nem kérdezték meg, hogy az illetők miképpen

dolgoznak. A gazdasági kérdésekkel való foglalkozás hozzátartozik a tömegek közötti politikai munkához, hiszen minden dolgozó embert elsősorban a gazdasági kérdések izgatnak. Általában olyan jó a helyzetünk, hogy a kommunisták bármely dolgozó elé odaállhatnak és választ adhatnak minden kérdésére. Az emberekkel vitatkozni kell; nincs szükségünk arra, hogy kitérjünk a kérdések elől. Fel kell számolni azt a nézetet, hogy bármiféle fontos feladat megoldható politikai felvilágosító munka nélkül.

Itt az ideje, hogy az elmélettel is foglalkozzunk és elővegyük a marxista könyveket! A zűrzavarban csaknem egy éve nem olvastunk. Például Lenin elvtárs az adminisztratív kérdésekről szólva, többször megmagyarázta, hogy erőszakot alkalmazni tömegpolitikai felvilágosító munka nélkül — bűn. A hiba bennünk van, mert ha foglalkoznánk ezzel a kérdéssel, az emberek hamar megértenének bennünket.

A tömegszervezetekről: Hozzá kell szokni, hogy a párt és a tömegek kapcsolatának jelenleg és a jövőben is kétféle formája van: a közvetlen és a közvetett kapcsolat. Mindkettő egyformán fontos. A közvetlen kapcsolat az, amikor például a párt gyűlést hirdet, és mi ott, az összegyűlt tömegek előtt kifejtjük álláspontunkat. A közvetett kapcsolat azt jelenti, hogy a szakszervezetnek, az ifjúsági szövetségnek, a tanácsoknak, a Hazafias Népfrontnak kell a kommunista tömegfelvilágosító munka jó részét — legalább a felét — elvégeznie. A munka egyik felét tehát közvetlenül a párt, a másik felét közvetve a tömegszervezetek látják el. A szakszervezeteknek több mint másfélmillió tagja van. Ha a kommunisták nem csinálnak mást, mint hogy ezt a másfélmillió embert szorosan befolyásuk alá vonják, akkor már komoly munkát végeznek. Meg kell szokni, hogy a közvetett eszközök is nagyon fontosak. Tegnap KISZ-esekkel beszélgettünk és velük kapcsolatban is sorra kerültek ilyen kérdések. A politikai tömegagitációban is alkalmazzuk a közvetett eszközöket. Ne az legyen az első követelmény a dolgozókkal szemben, hogy szeressék a pártot, hanem az, hogy szeressék a hazát, a népi demokratikus rendszert. Ez olyan erkölcsi követelés, amelyet a lakosság 90 százalékával szemben fel lehet állítani. Ha valaki ezt megértette, akkor nincs messze attól, hogy becsülje a kommunista pártot, mert ez a párt védelmezi az ő

rendszerét. A tömegszervezeti munka területei azért oly rendkívül fontosak, mert ott politikailag közel lehet kerülni a tömegekhez, jó kapcsolatot lehet velük kiépíteni, hiszen nem léphetünk fel olyan igénnyel, hogy a dolgozók rögtön fogadják el a kommunista nézeteket. Százezres tömegek vannak, amelyek nem kommunisták, és úgy látszik, hogy nem is lesznek hamarosan azok, de azért lehetnek becsületesek, a népi demokráciához hűek. Jelenleg az a helyzet, hogy a legtöbb pártaktivista úgy osztályozza — saját felfogása szerint — az embereket, hogy aki belépett a pártba, az rendes ember, de a többiekkel — tehát a pártonkívüliekkel, a volt MDP tagokkal — szemben már bizonyos megvetést érez. Akik így gondolkoznak, azok nem ellenségei a pártnak, a maguk módján ők is jót akarnak, de feltétlenül fel kell világosítani őket, hogy ilyen módon csak ártanak a pártnak.

Vannak *módszerbeli kérdések*, például az, hogy kell-e a pártban külön népnevelő csoport vagy sem? Már 1948-ban is volt erről vitám, s akkor az volt a véleményem, hogy nem kell — de a többség meggyőzött az ellenkezőjéről. Véleményem szerint ennek az álláspontnak is van előnye, annak is. Ezt a kérdést alaposan meg kell vizsgálni, de ha nem is lesznek külön népnevelő csoportok, akkor is szükség van az agitációban bizonyos szervezettségre, legalább annyiban, hogy a felvilágosító munkába aktív embereket — párttagokat és talán pártonkívülieket is — vonjunk be. Időnként a pártbizottság hívja össze ezeket az embereket és tudakolja meg tőlük, hogy egyes kérdésekről mi a véleményük, mik a problémáik. Ezek az emberek majd elmondják a saját véleményüket, és ha valamiben nem látnak tisztán, vagy valamivel nem értenek egyet, meg kell győznünk őket. Ha ők maguk nincsenek az igazukról meggyőződve, akkor hiába várjuk tőlük, hogy jól végezzék a felvilágosító munkát. Volt már ilyesmire a múltban példa. Ezért szükséges, hogy megismerjük a népnevelők problémáit, akik egyben a tömegek problémáit is közvetítik. Szervezetten kell ezt a munkát végezni, és intézményesen kell gondoskodni róla, hogy az emberek véleményét a taggyűléseken, pártnapokon kívül is megismerjük.

A tömegek közötti munkában tehát *két irányú áramlást kell biztosítanunk:* egyrészt a párt nézeteit meg kell ismertetni a tömegek-

kel, másrészt tájékoztatni kell a pártot a tömegek nézeteiről. Mindkettő fontos, mert ha csak mi mondjuk el a mi igazságainkat, akkor esetleg későn vesszük észre, hogy a tömegek más nézeten vannak.

Van még egy időszerű kérdés, amit érdemes lenne a határozatban is megemlíteni: *az ENSZ rendkívüli közgyűlése.* Ez a közeljövőben fontos kérdés lesz a tömegek közötti politikai munkában. Az embereket foglalkoztatja az a probléma, hogy mit fognak az ENSZ-ben határozni és mi lesz a határozat következménye. Persze, mi nem vagyunk próféták, nem tudhatjuk, hogy mit fognak határozni. Egyes diplomaták felvetették az amerikaiaknak a kérdést, hogy mit akarnak elérni, ki akarják-e záratni Magyarországot az ENSZ-ből. Az amerikai válaszokból úgy tűnik, hogy nem akarják kenyértörésre vinni a dolgot. Nem akarják addig feszíteni a húrt, hogy Magyarországot az ENSZ-ből kizárják, és a diplomáciai kapcsolatot sem akarják velünk megszakítani. Propagandisztikus céljaik vannak.

Mit tehetnek ők a valóságban? Az ENSZ-ből Magyarországot nem zárhatják ki, mert ez a Biztonsági Tanács hatáskörébe tartozik, amelyben a Szovjetunió is benne van és élhet a vétójoggal. Határozatilag kimondhatják: elítélik, hogy a Szovjetunió „beleavatkozott" Magyarország belügyeibe; felszólítják, hogy vonja ki csapatait, felszólítják Magyarországot, hogy szüntesse be a „szabadságharcosok" üldözését. De semmiféle joguk nincs ahhoz, hogy Magyarország ügyeibe beavatkozzanak.

Miért veszélyes ez az egész ügy? Mert új, nagy propagandahullámot keltenek, felszítják az ellentéteket, mérgezik a nemzetközi légkört. Ezzel számolni kell. E héten az ENSZ rendkívüli ülést tart, amelyet nekünk szentel, utána lesz a rendes ülés, amelyen szintén napirenden van a „magyar kérdés", tehát hónapszámra ezzel foglalkoznak majd. Javunkra szól, hogy ebben a kérdésben még az ENSZ-en belül is sokkal rosszabb az amerikaiak helyzete, mint a múlt év november—decemberében volt. Nem számíthatnak mindazok támogatására, akik az elmúlt év november—decemberében mellettük álltak.

Amikor az ötös bizottság jelentését kiadták, az angolok összehívták a napilapok szerkesztőit, és felszólították őket, hogy közöljék

és tartsák napirenden az ENSZ ötös bizottságának a jelentését. A lapszerkesztők kijelentették, hogy ezt nem teszik meg, és nem is tették, mert a jelentés nem érdekelte a közvéleményt. Egyes burzsoá köröket elcsüggeszt az, hogy teljesen tehetetlenek. Ami az ázsiai, afrikai ENSZ küldötteket illeti, és hozzájuk számíthatunk egyes más ENSZ küldötteket is — ezeknek egyáltalán nem tetszik az, ami New Yorkban folyik. Lehet, hogy nem állnak ki Magyarország és a Szovjetunió mellett, de eleve megmondták, hogy nem értenek egyet azzal, hogy „magyar kérdést" csinálnak, mert nekik megvannak a saját problémáik. Nagyjából tehát ilyennek látszik a perspektíva. Az imperialistáknak tudniuk kell azt, hogy akármit is tesznek, mi a pozíciónkból nem fogunk engedni.

Mit jelent az ENSZ rendkívüli közgyűlése a mi politikai életünkben? Aktivizálja és bátorítja az ellenséges elemeket — ezt máris lehet érezni —, akik később még aktívabbak, még bátrabbak lesznek. Az ingadozók pedig, akik április, május és június hónapokban felénk hajlottak, most — bár nem olyan mértékben, mint tíz hónappal ezelőtt — ismét az ellenség felé fognak ingadozni. Saját tömegeink (s ezeken nemcsak a párttagokat értem, hanem a pártonkívüli demokratikus közvéleményt is, amely hű a népi demokráciához) szintén aktivizálódnak majd, de pozitív irányban. A parasztság gyűlésein is tapasztalható, hogy pártonkívüliek is felháborodnak az imperialista törekvéseken és szembefordulnak azokkal. Két-három hónapon át kissé erősödni fog tehát a harc és bonyolultabb lesz a politikai helyzet. Az ellenséges erők is, de saját erőink is aktivizálódni fognak, ezzel szembe kell nézni. Meg kell mondanunk a pártszervezeteknek, hogy ne ijedjenek meg! Ha mi jól harcolunk, ennek a ciklusnak a végén a mi pozícióink erősödnek meg!

Azt kérem a Budapesti Pártbizottságtól, hogy akármilyen nagy feladatok is várnak megoldásra, a tömegek közötti politikai munkát minden esetben azokra a kérdésekre összpontosítsa, amelyek megoldása az egész munkát előbbre viszi. A legegyszerűbb ember is megtalálja a helyes agitációs módszert, ha világosan lát, és érzi, hogy igaza van. De a legfontosabb kérdésekben feltétlenül segítséget kell adni ahhoz, hogy tisztán lássák, mi az igazság, melyek a pozitív jelenségek, és megtanulják, hogyan kell a helyzetet elemezni

BESZÉD A PÁRTISKOLA TANÉVNYITÓ ÜNNEPSÉGÉN

1957 SZEPTEMBER 2

Kedves elvtársak! Kedves elvtársnők! Az egyéves pártiskola ez idő szerint pártunk főiskolája, és megnyitása egyben a pártoktatási év megnyitását is jelenti. Ezen az iskolán kívül néhány rövidebb időtartamú iskola is nyílik, megkezdődik továbbá az iskolán kívüli pártoktatás is. Az utóbbinak nem kisebb a jelentősége az általános pártoktatás szempontjából, mint a pártiskolai oktatásé. Reméljük, hogy mindez együttvéve nemcsak a tanítás kezdetét, hanem talán az annyira sürgős, széleskörű elméleti munka megindulását is jelenti.

Mi marxisták vagyunk, és a feladatok megoldása előtt mérlegelni szoktuk azokat a körülményeket, amelyek között a munkát megkezdjük. A tanulás és a tanítás egyike a legfontosabb pártmunkáknak. Hogy e feladatot helyesen végezhessük, mérlegelnünk kell azokat a feltételeket és körülményeket, amelyek között ez évben az oktatást megkezdjük.

A jelenlegi helyzet legjellemzőbb vonása, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt és a magyar dolgozó nép — a szocializmus nemzetközi erőinek segítségével — leverte az ellenforradalmi felkelést, és helyreállította a Magyar Népköztársaság törvényes, alkotmányos rendjét.

Helyzetünk másik jellemző vonása, hogy *pártunk és népköztársaságunk az ellenforradalom leverése után is igen nehéz harcot vív.* S talán azt mondhatjuk, hogy még a következő 2—3 esztendő is nagyon nehéz lesz. Ennek egyik oka, hogy míg az ellenség szervezett erői bizonyos mértékben megőrizték aktivitásukat — saját soraink teljes rendezése több éves munkát igényel. Az ellenség itthon illegalitásba szorult. Az elvtársak azonban nagyon jól tudják, hogy nemzetközi méretekben az imperializmus erői léteznek, tevékenykednek és nagyok a lehetőségeik. Tevékenységük visszahat az országban élő osztályellenségre, bátorítja és szívós utóvédharcokra biztatja őket.

A másik ok, s ez munkánk szempontjából sokkal fontosabb, hogy még koránt sincs teljesen felszámolva — bár már csökkent, és szép eredmények vannak e téren — az az eszmei, ideológiai zavar, amelyet az ellenség tömegeink sorában keltett. Néhány kérdés még a párt, a pártaktivisták és a párttagok előtt sincs tisztázva. S még kevésbé állíthatjuk, hogy a dolgozó tömegek előtt már minden világos, s az események marxista—leninista értékelését, a mi álláspontunkat elfogadják. Legalább két-három esztendeig nagyon állhatatos és jó munkára van szükség ahhoz, hogy a harc nehéz szakaszán túljussunk. Ennek nagyon fontos része az elméleti kutató és elemző munka, az oktatómunka, valamint maga a tanulás. Azt mondhatjuk, hogy az osztályharcban minden az eszmével kezdődik és az ágyúval végződik. Ha valami elvileg rendben van, akkor a végén az ágyúkkal sincs probléma.

Jelenlegi helyzetünk jellemző vonása még az is, hogy *megvannak az egészséges fejlődés és a fellendülés kedvező tényezői*. Ezt nagyon fontos tudnunk. Nem akarom felsorolni ezeket a tényezőket, csak példaképpen említek néhányat. Újjászervezett pártunk politikailag feltétlenül egységesebb, mint amilyen a párt egy évvel ezelőtt volt, amikor különböző nézetek, irányzatok szaggatták részekre. Népköztársaságunk, államunk ma feltétlenül erősebb, mint egy évvel ezelőtt volt, amikor az államügyek eldöntését különböző nézetek befolyásolták. Bár a párt és a tömegek kapcsolata méreteit tekintve nem teljesen kielégítő, szilárdsága már most is föltétlenül jobb, mint egy esztendővel ezelőtt. Ahhoz azonban, hogy a különféle, számunkra jelenleg kedvező tényezők valóban hassanak és a jövőben még erősödjenek, a fejlődést hátráltató tényezők pedig sorvadjanak, illetőleg eltűnjenek, szem előtt kell tartanunk néhány fontos dolgot, amelyekre már a pártértekezleten is utaltunk.

Először: vessük eszünkbe a nálunk végbement történelmi jelentőségű események pozitív és negatív tanulságait.

Másodszor: a párt vonjon le megfelelő következtetéseket ezekből a tanulságokból.

Harmadszor: a következtetések alapján állítsunk helyes feladatokat a párttagok elé.

Negyedszer: elvi bátorsággal és kertelés nélkül nézzünk szembe a napirenden levő feladatok megoldásához szükséges kérdésekkel.

S végül: ahhoz, hogy a kedvező tényezők erősödjenek és a kedvezőtlenek gyengüljenek, illetve leküzdhetők legyenek, szükséges, hogy az elméleti, politikai, szervező és adminisztratív munkában helyes módszereket alkalmazzunk. Az egyik tanulság éppen az, hogy még helyes kiindulópont esetén is veszély fenyegeti ügyünket — ha helytelen módszereket alkalmazunk. Nem mondhatjuk, hogy a párt elméleti munkájának kiindulópontja 8—9 esztendővel ezelőtt hibás volt. Miután azonban a kutatásban, a magyarázatokban, a tanításban helytelen módszereket alkalmaztunk, az elméleti munka is elferdült, s e helytelen módszerek nagy károkat okoztak a politikai munkában, a gyakorlati szervező munkában és más területen is.

Néhány megjegyzést az *előttünk álló feladatokról*. Itt az iskolában — de csakis itt, másutt nem: — a helyes elvi megítélés szempontjából két csoportra osztanám ezeket: egyrészt olyan feladatokra, amelyek a magyar kommunista párt és minden kommunista párt számára adottak, függetlenül attól, hogy a hatalom a munkásosztály kezében van-e vagy sem. Másrészt olyan feladatokra, amelyek abból a helyzetből adódnak, hogy Magyarországon a hatalom a munkásosztály kezében van. Ezt a kettéválasztást azért tartom lényegesnek, mert helyes bizonyos feladatokat úgy vizsgálnunk, hogy azokat akkor is meg kellene oldanunk, ha a hatalom nem volna a kezünkben. Ezek a feladatok természetesen más módon és más tartalommal vetődnek fel a hatalom megszerzése előtt és után.

Vizsgáljuk meg a feladatok első csoportját. A párt és a párt vezető szerepe erősítésének kérdéséről: A párt vezető szerepe nemcsak akkor fontos, amikor az államhatalom a proletariátus birtokában van, hanem akkor is, ha a hatalomért a párt még csak harcol. A munkásosztály többségének megnyerése — ez régi, ismert lenini tétel — a forradalmi munkáspártok mindenkori politikai feladata, enélkül nem harcolhatnak eredményesen.

A munkásosztály többségének megnyerésével kapcsolatban emlékeztetnem kell az elvtársakat arra az ugyancsak lenini tanításra, hogy a munkásosztály megnyerése — mindennapi feladat. Nem mondhatjuk, hogy a munkásosztály többségét már megnyertük, ezt a feladatot elvégeztük, ezzel többet nem kell foglalkoznunk. A tömegeket politikailag mindennap újra és újra meg kell győznünk,

s a párt befolyása alá kell vonnunk, illetőleg ott tartanunk. Lenin elvtárs rámutatott, hogy a munkásosztály többségének megnyerése nélkül nem lehet meghódítani és megtartani a hatalmat. A mi tapasztalatunk is azt mutatja — s ez a múlt év októberének legfontosabb tanulsága számunkra —, hogy ha a munkásosztály többsége így vagy úgy kicsúszik a párt befolyása alól, akkor elvész a már meghódított hatalom is.

Néhány szót a munkásosztály szövetségeseiről és tömegkapcsolatairól. Népi demokratikus államunk legfontosabb politikai alapja a munkás-paraszt szövetség. A munkás-paraszt szövetség helyes értelmezése azonban nemcsak ma, a hatalom birtoklásának időszakában fontos a pártnak, hanem akkor is fontos volt, amikor a társadalom életében döntő befolyásra akart szert tenni. Például a második világháború időszakában a hatalom nem volt a párt kezében, mégis feladatának tekintette, hogy befolyását — néhány esztendei jelentős elmaradás után — a parasztság tömegeire is megpróbálja kiterjeszteni. A munkásosztály többségének meghódításával, a munkás-paraszt szövetség erősítésével függ össze a párt tömegkapcsolatainak kérdése is. Az említetteken kívül a pártnak kapcsolatot kell kiépítenie az értelmiségi és a városokban élő kispolgári rétegekkel is, a kisiparossággal, a kiskereskedőkkel és más, ma még létező rétegekkel, amelyek társadalmilag sokkal nagyobb szerepet játszanak, mint amekkora valóságos működési körük alapján megilletné őket. Bármilyen furcsán hangzik — gondolnunk kell például olyasmire is, hogy békepolitikánk révén még a papság bizonyos részét is befolyásolnunk kell. Ezt csak azért említem, hogy lássuk, milyen szélesen kell értelmezni a tömegkapcsolatokat.

E feladatokat — s itt visszatérek arra, hogy ezek akkor is fennállnak, ha a hatalom nincs a munkásosztály kezében, s akkor is, ha már meghódította azt — úgy kell tekintenünk, hogy *helyes megoldásukban a hatalmi eszközök csak látszólag segíthetnek, a valóságban nem.* A pártnak lehet és van befolyása a hadseregre, a rendőrségre és más igazgatási szervekre, de ezzel még nem érjük el azt, hogy a munkásosztály többségét, a parasztságot és a lakosság más tömegeit eszmeileg és politikailag megnyerjük és a vezetés feladatát megoldjuk. Mert ha az eszmei befolyásolást, a politikai

meggyőzést hatalmi eszközökkel akarjuk helyettesíteni, csökkenni fog a tényleges eszmei, politikai befolyás, még akkor is, ha látható ellenállás nincs.

Van jelenleg a pártnak néhány olyan természetű feladata, amely abból a helyzetből adódik, hogy Magyarországon a munkásosztályé a hatalom. Milyen feladatok ezek? A proletárdiktatúra államának, a népi hatalomnak az erősítése, mégpedig — ahogyan mondani szoktuk — mindkét vonalon: mind az ellenséges elemek elnyomása, mind a tömegek demokratikus jogainak növelése vonalán.

Most például olyan bonyolult és nehéz feladat áll előttünk, hogy büntető és korlátozó rendszabályokat alkalmazunk ellenséges osztályokkal és ellenséges elemekkel szemben, s ugyanakkor erősítjük államunk demokratikus vonásait és őrködünk a törvényesség felett. Ezt a feladatot csak a maga bonyolultságában lehet vizsgálni. Ha a megoldás során nem vigyázunk arra, hogy a büntető és korlátozó rendszabályok, valamint a tömegek támogatása, az állami rend demokratizmusának elmélyítése együtt haladjanak, akkor nem tudjuk a feladatot jól megoldani.

Ezekkel a büntető, represszió rendszabályokkal kapcsolatban ugyancsak Lenin elvtárs fejtette ki nagyon világosan, érthetően és pontosan — s a bolsevik párt gyakorlatában érvényesítette is azt —, hogy a proletárdiktatúra állama részéről egyetlenegy megtorló intézkedés sem lehet hatásos, ha nem párosul tömegfelvilágosító munkával. Ha az elvtársak a mi gyakorlatunkra gondolnak, rögtön megértik, hogy ezeknek a megtorló és korlátozó rendszabályoknak politikai felvilágosító munka nélkül — ahogyan ez nálunk néhány éven át történt — egyetlen hatása lehet: az ilyen „szenvedő" ellenséges elemek először szánalmat keltenek a tömegekben, végül politikai befolyásra tesznek szert.

Az elmúlt hónapokban a párt és a pártszervezetek harcának fontos része volt, hogy az ellenséges elemeket kiverjék a hatalmi pozíciókból és a legfontosabb gazdasági és kulturális posztokról. Ez ma is feladatunk, mert még csak a nagyját végeztük el. Sajnos azonban helyi pártszervezeteinkben — sőt néha a központban is — igen gyakran előfordult, hogy ezt a munkát nem kapcsoltuk össze politikai felvilágosító munkával. Ha például egy gyárból politikai

felvilágosító munka nélkül távolítottunk el nyolc-tíz embert — merem állítani, jobban jártunk volna, ha inkább ott hagyjuk és nem zárjuk börtönbe az illetőket. Helyzetünk persze nehezebb lenne, de mégis jobban járnánk, mert ezek így sajnálatot, szánalmat ébresztenek. Politikai harc folyik nálunk, és elmondhatjuk, hogy ez idő szerint világméretekben is ugyanezen a ponton támadják a Magyar Népköztársaságot a leghatásosabban. Ha a tömegek nem kísérik figyelemmel, nem helyeslik és nem támogatják a megtorló eszközöket, azok önmagukban nem képesek a proletárdiktatúra hatalmát erősíteni. Természetesen ez nemcsak egy üzemi kollektívára vonatkozik, hanem ugyanúgy a mezőgazdaságra, a termelőszövetkezetekre, egy-egy falu életére is. Megkérdezhetjük nyíltan: ez és ez az ember ezt és ezt követte el, mi a véleményetek róla? Maradjon a helyén, vagy igazságos dolog, ha eltávolítjuk? Elegendő-e az eltávolítása, vagy pedig szükséges, hogy hatóságaink büntető eljárást indítsanak ellene? Ha jó munkát végzünk, a dolgozók többsége egyetért velünk és azt mondja: el kell távolítani, vagy esetleg büntető eljárást kell indítani ellene, át kell adni az illetőt a rendőrségnek, ügyészségnek, bíróságnak. Az ilyen megtorlás tízszeres erőt ad a proletárhatalomnak, mert egyezik a tömegek akaratával. Ha nem így teszünk, nem érünk el eredményt.

Központi feladatunk a népgazdaság fejlesztése. Ez jelenlegi viszonyaink között nagyon nehéz feladat, mert oly módon kell megoldanunk, hogy egy időben növekedjék a népgazdaság hatóereje, növekedjenek a népgazdaság termelőerői, szocialista elemei, és ugyanakkor ezzel a növekedéssel párhuzamosan emelkedjék a dolgozók életszínvonala is.

Fontos feladatunk még: *nemzetközi kapcsolataink erősítése.* Mert a párt, a népi hatalom, a párt és a tömegek kapcsolatainak erősítése és általában eredményeink nem lehetnek kielégítőek, sőt szocialista vívmányainkat veszélyeztetjük, ha nem erősítjük egyidejűleg pártunk nemzetközi kapcsolatait. S nemzetközi kapcsolatainkat nemcsak párt-, hanem állami vonalon is erősítenünk kell.

Az eddig elmondottak természetesen korántsem foglalják magukban a párt előtt álló összes feladatokat, de a legfontosabbakat érintettem.

Most szeretnék kissé részletesebben foglalkozni néhány olyan

kérdéssel, amellyel feltétlenül szembe kell néznünk, ha feladatainkat meg akarjuk oldani. Ilyen a *pártegység* kérdése. A párt erejét és vezető szerepét pártegység nélkül nem tudjuk növelni. Pártunk egységét azonban nem akármilyen módon, hanem a lenini elvek alapján kell erősítenünk. S ez megköveteli, hogy mindenekelőtt elvi síkon növekedjék a pártegység, s hogy a pártban érvényesüljön a demokratikus centralizmus. A pártegység tehát nem abból áll, hogy szavazás esetén egységesen szavaznak az emberek, hanem abból, hogy a szó igazi értelmében meglegyen a pártban az akarat és a cselekvés marxista alapon nyugvó egysége.

Felmerülhet például olyan kérdés: hogyan érvényesül a pártban az a jog, hogy a párttag kifejtheti véleményét, és az a kötelesség, hogy a párt tekintélyét óvja, őrizze és növelje a tömegek szemében? Nyilvánvalóan itt is vissza kell térnünk a régi lenini elvhez: minden kérdést azon a pártfórumon döntsünk el, ahova az való. Ne legyenek mellékfórumok, csoportok és frakciók sem a Központi Bizottság, sem a középfokú vagy alapfokú pártszervek, pártvezetőségek mellett. Döntés előtt pedig az arra illetékes szervek tagjai fejthessék ki nézetüket és véleménycsere vagy — ha úgy tetszik — vita alapján szülessen meg a döntés. Ezt semmiképpen sem szabad megkerülni, mert ha egy párthatározattal kapcsolatban az emberek nem fejthetik ki előre a véleményüket, akkor kifejtik utólag, s ez már a végrehajtást nehezíti. S ha nem fejthetik ki véleményüket abban a pártszervben, ahol maguk is dolgoznak, vagy ahová az illető kérdés tartozik, előfordulhat, hogy a tagság elé tartozó kérdést helytelenül, pártonkívüliek előtt fogják megvitatni. Ha a lenini elvek alapján döntünk, akkor a vita eredményeként megszülethet az akarat egysége, utána pedig a végrehajtásban megkövetelhetjük a cselekvés egységét is. De ha nem a lenini elvek alapján döntünk, lazulni fog a pártban a vezetők és a vezetettek viszonya — ezt az alapszervezeti vezetőségekre és az alapszervezetek tagságára is értem —, zavar támad a párttagok és a pártonkívüliek viszonyában, s ennek következményeképpen gyengülni fog a proletárdiktatúra.

Fentebb már hangsúlyoztam a munkás-paraszt szövetség fontosságát. Ezzel sokat kell foglalkoznunk. A munkás-paraszt szövetség kérdésében vannak olyan tényezők, amelyek mindkét osztály

részéről e szövetség javára hatnak — ez adja az alapját —, és vannak olyan tényezők, amelyekben ellentmondás rejlik, amelyek ütköző pontok a munkásosztály és a parasztság között. Vizsgáljuk meg ezeket a tényezőket jelenlegi viszonyaink között. A munkás-paraszt szövetséget erősítik azok a szocialista és demokratikus vívmányok, amelyeket a parasztság a párt és a munkásosztály vezetésével eddig elért. *A múlt év őszén* — október—november—december folyamán — *erősödött a munkás-paraszt szövetség, mert veszélybe kerültek azok a vívmányok, amelyeket annak idején együtt harcoltunk ki, mégpedig a munkásosztály vezetésével, s most együtt védelmeztünk meg.* Ilyen a földreform, továbbá a bankuzsora megszüntetése és sok más szocialista vívmány (például a termelőszövetkezetek).

Vannak viszont más tényezők, amelyek ellentétet jelentenek a munkásosztály és a parasztság között. Ilyen például a gabonaár, a kenyérár és a többi. Ha teljesen primitív módon nézzük a kérdést, a munkásoknak az az érdekük, hogy a gabona és a kenyér ára minél alacsonyabb legyen, a parasztságé viszont az, hogy minél magasabb legyen. De vannak nagyobb problémák is. A munkásosztálynak az az érdeke, hogy a szocializmus a falun gyorsan haladjon előre, tehát a szövetkezés meggyorsuljon. A parasztság soraiban viszont sokaknak az a személyes érdeke, hogy ne legyen gyors ez a fejlődés, hiszen az adott helyzetben módjukban áll anyagilag, gazdaságilag erősödni. Tehát egyéni érdekük jelenleg ellentétes a munkásosztály általános érdekeivel. Végső fokon azonban, ha nem a pillanatnyi, közvetlen érdekeket tekintjük, a munkásosztály és a parasztság érdekei ebben a kérdésben is megegyeznek.

Az ilyen természetű ellentéteket a két alapvető dolgozó osztály között elméletünk nagyon sokszor megvilágította, s bebizonyította, hogy azok nem kibékíthetetlen ellentétek, hanem feloldhatók s utóbb a fejlődés lendítői lehetnek. Nézzük még egyszer a gabonaár kérdését. A parasztságnak is érdeke — nem vélt, hanem valódi érdeke —, hogy a gabona ára ne legyen magasabb, mint amennyi a munkásosztály életszínvonalának emelését lehetővé teszi. Mert ha a gabona ára annyira emelkedik, hogy csökkentőleg hat a munkásosztály életszínvonalára, lazul a munkás-paraszt szövetség, gyengül a munkás-paraszt állam, és veszélybe kerülnek azok az alapvető vívmányok, amelyek nélkül parasztságunk nem tud és nem is akar

élni: a földreform, a feudalizmus felszámolása, a bankuzsora likvidálása, a külső konkurrenciától való védelem stb. Ha az elvtársak parasztokkal beszélgetnek, kiderül, hogy a dolgozó parasztság teljes egészében elutasítja a régi világot, semmi szín alatt sem kívánja azt vissza. De tovább menni nem nagyon akar, legalábbis a parasztság egy része nem. Azt szeretnék, hogy álljunk meg ott, ahol vagyunk, mert a jelenlegi helyzet számukra rendkívül kedvező. Nyugodtan állíthatjuk, hogy még a faluban levő osztályellenség, a kulákság egy része sem kívánja vissza a régi, feudális, tőkés világot. Hiszen voltak akkor olyan tényezők, amelyek őket is zavarták. Természetesen számunkra a kulákság véleménye teljesen mellőzhető, bár nagy történelmi fordulók idején politikai-taktikai kérdés lehet ez. A dolgozó parasztsággal beszélnünk kell mindezekről a kérdésekről, köztük a kenyérgabona áráról is. Alaposan elemezve, nyíltan és őszintén, az igazságnak megfelelően — amely mindig érthető, hiszen a marxizmus—leninizmus igazsága mindig világos — tárjuk a parasztság elé a problémákat, ezáltal ellentéteinket oldjuk fel és változtassuk a fejlődés hajtóerejévé.

Magyarázzuk meg, hogy nem akarjuk és nem is lehet adminisztratív módszerekkel a szocializmust sikerre vinni, de nem állhatunk meg, falun is feltétlenül építeni kell a szocializmust. Meg kell értetnünk, hogy nincs olyan társadalmi rendszer, amely a kapitalizmus összes negatív hatóerőit megszünteti, és ugyanakkor az idők végtelenségéig megőrzi az árubirtokos parasztság számára a kedvező vonásokat.

Nem elég csupán hangoztatnunk, hogy hívei vagyunk a munkás-paraszt szövetségnek. A párt vezetőségének és a helyi pártszerveknek ennél sokkal többet kell tenniük. Nem csupán elemezni, hanem helyes és célszerű intézkedésekkel meg kell oldani a munkások és parasztok érdekei között mutatkozó ellentmondásokat. S ha mindezt megértetjük a parasztsággal, az ellentmondások feloldásával pozitív erőt teremthetünk. Ez teljesen lehetséges, van rá elvi alapunk, a marxizmus—leninizmus megadja ehhez a fegyvert. Rengeteg gyakorlati tapasztalat is van erről. Az igazságot különben sem nehéz bizonyítani.

Jelenlegi helyzetünkben sokkal többet és elmélyültebben kell foglalkoznunk a párt közvetlen tömegkapcsolataival, mint azt korábban

tettük. Azt hiszem, ezt nem kell bővebben magyarázgatni vagy fejtegetni. Volt idő, amikor a pártnak papíron 1 200 000 tagja volt, de kiderült, hogy nem mind értett egyet az egyesüléssel, úgyhogy maradt 900 000. Természetesen a párt és a tömegek kapcsolatát másképpen kell építeni a mai viszonyok között, amikor a munkásosztály és a parasztság fő tömegéhez képest a párt számbeli nagysága a felére vagy annál valamivel kisebbre csökkent. Ilyen körülmények között előtérbe lép és nagy fontosságú a párt közvetett befolyása a tömegekre. Az aktív párttagoknak úgy kell megszervezniük politikai tevékenységüket, hogy ne csak saját pártszervezetükben, hanem a tömegszervezeteken keresztül is segítsék a párt tömegkapcsolatainak kiépítését. Nagyon jó és hatásos módszer a pártnap, a kommunista gyűlés. Különösen a legutóbbi időszakban jelent megfogható erőt számunkra ez a tömegagitációs fegyver. De ne felejtsük el azokat az éveket, amikor szintén jónak látszott a tömegkapcsolatoknak ez a formája, s kiderült, hogy azt a mintegy tíz-, húszezer embert, akik egy-egy járás parasztságából gyűlésre eljöttek, összetévesztettük a járás egész parasztságával. Elfeledkeztünk azokról, akik nem jöttek el, vagy akik tapsoltak, bólogattak, de nem értettek velünk egyet.

Ha a párt erős kapcsolatot akar kiépíteni a tömegekkel, nagyon kívánatos, hogy ezt a munkát a szakszervezetekben, az ifjúsági szövetségen, a tanácson mint tömegszervezeten, továbbá a földművesszövetkezeteken keresztül is végezze. Meg kell jegyeznem, nem igen vettünk róla tudomást, hogy a földművesszövetkezet a valóságban a legnagyobb paraszti szervezet az országban. A vidéki elvtársak tudják, hogy az egyénileg dolgozó parasztok meglepően nagy százaléka tagja a földművesszövetkezeteknek. A földművesszövetkezetekben tehát nagy lehetőség van a tömegkapcsolatok szélesítésére.

Ilyenfajta közvetett befolyásolásra lehetőséget nyújt a népfront is, ha ott a párt helyesen és jól dolgozik. S ilyen természetű a nők körében végzett politikai munka, amely nemcsak a nőmozgalomban realizálódik, hanem más úton is, mivel az elvtársnők tagjai a szakszervezetnek vagy az ifjúsági szövetségnek. A tömegszervezeteket elvileg is másképpen kell kezelnünk, mint néhány esztendővel ezelőtt. Nem szükséges valami merőben újat kitalálni, hanem egy-

szerűen vegyük elő a lenini tanításokat, és érvényesítsük azokat elméleti, oktatási és gyakorlati munkánkban. De hogy elő kell venni — az holtbiztos! Nehogy előforduljon, hogy a párt nem fordít valamire kellő figyelmet, s akkor esetleg másfélmillió szakszervezeti tag más politikai elképzelések világában éljen, mint a párttagság. Ebből mindenféle baj származhat a pártra, de a szakszervezeti tagságra is, mert az ő érdekeinek is ártana az ilyen helyzet.

Sem a pártban, sem az állami vezetésben nincs még egyáltalán rendezve *a gazdasági élet irányításának módja*. Ismeretes az a régi gyakorlat, amely minden helyi kezdeményezést megbénított, mindent centralizált. A pártban ez úgy tükröződött, hogy bizonyos években a párt központi gazdasági osztályának évi leltárában szerepelt pl. a szigetújfalusi párthelyiség négy támlásszéke. Állami vonalon is így történt a nyilvántartás. Ez természetesen helytelen volt. Az elmúlt években azonban a revizionisták fellépése nyomán gazdasági vezetőink gondolkozásába antimarxista nézetek hatoltak be. Ezeknek egy részét Jugoszláviában dolgozták ki, például, az „önigazgatás" elvét, amely egyszerűen tagadja az állam központi irányító szerepét a gazdasági életben a szocializmus építése szempontjából. Most valahogy hallgatunk ezekről a nézetekről. De nem állíthatjuk, hogy akár a fejekben, akár a gyakorlatban minden rendben lenne körülöttük. Például felsőbb szerveink még nem adták át az alsóbb szerveknek azokat a hatásköröket, amelyek nélkül nem kívánhatjuk, hogy helyileg is tevékenyen és önállóan dolgozhassanak a népgazdaság javára, másrészt eltűrtek anarchikus viszonyokat, a gazdasági élet központi irányításának olyan fajta sorvasztását, amely egész szocialista építésünket veszélyezteti. Ez is olyan kérdés, amelyet elméletileg kell kimunkálni. Bizonyos tételek adva vannak és világosak, mint például Leninnek az a tétele, hogy a proletárdiktatúra rendszerében a gazdasági vezetésnek is a demokratikus centralizmus a helyes módszere. Ezt a mi viszonyainkra alkalmazni, megtanítani rá az embereket — megint olyan feladat, amely a továbbiakban a pártra vár.

Rátérek *nemzetközi kapcsolatainkra*. Különválasztom a mozgalmi és az állami jellegű kapcsolatokat, hogy jobban megértsük a dolog lényegét. *Mozgalmi kapcsolataink közül a nemzetközi kommunista*

mozgalommal való kapcsolatunk a legfontosabb számunkra. Ennek az a lényege, hogy mindazokat a pártokat, amelyek elfogadják a marxizmus—leninizmus tanítását, testvérpártunknak tekintjük és szorosabbra akarjuk fűzni velük kapcsolatainkat. Ezek közé tartoznak a Szovjetunió és a szocialista országok kommunista pártjai, valamint az imperialista és a gyarmati országokban levő kommunista pártok is. Velük való barátságunkat ápolnunk kell. Harcunknak egyik igen kritikus időszakában, valamikor december utolsó harmadában például, majdnem egy időben érkezett hozzánk a Japán Kommunista Párt és az Indonéz Kommunista Párt állásfoglalása. Ezeket a testvérpártjainkat bizony még csak nem is tájékoztattuk; valószínűleg a baráti, testvéri hírforrások révén értesültek az eseményekről, s szolidaritásuk kifejezésével nyújtottak akkor segítséget nekünk.

Mozgalmi jellegű nemzetközi kapcsolataink közé tartoznak azok is, amelyek nem kommunista, hanem *antiimperialista mozgalmakkal* kötnek össze bennünket. Ilyenek például az ázsiai vagy az afrikai népek nemzeti függetlenségi törekvései, amelyekkel politikánk találkozik, annak ellenére, hogy nálunk a függetlenségünk megvédéséért folytatott harc szocialista tartalommal, náluk pedig kapitalista, helyenként feudális tartalommal jelentkezik. Nem véletlen, hogy a moszkvai Világifjúsági Találkozón azok a milliók, amelyek politikailag eléggé érettek, milyen tüntető szimpátiával fogadták az olyan küldöttségeket, amelyek most jelentkeznek a nemzetközi ifjúsági mozgalomban. Náluk aztán nagyon nehéz lenne megtalálni a szocialista tartalmat, s mégis van mozgalmi kapcsolatunk — a lényeges eltérés ellenére is —, mert közös fronton folyik az antiimperialista harc.

Nemzetközi mozgalmi kapcsolataink közé számítjuk továbbá a *békemozgalmat*, amely olyan emberekkel is összeköt bennünket, akikkel még olyan találkozó pontjaink sincsenek, mint a függetlenségért folyó harc. A békemozgalomban találkoznak egyesült államokbeli, angol, francia, japán stb. emberek, akik azonban megegyeznek egy alapvető kérdésben: közösen harcolnak a béke megvédéséért.

Mindhárom mozgalomban — a nemzetközi kommunista mozgalomban, a függetlenségi, valamint a békemozgalomban is — közös talál-

kozási pont, hogy a dolog természeténél fogva és a jelenlegi nemzetközi helyzet következtében mindhárom *antiimperialista.*

Vannak állami jellegű kapcsolataink is, amelyek esetenként természetesen összeolvadnak, eggyé válnak a mozgalmi kapcsolatokkal, de elvileg nem azonosak, van bizonyos eltérés közöttük. Államközi kapcsolatainkat csak akkor építhetjük helyesen, ha az államokat jellegüknek megfelelő módon csoportosítjuk.

Államközi kapcsolataink közül a szocialista táborral való viszonyunk az elsődleges és a legfontosabb. Ezt a kapcsolatot állandóan szilárdítanunk kell. Véleményünk szerint a kommunizmusnak az a legfőbb nemzetközi ereje, hogy egyúttal a nemzeti függetlenségi törekvéseknek és a béke megvédésének is a legfőbb nemzetközi ereje. E táborba ez idő szerint tizenkét ország tartozik. A szocialista országok táborán belül létezik még egy külön szoros szövetségi kapcsolat is, a varsói szerződés, amely azonban nem foglalja magában mind a tizenkét államot.

A szocialista világrendszer annyiban tér el a szocialista tábor tagállamainak szövetségétől, hogy az előbbibe beletartozik Jugoszlávia is.

A nemzetközi összefogás bizonyos foka jellemzi államközi kapcsolatainkat *a gyarmati sorból nemrégen felszabadult, önálló államokkal,* amelyekkel a békés egymás mellett élésen kívül a szolidaritás is összefűz bennünket. S ez bizonyos értelemben egymás kölcsönös támogatásában fejeződik ki. Egyiptom például nemegyszer fordult hozzánk, hogy bizonyos nemzetközi kérdésekben a Magyar Népköztársaság hivatalosan támogassa Egyiptomot az Egyesült Nemzetek Szervezetében vagy másutt. A Magyar Népköztársaság ennek eleget is tett. Most talán először az októberi támadás óta — mi fordultunk Egyiptomhoz, és kértük, legyen velünk szolidáris bizonyos kérdésekben. Például abban, hogy ők se engedjék élezni a nemzetközi feszültséget, hanem jelentsék ki: nem értenek egyet az ötös bizottság ténykedésével. Egyiptom támogat is bennünket. Tehát a közöttünk levő érdekközösség túlmegy azon, hogy mindkét ország a földgömbön helyezkedik el.

Egyelőre semmi reális alapja nincs, de foglalkoznunk kell az úgynevezett *semleges kapitalista országokhoz való viszonyunkkal.* Megítélésünk szerint jogos bizonyos különbséget tenni az ezen ország-

gokhoz és az imperialista blokkban egyesült országokhoz való viszonyunk között. Svédországra például nem mondhatjuk, hogy imperialista. A későbbiek során a nemzetközi kapcsolatokban valószínűleg jelentkezni és hatni fognak ilyen árnyalati különbségek.

Végül *az imperialista blokkban egyesült országokhoz való viszonyunkat* a békés egymás mellett élés elve határozza meg, amelyet a XX. kongresszus megtárgyalt, és amely elvileg teljesen helyesnek bizonyult.

Beszédemben jónéhány feladatot felsoroltam. Felvetődhet az a gondolat, vajon hogyan kapcsolódnak ezek a tananyaghoz? A tanulás nem lehet öncélú, hanem a párt javát kell szolgálnia, a párt harcát kell segítenie. A tanulást aszerint kell irányítanunk, ahogyan a párt jelenlegi feladatai megszabják.

Egy aktív kommunista munkája során rengeteg kisebb-nagyobb, néha igen bonyolult kérdéssel találkozik. Hogyan lehet ennyi probléma között eligazodni, sőt meg is oldani ezeket? Nekünk, kommunistáknak három eszközünk van ehhez. Az egyik *a marxizmus—leninizmus elmélete* mint nélkülözhetetlen és fő fegyver. A másik az a *felvilágosító és szervező munka*, amellyel a tömegeket a párt célkitűzéseiért mozgósítani tudjuk. A harmadik az *állami, szervezett, adminisztratív erők*. Természetesen néha ezek segítik a kérdések megoldását. Nemcsak a fegyveres erőkre gondolok, hanem például a Nemzeti Bankra is. Az adminisztratív szót szélesebben értelmezem. Most kapcsoljuk ki az állami tényezőket, mint a befolyásolás eszközeit és maradjunk egy kicsit az elméleti kérdéseknél.

Az elméleti tanulás azért olyan jelentős számunkra, mert végső fokon párttagságunk elméleti felfegyverzettsége dönti el a hatalom sorsát. Ha jól tájékozott és képzett, akkor megbírkózik a politikai, kulturális, gazdasági, sőt még a katonai feladatokkal is. Ha nincs felvértezve elmélettel és tudással, megbotlik a politikában, és elvesztjük a csatát a Corvin-közben is.

De nem magyarázom tovább a tanulás fontosságát, hiszen erről az elvtársak is meg vannak győződve, s azért ülnek itt, hogy megkezdjék a tanulást. Ehelyett hangsúlyozni kívánom, hogy *jobban meg kell becsülni a pártoktatásban dolgozó elvtársakat*. Amit régebben fráziskénti hangoztattunk, azt itt ültessük át a gyakorlatba, és

becsüljük meg azokat a kommunistákat, akik akár mint hivatásos oktatók iskolában tanítanak, akár pedig mint propagandisták társadalmi munkásokként vesznek részt az iskolán kívüli oktatásban. Megérdemlik a segítséget, hiszen elméleti fegyvert adnak a párttagság kezébe.

Az elvtársak bizonyára tudják a gyakorlati életből, hogy lényegében az összes fő munkaterületekre új határozatokat kell kidolgoznunk. Nem mintha a régieket teljesen elvetnénk, de feltétlenül mindet felül kell vizsgálnunk. Alig van olyan múltbeli alapvető döntésünk, amely ma minden változtatás nélkül alkalmazható, bár annakidején helyes lehetett. Ez a megállapítás vonatkozik elméleti nézeteink egész sorára is. Szinte minden fontos tételt felül kell vizsgálnunk, ha másért nem, akkor azért, hogy most is változatlanul érvényes-e úgy, mint ahogy annak idején kidolgoztuk és leszögeztük. Egész sor elméleti kérdést másképpen kell megfogalmaznunk, ami természetesen nem jelenti a marxizmus—leninizmus alapvető tanításainak revízióját. Láthatjuk tehát, milyen fontos a tanulás, és az oktató elvtársak munkája. A következő években okvetlenül tovább kell fejlesztenünk a pártiskolák rendszerét és az iskolánkívüli pártoktatást is. Tulajdonképpen azzal is elismerjük az oktatói munka fontosságát, hogy most nem szervezünk annyi tanfolyamot, mint amennyit egyéb lehetőségeink biztosítanának. Csak annyi iskolát és iskolánkívüli pártoktatási tanfolyamot akarunk, ahány megfelelő oktatóval rendelkezünk. Azzal az igénnyel lépünk fel, hogy oktatóink valóban marxizmus—leninizmust tanítsanak, ne pedig revizionizmust vagy korlátolt dogmatizmust.

A pártoktató elvtársak feladata tehát, hogy tanítsanak: a hallgatóké, hogy elsajátítsák az anyagot, s azok, akik már rendelkeznek bizonyos tudással — s nem kevés ilyen elvtárs van —, fejlesszék tovább, mélyítsék el ismereteiket. Erre most igen nagy szükség van. A nálunk lezajlott események alapján a Szovjetunió, Kína és más országok kommunista pártjai felülvizsgálták elméleti, politikai munkájukat, és határozatokat hoztak annak megjavítására. Természetesen a magyar kommunistáknak is kötelességük felülvizsgálni, elmélyíteni és bővíteni tudásukat.

Azt hiszem, az lenne a helyes sorrend, ha az oktatók — még ha egészen rövidre fogva is — *a marxista szemlélet és kutatási mód-*

szer ismertetésével kezdenék a tanítást. A jó pedagógus azt tartja: az elemi iskolában azzal kell kezdeni, hogy megtanítsák a gyerekeket tanulni. Nálunk, ezen a marxista iskolán annyiban hasonló a feladat, hogy meg kell tanulni marxista szemlélet alapján, kommunista módon vizsgálni a dolgokat. S bár itt továbbképzésről van szó, mégis ez a feladat, mert eddig marxista ismeretelmélettel keveset foglalkoztunk, inkább tételeket tanítottunk, és bizony nem kismértékben régen megmerevedett dogmákat.

Ismertessenek továbbá az oktatók bizonyos tényeket, amelyek történelmi, közgazdasági és más vonatkozásban jelentősek.

A harmadik fontos feladat a szó elemi értelmében vett nevelés, vagy még pontosabban *a kommunista jellemnevelés.* Azt hiszem, a nagy vihar után nem árt, ha e téren is komolyan vesszük a tapasztalatokat. És bár ennek az iskolának a hallgatói olyan elvtársak, akik megállták a helyüket, mégsem lesz haszontalan tovább formálni, még jobban megacélozni a kommunista jellemet. Iskoláink egyik betegsége régebben az volt, hogy nem igen törődtek a jellemneveléssel. Az iskolák hallgatói, sőt tanárai között is gyakori volt az olyan jellemű ember, akiről mindenki tudta, hogy nehéz helyzetben nem volna jó együtt harcolni vele, mert ha tehette, kerülte a munkát. Az ilyen emberek nem voltak áldozatkészek, önzetlenek, hanem pökhendien, szerénytelenül viselkedtek. Régen nem igen törődtünk az ilyen jelenségekkel, annál komolyabban kell őket vennünk most. Az iskola olyan kollektíva, amely maga is csiszolja az embereket, faragja az efféle fogyatékosságokat.

Már korábban is hangoztattuk, hogy *dialektikus és materialista szemléletre és gondolkodásra kell tanítani az embereket.* A valóságban mégsem ez volt a kiindulópont, különben a szubjektivizmus és a dogmatizmus nem uralkodott volna el annyira az elméleti munkában és a tanításban. Hiszen, ez a kettő nem fér össze a marxista szemléleti, kutatási és elemzési móddal. A szubjektivizmus egyszerűen nem vesz tudomást a környező világ ügyeiről és elhanyagolja az elméletet is. Ez összeférhetetlen a marxizmussal. A dogmatizmus ugyancsak összeférhetetlen a marxizmussal, amelynek legbensőbb lényegéhez tartozik a dialektikus gondolkodási mód, amely keletkezésükben, mozgásukban, elmúlásukban vizsgálja a dolgokat, a bennük levő ellentmondásokat, az ellentmondások egységét. Ho-

gyan is férne mindez össze a dogmatizmussal és a szubjektivizmussal? Nagyon éles harcot kell folytatnunk ez ellen, mert a szubjektivizmust és a dogmatizmust az emberek nem tudatosan hordozzák magukban. Nem akad az országban olyan ember, aki azt vallja, hogy a dogmatizmus kiváló elméleti iskola, vagy hogy a szubjektivizmus nagyszerű szemléleti mód. De kisebb-nagyobb mértékben, talán kivétel nélkül mindegyikünk gondolkodásába elkerülhetetlenül behatolt az elmúlt évek során a dogmatikus és szubjektív szemléleti mód, s ettől nagyon sürgősen meg kell szabadulnunk. Ez nemcsak elméleti, hanem gyakorlati kérdés is. Mi ellene vagyunk az objektivizmusnak, mint szemléleti módnak, de feltétlenül az élet objektív tényeit vesszük alapul mind az elméleti, mind a politikai munkában, nem pedig azt, ami nekünk tetsző. Ha nem ezt tesszük, akkor vizsgálatainknál becsapjuk saját magunkat, becsapjuk a népet és tönkretesszük a pártot. Nem kevés olyan jelenséggel találkozunk, aminek örül a szívünk, de azért észre kell vennünk a kellemetlent is, és a valóságból kell kiindulnunk, akár tetszik, akár nem. Azt hiszem, tudják az elvtársak, hogyan ment ez lépésről lépésre: azt mondtuk, az emberek elégedettek, mindent helyeselnek és egyetértenek velünk. Közben mindenki tudta, hogy ez nem így van, de szívesebben becsaptuk saját magunkat és a pártot is, semhogy szembenézzünk a valósággal.

A dogmatizmusnak nincs semmi köze a marxizmushoz, mert a marxizmus azt tanítja, hogy minden keletkezik és elmúlik, az ellentétes erők harcban állnak egymással, a dolgok új meg új elemzést kívánnak. Valamely politikai vagy egyéb gyakorlati kérdésben felállított tétel, amelyet a marxizmus korábban, egészen más körülmények között szögezett le, nem lehet hajszálra, mindenben változatlanul érvényes később, változott viszonyok között is.

Harcolnunk kell az elmélet és gyakorlat egységéért, mégpedig több vonatkozásban. Van az elméletnek egy klasszikus meghatározása: az elmélet a gyakorlati tapasztalatok általánosítása. *Gyakorlat nélkül nem keletkezhet tudományos elmélet.* Ebből következik, hogy az elmélet és a gyakorlat kölcsönösen hat egymásra. A gyakorlati tapasztalatok összesítése, általánosítása és elemzése adja magát az elméletet, de az elmélet visszahat a gyakorlatra. Tehát felbonthatatlan összefüggés van az elmélet és a gyakorlat között.

Ha ez megszakad, nagy baj keletkezik mind az elméletben, mind a gyakorlatban.

Még egy tételre hívom fel a figyelmet: *az elmélet a gyakorlatért van, más értelme és rendeltetése nincs.* Nem igazi elmélet az, amelyet azért dolgoznak ki, hogy számon tartsák valamely tudományos intézetben, vagy ott legyen néhány nagyon okos ember fejében. Nem azért tanulunk, hogy tanuljunk, hanem azért, hogy jobban dolgozhassunk. De ez nem igaz fordítva, és ez nagyon lényeges. A gyakorlat nem az elméletért van. Az elmélet viszont a gyakorlatért van. A gyakorlat — maga az élet. Miért hangsúlyozom ezt? Mert van ilyen antimarxista gondolkodási mód is a tudományban. Mozgalmunkban is előfordult, egyesek úgy vélték, a tömegek arra valók, hogy elméleteket próbáljanak ki rajtuk. A tömegek nem azért vannak, hogy az élettől elvonatkoztatott, jól vagy rosszul összetákolt elméleteket vagy téziseket próbáljunk ki rajtuk. Az ilyen kísérleteknél előfordulhat ugyan, hogy az elmélet megállja a helyét, de ez ritkaság, a páciensek többnyire belehalnak és végül a tömegek agyonütik a tétel kiagyalóját.

Kassai elvtárs mint különlegesen időszerű feladatról beszélt *az ellenséges ideológiai nézetek ellen folytatott harcról*, ami nagyon fontos iskolai, politikai és tömegagitációs feladat. Egy-két gondolatot szeretnék ezzel kapcsolatban elmondani. Miért vannak nehézségeink az ellenséges nézetek elleni harcban? Főleg azért, mert az elméleti munka nem teljesen kielégítő, nem tudjuk megfelelően kidolgozni az érveket. Például népi, nemzeti összefogást hirdetünk. Létre akarjuk hozni, illetve erősíteni, szélesíteni akarjuk a népfrontot. Ez önmagában nagyon szép. Ezzel sokan egyetértenek, de a lényeget nem értik meg. Mi összefogásról, köznyugalomról, a minél több ember egyetértéséről, népi, nemzeti összefogásról beszélünk. De akadnak, akik ezt így értelmezik: nép, nemzet, haza, minden magyar testvér! Annak ellenére, hogy népi, nemzeti összefogást hirdetünk, nem tekintünk minden magyart testvérnek! Az osztályellenség nem testvérünk! S ez az eltérő értelmezés nehezíti a szó igaz értelmében vett népi, nemzeti összefogás megvalósítását. A népi, nemzeti összefogást nem hozhatjuk létre oly módon, hogy a tömegek fejében levő zavaros nézeteket hivatalosan jóváhagyjuk. Az összefogás csak harc eredményeképpen születhetik

meg, mégpedig elvi alapon, eszmei harc eredményeképpen. Mi a népi, nemzeti összefogást a szocializmus, a népi demokratikus hazához való hűség zászlaja alatt akarjuk megvalósítani. A tömegek egy részének gondolkodásában azonban vannak még a szocializmussal, a népi demokratikus hatalommal ellentétes nézetek. Ne egyesüljünk, mielőtt nem vívtuk meg a harcot ezekkel a nézetekkel. Ne csapjuk be saját magunkat, de a tömegeket sem azzal, hogy elvi alap nélkül egyesüljünk. Semmi szín alatt nem törekedhetünk ilyen egységre, még a dolgozókkal való összefogás esetében sem. Például egy 22 holdas dolgozó paraszttal nagyon jól egyetérthetünk abban, hogy hű a népköztársasághoz, törvényeit betartja, békében akar élni és szeretné, ha nem avatkoznának bele Magyarország belügyeibe. Ugyanakkor azonban ellene van a szövetkezetnek. Ezen az alapon nem egyezhetünk meg, inkább vitatkozunk vele. Csak azon a ponton egyezhetünk meg, ahol megvan az egység elvi alapja. Más alapon nem.

Világosan látnunk kell, hogy *elvtelenül nem jöhet létre népi, nemzeti összefogás.* Az is az osztályharc egy fajtája, amikor a volt kizsákmányolók és a megbékélni nem akarók elszigetelésével és velük szemben akarunk elvi alapon álló népi, nemzeti összefogást létrehozni.

Nemzetközi téren ez még bonyolultabb. Beszélünk a békés egymás mellett élésről, ugyanakkor pedig számolnunk kell az imperialista nézetekkel. Márpedig az imperialista kormányok által vezetett államokkal is békésen együtt akarunk élni, kereskedni, kulturális cseréket lebonyolítani — egyidejűleg azonban harcolunk burzsoá nézeteik ellen. Az egység kedvéért soha nem mondhatunk le az ellenséges elvekkel szembeni harcról. Inkább jöjjön létre később az egység, vagy legyen szűkebb valamivel, semhogy elveinkről lemondva siettessük azt. A Nagy Imre-féle emberekről elmondhatjuk, hogy úgy jutnak el az imperialistákkal való egységhez, hogy valahol elkezdik az elvi engedményt.

Megemlítem még, hogy jelenleg két nagyon veszedelmes burzsoá nézettel kell számolnunk, amelyek a szemünk láttára hódítanak: az egyik a *nacionalizmus*, amellyel együttjár a faji szemlélet, más népek lenézése, az antiszemitizmus; a másik pedig a *demokrácia népellenes, burzsoá kiforgatása.* Ez a két fő elvi kérdés

az ellenség hatásos fegyverének bizonyult, sőt a tömegek bizonyos részére és talán a mi gondolkodásunkra is hat még. Románia felszabadulásának mostani évfordulóján beszélgettünk arról: valljuk be egyszer már nyíltan azt a hibás felfogást, hogy bár a román kommunistákat jó elvtársaknak tartottuk, mindig azt képzeltük, hogy mi, magyar kommunisták sokkal okosabbak vagyunk, mint ők.

Honnan ered ez a nézet? A régi világ uraitól örököltük az ilyenfajta szemléletet. Természetesen a román elvtársak is követhettek el hibát, de sem a törvénysértésekben, sem azoknak a helyrehozásában való huzavonában, sem a jobboldali elhajlásban nem tudnak olyan „teljesítményt" felmutatni, mint mi.

Van még egy harmadik káros jelenség, ami nem az elméleti oktatáshoz tartozik: ez *a szociális demagógia*. Ez a három ellenséges jelszó: „minden magyar testvér", „legyünk szabadok" és „több pénzt, nagyobb keresetet" — hatott leginkább a tömegekre.

Szólni kell még *a jobb- és baloldali nézetek elleni harcról*. Mindkettő ellen egy időben kell harcolni. Azelőtt ezt kétfrontos harcnak neveztük. De ez a kifejezés nem kifogástalan, mert a jobb- és baloldali nézetek elleni egyidejű harcot például a lengyel elvtársak közül sokan nem is értenék meg. Az ő terminológiájuk szerint ugyanis a dogmatikus és a politikában szektás ember konzervatív, következésképpen jobboldali. Ők ezt így nevezik. A haladó, progresszív, liberális, vagy nem tudom milyen nézetű emberek: a baloldaliak. A lengyel elvtársak tehát nem is értik meg, ha mi ezt a meghatározást egyszerűen lefordítjuk nekik. Hátránya a „kétfrontos harc" elnevezésnek az, hogy úgy is értelmezhető, mintha itt egyforma erővel kellene mindkét irányban harcolni. Nem így van. A mi harcunk főként az ellenséges nézetek ellen irányul. Nem akarom ezt a jobb- és baloldali nézetekre vonatkozó tételt megreformálni, de szerintem a nacionalizmus és a burzsoá áldemokrácia — kívülről ránktörő és sorainkba behatoló ellenséges nézetek, viszont a dogmatikus elmélet és a szektarianizmus a politikában — saját termésünk. Ez a munkásosztályon és a párton belül keletkezett, nem ellenséges nézet, amennyiben elméletről van szó, de káros nézet. Az előbbi: ellenséges nézet, az osztályel-

lenség terméke, emez a munkásosztályon belül keletkezett. Eszerint kell tehát küzdenünk ellenük.

A párton belül mégis elsősorban a dogmatizmus és szektarianizmus ellen kell harcolnunk, mert közvetlenül ezek gátolják, hogy hatásosan harcoljunk az osztályellenség nézetei és politikája ellen. Nem szabad mechanikusan nézni, hogy ez jobbról van, az balról van. Nem szabad megfeledkeznünk a kettő közötti — már említett — minőségi különbségről. Ezzel számolnunk kell, mert sajnos a dogmatizmussal és a szektarianizmussal a kívánatosnál nagyobb mértékben találkozunk. S az ellene való harchoz kell egy kis erkölcsi bátorság, mert nagyon sok elvtársról elmondhatjuk, hogy számukra a dogmatizmus és a szektarianizmus elleni harc kissé az önmaguk elleni harcot is jelenti. De ha megértik, hogy enélkül a harc nélkül nem lehet hatásosan fellépni a jobboldali burzsoá nézetek, az ellenség ideológiai tézisei ellen, akkor talán jobban igyekeznek leküzdeni.

Az országos pártértekezlet óta például egy kis kavarodás van sorainkban. Ott is és már néhányszor előbb is hangoztattuk azt a tézist, hogy a Magyar Népköztársaságban a pártonkívülieknek is ugyanolyan joguk, módjuk és lehetőségük van közfunkció betöltésére, mint a párttagoknak. Vagy más formában: az állam törvényei értelmében a párttagnak nincs több állampolgári joga, mint a pártonkívülinek. Információk és beszélgetések alapján elmondhatjuk, hogy bár az országos pártértekezlettel nagyjából egyetértenek az elvtársak — ezzel a megállapítással már kevésbé. Meg kell érteni az elvtársaknak, hogy ha az ilyen szemlélet ellen nem harcolnak, akkor akár úgy is megszavazhatják a szervezeti szabályzatot, hogy pártunkba bárkik — karrieristák és más nemkívánatos elemek is — beléphetnek, mert ez a felfogás azzal teljesen egyértelmű. Ha az országban, íratlan törvény szerint, közfunkciót csak párttag tölthetne be — ez ugyanannyi, mintha azt szavaznánk meg, hogy pártunk mindazoknak az egyesülete, akik Magyarországon közfunkciót akarnak betölteni. Akkor viszont ne nevezzük magunkat marxista pártnak.

Nem akarok oktatni, vannak itt szerencsére hivatásos oktatók, de felvetek még egy gondolatot. Arra törekszünk, hogy a párt fő jellemvonásai között szerepeljen *a szerénység*. A párt ne lármázza

tele a világot, ne hangoskodjék, hanem szerényen, de szívósan és állhatatosan dolgozzon céljaiért. Miért van erre szükség? Ha folyton azt kiabáljuk, hogy a párt állította vissza a munkáshatalmat, megmentette sok ember életét stb. — ez sokáig a javunkra szolgálhat. De nyomban mutatkozik a negatív hatása is. Ha az emberek fejébe belekalapáljuk, hogy minden jóért a pártot illeti az elismerés, akkor a pártot teszik felelőssé minden rosszért is, amiről pedig a párt nem is tehet. 1949-től kezdve folyton hangoztattuk, hogy mindenért bennünket illet az elismerés. Minden kis apróságért elismerést akartunk. A tömegek megszokták, hogy mindenért a párt felelős. Az állami intézményeket, tanácsokat semmibe vették. Azt mondták, nem intéznek el semmit. Ugyanakkor minden hiányosságot, amely esetleg évszázadok bűne volt, a párt számlájára írtak. Szeretném, ha a tömegek saját tapasztalataik alapján győződnének meg arról, hogy a párt helyesen és jól dolgozik. És szerényen! Ez még fontosabb, ha egyes párttagokról és funkcionáriusokról van szó. Ez legyen a párt egyik — persze nem fő — jellegzetessége. Legyen a párt szerényebb és akkor sokkal nagyobb befolyása lesz a tömegekre, és a tömegek megbecsülése is növekszik a párt és az elvtársak iránt. A szerénység sok olyan politikai és elméleti hibától megvéd, amely nagyon gyakran egyes emberek szerénytelenségéből ered.

A pártszervezetek most általában hasznosan dolgoznak, de azért nagy kár lenne ezt túlbecsülni és szerénytelenségbe esni. Politikailag is káros lenne. Lehet valaki büszke a jó megjelenésére, vagy egy nő a szép alakjára, de a kommunisták legyenek szerények! Ha egy kommunista a szerénytelenség hibájába esik, akkor azt hiszi, jól tud mindent, felesleges komolyan tanulnia, hiszen úgyis kap írást arról, hogy elvégezte az iskolát! A szerénytelenség fékje a tanulásnak is. Meg kell tőle szabadulni!

Ennek az iskolának a megnyitása valóban jelentős esemény. Nagy eredmény, ha arra gondolunk, hogy tíz hónappal ezelőtt ellenforradalom tört ki nálunk. Azt hiszem, az iskola elmélyült munkája, a 160 tanuló elméleti képzése sokat fog jelenteni a pártnak. Nem azt mondom, hogy ezáltal tíz évvel hamarabb építjük fel a szocializmust, de remélhetjük, hogy ezáltal 160 pártszervezetünk kap innen segítséget.

Kérjük a tanár elvtársakat és a hallgatókat, ne sajnálják a fáradságot, használják fel jól azt a tíz hónapot, amelyet tanulásra szánnak. Kassai igazgató elvtársnak, a tanár elvtársaknak és a hallgató elvtársaknak a Központi Bizottság nevében jó munkát kívánok.

NYILATKOZAT A „MAGYAR NEMZET"-NEK

Lapunk megjelenése alkalmából kérdést intéztünk Kádár Jánoshoz, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkárához, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnökéhez, mi a véleménye a Hazafias Népfront szerepéről, jelentőségéről és fejlődéséről.

Kérdésünkre Kádár János a következőket válaszolta:

Mint a magyar kommunista hazafiak egyike, örömmel üdvözlöm a „Magyar Nemzet"-nek, a Hazafias Népfront lapjának megjelenését és úgy gondolom, hogy hasznos szerepet tölt majd be a köz javára.

A Hazafias Népfront ma hazánkban a legáltalánosabb népi, nemzeti összefogás ismét egészségesen fejlődő mozgalma.

Hármas, mégis egységes célja — a magyar dolgozó nép társadalmi haladásának: a szocializmus építésének, nemzeti függetlenségének és békéjének védelmezése. Ezen célok hasznos szolgálata tartósan egyesítheti és egyesíteni is fogja hazánknak mindazon fiait és leányait, akik e célok tekintetében egyetértenek. Csak a szocialista fejlődés útján boldogulhat a nemzet, mert a társadalmi reakció történelmünk során mindenkor elárulta a hazát, nemzeti függetlenségünket. A volt kiváltságos osztályok: nagyurak, a nemesi és arisztokrata földbirtokosok és a tőkések 1919-ben a szegedi és a bécsi piacon az antant urainak, Horthy sötét negyedszázada alatt Hitlernek adták el a hazát. Ma pedig New Yorkban és Bonnban kínálgatják a munkások és parasztok szabad magyar hazáját, abban a reményben, hogy az amerikai és más nagytőkés imperialisták kiszolgálása fejében ismét rátehetik népünk nyakára a lerázott igát. Ezt októberben meg is kísérelték, de amint éppen október be is bizonyította, a magyar munkások, parasztok és értelmiségiek népköztársasága olyan állam, amely fölött nincs többé hatalmuk, mert itt a nép az úr, és saját erőnkön kívül a testvérnépek erős barátsága is véd bennünket.

Nyilvánvaló, hogy a Hazafias Népfront-mozgalomban helye van a nemzetté vált nép minden becsületes fiának, de nem fér bele, aki ellensége a népi hatalomnak, a szocializmusnak, a békének és árulója a Magyar Népköztársaság függetlenségének.

A „Magyar Nemzet" feladata — felfogásom szerint —, hogy szószólóként tömörítse mindazokat a mozgalomba, akik tömöríthetők, és rekessze ki azokat, akik kirekesztendők. Tömörítse a milliókat, akik tekintetüket a jövőbe vetik és rekessze ki azokat, akik a múltnak esküdtek fel. A mozgalmat vezető kommunisták viszonya a pártonkívüliekhez ma jó, és még jobb lehet, ha a kölcsönös megbecsülés növekszik és ez baráti szavakban, de még inkább a haza javára szolgáló tettekben mind gyakrabban megnyilvánul „fent" is, „lent" is, ahogy mondani szokták.

Kívánom a „Magyar Nemzet" szerkesztőinek, cikkíróinak, kiadóhivatali és nyomdai dolgozóinak, kísérje siker és eredmény munkájukat, az olvasóknak pedig, hogy örömük legyen a lapban.

Magyar Nemzet, 1957 szeptember 8.

BESZÉD A MONGOL PÁRT- ÉS KORMÁNYKÜLDÖTTSÉG LÁTOGATÁSA ALKALMÁVAL RENDEZETT NAGYGYŰLÉSEN

1957 SZEPTEMBER 11

Kedves Cedenbal elvtárs, kedves vendégeink, kedves elvtársak!

A mongol elvtársakkal folytatott megbeszéléseken kitűnt, hogy a Magyar Szocialista Munkáspártba tömörült magyar kommunisták és a Mongol Népi Forradalmi Pártba tömörült mongol elvtársak azonos elvek alapján dolgoznak, népük hűséges szolgálata vezeti őket a marxizmus—leninizmus zászlaja alatt.

Van egynéhány olyan nagy jelentőségű kérdés, amely a népek életébe vág, amely a milliók érdeklődésének középpontjában áll úgyszólván a földkerekség minden országában, Keleten és Nyugaton egyaránt.

Eszmecseréink során igen jó érzés volt tapasztalni, hogy e nagy kérdésekben a mongol elvtársak álláspontja és a magyar álláspont egységes és teljesen azonos.

Egyetértünk abban, hogy a társadalmi haladás és a béke érdekében *tovább kell erősítenünk a Szovjetunió vezetésével tömörült szocialista tábor országainak és népeinek egységét és összeforrottságát.*

Mindkét nép *jó viszonyra törekszik a béke érdekében minden néppel és állammal*, teljesen függetlenül attól, hogy milyen belső társadalmi berendezése van valamely országnak.

Egyek vagyunk abban a törekvésben, hogy a legkülönbözőbb embereket — pártállásra, felekezetre, fajra és színre való tekintet nélkül — tömörítő *nemzetközi béketábor egységes követeléseit mindketten előmozdítsuk.*

Így együtt követeljük az atom- és hidrogénfegyverekkel való kísérletezés beszüntetését, e tömegpusztító fegyverek betiltását, a leszerelés, a kollektív biztonsági rendszer megvalósítását Európában, Ázsiában és a világ más térségeiben. *(Taps.)*

Az a közös nézetünk, hogy *az Egyesült Nemzetek Szervezete legyen egyetemes testület, kapja meg ott az őt megillető jogos helyét a Kínai Népköztársaság éppen úgy, mint a Mongol Népköztársaság,*

(Taps.) Szolgálja az ENSZ az államok és népek békés együttélését, az általános béke ügyét, és vessen véget a népek életére és szabadságára törő imperialista provokációknak, támadásoknak és uszításoknak.

Az egyetértés közöttünk természetes, népeink barátsága szoros, mert a Mongol Népköztársaság népe is a szocializmust építi, mint a mi népünk. Közösek gondjaink és nehézségeink, közös az örömünk, ugyanazok a barátaink és ugyanazok az ellenségeink is. Minden sikernek, amelyet a mongol nép a szocializmus építésében elért, úgy örülünk, mint saját sikerünknek. És ugyanígy van ez megfordítva is: a mongol nép örül a mi sikereinknek, de együttérez velünk a bajok és nehézségek közepette is.

Így volt a múlt év októberében is, amikor az ellenforradalom rátámadt népi demokratikus rendszerünkre. A mongol elvtársak az első perctől kezdve együttéreztek velünk, a fasiszta ellenforradalmárok ellen küzdő magyar néppel, az első perctől kezdve támogatták forradalmi munkás-paraszt kormányunkat, és erejükhöz mérten, azonnal segítséget nyújtottak ahhoz, hogy mielőbb begyógyíthassuk az ellenforradalom okozta sebeket. *(Taps.)* Ezúttal is *megköszönjük a Mongol Népköztársaság vezetőinek és egész népének a proletár internacionalizmus szellemében nyújtott testvéri segítséget.* (Nagy taps.)

A mongol elvtársak rövid néhány nap alatt is képet kaptak mai életünkről. Találkoztak a magyar dolgozók képviselőivel, beszélgettek velük, látták fővárosunk pezsgő életét, gyáraink dolgos munkáját. Meggyőződtek arról: népünk erejét megfeszítve dolgozik, hogy mielőbb kiheverjük az ellenforradalom okozta károkat, hogy *országunkban rend, mégpedig a Magyar Népköztársaság rendje, és nyugalom legyen.*

A mongol elvtársak meggyőződtek arról, hogy a mi életünk valósága mennyire távol áll attól a képtől, amit azok tákoltak rólunk össze, akik az úgynevezett „magyar ügyet" napirenden tartják.

A magyar kormány nyilatkozatában leszögezte, hogy az ENSZ-ben törvénytelenül és erőszakoskodással szorgalmazták az imperialisták a rendkívüli közgyűlés összehívását az ötös bizottság jelentésének megtárgyalására.

Megmondottuk, hogy *a magyar ügy csak a háborús uszítók elképzeléseiben, csak a nemzetközi imperializmus szótárában létezik.* A körülötte csapott zaj az amerikai imperialistáknak és a zsoldjukban álló, szökött magyar fasisztáknak, a nemzetközi munkásosztály ellenségeinek érdekét szolgálja. Ez éppen úgy igaz, mint ahogy magának az októberi felkelésnek az előkészítése és kirobbantása a nemzetközi imperializmusnak és a magyar hazaárulóknak, a dolgozó nép ellenségeinek műve volt. Az ötös bizottság jelentése fegyveres ellenforradalmárok és szökött ellenforradalmárok vallomásain alapszik. *Az egész jelentés elejétől végig hazug, hamis, és céltudatosan az amerikai imperializmus politikai elképzeléseit szolgálja.*

A világ minden becsületes dolgozó embere világosan látja a mi igazságunkat. A magyar és minden népi hatalom ellenségei azonban igazságunk ellenére mindenáron folytatni kívánják a harcot ellenünk.

Az októberi kísérlet kudarca miatt ingerült hangú határozati javaslat vádolja a Szovjetuniót, vádolja Magyarországot. Vannak azonban letagadhatatlan történelmi tények. Ilyen tény az, hogy 1945 előtt Magyarország a nyugati imperializmus kizsákmányolt félgyarmata volt. Ez az imperializmus és az azt kiszolgáló magyar uralkodó osztályok odadobták a magyar népet a hitleri fasizmus zsákmányául. Történelmi tény, hogy *a magyar nép akkor vált történelmében először igazán szabaddá és függetlenné, amikor a szovjet hadsereg a második világháború menetében felszabadította Magyarországot, a magyar népet a német fasizmus és a magyar uralkodó osztályok igája alól.*

Nem a Szovjetunió, hanem a nemzetközi imperializmus tört a magyar nép szabadságára 1956 októberében. A nemzetközi imperializmus megkísérelte megdönteni azt a rendszert, amely összehasonlíthatatlanul több szabadságot, mélyebb demokráciát biztosít minden magyar dolgozó számára, mint amit a régi rendszer bármikor ígért.

Emberi jogok csak azóta vannak Magyarországon a munkásember, a dolgozó parasztember, a dolgozó értelmiség számára, amióta népi hatalom van. Az a düh, amely az amerikai ENSZ-delegáció javaslatát jellemzi, csakis azzal magyarázható, hogy az imperializmusnak nagyon fáj az októberi vereség és nem tudják megbo-

csátani a magyar népnek, hogy a Szovjetunió baráti segítségével visszaverte a fasiszta ellenforradalmi támadást és megmentette a népi hatalmat.

A második világháború utáni békeszerződés előírja számunkra, hogy minden erőnkkel meg kell akadályoznunk hazánkban a fasizmus újjáéledését. *A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány éppen a békeszerződésben foglalt kötelezettség szellemében cselekedett, amikor a Szovjetunió segítségét kérte és segítségével leverte az újjáéledő fasizmus garázdálkodó erőit.*

Az Amerikai Egyesült Államok kormánya hivatalos állami költségvetéséből utal ki száz- és százmilliókat a szocialista államok, közöttük a mi országunk elleni kémkedésre, felforgatásra, szabotőrök kiképzésére, fasiszta emigránscsapatok felszerelésére és felforgató, uszító propagandára. Ennek az egész mesterkedésnek az a célja, hogy hazánk újból az imperializmus félgyarmata legyen.

Az amerikai ENSZ-küldöttség határozati javaslata szemünkre veti, hogy letartóztatunk és börtönbe vetünk embereket.

Vajon az Amerikai Egyesült Államokban mi történne azokkal, akik fegyveres támadást szerveznének az állam intézményei ellen? Hiszen Amerikában még azokat is üldözik, akik gondolatban merik bírálni a fennálló társadalmi rendet!

Nincs joguk szabadságról és emberi jogokról prédikálni azoknak, akik a XX. század derekán eltűrik, sőt szervezik, hogy egy nép bőrének színe miatt üldözött vadként éljen saját hazájában, akik tűrik és szervezik, hogy az Egyesült Államokban banditák gyilkoljanak büntetlenül négereket, szakszervezeti embereket, vagy bármiféle, a haladó eszmék gyanújába került embereket.

Az Amerikai Egyesült Államok ENSZ-küldöttségének határozati javaslata egyebek között azt ajánlja a közgyűlésnek, állapítsa meg, hogy a magyar nép *inséges helyzete* tovább tart.

Milyen adatokra támaszkodik ez a megállapítás? Idehaza nálunk ez egyszerűen nevetségesen hat. Hiszen nálunk mindenki tudja, hogy *ha nem is duskálunk bőségben és nem is élünk a fejünk tetejéig tejfölben, Magyarországon nincs inség* és nem lehet annyi fogyasztási cikket termelni, kereskedelmi forgalomba hozni, legyen az kerékpár, motorkerékpár, rádió vagy televízió —, hogy ki tudnánk pillanatnyilag elégíteni azt a megnövekedett szükségletet és igényt,

amire ezeknek az állítólag inségben élő embereknek megvan a pénzük. *(Taps.)*

Valóban, még inség, középkori nyomorúság volt Magyarországon nem is nagyon sok évvel ezelőtt, a Horthy-kormányzat idején a dolgozók széles tömegeinek az osztályrésze, amikor világszerte úgy tartották számon hazánkat, mint *a hárommillió koldus országát.* És ebben a jelzőben sajnos nem volt sok túlzás.

De bármennyire megerőltetjük emlékezetünket, egyetlenegy amerikai hangra, sem szenátori, sem képviselői felszólalásra nem emlékszünk, amely akkor szót emelt volna ez ellen. *(Úgy van!)* *Az egész amerikai határozati javaslat nem egyéb, mint a magyar belügyekbe való beavatkozás kísérlete. Ezt azonban mi nem fogjuk megengedni.* (Nagy taps.)

Nem Magyarország az egyetlen ország, amelynek törvényes társadalmi rendjét az amerikai és más nemzetiségű imperialisták, köztük természetesen az angol imperialisták is, fel akarják forgatni. Felforgató munkát szerveznek minden olyan kormány ellen, amely nem hajlandó az imperializmus agresszív katonai blokkjaiba tömörülni, amely nem fogadja el a nemzeti függetlenséget fenyegető Eisenhower-doktrinát és amely híve a békés egymás mellett élésnek. A világ népei nem feledkezhetnek, és nem is feledkeznek meg az ötös bizottság kedvéért a szíriai és az egyiptomi összeesküvésekről, amelyeket ugyanazok az amerikai imperialisták szítanak, pénzelnek és támogatnak minden lehetséges módon.

Mi a békés egymás mellett élés hívei vagyunk, éppen ezért tiszteljük és tisztelni akarjuk az ENSZ-t. Azonban *aggodalommal látjuk, hogy az imperializmus saját, alantas céljainak szolgálatába akarja állítani — és nem sikertelenül — ezt a nagytekintélyű és még inkább nagy tekintélyt kívánó nemzetközi szervezetet.*

Az ENSZ közgyűlésének, ha hű akar maradni az alapokmányhoz és a szervezet magasztos célkitűzéseihez, vissza kell utasítania az ötös bizottság rágalmazó, gyalázkodó jelentését, s meg kell bélyegeznie azokat az imperialista köröket, amelyek több mint egy évtizede folytatnak aknamunkát a magyar népi hatalom ellen, s amelyek az ötös bizottság törvénytelen megalakítását is kierőszakolták.

Ami minket, magyarokat illet, elmondtuk mongol elvtársainknak, hogy az októberi imperialista ellenforradalmi támadás ugyan nagy megpróbáltatásokat, szenvedést és kárt hozott népünkre, de ugyanakkor meg is erősített bennünket.

Ma az imperialisták az olyan sötét terveik valóra váltásától, mint amilyen a Magyar Népköztársaságnak a szocialista országok családjából való kiszakítása és megsemmisítése — messzebb vannak, mint október 23-a előtt voltak. (Taps.) És minél tovább halad az idő, annál messzebb fognak ettől kerülni.

Az ötös bizottság jelentése nyomán most csapott zajjal is az ellenkezőjét fogják elérni annak, amit elérni szándékoztak. Minket akartak rágalmazni meg a Szovjetuniót, és saját magukat leplezik le az egész világ előtt.

Pártunkat és kormányunkat akarták rágalmazni dolgozóink bizonyos körei előtt, a valóságban azonban e hetekben a magyar dolgozók még jobban tömörültek a párt és a kormány köré — haragjuk az imperialistákkal szemben nőttön nőtt. *(Taps.)* A rágalmazók gyalázatos szavait visszautasítva, a magyar dolgozók megbecsülése, szeretete és ragaszkodása a Szovjetunió és a többi testvéri nép iránt e hónapokban egyre mélyül és erősödik.

A mongol elvtársak mostani látogatását is felhasználva, a jövőben is azon leszünk, hogy tovább erősítsük és még szorosabbra fűzzük a barátság szálait a Szovjetunió és Kína vezette szocialista tábor minden országával, közöttük a Mongol Népköztársasággal, amelynek nagyrabecsült vezetőit most körünkben üdvözölhetjük.

A szocializmust építő országok egységét az öntudatos magyar dolgozók azért becsülik, mert *a múlt év őszén elmélyült a felismerés, hogy népünk ereje különösképpen ebben az egységben van.* Ennek a tábornak az ereje és egysége teszi lehetővé számunkra, hogy a nemzetközi imperializmus hadjárata ellenére *tovább menjünk előre* a népünk által választott úton, a szocialista társadalom építésének útján.

Éljen a Magyar Szocialista Munkáspárt és a Mongol Népi Forradalmi Párt testvéri kommunista barátsága! *(Hosszantartó, ütemes taps.)*

Éljen a mongol és a magyar népi demokratikus állam, a Mongol és a Magyar Népköztársaság dolgozóinak testvéri kapcsolata! *(Nagy taps.)*

Éljen és győzedelmeskedjék a szocializmus és a béke ügye! Éljen a két szent cél érdekében élenhaladó, áldozatkész, példamutató erő: a Szovjetunió, a nagy Kína, a többi testvéri népköztársaság! *(Hosszantartó, lelkes, ütemes taps.)*

Népszabadság, 1957 szeptember 12.

AZ OKTÓBERI FORRADALOM NEMZETKÖZI JELENTŐSÉGÉRŐL

A „Nemzetközi Élet" című moszkvai folyóirat szerkesztősége megkérdezte tőlem, mi a véleményem Lenin azon tételéről, hogy az Októberi Szocialista Forradalom alapvonásai nemcsak az oroszok számára bírnak jelentőséggel, hanem ezen alapvonások nemzetközi jelentőségűek. Továbbá, hogy véleményem szerint e forradalom eszméi és győzelme a Szovjetunióban, mennyiben hatottak ki a világtörténelem és népem — a magyar nép — forradalmi mozgalmának fejlődésére.

A szerkesztőség által felvetett nagy és fontos kérdésnek nem teljes egészéről, csupán néhány vonatkozásáról szeretném véleményemet kifejteni az alábbiakban:

Nyomban azután, hogy a szovjet szocialista forradalom győzelmet aratott az egykori cári Oroszországban, a nemzetközi munkásmozgalomban központi vitakérdés lett, hogy e forradalom alapvonásai csupán sajátosan orosz vonatkozásúak-e, vagy nemzetközi jelentőségük van? Az Októberi Forradalom világtörténelmi jelentősége és hatása egyedül abból a tényből is jól kitűnik, hogy az e kérdés körül lefolyt vitában alakult ki és vált el egymástól a nemzetközi munkásmozgalom két irányzata, a magát kommunistának nevező forradalmi szárny, valamint a kapitalista rendszerrel megalkuvó, általában szociáldemokratának nevezett szárny.

A vitát az elmúlt négy évtized munkásmozgalmának az egész emberiség történelmére kiható tényei már régen eldöntötték.

Lehetetlenség e kérdéssel kapcsolatban nem gondolni arra, hogy hogyan és hová fejlődött negyven év alatt az egyes országok munkásmozgalma, attól függően, hogy az egyes országok munkásosztályának többségét olyan párt vezette-e, amely a szovjet szocialista forradalom alapvonásait és fő tapasztalatait nemzetközi érvényűnek tekintette, vagy olyan-e, amely épp ellenkezőleg, tagadta ezt.

Gondolni kell arra, hogy ezen időszak alatt Angliában, Franciaországban és még néhány más kapitalista országban, rövidebb-hosszabb időre kormányra jutottak olyan szociáldemokrata pártok, amelyek ugyan munkáspártnak nevezték magukat, de ugyanakkor vagy tagadták általában a szovjet szocialista forradalom eredményeit, vagy „csak" azt tagadták, hogy e forradalom eredményei, történelmi tapasztalatai, alapvonásai nemzetközi érvényűek.

Véleményem szerint helytelen volna tagadni, hogy ezen országok dolgozói számára a szociáldemokrata kormányzás hozott bizonyos előnyöket, mégpedig a társadalombiztosítás fejlesztése, a munkanélküli-segély terén és hasonló területeken, nem utolsósorban pedig abban, hogy a munkásmozgalom bizonyos törvényes lehetőségeit és bizonyos állampolgári jogokat sikerült megtartani. E tekintetben tehát nem volt és ma sem közömbös egyetlen ország dolgozói számára sem, hogy az adott országban vajon szociáldemokrata, vagy pedig liberális, konzervatív, esetleg egyenesen hitlerista, francóista típusú fasiszta párt van-e kormányon. De az osztályharc és az egész társadalom fejlődése, a hatalom osztályjellege szempontjából ez teljesen mindegy.

Anglia esetében például feltétlenül jó dolog az, hogy a munkásmozgalom bizonyos törvényes lehetőségeit sikerült megőrizni. Jó dolog volt például a közvetlenül érdekelt angol dolgozók számára az is, amikor a Munkáspárt kormányzásának egyik szakaszában mintegy ötmillió dolgozónak ingyen gyógyították meg beteg fogait, vagy az anyag megfizetése ellenében műfogsort csináltattak azoknak, akiknek erre szükségük volt. De azt, hogy a Munkáspárt kormányzása eredményeként Anglia akár egy lépést is tett volna előre a szocializmus felé, akár egy percre is veszélybe került volna az angol imperialista tőkések osztályuralma, egy percre is megszűnt volna az angol munkásosztály kizsákmányolt és elnyomott helyzete, egyetlen munkás, de még a legvadabb reakciós tory sem állíthatta. Ellenben tény az, hogy az angol munkáspárti kormány is hatásosan képviselte az angol imperialisták külpolitikáját, és fő támasza volt a világ dolgozói ez idő szerint legagresszívabb és legnagyobb ellenségének: az amerikai imperialista köröknek.

Történelmi fejlődést ért el azonban a szocialista társadalom útján azon országok népe, amely országokban a munkásosztály

többsége marxista—leninista pártok köré tömörült, amelyek felismerték a szovjet szocialista forradalom alapvonásainak nemzetközi érvényességét, s azokat saját országuk munkásmozgalmában érvényesítették. Világtörténelmi jelentőségű tény, hogy ma már a föld tizenhárom országában 900 millió ember dolgozik a kommunista, illetve a szocialista társadalom felépítésén. A szovjet szocialista forradalom alapvonásainak nemzetközi érvényességét semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy lényegileg azonos úton haladnak sikerrel előre a szocializmus építésében nagyon különböző nemzeti, történelmi és természeti adottságokkal rendelkező országok; példának okáért Távol-Keleten a 600 millió lakosságú Kínai Népköztársaság, Európa szívében pedig a 9 és félmillió lakosságú Magyar Népköztársaság.

A Szovjet Szocialista Forradalom győzelme előtt a munkásosztály hatalma és a szocialista társadalom még csak elmélet, az imperializmus pedig az egész világon uralkodó rendszer volt. Az Októberi Szocialista Forradalom győzelme következtében azonban az imperializmusnak, mint világrendszernek egyeduralma megtört. A második világháború után pedig az országok egész sorában győzelmet aratott munkásosztály harca eredményeképpen a szocializmus is világrendszerré fejlődött.

A munkásmozgalom fejlődése önmagában is kihat az egész emberiség fejlődésére. Ezt a fejlődést azonban meggyorsította az, hogy az Októberi Szocialista Forradalom győzelme más vonalon is közvetlenül kihatott a népek sorsára. A szocialista társadalom felépülése a Szovjetunióban, az a halálos csapás, amelyet a Szovjetunió a német—olasz—japán fasiszta erőkre a második világháború során mért, a szocializmus világrendszerré válása — olyan csapás volt az imperializmus gyarmati rendszerére, hogy az a teljes felbomlás állapotába jutott.

India, Indonézia, Egyiptom és a volt gyarmati országok egész sora lerázta az imperializmus igáját, kiharcolta nemzeti függetlenségét és megindult az önálló fejlődés útján.

A békemozgalom, amelynek fő támasza ugyancsak a lenini békepolitikát és az országok békés együttélését óhajtó politikát megvalósító Szovjetunió, olyan erővé vált az egész világon, hogy már eddig is, igen súlyos esetekben is, gátat tudott emelni a har-

madik világháborút szító és kirobbantani szándékozó embertelen imperialista törekvéseknek.

Véleményem szerint azok előtt az emberek előtt, akik a béke, a nemzetek függetlensége, a társadalmi haladás hívei — éljenek bármely országban — nem vitás, hogy az Októberi Szocialista Forradalom győzelme, szülöttének, a Szovjetuniónak példátlan erősödése és fejlődése az egész emberi nem történelmére kiható, nagy és kedvező jelentőségű történelmi esemény. Ugyanezt tudják természetesen azok az imperialisták is, akik számára sötét terveik megvalósításában éppen a Szovjetunió a fő akadály.

Ezért vagy egyrészről az, hogy az imperialisták és fizetett zsoldosaik gyűlölik a Szovjetuniót, másrészről az, hogy a béke és a haladás hívei, a dolgozó milliók és a népek a világ minden országában, Keleten és Nyugaton egyaránt tisztelik és szeretik a Szovjetuniót.

A magyar nép számára is az Októberi Szocialista Forradalom győzelme nyitotta meg az utat a nemzeti függetlenség és a társadalmi haladás, a szocializmus felé. Korán és nemegyszer mutatkozott meg a magyar és a szovjet nép történelmi sorsközössége.

Amikor 1917-ben a Lenin vezette bolsevik párt kibontotta a szocialista forradalom zászlaját és súlyos harcban védte és szilárdította meg a fiatal szovjethatalmat, az akkor Oroszországban volt magyar hadifoglyok közül mintegy 90 000 sorakozott a lenini zászló alá. Azok a magyarok, akik az Uralban, Ukrajnában, Szibériában és a polgárháború számtalan más frontján küzdöttek a fehérgárdisták és az imperialisták intervenciós csapatai ellen, amikor a szovjet hatalomért harcoltak, ugyanakkor harcoltak a magyar nép nemzeti függetlenségéért és szocialista jövőjéért is.

1918 őszén alakult meg a magyar munkásosztály forradalmi pártja, a kommunista párt. Ezt a pártot a Szovjetunióból Kun Béla vezetésével hazatért volt magyar hadifoglyok, az itthon Landler Jenő, Korvin Ottó és mások által vezetett forradalmi szocialisták, antimilitarista fiatalok alapították. Valamennyiüket Lenin eszméi lelkesítették, és az általuk alapított pártnak a Szovjetunió Kommunista Pártja volt mindenkor a példaképe és legjobb segítő barátja.

Nekünk, magyar dolgozóknak nagy nemzeti büszkeségünk lesz mindenkor, hogy a szovjet nép példáját elsőként követve, eleink 1919 március 21-én győzelemre vitték az első magyar munkásparaszt államot, a Magyar Tanácsköztársaságot. Ez a Magyar Tanácsköztársaság azonnal szövetséges és fegyvertársi viszonyt létesített a Szovjetunióval. Az öntudatos magyar dolgozók a Szovjetunióval való baráti, szövetséges és fegyvertársi viszonyt nem valami újkeletű dolognak, hanem negyven esztendős, mindkét oldalról vérrel megszentelt szövetségnek, népünk, szocialista jövőnk életfontosságú nagy ügyének tekintik.

Az imperialista beavatkozással, külső fegyveres erővel levert Magyar Tanácsköztársaságot követő 25 esztendős nemzeti és szociális rabság éjszakája után, 1945-ben az Októberi Szocialista Forradalom fiai, a szovjet hadsereg katonái szabadították fel népünket a Hitler-fasiszták megszállásától, és nyitották meg a szabadság útját a magyar dolgozók előtt.

Ez a barátság és sorsközösség erősödött meg 1956 őszén. Az imperialistákkal szövetkezett és a Nagy Imre-féle belső árulók által támogatott horthysta ellenforradalom szorongatta Magyar Népköztársaságnak nyújtott testvéri szovjet segítséget a magyar dolgozók milliói második felszabadításnak nevezik. Való igaz, hogy más testvéri, szocialista országok népeinek segítségén belül döntően a kritikus időben nyújtott szovjet segítségnek köszönheti népünk, hogy saját erőit talpraállítva, meg tudta védeni vívmányait, békéjét és szocialista jövőjét.

Véleményem szerint a Szovjetunió Kommunista Pártja XX. kongresszusa az egész nemzetközi munkásmozgalomnak nyújtott hatalmas segítség erejével bír és a fejlődés új kiinduló pontját jelenti. Ez a kongresszus egy sor új, a marxista—leninista ideológiát továbbfejlesztő elméleti tételével, a kérdések marxista, kritikai vizsgálatával, nagy politikai bátorságával sok testvéri pártot is arra ösztönzött, hogy közelebb kerüljön az élet reális tényeihez, a tényleges előrehaladás semmivel nem helyettesíthető alapjaihoz.

Ezen az alapvető pozitív jelentőségen nem változtat az a tény sem, hogy nálunk, a magyar pártban, a XX. kongresszust szélesköru és viharos viták és még ezeknél is súlyosabb, nem kedvező

jelenségek követték. Ennek oka az volt, hogy a XX. kongresszust megelőző években pártunk alapvetően helyes, a szocializmus ügyét szolgáló tevékenységén belül — az elfajult személyi kultusz súlyos következményeként — hiányosságok halmozódtak fel. Ezeket a hiányosságokat a népi hatalomnak a pártban akkor megtűrt ellenségei: a revizionista árulók a párt és a rendszer elleni támadásra használták fel.

A marxizmusnak ezek a meghamisítói bizonyos mértékig felújították a negyven évvel ezelőtti vitát, és álnok módon megkísérelték a magyar népi demokrácia sajátosan nemzeti vonásait szembeállítani az alapvetően közös, nemzetközi vonásokkal. Megkísérelték a Szovjet Szocialista Forradalom és a Szovjetunió történelmi tapasztalatainak alapvető nemzetközi jelentőségét kétségbe vonni és támadni. Ez a revizionista kísérlet, bár nemzetközileg is, a magyar munkásmozgalomban is nem kevés kárt okozott, a revizionisták, az úgynevezett „nemzeti kommunisták" teljes lelepleződésével, eszmei és politikai vereségével végződött.

Természetesen világos, hogy az a párt, amely országa sajátos adottságainak figyelmen kívül hagyásával, más ország, akár a Szovjetunió történelmi tapasztalatainak gépies másolásával akarná építeni saját országában a szocializmust, nem előre vinné ezt az ügyet, hanem bűnt követne el vele szemben. De a vita és a harc valójában nem is ekörül folyt, hanem az alapvetően közös, nemzetközi érvényességű vonások körül.

A XX. kongresszust követő viták eredményeképpen ma már teljesen világos, hogy a leggazdagabb tapasztalatokkal rendelkező Szovjetunió tapasztalatainak figyelmen kívül hagyásával lehetetlenség bármely ország munkásosztálya számára a hatalom kivívása, vagy ha már megszerezte, annak megtartása és a szocializmus eredményes építése. Többek között éppen az 1956-os magyarországi események bizonyítják, hogy a Nagy Októberi Szocialista Forradalom adta az egész világ munkásmozgalmának azokat a nemzetközi érvényű tapasztalatokat, amelyek felhasználása kötelező minden olyan forradalmi munkáspárt számára, amely komolyan veszi és be akarja tölteni saját történelmi küldetését. Ilyenek többek között, de mindenekelőtt a lenini tanítások a párt vezető szerepéről és egységének őrzéséről, a proletariátus diktatúrájáról,

a munkás-paraszt szövetségről, a helyes nemzeti és ugyanakkor proletár internacionalista politikáról.

Ezeknek az alapvetően közös, nemzetközi elveknek helyes érvényesítése sajátos magyar nemzeti és történelmi adottságaink, körülményeink figyelembe vételével — ez felfogásunk szerint pártunk, a Magyar Szocialista Munkáspárt történelmi, ugyanakkor mindennapi feladata. Véleményünk szerint csak így tudjuk híven és eredményesen szolgálni munkásosztályunk és népünk szent ügyét, a szocialista társadalom felépítését. Úgy vélem, a nemzetközi munkásmozgalomnak a magyar kommunistákkal szemben nincs is más igénye, mint hogy ezt a feladatot becsülettel végezzék, mert egy ország munkásmozgalmának érdeke és a nemzetközi munkásmozgalom érdeke nem egymással szembenálló két különböző, hanem egy és azonos dolog.

Így, saját ünnepeként készül az öntudatos magyar dolgozó ember is, más nemzetiségű dolgozókkal, elsősorban a szovjet dolgozókkal közösen ünnepelni az egész haladó emberiség ünnepét, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom születésének és győzelmének negyvenedik évfordulóját.

Budapest, 1957 szeptember 23.

Mezsdunarodnaja Zsizny, 1957 november.
Társadalmi Szemle, 1957 október.

BESZÉD A CSING-HVÁ EGYETEM TANÁRAINAK ÉS HALLGATÓINAK NAGYGYŰLÉSÉN PEKINGBEN

1957 SZEPTEMBER 28

Kedves fiatal barátaim! A magyar kormányküldöttség, az egész magyar nép és a magam nevében szeretettel köszöntöm a Csing-Hvá egyetem hallgatóit és tanárait. Mi, magyarok, mély tisztelettel adózunk a kínai népnek hősi harcáért, és szívesen jöttünk ide, mert úgy tartjuk, hogy a pekingi Csing-Hvá egyetem fiatalsága a kínai népet képviseli.

Nagyon sokat beszélnek mostanában Magyarországról az egész világon. Azok, akik az imperialista tőkét szeretik, sokat szidják a mi országunkat, de azok, akik a népi hatalmat szeretik, a szeretet és megbecsülés hangján szólnak rólunk. Mi nagyon boldogok vagyunk, hogy tudjuk: a nagy Kínai Népköztársaság népe igaz barátainak tekint bennünket, s ez a tudat mélységes örömmel tölt el minket.

A politikában nem lehet úgy dolgozni, hogy az mindenkinek tessék. A magunk munkájával mi úgy vagyunk: nem bánt bennünket, hogy az imperialista tőke hívei velünk vannak-e vagy sem. *Annál jobban esik, hogy egyetértenek velünk azok az emberek, akik a szocialista építés és a népek közötti barátság ügye mellett állnak.*

Támadtak bennünket nacionalista alapon, de olyan emberek akartak nálunk jobb magyarok lenni, akik 1919-ben, a dicsőséges Magyar Tanácsköztársaság leverése érdekében az imperialisták intervenciós haderőit hívták be Magyarországra. Támadtak bennünket olyan emberek, akik 1956 októberében az imperialisták segítségét vették igénybe a népi hatalom ellen. Ezek az emberek nem hazafiak, hanem árulók. Szerintünk az az igazi hazafi, aki a proletár nemzetköziség alapján áll, szereti a munkásosztályt, szereti saját hazáját, és minden erejével a népek testvériségén és a békén fáradozik.

Rendszerünk ellenségei támadták a Magyar Népköztársaságot és több szabadságot követeltek. A szabadság nagyon szép és szent

fogalom. Ma azonban aközött kell választani, hogy a nép milliói legyenek-e szabadok, vagy a nép kisszámú ellenségei. *Nekünk az a célunk, hogy a nép milliói legyenek szabadok és a nép kisszámú ellenségei legyenek korlátozva.*

Sok más kérdésben is vitázunk és harcolunk a nép ellenségeivel. A vitában feltettek többek között egy olyan kérdést is, amellyel érdemes éppen itt foglalkozni. A párt és a munkásosztály hatalmát és vezető szerepét egyebek között azzal is igyekeztek nálunk aláásni, hogy kiadták a jelszót: a nemzet vezetője az ifjúság legyen! Mi mint marxisták azt mondjuk, hogy a társadalom életét csak valamelyik osztály és annak pártja vezetheti. Vagy a munkásosztály és kommunista pártja, vagy a burzsoázia és pártja. A kérdés így áll: vagy a munkásosztály vagy a burzsoázia.

Mindazok, akiket ilyesmivel becsaptak, értsék meg, hogy *a munkásosztály és pártja megbecsüli, igen nagyra tartja a nemzet jövőjét, az ifjúságot, de vezetni csak a munkásosztály vezethet.* Az az osztály, amely mindenkor szem előtt tartja a nép hatalmának érdekeit.

Szeretnék itt megemlíteni még egy vitás kérdést. Az ellenforradalmárok és az imperialisták szeretnék a magyarországi ellenforradalmi felkelést rokonszenvesnek beállítani, s ezért szívesen nevezik forradalomnak. Ebben szerepe van annak is, hogy Magyarországon csatlakozott az ellenforradalomhoz néhány áruló is, közöttük Nagy Imre. Nekem az a véleményem, hogy *ha olyan emberek, akik az imperialista tőkét képviselik, mint Dulles, vagy a magyar reakció hírhedt képviselője, Mindszenty, és olyanok, mint Nagy Imre egy frontba tömörülnek, nem az következik be, hogy a csatlakozás révén Dulles és Mindszenty forradalmárokká válnak, hanem az, hogy Nagy Imre válik a nép árulójává.*

Azért jöttünk Kínába, hogy tovább erősítsük a Kínai Népköztársaság és a Magyar Népköztársaság barátságát.

Engedjenek meg egy pár szót erről a barátságról. Ami a Magyar Népköztársaságot illeti, annak élete nagy megrázkódtatáson ment keresztül, de most már elmondhatjuk, hogy országunk törvényes rendje helyreállott, s azt is elmondhatjuk, hogy a Magyar Népköztársaság megerősödve került ki ebből a megrázkódtatásból. Országunk ma erősebb, mint október előtt volt.

Ami a szocialista világ egyik vezető nagyhatalmát, a Kínai Népköztársaságot illeti, csak annyit szeretnék önöknek mondani, hogy *a Kínai Népköztársaságot nálunk, Magyarországon — de nemcsak nálunk, hanem egész Közép-Európában — mélységesen tiszteli és szereti az egész dolgozó nép.*

A Kínai Népköztársaság, 600 milliós lakosságával, hatalmas nép, hatalmas ország, de a népek szemében a kínai népet nemcsak az teszi naggyá, hogy 600 milliós, hanem még inkább a felszabadulásáért folytatott több évtizedes küzdelmes harca, és az, hogy ez a harc végül is diadalt aratott, s eredményeként megszületett a nagy Kínai Népköztársaság. Önöknek, felfogásom szerint, az a feladatuk, hogy saját cselekedeteikkel is növeljék ezt, a más népek körében Kína iránt megnyilvánuló tiszteletet és megbecsülést. Minden kínai fiatal boldog lehet, hogy tanulásával, munkájával és harcával hozzájárulhat népének megbecsüléséhez, a kínai nép életének boldoggá tételéhez. *(Nagy taps.)*

Népszabadság, 1957 szeptember 29.

BESZÉD A MAGYAR PÁRT- ÉS KORMÁNYKÜLDÖTTSÉG LÁTOGATÁSA ALKALMÁVAL RENDEZETT NAGYGYŰLÉSEN A PEKINGI SPORTCSARNOKBAN

1957 OKTÓBER 3

Tisztelt nagygyűlés! Kedves elvtársak!

A magyar nép és a párt teljes bizalommal néz az ország jövője elé, mert legyőzte a múlt évi ellenforradalmat. *Az 1956. évi októberi események legfontosabb tanulsága a magyar nép számára az, hogy nem lehet kíméletes az ellenforradalommal szemben, hanem harcolnia kell ellene.*

Az imperialisták szívesen hangoztatták Magyarország elmaradottságát, de szándékosan elhallgatták azt a tényt, hogy a népuralom 12 esztendeje alatt a magyar nép a hárommillió koldus országát népköztársasággá változtatta, amelynek ipari termelése 1956-ban három és félszer haladta meg az 1938. év termelését.

Igaz, hogy történtek hibák és voltak tévedések Magyarországon, de ha a nép ellenségei megpróbálják, hogy támadást intézzenek rendünk ellen, mert tévedéseket követtünk el, akkor mi majd megmondjuk nekik, hogy *ezt a rendet és a legutóbbi 12 esztendőt nem a tévedések jellemzik, hanem az a nagy munka, amelyet a szocializmus építéséért folytattunk.*

Belső és külső ellenséges erők kihasználták a hibákat, s az amerikai imperialisták cselszövényeire és pénzére támaszkodva, általános támadást indítottak Magyarország ellen, s felkelést robbantottak ki.

De a munkások, a bányászok és a parasztok a Szovjetunió, Kína és más szocialista országok segítségével leverték az ellenforradalmat, helyreállították a rendet és megvédték a szocializmust. Jó eredményeket értünk el a gazdaság helyreállítására irányuló munkában. Ez év augusztusában az ipari termelés a múlt év havi átlagához képest 101 százalékot ért el. Az idén jobb volt az aratásunk, mint tavaly, és abból az 1700 termelőszövetkezetből, amelyet az ellenforradalmárok feloszlattak, 1400 már újra működik.

A párt és a kormány a nép teljes bizalmát és támogatását élvezi.

A történelem megacélozta pártunkat, államunkat és népünket, amely teljes bizalommal néz a jövőbe.

A munkásosztály nemzetközi mozgalmának harca a jobboldaliak ellen a mienkhez hasonló tapasztalatokat mutat. A szembenálló osztályok ugyanazok, s az ellenséges osztályok taktikája és módszerei is azonosak. Nagy Imre és a hozzá hasonlók nem azzal törődtek, hogy bírálják a hibákat, hanem hogy szembeszálljanak a párttal és a párt vezető szerepével, támadják a párt egységét és így az egész proletárdiktatúrát. Ez világosan bizonyítja Mao Ce-tung elvtárs megállapításának helyességét, hogy *bizonyos körülmények között a népen belüli ellentmondások antagonisztikus és kibékíthetetlen ellentmondásokká válhatnak.*

A munkásosztály ellenségei a Nagy Imréhez hasonló köpönyegforgatók vezetésével súlyos károkat okoztak, de *nem változtathatták meg a történelem menetét, amely a szocializmushoz* vezet. A harc még folyik, mert az imperialisták és az elmenekült vagy illegalitásba szorult ellenforradalmárok nem hagynak kihasználatlanul egyetlen lehetőséget sem, hogy támadást intézzenek a Magyar Népköztársaság ellen.

Az Egyesült Nemzetek nevében megalakított ötös bizottság és a körülötte támasztott nagy propagandazaj egyik kifejezése volt ennek a harcnak, de természetesen eljön majd a nap, amikor a Magyar Népköztársaság ellen felhozott, teljesen alaptalan vádak lekerülnek az ENSZ napirendjéről, amiként bizonyos az is, hogy a Kínai Népköztársaság sem tartható sokáig az ENSZ-en kívül.

A Kínai Népköztársaság a nemzetközi élet egyik legbefolyásosabb tényezője lett, s a világ egyetlen fontosabb kérdése sem oldható meg nélküle!

Tavaly a Magyar Dolgozók Pártja küldöttségét vezettem Kína Kommunista Pártja VIII. országos kongresszusára. Az azóta eltelt rövid idő alatt újabb haladást állapíthattam meg. Alig néhány napja látogattunk el több gyárba, ahol a legkorszerűbb berendezést és gépeket láttuk. Ezeket a világ bármely országa és bármely népe büszkén mondhatná a magáénak.

Bízunk igazságos ügyünkben. Bízunk a szocializmust építő országok növekvő egységében és nagy barátainkban, a Szovjetunióban és a Kínai Népköztársaságban. *Meggyőződésünk, hogy a társadalmi haladás, a szocializmus és a béke erői legyőzhetetlenek!* (Viharos taps.)

Megvédjük és erősítjük a párt vezető szerepét, a párt egységét és fegyelmét, erősítjük a párton belüli demokráciát és a tömegekkel való állandó, szoros és eleven kapcsolatainkat. Erősíteni fogjuk a népi demokratikus rendszert, amely a proletárdiktatúrát kétféleképpen valósítja meg: bünteti és elnyomja a nép ellenségeit, s ugyanakkor a néphatalom útján fejleszti és megvédi a nép demokratikus jogait, és szakadatlanul küzd a néptömegek állandó támogatásáért. Erősítjük az államhatalmat, az állami szervek hatalmát, s egyidejűleg megakadályozzuk a bürokrácia növekedését. Javítani fogjuk a gazdasági vezetést és szervezést, hogy növelhessük a nép életszínvonalát azoknak a nagy veszteségeknek ellenére is, amelyeket az ellenforradalom okozott. Tiszteletben tartjuk a békés egymás mellett élés öt elvét.

Meggyőződésünk, hogy ezek az elvek megvalósíthatók a különböző társadalmi rendszerben élő nemzetek számára, s hogy ezek az elvek egyre nagyobb területen terjednek majd el. Tudjuk, hogy a proletár nemzetköziség erősödött. A múltban a proletár nemzetköziséget mindenki úgy ismerte, mint a munkásosztály és a dolgozó nép politikai pártjainak nemzetközi szolidaritását az országhatárokon túl. Ma, amikor a szocializmus világrendszerré vált, és sok ország népe építi hazájában a szocializmust, a proletár nemzetköziség olyan kérdéssé vált, amelynek mélyreható következményei vannak a szocialista országok, és a szocializmust építő népek kapcsolatai szempontjából. A szocialista táboron belül a proletár nemzetköziség testvéri szövetséget jelent, különféle nemzetiségű népek mély és megrendíthetetlen barátságát, sőt országaik közös sorsát. A szocialista tábornak a proletár nemzetköziség szellemében való szolidaritása hatalmas védelmezője a világbékének, s előmozdítója a társadalmi haladásnak. *(Viharos taps.)*

Népszabadság, 1957 október 4.

A MUNKÁS NEMZETKÖZISÉG ÉS A SZOVJETUNIÓ

Mindenki tudja, hogy a Szovjetunióval olyan állam jött létre, ahol a párt- és a társadalmi életet éppen úgy, mint a kormány politikáját teljes mértékben áthatotta és áthatja a proletár internacionalizmus elve és gyakorlata.

Napjainkban a forradalmi munkásmozgalom emberei, de rajtuk kívül mindazok, akik híven ragaszkodnak hazájuk szabadságához és függetlenségéhez, akik az emberi haladásnak, a különböző társadalmi rendszerű országok népei békés egymás mellett élésének és az emberiség békéjének hívei, a föld valamennyi országában mély emberi érzéssel gondolnak arra, hogy a Szovjetunió négy évtizedes fennállásának ünnepi évfordulójához közeledik.

A 60—65 éves életkor manapság már nem ritka, nem is szokatlan. A Szovjetunióban tömegesen élnek olyan emberek, akik 1917-ben már felnőtt, 20—25 éves korban voltak. Bizonyára nem kevesen vannak közöttük, akik az 1917-es év beköszöntésekor nem voltak kommunisták, nem marxista—leninista szemmel nézték a világot, de mint tisztességes embereket, foglalkoztatta őket hazájuk, népük sorsa. Az ilyen embereket bizonyára mélységes öröm és a nemzeti büszkeség érzése tölti el, ha arra gondolnak, hogy milyen hatalmas fejlődésen ment át országuk, és milyen nagy utat tettek meg az egykori cári Oroszország népei a nemzeti és társadalmi fejlődés útján az azóta elmúlt 40 esztendő alatt.

Az egykori cári Oroszország kívül-belül megtépázott, korhadt rendszere idején, a cárok, kapitalisták, földesurak kormányzása alatt ez a haza a dolgozó nép számára csak a fájdalom forrása lehetett. A dolgozók elképesztő nyomora, a lakosság 76 százalékának írástudatlansága, az elmaradott mezőgazdaság, a viszonylag kicsiny és jelentős részben nyugati tőkések kezében levő ipar, az egyes népek és nemzetiségek között szított gyűlölködés és a többi gond, baj 1917 elején, csak keserűséggel tölthette el Oroszország minden

igaz fiát. Ma, a cári Oroszország helyén született új világ, a Szovjetunió, hatalmas, fejlett iparával, modern mezőgazdaságával, kultúrájával, a világ legkülönb és méreteiben legnagyobb tudós- és szakemberképzésével, minden más országot megelőző atom- és hidrogénenergia-kutató tudományával és a fejlődés többi nagyszerű vívmányával a szovjet haza minden állampolgárát csak a hazafias büszkeség érzésével töltheti el.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom és a Szovjetunió népeinek 40 évi kitartó, lelkes, sokszor áldozatos munkája így változtatta meg a szovjet emberek hazáját. A Szovjetunió fejlődése, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme, a szovjet szocialista állam újabb és újabb sikerei azonban „nem helyi, nem sajátosan nemzeti, nemcsak orosz, hanem nemzetközi jellegűek..." — amint Lenin mondotta az októberi forradalom alapvonásainak jelentőségéről.

A világ minden országában beszélnek és nemegyszer heves vitákat folytatnak az emberek arról, hogy a Szovjetunióban negyven év alatt milyen fejlődés ment végbe, hogy e hatalmas országban örökre megszűnt az embernek ember által való kizsákmányolása, hogy felszámolták a kapitalista rendszert és ezzel együtt a kapitalizmus elkerülhetetlen kísérőit: a gazdasági anarchiát, a gazdasági válságokat, a milliókat sújtó munkanélküliséget és létbizonytalanságot, a nemzetek és nemzetiségek elnyomását — felépítették a szocialista rendszert.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom nemzetközi jelentősége mindenekelőtt abban van, hogy a marxizmus—leninizmus elméletét az imperialista tőke diktatúrájának megdöntéséről és a munkáshatalom megteremtéséről, a kapitalista társadalmi rend felváltásáról, az osztálynélküli, szocialista társadalom felépítéséről — az elmélet területéről átvitte a valóság, a reális élet területére. Mindezt gyakorlatilag megvalósították. A Lenin által kovácsolt kommunista párt vezetésével mindezek végrehajtása és valóra váltása során az öntudatos szovjet dolgozók: munkások, parasztok, értelmiségiek, nem kevés — öntudatosan vállalt — áldozattal, a világon elsőkként, úttörőkként példát mutattak minden ország munkásosztályának, és felbecsülhetetlen értékű tapasztalatok tömegét — és más, sokirányú segítséget — tudták adni az egész nemzetközi munkásmozgalomnak.

A nemzetközi munkásmozgalomnak — amelynek már hajnalán Marx és Engels írta fel zászlajára a „Világ proletárjai egyesüljetek!" jelszót — legbensőbb lényegéhez tartozik a proletár internacionalizmus. A nemzetközi munkásmozgalom ennek az elvnek a jegyében alakult és fejlődött a történelem leghatalmasabb társadalmi mozgalmává. A modern munkásmozgalom több mint százéves története, a nagy áldozatok árán szerzett harci tapasztalatok, e tapasztalatokat összefoglaló és általánosító elmélet; a marxizmus—leninizmus együttesen bizonyítják, hogy a proletár internacionalizmus bármiféle csökkentése gyengíti az egyes országok munkásosztályának erejét, tudatosságának fokát és az egész nemzetközi munkásmozgalmat. A tapasztalatok azt is bizonyítják, hogy a munkás nemzetköziség elméleti és gyakorlati kötelékeinek erősödése erősíti az egyes országok munkásosztályát és az egész nemzetközi munkásmozgalmat.

Pozitív és negatív oldalról egyaránt ezt igazolják az egész emberiség sorsa szempontjából történelmi időszakok: az első és a második világháború lefolyása és ezek kihatásai.

Az orosz munkásosztálynak s forradalmi pártjának nagy érdeme, hogy a történelem során mindenkor magasra emelte s előre vitte a proletár internacionalizmus zászlaját. A Szovjetunió Kommunista Pártja, a szovjet nép, maga a szovjet állam, mint 40 év óta mindig, ma is a proletár internacionalizmus rendíthetetlen, fő és központi bázisa.

Lenin, a bolsevik párt és a köréje tömörült orosz munkásosztály már az első világháború idején a proletár internacionalizmus eszméjével hívta harcba az imperialista háború által elgyötört népeket a burzsoá nacionalizmus ellen, önmaguk felszabadításáért, a békéért. Nem véletlen, hanem Lenin s a bolsevikok tanításának eredménye, hogy a munkásosztály forradalmi, kommunista pártjai a burzsoá nacionalizmusnak a munkásosztályon belül fellépő képviselői: a revizionista árulók, az imperialista háború elleni harcban szerveződtek és fejlődtek népeket, nemzeteket vezető nagy nemzeti és nemzetközi erővé.

Ezt a nagy történelmi folyamatot és ebben a folyamatban a szovjet szocialista forradalom nemzetközi hatását Lenin „A Kommunista Internacionálé II. kongresszusa" című cikkében így jellemezte:

„Nagyok azok a katonai győzelmek, amelyeket a munkások és parasztok Szovjetköztársasága a földbirtokosokon és a tőkéseken, a Judenyicseken, Kolcsakokon, Gyenyikineken, a fehérlengyeleken és pártfogóikon, Franciaországon, Anglián, Amerikán és Japánon aratott.

*De még nagyobb a munkások, a dolgozók, a tőke által elnyomott tömegek eszén és szívén aratott győzelmünk, a kommunista eszmék és a kommunista szervezetek győzelme az egész világon"**.

A proletár internacionalizmus megerősödésének nagy szerepe volt a második világháború előtt és alatt a népek antifasiszta tömörítésében, hozzájárult a német—olasz—japán és a magukhoz láncolt kisebb csatlós országok fasiszta erői fölött aratott győzelemhez. A nemzetközi munkásmozgalom összefogott ereje, élén a világ legnagyobb internacionalista hatalmával, a Szovjetunióval, bizonyult az elmúlt 40 év történelme során mindig, így a szörnyű második világháború idején is a fasiszta imperializmussal legkövetkezetesebben szembenálló, a népeket egy közös frontba tömörítő győzedelmes erőnek.

A munkásosztály internacionalista egysége nemcsak a nemzetközi munkásosztály ereje és támasza. Ereje és támasza volt mindenkor a nemzeti függetlenségükért harcoló gyarmati népeknek, és a világ békéjéért küzdő embereknek is. A Szovjetuniónak a fasizmus erői fölött aratott győzelme új fellendülést eredményezett a nemzetközi munkásmozgalomban. Ennek a győzelemnek nyomán további 11 ország szakadt ki az imperializmus világrendszeréből; 11 újabb ország népei építik ma a szocializmust. Így a szocializmus világrendszerré vált.

De ugyanezen időszak alatt az imperializmusra mért csapás hatására az egész imperialista gyarmati rendszer az általános bomlás állapotába jutott. Megszületett a független India, Indonézia, Burma, Egyiptom, és több más ázsiai és afrikai ország népe is az önálló, nemzeti fejlődés útjára lépett.

A proletár internacionalizmus eszméje jegyében egyesült szocialista országok, és a nem szocialista, de hasonlóan imperialista-

* *Lenin* Művei. 31. köt. Szikra 1951. 273—274. old.

ellenes ázsiai és afrikai népek és országok harci szövetsége világméretű békeövezet, legyőzhetetlen erő. Mindezek az eredmények azt igazolják, hogy a nemzetközi munkásmozgalom forradalmi erői híven követték Lenin tanítását, aki azt mondotta:

*„Az előrehaladott országok forradalmi mozgalma a valóságban egyszerű csalás volna, ha a munkások az európai és az amerikai tőke ellen folytatott harcukban nem egyesülnének teljesen és legszorosabban az e tőke által elnyomott száz- és százmillió »gyarmati« rabszolgával"**.

A világ békeszerető erőinek legfőbb támasza a Szovjetunió által vezetett szocialista tábor proletár internacionalista egysége, amely puszta létével is, nagy erkölcsi, politikai, gazdasági és katonai erejével is fékentartja az imperializmust, és kockázatossá tesz számára minden agressziót.

Elsősorban a Szovjetunió következetes internacionalizmusának példája nyomán vált ez a hatalmas munkásmozgalmi erő a nemzeti függetlenség, a társadalmi haladás és a béke legerősebb védelmezőjévé, támaszává az egész világon.

A magyar munkásmozgalomban is csaknem 80 éve folyik a harc a következetes internacionalista irányzat és a mozgalomba fertőző betegségként befurakodó burzsoá nacionalista nézetek és erők között. A nacionalista veszély bizonyos mértékig összefügg a magyar nép sajátos nemzeti történelmével. A mi népünk évszázadokig élt török és német elnyomás alatt és vívta harcát az elnyomókkal nemzeti függetlenségéért, szabadságáért. Ma is elevenen él az 1848—49-es, Kossuth és Petőfi eszmei vezetésével a Habsburg-zsarnokság ellen vívott nagy szabadságharc emléke, amelynek haladó jellegéről és hősiességéről Marx és Engels is nagy elismeréssel írt.

A magyar nép függetlenségi harcait azonban árnyékként kísérte a magyar nagyhatalmi törekvés. A török és német elnyomás alatt nyögő magyar nép feudális urai ugyanis, miközben kiszolgáltatták a népet elnyomóiknak, maguk is elnyomták az ország területén élő jelentős szlovák, román, szerb és horvát nemzetiségű dolgozó

* Ugyanott, 273. old.

tömegeket. Ez az oka annak, hogy az 1848—49-es szabadságharc idején az osztrák hódítók félre tudták vezetni a feudális urakat joggal gyűlölő nemzetiségieket, és mozgósították őket a magyar szabadságharc ellen. Ezen a történelmi tragédián kívül a ma élő magyar nemzedékre örökül maradt a nacionalizmus mérge, amelytől még bizonyos dolgozó rétegek sem tudtak teljes mértékben megszabadulni.

De a magyar munkásmozgalomban erősek az internacionalista hagyományok is. A magyar munkásosztály sikerrel harcolt és harcol ma is a burzsoá nacionalista behatások ellen. A magyar munkásmozgalom egyes kiemelkedő harcosai életük példájával mutatták meg a magyar dolgozóknak, hogy a munkásmozgalom nemzetközi jellege a döntő. A múlt században az első szocialista magyarországi munkáspárt megszervezésében kezdeményező szerepet betöltött Frankel Leó egyik vezető személyisége volt az 1870-es párizsi kommünnek is. A szovjethatalomért a polgárháború időszakában harcoló volt hadifogoly vöröskatonák magyar internacionalistáknak nevezték magukat, és ha kellett, életüket adták, hogy a megtisztelő elnevezéshez méltók maradjanak. Nemzetközileg ismert harcosa volt a magyar munkásmozgalomnak Zalka Máté, a Spanyolországban hősi halált halt magyar kommunista tábornok. A magyar kommunistáknak a proletár internacionalizmushoz való hűségét vérével pecsételte meg az a 600 magyar internacionalista, aki spanyol földön halt hősi halált a spanyol és egyben a magyar nép szabadságáért, a szocializmus nemzetközi ügyéért.

A magyar munkásmozgalom internacionalizmusának állami életünkben is van történelmi gyökere. Ez a hősi, történelmi szakasz már szoros és közvetlen kapcsolatot mutat a proletár nemzetköziség fő bázisával és támaszával, a Szovjetunióval. Az első magyar munkás-paraszt állam, az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság és a Szovjetunió 38 évvel ezelőtt deklarálták a szövetséges és fegyvertársi viszonyt.

A Szovjetunió a proletár nemzetköziség szellemében hozta azt a véráldozatot is, amellyel 1945-ben felszabadította a magyar népet a Hitler-fasiszta iga alól és megnyitotta a népünk előtt a nemzeti függetlenség és egyben a társadalmi haladás útját. Ez a szellem nyilvánult meg abban a sokszor áldozatos segítségben, amelyet

a Szovjetunió népei az elmúlt 13 esztendő alatt a magyar népnek erkölcsi, politikai és gazdasági értékekben nyújtottak.

A szocialista világrendszer kialakulása óta a proletár internacionalizmus a világnak ezen a részén új jelleget öltött; a proletár internacionalizmus a szocialista tábor országainak állami életében is törvénnyé vált és az országaink népei közötti baráti viszonyunk belső tartalma lett. Ez a magyarázata annak, hogy összefogott erővel védjük mindenütt a munkáshatalmat, közös erőfeszítéseket teszünk a szocializmus építéséért és a béke védelméért. A szocialista táboron belül a proletár internacionalizmus ma már erős, megingathatatlan államközi szövetségekké is alakult, amelyeket áthatnak a közös érdekek, a közös célok.

Mindezek vitathatatlan bizonyságát látta a világ 1956 októberében, amikor az imperialisták ellenforradalmi támadást intéztek a Magyar Népköztársaság ellen; és nemcsak a magyar néppel, hanem az egész szocialista táborral szemben találták magukat. Ez a legfőbb oka az októberi imperialista fegyveres beavatkozási kísérlet kudarcának.

A magyar nép ekkor is elsősorban a Szovjetuniótól kért és kapott segítséget. 1956 októberében ismét bebizonyosodott — ez alkalommal ismét a nemzetközi szocializmus és a béke frontjának magyar szakaszán —, hogy a proletár internacionalizmus, a béke, az emberi haladás fő támasza a Szovjetunió. De felsorakozott a Szovjetunió mögé ezen elv alapján a szocialista tábor minden országa.

1956 októberében a magyar nép a Szovjetunió és a többi szocialista ország segítségével megvédte a munkáshatalmat, és ezzel újabb leckét adtak a világnak a proletár internacionalizmus legyőzhetetlen erejéről. Ez a proletár internacionalista szellemmel áthatott nemzetközi erő az imperialista beavatkozási kísérlettel szemben megvédte a magyar függetlenséget és a béke ügyét Európában.

Októberben az imperialisták nemcsak fegyveres vereséget szenvedtek. Az ellenforradalmi kísérlet leleplezte a munkásmozgalomban ismét és ismét feléledő burzsoá nacionalizmust, a fegyveres felkelésig vezető revizionista, úgynevezett „nemzeti kommunista" nézeteket. És ez felébresztette nemcsak a magyar munkásosztálynak, de az egész világ munkásosztályának éberségét is. Mi, magyar

kommunisták az 1956 októberi ellenforradalmi támadásból azt a legfőbb tapasztalatot merítettük, hogy Lenin s a bolsevikok kérlelhetetlenségével kell harcolni a revizionizmus, a burzsoá nacionalizmus minden megnyilatkozása ellen. Nem engedhetünk a párt egységén hajszálnyi repedéseket sem, védenünk és erősítenünk kell a munkáshatalmat a proletárdiktatúra minden eszközével.

A magyar nép a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulójának ünnepére készül. Ebből az alkalomból ismét és ismét számbaveszi a Szovjetunió Kommunista Pártjától, a Szovjetunió népeitől kapott sokirányú és rendkívül értékes segítséget. Ezek között azokat a tapasztalatokat, amelyek a Szovjetuniónak a szocializmus építésében elért hatalmas sikerei alapján alapvető és általános jelentőségűek, amelyek a marxizmus—leninizmus igaz, megvalósult tanításait tükrözik, s amelyek a Szovjetuniót a szocialista tábor központjává, vezető erejévé teszik.

A mi hazánkban a 40. évforduló alkalmával bensőséges szeretettel és mély tisztelettel gondolunk a Szovjetunió Kommunista Pártjára, a nagy szovjet népre, amely a kommunizmus ügyéért, a világ haladásáért, a béke ügyéért a XX. században a legtöbb áldozatot hozta, és a legtöbb segítséget nyújtotta ahhoz, hogy a magyar nép szabad, független országban a maga uraként éljen.

Pravda, 1957 október 9.
Népszabadság, 1957 október 10.

FELSZÓLALÁS A SZOVJETUNIÓ LEGFELSŐBB TANÁCSA JUBILEUMI ÜLÉSSZAKÁN A MOSZKVAI LENIN SPORTCSARNOKBAN

1957 NOVEMBER 6

Mélyen tisztelt Legfelsőbb Tanács! Kedves elvtársak, barátaink!

Engedjék meg, hogy átadjam önöknek, az egész szovjet népnek, a népet vezető lenini pártnak a szocializmus ügyéhez rendíthetetlenül hű magyar nép, a Magyar Szocialista Munkáspárt és a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány szívből jövő, forró testvéri üdvözletét. *(Nagy taps.)*

Amikor a szovjet nép ma visszatekint negyvenéves győzelmes útjára, a Nagy Októberi Szocialista Forradalmat ünnepli. Nincs a világon jelenleg egyetlen olyan ország sem, ahol a szovjet néppel együtt ne ünnepelnék meg ezt a nagy napot. A szovjet néppel együtt ünnepel a Magyar Népköztársaság minden munkása, parasztja, értelmiségije is.

Most együtt emlékezünk meg arról a napról, amelyen negyven esztendővel ezelőtt a Szovjetunióban kibontották a Nagy Októberi Szocialista Forradalom zászlaját.

Ahogyan a csillagot nem lehet letagadni az égről, ma már a szocializmus ellenségei sem tagadhatják, hogy a föld egyhatodán fennáll a szilárd Szovjetunió. A magyar dolgozók figyelemmel kísérték azokat a keserű hangú közleményeket, amelyek az angol és az amerikai sajtóban jelentek meg arról, hogy a Szovjetunió milyen nagyszabású tudományos eredményeket ér el, hogy nemcsak a tudományos káderek száma és minősége tekintetében, hanem a tudományos munka gyakorlati eredményeiben is maga mögött hagyta a legfejlettebb tőkés országokat, köztük az Amerikai Egyesült Államokat is. A magyar dolgozók véleménye szerint *csak a szocialista rendszer képes arra, hogy azt az országot, amely negyven évvel ezelőtt a babona, a sötétség és a tudatlanság országaként volt ismeretes, mára a világ élenjáró országává alakítsa át.*

A magyar dolgozók örülnek szovjet barátaik sikereinek és hálásak a szovjet népnek mindazért, amit a magyar dolgozóknak nyújtott.

A világ ipari munkássága, amely a tudományos szocializmus elméletével volt felfegyverezve, több mint száz évvel ezelőtt emelte először magasra a szocializmus, a társadalmi haladás zászlaját. Ennek az elméletnek, s a bolsevisták és Lenin küzdelmeinek eredményeként valósult meg 1917 októberében a szocialista forradalom, majd jött létre a Szovjetunió.

A forradalom győzelme nemcsak Oroszország népeinek életében jelentett alapvető fordulatot, hanem egyszersmind az egész emberiség történetében is hatalmas lépés volt. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom, a kommunista párt és Lenin útmutatása nyomán, az Októberi Forradalom szellemében döntötte meg 38 évvel ezelőtt a magyar munkásosztály is a földesurak és nagytőkések rendszerét, és kiáltotta ki 1919 március 21-én a Magyar Tanácsköztársaságot.

A Szovjetunió népünknek az élet minden területén hatalmas segítséget nyújtott. *Az Októberi Forradalom gyermekei 1945-ben, vérük feláldozásával űzték ki hazánkból a fasiszta hordákat, vívták ki a magyar nép nemzeti függetlenségét és szabadságát.* Azóta a magyar dolgozók, forradalmi pártjuk vezetésével, hatalmas sikereket értek el a szocialista építésben. De a munkában voltak hibáink és nehézségeink is.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusa felmérhetetlen segítséget nyújtott a magyar munkásosztálynak: a marxizmus—leninizmus tanításainak alkalmazásával módot nyújtott a hibák kiküszöbölésére. A kongresszus útmutatásai ma is jelentős erőt képeznek a Magyar Szocialista Munkáspárt szellemi fegyvertárában.

Az Októberi Forradalom fiai siettek a szocializmust építő Magyar Népköztársaság segítségére 1956 októberében is, amikor az ellenforradalom az imperialisták usztítására támadást indított népünk ellen. Nincs okunk arra, hogy dicsekedjünk, de szégyen nélkül, bátran kiállhatunk mind önök, mind a világ minden tájáról itt megjelent barátaink elé. A segítség, amit kaptunk, nem volt hiábavaló. A szocializmus iránt odaadó magyar nép a Szovjetunió és a baráti országok segítségével győzelmet aratott az imperialisták szervezte ellenforradalom fölött. *A Magyar Népköztársaság erősen áll a lábán és a magyar nép, a marxizmus—leninizmus szellemével áthatott forradalmi pártja vezetésével, folytatja a szocialista társadalom építését.*

Kedves elvtársak! Ezen a nagy évfordulón a polgárháború éveiben a nagy orosz nép oldalán harcolt vöröskatonák, az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság harcosai, a Horthy-fasiszta diktatúra korának illegális harcosai, a Magyar Népköztársaság kiharcolói, az 1956-os ellenforradalommal szembeszállt harcosok népe, a szocializmus ügyéhez hű magyar nép kíván nagy, építő sikereket, békét és boldogságot a testvéri szovjet népnek, dicső Kommunista Pártjának, a Legfelsőbb Tanácsnak és a kormánynak.

Éljen a hős szovjet nép és kommunista pártja! *(Taps.)*

Éljen örökké a magyar és a szovjet nép barátsága! *(Taps.)*

Éljen a munkás nemzetköziség, a szocializmust építő népek testvéri barátsága! *(Nagy taps.)*

Éljen a béke! *(Lelkes taps.)*

Népszabadság, 1957 november 8.

FELSZÓLALÁS A BARCSI VÖRÖS CSILLAG TERMELŐSZÖVETKEZET ZÁRSZÁMADÓ KÖZGYŰLÉSÉN

1957 DECEMBER 13

Tisztelt közgyűlés! Kedves elvtársak!

Amikor ennek az évnek az eredményeiről beszélünk, szólni szoktunk arról, hogy a mezőgazdasági termelés az idén jobb volt, mint a múlt esztendőben. Igaz, hogy segített az időjárás, de a földeken dolgozó embereknek nem kell magyarázni: lehet a legnagyszerűbb időjárás is, ha egyszer nincs jó munka, akkor nincs jó termés! Ha figyelembe vesszük, hogy a múlt esztendőben milyen körülmények között kellett az őszieket elvetni, és hogyan kezdődött az idén a munka, el lehet mondani, hogy *az idei jobb mezőgazdasági eredmény a magyar parasztság nagyon komoly érdeme, amiért megbecsülés jár!*

Államunk számára különös jelentősége van annak, hogy az állami gazdaságok — amelyek sok éven át ráfizetéssel, bizony nem nagyon jól dolgoztak —, fennállásuk óta ebben az évben érték el a legjobb gazdasági eredményt. Ugyanitt kell megemlíteni, hogy a termelőszövetkezetek — bár nagy megrázkódtatásokon mentek át — például *a gabonatermelésben általában 30 százalékkal, néhol egyharmadával jobb eredményt értek el, mint az egyéni gazdaságok.* Ezért ugyancsak megbecsülés és elismerés jár a termelőszövetkezeti parasztságnak.

A beszámolóból hallottuk, hogy a barcsi Vörös Csillag Termelőszövetkezet holdanként mintegy 13 mázsás búzatermést ért el — az egyéni gazdálkodók 8,1 mázsás termésével szemben. Hasonló volt az árpa- és kukoricatermés aránya is. Az eredmények itt is jóval meghaladják az egyénieket. Hallottunk azokról a nehézségekről, amelyek között a szövetkezet megkezdte a gazdasági évet.

Abban a viharban, amely hazánkat a múlt esztendőben sújtotta, a parasztság általában helytállt. A parasztemberek megállták helyüket, többek között a népköztársaság fegyveres védelmében is. Hiszen azoknak a fegyveres erőknek a sorában, amelyeket a forradalmi munkás-paraszt kormány 1956 november 4-től kezdve

megszervezett; a honvéd-, rendőr-, karhatalmi egységek, továbbá később a munkásőrség soraiban nagy számban voltak ott a parasztság fiai, akik saját kezükkel, fegyverükkel és közülük nem kevesen életük árán is védelmezték ezt az országot.

Ebben az évben jól megoldott a kormány egy rendkívül fontos és nagyon nehéz kérdést: mindnyájan ismerik azt a vitát, amely nálunk éveken át folyt a begyűjtési rendszerről. Megállapíthatjuk, hogy nálunk nem működött jól a begyűjtési rendszer. Nem volt könnyű megszüntetni a begyűjtést, és áttérni a felvásárlás rendszerére. A párt politikájának megfelelően azonban, a kormány mégis ezt határozta el.

Mindenki tanúsíthatja, hogy a felvásárlási rendszer — a parasztságnak jó árat fizetve — biztosította a városi dolgozók kenyérszükségletét, anélkül, hogy bármiféle adminisztratív eszközt vagy nyomást alkalmaztak volna. Azt hiszem, mindnyájan igazolhatják, hogy ez így van! *(Úgy van! Nagy taps.)* Ez a kérdés nagyon fontos az állam és a nép normális élete szempontjából, mert ha baj van a kenyérrel, akkor baj van a normális élettel is.

A parasztság — a szövetkezetek és az egyénileg gazdálkodók is — az idén általában eleget tett adófizetési kötelezettségének. Ezenkívül a falusi takarékbetétek összege — a normális helyzet beálltával — nagyon szépen növekedett. Ez jó azoknak is, akik takarékba tették a pénzüket és jó az államnak is.

Az ellenforradalom viharában a termelőszövetkezeti parasztság nagyobb része becsületesen és szépen megállta a helyét. Amiket itt a barcsi Vörös Csillag Termelőszövetkezet akkori életéből hallottunk, súlyos dolgok voltak. Itt is harc folyt! Itt a harc inkább politikai jellegű volt, de szerte az országban nagyon sok helyen véres harcot kellett vívniuk azoknak az embereknek, akik a falun a szocializmus hívei, a termelőszövetkezethez hűségesek voltak. Amikor a központi hatalom még nem volt elég erős ahhoz, hogy minden faluban segítsen a szövetkezetben tömörült parasztságnak, *maguk a leghűségesebb szövetkezeti parasztok ragadtak fegyvert — vagy ahol nem volt fegyver, valami más kézbe való szerszámot — és előzték a szövetkezet ellen támadó ellenséget.*

A termelőszövetkezeti kérdés a parasztok számára nagy kérdés. Az egyéni parasztok valahogy úgy vannak a szövetkezettel, hogy ők

nem akarnak kapitalizmust, semmi szín alatt nem akarnak hátrafelé menni, viszont egy részük előremenni sem akar. Legjobban valami olyan mesebeli helyzetet szeretnének, hogy valahogy egy helyen lebegjünk, se előre, se hátra ne menjünk, se kapitalizmus, se szocializmus ne legyen. Pedig ilyen emberi társadalom nincs a világon. Lehet választani. Lehet a kapitalizmust is választani és volt olyan idő — most 13 hónappal ezelőtt —, amikor a parasztság választhatott: kapitalizmust akar, vagy népi demokráciát és a szocializmus építését. És amikor ezt a kérdést az ellenforradalom felvetette a parasztoknak, nem az volt a gondjuk, hogy a szőlő után vagy a szőlőtermő föld után kellene-e az adót kivetni, hanem az volt a gondjuk, hogy visszaadjuk-e megint a 900 000 holdat Mindszenty hercegprímásnak, a 140 000 holdat Eszterházy hercegnek — aki most Ausztriában szedi vissza a parasztoktól a régi földbirtokát — és a többi nagybirtokot a földbirtokosnak. Amikor erről volt szó, a parasztság óriási többsége azt mondta, hogy „nem, én nem akarom a régi világot, én a népi demokráciát akarom". Ez volt a parasztság igazi szavazata a rendszer mellett. *A munkás-paraszt szövetség az ellenforradalmi támadás idején megerősödött.*

A régi földbirtokosok és kapitalisták arra számítottak, hogy a parasztság őket fogja támogatni és itt vissza lehet állítani a régi világot. A parasztság azonban már nem támogatta őket. Vannak a falusi emberek között, akik büszkék erre a helytállásra — és büszkék is lehetnek rá. Néha úgy beszélnek, hogy bizony „mi falun jobban megálltuk a helyünket, mint a városban a munkások". Ezeknek nincs igazuk, mert más volt a helyzet abban az időben a városban és más a falun. A városban él a régi reakciós világ fő ereje, s Budapesten több tízezer olyan ember él, aki esküdt ellensége a népi demokráciának.

Ne felejtsék el, hogy a munkásosztály az ellenforradalom elleni harcban is döntő szerepet játszott. Hallottuk a tsz egyik tagját, Szili István elvtársat, aki elmondta, hogy amikor hárman voltak a legkritikusabb időben, akkor is elhatározták, hogy kitartanak. De ha mi, a munkásosztály forradalmi pártjára támaszkodva, a kommunisták erejére támaszkodva, a központban nem tudjuk úgy megszervezni az ellentámadást, hogy megsemmisítsük az ellen-

forradalmat és a régi urak ide visszaültek volna, akkor mit tudtak volna itt hárman csinálni? Ma nem lenne akkor itt szövetkezet és most nem tartottunk volna közgyűlést. *Ime, a munkásosztály vezető szerepe a forradalmi ellentámadásban!*

Legyünk úgy büszkék a győzelemre, hogy mi, munkások és parasztok megint együtt védtük meg munkás-paraszt államunkat és letörtük a kezét annak, aki megpróbálta ezt megsemmisíteni.

Hallom, hogy Somogyban helyenként jelentkezik az a bizonyos „ősi föld" probléma. Nézzük meg ennek a paraszti oldalát. Van olyan falu is, ahol tíz esztendő alatt már hétszer volt tagosítás. Ott már senki sem tudja a földről pontosan, hogy eredetileg ki, mennyit dolgozott azon. Ha mi most az ilyen faluban elkezdenénk a földeket felforgatni, ott nemcsak a termelőszövetkezetek rendjét bontanánk meg, hanem az egyéni gazdát is megzavarnánk, mert már az egész földbirtok össze-vissza keveredett. Ezt nem lehet megcsinálni, mert akkor megszűnik minden termelés, nemcsak a szövetkezeti, hanem az egyéni is. Egy egyéni gazda sem tud többé dolgozni, ha az egész falut újra meg újra összeforgatjuk. De gondolják meg a mi parasztembereink, hogy igazán mi is az „ősi föld"? Elvégre jöhet majd az ősi föld „igazi gazdája", aki bebizonyítja, hogy az ő apja már Árpáddal jött be és ezért neki 60 000 hold jár, itt Somogy megyében. Nem lehet tehát az ősi föld jelszót elfogadni. Nem lehet az állam rendjét felborítani. Persze, vannak megbántott parasztemberek is, de most mit csináljunk? Nyissuk ki a kaput a régi tulajdonosok előtt, mert ők is jönnek az ősi földjeikért? Ezt mi nem tehetjük, mert akkor a parasztságnak nem lesz földje. A megbántott parasztemberek dolgát viszont a lehetőségekhez képest rendbehozzuk.

Mi türelemmel voltunk a tévelygőkkel szemben. Maguk is említették, hogy voltak, akik az ellenforradalom idején kiléptek és mindenfélét mondtak a szövetkezetre. Nagy türelmet kell tanúsítani! Nézzenek meg minden embert és aszerint bírálják el, hogy az illetők esküdt ellenségeink-e vagy alapjában véve a mi húsunkból, vérünkből valók-e, közénk tartoznak-e? És ha erre maguk azt válaszolják, hogy az ellenséggel nem állunk szóba, de a közülünk való embert — még ha tavaly egy kissé meg is zavarodott — kötelességünk visszasegíteni a helyes útra, akkor maguknak van igazuk. Ez

erkölcsi lehetőséget ad maguknak arra, hogy megbocsátók legyenek a tévelygőkkel szemben. Mert nem az a cél, hogy az olyan embert, akit valaki uszított valamire — hiszen aki három lemondó nyilatkozatot is beküldött, azt legalább hat helyről piszkálták —, hogy azt az embert odaajándékozzuk az ellenségnek. Ezt nem szabad. A tévelygőkkel szemben türelmet kell tanúsítani, s mi ezt a politikát folytatjuk!

Félreértés ne essék, ehhez hozzátartozik az is, hogy a támadókkal, az ellenséggel szemben keménynek kell lenni. Maguk tudják, hogy most Nyugaton mindenhol azt ordítják: miért nem adunk amnesztiát, miért csukják be az írókat stb. Mi erre azt mondjuk: azért, mert ők voltak a támadók. Népünk békében élt és dolgozott, nem bántott senkit, mégis rátámadtak. Aki rátámadt, azt meg kell büntetni. *(Úgy van!)*

Az egyik felszólaló nagyon fontos dologra figyelmeztetett: hallgassuk meg az embereket. Mondja el mindenki, mi a baja, véleménye, javaslata. Legyen ehhez türelmünk, mert *ha nem mernek szólni az emberek, abból sohasem lesz jó dolog. Sokan vagyunk, gondolkozzunk mindnyájan. Meg kell tehát hallgatni az embereket, s mérlegelni, vajon jó-e az, amit mondanak. Ha jó, meg kell szívlelni. Ez is egyik erőnk, hogy így gondolkodunk.*

Beszélnünk kell a jövőről, s benne a mezőgazdaságról. Milyen jövő áll előttünk? *Általános célkitűzésünk, hogy a szocialista társadalmat akarjuk építeni, szocialista módon, úgy, hogy közben a dolgozó emberek élete a lehetőségekhez képest javuljon, s megvédjük azt, ami ehhez a munkához szükséges — a békét.* Ez a mi általános politikánk. Ebben magától értetődően benne van az is, hogy végeredményben a falun is a szocializmus a végcél. Másképpen ugyanis nem lehetséges szocialista társadalmat építeni.

De milyen út vezet ehhez?

Elsősorban az a feladatunk, hogy fejlesszük az egész mezőgazdaságot — a termelőszövetkezeteket, az állami gazdaságokat, az egyéni gazdálkodást —, mert ha ezt elmulasztjuk, akkor mezőgazdaságunk nem nyújtja azt, ami az ország egész fejlődéséhez szükséges. Van-e itt tennivaló? Nagyon is sok van. Csak egyetlenegyet említek meg. Ha megnézzük a búza önköltségét, vagyis azt, hogy mennyibe kerül egy mázsa búza megtermelése, akkor nálunk az a helyzet, hogy az

egyéni gazdának országos átlagban 180 forintba kerül egy mázsa búza megtermelése, gyengébb termelőszövetkezetnek 140—150 forintba, jobb termelőszövetkezeteknek és állami gazdaságoknak 130 forintba. Ez nagyon szép eredmény, ha az egyéniek 180 forintjához mérjük. De tudni kell azt is, hogy a világpiacon a kanadai, amerikai búza is jelentkezik, amelynek az önköltsége 40 forint. Élhet-e egy ország úgy, hogy olyan fontos terményt mint a búza, ilyen drágán termel? Nem élhet. A mezőgazdaságot tehát minden vonalon fejleszteni kell.

Hogyan lehet ezt elérni? Lehet azon az egyszerű módon is, hogy általában kicsit jobban dolgozunk: a pocsékolás megszüntetésével, meg az olyan „szerző emberek" leszerelésével, akik szeretik úgy intézni a dolgokat, hogy este lehetőleg ne üres kézzel menjenek haza. *(Derültség.)* Közgazdasági értelemben azonban a mezőgazdaságot csak nagyüzemi termeléssel lehet fejleszteni. A mezőgazdaság nagyüzemi fejlesztésének is többféle módja van. A kisbirtok az egész világon mindinkább összezsugorodik, megszűnik, eltűnik. Lehet nagyüzemi termelést kialakítani kapitalista módon is, ahogyan például az Egyesült Államokban teszik. A mezőgazdaság ott olyan modern technikával dolgozik, hogy bár a miénk volna olyan! De ők a gépesítésben körülbelül 70 éves előnnyel indultak. Mégis, milyen ott a nagyüzemi termelés? Olyan, hogy a mezőgazdasági válság idején, a 30-as években — négy esztendő alatt 670 000 farmer ment tönkre az Egyesült Államokban. Ez nem kis szám. Olyan emberek voltak ezek, akiknek volt gazdaságuk, s aztán egyszerre nem lett. Ott maradt a földjük meg a vityillójuk, nekik pedig megmaradt a kabátjuk meg a nadrágjuk — aztán elmentek az országúton valamelyik nagyváros irányába munkát keresni vagy koldultak vagy elpusztultak.

Mindez rövid néhány év alatt következett be. Angliában hasonló volt a helyzet.

Ne higgyék azt, hogy Angliában, ahol a lakosság 8 százaléka a mezőgazdaságban dolgozik, ez a nyolc százalék mind kisbirtokos. Nincs ott kisbirtokos még mutatóban sem. Ezek mind nagybirtokosok és kisbérlők. A kisbérlők nem a saját földjükön dolgoznak, hanem felesben, harmadában, pénzért vagy más módon. Maguk között is sokan voltak ilyenek a régi világban.

A másik út a szocialista út. Ezen is járnak népek. A Szovjetunióban a harmincas években az egész parasztság a szocialista útra lépett. Ott is volt megsértődés, baj — ott sem ment minden lakodalom módjára, de azért a parasztság többsége akarta, meg is valósította, *s a munkásosztály oldalán egy olyan erős államot épített fel, amelyet a második világháború idején még az ellenség is megtanult becsülni.* Ezen is gondolkodni kell. Annyit összebeszéltek ellenségeink a kolhozrendszerről, hogy ott milyen szörnyű a paraszt sorsa. Hitlerék megszállták az egész Ukrajnát, negyvenmillió paraszt került megszállásuk alá. Nem volt ott szovjet fennhatóság, évekig tartották megszállva, mégis: a kolhozparasztokat sem pénzzel, sem ígérettel, sem egyébbel nem tudta Hitler rávenni, hogy csak egy négyzetméternyi földet is kisajátítsanak maguknak abból, ami valaha a kolhozé volt.

A német megszállás alatt éjszaka kijártak megcsókolni a kolhoz földjét. És kiverték a nácikat, utána pedig helyreállították a gazdaságot. Kínában jelenleg a paraszti lakosság 96 százaléka, 500 millió ember tömörült termelőszövetkezetekben. Bulgáriában a parasztság 87 százaléka, Csehszlovákiában több mint 60 százaléka, Romániában több mint 42 százaléka lépett be a termelőszövetkezetekbe. Ez a helyes út! Mi nem csaphatunk be senkit, nem fogunk embereket bottal beverni a szövetkezetbe, mert megtanultuk, hogy így nem lehet csinálni. Tessék szavazni, melyik a jobb: a szövetkezés vagy pedig visszamenni a régi kapitalista nyomorba?

Mit kell csinálni, hogy előrehaladjunk? A párt Központi Bizottsága és a kormány azt akarja a jövő évben is, meg azután is, hogy mind a termelőszövetkezeti, mind az egyénileg dolgozó parasztság boldoguljon. Ez a mi politikánk! Azt akarjuk, hogy minden parasztember, aki dolgozik, és nem lótolvajlással vagy uzsorával keresi a pénzt, boldoguljon. De az egyéni parasztok is gondolkozzanak azon, hová vezet az út, gondolkozó emberek módjára mérlegeljék helyzetüket és így igazítsák el életük útját. Meggyőződésem, hogy az egyéni parasztság 99 százaléka néhány év alatt belátja a termelőszövetkezet előnyeit. De valahogy szeretik kicsit húzni az időt.

Panaszok hangzottak el az adóról. Akik régebben is gazdálkodtak, nagyon jól tudják, milyen volt azelőtt az adózás. A felszabadulás után megkezdődött a pénzromlás. Aki akkor önállóan

gazdálkodott, semmi mást nem kellett csinálnia, mint két hetet késni az adófizetéssel és akkor öt cigaretta árából kifizette az évi adót. Emlékeznek rá, milyen szörnyű volt a pénzromlás az ipari munkásoknak. Az egyénileg dolgozó parasztemberek viszont a pénzromlás idején valójában nem fizettek adót, s a végén az adósságuk is eltűnt. Az államnak azonban léteznie kell, kiadásai vannak, iskolát kell fenntartania, védenie kell határait. Az ehhez szükséges értéket is a dolgozó emberek teremtik elő. Tegyék kezüket a szívükre: igazság-e az, ha minden közterhet az ipari munkás visel? Nyugodt lelkiismerettel nem mondhatja senki sem, hogy parasztságunk adóterhei elviselhetetlenek. Melyik parasztember nem tudja, hogy ha befog egyet a malacai közül, felhizlalja és agyoncsapja, máris zömében előteremtette az adófizetéshez szükséges összeget. Ne sértődjék meg senki sem, ha valahol a közteherviselésről esik szó. Nem lehet elfelejteni, hogy munkásemberek is vannak a világon. Az idén tavasszal és nyáron a kormány — némi kis perlekedéssel — visszavette a munkabéralapból a munkásoktól azt, ami törvényesen nem járt. Ha olyasmit juttatunk, ami törvényesen nem jár, felborul az ország gazdasági egyensúlya. Ha maguk megszavazzák: az adót felére lehet szállítani, de akkor tönkretesszük a pénzünket. *Vagy inflációt csinálunk, vagy normálisan élünk. Mi azt mondjuk, hogy normálisan kell élni, az adót meg kell fizetni. Ez nem megy másképpen.*

A termelőszövetkezeteknek feltétlenül fejlődniük kell. Először is jobban kell gazdálkodniuk. Ebben a szövetkezetben jól gazdálkodtak, de maga az elnök is azt mondotta, hogy ennél még jobban is lehet! Meg kell keresni ennek módját és lehetőségét, mert ez az országnak is, a népnek is érdeke. Ezenkívül a termelőszövetkezeti tagok érdeke is!

Van itt néhány okos és helyes dolog — például a részesedés elosztása. Eredményesnek látszik ez a kísérlet. Nem okos dolog azonban, ha ezt akkordnak, meg nem tudom minek nevezik, mert a termelőszövetkezet mégsem gyár. A becsületes neve ennek: a részesedés elosztása. Tapasztalják ki: ha jó, tartsák meg, ha nem jó, javítani kell rajta. Helyes, ha az árutermelés is növekszik. Ez a tagoknak sem rossz, és általában: a népnek meg az országnak is jó.

Van itt egy-két dolog, amelyen lehetne vitatkozni, bár most nem akarok vitatkozni a szövetkezettel, mivel szépen és jól dolgozott. Például sokan mondják — akik ismerik ezt a szövetkezetet —, hogy nem nagyon szeret szerződésre termelni. *(Derültség.)* Meg kell vizsgálni, mi a közös érdek. Ha ez a szövetkezet valamilyen címen valamicskét még lekanyarít saját magának, egy évre jó lehet. Mondok azonban valamit: ha az államot nem erősítjük, a szövetkezet sem lehet erős. Fordítva is így van: államunk akkor erős, ha a szövetkezetek is erősek.

A kilépettekről már szóltam. Nem tudom, jó-e a hasonlat vagy nem. Emlékszem, amikor két munkáspárt volt Magyarországon — a felszabadulás után —, a kommunista párt és a szociáldemokrata párt, akkor nekünk a munkásegység volt az általános politikánk. Minden kommunistát arra biztattunk, hogy törekedjék egyetértésre a szociáldemokratákkal. Ezt általában csinálták is, néhol azonban nem. Azt mondtuk az ilyeneknek: igaz, hogy most két pártban vagyunk, de arra gondolj: ha a mi munkásosztályunk előre megy, akkor valamikor egy pártban leszünk. Ilyen vagy olyan formában, de ez a te jövendő elvtársad. Most úgy beszélj vele, hogy később ne legyen nehéz a kibékülés. És így vagyunk ezekkel a kilépettekkel is. Persze, a kilépettek között vannak úgynevezett gumiemberek, akik nekirugaszkodnak, belépnek, aztán 1953-ban újra nekirugaszkodnak, kilépnek. Megint nekirugaszkodnak, belépnek, és 1956-ban újra kilépnek. De azért legyenek türelemmel, mert akár haragszanak ezekre a kilépettekre, akár nem, akár bevesznek most ilyeneket akár nem, én kijelentem: ha mi három év múlva eljövünk ide valami közgyűlésre — remélem mindnyájan jó egészségben tudunk találkozni —, biztos vagyok benne, hogy azok, akikkel ma veszekszenek, itt fognak ülni, rendes és lelkes tagok lesznek. Ugyanez a helyzet az egyéni gazdával is. Ha nem is értünk vele egyet, próbáljuk őt megérteni. Ha olyan egyéni gazdát látok, aki életre-halálra kapaszkodik a saját kis gazdaságába, eszem ágába sem jut, hogy azt mondjam: gazember vagy ellensége a köznek. Hiszen ő nem azért kapaszkodik abba, mert ellensége a szövetkezetnek, hanem mert gyermekkorától emlékszik arra a szörnyűségre, amelyben ő felnőtt, arra a sorsbizonytalanságra, amelyben a szegény ember volt, és csak azt tanulta meg, hogy ha a kis földjébe

kapaszkodik, akkor a víz fölött marad, ha az kiesik a kezéből, elsüllyed. Innen ered aztán, hogy az egyéniek egy része nem tudja olyan könnyen ráadni a fejét a szövetkezésre. Ezt meg kell érteni, s nem mint ellenséggel kell beszélni velük, annál kevésbé, mert valamikor ők is itt lesznek. Ha szabad azt mondanom: lelki szemeimmel látom, hogy ez a falu egyetlen nagy, virágzó termelőszövetkezete lesz azoknak, akik itt laknak és dolgoznak. Ha mindennek ez a jövője, akkor eszerint „veszekedjenek" egymással.

Mi a szövetkezeti tagok nyugdíjkérdését is rendezni akarjuk. A közeljövőben meg fog jelenni a rendelet.

Megmondom azt is, hogy ez a nyugdíj nem lesz akkora, mint a régi világban egy vezérigazgatónak a nyugdíja volt. De szeretnénk — az ország és a termelőszövetkezetek erejéhez mérten — elvileg feltétlenül biztosítani, hogy ha egy termelőszövetkezeti tagnak koránál fogva, vagy más miatt kiesik a kezéből a munka, akkor ne legyen belőle koldus, hanem megbecsült ember legyen, akinek a közösség tartozik annyival, hogy eltartsa. Ezt mi szabályozni akarjuk, azon a nívón, amire most a gazdasági lehetőség megvan. Ha majd valamikor jobb lesz a helyzet, akkor még javítani fogunk rajta. De az elv a fontos. Ha mi azt mondjuk, hogy a szocializmus magasabbrendű, s a falun a szövetkezet a szocializmus, akkor ennek úgy kell bánnia az öregeivel, ahogy az ember szokott az emberrel bánni.

A pártszervezet irányításával a helyi szerveknek is — a gépállomásnak, a tanácsnak, a népfrontnak — segíteniük kell a szövetkezetet. De én itt a felszólalt egyéni paraszttársunkkal értek egyet: nagyon óvakodjanak bármiféle erőszaktól. *Nem szabad erőszakot alkalmazni. Fontos a felvilágosító szó. Nem szeretik az emberek, ha lökdösik őket valami ajtó felé, odamennek ők maguktól is, ha megmagyarázzák nekik, hogy ott van dolguk és oda kell menniük.*

Amíg mi itt azon tanakodunk, hogy szövetkezetben vagy nem szövetkezetben dolgozzék-e a parasztember, hogy az adót bor után vagy szőlőterület után fizessék-e, mivel foglalkoztak ezalatt is például az amerikai imperialisták?

Mi meg vagyunk győződve róla, hogy a szocialista tábor sok mindenféle oknál fogva erősebb, mint a nyugati imperialisták tábora, és ha nekik eszükbe jut az, hogy háborút robbantsanak ki, ez az imperializmus és a kapitalizmus vége lesz a világon. De mi

nem akarunk háborút. Nekünk béke kell. Ezt nem lehet háborúval terjeszteni. De mégis gondolkozni kell azon, hogy ők mivel foglalkoznak, mert résen kell lennünk. Nézzék meg, milyen számvetéseket csinálnak most ők. Kiszámítják, hogy az atom- és hidrogénháború esetén az Egyesült Államokban körülbelül 50 millió ember pusztulna el. Ez az ottani lakosság egyharmada. Ezek úgy számolnak az emberekkel, mint nálunk a hentes a mészárszékben a disznóhússal. Azt mondják: körülbelül 50 millió emberük pusztulna el a 170 millióból. De azt is mondják: ezt az 50 milliót csökkenteni tudnák 30 millióra. Csak 30 millió amerikai pusztulna el, ha Nyugat-Európában: Angliában, Franciaországban, Nyugat-Németországban atomtámaszpontokat építenek ki, s hozzáfűzik — mert ezek cinikus emberek —: igaz, hogy ez azzal járna, hogy Nyugat-Európában 80 millió ember halna meg, de náluk, Amerikában 20 millióval kevesebb és ezért ez nekik jó.

Mit tudunk mi tenni a békéért? Nekünk nincs hidrogénbombánk, mi kis ország és szegény nép vagyunk. Mi is tudunk mégis valamit tenni a békéért.

Ha mi a népi demokratikus államunkat olyan erőssé tesszük, a vezetés és a nép olyan egységes, hogy abból minden imperialista megérti: itt köztünk nincs keresnivalója, akkor ő már a világot nem tudja itt visszafordítani, s ez nagyon komoly hozzájárulás a békéhez.

Amikor egy egyénileg gazdálkodó azon tanakszik, hogy be a szövetkezetbe, vagy vissza a szövetkezetbe, vagy hogy mi után fizessen és mi után ne fizessen adót, azért ügyeljen arra, hogy gyorsan erősítsük a mi népi demokratikus államunkat. Mert ha nagyon sokáig osztozunk ilyen kisebb kérdésekben, akkor esetleg a béke kérdésében nem tesszük meg azt, amit meg kell tennünk: hogy *aránylag gyorsan, egyetértésben, erős szocialista Magyar Népköztársaságot építsünk fel.*

Elvtársak! Azt hiszem, mindnyájunknak ez a kötelességünk, egyénieknek is meg termelőszövetkezeti tagoknak is, vezetőknek meg nem vezetőknek is. Ezért dolgozzunk egyetértésben, dolgozzunk úgy, hogy ne egymást üssük, hogy az ellenség nevessen rajtunk, hanem értsünk egymással szót, és ha kell, üssük az ellenséget.

Népszabadság, 1957 december 15.

NYILATKOZAT A „RUDÉ PRÁVO" SZERKESZTŐSÉGÉNEK

Kérdés: Hogyan fogadta a magyar nép és a magyar munkásosztály a szocialista országok kommunista és munkáspártjainak 1957 november 14—16-i moszkvai értekezletén elhangzott nyilatkozatot?

Válasz: A magyar kommunisták a közelmúltban rendkívül súlyos harcot vívtak a népi demokratikus rendszer védelmében, s e harc tartalmi részeként a szocializmus, a béke, valamint a szocialista országok testvéri egysége megvédéséért. A szocialista országok kommunista és munkáspártjainak moszkvai értekezlete és az értekezleten elfogadott nyilatkozat hitvallás a szocializmus, a béke és a szocialista országok egysége mellett, és kifejezi közös harcunk elvi programját. Ezért a magyar kommunisták egységes helyesléssel fogadták e nyilatkozatot, s készek dolgozni és harcolni a nyilatkozat célkitűzéseiért. Mindez jól kifejezésre jutott Központi Bizottságunk ülésének, pártaktíváinknak, nyilvános pártnapjainknak lelkes hangulatában és egységes helyeslésében.

Ami magát a magyar dolgozó népet illeti, nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy túlnyomó többsége szilárdan a szocializmus, a béke frontján áll, kellően ismeri a szocialista országok egységének értékét és forrón kívánja annak még további erősödését. A magyar munkások, parasztok és az öntudatos értelmiségi dolgozók — ellenségeink minden hazugsága ellenére — legjobbjaik életének és kiontott vérének öntudatos feláldozásával, továbbá alkotó tettekkel bebizonyították ezt az ellenforradalmi támadás, a forradalmi ellentámadás, a népi demokratikus rendszer konszolidálásáért folytatott harc kemény időszakában. Az öntudatos magyar dolgozók a munkásosztály és annak forradalmi pártja vezetésével 38 esztendeje küzdenek az ellenforradalmi és imperialista erőkkel szemben azokért a magasztos célokért, amelyeket a novemberi moszkvai tanácskozásról kiadott nyilatkozat és békekiáltvány oly jól kife-

jez, ezért a magyar nép egész szívvel és lélekkel helyesli e nyilatkozatokat.

Kérdés: Mi a nézete országaink és pártjaink együttműködésének további távlatairól?

Válasz: A Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Köztársaság országai, népei és forradalmi munkáspártjai között levő testvéri jó viszony az utóbbi időszakban jelentős mértékben erősödött. Ebben nagy szerepet játszott az a tény, hogy az ellenforradalmi támadás időszakában az egész magyar nép látta: a csehszlovák elvtársak, vezetők és egyszerű dolgozók egy emberként mozdultak meg és siettek segítségére minden elképzelhető formában a bajbajutott magyar népnek. Pártunk és népünk mindezért hálás csehszlovák elvtársainknak és az egész csehszlovák dolgozó népnek.

Mi azonos célokért küzdünk, közösek barátaink, s azonos ellenséggel állunk szemben. Küzdünk a szocializmus eszméjét kompromittáló, korlátolt dogmatikusok és a szocializmus ügyét elárulo revizionisták ellen. Harcolunk a burzsoá reakció, az imperialista agresszió és veszedelmes, népcsaló nézeteik — a nacionalizmus és a sovinizmus ellen. Közös a szomszédunk, legjobb, legdrágább közös barátunk: a Szovjetunió. Eszméink, céljaink és érdekeink azonossága felhőtlenné tette barátságunkat és semmi kétség, hogy az a jövőben népeink javára mind erősebb és erősebb lesz.

Felhasználom az alkalmat, hogy boldog új esztendőt és új sikereket kívánjak a Rudé Právo útján a testvéri Csehszlovák Köztársaság népeinek. Külön hálámat fejezem ki Novotny és Siroky elvtársaknak, a párt- és állami funkcionáriusoknak, az egyszerű csehszlovák dolgozóknak azért a baráti fogadtatásért, amelyben az elmúlt hónapokban Csehszlovákiában járt magyar küldöttségeket útjukon mindenütt részesítették.

Rudé Právo, 1958 január 1.
Népszabadság, 1958 január 1.

A MINISZTERTANÁCS BESZÁMOLÓJA AZ ORSZÁGGYŰLÉSNEK A KORMÁNY NYOLCHÓNAPI MUNKÁJÁRÓL

1958 JANUÁR 27

Tisztelt országgyűlés!

Nyolc hónappal ezelőtt számoltam be az országgyűlésnek a kormány munkájáról. Akkori beszámolóm lényege az volt, hogy az ellenforradalmi felkelés erőivel szemben sikerült megvédeni hazánkban a népi hatalmat, a Magyar Népköztársaság államát és függetlenségét. Most, amikor a kormány újabb nyolchónapi tevékenységéről számolok be, elmondhatom, hogy a tavaly májusi helyzethez képest *a Magyar Népköztársaság állami és társadalmi rendje tovább erősödött.* Ez a megszilárdulás a népi demokratikus rend makacs ellenségeivel szemben vívott állhatatos harc eredményeként következett be. Az országgyűlés a legutóbbi ülésszakán meghallgatta és tudomásul vette a legfőbb ügyész és a Legfelsőbb Bíróság elnökének beszámolóját. Ez mentesít engem az alól, hogy beszámolómban részletesen foglalkozzam e kérdésekkel. A kormánynak az a véleménye, hogy a rendőrség, az ügyészség, a bíróság a kezdeti nehézségeket leküzdve, alapjában teljesítette és teljesíti azokat a kötelezettségeket, amelyeket a nép érdekeinek védelme, a Magyar Népköztársaság alkotmánya és törvényei számukra kijelölnek.

Államunk rendfenntartó és igazságügyi szerveinek az elmúlt időszakban az volt a feladata, hogy a törvény megsértőivel szemben eljárjanak, ugyanakkor, ezzel egy időben folytassák azoknak a bűncselekményeknek és elkövetőiknek felderítését és felelősségre vonását is, akik az ellenforradalmi felkelés időszakában a magyar nép és a Magyar Népköztársaság ellen támadtak. Megállapítható, hogy *államunk igazságszolgáltató szervei követték azt az országgyűlés által megerősített elvet és fő irányvonalat, amely világosan meghatározta, hogy meg kell bocsátani a megtévedteknek, de ugyanakkor a törvény teljes szigorával kell lesújtani a bűnösökre.* Ennek az elvnek megfelelően igazságszolgáltató szerveink nem indítottak eljárást az ellenforradalmi felkelés egyes eseményeivel kapcsolatban az egyszerű

részvevők ellen, de felelősségre vonták azokat, akik felbújtók, kezdeményezők, vezetők, szervezők voltak, továbbá azokat, akik az események menetében gyilkosságokat vagy más súlyos bűncselekményt követtek el.

A rendfenntartó és igazságszolgáltató szervek munkájának eredményeképpen — amelyben nem kis része volt a lakosság széles köréből jelentkező közvetlen támogatásnak — a kormány november elején megszüntethette a rögtönbíráskodást.

Tisztelt országgyűlés!

A kormány jelentheti, hogy a törvényes rend és a törvényesség teljes mértékben biztosítva van hazánkban. A törvényességnek — amint az ismeretes — két oldala van. Az egyik oldala, hogy az állampolgárok tartsák be az állam törvényeit, tehát azt az állampolgárt, aki nem tartja be a törvényt, felelősségre vonják; a másik oldala, hogy a törvényt végrehajtó állami szervek és hatósági közegek is tartsák be a törvényt.

A magyar rendőrségnek, ügyészségnek, bíróságnak van mostanában elég nagyszámú rosszindulatú bírálója, kisebbrészt itthon, nagyobbrészt Nyugaton. Ezek a rosszindulatú kritikusok kirohanásokat intéztek esetenként, amikor a magyar rendőrség őrizetbe vett, az ügyészség megvádolt, a bíróság elítélt bűnös magyar állampolgárokat. De még a legrosszabb indulatú kritikus sem tudott tavaly a magyar hatóságokkal szemben egyetlen olyan esetet sem felhozni, amikor bárkit is általa el nem követett cselekmény miatt vontak volna felelősségre. Az általuk vitatott esetekben valójában a cselekmény különböző minősítéséről van szó. Ők a magyar nép állama és rendje ellen támadót „hős"-nek kiáltják ki és „dicső cselekmény"-ről beszélnek, a magyar törvények szerint pedig az illető bűnös és bűncselekményt követett el. Számukra ez sajnálatos lehet, de a magyar nép számára üdvös, hogy a magyar igazságügyi szervek az ellenforradalmárok cselekedeteinek elbírálásánál nem az illetők egyes nyugati felbújtóinak véleménye és óhaja alapján, hanem a Magyar Népköztársaság törvényei alapján járnak el.

A törvényesség betartása nálunk — azonkívül, hogy senkit sem ítélnek el olyasmi miatt, amit nem követett el — biztosítja azt is, hogy a vádlott elhatározásától függően elismeri vagy tagadja a terhére felhozott cselekményt és bűnösségét. Bíróságaink gyakor-

latában érvényesített jogelv, hogy a vádlott elítéléséhez egymagában nem elegendő a vádlott beismerő vallomása. A kormány fontos feladatának tekinti továbbra is éberen őrködni afelett, hogy illetékes állami szerveink a törvényes rendet és a törvényességet a jövőben is minden eszközzel biztosítsák.

Tisztelt országgyűlés!

Az utóbbi hónapokban — Nyugatról — a Magyar Népköztársaság elleni támadások központi harci kérdése az ellenforradalmárok számára adandó amnesztia, magyarul közkegyelem lett. Ezzel a kérdéssel igyekeznek hangulatot szítani, sőt nyomást gyakorolni kormányunkra. Jól ismerjük ezeket a közkegyelmet követelő nyugati köröket. E körökből nem egy ember közeli, még pontosabban felső kapcsolatban állott a magyarországi ellenforradalmi felkelés hazai szervezőivel és vezetőivel az ellenforradalom véres napjaiban, és — érdekes — akkor egyáltalán nem voltak az emberiesség álláspontján; ellenkezőleg, a haladó magyar állampolgárok százainak, ezreinek lemészárlására uszítottak. Ezek az emberek csak akkor vedlettek át nagy humanistává — de akkor egy csapásra —, amikor az ellenforradalmi felkelést levertük és elkövetkezett a számadás időszaka a gyilkosok számára. Az ilyen emberek álláspontja számunkra világos: saját embereiket akarják megóvni. De sajnálatosnak tartjuk, hogy ezeknek az imperialista köröknek sikerült nem egy valóban humánus és tisztességes embert is rútul becsapva arra mozgósítani, hogy a bűnös ellenforradalmároknak adandó kegyelemért felemeljék szavukat. Azoknak a személyeknek az állásfoglalásával kapcsolatban, akik nem ismerve a tényeket — jóhiszeműen —, súlyos bűncselekménnyel terhelt ellenforradalmárok számára kegyelmet kértek a magyar kormánytól, három dologról szeretnék szólni.

Először: gondoljanak az ilyen jóhiszemű emberek arra, hogy mielőtt olyan magyar ellenforradalmárok számára kérnek kegyelmet, akik a barbárságban a Hitler-fasisztákat is túlszárnyalva, lábuknál fogva akasztottak fel esküjükhöz, népükhöz hű, haladó embereket — *az emberiesség nevében előbb az algériai, ciprusi, omani, kenyai és még sokfelé található igaz hazafiak érdekében kellene fellépniük, akiket azért kínoznak és gyilkolnak ma is tömegesen, mert hazájuk függetlenségéért küzdenek az imperializmus ellen.*

Másodszor: megkérdezem ezeket a jóhiszemű humanistákat, tudtak volna-e amnesztiát javasolni a tavalyi év tavaszán a magyar országgyűlés épületének kupolacsarnokában akkor, amikor az Elnöki Tanács elnöke átadta a népi hazájukat halálukig védő, meggyilkolt emberek hozzátartozóinak a kitüntetéseket? Mit tudtak volna mondani az emberiesség nevében a gyilkosoknak és felbujtóiknak adandó bűnbocsánatról és kegyelemről az ott megjelent mintegy 280 zokogó munkás és paraszt édesanyának, apának, özvegynek és az árván maradt gyermekeknek? Azt gondolom, hogy ott és akkor ők se tudtak volna megbocsátást kérni a Maléter-félék, de még a Déry Tibor-félék számára sem.

A harmadik kérdés, amelyről az amnesztia kapcsán szólnom kell, már nem a múlt, hanem a jövő kérdése. Mi valóban az emberiesség álláspontján vagyunk, de annak értelme szerintünk másban van. Nekünk és *a mindenkori magyar kormánynak legfőbb kötelessége őrködni a nép, a több mint kilenc és félmillió magyar állampolgár békéje és nyugalma fölött*, kötelességünk az ő életüket és vérüket védelmezni, amely számunkra milliószor drágább, mint a gyilkos ellenforradalmároké. Fontosabb ez nekünk, mint egy Nyugatról ígért vállveregetés és helyeslés, amit arra az esetre helyeztek kilátásba nekünk, ha közkegyelmet adunk az ellenforradalmi felkelésben főbenjáró bűncselekményt elkövetett bűnösöknek.

Nagyon jól tudjuk, hogy nyugati országokban nem kis számban élnek olyan emberek, akiket gondolkodásban és cselekvésben valóban mély emberiesség vezet. De amikor a közkegyelem kérdéséről van szó, gondolni kell arra is, hogy mellettük léteznek még a magyarországi ellenforradalmi felkelés embertelen külföldi ösztönzői is, nem kis hatalommal a kezükben, és még ma sem mondtak le arról, hogy Magyarország vagy más népi demokratikus ország ellen újból valami hasonló gaztettet kezdeményezzenek.

Idézek egy cikkből, amelyet külön figyelmébe ajánlok Illyés Gyulának, Németh Lászlónak és a nyugati országokban élő egyes olyan értelmiségieknek, akik a humanizmust félreértik vagy nem jó alkalommal emlegetik. Az Észak-Atlanti Szövetség legfőbb katonai vezetőinek védnöksége alatt megjelenik egy folyóirat, amelynek védnökei között szerepel Speidel tábornok, az ismert Hitler-fasiszta, a magyar nép elleni bűncselekmények egyik eszmei kiagyalója és

végrehajtója. Ez a folyóirat az „Általános Katonai Szemle" címet viseli, és 1957 október 8-i számában egy D. J. Goodspeed nevű százados cikkében kellő nyíltsággal elárulja a nála hatalmasabbak titkos elveit és terveit. E cikkben a szerző többek között a következő épületes dolgokat írja. Idézem:

„Minthogy a hagyományos háború egyre költségesebbé és bizonytalanabbá válik... egy kormányváltozás elérésének leghatásosabb és leggazdaságosabb módszere az államcsíny."

Majd az államcsínyt is szakaszokra osztja, katonai és politikai manővereket ajánl a következő módon:

„Az előkészítés időszaka a fennálló rendszer elleni első összeesküvési kísérlettel kezdődik és a fő akcióban leadott első lövéssel ér véget." „Valószínűleg nyugodtan mondhatjuk, hogy a felkelés vezetőinek elsősorban meg kell kísérelniük elérni, hogy a közvéleményt az államcsíny előtt felingereljék a kormány ellen. Gondosan megválasztott akciókat kell lebonyolítani, amelyek hivatalos reakciót hívnak ki, és ezt a reakciót a nyilvánosság számára a lehetőség szerint rossz megvilágításban kell bemutatni."

Azok pedig, akik esetleg még mindig hisznek az imperialisták olyan meséinek, hogy nekik semmi közük nem volt a magyarországi ellenforradalmi felkelés kirobbantásához, és hogy az senki által nem szervezett „spontán" esemény lett volna, gondolkozzanak el a szóban forgó cikk következő megállapításain:

„Normális körülmények között egy emigráns főhadiszállás viszonylag biztonságban dolgozhat... a különböző nemzetközi kapcsolatokat könnyebben lehet fenntartani és lényegesen csökken az összeesküvés felfedezésének veszélye."

Ennyit ebből az eléggé világosan beszélő cikkből. Az effajta elméletekhez és elgondolásokhoz persze kellenek azok is, akik a végrehajtásra kaphatók. Éppen ezért, egyáltalán nem volna csodálatos, ha a szerző, mondjuk egy fél órával idézett cikkének megírása előtt, megeresztett volna valamelyik nagy angol laphoz egy méltatlankodó levelet, amelyben — a humanizmusra hivatkozva —

a Maléter és a hasonló hazaárulók elleni eljárások beszüntetését követelte volna.

Az említett és hasonló cikkekben és megnyilatkozásokban felbukkanó barbár elméletek csak megerősítik azt a meggyőződésünket, hogy *a magyar nép életbevágó érdekeinek védelme, békéje és nyugalma, az igazság egyaránt megköveteli, hogy az ellenforradalmi felkelésben főbenjáró bűnt elkövetett személyek azt kapják, ami nekik a magyar törvények szerint jár.* (Nagy taps.)

Tisztelt országgyűlés!

Államunk törvényes rendjének megszilárdításához, az illegalitásba szorult maradvány-ellenforradalmárok külföldi összekötteteseinek szétrombolásához nagymértékben hozzájárult a gyorsan talpraállt határőrség tisztjeinek, tiszthelyetteseinek és katonáinak példás, áldozatkész helytállása, amelynek eredményeképpen *a Magyar Népköztársaság határainak őrzése a normális helyzet követelményeinek megfelelően biztosított.*

Nagy jelentőségű eredmény államunk és népünk életében, hogy *néphadseregünk 1957 második felére befejezte az újjászervezés alapvető feladatait és rátért a békeidőben szokásos normális tevékenységére.* Ennek egyik jele, hogy az ősszel már rendesen bevonultak az újoncok, kiképzésük megkezdődött és nemrégiben letették katonai esküjüket. Ezért az eredményért elismerés illeti hadseregünk vezetőit, újjászervezett tisztikarát, tiszthelyetteseit, katonáit. Az esküt tett újonc honvédeknek pedig kívánjuk, hogy váljanak a haza jól képzett és hű katonáivá. *(Taps.)*

Az elmúlt nyolc hónap alatt sokat javult az államigazgatási szervek, minisztériumok és főhatóságok, a tanácsapparátus és az állami gazdasági szervek munkája is. E kérdésnél említést érdemel, hogy ezek a szervek ma a korábbinál lényegesen kisebb létszámmal végzik munkájukat. Az 1957-es évben csaknem 66 000 fővel csökkentették a termelésben közvetlenül részt nem vevő dolgozók számát. Ezen belül a központi államigazgatási szervek létszáma mintegy 16 000 fővel csökkent. A létszámcsökkentés eredményeként számottevően javult a termelőmunkában közvetlenül résztvevők aránya a termelőmunkát nem végző dolgozókhoz viszonyítva.

Szólni kívánok a kormány törvénykezdeményező és jogszabályalkotó munkájáról is. Tavaly az ország rendjének biztosí-

tása, a számos rendezetlen kérdés felszámolása, a kormányzati ügyek folyamatos intézése sok rendelkezést kívánt meg. Ennek ellenére — talán a vezetési stílus némi megjavítása eredményeképpen — tavaly összesen is, havonta is lényegesen kevesebb — a korábbinak mintegy 45 százaléka — volt a kormány határozatainak száma. Úgy gondolom ez helyes és senki sem fogja követelni, hogy az önálló helyi munkát és kezdeményezést kormányrendeletekkel helyettesítsük. A kormány által kezdeményezett törvények és törvényerejű rendeletek, valamint a saját hatáskörben kiadott rendeletek közül néhányra szeretnék utalni.

Az „Államigazgatási eljárás általános szabályai"-ról szóló törvény rendezte az eljáró igazgatási szervek és az állampolgárok jogait és kötelességeit, ezzel jelentős mértékben javította magukat az eljárásokat és teljessé tette a törvényességet az államigazgatás vonalán. *A Tudományos és Felsőoktatási Tanács létrehozására kiadott kormányrendelet,* illetve az új tanács hivatott biztosítani a különböző helyeken folyó tudományos kutatás és képzés egységes irányítását. Kormányrendelettel létrehoztuk *az Országos Gyermek- és Ifjúságvédelmi Tanácsot,* amely összehangolja az e célt szolgáló állami és társadalmi intézkedéseket, továbbá igyekszik megoldani egy különösen fájó kérdést, az elhagyott gyermekek kérdését.

Állami rendünk további megszilárdítását és a gazdasági visszaélések leküzdésének előmozdítását szolgálja *a népi ellenőrzésről szóló törvény, és a fontos és bizalmas állások betöltését szabályozó törvényerejű rendelet.* A népi ellenőrzésről szóló törvényt az országgyűlés egy hónapja tárgyalta, ezért csupán annyit kívánok megjegyezni róla, hogy jó működése esetén, a kormány és a tömegek összefogott munkájának eredményeképpen nemcsak hatásos ellenőrzést valósít meg, hanem rendszerünk és társadalmunk politikai erejét is megnöveli. A fontos és bizalmas munkakörökkel kapcsolatban elrendeltük, hogy erkölcsi bizonyítványhoz kötjük ezek betöltését. Úgy véljük, *a népi államnak joga és egyben kötelessége is gondoskodni arról, hogy nálunk fontos és bizalmas munkakörökben csak feddhetetlen állampolgárok lehessenek*; tartsuk távol innen a népellenes elemeket is, a gazdasági és más bűncselekményt elkövetett személyeket is.

Nagy jelentőségű *az üzemi tanácsokról kiadott törvényerejű rendelet.* A munkástanácsokkal szerzett rossz tapasztalatok következményeképpen e kérdésben különböző nehézségekkel kellett eddig is, és bizonyos mértékben kell majd ezután is megküzdeni.

Nincs igazuk azoknak a társadalmi és gazdasági funkcióban dolgozó elvtársaknak, akik még ma is idegenkednek mindenféle, a munkástanácsokra valamelyest emlékeztető új szerv létrehozásától. Az üzemi tanács, amely szervezetileg és közvetlenül a szakszervezet, ideológiailag és politikailag a pártszervezet irányítása alatt fog tevékenykedni, az üzemi élet demokratizmusát fejleszti tovább. De alkalmas arra is, hogy a szakszervezeti munkát helyes irányban fejlessze, s végül, de nem utolsósorban, növeli az üzem dolgozóinak társadalmi aktivitását.

Végül a jogszabályalkotások sorában megemlítem *a mezőgazdasági termelőszövetkezetek tagjainak kötelező nyugdíjbiztosítását bevezető törvényerejű rendeletet.* Úgy gondoljuk: e kérdés rendezése emberi kötelességünk volt a mezőgazdasági munkában munkaképtelenné vált, elaggott, öreg parasztemberekkel szemben, s ugyanakkor hasznos a termelőszövetkezeti mozgalom fejlesztése szempontjából is.

Tisztelt országgyűlés!

Az elmúlt nyolc hónap alatt az ország életének fejlődésén belül a népgazdaság is jelentős mértékben erősödött. Rendelkezésünkre állnak már az 1957-es év egész gazdasági munkájára vonatkozó előzetes adatok.

Összehasonlítva 1955-nek, az utolsó, gazdaságilag teljes évnek adataival, 1957-ben az állami ipar termelése az első negyedévben annak 84 százaléka, a másodikban 101 százaléka, a harmadikban 106 százaléka, a negyedik negyedévben 117 százaléka volt.

Az állami ipar egész évi termelése 1957-ben 2 százalékkal volt magasabb az 1955-ös év termelési színvonalánál. Ennél valamivel nagyobb mértékben növekedett a szövetkezeti ipar és a magánkisipar termelése.

Az egész ipar termelése 1957-ben 6 százalékkal volt magasabb, mint 1955-ben. Az 1957-es év különleges nehézségeit figyelembe véve, az ipari termelés adatai komoly eredményekről tanúskodnak. Számba kell vennünk azt is, hogy az ellenforradalom által felidézett súlyos, sokszor leküzdhetetlennek látszó nehézségeket — különösen

a nyersanyagellátás és az energia biztosítása terén — csak a baráti, szocialista országoktól kapott gyors és nagyarányú segítséggel tudtuk leküzdeni. Örüljünk az 1957-es év valójában jelentős eredményeinek, de semmi okunk nincs — az egyébként mindig káros — elbizakodottságra, mert még sok leküzdendő és leküzdhető nehézség és hiba van az ipar terén is, mind a gazdasági vezetésben, mind az egész gazdasági életben. Ezekről még szólni fogok.

A mezőgazdasági termelésben — amint ez ismeretes — 1957-re nem írtak elő a kenyérgabonára kötelező vetésterületet. Ennek következtében *a kenyérgabona vetésterülete 10 százalékkal csökkent és ugyanannyival növekedett a takarmánynövényeké.* Ez az eltolódás nem egészségtelen, mert elősegíti az állattenyésztés fejlődését és a belterjes gazdálkodást. 1957-ben a kenyérgabona a 10 százalékkal kisebb vetésterületen 5 százalékkal nagyobb termést adott az előző évinél. Az egy holdra eső átlagos eredmény az összes fő terményekben — mint búza, rozs, őszi árpa, kukorica, burgonya, cukorrépa — külön-külön is magasabb volt az előző évi termésátlagnál. Az 1957-es évi mezőgazdasági terméseredmények valamivel meghaladták a felszabadulás utáni legjobb év, az 1955-ös év eredményeit is.

A fő gabonaterményekben a legjobb eredményt az állami gazdaságok érték el, amelyek holdanként búzából 3,9 métermázsával, rozsból 2,5, őszi árpából 1,9 mázsával jobb átlagtermést értek el, mint az egyéni parasztgazdaságok. Az állami gazdaságok után a termelőszövetkezetek érték el a legjobb termésátlagokat, amelyek holdanként búzából 2,1, rozsból 1,8, őszi árpából 0,9, zabból 1 métermázsával magasabbak, mint az egyéni parasztgazdaságoké.

Tisztelt országgyűlés!

Külön kell szólnom a *mezőgazdasági felvásárlás eredményeiről.* Nyíltan megmondom, igen komoly kérdésként merült fel előttünk az ország kenyérellátásának gondja egy évvel ezelőtt, amikor arról kellett dönteni, hogy áttérjünk a begyűjtési rendszerről a szabadfelvásárlás rendszerére. Mi — bízva parasztságunkban — a szabad felvásárlási rendszer mellett döntöttünk. Most arról számolhatok be, hogy *a szabad felvásárlási rendszer bevált.* Az 1957-es évben ugyan a tojás- és baromfifelvásárlás akadozott, de ettől eltekintve, a naptári évre előirányzott felvásárlási tervet egyetlen,

úgynevezett adminisztratív intézkedés nélkül túlteljesítettük. A kormány felvásárolt 855 ezer tonna búzát, 200 ezer tonna rozsot, 176 ezer tonna kukoricát, 111 ezer tonna árpát, 297 ezer tonna vágómarhát és 208 ezer tonna vágósertést. A felvásárlás egyes terményekből még tart, de az 1957-es naptári évet tekintve, a felvásárolt mennyiség 10 százalékkal alatta van ugyan az 1955-ös év rekord begyűjtési eredményének, viszont a falusiak igénye is csökkent a központi készletekkel szemben, s az összlakosságé is csökkent mintegy 10 százalékkal. Így *a felvásárolt gabonamennyiség — minden újabb behozatal nélkül — biztosítja az új termés betakarításáig a lakosság normális ellátását.*

Tisztelt országgyűlés!

Az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a felvásárlás adatainak a felsorolása után minden külön részletezés nélkül érzékelheti bárki, hogy az ugyancsak különlegesen nehéz körülmények között dolgozó *kereskedelem, közlekedés, hírközlés és továbbítás dolgozói is jelentős munkát végeztek.* Ennek példájául megemlítem a vasúti dolgozók teljesítményét, akik tavaly 4 százalékkal több teherárut szállítottak, mint az eddig e tekintetben rekord évnek számító 1955-ben.

Az 1957-es év pénzgazdálkodása is kedvező képet mutat. Az adófizetési készség javult, az adóbevétel 7 százalékkal meghaladta az előirányzatot, még pedig úgy, hogy közben a foglalások és végrehajtások száma a régebbinek egytizedére csökkent. A takarékbetétek összege 1957 kezdetén feleakkora volt csak, mint az ellenforradalmi felkelés előtt, most, 1958 elején pedig már nemcsak elérte, hanem 35 százalékkal túl is haladta a régi szintet.

A költségvetési év mérlege még nem készült el, az eddigi adatok arra mutatnak, hogy *jelentős bevételi többlettel fog zárulni. A bankjegyforgalom* az ellenforradalmi felkelés idején és az ezt közvetlen követő időben növekedett, egészen 1957 februárjáig, azóta csökkent és *a normális szinten stabilizálódott.*

Tisztelt országgyűlés!

A kormány politikájának és gazdaságpolitikájának eredményeképpen a volt és részben még fennálló jelentős gazdasági nehézségek ellenére, *1957-ben sikerült a dolgozók életszínvonalát jelentős mértékben emelni. 1957-ben a munkások és alkalmazottak reálbére átlagban*

14—16 százalékkal növekedett. Ezen belül egyes kategóriáké, mint például a bányászoké, még nagyobb mértékben növekedett. A parasztság reáljövedelme 8—10 százalékkal volt magasabb, mint 1956-ban. *A termelőszövetkezetek által kiosztott munkaegység országos átlaga az 1956-os 33 forintról 41 forintra növekedett.* Az ország lakossága tavaly 7 százalékkal több élelmiszert, 6 százalékkal több ruhaneműt vásárolt, mint az előző évben.

Bár a lakáskérdés kielégítő megoldása még sok év munkája lesz, jelentős eredmény, hogy *1957-ben lényegesen több lakás épült, mint az előző évek átlagában.* A kormány nemcsak megígérte, hanem fel is épült a 10 000 új bányászlakás. Tavaly állami erőből és állami támogatással 25 700, magánerőből 23 200, összesen csaknem ötvenezer új lakás épült.

Mint látható, a tavalyi gazdasági eredmények sok jót mutatnak. Ugyanakkor tudni kell, hogy *gazdasági helyzetünk ez idő szerint még nagyon sok kívánnivalót hagy maga után.* A gazdasági élet hiányosságait csak úgy küzdhetjük le, ha a kormány, a gazdasági szervek és maguk a dolgozó néptömegek figyelmük és erőfeszítéseik mind nagyobb részét fordítják a gazdasági építésre, mint állami és társadalmi rendünk további megerősítésének egyik legfőbb kérdésére. Tavalyi eredményeink jó kiinduló pontot adnak e feladat megoldásához, és a kormány ezekre építette a hároméves tervet bevezető 1958-as év népgazdasági tervét. *A terv szerény, teljesítése jobb munkát kíván, de megvalósítható, és megvalósítása népgazdaságunk további megszilárdítását, alapjainak erősítését eredményezi.* A terv az országgyűlés ülésén önálló napirendi pontként szerepel, ezért én csak néhány kérdésével foglalkozom.

A terv a nemzeti jövedelem növelését 4,3 százalékban irányozza elő. A szocialista ipar termelési színvonalát 7,3 százalékkal, ezen belül a széntermelést több mint 14, az olajtermelést több mint 18 százalékkal kell emelni. A mezőgazdasági termelés színvonalának emelését a terv 4,6 százalékban irányozza elő. *Számottevően meg kell javítani az ország külkereskedelmi mérlegét.* Ennek megfelelően a tavalyi évhez képest a behozatal kb. 15 százalékos csökkenését, a kivitel 22 százalékos növelését kell elérni. Ezek magas számok, de ne felejtsük el, hogy a tavalyi év külkereskedelmi forgalma nem normális esztendő forgalma volt. A behozatal szokatlanul magas

volt annak a rendkívüli segítségnek beáramlása következtében, amelyet népünk a szocialista országok, különösképpen a Szovjetunió testvéri népétől kapott. A kivitel pedig rendellenesen alacsony volt, hiszen az első negyedévben a termelés is 84 százalékos színvonalon mozgott, kiviteli szállításainknak pedig csak az év derekától, második felében tudtunk lassacskán eleget tenni. *1958-ban el kell érnünk, hogy a minisztériumi iparban a termelékenység 6,4 százalékkal növekedjék, az önköltség pedig 3 százalékkal csökkenjen.* A beruházásokat, ha szerény mértékben is, de növelni kell a tavalyihoz képest. Az életszínvonalat illetően — ezt világosan meg kell mondanom — *az 1958-as terv célja, hogy az 1957 decemberére elért színvonalat megszilárdítsa, általános emelésére most lehetőség nincs.* A reálbér 4,6 százalékkal nagyobb lesz, mint tavaly volt és ennek megfelelően fog növekedni a fogyasztás is. A reálbér e növekedése azonban főleg az idén először kifizetésre kerülő nyereségrészesedésnek és annak következménye lesz, hogy széles munkás- és alkalmazotti rétegek az 1957-ben évközben elrendelt emeléseket az idén már egész évben élvezik. Ami az egyes dolgozókat illeti, arra kell törekedni, hogy teljes mértékben érvényesüljön az igazság: akik nem teljesítenek többet, nem juthatnak magasabb keresethez; ehhez csak a valóban többet és jobban dolgozók juthatnak.

Kormányunk azt vallja és aszerint is dolgozik, hogy a szocializmus építésének folyamata együtt járjon a dolgozók életszínvonalának rendszeres emelésével. Minden egyes dolgozónak ugyanakkor tudnia kell és aszerint is kell dolgoznia, hogy *az életszínvonal és a termelés összefügg, többet elosztani, többet kapni és fogyasztani csak akkor és ott lehet, ahol és amikor a munka eredményeként több termék jelentkezik.*

A tavalyi gazdasági munka fő gyengesége az volt, hogy ugrásszerűen növekedett a fogyasztás és ehhez képest hátul kullogott a termelés növekedése, ennek következtében nagyon alacsony volt a termelést fejlesztő beruházás. A gazdasági élet törvénye, hogy még a termelés tényleges növekedéséből eredő összes többletet sem lehet a fogyasztásra fordítani, hanem annak egy részét a termelés fejlesztésére és a társadalom egyéb szükségleteire, például a közoktatás, a honvédelem és hasonlók kielégítésére kell fordítani. Most olyan helyzetben vagyunk, hogy *az életszínvonalat, a fogyasztást biztonságosan csak akkor lehet tovább növelni, ha az eddig elért szín-*

vonalat a termelés oldalán megszilárdítjuk, és a termelés fejlesztésével megteremtjük az újabb növelés feltételeit.

Tisztelt országgyűlés!

A kormány és egész társadalmunk közös feladata, hogy az ország 1958-ban határozott lépést tegyen előre a takarékosság és a közvagyon jobb megóvása felé. Az egész magyar dolgozó nép helyeselte, amikor népi államunk a bányákat, a bankokat és a nagykereskedelmi vállalatokat, a három nagyipari trösztöt, majd — éppen ez év tavaszán lesz tíz éve — az egész gyáripart államosította, az egyes kizsákmányoló tőkések tulajdonából köztulajdonná tette. A becsületes dolgozók — és természetesen belőlük áll a nép nagy többsége — kezdettől fogva értették, mit jelent az, hogy ami korábban az egyes kapitalistáké volt, az most a köz tulajdonává lett. De az emberek gondolkodásának fejlődése nem mindenkinél megy egyforma gyorsasággal végbe. Voltak — és még ma is vannak — elmaradt dolgozók is, nem is kevesen, akik úgy látszik, csak a dolog első felét értették meg. Azt értették, hogy a gyár, a jószág már nem az Eszterházy grófé, nem a Weiss báróé, nem az Angol—Magyar Banké. De azt már nem értették meg, hogy ez a népé, hanem azt gondolták és egyesek még ma is azt gondolják, hogy az most már senkié. És eszerint is bánnak vele. Különös előszeretettel pazarolják és dézsmálják a közvagyont sokan a volt kiváltságos osztályok tagjai közül. Ezek ugyan számon tartják, hogy ez most a közé, mert korábban éppenhogy az övék volt — de talán azért, mert még nem szokták meg, hogy mások kizsákmányolása helyett saját munkájukból kell eltartaniuk önmagukat — nem becsülik a köztulajdont. A kormánynak, a hatóságoknak, a dolgozóknak, az egész tisztességes lakosságnak együttesen kézbe kell vennie ezt az ügyet, és azokat, akik szeretik a nép tulajdonát pazarolni, elsikkasztani és lopkodni, meg kell tanítani arra, hogy ezt nem szabad. Helyre fogjuk itt is állítani a normális rendet.

Tisztelt országgyűlés!

Az 1958-as tervben célul tűztük ki, hogy az amúgy sem túl nagy beruházásokat ne szanaszét, hanem a legfontosabbakra központosítva használjuk fel. Ezzel *népgazdaságunk szerkezetét kezdjük megjavítani oly irányban, hogy az hazai adottságainknak jobban megfeleljen.* A kisebb anyag- és nagyobb munkaigényes, nemzetközileg is

versenyképes iparágakat kell jobban fejleszteni. Például gépgyártásunknak 6,7 százalékkal kell növekednie. De ezen belül az erősáramú berendezések gyártása 11,6 százalékkal, a gyengeáramú felszerelések és berendezések gyártása 16,2 százalékkal, a 600 lóerős diesel villanymozdony gyártása kétszeresére, a 400 lóerős diesel hidraulikus mozdony gyártása háromszorosára kell hogy növekedjék.

Célunk az is, hogy az ország népgazdasága mindinkább álljon meg önállóan a saját lábán. *Legfőbb törekvésünk a fizetési mérleg egyensúlyának megteremtése, és véleményünk az, hogy külföldi kölcsönöket éppen csak az elkerülhetetlenül szükséges mértékig szabad igénybe vennünk.* A kölcsönöknek ugyanis az a velejárója, hogy azokat egyszer vissza is kell fizetni. A barátoknak is, mert velük szemben bennünket a szerződéseken kívül a becsületérzés és a tisztesség is kötelez, a tőkéseknek is, mert mi velük szemben is korrekt kereskedelmi felek akarunk lenni; ezenkívül ők nem nagyon érzelgősek, és ha mód nyílik számukra, ők bizony a megtetézett kamatos kamatot is bevasalják az adóson.

Tisztelt országgyűlés!

Állítom, hogy a kormány és a gazdasági szervek irányító munkája, gazdaságpolitikánk fő iránya helyes és reális volt. Meg kell azonban mondanom azt is, hogy helyes gazdaságpolitikánkat — különösen a tavalyi év elején — nem vittük keresztül elég következetesen. Sok állami, gazdasági funkcionáriusunkból — és velük együtt sok szakszervezeti funkcionáriusból — hiányzott kezdetben a kellő bátorság és határozottság. Egyesek közülük nem tárták fel elég bátran is nyíltan a nehézségeket a dolgozók előtt, nem támaszkodtak eléggé az öntudatos dolgozók segítő készségére, nem utasították vissza kellő határozottsággal a kevésbé öntudatos dolgozóknak az ellenforradalmi zavarkeltés hatásaként jelentkező jogtalan igényeit. Az 1957-es év folyamán a helyzet e tekintetben nagyon sokat javult, de még mindig vannak ennek a felfogásnak maradványai, amit gyorsan le kell küzdenünk.

Népgazdaságunkról a maga egészében állíthatom, hogy egészséges irányban fejlődik. *Ha a kormány, a felelős gazdasági funkcionáriusok s maguk a dolgozó tömegek ugyanolyan eltökélt céltudatossággal és egységben fognak hozzá a meglevő gazdasági kérdések megol-*

dásához, mint ahogy a ránktörő ellenséggel szemben a politikai csatákban küzdöttek, népköztársaságunk ezen a téren is teljes győzelmet arat.

Az 1958-as terv jó, a dolgozó nép érdekeinek, a szocializmus építésének megfelelő célokat ad, és ha a magyar bányászok, ipari munkások, parasztok, alkalmazottak, értelmiségiek támogatják megvalósítását — a magam részéről ebben bizonyos vagyok —, nem kétséges, hogy megvalósítjuk és jó irányban túl is fogjuk teljesíteni.

Tisztelt országgyűlés!

Rosszindulatú bírálóink, amikor látták kormányunk és népünk munkájának és harcának letagadhatatlan politikai és gazdasági eredményeit, azzal vigasztalgatták és csalták önmagukat és azokat, akik még hittek nekik, hogy igen, de a közérdeklődés és a kultúra pang Magyarországon. Nézzük csak meg, hogyan alakult a helyzet e téren tavaly?

Megjelenik nálunk 24 budapesti és vidéki napilap 1 millió 500 ezer példányban, 16 politikai jellegű hetilap 2 millió példányban, 15 kulturális hetilap 500 ezer példányban, 128 szaklap 600 ezer példányban.

Színházaink 1957-ben mintegy 10 700 előadást tartottak. A mozilátogatók száma a múlt évben 116 millió volt. Könyvkiadóink 1957-ben 686 szépirodalmi, 114 ifjúsági és gyermekkönyvet, 776 tankönyvet, 1680 tudományos és szakművet adtak ki, összesen 32 millió példányszámban. Zenei életünk élénk, művészeink alkotnak. Ennek egyik és igen örvendetes mutatója, hogy a moszkvai Világifjúsági Találkozón fiatal művészeink 40 zenei díjat, köztük 7 első díjat nyertek.

Érdemes megemlékezni arról is, hogy sportéletünk is visszatért rendes medrébe. A magyar sportolók 1957-ben 500 nemzetközi találkozón vettek részt és 34 ország sportolóival mérték össze tudásukat. A világ- és Európa-bajnokságokon 9 első, 14 második, 14 harmadik díjat nyertek. A nagymultú magyar munkás sportegyesület, a Vasas labdarúgó-csapata 1957-ben másodízben nyerte meg a Középeurópai Kupát. *(Nagy taps.)*

Tisztelt országgyűlés!

Kulturális életünk tehát sokoldalú, széles kiterjedésű és eleven. A közművelődés, a kultúra és a sport területén is eredménnyel vívják harcukat azok az alapvető és feltétlen többségben levő hala-

dó erők, amelyek a szocialista műveltség győzelméért küzdenek. A művelődést, a kultúrát szélesítenünk és mélyítenünk kell. Ami a szélesítést illeti, annak anyagi akadályai is vannak. Ilyen például az oktatási helyiségek aránylag kis száma. Bár lehetőségeink korlátozottak, s a tantermek számának növelése igen komoly erőfeszítést kíván tőlünk, mégis a tervben 3500 új általános iskolai tanterem építését irányoztuk elő. A kultúra szélesítésében egy másik ilyen anyagi akadály az újság-, folyóirat- és könyvkiadást korlátozó, jelenleg fennálló papírhiány. Most ugyanis számos kiadvánnyal az a helyzet, hogy ezek zömét Budapesten vásárolják meg, egy másik részét a vidéki nagyvárosokban, és az ország egész területén jelentkező nagyfokú igényt most nem tudjuk kielégíteni. A kormány erőfeszítéseket tesz, hogy ezen a téren is jobban kielégíthesse a néptömegek kulturális igényeit.

Szeretnék itt egy-két olyan kérdést is felvetni, amelyek közművelődésünk és kultúránk tartalmi munkájának megjavításával függenek össze. *Különleges és fokozott figyelmet kell fordítani az összes közületeknek a pedagógusok kérdésére.* Az a mintegy 60—70 ezer pedagógus, aki az ország különböző tanintézeteiben végzi munkáját, jelentőségében alig felbecsülhető szerepet tölt be társadalmunk életében, különösképpen azért, mert ők nevelik a szocialista Magyarország jövőjét, az ifjúságot. De éppen azért, mivel nekik szocialista szellemben kell nevelniük az ifjúságot, s biztosítaniuk kell az ifjúság szocialista nevelését, saját ismereteiket is bővíteniük kell. A kormány ehhez a lehetőségekhez mérten segítséget nyújt a pedagógusoknak. Maga az a látogatás, amelynek keretében a közelmúltban 300 pedagógusunk járt a Szovjetunióban, jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy az utazásban részt vett pedagógusaink látóköre bővüljön. A pedagógusok ilyen irányú fejlődését a kormány a jövőben is elősegíti. De még ennél is fontosabb, hogy maguk a pedagógusok törekedjenek behatóbban, jobban megismerkedni a szocialista testvérnépek életével, munkájával, harcaival és tapasztalataival.

Különösen fontos, hogy egész értelmiségünk, ezen belül is a neveléssel foglalkozó pedagógusok az eddiginél elmélyültebben, behatóbban ismerkedjenek meg korunk leghaladóbb társadalomtudományával, a marxizmus—leninizmussal.

Eddig is minden erővel igyekeztünk megkönnyíteni és előmozdítani az értelmiségi dolgozók eszmei és politikai fejlődését. Ezért *a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és a kormány a leghatározottabban szembeszállt az olyan egyoldalú és káros nézetekkel, amelyek az ellenforradalmi felkelés után az egész értelmiséget, vagy az értelmiségen belül egész kategóriákat reakciósnak vagy revizionistának akartak bélyegezni.* A kérdésnek ilyen beállítása a Központi Bizottság és a kormány megítélése szerint egyértelmű volna az értelmiség tömegének olyan megbélyegzésével, amire a magyar értelmiség semmiképpen nem szolgált rá. Ugyanakkor magának az értelmiségnek kell mindenki másnál pontosabban tudnia, hogy az egyes dolgozó kategóriák közül az ellenforradalmi métely, a burzsoá nézetek, a marxizmus—leninizmus revizionista meghamisítói éppen az értelmiség soraiban végezték a legnagyobb rombolást. Bár képviselői ott is erősen kisebbségben vannak, mégis tudni kell, hogy viszonylag az értelmiség körén belül vannak legnagyobb számban olyanok, akik a burzsoázia nézeteit hordozzák, és a népi demokráciával, a szocializmussal, a proletár internacionalizmussal szemben reakciós álláspontot képviselnek. *Mi folytatni, sőt fokozni fogjuk az ideológiai harcot ezek ellen a burzsoá és revizionista nézetek ellen, de nem adminisztratív eszközökkel, hanem a marxizmus—leninizmus eszmei fegyvereivel.* Mi nem az emberek ellen, még kevésbé az értelmiség ellen akarunk harcolni, de következetesen akarunk és fogunk is harcolni az értelmiség egyes csoportjaiban fellelhető reakciós nézetek ellen.

Ami az irodalmat illeti, már világosan kifejtettük, hogy mi nem akarunk stílusvitákat parancsszóval vagy kormányrendelettel eldönteni. *De ellene vagyunk annak, hogy egyes tróji csoportok a stílusok és törekvések harcában vagy annak ürügyén a szocializmus törekvéseit leghívebben kifejező, a haladás és a nép ügyét leginkább szolgáló szocialista-realista alkotói módszert támadják; sőt világnézetünkhöz híven, eszmei eszközökkel harcolni fogunk a szocialista realizmus győzelméért.* Ellene vagyunk az irodalom vagy a kultúra más területén a reakciót vagy a politikai maradiságot képviselő politikai csoportosulásoknak. Mi — példának okáért — nem irodalmi stílusirányzatnak, hanem politikai csoportosulásnak, mégpedig *a haladással ilyen vagy olyan formában szembenálló politikai csoportosu-*

lásnak tartjuk az úgynevezett „népies" írói csoportosulást. Ennek a csoportnak ugyanis az elvi kiinduló pontja — kimondva vagy ki nem mondva — szemben áll a munkásosztály vezető szerepével a társadalom életében s ez semmiképpen nincs összhangban a szocialista társadalom építésével, amelynek vezetője a munkásosztály.

Az ilyen kérdések eszmei tisztázása nélkül, *az eszmei harc nélkül nem vethetünk véget a kulturális élet egy sor területén ma még fennálló hiányosságoknak és visszásságoknak*, például az irodalomban, a filmgyártásban jelenleg is fennálló bizonyos megtorpanásnak, vagy a színházaink életében, sőt a szakszervezetek kulturális tevékenységében is még bőven található burzsoá giccsnek és szemétnek. Meggyőződésünk, hogy az eszmei harcnak és vitának végső eredménye a szocialista kultúra teljes győzelme lesz. Meggyőződésünk az is, hogy ennek a harcnak, az eszmék tisztázásának feltétlenül meglesz az az eredménye is, hogy a kultúra munkásai közül előbb-utóbb azok is a párttal, a néppel együtt fognak haladni a szocializmus útján, akik ma még zavarodottságukban a burzsoá reakció eszméinek ködében élnek, vagy megtorpanva, az út szélén állnak.

Tisztelt országgyűlés!

Beszámolómban, amelyben számot adok a kormány eddigi tevékenységéről és amelyben néhány kérdés kapcsán kifejtettem a kormány véleményét a legközelebbi tennivalókról, foglalkozni kívánok azzal a kérdéssel is, amely nemcsak a tegnapot és a holnapot, hanem népünk egész jövőjét érinti; szólni kívánok a szocialista társadalom alapjainak továbbépítéséről.

Népi demokratikus államunk szocialista állam, a proletárdiktatúra államtípusának egyike, amelyben kizsákmányolástól mentes, szocialista, osztálynélküli társadalom épül. Hazánk ipara — néhány százalék kivételével — szocialista. A mezőgazdaságban azonban még a kisárutermelő egyéni gazdaság a döntő. Nem kétséges tehát, hogy a szocialista társadalom építésének központi kérdése jelenleg a mezőgazdaság szocialista átalakítása.

A forradalmi munkás-paraszt kormány mezőgazdasági politikája arra irányult és irányul, hogy *a népgazdaság általános érdekeinek megfelelően fejlessze az egész mezőgazdaságot, tehát mind az állami gazdaságokat, mind a termelőszövetkezeteket, mind az egyéni parasztgazdaságokat.* Politikánkkal a munkás-paraszt szövetséget erősí-

tettük, mégpedig az egész dolgozó parasztsággal, tehát a termelőszövetkezetekben tömörült és az egyénileg dolgozó parasztsággal fennálló szövetséget is. Ez helyes is, a népi demokratikus állam e politika következtében jelentékenyen megerősödött. Hogyan alakult azonban a szocializmus alapjainak építése falun az elmúlt másfél esztendőben?

Az ellenforradalmi hullám, a burzsoá reakció a népi hatalom átmeneti gyengeségének időszakában sok termelőszövetkezetet erőszakkal feloszlatott, ennél lényegesen kisebb számú pedig — a régi hibák következtében — a tagság akaratából oszlott fel. *Az ellenforradalmi puccskísérlet leverése után az ilyen vagy olyan módon felbomlott termelőszövetkezeteknek több mint a fele ismét újjáalakult.* Mint látható, sok tekintetben kedvezőbb, egyes vonatkozásaiban pedig hátrányosabb helyzetben folytatjuk a mezőgazdaság szocialista átalakítására irányuló munkánkat. Most, az átmeneti megtorpanás után megindulhatunk és meg is kell indulnunk a fejlődés útján előre.

Meg vagyunk győződve róla, hogy *okos szóval, megfontolt józan intézkedésekkel falun is győzelemre visszük a szocializmust.* Ezt a meggyőződésünket többek között az is alátámasztja, hogy termelőszövetkezeteink fele — olyan körülmények között, amikor sem a párt, sem az állam nem tudta számukra az őket megillető támogatást nyújtani — úgyszólván a saját erejére támaszkodva helytállt és megedződött az ellenforradalmi támadás viharában. Ez bizonyítja, hogy a szocializmus eszméje a magyar falvakban gyökeret vert, és a szocializmus falusi őrsei és úttörői, a termelőszövetkezetek legszilárdabb tagjai rendíthetetlenül kitartottak a szocializmus zászlaja alatt. *Az 1957-es év a termelőszövetkezetek stabilizálódásának éve is volt.* Ezt mutatják a számok is. 1956 december 31-én 2089 termelőszövetkezet és szövetkezeti csoport volt az országban 119 000 taggal, 1957 december 31-én pedig 3465 termelőszövetkezet és termelőszövetkezeti csoport volt 164 000 taggal. Tavaly az egyénileg dolgozó parasztgazdaságok is megerősödtek, mégpedig nem a véletlen következtében, hanem a forradalmi munkás-paraszt kormány átgondolt parasztpolitikájának eredményeképpen.

Most felvetődik a kérdés, hogy hogyan kell előre mennünk a falu szocialista átépítése útján? Abból indulunk ki, hogy a forra-

dalmi munkás-paraszt kormány parasztpolitikája, amely egyaránt támogatta a termelőszövetkezeteket és az egyénileg dolgozó parasztságot, helyes politika. E politikának nagy eredménye, hogy amikor az ellenforradalmi támadás időszakában különösen kiéleződött nálunk az osztályharc, akkor kiderült, hogy *Magyarországon az osztályharcban a parasztság többé nem a burzsoázia, hanem a munkásosztály szövetségese és tartaléka.* A régi burzsoá-földesúri rendszer visszaállításának kísérletével szemben mind a termelőszövetkezeti, mind az egyénileg dolgozó parasztság a népi hatalom oldalán sorakozott fel; a munkás-paraszt szövetség megerősödött. Mi azt gondoljuk, hogy *parasztpolitikánkban semmi szín alatt nem szabad megismételnünk a korábban előadódott fő hibát, a jobbra-balra kanyargást.* Úgy véljük, hogy a falu szocialista átalakításán mindennap munkálkodni kell. Ehhez meg kell javítani a termelőszövetkezetek fejlesztésének munkáját, igénybe kell venni a termelőszövetkezetek példamutató erejét, a felvilágosító szót és azt a bizalmat is, amely egyénileg dolgozó parasztságunk nagy tömegeiben él a párt és a kormány politikája iránt. Ugyanakkor kitartunk amellett a meggyőződésünk mellett, hogy *a szocializmus legjobb és a valóságban a leggyorsabb útja is a meggyőzésen alapuló türelmes vezetés.*

Abban a vitában, amely a Népszabadság és Veres Péter között folyt e kérdésben, mi a Népszabadság cikkírójának álláspontját helyeseljük. A mi politikánk lényege az: úgy kell dolgoznunk, hogy az egyénileg dolgozó paraszt boldoguljon, a termelőszövetkezeti paraszt pedig még jobban boldoguljon és ez vigye az egyénileg dolgozó parasztot a termelőszövetkezet felé. Mi bízunk abban, hogy az egyénileg dolgozó parasztok látóköre mindjobban szélesedik, többségük láthatára mielőbb a saját udvaruk határain túl, az ország, a haza horizontjáig is szélesedik.

Sok kérdés van, ami sürgeti a mezőgazdaságban a nagyüzemű gazdálkodás — szocialista államunk viszonyai között a termelőszövetkezeti gazdálkodás — ilyen térhódítását. Vegyünk például egy kérdést. Ha a magyar népgazdaságot teljesen szilárdan a maga lábára akarjuk állítani, növelni kell az ország kivitelét. A kivitel azonban nem állhat örökké csak ipari termékekből. Az 1938-as mezőgazdasági kivitel számai például azt mutatják, hogy Magyarország abban az évben 430 000 tonna búzát exportált. Ezzel szem-

ben tavaly búzát hoztunk be az országba. 1938-ban 64 000 tonna rozsot szállított ki Magyarország a világpiacra. Tavaly ugyan nem hoztunk be rozsot, de nem is szállítottunk ki egy kilót sem. 1938-ban 11 ezer tonna árpát vitt ki az ország, tavaly viszont behoztunk árpát. Népköztársaságunk ellenségei arról fecsegnek, hogy lám, mennyire tönkrement a magyar mezőgazdaság. A valóság ebben a kérdésben is egészen más. Mezőgazdasági termelésünk, bár viszonylag elmaradott, de azért az 1938-asnak felette áll. Ezt többek között az is bizonyítja, hogy az 1950—1957-es évek holdankénti termésátlaga az 1931—1938-as évek átlagához viszonyítva, búzából 0,7 mázsával, őszi árpából 2,8 mázsával, tavaszi árpából 1,8 mázsával, kukoricából 2,3 mázsával magasabb volt. A múlt viszonylag magas mezőgazdasági exportja a népi demokrácia viszonyai között elsősorban azért hiányzik, mert *a lakosság, a lakosságon belül pedig a falusi lakosság fogyasztása lényegesen nagyobb mértékben növekedett, mint az egy holdra eső terméshozam.* Szerintünk önmagában a fogyasztás növekedése helyes is, jó is. Gyalázatos rendszer volt az a földesúri-kapitalista rendszer, amelyben nemcsak a munkások tömegei éheztek, hanem még az a földmunkás és parasztember sem ehetett rendesen, aki az ennivalót termelte.

Növelni kell mezőgazdasági exportunkat is, de nem olyan úton, hogy a magyar dolgozók, munkások és parasztok egyenek kevesebbet, hanem úgy, hogy haladjunk gyorsabban azon az úton, amely a szocialista nagyüzemű gazdálkodás felépítéséhez vezet, és termeljünk a mezőgazdaságban is modern eszközökkel többet, jobban és olcsóbban. Például a Német Demokratikus Köztársaságban vagy a Csehszlovák Köztársaságban a haladottabb mezőgazdasági kultúra eredményeképpen a holdankénti átlagos hozam az összes fő terményekben mintegy 50 százalékkal magasabb, mint nálunk. Ez a fejlődés útja, amelyhez pártunk és kormányunk az egyéni parasztsággal egyetértésben, kéz a kézben el akar jutni.

Tisztelt országgyűlés!

A forradalmi munkás-paraszt kormány az egyénileg dolgozó parasztság segítése mellett különféle intézkedésekkel segítette a városi kispolgárság: a kisiparosok és kiskereskedők tevékenységét is, és a korábbi évekénél nagyobb működési lehetőséget biztosított számukra. A kormány politikája helyesnek bizonyult,

mert az ország és a gazdasági helyzet konszolidálásában a városi kispolgárság is hasznos szerepet töltött be.

A városi kispolgárság soraiban azonban elég sok ember előtt nem világos, hol is a helye a szocialista társadalom felépítése menetében? Mi a városi kispolgársággal kapcsolatban is azt valljuk, hogy hiba volna szélsőségekbe kalandozó politikát folytatni. Igaz, hogy *1957-ben — a városi kispolgárság általában hasznos szerepén belül — a közre nézve káros jelenségek is fokozódtak.* Ezek ellen az egészségtelen jelenségek ellen a kormánynak feltétlenül fel kellett lépnie, és éppen az elmúlt hetekben intézkedtünk több vonalon a visszaélések letörésére.

A kisiparban és a kiskereskedelemben jelentkező egészségtelen irányzatok ellen — mint például orgazdaság, árdrágítás, adócsalás — úgy akarunk harcolni, hogy sújtjuk a visszaélőket, de nem bántjuk a nagy többségükben becsületes kisiparosokat és kiskereskedőket. A szocialista ipar és kereskedelem fejlesztése mellett még jelentős ideig hasznos, s a nép javát, a szocializmus építését szolgálhatja a magyar kisipar és kiskereskedelem is olyan területeken, ahol a lakosság valóban fennálló igényeit elégíti ki. Mi Lenin tanításait igyekszünk alkalmazni a mi viszonyaink között az egyéni parasztság és a városi kispolgárság irányában is. Lenin azt tanította: a proletariátus feladata a szocialista társadalom építésének időszakában is, hogy a kispolgárságot megnyerje és a szocializmus építésének útjára vezesse.

Tisztelt országgyűlés!

A belpolitikai kérdések után beszámolok a kormány külpolitikai téren végzett munkájáról és országunk külpolitikai helyzetének alakulásáról is.

Magyar párt- és kormányküldöttség járt Moszkvában a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulójának ünnepségén. Testvéri szívvel mentünk oda és testvéri fogadtatásban részesültünk. Nagyszerű érzés volt látni a szovjet nép eredményeit, hatalmas alkotásait, és együtt örülni velük annak, hogy *az első és második mesterséges hold kilövésével a Szovjetunió a tudományos kutatásban és alkotásban világviszonylatban az első helyre került.* (Hosszantartó taps.)

Ez a 40. évforduló a szovjet emberek számára is és a mi számunkra is, akik oda vendégségbe mentünk, a visszatekintés alkalma

is volt. Mindenki arra gondolt, hogy *csak a szocialista forradalom és a szocialista eszme volt képes olyan példátlan eredményt elérni, amely a 40 évvel ezelőtt elmaradott, tömegeiben írástudatlan népet egy emberöltő alatt az emberiség élére vezette a tudományban és a tudományos képzésben, a haladás legfontosabb kérdésében.* A szovjet nép öntudattal, határtalan bizalommal és magabiztossággal harcol a vezetői által kidolgozott józan és reális célért, hogy az egy főre eső termelésben túlhaladja az Egyesült Államokat. Már ezzel egy időben hangzik a leghaladottabb tőkésország, az Egyesült Államok felelős tényezői szájából a kétségbeesett kiáltás, hogy a tudományos kutatás és a tudósképzés területén utól kell érniük a világ első, mindössze 40 éves szocialista államát, a Szovjetuniót.

Tavaly szeptemberben kormányküldöttségünk örömmel tett látogatást a Kínai Népköztársaságban és szíves fogadtatásban részesült e nagyszerű népnek mind vezetői, mind tömegei részéről. A Kínai Népköztársaság a mi szocialista táborunkon belül, de Ázsia minden népe szemében is tiszteletre méltó helyet vívott ki magának és példaként emlegetett állam.

A Kínai Népköztársasághoz és a kínai néphez pártunkat, államunkat és népünket őszinte barátság fűzi. Ez a barátság 1956 súlyos napjaiban kiállta a próbát és még inkább elmélyült. Erre a barátságra büszke lehet pártunk is, államunk is, népünk is. *(Nagy taps.)*

Kipróbált barátaink párt- és kormányküldöttségei jártak tavaly nálunk: júniusban Jugov elvtárs, a Minisztertanács elnökének vezetésével *bolgár*, augusztusban Ho Si Minh elnök elvtárs vezetésével *vietnami* és szeptemberben Cedenbal miniszterelnök elvtárs vezetésével *mongol* párt- és kormányküldöttség látogatott hazánkba. Ezek a látogatások és tárgyalásaink még jobban erősítették és mélyítették pártjaink, államaink és népeink között fennálló, a proletár internacionalizmus szellemétől áthatott barátságunkat.

Decemberben az első hivatalos *szíriai* kormányküldöttség látogatott el hazánkba Azem miniszterelnökhelyettes úr vezetésével. Ez a látogatás és tárgyalásaink erősítették baráti viszonyunkat a Szíriai Köztársasággal, amellyel összekapcsolnak bennünket az imperializmussal szemben, a békés együttélés kérdésében vallott azonos nézeteink és érdekeink.

A párt- és kormányküldöttségek kölcsönös látogatásához hasonlóan hasznos és jó eredményekkel jártak az országgyűlési küldöttségek kölcsönös látogatásai. Magyar országgyűlési küldöttség járt *Bulgáriában* és eljött hozzánk a *Német Demokratikus Köztársaság* parlamenti küldöttsége Dieckmann elvtársnak, a népi kamara elnökének vezetésével.

A *magyar—jugoszláv* jószomszédi viszony mindkét részről óhajtott egészséges fejlődését mutatja, hogy az 1957-es évben Magyarország és Jugoszlávia különböző állami, gazdasági és kulturális szervei sok, korábban függő kérdést rendező, összesen 16 megállapodást és egyezményt kötöttek egymással.

Ausztriával normális szomszédi viszonyra való törekvésünkben említésre méltó esemény volt Horváth Imre külügyminiszter elvtárs és Figl külügyminiszter úr novemberi találkozása és megbeszélése. E megbeszélésen kölcsönösen kifejezésre jutott viszonyunk rendezésének óhaja. Ami bennünket illet, mi e kérdésben következetesek vagyunk, és reméljük, hogy törekvéseink sikerrel járnak.

Ami a NATO-országokhoz való viszonyunkat illeti, ismeretes, hogy az nem ideális. A magyar kormány a viszony normalizálására törekszik, anélkül, hogy azt ezen országok belügyeinek bármely kérdésétől függővé tenné.

Az 1957-es évben 41 országgal tartottunk fenn diplomáciai kapcsolatot, s a 12 szocialista országon kívül 91 más országgal állottunk kereskedelmi kapcsolatban. Nemzetközi helyzetünk további sommás mutatója, hogy 30 kormányközi és 195 egyéb nemzetközi szervezetnek vagyunk tagjai és 1957-ben is eleget tettünk e tagsággal járó kötelezettségeknek.

Tisztelt országgyűlés!

Külön kell szólnom a nemzetközi szervezetek kérdése kapcsán *az Egyesült Nemzetek Szervezetével összefüggő ügyeinkről.* A magyar kormány a néptömegek aktív helyeslésével és támogatásával határozottan visszautasított minden kísérletet, amely az ENSZ szerveinek alapokmány-ellenes kihasználásával a Magyar Népköztársaság belügyeibe akart beleszólni. Sajnálatos és a magyar dolgozó nép körében nem nagyon emelte az ENSZ tekintélyét, hogy bizonyos ismert imperialista körök mesterkedéseikre felhasználhatták

az Egyesült Nemzetek szerveit. Ezek az imperialista körök az ötös bizottság jelentésével kapcsolatban kierőszakolták ugyan az ENSZ szeptemberi rendkívüli közgyűlését, de ezzel a magyar népnél mindössze csak azt érték el, hogy még olyan emberek és csoportok is tiltakoztak a belügyeinkbe való beavatkozás ellen, akik és amelyek egyébként nem mindenben értenek egyet a kormánnyal.

Ismét világosan le kívánom szögezni, hogy ami a magyar belügyeket illeti, a magyar kormányra és annak tagjaira csak a Magyar Népköztársaság alkotmánya és törvényei kötelezők és egy politikai felettese van, a magyar országgyűlés, illetve az annak jogaiban eljáró Elnöki Tanács. Egyetlen magyar kormánytényező sem fog magyar belügyet képező kérdésben a magyar országgyűlésen kívül senkinek számot adni. Ami az ENSZ egyes főtisztviselőinek magyarországi látogatását illeti, tavaly két ilyen főtisztviselő is járt nálunk és a jövőben is eljöhet hozzánk bármelyik főtisztviselő, kivéve azt az esetet, amikor hazánk belügyeibe szándékszik beleavatkozni. *(Helyeslés és taps.)*

Tisztelt országgyűlés!

Belpolitikánkkal teljesen összhangban álló külpolitikánk két központi kérdése hazánk függetlenségének védelme és népünk békéjének megőrzése. *A nemzeti függetlenségünket és népünk békéjét fenyegető imperialista törekvésekkel szemben legfőbb támaszunk a Szovjetunió vezette szocialista országok egységéhez és a védelmi jellegű varsói szerződéshez való rendíthetetlen hűségünk.* (Taps.)

Külpolitikánk alapelve, hogy *ápoljuk azt a mindjobban fejlődő baráti jó viszonyt, amely az imperializmus ellen, függetlenségükért küzdő ázsiai és afrikai nem szocialista országok és hazánk között fennáll és fejlődik.* Elvünk a békés együttélés megvalósítása mindazokkal az országokkal, belső társadalmi rendszerre való tekintet nélkül, amelyek erre hajlandók.

Ma a nemzetközi politikai élet központi kérdése a béke védelme. Az emberiség előtt két lehetőség áll: a hidegháború és a fegyverkezési verseny útján a háborús konfliktusok felé, vagy a tárgyalások és a leszerelés útján a tartós béke felé haladni. Nálunk, Magyarországon, ahol egyetlen társadalmi rétegnek sem érdeke a

hadianyagok gyártása, s még kevésbé a háború, minden állampolgár azt vallja, hogy *ép ésszel gondolkodó, dolgozó ember előtt csak egy út van: a tárgyalások, a megegyezések, a leszerelés és a tartós béke megteremtésének útja.* Ezért üdvözölte a magyar nép a novemberi moszkvai tanácskozásokat, amelyek a 12 szocialista ország és 64 ország kommunista és munkáspártjainak egységes eltökéltségét fejezték ki a béke megvédésére. A magyar nép a két moszkvai tanácskozás nyilatkozataival együtt és egységben kiáltja: békét a világnak! *(Taps.)*

Ezért üdvözölte a magyar nép az ázsiai és afrikai országok kairói értekezletét, amely megbélyegezte az imperializmust, lándzsát tört Algéria függetlensége és Nyugat-Irián Indonéziához csatolása mellett, a békés együttélés és a béke ügye mellett.

A magyar nép békéje érdekében teljes mértékben támogatjuk a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának a szovjet kormány külpolitikájáról szóló december 21-i határozatát, amely az emberiséget fenyegető legnagyobb veszély, az atomháború megakadályozására tesz építő javaslatokat.

A békeszerető magyar népnél teljes megértésre találtak Bulganyin elvtársnak a szovjet kormány nevében a NATO-országok kormányaihoz küldött javaslatai. A magyar kormány teljes mértékben helyesli, hogy mielőbb üljenek össze az érdekelt országok kormányfői tárgyalás és megegyezés céljából az olyan fontos kérdésekben, mint: a) *megnemtámadási szerződés kötése az Észak-Atlanti Szövetséghez és a Varsói Szerződéshez tartozó országok között;* b) *a két szerződéshez tartozó országok területén levő idegen csapatok száma csökkentésének, a későbbiekben teljes kivonásának megtárgyalása;* c) *a lengyel kormány Rapacki-féle javaslatai értelmében Európa közepén — később esetleg kiszélesíthető — úgynevezett atommentes zóna létrehozása;* d) *az atom- és hidrogénfegyver-kísérletek azonnali, egyelőre legalább két-három évre való beszüntetése.*

A magyar kormány, külpolitikája alapvető elveinek megfelelően, támogatja a fenti és az ezeket kiegészítő békejavaslatokat. A Magyar Népköztársaságnak nincs sem területi, sem más természetű igénye egyetlen országgal szemben sem. Az az igényünk, hogy függetlenségünket megőrizve, népünk békében végezhesse szocialista alkotó- és építőmunkáját. *(Taps.)*

Tisztelt országgyűlés!

Miután beszéltem a forradalmi munkás-paraszt kormány munkájáról és munkájának irányvonaláról néhány igen fontos belés külpolitikai kérdésben, beszélni kívánok arról is, hogy vajon ez az irányvonal támogatást talált-e a magyar néptömegekben; a kormány tömegbázisának kérdéséről kívánok beszélni.

De még előbb talán arról pár szót, van-e a mi kormányunknak ellenzéke? Ellenzéke van. Ide kell sorolnunk mindenekelőtt azokat, akiket a mi népünk nem a kormány ellenzékének, hanem sokkal pontosabb kifejezéssel élve, a rendszer ellenségeinek nevez. Van nálunk néhány tízezer olyan ember, aki a földesúri-kapitalista világban egykor élvezett előjogainak és kiváltságainak elvesztését mind a mai napig nem tudta sem elfelejteni, sem megbocsátani a munkások és parasztok államának. Ezek az emberek szembenállnak a népköztársasággal és természetesen annak mindenkori kormányával is. Vannak az országban olyan emberek is, akik szocialista öntudat hiányában vagy teljes politikai tájékozatlanságból, a közügyek iránti közömbösségből, vagy más okból nem harcolnak ugyan a kormány ellen, de nem is támogatják. Nagy hiba lenne ezeket az embereket a rendszer ellenségeinek tartani, nevelni kell és lehet őket, amit bizonyít az is, hogy sok tízezer olyan ember van nálunk, aki egy évvel ezelőtt még szemben állott a kormánnyal, ma pedig aktívan támogatja.

Hogy kik és mennyien támogatják a magyar kormányt, azzal ellenségeink is foglalkoznak. A „Szabad Európa" nevű hírhedt uszító és kémügynökség időnként szintén erről elmélkedik. A kormány munkájának első hónapjaiban azt hajtogatták, hogy ezt a kormányt egy ember sem támogatja az országban. Majd tavaly augusztusban, megértve, hogy a régi lemezt már nem lehet tovább forgatni, mert elkopott — korábbi hazugságaikat átértékelve — megszavaztak ők is bizonyos tömegbázist nekünk, mondván, hogy ezt a kormányt az ország lakóinak „legfeljebb tíz százaléka" támogatja. Tíz százalék már több, mint egy ember sem. *(Derültség.)* Ez persze viccnek nem rossz. A mi számunkra azonban nem tréfa, hanem igen komoly kérdés, hogy a nép milyen mértékben támogatja a kormány irányvonalát és tevékenységét.

Nézzük meg talán komolyan a kormány tömegbázisának kérdését. Augusztus 20-án, ezen az egy napon a Magyar Szocialista Munkáspárt által vezetett Hazafias Népfront tömeggyűlésein az országban másfélmillió ember vett részt. Ezeken a gyűléseken munkás- és paraszttömegek, s részint alkalmazottak és értelmiségi dolgozók vettek részt. A közeli hetekben lezajlott szakszervezeti kongresszusokon összesen 3000 küldött 1 millió szervezett munkás nevében fejezte ki, hogy helyesli és támogatja a kormány irányvonalát. Ugyanezt jelentették ki októberben a kommunista ifjúsági értekezlet küldöttei 170 ezer fiatal és novemberben a magyar nők országos értekezletének küldöttei a magyar nők képviseletében. Ugyanez az állásfoglalás jutott kifejezésre a Tudományos Akadémia évi közgyűlésén, az értelmiségi szakszervezetek kongresszusain. Az elmúlt hetekben sorozatos papi békegyűlések voltak Magyarországon. A legnagyobb közöttük a budapesti békegyűlés volt, ahol két egyházmegye 500 papja gyűlt össze és tanácskozott. Ezeken a papi békegyűléseken megismételték a katolikus püspöki kar tavaszi nyilatkozatának alaptételét, amely így szól: *„Támogatjuk a kormányt a magyar nép jólétének emelésére irányuló törekvésében, hazánk és a világ békéjének előmozdításában."* A nép életét és a rendszert illető alapkérdésekben ehhez hasonló nyilatkozatot tett az elmúlt hónapokban valamennyi nálunk működő egyház vezető szerve vagy vezető tényezői.

Az elmondottak mindenesetre kétségtelen jelei a tömegek támogatásának. De nézzük meg azt is, mit mutatnak az 1957-ben lefolyt időközi tanácsválasztások? Ezek az időközi választások az összes választópolgároknak csaknem egyötödét, 1 millió 200 ezer embert érintettek valamennyi társadalmi osztályból és rétegből. Részt vett a szavazásban a választók 94,5 százaléka és a népfront jelöltjeire szavazott a leszavazottak több mint 99 százaléka. Ezzel kapcsolatban említésre érdemes, hogy például az Egyesült Államokban évtizedek óta nem volt példa arra, hogy a választásra jogosultaknak csak megközelítően ilyen magas százaléka leszavazott volna, mint a magyarországi 1957-es időközi tanácsválasztásokon.

Említésre érdemes, hogy 1957 október 23-ra, az ellenforradalmi felkelés kirobbantásának évfordulójára rendszerünk nyugati ellenségei

megkísérelték valamiféle demonstráció szervezését. Ez azonban csúfos kudarcba fulladt. Mint ismeretes, nálunk október 23-án az üzemekben, de még az egyetemi előadásokon is úgy jelentek meg a dolgozók, illetve a hallgatók, mint az azt megelőző vagy követő napokon. Tüntetés ezekben a napokban csak egy volt nálunk, mégpedig a Köztársaság téri gyűlés, amelyen negyedmillió ember vett részt és tüntetett az ellen a gaztett ellen, amelyet egy évvel korábban a fasiszták követtek el a Budapesti Pártbizottság székházának megtámadásakor. Bizonyos értelemben a rendszer melletti szavazást jelenti az a tény is, hogy az 1956-ban megzavarodott, kiszökött emberek közül több mint 28 000 ember hazatért, pedig ott kint nálunk jobban tudják, hogy milyen leküzdhetetlennek látszó akadályokat állítanak azoknak az embereknek az útjába, akik vissza akarnak térni hazájukba. Az elmondottak után azt hiszem, öncsalás nélkül, nyugodtan állíthatom, hogy a forradalmi munkás-paraszt kormányt a dolgozó magyar nép többsége támogatja. *(Hosszantartó, ütemes taps.)*

Tisztelt országgyűlés! Kedves elvtársak, elvtársnők!

Beszámolóm során számos kérdésben vázoltam a forradalmi munkás-paraszt kormány irányvonalát, továbbá azt, hogy ez az irányvonal hogyan érvényesül a kormány gyakorlati tevékenységében. Az általunk hirdetett és megvalósított politikai irányvonal világos, és ereje abban is van, hogy politikánkról nyíltan beszélünk s amit mondunk, azt is tesszük. Ennek köszönhetjük, hogy dolgozó népünk bízik kormányában és erőfeszítéseket tesz a kormány határozatainak megvalósítására. A mi kormányunkat ellenségei 15 hónappal ezelőtt Kádár-csoportnak, majd Kádár-féle hatóságnak, később Kádár-kormánynak nevezték, végül rátértek arra, amivel nyugodtan kezdhették is volna, hogy ez a kormány a Magyar Népköztársaság kormánya. *(Taps.)*

A Magyar Népköztársaság forradalmi munkás-paraszt kormánya a dolgozó nép érdekében *a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának, az egész pártnak, a magyar kommunistáknak a politikai irányvonalát valósította meg és fogja a jövőben is megvalósítani.* Ha ez a kormány jó irányban dolgozott, és az eredmények azt bizonyítják, hogy a fő iránya helyes volt, ez elsősorban annak tulajdonítható, hogy a párt irányvonala helyes volt. *(Taps.)* Ez

így van függetlenségünk védelmének, népköztársaságunk alkotmányos rendjének helyreállítása kérdésében, parasztpolitikánknak, az életszínvonal emelésének kérdésében és minden más fontos kérdésben.

Mi, a kormány tagjai, abban a meggyőződésben élünk, hogy *népi demokratikus hazánk fejlődése, a magyar nép boldogulása nem kis mértékben attól függ a jövőben is, hogy a párt eszmei és politikai irányítását milyen mértékben sikerül erősítenünk társadalmi életünk minden területén.* A párt vezetése a munkásosztály társadalmi vezető szerepének szervezett megvalósítását jelenti. Mi a párt vezetését a lenini tanítások értelmében fogjuk fel és törekszünk megvalósítani. A lenini tanítások azt mondják a pártról, hogy a párt a munkásosztály, a dolgozó tömegek fegyvere és ezért eredményesen csak úgy dolgozhat és küzdhet, hogy a tömegeket vezetve, de azokkal millió szállal összeforrva és együtt haladva tölti be történelmi hivatását.

Az országgyűlés ismeri Központi Bizottságunk álláspontját és harcát annak az elvnek érvényesítése érdekében, amely *a kommunisták vezetését úgy értelmezi, hogy nem parancsszóval, hanem eszmei és politikai vezetéssel, meggyőzéssel érdemelje ki mindennap a pártonkívüliek bizalmát és aktív támogatását.* Általában érvényesíthettük és teljes mértékben érvényesíteni fogjuk azt a szemléletet, amely minden párttagot kötelez éberségre a rendszer ellenségeivel szemben, de ugyanakkor annak megértésére, hogy az állampolgári jogok tekintetében párttag és pártonkívüli azonos helyzetben van. Annak megértésére neveljük párttagságunkat, hogy a párt sorain kívül is lehetnek és vannak állampolgárok százezrei és milliói, akik a népi demokratikus hazának teljes megbecsülést érdemlő, hűséges állampolgárai. *A párt tagságának és minden vezetőjének gondolkodásában a legszilárdabb meggyőződéssé kívánjuk erősíteni azt a nézetet, amely a dolgozó tömegekbe vetett rendíthetetlen hitet fejezi ki.* Ennek a tömegekbe vetett jogos bizalomnak példájaként hadd említsem meg a *munkásőrséget.* Olyan időszakban, amikor még sokan kételkedtek ennek helyességében, fegyvert adtunk a munkások, parasztok, alkalmazottak, értelmiségiek több tízezres tömegének kezébe, hogy segítsenek a népi hatalom alkotmányos rendjét védelmezni. És amint a gyakorlat ez esetben is bebizonyította, a dolgozó tömegekbe

vetett bizalom nemcsak elengedhetetlen, hanem jogos is. A munkásőrségbe tömörült tízezrek között egyetlen ember sem akadt, aki fegyverét a népi hatalom ellen fordította volna, de mindnyájan együtt annak hűséges és szilárd támaszaivá váltak. *(Nagy taps.)*

A forradalmi munkás-paraszt kormány politikai irányvonala azonban nemcsak és nem kizárólag a párt Központi Bizottságának irányvonala, hanem *irányvonala ez a párt által összefogott és vezetett Hazafias Népfront-mozgalomnak is, a szakszervezeteknek is, az ifjúsági és női dolgozó tömegeknek is.*

Mi, a kormány tagjai, mindvégig élveztük és köszönjük az országgyűlés és az Elnöki Tanács támogatását, és ez azt is jelentette, hogy *a kormány irányvonala egyúttal a magyar nép legfőbb szuverén testületének, az ország törvényhozó házának: a magyar országgyűlésnek, az Elnöki Tanácsnak is irányvonala.*

De a mi kormányunk irányvonala, állíthatjuk, a magyar dolgozók millióinak is irányvonala. Sokféle formában kifejezték a tömegek, nem utolsósorban a munka és az alkotás tetteivel, hogy a kormány irányvonalát saját politikai vonaluknak tekintik. De bátran kijelenthetem azt is, hogy *kormányunk politikai vonala történelmileg is megfelel a magyar dolgozó nép irányvonalának, amely csaknem 40 esztendővel ezelőtt a szocialista forradalom útjára lépett és negyven esztendőn át külső és belső ellenséggel szemben váltakozó erővel és szerencsével, de szakadatlanul a szocializmus ügyéért küzdött.* (Nagy taps.)

Tisztelt országgyűlés! Kedves elvtársak!

Úgy érzem, jogosan mondhatom, hogy kormányunk az ellenforradalmi támadás által súlyos veszélybe döntött Magyar Népköztársaságot a magyar dolgozó nép tömegeire támaszkodva, a Szovjetunió által vezetett testvéri szocialista országok támogatásával sikerrel megvédelmezte, és az elmúlt 15 hónap alatt alkotmányos rendjét helyreállítva, az élet folyamát visszavezette normális medrébe. *Most a kormányzat előtt döntően a normális élet megoldására váró, valamivel könnyebb, de ugyanakkor sokrétűbb és bonyolultabb kérdései állnak.*

Az a meggyőződésünk, hogy a kormány irányvonala helyes, a feladatok megoldására alkalmas. Van politikai és gazdasági tervünk, és most e tervek valóraváltásához a kormányzati szervek munkájának további javítása mellett döntően az szükséges, hogy

az összes társadalmi erők és az egész nép aktív támogatását az eddiginél magasabb fokon biztosítsuk.

Az egész társadalom aktív támogatásának magasabb fokra emelését kívánjuk előmozdítani azzal a javaslattal is, hogy szervezzük át a kormány vezetését.

Javasoljuk, hogy Kállai elvtársat és engem mentesítsenek jelenlegi, mindennapos elfoglaltságot jelentő kormányfunkciónktól, hogy a párt Központi Bizottságának titkáraiként hatékonyabban tudjunk dolgozni. Ugyanakkor, amennyiben az országgyűlés megtisztel bennünket bizalmával, az államminiszteri funkcióban továbbra is közvetlenül akarunk segíteni a kormányzati munka politikai vezetésében. A miniszterelnöki tisztségre általunk javasolt Münnich elvtársat, a miniszterelnök első helyettesének tisztségére javasolt Apró elvtársat és a művelődésügyi miniszter tisztségére javasolt Benke elvtársnőt, gondolom, nem kell az országgyűlésnek külön bemutatni. Központi Bizottságunknak, a forradalmi munkás-paraszt kormány tagjainak, a Hazafias Népfront elnökségének és az Elnöki Tanácsnak teljes bizalmát bírják, amihez én — mivel éppen szónál vagyok — azt fűzhetem hozzá, bár szavazati jogom nincs, hogy személyileg fenntartás nélküli bizalommal vagyok irántuk. *(Nagy taps.)*

Tisztelt országgyűlés, képviselő elvtársak!

Kormányunk fő irányvonala a 15 hónap alatt semmit sem változott és a jövőben is ugyanez marad, ami eddig volt, sőt, reméljük, szilárdulni fog. Ha mi valamennyien és a dolgozó tömegek is megadják a kellő támogatást ehhez a politikához, bizonyos vagyok benne, hogy kormányunk következő beszámolója még több és nagyobb eredményekről adhat számot az országgyűlés előtt, mint a mai beszámoló. Kérem a tisztelt országgyűlést, a képviselő elvtársakat, vegyék tudomásul jelentésemet a kormány nyolchónapos munkájáról.

Az országgyűlés 1958 január 27—29-i ülésszakának anyaga.
Kossuth Könyvkiadó, 1958.

VÁLASZBESZÉD AZ ORSZÁGGYŰLÉS ÜLÉSÉN

1958 JANUÁR 28

Tisztelt országgyűlés! Elsősorban azokra a megállapításokra térek ki, amelyek a kormány munkájának lényegét érintették. *Az országgyűlés vitájából is világosan kitűnik — s ez az utóbbi hónapokban sokféle formában is kifejeződött —: a széles tömegek nagyra értékelik a kormány politikájában azt, hogy ez a politika nyílt és világos.*

Véleményünk szerint a szocializmust építő baráti országok népeinél éppúgy, mint a nemzetközi munkásmozgalomban négy évtized óta központi kérdés a Szovjetunióhoz való viszony. Ez ma is központi kérdés. Legfeljebb a második világháború óta bekövetkezett változások eredményeképpen annyiban bővült, hogy a Szovjetunióhoz és a népi demokráciákhoz való viszony a világ nem szocialista országaiban élő emberek részére is központi kérdéssé vált. Meggyőződésünk szerint senki nem nevezheti magát haladó embernek — éljen a világ bármelyik országában —, ha nem szolidáris a Szovjetunióval és a népi demokráciákkal.

Nemrégiben részt vettünk Moszkvában a szocialista és más országok kommunista és munkáspártjainak két értekezletén. A felszólalók különösen a második értekezleten — ahol valamennyi világrész úgyszólván minden kommunista és munkáspártja részt vett — sorra-rendre elmondták, hogy abban az időszakban, amikor a haladáshoz való viszony központi kérdése világméretekben a magyar kérdéshez való állásfoglalás volt, az emberek mindenütt feltették a kérdést a haladást képviselő pártoknak: mi a helyzet Magyarországon és hogyan foglalnak állást irányunkban? Az egész világon minden haladó párt megvívta a maga csatáját ebben a kérdésben. Minden országban összecsaptak a haladás és a reakció erői. *Az említett tanácskozáson nemcsak az tűnt ki, hogy a haladás erői világszerte egységesen szolidaritást vállaltak a forradalmi munkás-paraszt kormánnyal és annak harcával, hanem az is kitűnt, hogy az*

egyes pártok közül azok növelték leggyorsabban saját erőiket, amelyek a legkorábban és leghatározottabban elítélték a magyar nép elleni reakciós és imperialista támadást, és szolidárisaknak jelentették ki magukat a magyar forradalmi munkás-paraszt kormánnyal. (Úgy van! Úgy van!)

Azt, hogy ki hogyan viszonyul a haladáshoz, alapvetően meghatározza korunkban az, ki hogyan viszonyul a Szovjetunióhoz, a szovjet néphez, annak törekvéseihez. *(Nagy taps.)* Ami minket illet, az élet bizonyította be, hogy helyesen jártunk el, amikor állásfoglalásunkat nem rejtegettük, hanem nyíltan képviseltük. A tömegek a nyílt szót megértették és csatlakoztak állásfoglalásunkhoz.

A felszólalókkal egyetértve vallom: kormányunk politikájának ereje abban is rejlik, hogy a tömegekkel együtt harcolt és együtt cselekedett. Gazdasági és politikai eredményeinkben, de a politikai konszolidáció eredményeiben is kifejezésre jut a munkás- és paraszttömegek állásfoglalása és munkája mellett természetesen az értelmiségi dolgozó tömegek állásfoglalása és munkája is. Az értelmiség pozitív állásfoglalása nélkül nem lehetséges sem alkotó, sem termelő munka. *S amikor mi mint rágalmat visszautasítjuk az olyan állítást, amely az egész értelmiséget vagy annak egy kategóriáját reakciósnak akarja beállítani, akkor az a mély meggyőződés beszél belőlünk, hogy az értelmiség pozitív állásfoglalása nélkül nem képzelhető el az alkotó munka és a szocialista társadalom felépítése sem.* (Taps.)

Számítunk az értelmiségre és biztosak vagyunk benne, hogy nem fogunk csalódni számításunkban. *(Taps.)*

A kormány tevékenységének egyik erényeként ismerik el a következetességet — és azt hiszem joggal. A tömegeknek a legelső és legelemibb követelése a vezetéssel szemben az, hogy a vezetés mondja meg értelmesen: mit akar. *(Úgy van!)* Azt vagy helyeslik, és akkor támogatják — vagy nem helyeslik, és akkor tartózkodnak, esetleg küzdenek ellene, de mindenképpen jó tudni azt, hogy a vezetés mit akar. Az elmúlt években demokratikus erőink számára többek között az éles kanyarok jelentettek veszélyes betegséget, mert sem a szolidáris tömegek, amelyek természetesen az ország túlnyomó többségét teszik ki, sem az ingadozó tömegek nem tudták, hogy végül is mit kívánnak tőlük. Immár tizenöt hónapja — s ez sok tekintetben történelmi időszak hazánk és népünk életében —

az emberek világosabban látnak, tudják, hogy mit akar a vezetés. Megmondja, mit akar. A kormányzásnak ezt az erényét, a következetességet meg is kell őriznie.

Van bíráló észrevétel is a kormány tevékenységével kapcsolatban, de ez már finomabb árnyalatokat érint. Gyakran beszélgetünk különböző csoportokhoz tartozó emberekkel, akik egyes kérdésekben egyetértenek velünk, más kérdésekben nem, és akik néha azt mondják: amit *fent* mondanak, azzal mi egyet is értünk, de ugyanaz *lent* nem mindig úgy néz ki! Tényleg hiba, ha valami másképp hangzik el fent és másképp megy lent. Azt hiszem, általában nem lehet azt mondani, hogy a párt Központi Bizottsága, a kormány, az Elnöki Tanács mást mond, mint lent a végrehajtó szervek. Lehetséges, hogy egyes esetekben a végrehajtás menetében kicsit gyengül a helyes vonal. Ez, sajnos, a dolgok természetében rejlik. Ha egy határozatot, döntést több áttételen keresztül kell végrehajtani, természetes, hogy bizonyos mértékig gyengül. De azoktól, akik ezt panasz tárgyává teszik, kérjük és elvárjuk, hogy gondolják jobban végig a dolgot. Erről a kérdésről beszélgettünk Münnich elvtárssal együtt például a közelmúltban a Tudományos Akadémia vezetőivel. A több órás, nagyon baráti beszélgetés során kiderült, hogy mindazokban a kérdésekben egyetértünk, amelyek a kormány és a Tudományos Akadémia alapvető tevékenységét, közös tevékenységét illetik. A végén ott is előjöttek azzal: milyen jó volna, ha az, amit a kormány vezetői mondanak, lent is így lenne. Erre azt kérdeztem az illető tudós barátunktól: mi is egyetértünk azzal, amit ők mondtak nekünk a tudósok, a tudományos kutatók állásfoglalásáról. De tegyék szívükre a kezüket és mondják meg, hogy az ő vonalukon lejjebb pontosan úgy érvényesül-e mindez, ahogy ők mondják. *(Derültség.)*

Minden vonalon törekedni kell arra, hogy amit fent a vezetés mond, az lehetőleg azonos módon érvényesüljön a végrehajtás utolsó pontján is. Ez azonban közös munka. A kormánynak is, de azoknak is, akik ezt a kormányon reklamálják, a maguk vonalán gondoskodniuk kell arról, hogy odalenn is úgy menjen minden, mint ahogy — szerintük — pozitív formában nálunk fent megy.

Az életszínvonalat illetően idei munkánk arra irányul — és erről a kormány jelentése világosan beszél, nehogy félreértés

legyen —, hogy megszilárdítsuk az 1957 decemberére elért nívót, és a termelés vonalán megteremtsük annak feltételeit, hogy később újra előre tudjunk menni. Nyugodtan állok oda bármelyik munkáskollektíva elé, vagy akármelyik dolgozó közösség elé és felteszem a kérdést: akkor jár-e el becsületesen és a dolgozók érdekében a kormány, ha azt mondja, hogy most a megszilárdítás esztendejéhez fogunk hozzá, vagy ha felelőtlenül azt mondja: emeljük újra a fizetéseket, mielőtt annak reális feltételei megvolnának. Biztos vagyok benne, hogy minden becsületes dolgozó, aki valóban szem előtt tartja saját érdekeit, azt válaszolná: szilárdítsunk és csak akkor menjünk előre, ha megteremtettük annak feltételeit.

Most egy különálló kérdéssel is szeretnék foglalkozni. Egyik képviselőtársunk megállapította, hogy az újságok munkája is közelebb került a valósághoz. Ami az újságokat illeti: véleményünk szerint az újságok általános tevékenysége, összehasonlítva mondjuk az elmúlt év első hónapjaival — 1956 októberéről és novemberéről nem beszélünk — nagyon sokat javult! Vannak azonban munkájukban hiányosságok és lazaságok. Az újságírói hivatást és az újságok tevékenységét mi igen nagyra értékeljük. Rendkívül nagy szerepük van a közvélemény formálásában. *Kérjük az újságtróktól, járjanak el nagyobb felelősséggel.* Kérjük tőlük, hogy ők legalább annyira tiszteljék saját hivatásukat, mint ahogy mi tiszteljük! Rögtön megemlítek egy kérdést, amely ezzel összefügg, bár alapjában véve egészen mást érint. Peskó elvtársnő beszélt arról a nagy és nehéz feladatról, amely a pedagógusokra a jellemnevelésben és az erkölcsnevelésben hárul. Mindjárt meg szeretném mondani, hogy — legalábbis, ami engem személy szerint illet — egyáltalán nem értek egyet a Hétfői Híreknek azzal a cikkével, amely egy iskoláslány tragikus esetével kapcsolatban elméletet fejt ki, ami nem válik a köz javára.

Parragi György: Bocsánatot kérek . . .

Kádár János: Előbb megvitatjuk, majd akkor mondja . . . *(Derültség.)* Maguk a cikkben kifejtették véleményüket, most én vagyok soron. *(Derültség és taps.)*

Mi van ebben a cikkben? Egy tragikus eseményhez kapcsolódik. Mindig tragikus, ha egy sarjadó, fiatal emberélet önmagát elpusztítja. Hogy ennek mi volt az oka, senki sem tudja, soha nem is

fogja megtudni, mert a kislány nem mondta meg. Feltételezésekből indulnak ki és a következtetést odáig vezetik, hogy ennek a gyermeknek a haláláért az a tanár a felelős, aki intőt küldött a szülőnek, mert a gyermek az iskolai foglalkozás helyett moziba ment. Szerintem ez igazságtalan megtámadása általában azoknak a pedagógusoknak, akik nagyon nehéz körülmények között végzik munkájukat. Igen lírai húrokat pengetnek, amikor azt mondják: az a kislány nem bírta elviselni, hogy intőt vitt haza, mert nagyon szerette az édesanyját. Sajnos, serdülő gyermekek között mindig elő szoktak fordulni ilyesfajta tragédiák. De ha már serdülő gyerekről van szó, az ne csak úgy tisztelje és szeresse az édesanyját, hogy nem akar neki kellemetlen estét szerezni egy új intővel — mert iskolai foglalkozás helyett moziba ment —, hanem úgy tisztelje, hogy iskolai foglalkozás helyett ne menjen moziba. *(Helyeslés és taps. Felkiáltások: Úgy van!)* Szeretnénk, ha a közélet formálóinak oly fontos tényezői, mint a sajtó munkatársai támogatnák azt az általános törekvést és erőfeszítést, amelyre szerintünk magának az ifjúságnak mindenki másnál jobban szüksége van.

Most egyes tudományos kérdésekkel kapcsolatban lenne néhány szavam. Elő szokott fordulni, hogy tudósok hozzáfognak egy tudományos probléma feldolgozásához. A reális élettől elvonatkoztatva, teoretikusan kidolgozzák a témát, s azt mondják, hogy ezt így és így kell megvalósítani. Aztán jön a gyakorlat. Körülnézünk, s lehet, hogy az ő elméleti elképzelésüket a Szovjetunió, a maga adottságaival, meg tudná valósítani, esetleg az Egyesült Államok is — kivéve, ha a szputnyikról van szó *(Derültség.)* —, de a mi viszonyaink között azt az ideális megoldást nem tudjuk végrehajtani. Bűn volna a tudósoknak és a tudományos kutatóknak a földön csúszást ajánlani. De nagyon kérjük, hogy kapcsolják össze a kettőt: törekedjenek az ideálisra, de soha ne szakadjanak el a reálistól. És akkor olyant fognak alkotni — aminthogy nem keveset alkottak is a magyar tudományos élet dolgozói az utóbbi esztendőkben —, ami javára válik a népnek, a hazának és büszke lehet rá a magyar tudomány is.

Az értelmiség anyagi helyzetével kapcsolatban felteszem a kérdést, hogy a tudományos élet munkásainak, általában az értelmiségnek jobb-e a helyzete most, a népi demokráciában, mint a

Horthy-világban volt? Nyugodt lélekkel adhatjuk erre a következő választ: *ami az értelmiség tömegeinek alsó és középső részét illeti — és ez a fő tömeg — ez a népi demokrácia viszonyai között feltétlenül jobban él, mert megszűnt az a fajta értelmiségi munkanélküliség, az a megalázás stb. ami 15 és 20 évvel ezelőtt várt egy fiatal értelmiségire, mielőtt pályáját megkezdhette volna.*

Tehát az értelmiség fő tömege a népi demokrácia viszonyai között jobban él. Ha az értelmiségiek legfelsőbb és kiváltságos csoportját — nem is rétegét — nézzük, akkor el lehet mondani, hogy közülük jó néhánynak a régi világban jobb volt az anyagi helyzete, mint ma. De mi megkérdeztük a tudományos élet vezetőitől: mondják meg, vajon az ilyen, korábban kivételes helyzetben levő tudósnak — akinek talán most nem megy olyan jól —, nem gazdagítja-e a mindennapi életét az az érzés, hogy körülnéz az országban és látja az egykori segédmunkásokat — akikből százezren vannak ebben az országban, és akiket a Váci úton, mondjuk úgy délután 4 órakor, nemigen lehet megkülönböztetni a tisztviselőtől —, akik most sokkal jobban élnek, mint a múltban. Menjen ki bárki műszak-befejezésekor és nemigen tudja megmondani, hogy főmérnök vagy munkás megy-e abban a kabátban, mert mindegyik jól van öltözve! *(Helyeslés és taps.)* Íme egy másik tény: ha az a magas képzettségű és nagytudású értelmiségi kimegy a falura, és látja ott azokat a szinte villának tűnő házacskákat, amelyeket tízezerszámra, sőt lehet mondani százezerszámra építettek a felszabadulás óta, akkor láthatja, hogy az azelőtt emberileg megalázott, nyomorgó falusi dolgozó most ember, méghozzá tisztességesen és jól élő ember. Hát mindez nem javítja meg az ő éjszakai nyugalmát? Hiszen az ő munkája is benne van mindebben az eredményben! Ami pedig a villát meg az autót illeti, nálunk nem elv az, hogy embereknek ne legyen villája és ne legyen autója. *Nekünk most pár millió ember életét kellett felemelni, és bizonyos, hogy népünk ma még nem tud egészen kiváltságos dolgokat nyújtani, de fog nyújtani!*

Dinnyés képviselőtársunk igen éles és bár néhol tréfás, de nagyon komoly értelmű szavakkal jellemezte a mi — hát olyan értelemben a miénk, hogy magyar — emigrációnk helyzetét. Azt hiszem, hogy az emigrációt alapjában két részre oszthatjuk. *Vannak az*

emigrációból élők és vannak az emigrációban élők. Azok, akik az emigrációból élnek, nem különösen érdekelnek minket, mert tőlük soha nem fog bocsánatot kérni a haza. *(Helyeslés.)* Ha arról van szó, hogy Varga Béla örökös elnök legyen valamilyen kinti bizottságban, akkor mindjárt ajánlani kellene, hogy trónörököst is keressenek, mert nagyon sokáig kell még annak a bizottságnak működnie *(Derültség és taps.)* — hacsak le nem mondanak a hazával szembenálló ellenséges pozíciójukról és ők nem jönnek bűnbocsánatért a hazához. *(Helyeslés és taps.)* Ami pedig a megzavarodottságukban 1956 végén innen kiszökött embereket illeti, őszintén meg kell mondani, mi ezeket az embereket nagyon sajnáljuk. Tömegükben nem bűnösek, és azt tapasztalhatjuk, hogy megismerve azt a bizonyos „paradicsomot" — némelyik az élete árán is törekszik haza. Nem is egy olyan eset volt, hogy valaki — mivel nem jutott legális okmányokhoz — most fordítva csinálja; visszaszökik a határon és jelentkezik a határőrsnél, hogy: itt vagyok, megjöttem, igazítsanak el. Mi azon vagyunk, hogy az ilyenfajta emberek megtalálják útjukat hazafelé.

Máté János képviselő úr felszólalásával, mondhatom, teljes egészében egyetértek. Ezzel kapcsolatban szeretnék utalni arra a gondolatra, amit a Hazafias Népfront Országos Tanácsának ülésén már érintettem: jó a mindennapi együttműködés, legalábbis a kormány és a püspöki kar viszonylatában. Mi arra törekszünk, hogy az élet menetében keletkező ellentmondásokat és nézeteltéréseket megbeszéljük, megtárgyaljuk, megvitassuk, és végül valamiféle döntésre jussunk. Ez jó és hasznos dolog. *De az állam és az egyház viszonyában, az állam és az egyház együttműködésében, véleményünk szerint, tartósabb elvi alapra is szükség volna!*

Mi azt gondoljuk, hogy azok az egyházfők járnak el bölcsen, akik megszabadítják a lelkészt és a hívőt is a lelkiismereti konfliktustól. Meg lehet szabadítani. Ehhez csak az szükséges, hogy *ragaszkodjanak hitelveikhez* — hiszen anélkül lelkész és hívő nincs, akkor már nem lelkész és nem hívő —, azonkívül pedig *fogadják el a népi demokratikus rendszer, a szocialista társadalom felépítését, mint társadalmi programot.* Ebben az esetben nincs lelkiismereti konfliktus, nem kell latolgatni az embernek, hogy most a pápának engedelmeskedem és állampolgári hűségemet szegem meg, vagy

állampolgári hűségemet tartom meg és akkor a pápa iránti egyházi kötelezettségeimet szegem meg.

A magyar közvélemény és a magyar kormány is üdvözölte a szovjet kormánynak azt a döntését, amely a hidegháború feloldására újabb háromszázezer fővel csökkentette a szovjet hadsereg létszámát. Ezzel kapcsolatban az a helyzet, hogy *a szovjet csapatok magyarországi ideiglenes tartózkodására nem a Magyar Népköztársaság belpolitikai helyzete, hanem a nemzetközi helyzet miatt van szükség.* Kijelentem, ha a nemzetközi helyzet olyan lenne, hogy a csapatok kölcsönös visszavonása realizálható lenne — a NATO-országokból is és természetesen a varsói szerződésben tömörült országokból is —, a Magyar Népköztársaságnak, a Magyar Népköztársaság kormányának ebből nem adódna belpolitikai problémája.

Végül: a kormány vezetésének átszervezésével közvetlenül kapcsolatos kérdésekről meg kell állapítani, hogy ami az átszervezést illeti, dolgozóink értik, hogy milyen célt szolgált, helyeslik és támogatják azt. Egy félreértést azonban tisztázni szeretnék. Az utóbbi napokban már vagy három helyen hallottam sok embertől, hogy sikert, jó egészséget kívánnak új munkámhoz. Itt félreértésről van szó, mert eddig is végeztem a másik munkát is, hogy munkáskifejezéssel éljek, napi két műszakban dolgoztam. *(Derültség.)* Most arról van szó, hogy legalább nagyjából magam is egy műszakra térjek át *(Derültség.)*, és azon a területen a Központi Bizottság titkáraként — s hasonló a helyzet Kállai elvtársnál is — többet és jobban tudjunk adni, mint eddig. Úgyhogy ne az új munkához kívánjanak sikert, hanem a régi folytatásához.

Münnich elvtársról: Azt hiszem, hogy Münnich elvtárs tiltakozott volna a leghatározottabban az ellen, hogy itt előadást tartsak az ő életéről. Münnich elvtárssal kapcsolatban a helyzet az: bizonyos, intrikára és féltékenységre hajlamos emberek gondoskodtak arról, hogy sok évtizedes távollét után még a felszabadulás után se élhessen itthon és ne tevékenykedhessék itthon. Egyébként azt hiszem, mindenki tudja, hogy már *az első világháború időszakától kezdve a munkásmozgalom harcosa.*

Amikor tavaly tavasszal a Szovjetunióban jártunk, ott emlegették, hogy 1918-ban együtt harcoltak Münnich elvtárssal az

uráli partizáncsoportban az ellenforradalmárok ellen. *(Nagy taps.)* Ismeretes, hogy ezután a spanyol polgárháborúban vett részt a haladás oldalán. Kevésbé ismeretes, hogy a második világháború időszakában katonai munkán is dolgozott, és fronton is harcolt a Hitler-fasiszták ellen. De nem is folytatom tovább. Talán inkább arra utalok, hogy mi, akik annak idején, 1956 november 1-én és 2-án láttuk, hogy egy új kormány kell, szakítani kell az árulókkal, akkor a kezdeményezők között — ha ilyesmiről kell és lehet beszélni —, *Münnich elvtárs mindenesetre az elsők között volt*, és kevés híján ő lett akkor a miniszterelnök. Ezt most elárulom, mint belső „műhelytitkot", Münnich elvtárs volt az, aki azt ajánlotta, hogy én vegyem a kezembe a dolgok intézését, mint miniszterelnök, hiszen ő hosszú ideig nem volt itthon, az emberek nem ismerik annyira állásfoglalását és cselekedeteit. *Hát most már ismerik, bízzanak, bízhatnak benne!*

Azt kérem az országgyűléstől, hogy a kormánynak nyújtson ugyanolyan támogatást a jövőben is, mint eddig. Dolgozzunk együtt közös erőfeszítéssel és jobban, mint eddig. Tudjuk, hogy a kormány munkáját még lehet javítani, és kell is, fogjuk is javítani. Dolgozzunk együtt és az eredmények nem maradnak el. Régen nagyon sokat prédikáltak, néha alappal, néha csak úgy a levegőbe a nemzeti összefogásról és a nemzeti egységről. Állítom, hogy *a nemzeti összefogás és a nemzeti egység Magyarországon létezik, és mindazokban a dolgokban, amelyekről itt második napja tárgyalunk, meggyőzően kifejezésre is jut.* Ezt a nemzeti egységet erősítsük, ezt szolgálja a kormány, amelynek célkitűzése a szocializmus vívmányainak megvédése, a szocialista társadalom továbbépítése és harc a tartós békéért. *(Hosszantartó, nagy taps.)*

Az országgyűlés 1958 január 27—29-i ülésszakának anyaga.
Kossuth Könyvkiadó, 1958.

POHÁRKÖSZÖNTŐ A MAGYAR PÁRT- ÉS KORMÁNYKÜLDÖTTSÉG TISZTELETÉRE MAROSVÁSÁRHELYEN RENDEZETT DÍSZEBÉDEN

1958 FEBRUÁR 25

Kedves elvtársak, elvtársnők! Barátaim!

Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy egy év alatt háromszor képviseltem a Magyar Szocialista Munkáspártot, a magyar kormányt, a magyar dolgozókat külföldön. Tavaly tavasszal a Szovjetunióban jártam, ősszel Kínában, most Romániát kerestük fel. A mi harcunknak van egy olyan pontja, amely az egész szocialista világban közös: ez pedig a néphatalom megvédése. Amerre csak jártunk, tudták a „magyar kérdésről", hogy Magyarországon sikerült megvédeni a dolgozó emberek hatalmát. Ez közös eredménye az egész szocialista tábornak. Bennünket ezért olyan szeretettel és megbecsüléssel fogadtak mindenütt, hogy szinte „megijed" tőle az ember.

Mi odahaza úgy dolgoztunk, ahogyan tőlünk tellett: tudásunk, képességünk szerint. Eközben nem is láthattuk teljes egészében ennek a harcnak a nemzetközi jelentőségét. Ezt csak akkor értékeljük, ha külföldön járunk. A velünk szemben megnyilvánuló szeretet és megbecsülés szinte megijeszt, mert bár nagyon jól esik, de egyúttal kötelez is. Nem szabad visszaélni az emberek szeretetével. Akiben van emberi érzés és becsület, az ezzel a szeretettel, bizalommal nem élhet vissza.

Amikor itt, a Román Népköztársaságban járunk, egy sokrétű kérdéssel találkozunk: a román és a magyar nép kapcsolatával. Ez a kapcsolat sok megpróbáltatásnak volt kitéve a történelemben. Volt idő, amikor a régi urak szembe tudták állítani a két népet, és az egyik népnek a szabadságért vívott harcát a másik segítségével verték le. Ez történt például 1919-ben. Magyarország urai eladták az országot a nyugati nagyhatalmaknak, és ekkor az urak érdekében a román uralkodó osztályok mozgósítani tudták a román dolgozókat is.

A második világháborúban Magyarország és Románia akkori urai egyaránt eladták Hitlernek országukat. A román nép haladó erői idejében szembeszálltak Hitlerrel és a szovjet hadsereg oldalán a román munkások, dolgozók is segítettek nekünk kivívni a szabadságot.

Itt laknak magyar származású emberek is. A nacionalizmus mélyen él az emberek gondolkodásában. Sokszor nem is tudatosan hat és húz vissza. Mi természetesen elsősorban forradalmárok vagyunk.

A határok problémája csak alárendelt kérdés. Élhet egy magyar dolgozó Magyarországon rabságban és élhet a Román Népköztársaságban szabadon. Ha Magyarországon 1956-ban felülkerekedik az ellenforradalom, a magyar emberek rabokká válnak és a Román Népköztársaságban a magyar emberek szabadok maradtak volna továbbra is. Hogy ez nem következett be, azt a magyar dolgozók saját állhatatosságuk mellett a Szovjetunió segítségének köszönhetik.

Nagyon sok segítséget adott nekünk a Kínai Népköztársaság, valamint a Román Népköztársaság és a Csehszlovák Köztársaság is. A baj idején központi megegyezés, központi tárgyalások, szervezések nélkül ott álltak a csehszlovákiai és a romániai dolgozók a mi dolgozóink mellett és ez óriási segítséget jelentett számunkra.

Mi is volt a nemzeti szabadság Nagy-Magyarországon? A monarchia keretein belül a Habsburgok elnyomták Magyarországot, az elnyomott Magyarország urai pedig még másokat is elnyomtak. Nagy-Magyarországon rabszolga volt a magyar munkás és paraszt s még tízmillió ember: románok, szlovákok, horvátok, szlovének és más nemzetiségűek.

Hogyan állunk most? Mi úgy gondoljuk, elvtársak, hogy a régi Magyarország, ahol a nagytőkések, földesurak uralkodtak, nem volt a kultúra országa. Milyen ország az, ahol nem a tehetség szabta meg, hogy magasabb iskolába juthatott-e valaki? Ahol nincs elnyomás, ott a magyar származásúak is szabadon fejleszthetik képességeiket. Itt is van sok tízezer tehetséges magyar, s ők éppúgy lehetnek gyárigazgatók, egyetemi tanárok, technikusok, mint a románok.

Miért érdekel bennünket, akik a Magyar Népköztársaságban élünk, azoknak a magyar származásúaknak a sorsa, akik a határokon túl élnek? Természetesen érdekel ez bennünket. De nemcsak az ő sorsuk érdekel, hanem a csehszlovák és a román dolgozók sorsa is. Mi azt mondjuk: legyen erős a Magyar Népköztársaság, és legyen erős a Román Népköztársaság is. És ha magyar származású embernek úgy adatott, hogy itt szülessék Marosvásárhelyen, itt Romániában — akkor itt, ha meg Budapesten él — akkor ott, de mindnyájunk célja egy: az, hogy eljussunk a szabadság országába: a szocialista társadalomba! Ennél fontosabb cél nem élhet olyan ember szívében, aki érzi a nemzeti kérdés jelentőségét!

Mi szembeszálltunk a „minden magyar testvér" hazug jelszavával. A gyilkos nem lehet testvére áldozatának. Ezt bebizonyította az ellenforradalom is. Mi azt akarjuk, hogy minden becsületes magyar dolgozó szabadon éljen, de szabadság néphatalom nélkül nincs és nincs nemzeti kultúra sem.

Mi a testvéri barátság mellett vagyunk és ezért kívánjuk, hogy a két népköztársaság együtt és egymás mellett erősödjék, mert ez a legjobb a magyaroknak is. A két párt viszonya jó, kormányaink viszonya szintén, és mi azt akarjuk, hogy tovább erősödjék népeink barátsága.

Ürítem poharam a két párt, a két állam és a két nép felhőtlen, fenntartás nélküli barátságára. *(Nagy taps.)*

BESZÉD BUKARESTBEN, A MAGYAR PÁRT- ÉS KORMÁNYKÜLDÖTTSÉG LÁTOGATÁSA ALKALMÁVAL RENDEZETT NAGYGYŰLÉSEN

1958 FEBRUÁR 27

Kedves Gheorghiu-Dej elvtárs! Kedves elvtársak! Barátaink! Bukaresti dolgozók!

Küldöttségünk minden tagja rendkívül örül annak, hogy eljöhetett a baráti Román Népköztársaságba, annak szép és fejlődő fővárosába. Örülünk annak, hogy ezen a nagygyűlésen személyesen találkoztunk a bukaresti dolgozók képviselőivel, és őszinte hálával köszönjük azt a baráti fogadtatást, amelyben bennünket részesítettek.

Mi nagyon fontos és személyünkre nézve megtisztelő feladatnak tartjuk küldetésünket: a pártjaink, államaink és népeink közötti jó együttműködés még további fejlesztését, a román—magyar barátság további erősítését.

Teljes meggyőződéssel állíthatjuk, hogy *barátságunk ma — mind párt- és állami kapcsolatunk, mind népeink közvetlen kapcsolatainak vonalán — tiszta, igaz, felhőtlen barátság.*

Mi személyesen és mindazok, akik ma a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságában, a Magyar Népköztársaság forradalmi munkás-paraszt kormányában dolgozunk, jól ismerjük, tiszteljük és igaz barátainkként szeretjük Gheorghiu-Dej és Chivu Stoica elvtársat, valamint a román dolgozók többi ismert vezetőjét. Baráti viszonyunk kölcsönösen a teljes bizalomra épül. Ez nagyon jó dolog.

De a román—magyar barátság nemcsak száz vagy ötszáz vezető barátságát, hanem a magyar és a román munkások, parasztok, értelmiségi dolgozók millióinak akaratát és politikai meggyőződését fejezi ki — s barátságunkban ez a legfőbb jó.

Mi politikai meggyőződésünket illetően kommunisták vagyunk. Kissé ismerjük a marxizmus—leninizmus tételeit és arra törekszünk, hogy az emberi társadalom törvényeit feltáró eme nagyszerű tudományt még jobban megismerjük. De amikor utazunk,

akkor mi is csak ugyanolyan, élmények iránt fogékony emberek vagyunk, mint bármelyik utasember, és azt gondolom, hogy ez még nem elhajlás a párt fő irányvonalától a liberalizmus felé. *(Derültség.)*

Hogy is van egy utazó ember az élményekkel? Ha útjában komor sziklába ütközik, elkomorul maga is. Ha szép tájat lát, felvidul. Ha barátságos embert lát, az ő szíve is felderül. Mit láttunk mi és mit éreztünk ezen az utunkon, Bukarest felé?

A magyarországi állomásokon fiatalok, meglett emberek és öregek, férfiak és nők kívántak nekünk jó utat, sikert.

Ugyanez az akarat, a testvéri összefogás akarata sugárzott ki azokból a szívélyes üdvözletekből, meleg fogadtatásokból, amelyekben a Román Népköztársaság városaiban és falvaiban részesítettek bennünket.

Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica és más vezető román elvtársak 1956 novemberében és 1957 január elején jártak nálunk. Ők a román munkásosztály, a Román Népköztársaság népeinek testvéri segítségét hozták el akkor hozzánk. A román elvtársaknak e két látogatása hálával töltött el bennünket, és sokáig emlékezetes marad, mert szolidaritásuk nagy segítség volt számunkra. *Azzal pedig, hogy a román nép nagy baj idején nyújtotta baráti kezét a magyar nép felé, bebizonyosodott, hogy ez a barátság nemcsak a szép napokra szól, hanem vihar idején is kiállja a próbát.*

1956-ban az ellenforradalmár burzsoá és nagybirtokos-osztályok, valamint imperialista és megvetésre méltó revizionista áruló segítőik kiaknázták a régebbi magyar vezetők súlyos hibáit, és meg akarták dönteni a Magyar Népköztársaságot. Az ellenforradalmárok kezdetben álcázták magukat, de néhány nap után már a kommunisták és a haladó emberek tömeges legyilkolására és a nyílt ellenforradalmi rendszer megteremtésére tértek át. Már készítették a rendeleteket a gyárak és a bankok, a föld visszaadására; már megszólalt Mindszenty ex-hercegprímás, az ellenforradalom egyik főkolomposa is. Átmeneti sikereiket annak köszönhették, hogy az áruló Nagy Imre-féle csoport átállt oldalukra és kinyitotta számukra a kaput.

A Magyar Népköztársaság megdöntésével és országunk kiszakításával akarták megbontani a szocialista országok táborát, hogy

azután egyenként végezzenek ezekkel az országokkal. Háborús tűzfészket akartak teremteni Magyarországon, s ez a tervük a dolgok törvénye szerint borzalmas háborúval fenyegette volna Európa minden népét. Veszélybe került Magyarországon a népi hatalom és vele együtt az egész világ békéje.

Az öntudatos magyar dolgozók, élükön a kommunistákkal, felvették a harcot a belső árulókkal, az ellenforradalom és az imperializmus erőivel szemben, és a nemzetközi munkásosztály, a Szovjetunió, a szocialista országok népeinek segítségét kérték.

A Magyar Szocialista Munkáspárt és a forradalmi munkás-paraszt kormány célja az volt, hogy megvédelmezzük a szocializmus és a béke ügyét Magyarországon, és ennek érdekében az ellenforradalmi puccsot leverjük, a Magyar Népköztársaság törvényes rendjét helyreállítsuk és megtartsuk az országot az őt védelmező erők: a Szovjetunió, a szocialista országok tábora oldalán.

E célok megvalósítása érdekében *újjászerveztük a népi rendszer fő erejét, a munkásosztály forradalmi pártját.* A revizionisták a párt soraiba nagy zavart vittek be, az ellenforradalom pedig megölte pártunknak sok hű fiát, de a pártot mégsem tudták megsemmisíteni. *A magyar munkásosztály forradalmi pártja él: edzettebb, egységesebb, tapasztaltabb, erősebb, mint az ellenforradalmi támadás előtt volt.*

Harc közben olyan tapasztalatokat szereztünk, hogy a jószándékú tévedőket türelemmel és jó szóval kell meggyőzni, de az ellenség táborába átment árulókat nem agitálni, hanem ütni kell az ellenséggel együtt.

Azt tapasztaltuk, hogy jobb, ha a gyakran ingadozók nincsenek a pártban. A párt számszerűen most kisebb, mint volt, de egységesebb, harcosabb és így nagyobb a tekintélye is, ereje is, mint az ellenforradalmi támadás előtt volt.

A múlt hibái nyomán levont egyik legfőbb tanulságunk, hogy *a párt és a dolgozók széles tömegei közötti élő kapcsolat, kölcsönös bizalom a párt, a népi rendszer legfőbb és nélkülözhetetlen ereje.* Tapasztaltuk, hogy a párt tagjain kívül a becsületes, a népi rendszerhez hű állampolgárok milliói élnek az országban, és bűnt követ el az, aki megengedi, hogy a személyi kultusz átkaival, a tömegek lebe-

csülésével, szektariánus elzárkózással, hatalmaskodással bárki is éket verjen a párt és a tömegek közé. A párt csak úgy harcolhat sikerrel, ha azoknak a tömegeknek erejére és aktivitására támaszkodik, amelyeknek érdekeiért küzdenie történelmi hivatása.

A párt vezetésével, a tömegek támogatásával megerősítettük a proletárdiktatúrát, elnyomva ellenségeit, helyreállítottuk a munkások és parasztok államát, a Magyar Népköztársaságot. A Magyar Népköztársaságról nyugodt lélekkel elmondhatjuk, hogy most erősebb, mint az ellenforradalmi támadás előtt volt, és szilárdan ott áll a Szovjetunió vezette hatalmas szocialista táborban, mint e tábornak egyenjogú és megbecsült tagja.

Népgazdaságunk általában helyreállította az ellenforradalom által okozott károkat és normálisan fejlődik. Az ipar termelése 1957-ben hat százalékkal magasabb volt, mint 1955-ben, az utolsó normális évben. A mezőgazdaság terméseredménye 1957-ben a felszabadulás óta a legjobb volt. A munkások, az alkalmazottak és a parasztság életszínvonala egyaránt növekedett. A kulturális élet eleven: 24 napilap, 31 hetilap, 128 szaklap jelenik meg; 1957-ben a színházak tízezer előadást tartottak, és több mint 32 millió példányszámban adtunk ki könyveket. Tehát a magyar nép normális életét éli és alkotó munkáját végzi — a szocializmust építi.

A Magyar Népköztársaság külpolitikai elszigetelésére irányuló imperialista terv megbukott. Elhárítottuk a belügyeinkbe való beavatkozási kísérleteket, így az ENSZ alapokmányellenes határozatát is. Az e határozat alapját képező ötösbizottsági jelentések rágalmai és annak értelmi szerzői minden becsületes ember szemében lelepleződtek. 41 országgal van diplomáciai és 103 országgal kereskedelmi kapcsolatunk. Az irántunk barátságos érzelmekkel viseltető országokkal, mint például az ázsiai és afrikai országok egész sorával jó a viszonyunk.

Az imperialisták legfőbb kudarca pedig talán éppen az, ami a magyar népnek a legjobb: hogy népi államunk baráti, testvéri kapcsolata a Szovjetunióval, a Kínai Népköztársasággal, a népi demokratikus országokkal, ezek sorában a baráti Román Népköztársasággal ma bensőségesebb és erősebb, mint bármikor volt.

Amint belpolitikánk lényege a magyar dolgozó tömegekkel való legszorosabb kapcsolat, úgy külpolitikánk lényege a szocialista

országok népeivel való legszorosabb — az egyenjogúságon és kölcsönös segítségen alapuló — kapcsolat, és az ehhez az egységhez való törhetetlen ragaszkodás. *Népünk az ellenforradalom felett aratott győzelmét is a szocialista országok népei egységének és támogatásának köszönheti.* Örülünk, hogy most a bukaresti dolgozók képviselői előtt személyesen van alkalmunk megköszönni azt az értékes segítséget, amelyet nekünk a nehéz napokban a Román Munkáspárt, a Román Népköztársaság kormánya és népei nyújtottak.

Kedves elvtársak! Barátaink! Bukaresti dolgozók! Örülünk, hogy személyesen láthatjuk most a Román Népköztársaság dolgozó népének eredményeit. Tudjuk, hogy a párt helyes vezetésének és a néptömegek alkotó munkájának nagyszerű eredményeként Önök az ország ipari termelését 1956-ra az 1938-as színvonal 330 százalékára emelték.

Nagyra értékeljük, hogy a Román Népköztársaságban a múlt év végén az egész vetésterület 52 százalékán már szocialista gazdálkodás folyt, és mintegy 14 000 különböző típusu termelőszövetkezet működött. Hasonlóan értékeljük azt az eredményt, hogy leküzdve a múlt örökségét, ma 2000-rel több iskola működik az országban, és meg fogják valósítani a hétéves általános iskolai oktatást.

Olvastuk a legújabb jelentést 1957-es tervük túlteljesítéséről, és küldöttségünk minden tagja szívből gratulál ahhoz, hogy a Román Népköztársaság dolgozói az ipari termelést 8,5 százalékkal növelték. Mi ezekről az eredményekről be fogunk számolni a magyar népnek. Egymás eredményeinek jobb ismerete már önmagában is erősíteni fogja a román és a magyar nép barátságát.

Barátságunk elvi alapja a munkás nemzetköziség elve. A közös érdek és a munkás nemzetköziség elve biztosítja, hogy a két nép barátságát semmiféle külső vagy belső ellenség nem fogja aláásni.

A múltban népeink ellenségei a nemzeti és nemzetiségi uszítás és gyűlölködés eszközével mindig arra törekedtek, hogy népeinket szembeállítsák egymással. Ezt tették a török szultánok, a Habsburgok, a Horthyk és az Antonescuk is.

Ezzel szemben népeink legjobbjai, a nép igazi képviselői, mint Dózsa György, Horia, Cloşca, Crişan, Kossuth Lajos és Nicolae Balcescu népeink összefogásáért küzdöttek a régi időkben is.

Amikor Lenin tanításai nyomán országainkban is megszülettek a kommunista pártok, ezek azonnal a két nép szabadságáért vívott harc élvonalába álltak. A két világháború között, a fasiszta elnyomás időszakában a Kommunisták Magyarországi Pártja a magyar urak sovinizmusa ellen, a Kommunisták Romániai Pártja pedig a romániai nemzetiségi elnyomás ellen küzdött.

1944—45-ben a Tudor Vladimirescu nevét viselő román hadosztály a népeink között erősödő barátság jegyében segített a magyar népnek a hitlerista iga alól történő felszabadításában. Népeink szocialista barátságának szelleme hatotta át a tíz évvel ezelőtt aláírt román—magyar barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződést. Ez a szellem vezette a román népet, amikor 1956 végén a nehéz helyzetben levő magyar nép segítségére sietett.

Kedves elvtársak, barátaink!

Gondolnunk kell arra, hogy még nem haltak ki azok az emberek, akik a burzsoá nacionalizmus mérgezett nyilával mindig készen állnak arra, hogy megkíséreljék népeink viszonyát megzavarni. De ezeknek nem engedünk teret, és zavartkeltő kísérleteiket az igazság erejével és világos hirdetésével lehetetlenné tesszük.

Mi, magyar kommunisták büszkén, hazafias érzéssel emlékezünk nemcsak Dózsa György és az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság harcosaira, hanem Rákóczi és Kossuth harcaira is. Ugyanakkor nem felejtjük el, hogy az irredentisták által a két világháború között sokat emlegetett régi Magyarország mennyország volt ugyan a régi világ urainak, de pokol volt a magyar munkásosztálynak és a dolgozó parasztságnak, éppen úgy, mint a tízmillió román, szlovák, horvát és más nemzetiségű dolgozó embernek.

Ebben a szellemben mondjuk, hogy *a Magyar Népköztársaságnak egy országgal szemben sincs sem területi, sem más igénye.* Aki ilyet felvet, az nemcsak a velünk testvéri barátságban élő szomszéd népköztársaságok ellensége, hanem halálos ellensége elsősorban a Magyar Népköztársaságnak, és az urak miatt oly sokat szenvedett magyar dolgozó népnek.

Mi a magyar nemzeti érdekek védelmében vetjük el teljes határozottsággal az úgynevezett „magyar felsőbbrendűség" eszméjét, és a nemzeti gyűlölködés fasiszta eszméit. Azt tartjuk, hogy a

nemzetté vált dolgozó nép érdekeinek legjobb szolgálata a szocializmus, a népek barátsága, a béke ügyének szolgálata és a Magyar Népköztársaság erősítése.

A tőkéseknek és a nagybirtokosoknak, bár mindig a szájukon volt a haza, sohasem fájt érte a fejük, mindig csak a saját zsebükön járt az eszük. Mindig eladták a népet és a hazát, hol a Habsburgoknak, hol az antantnak, hol Hitlernek. A kiseprűzött urak most az amerikai nagytőkéseknek kínálgatják az országot. Azonban *gazda nélkül csinálnak számvetést.* A magyar nép nem adja el hazáját senkinek, mert független hazában és békében akar élni, és tudja, hogy ezt csak a népi haza biztosíthatja számára.

A magyar nép öntudatos tömegei tudják, hogy hazánk függetlenségét, a szocialista társadalom felépítését csak a szocialista tábor országainak és népeinek szoros barátsága és együttes ereje tudja biztosítani. Ezért hívei a magyar dolgozók a magyar—román barátságnak is. Ezt az érdeket kívánta szolgálni pártunk és kormányunk akkor is, amikor bennünket Bukarestbe küldött a barátság és együttműködés további erősítésének feladatával. Ebben a szellemben és jó eredménnyel tárgyaltunk.

Ma népeink vállvetve harcolnak a béke megszilárdításáért és biztosításáért, a szocializmus felépítéséért, egész táborunk egységének további erősítéséért. Kormányaink támogatják azt a politikát, amely e célok megvalósítását szolgálja. Helyeseljük a nemzetközi tárgyalások és megegyezések módszerét, és hisszük, hogy a Szovjetunió kormánya által javasolt kormányfői találkozó létrejön, és minden nép érdekében szükséges és fontos eredményeket tud elérni.

Támogatjuk azt a követelést, amely a tömegpusztító fegyverekkel való kísérletek megtiltását kívánja.

Támogatást nyújtunk minden javaslatnak, amely a leszerelést, a külföldi csapatok kivonását, általában a békés együttélést, a békés gazdasági versengést szolgálja.

A magyar kormány minden pozitív javaslatot támogat, ezek közül is különösen azokat, amelyek a magyar nép életbevágó érdekeit közvetlenül érintik. Hármat emelek ki a javaslatok közül:

1. A Német Demokratikus Köztársaság javaslatát a két német állam békés, demokratikus, igazságos alapon történő egyesítésére;

2. a lengyel kormánynak — a Német Demokratikus Köztársaság és a Csehszlovák Köztársaság által támogatott — javaslatát, amely szerint Lengyelország, Csehszlovákia, a Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság területén létesítsenek atom- és hidrogénfegyver mentes zónát;

3. a Román Népköztársaság kormányának javaslatait Románia, Bulgária, Albánia, Jugoszlávia, Görögország és Törökország jóviszonyának és a Balkán tartós békéjének megteremtésére.

Szilárdan hisszük, ha erőfeszítéseink nem lankadnak, mindezek a valóban minden nép érdekében álló béketörekvések az egész emberiség javára célhoz fognak érni.

Kedves elvtársak, elvtársnők! Drága barátaim!

Államaink, pártjaink erősek. Barátságunk erős és állandóan tovább fejlődik. Szocialista táborunk erős és egységes. Politikánk helyes és igazságos. Céljaink a népek, a dolgozó tömegek akaratát, kívánságát és vágyait fejezik ki. Ezért támogatnak bennünket a népek, a dolgozó tömegek, ezért győzedelmeskedik ügyünk.

Aláírtuk az álláspontunkat és közös törekvéseinket kifejező nyilatkozatot. Mindent megteszünk, hogy amit aláírtunk, valóra is váltsuk. Erősödjék még jobban barátságunk, érvényesüljön még jobban a kölcsönös előny és a kölcsönös segélynyújtás szocialista elve népeink javára.

Tiszta szívből kívánunk egész népünk nevében további sok sikert a Román Munkáspártnak, a Román Népköztársaságnak, Románia népének, minden dolgozójának. Érjenek el újabb győzelmeket a szocializmus építésében és a béke védelmében. Legyen küszöbönálló néptanácsi választásuk a haladás erőinek újabb elsöprő győzelme.

Éljen a Román Munkáspárt és annak Központi Bizottsága!

Éljen a Román Népköztársaság és annak testvéri népe!

Éljen és erősödjék a megbonthatatlan román—magyar barátság!

Éljen a szocializmusnak, a békének a Szovjetunió által vezetett egységes és legyőzhetetlen tábora!

Le a mindenki által gyűlölt hidegháborúval!

Éljen a tartós béke! *(Hosszantartó, lelkes taps.)*

Kivonatosan közölte a Népszabadság, 1958 február 28.

BESZÉD A MAGYAR SZAKSZERVEZETEK XIX. KONGRESSZUSÁN

1958 MÁRCIUS 3

Kedves elvtársak! Ennek a tanácskozásnak jelentőségét növeli, hogy az osztályharc egyik nagy csatájában győzelmet aratott magyar munkásosztály szakszervezetei tartják most kongresszusukat.

A magyar nép úgy döntött, úgy harcolt és úgy cselekedett, hogy a munkáshatalomnak kell megmaradnia és a munkáshatalmat kell erősíteni. Ezért *a szakszervezetek aktív tagjainak, még inkább funkcionáriusainak központi feladatuk, hogy minden kérdést a munkáshatalom erősítésének alárendelve vizsgáljanak.* Amíg munkáshatalom van egy országban, addig mindig lehet vitatkozni és dönteni is arról, hogyan alakuljon a családi pótlék, a szabadság, ki mennyit fizessen az üdülésért és az progresszív legyen-e vagy degresszív, de ha nincs munkáshatalom, akkor ezekről a kérdésekről beszüntethetjük a vitákat. Erről nem szabad megfeledkeznünk.

Ez a kongresszus erősíteni fogja a magyar dolgozók tömegeinek tudatában a munkás nemzetköziség gondolatát is.

Hogy az átmenetileg földresújtott magyar munkásosztály felülkerekedhetett, az annak tulajdonítható, hogy a legszükségesebb pillanatban a nemzetközi munkásosztály a magyar munkásosztály segítségére sietett. (Nagy taps.)

Az elvtársak tudják, hogy mi most a testvéri Román Népköztársaságban jártunk. Megtisztelő feladatnak és kötelezettségnek teszek eleget, amikor átadom önöknek a Román Népköztársaság dolgozóinak forró, testvéri üdvözletét. *(Hosszantartó, lelkes taps.)*

Ottani találkozásainkon mindenütt hallottuk, hogy azokban a napokban, amikor a magyar munkáshatalom veszélyben volt, a testvéri országok dolgozói aggódtak a magyar nép szabadságáért és egy kicsit önmagukért is, mert a mi sorsunk — és ez a tudat mindinkább erősödik — össze van kötve egymással.

Közös volt az örömünk is, hogy az imperialisták, az osztályellenség próbálkozását sikerült megsemmisíteni, és a Magyar Népköz-

társaság, a Szovjetunió vezette szocialista tábor, a proletár nemzetköziség nem gyengült a magyarországi ellenforradalmi felkelés hatásaként, hanem tovább erősödött.

Most olyan helyzetben vagyunk, hogy az anyagi eszközökkel, az alapvető termelési eszközökkel, a hadsereggel a munkásosztály rendelkezik, de *van egy terület, ahol a munkásosztály hatalma még nem teljes, és ez az emberek gondolkozása.*

A reakciós burzsoáziának és az imperializmusnak — mert ők is szereztek hasznos tapasztalatokat a magyarországi eseményekből — most nem jut eszébe támadást szervezni és indítani a Magyar Népköztársaság ellen, és ez az ő egyik hasznos tapasztalatuk. *(Élénk derültség.)* De nem mondtak le arról, hogy uralják a mi tömegeink gondolkozását. Nekünk tehát rendszeresen, *nagyon komolyan, sokat kell harcolnunk azért, hogy ne csak a fegyverek meg az esztergapadok fölött, de az emberek gondolkozásában is a munkásosztály gondolatai, eszméi uralkodjanak.* Enélkül nem lehet jól építeni és dolgozni.

Meggyőződésem szerint a szakszervezeteknek attól a naptól kezdve, amikor a munkásmozgalom hajnalán világrajöttek, egészen addig, amíg létezni fognak, alapvető feladatuk, hogy a munkások érdekében kérjenek és követeljenek. De igen nagy különbség van aközött, hogy kitől kérünk és követelünk, hogy milyen társadalmi rendszerben él, kér és követel az a szakszervezet. Kérni lehet mindig, követelni is lehet, de ha igaz az, hogy a mi rendszerünkben a nép a gazdája az országnak — és ez igaz —, akkor *a szakszervezetekben is az ország gazdáiként kell az embereknek gondolkodniuk.*

A kapitalistákkal szemben, például a Horthy-Magyarországon a szakszervezetben elég volt az a tudomány, hogy: kérek és követelek, és aki ezt gerincesen és rendesen csinálta, az jó szakszervezeti funkcionárius volt. Felfogásom szerint *ma* az a jó szakszervezeti funkcionárius, aki tudja, hogy a dolgozók érdekében mit kell kérni, mit kell követelni, de azt is tudja, hogyan és honnan lehet azt megadni. Ez új és állítom, hogy nehezebb tudomány, mint önmagában az, hogy okosan és jól állapítsuk meg, mit kell kérni és követelni a munkásosztály számára.

Amióta van munkásosztály, azóta harcol a burzsoáziával az eszmék terén is. A burzsoázia előnyben van ebben a harcban egy

tekintetben: neki teljesen elegendő, ha a munkások nem gondolkoznak, mert akkor már ő az ura az eszméknek. A munkásosztály érdeke viszont azt kívánja, hogy gondolkozzanak az emberek. Természetesen könnyebb nem gondolkozni, mint gondolkozni. Ezért nehezebb a mi munkánk, mert meg kell hódítanunk az emberek tudatát. De a munkásosztálynak is van előnye ebben a harcban: az igazságai erősebbek.

Valamikor, több mint egy évszázaddal ezelőtt tulajdonképpen két ember tudta megfogalmazni a munkásosztály eszméit: Marx Károly és Engels Frigyes. Nézzenek csak körül: ma a világon — persze nemcsak a szocialista, hanem a kapitalista és gyarmati világban is — körülbelül egymilliárd ember van, aki meg tudja fogalmazni a munkásosztály eszméit és követeléseit. *(Nagy taps.)*

Néhány szót a vitatott kérdésekről. Nem akarom befolyásolni az elvtársakat, csak vitatkozzanak ezeken. A családi pótlék feltétlenül fontos kérdés. Ha kapitalista országban lennénk — bár ott sem szabad demagógiát űzni, mert a szolíd munkásmozgalom nem a demagógián, hanem a szocializmuson nevelkedik —, ott mondjuk, lehetne azt válaszolni, hogy csak növeljük minél jobban a családi pótlékot. Szocialista viszonyok között már nagyobb a felelősségünk. Mi azt mondjuk, hogy a szocializmus építéséhez szükséges a dolgozók anyagi érdekeltsége. Úgy akarunk dolgozni, hogy a szocializmus építése együtt járjon a dolgozók — s köztük a sokgyerekes családok — életszínvonalának emelkedésével. Ami az egyes dolgozót illeti: minél többet tud adni a társadalomnak, annál többet keressen. Tehát ha többet termel — aszerint keressen.

Szóba került egy másik kérdés: legyenek-e különleges jogaik a szakszervezeti tagoknak? Mi hónapok óta harcolunk azért, hogy a párttagoknak se legyenek különleges jogaik. Tisztelem a szakszervezeti tradíciót, de úgy gondolom, *a szakszervezeti tagság sem több, mint a párttagság.* A mi törvényeink szerint ebben az országban minden állampolgárnak jogegyenlősége van. Ezt mi nem szeghetjük meg. Az állam csak egyformán biztosíthatja a jogokat, akár szervezett munkás valaki, akár nem. Ha ez másképpen lenne, holnap mindenki belépne a szakszervezetbe és az sokkal inkább hasonlítana a Mussolini-féle korporációhoz, mint egy szakszervezethez. Így tehát nem helyes. Mégis lehet valamit csinálni. *Nyújtson a szakszervezet*

saját eszközeiből valamit a tagjainak, amit más állampolgár nem élvez.

Erre alkotmányunk, törvényeink lehetőséget adnak.

Itt vita folyik arról, hogy két-, három- vagy négyévenként tartsanak-e kongresszust. Ha megkérdezek egy egyszerű munkást, hogy mikor legyen a kongresszus, biztosan azt mondja, hogy nem bánja ő, akárhány évenként, de azt csinálják, amit csinálni kell. Nézzék meg összes nagy szakszervezeteinket: körülbelül feleannyi kongresszust tartottak, mint ahány éves a szakszervezet, valamivel kevesebbet, mert a háború idején nem tudtak kongresszust tartani. Régi és jó tradíció, hogy a szakmai szervezetek kétévenként tartsanak kongresszust. Nincs okunk, hogy ezt megbontsuk. *(Helyeslés.) A vezető ne csak a funkcionárius fejével gondolkozzék, hanem figyelje a tömegek érzését és gondolatait.* Csak az a szakszervezet dolgozik jól, amely a kongresszust, ha feladata megkívánja, akár minden évben összehívja.

Ma már nyugodtan mondhatjuk, hogy az emberek a munkáshatalom mellett vannak. Általában rend van nálunk, de azért az ellenforradalom után az általános lazaságból még visszamaradtak nem jó dolgok is. Dolgoznak az emberek, de még nem olyan szorgalmasan, ahogyan a mi népünk dolgozni tud, ha akar. És egy kicsit még többet dalolunk, vigadunk is mindenféle címen. Valami kis árnyalati igazításra tehát szükség van.

Itt van például a nyugdíjasok ügye. Nem akarom az összes kérdéseket megvitatni, de egy körülményt vegyünk figyelembe: nálunk a felnőtt lakosság viszonylag igen nagy százaléka nyugdíjállományban van. El lehet határozni, ha akarjuk, hogy az ország lakosságának egyharmadát nyugdíjba helyezzük. Ennek nincs semmi akadálya, az országgyűlésen többségünk van, meg tudjuk szavazni. De gondolkozzunk. Minél nagyobb része van a lakosságnak nyugállományban, törvényszerűen annál alacsonyabb színvonalon kell élniük a munkában levőknek és a nyugdíjasoknak is. Ugyanez a helyzet az életnívó felemelése tekintetében is. Sok nép dolgozik és harcol rajtunk kívül a szocializmusért. Mi nagyon büszkék vagyunk rá, hogy 1919-ben az elsők között harcoltunk érte. Ez jó dolog. De ha az elmúlt négy évtizedet nézem, akkor azt látom, hogy a szovjet, a kínai, a román munkás is és a többi ország munkássága

is harcolt. Ha mindent: harcot, vérveszteséget, áldozatot, munkát összevetnénk a szovjet emberek harcával, vérveszteségével, áldozatával, munkájával, akkor azt látnánk, hogy mi kevesebbet áldoztunk ugyan, mint ők, mégis imitt-amott nagyobbak az igényeink.

Ami a perspektívát illeti — nincs félnivalónk. Az ügyek általában jól állnak nemzetközi téren is. Előre fog menni a szocializmus ügye, meg a béke ügye is. Előre mennek a magyar szakszervezetek is.

A párt segíti a szakszervezetet. A pártra és a szakszervezetre is vonatkozik az, hogy a tömegekkel együtt kell haladnia. Ne sajnálják a fáradságot. *Nagyon-nagyon fontos, hogy együtt legyenek a dolgozókkal, sokat és nagyon gyakran beszéljenek a dolgozók kérdéseiről.* Egyetlen egy fájó dolgot se fojtsanak bele az emberekbe, engedjék, hadd mondják el. Könnyebb a szívük, ha kimondhatják, ami fáj, ha látják, hogy tudnak a bajukról, ha foglalkoznak velük, ha rendes választ kapnak. Nem hiszem, hogy akadna egyetlen egy olyan kérdés is, amelyről nyugodt lelkiismerettel, az igazság alapján ne tudnánk a dolgozóknak kellő felvilágosítást és útmutatást adni.

Szó esett róla, hogy az életszínvonal emelésére most nincs lehetőség. A lehetőség elvileg most is megvan, csak nincs realizálva. Senki sem tud bennünket megakadályozni abban, hogy többet és jobban dolgozzunk. Ebben az esetben többet fordíthatunk a szociális juttatásokra is. Ki tarthat vissza bennünket ettől? Ez csak akkor nem megy, ha nincs meg bennünk az eltökélt akarat, és nem tudjuk a tömegeket magunkkal vinni. Álljunk a talpunkra, vigyük a tömegeket — és mindjárt realizálni tudjuk az egyébként adott lehetőséget. *Az ország gyönyörű, a föld termékeny, dolgozni lehet, az emberek szorgalmasak, szaktudás van. Mi kell még? Akarat kell. Dolgozzunk jobban és akkor gyorsabban fog menni a dolog.*

A múlt évben januárban, februárban „megjártuk". Mindenki abból indult ki, ami akkor volt. Az év folyamán a fejlődés túlhaladta a tervünket. Ezt ebben az évben is meg kell csinálni. Ha így lesz, akkor ezt a nem realizált lehetőséget megteremtjük.

Meglátják: öröm lesz nézni, milyen szépen halad előre a dolgozó nép. *(Hosszantartó, lelkes taps.)*

Népszabadság, 1958 március 4.

BESZÉD FELSZABADULÁSUNK 13. ÉVFORDULÓJÁN A HŐSÖK TERÉN RENDEZETT NAGYGYŰLÉSEN

1958 ÁPRILIS 4

Kedves Hruscsov elvtárs! Kedves vendégeink! Kedves Dobi elvtárs, Münnich elvtárs, Marosán elvtárs!

Kedves elvtársak! Budapesti dolgozók!

Üdvözlöm önöket legnagyobb nemzeti ünnepünkön, felszabadulásunk napjának évfordulóján.

Mai ünnepünknek különleges jelentőséget és fényt ad, hogy e napon körünkben üdvözölhetjük a Szovjetunió párt- és kormányküldöttségét, élén Hruscsov elvtárssal, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkárával, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnökével. *(Nagy taps, éljenzés.)* Nagy öröm számunkra, hogy együtt ünnepelnek ma itt velünk annak a nagy népnek küldöttei, amelynek fiai vérüket ontották a mi szabadságunkért, nemzeti függetlenségünkért a második világháborúban s 1956 őszén, amikor ismét veszélybe került szabadságunk és nemzeti függetlenségünk.

Hruscsov elvtárs nem először jár Magyarországon. Itt járt 1957 január elején is, az öt kommunista és munkáspárt budapesti tanácskozásán. Az akkori nehéz körülmények között nem tudtuk méltóképpen fogadni, most azonban Hruscsov elvtárs és a szovjet küldöttség többi tagja több időt tölt nálunk. Alkalmuk lesz találkozni nemcsak pártunk és államunk vezetőivel, hanem a magyar nép tömegeivel is. E találkozások során drága vendégeink érezni fogják mindenütt a magyar dolgozók szívéből feléjük áradó forró szeretetet. *Ez az őszinte, mély szeretet annak a pártnak, annak a kormánynak, annak a népnek szól, amely az élet minden területén szüntelenül segítette és segíti szocializmust építő országunkat. És szól személyesen Hruscsov elvtársnak, aki a Szovjetunió Kommunista Pártjának és a Szovjetunió kormányának politikáját képviselve, oly következetesen, oly fáradhatatlanul harcol az egész világ népeinek békéjéért, biztonságáért.*

Egész népünk nevében kívánom önöknek, kedves vendégeink, hogy érezzék magukat úgy Magyarországon, ahogyan a testvér, a hűséges barát otthonában érzi magát az ember.

Elvtársak! Barátaink!

1945 április 4-én, amikor a diadalmasan előrenyomuló szovjet hadsereg kiűzte hazánk területéről a hitlerista hordák utolsó maradványait, megkezdődött nemzeti történelmünk új fejezete. Ennek a napnak évfordulóján egyszerre ünnepeljük, hogy megszületett a szabad és független Magyarország, hogy feltárult előttünk a társadalmi haladás széles országútja, és ünnepeljük a megbonthatatlan magyar—szovjet barátságot! *(Ütemes taps.)*

Április negyedike a tények megdönthetetlen erejével hirdeti, hogy nemzeti függetlenségünk, társadalmi haladásunk és a magyar—szovjet barátság szorosan összetartozik és egymástól szét nem választható.

Kóborolnak manapság a nyugati tőkés országokban egykori kiváltságaikat elvesztett magyar földbirtokosok, nagytőkések és levitézlett fasiszták, akik szeretnék szétválasztani nemzeti függetlenségünket a társadalmi haladástól s mindkettőt a magyar—szovjet barátságtól. Ezek rágalmazzák a magyar kommunistákat és munkásokat, s minősíthetetlen rágalmakat szórnak a Szovjetunióra. S mindezt azzal, hogy ők „féltik" szabadságunkat, nemzeti szuverenitásunkat és függetlenségünket.

Ezek az urak és imperialista gazdáik azt gondolják, hogy a magyar nép nem ismeri történelmét, hogy rövid a magyar nép emlékezete. De a mi népünk nagyon is jól ismeri a történelmet, s nagyon jól meg tudja különböztetni a hamis szavakat a valóságtól. Azt hiszik talán ezek az urak, hogy a magyar nép elfelejtette, hogyan adta el a magyar nemesség és a burzsoázia nemzetünk függetlenségét 1867-ben az úgynevezett „kiegyezéssel" a Habsburgoknak? S elfelejtette, hogyan árulta később a hazát fűnek-fának: a Vilmos császári német imperializmusnak, azután 1919-ben az antantnak, majd Hitlernek? A magyar nép nem felejtette el ezt. S azt sem felejtette el, hogy ezek az urak a Horthy-korszak idején egyáltalán nem féltették nemzeti függetlenségünket a német, az olasz, a francia, az angol és az amerikai bankoktól és iparmágnásoktól, trösztöktől, amelyek valójában akkor a magyar nép sorsa felett rendelkeztek. A szabadság bajnokainak szerepében tetszelgő egykori

földbirtokosok és nagytőkések csak folytatják elődeik hagyományait: miként elődeik, ők is árulják a hazát, ezúttal némely amerikai milliárdosnak.

Csupán egy a különbség: most olyasmit akarnak eladni, ami felett ők már nem rendelkeznek és nem is fognak soha többé rendelkezni! *(Viharos taps.) Most az ország a nép országa és soha többé nem lesz másé!*

A felszabadulással a munkásosztály vezette dolgozó magyar nép vette kezébe az ország ügyeinek intézését. S a nép valóban a magyar történelem forradalmi hagyományait követi. Azoknak a szabadságharcosoknak a hagyományait, akik 150 éven át harcoltak a török hódítók ellen, majd 300 éven át a Habsburg-iga lerázásáért, 1919-ben pedig az antant intervenciós csapatai ellen, s utána a Horthy- és Hitler-féle fasizmussal szemben.

A munkásosztály saját felszabadulásáért küzdve, élére állt az egész nemzet függetlenségéért vívott harcnak, s bizonyosak lehetnek benne a Nyugaton kalmárkodó urak: a magyar nép meg is védi az 1945-ben elnyert nemzeti függetlenségét! (Taps.)

A Nyugaton kóborló gyászmagyarok és imperialista főnökeik adják a süket embert és úgy tesznek, mint akik nem tudják, ki adta népünk kezébe a szabadságot, a nemzeti függetlenséget, kinek a vére hullt a szabad, független Magyarországért? Azoké az uraké-e, akik a szovjet kormány kellő időben elhangzott figyelmeztetése ellenére 1941-ben belevitték Magyarországot Hitler oldalán a világtörténelem legvéresebb rablókalandjába, s akik utolsókként tartottak ki a náci bitorló mellett? Nem!

A magyar nép szabadságáért és függetlenségéért a magyar kommunisták és hazafiak és a szovjet nép fiai adták a legtöbbet, amit ember adhat: az életüket.

S vajon ki védte és védi azóta is nemzeti szuverenitásunkat, szabad, alkotó életünket? Azok-e, akik minduntalan be akarnak avatkozni belső ügyeinkbe, akik nemcsak a diplomácia és a propaganda minden eszközét vették igénybe, hogy megdöntsék Magyarországon a nép hatalmát, hanem 1956 őszén a fegyveres ellenforradalmi támadás megszervezésétől és aktív támogatásától sem riadtak vissza? Velük szemben a Szovjetunió az, amely mindig Magyarország mellé állt, visszaverve a függetlenségünk ellen irányuló

imperialista beavatkozási kísérleteket. *A Szovjetunió segített hatalmas nemzetközi tekintélyével, erkölcsi erejével, politikai tapasztalatával, s ha kellett, és kértük, segített katonai erővel is nemzeti függetlenségünk, népi hatalmunk megvédelmezésében.* (Nagy taps.)

Ki ne ismerné nálunk annak a szüntelen gazdasági támogatásnak a jelentőségét és értékét, amelyet a Szovjetuniótól kaptunk, kezdve azon a nyersanyagon, amit közvetlenül a felszabadulás után adtak — hogy megindíthassuk gyárainkat —, egészen addig a nyersanyagig és minden másféle segítségig, amelyek felhasználásával gyorsan helyreállítottuk az ellenforradalom okozta súlyos károkat.

Igen, a magyar nép szereti a Szovjetuniót, őszintén és mélyen, mert a szovjet népnek köszönheti, hogy 1945-ben újra és most már végérvényesen ráléphetett az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság idején egyszer már megkezdett útra. Népünk szereti a Szovjetuniót, mert neki köszönheti, hogy szabad és független lett, mert segíti, hogy szabad és független is maradjon, s mert nagy szerepe van abban, hogy hazánk tizenhárom év alatt elmaradt agrárországból iparilag fejlett ország lett, amelynek népe jobban, kulturáltabban él, mint történelme során bármikor.

A magyar—szovjet barátság azt is jelenti, hogy *testvéri, szövetségesi hűség kapcsol össze bennünket azzal az országgal, amely a világbékének, s benne hazánk békéjének is legkövetkezetesebb harcosa.*

A magyar nép békét akar. Békére van szüksége a haza szocialista felvirágoztatásához. *(Taps.)* Két szörnyű világháború tapasztalatai után tudjuk, mit jelentene egy újabb háború, mit jelentene fiaink és lányaink, városaink és falvaink pusztulása. Egy új háborúban — ezt is tudjuk — nem lenne hely a földön, ahol ember biztonságban élhetne. Az atom-, a hidrogén- és a rakétaháború tüze elérne minden népet, és veszélyeztetné az emberiség több nemzedékét.

A háborút azonban elkerülheti az emberiség, mert a háborút meg lehet akadályozni. Kinek köszönhetjük, és mi adja a reális alapot ahhoz, hogy valóban bízhatunk egy új háború elkerülhetőségében? Ezt annak a politikának köszönhetjük, amely a Szovjetunióban már negyven esztendeje zászlajára írta a béke jelszavát, és mindvégig kitart mellette. *(Nagy taps.)* Ez a békepolitika minden nép számára megnyitotta az utat a békéhez, s az imperialisták minden

mesterkedése ellenére újabb és újabb milliókat hódít meg a békés együttélés gondolatának. Ami pedig a háború megakadályozásának reális alapját illeti: vajon mi rettenti el jobban a háborús gyújtogatókat egy véres kalandtól, mint a Szovjetunió és a többi szocialista ország iparának, tudományának és technikájának rohamos fejlődése, a Szovjetunió, a szocialista tábor növekvő gazdasági, politikai, erkölcsi és katonai hatalma és a népek békeakarata?

Nem is olyan régen, a magyarországi ellenforradalom idején és utána bizonyos nyugati propagandisták — mint negyven éven át annyiszor — ismét kórusban szónokoltak a kommunizmus „csődjéről", a népi demokráciák és a Szovjetunió „vereségéről". Hallhattunk és olvashattunk olyasmit, hogy a Szovjetunió elszigetelődött, elvesztette vezető szerepét a világpolitikában, hogy csődbe jutott a marxizmus—leninizmus. Azóta még másfél esztendő sem telt el. S hol vannak ezek a propagandisták? Mit látunk? *A szocialista országok Szovjetunió vezette tömörülése erősebb, mint valaha!* (Nagy taps.) *Az egész nyugati világot ámulatba ejtette a Szovjetunió interkontinentális rakétája és a két szputnyik.* (Taps.) *Az egész világ látja, hogy változatlanul a Szovjetunió a kezdeményezője a világpolitikában minden olyan akciónak, amely a béke fenntartását és megszilárdítását szolgálja. A marxizmus—leninizmus tanításai — a revizionisták minden erőlködése ellenére — tiszta fénnyel ragyogják be az emberiség jövőjét.* Ehhez a Szovjetunióhoz, a békéért harcoló és a békét megvédelmezni képes hatalmas országhoz kapcsol bennünket mély és megbonthatatlan barátság! *(Nagy taps.)*

A Szovjetunió vezeti azt a tábort, azt a testvéri közösséget, amelynek mi is tagja vagyunk: a szocialista népek táborát. Ennek a tábornak tagjai kölcsönös viszonyukat az állami függetlenség és szuverenitás tiszteletben tartására, a teljes egyenjogúság, a területi sérthetetlenség és az egymás belügyeibe való be nem avatkozás elvére építik. De nemcsak erre. Ezeken az elveken kívül a szocialista országok kölcsönös viszonyának elszakíthatatlan részét alkotja — amint ezt legutóbb a 12 kommunista és munkáspárt novemberi moszkvai nyilatkozata is hangoztatta — a kölcsönös testvéri segítés.

Ebben a kölcsönös segítségben az igazi proletár nemzetköziség eszméje ölt testet. *Mi, magyarok, éppen az ellenforradalom súlyos*

napjaiban tapasztalhattuk a proletár nemzetköziség erejét, s ezért most a magyar dolgozók nevében — a köztünk levő szovjet vezető elvtársak által — az egész szovjet népnek ismét forró köszönetet mondunk. (Lelkes taps.)

A külföldi és hazai reakció mindent megtett, hogy hazánkat gazdasági csődbe és inflációba kergesse. Le akarták rombolni mindazt, amit a nép tizenhárom esztendő alatt épített. A Szovjetunió és a baráti országok segítsége, a magyar munkásosztály, a parasztság és a néphez hű értelmiség áldozatos munkája lehetővé tette, hogy nem az infláció és a nyomor rémével kellett szembenéznünk, hanem előrehaladhattunk a gazdasági, politikai és kulturális építés útján. Az ipar egész évi termelése 1957-ben 2 százalékkal volt magasabb az 1955-ös termelési színvonalnál; az 1957-es évi mezőgazdasági terméseredmény a felszabadulás óta a legjobb volt. A munkások és alkalmazottak reálbére 14—16 százalékkal, a parasztság reáljövedelme 8—12 százalékkal volt magasabb, mint korábban. A proletár internacionalizmus segítségével felszámoltuk az ellenforradalom okozta gazdasági károkat és tovább építjük szocialista hazánkat. *(Taps.)*

Az ellenforradalom leverése óta eltelt idő eseményei leleplezték az ellenségnek azt a hazug rágalmát is, hogy a magyar nép szemben áll a kommunista párttal és nem óhajtja a szocializmust.

Pártunk, miután megtisztította sorait az árulóktól és szakított a régebbi hibákkal, erősebb lett, mint volt, s összeforrva a tömegekkel végzi nagy történelmi feladatát: vezeti a népet a szocializmus felépítésének útján. *(Nagy taps.)*

Népünk nagy történelmi múltra visszatekintő tömegszervezetei és mozgalmai — a szakszervezetek, az ifjúsági szövetség, a nőmozgalom és a Hazafias Népfront — a párt vezetésével, a tömegek mozgósításával hatékonyan részt vesznek a szocializmus építésében. Ezek a vitathatatlan eredmények tanúsítják, hogy országunkban mély, kitéphetetlen gyökerei vannak a szocializmusnak.

A magyar nép már 1919-ben, a dicsőséges Tanácsköztársaság megteremtése idején eljegyezte magát a szocializmussal, és 40 éve küzd a kommunista párt vezetésével a munkáshatalomért, a szocializmus felépítéséért. (Taps.) A szocializmus eszméje elválaszthatatlan a magyar munkásosztálytól, a magyar dolgozó néptől.

Ezért teljesen felesleges és hiábavaló a nyugati imperialisták minden olyan próbálkozása, amely egyes népi demokratikus országok, közöttük hazánk belső rendjének valamiféle „felülvizsgálását" célozza. A magyar nép négy évtizede küzd a szocializmusért, és súlyos véráldozatokkal pecsételte meg ezt a választását. Népünk ebben a kérdésben már 1919-ben döntött, e döntését nem másítja meg a nyugati imperialistáknak és prókátoraiknak mesterkedése sem.

Ugyancsak látja az egész világ azt is, hogy *teljesen kudarcba fulladt ellenségeink arra irányuló kísérlete, hogy Magyarországot kiszorítsák a szocializmust építő népek nagy, testvéri családjából.* Ellenkezőleg, a magyar nép az elmúlt másfél év alatt erősítette a testvéri népekhez és országokhoz, köztük elsősorban a Szovjetunióhoz fűződő kapcsolatait. *(Taps.)*

A szocialista államok szolidaritása nem irányul egyetlen más ország ellen sem, hanem ezeknek az államoknak szabadságát és függetlenségét védelmezi. A Varsói Szerződés fontosságát és időszerűségét éppen azokban az időkben ismerhettük meg legjobban, amikor ránk támadt az ellenség. De ma is jól érthetjük, amikor a bonni nemzetgyűlés többsége elhatározta Nyugat-Németország atomfelfegyverzését. A német militarizmus már két ízben sodorta háborúba Magyarországot. Most ugyanez a német militarizmus ismét fenyegeti Európa s benne hazánk békéjét. *(Moraj.) A magyar nép egységesen és határozottan tiltakozik az ellen, hogy a német militaristákat atomfegyverekkel lássák el.* (Felkiáltások: Le velük!) Ismét kijelentjük, hogy — mindaddig, amíg az agresszív Észak-Atlanti Szövetség fennáll — becsülettel és hűséggel teszünk eleget a Varsói Szerződés előírta kötelezettségeinknek, a szocialista országok segélynyújtási kötelezettségének, amely a leghatékonyabb védelem a feltámadt német militarizmus veszélye ellen. *(Taps.)*

Hűséges és tevékeny katonái vagyunk a világot átfogó békemozgalomnak. Ez a mozgalom, amely a békeszerető emberek százmillióinak akaratát fejezi ki, ma már olyan erővé vált, hogy egyik fontos gátja a nemzeti szabadságra, függetlenségre törő háborús kísérleteknek.

Minden békeszerető emberrel együtt követeljük a fegyverkezési hajsza beszüntetését, az atom- és hidrogénfegyverek gyártásának és

alkalmazásának megtiltását, a külföldi katonai támaszpontok felszámolását.

A magyar népnek is létfontosságú érdeke, hogy összeüljön a legmagasabb szintű értekezlet, amelyen a kormányfők tanácskozhatnak a népeket legjobban érdeklő kérdésről, a béke biztosításáról és megszilárdításáról. *Egyöntetű lelkesedéssel üdvözöljük a Szovjetunió békekezdeményezéseit* (Éljenzés és taps.), *köztük a legutóbbi világjelentőségű tettet, azt, hogy a Szovjetunió egyoldalúan felfüggesztette az atom- és hidrogénbomba-kísérleteket.* Ez a lépés nemcsak a Szovjetunió népeinek elszánt békeakaratát bizonyítja, hanem lenyűgöző erejét is.

A világ közvéleménye — s benne a magyar közvélemény — azonos elhatározást vár és sürget a kapitalista nagyhatalmaktól is.

Elvtársak! Barátaim!

Április negyedike arra is tanít bennünket, hogy nemzeti függetlenségünk elválaszthatatlan társadalmi haladásunktól. 1945 április negyedikén megkaptuk a lehetőséget a néphatalom megteremtésére. A nép kezébe vette a gyárakat, a bányákat és a bankokat, a parasztok megkapták a földet. Megalkottuk a népi demokratikus államot, a dolgozó nép végleg gazda lett a maga portáján. S ez a tény nemzeti függetlenségünknek egyik legfőbb biztosítéka.

Világosan megmutatkozott ez az ellenforradalom tanulságainak tükrében. Az ellenforradalmi támadás nemcsak szocialista vívmányaink, nemcsak szocialista rendszerünk ellen folyt, hanem nemzeti függetlenségünk ellen is. És mi sem bizonyítja jobban népünk akaratát, azt, hogy a magyar nép nem kívánja vissza a régit, az urak hatalmát, a dolgozók jogfosztottságát, mint az ellenforradalmi támadók teljes veresége. A magyar nép a Szovjetunió és a többi szocialista ország segítségével egyszerre védte meg a társadalmi haladás útján elért eredményeit és nemzeti függetlenségét.

Ahogyan levontuk a régmúlt történelmi tanulságait, úgy levontuk a közelebbi múlt tanulságait is. Kedves vendégeink és barátaink az országot járva, tapasztalni fogják, hogy *a párt és a nép egysége, a párt helyes politikája körül kialakult a dolgozók igazi nemzeti egysége.* A Magyar Szocialista Munkáspárt politikája a dolgozó néptömegek bizalmára és aktivitására épül. *(Taps.)* Az

ellenforradalom óta eltelt idő, a gyors konszolidáció, nem utolsósorban pedig gazdasági fejlődésünk legutóbbi számadatai azt mutatják, hogy a nép túlnyomó többsége egyetért programunkkal, helyesli és támogatja, magáénak érzi politikánkat. *(Taps.)*

Mi eltökéltük, hogy megmaradunk a megkezdett helyes úton, s jobbra-balra való ingadozás nélkül, mindig a reális lehetőségek számbavételével — pártunk vezetésével, a dolgozó nép támogatására építve — küzdünk az egész nemzet további gazdasági és kulturális felemelkedéséért, a szocialista társadalom teljes felépítéséért. *(Taps.)*

Drága vendégeink! A Szovjetunió párt- és kormányküldöttségének tagjai!

Hazánkat járva, megismerkednek a magyar munkásokkal, parasztokkal és értelmiségi dolgozókkal. Látni fogják, milyen megingathatatlan alapokon nyugszik a magyar nép és a szovjet nép barátsága. *(Taps.)* Látni fogják, mennyire érzi és érti a mi népünk, hogy a Szovjetunió ereje és irántunk tanúsított testvéri barátsága a mi szabadságunk és függetlenségünk legbiztosabb záloga. *A mi népünk tudja, hogy a független haza szeretete és a Szovjetunió iránti testvéri barátság érzése formailag és tartalmilag ugyanaz. S mi éppen ezért tekintjük igazi nemzeti ügyünknek, hogy állandóan tovább mélyítsük barátságunkat a Szovjetunióval.* (Taps.)

Találkozzék Hruscsov elvtárs, találkozzanak a testvéri szovjet küldöttség tagjai a mi népünk fiaival. Látogassák meg városainkat és falvainkat, üzemeinket, bányáinkat és termelőszövetkezeteinket. Szemtanúi lesznek annak, hogy népünk hűséges a szocializmus ügyéhez, a szovjet—magyar barátsághoz, a szocialista táborhoz, a béke-világmozgalom sok százmilliós tömegéhez és a proletár nemzetköziséghez. *(Taps.)* Ez a következetes és kitartó hűség biztosítja, hogy alkotó munkánk sikerrel jár, és a jövőben is sikerrel fog járni: *felépítjük szocialista hazánkat és megőrizzük függetlenségét.* (Taps.)

E gondolatok jegyében köszöntöm Központi Bizottságunk nevében és megbízásából legnagyobb ünnepünknek, 1945 április negyedikének tizenharmadik évfordulóját.

A Központi Bizottság nevében jó erőt, jó egészséget kívánok a további munkához minden magyar dolgozónak! *(Taps.)*

Éljen a szocializmust építő magyar nép és drága hazánk, a Magyar Népköztársaság! *(Nagy taps.)*

Éljen április negyedike — hazánk felszabadulásának, függetlenségének nagy ünnepe! *(Nagy taps.)*

Éljen a magyar és a szovjet nép örök és megbonthatatlan barátsága! *(Hosszan tartó, lelkes, ütemes taps.)*

Éljen és erősödjék a szocialista tábor és annak vezető ereje, a szocialista világhatalom, a nagy Szovjetunió! *(Hosszantartó, viharos taps.)*

Éljen a béke! *(Hosszas, viharos ünneplés.)*

Népszabadság, 1958 április 5.

BESZÉD A SZOVJET PÁRT- ÉS KORMÁNYKÜLDÖTTSÉG LÁTOGATÁSA ALKALMÁVAL CSEPELEN

1958 ÁPRILIS 9

Kedves elvtársak! Kedves elvtársnők! Munkástestvéreim!

A szovjet—magyar barátságnak erre a csepeli gyűlésére, erre a találkozásra közéletünk vezetőinek egész csoportja jött el. Itt vannak Dobi elvtárs, Marosán, Kállai, Biszku, Csergő elvtársak, Benke Valéria elvtársnő és közéletünk más vezetői. Engedjék meg, kedves elvtársak, hogy április 4-re, a mi nemzeti felszabadulásunk és népszabadságunk születésnapjára gondolva, pártunk Központi Bizottsága, népköztársaságunk Elnöki Tanácsa és forradalmi munkás-paraszt kormányunk nevében átadjam önöknek mindnyájunk forró testvéri üdvözletét. *(Taps.)*

Kedves elvtársak! A Csepel Vas- és Fémművek fogalom a magyar iparban. De a Csepel Vas- és Fémművek hagyományai fogalmat jelentenek a magyar munkásmozgalomban is. A mi szocialista forradalmi dalainkba sokszor bele volt szőve a Vörös Csepel neve. Ezt a nevet ez a gyár az első világháború időszakában érdemelte ki, amikor forradalmi gócpontja volt annak a magyar munkásosztálynak, amely felkelt az imperialista háború ellen a békéért, a Habsburgok ellen a nemzeti függetlenségért és a burzsoázia ellen a szocialista forradalomért.

Mostanában megszoktuk, hogy őszintén és nyíltan beszéljünk egymással. Ez a szép és nagyszerű fogalom: Vörös Csepel, a mi négy évtizedes történelmünkben nem egyformán érvényesült. A két világháború közötti időszakban a Horthy-fasizmus kegyetlen terrorral nehezedett rá ennek a gyárnak a munkásságára, tűzzel-vassal irtotta itt a szocialista forradalom képviselőit, mert tudta: ha Csepelen, ebben a munkáskollektívában erős a kommunizmus, akkor erős az egész magyar munkásosztályban, és akkor elveszett a burzsoázia ügye.

A második világháború időszakában is volt egy döntő időpont, amikor a fasiszták azt akarták demonstrálni, hogy a nép menekül

a felszabadító szovjet hadsereg elől, és felszólították Csepel dolgozóit, hogy ürítsék ki a gyárat és a szigetet. Akkor Csepel munkásosztálya — és meg kell említenem: a proletárasszonyokkal az élen — szembeszállt velük, s a fasisztáknak nem volt erejük többé e nép felett. *(Nagy taps.)*

Azután eljött a felszabadulás napja. Megkezdődött a küzdelem, hogy új hatalmat teremtsünk, a nép hatalmát, és hozzálássunk a szocializmus építéséhez. Annak idején, 1945 májusában az első munkaversenyt az országban — a kommunista párt országos értekezletének tiszteletére — ebben a gyárban kezdeményezték, és ezt a gyárat vitte ez a munkáskollektíva az első helyre: megnyerték a munkaversenyt. Ez is forradalmi tett volt, elvtársak, bár ezt kalapáccsal hajtották végre a munkások.

Később más idők jöttek. A szocializmus alapjainak lerakásában nagy szerepet játszott ennek a gyárnak a kollektívája, és ezért minden embernek, aki itt dolgozik — a hajlott korúaknak is, és azoknak a fiataloknak is, akikkel mi itt beszéltünk, s akik még csak most lesznek munkások —, szerintem szent kötelessége, hogy a szocialista építés 13 éves eredményeit, a nép vívmányait védelmezze a rágalmazókkal szemben. *(Nagy taps.)*

Ha ellenségeink az építés közben elkövetett hibákról beszélnek, erre a mi válaszunk ez: a hibák is a mieink voltak és mi fogjuk kijavítani őket. Nektek ehhez semmi közötök, mert nektek nem az fáj, hogy mi itt vagy ott hibáztunk, és kicsit lassabban mentünk, mint ahogyan mehettünk volna, hanem az, hogy itt proletárdiktatúra, népi hatalom van és szocializmust építünk. *(Úgy van, úgy van! Nagy taps.)* Mi a hibákat a saját sorainkban tisztáztuk. Kinek mi járt, kiosztottuk. Akinek a fejét meg kellett mosni, megmostuk. Aki nem bizonyult jó vezetőnek, az nem vezető most már.

De ez a mi ügyünk, a munkásosztály, a párt és a nép ügye. Ez nem az ellenség ügye. Az ellenséghez nekünk egy szavunk van: mi a szocializmus, a népi hatalom, a proletárdiktatúra emberei és népe vagyunk. (Úgy van, úgy van! Lelkes, ütemes taps és hurrá kiáltások.)

Kedves elvtársak! Mi, akik a párt központjában, a kormányban és az Elnöki Tanácsban dolgozunk, 1956 november első napjaitól abban a tudatban cselekszünk, hogy nem vagyunk ugyan nagy

tudósok, de szent meggyőződésünk, hogy minden becsületes magyar munkás, parasztember és értelmiségi dolgozó akaratának végrehajtóiként léptünk fel. *(Nagy taps.)* Mert nálunk, elvtársak — beszélhetett bármit is az ellenség — a munkásosztály döntő többsége, a parasztság óriási többsége és az értelmiség jobbik és nagyobbik fele igenis a népi hatalom, a népi demokrácia és a szocializmus mellett van. *(Úgy van, úgy van! Lelkes taps.)* Persze, azok az 1956 október—november—decemberi napok nehéz napok voltak. Emlékszem, amikor decemberben itt a Sportcsarnokban összejöttünk négy-ötszáz emberrel — a csepeli kommunista kollektívával — s azt mondtuk: elvtársak, vannak még, akik butaságokat fecsegnek, sőt helyenként még az ellenség támad, de a központban már mi támadunk. S azt mondottuk: bátrabban, elvtársak, mert nekünk igazunk van. És az az aktíva, annak a kollektívának az elhatározása kisugárzott 29 000 emberre. Mi nem szeretünk dicsérni, de fogadják az elvtársak elismerő szavunkat azért, ahogyan azóta itt, Csepelen harcolnak és dolgoznak. *(Lelkes, nagy taps.)*

Mi a lényege a harcunknak? A szocializmusért vagyunk és a népi hatalom erősítése mellett vagyunk. Ennek része, hogy tiszta elvet vallunk és azt teljes határozottsággal valljuk. *A proletár nemzetköziség mellett vagyunk. Nekünk testvérünk a világ minden munkása, bármilyen nemzetiségű is, s ellenségünk — még ha magyarnak született is — az, aki a reakció mellett és a népi hatalom ellen lép fel.* (Úgy van, úgy van! Taps.)

Kedves elvtársak, engedjék meg, hogy kifejezzem mindnyájunknak, akik — magyar vezetők — ide eljöttünk, azt a bensőséges, jó érzését, hogy a gyár kollektívájával olyan alkalomból találkozhatunk, amikor legdrágább és legkedvesebb testvéreink, a szovjet elvtársak itt vannak velünk. *(Hosszantartó, lelkes, ütemes, nagy taps és felkiáltások: Szovjet—magyar barátság!)*

Kedves elvtársak! Párt- és kormányküldöttségünk járt a Szovjetunióban, Kínában, Romániában, a Német Demokratikus Köztársaságban. Pártunk és kormányunk képviselői ez országok népei olyan forró szeretettel és megbecsüléssel fogadták, ami egyszerűen leírhatatlan. Amikor most egy esztendeje a Szovjetunióban jártunk, olyan szeretettel vettek körül bennünket, magyar vezetőket, hogy meg kell mondanom őszintén: néha restelltük magunkat.

Mivel érdemeltük ki ezt a szeretetet? Minket, elvtársak, a közös ügy sok néppel köt össze, és én a Szovjetunióban, azt hiszem, az önök nevében is mondhattam és az önök szívéből is szólhattam: *nemzeti függetlenségünk, békénk, szocialista jövőnk egyik garanciája, hogy végig ki fogunk tartani a szovjet—magyar barátság mellett, akármiféle ellenség áskálódjék is ellene.* (Ütemes, nagy taps.)

És azt is mondottuk ott: ha a szovjet elvtársak jó tulajdonságainkkal és gyengeségeinkkel együtt becsülnek és barátjuknak neveznek minket, és a szovjet nép minden fia: munkás, paraszt, értelmiségi — köztük olyan dolgozó szülők, akiknek gyermekei meghaltak a mi népünk szabadságáért és nemzeti függetlenségéért — azt mondotta, hogy becsüli a magyar népet és barátjának tekinti, akkor ez a mi népünkre olyan megtiszteltetés, amit csak a jövőben fogunk igazán kiérdemelni. *(Úgy van, úgy van! Nagy taps.)*

Kedves elvtársak! Engedjék meg, hogy a párt Központi Bizottsága, a forradalmi munkás-paraszt kormány nevében — és ha Dobi elvtárs egy pillanatra rámruházza hatalmát, az Elnöki Tanács nevében is — szívből jó erőt, egészséget, jövőbeni sikereket kívánjunk a csepeli proletariátusnak. Úgy dolgozzanak és harcoljanak rendszerünk ellenségeivel szemben, hogy a Vörös Csepel név igazán érvényes legyen! *(Hosszantartó, lelkes, ütemes taps és felkiáltások: Éljen a párt!)*

Népszabadság, 1958 május 10.

BESZÉD A LENGYEL PÁRT- ÉS KORMÁNYKÜLDÖTTSÉG LÁTOGATÁSA ALKALMÁVAL RENDEZETT NAGYAKTÍVA-ÉRTEKEZLETEN

1958 MÁJUS 10

Kedves Gomulka elvtárs! Kedves Cyrankiewicz elvtárs! Kedves elvtársak!

A testvéri Lengyelország Gomulka és Cyrankiewicz elvtársak vezette küldöttségének látogatása szervesen illeszkedik azoknak a látogatásoknak sorába, amelyeket a baráti szocialista országok párt- és kormányküldöttségei az ellenforradalom óta hazánkban tettek. Célja is hasonló azokéhoz: népeink megbízásából és képviselőiként megvitatjuk közös problémáinkat, hogy ily módon még közelebb kerüljünk egymáshoz, és ezzel is erősítsük a szocialista tábor országainak szoros összefogását.

A lengyel párt- és kormányküldöttség magyarországi látogatásának különös fontosságot ad az, hogy a nemzetközi imperializmus az 1956-os lengyelországi jobboldali megmozdulásokhoz is reményt fűzött, a magyarországi ellenforradalmi felkelés szításával, támogatásával és kirobbantásával pedig jelentős erőfeszítéseket tett arra, hogy Magyarországon megdöntse a munkáshatalmat és az országot kiszakítsa a szocializmus világrendszeréből. A magyarországi ellenforradalmi puccskísérlet fegyveres leverése után pedig mind a nemzetközi imperialista, mind a belső burzsoá reakciós erők azon buzgólkodtak, hogy ellentéteket szítsanak pártjaink között, megkíséreljék elidegeníteni egymástól a Magyar és a Lengyel Népköztársaságot.

A csaknem kétesztendős közös harcok, a szocializmus építésében elért közös sikerek, a pártjaink közötti elvi és eszmei azonosság, és nem utolsósorban a mostani baráti látogatás meggyőzően bizonyítják, hogy ezek a számítások homokra épültek és a belső reakciós erők éppúgy, mint a nemzetközi élet bajkeverői csúfos kudarcot vallottak.

Nem titok, hogy — mondjuk, másfél évvel ezelőtt — előfordultak közöttünk véleményeltérések szocialista fejlődésünk egyik vagy

másik kérdésében, vagy a politikai élet napi gyakorlatában a taktikát és módszereket illetően. Korábban volt bizonyos eltérés közöttünk a nálunk, Magyarországon lezajlott ellenforradalmi események értékelését és a konszolidációhoz vezető utat illetően is. Mi is a lengyel elvtársaktól eltérően ítéltük meg a lengyel belső fejlődés néhány kérdését.

Ezek a korábbi nézeteltérések múló, átmeneti jellegűek voltak. Nem kis részben abból származtak, hogy azokban a mozgalmas és gyorsan változó súlyos időkben hiányosan voltunk tájékozódva a másik ország eseményeiről, azok mozgató rugóiról. *Ezek a nézeteltérések azonban akkor is elvtársak közötti, testvéri, marxista—leninista pártok közötti véleménykülönbségek voltak.* Felfogásunk szerint egyébként is az illető párt maga tudja legjobban megítélni, hogy egy adott időpontban és helyzetben országában milyen belpolitikai taktika és módszer a célravezető.

Az elmúlt másfél évben lengyel elvtársainkkal együtt kölcsönösen jobban megismertük a tényeket: *mindkét országban hatalmas és pozitív fejlődés ment végbe, s taktikai és módszerbeli eltérések nagyrészt elenyésztek, és ami maradt belőlük, az semmiképpen nem zavarja pártjaink jó testvéri viszonyát.*

A gyakorlatunkban fennállott eltérések jelentősége már másfél évvel ezelőtt is kicsi volt, nagyobb horderejű közös kérdéseinkhez képest. Mindenki tudja, hogy mi, magyar kommunisták akkor is teljes bizalommal voltunk a hős lengyel munkásosztály, annak forradalmi pártja, a Lengyel Egyesült Munkáspárt, a párt Központi Bizottsága és a mindnyájunk által tisztelt Gomulka elvtárs iránt. A Lengyel Népköztársaság és maga a lengyel nép pedig a védelmi jellegű varsói szerződésben, velünk, népi hazánkkal, a magyar néppel szövetséges, hű küzdőtársunk volt és maradt. *(Taps.)*

Másfél évvel ezelőtt, amikor a Magyar Népköztársaság súlyos bajban volt, a fő dologban való egyetértést fejezte ki többek között az is, hogy a lengyel elvtársak százmillió zloty értékű áru küldésével és negyvenmillió rubel értékű hitellel siettek a magyar nép segítségére. *(Nagy taps.)* Hadd mondjak most hálás köszönetet a lengyel népnek, a lengyel kommunistáknak ezért a testvéri segítségnyújtásért. *(Taps.)*

A Magyar Szocialista Munkáspárt és a Lengyel Egyesült Munkáspárt egyképpen a marxizmus—leninizmus alapján áll, és annak tanításait alkalmazza politikájában! *Mindkét országban a munkásosztály van hatalmon és a munkásosztály vezető ereje, annak marxista—leninista pártja végzi az iránytást!* (Taps.) Mindkét ország eltökélten halad a szocializmus építésének útján! A marxizmus—leninizmus álláspontján vagyunk a proletárdiktatúra kérdésében, a párt kérdésében, az állam szerepének kérdésében és valamennyi alapvető kérdésben.

Tisztelt elvtársak! A mi harcunk rendszerünknek, szocialista jövőnknek olyan lényeges kérdéseiért folyik, mint amilyen a marxista—leninista elmélet tisztaságának megőrzése, a párt vezetésének, a proletárdiktatúrának, a munkás-paraszt állam szilárdságának erősítése. Nekünk, magyar dolgozóknak az ellenforradalmi felkelés el nem felejthető súlyos leckét és számos hasznos tanulságot adott.

Milliók tanulták meg nálunk mindenekelőtt — és a korábbinál jobban —, hogy csak úgy őrizhetjük meg és fejleszthetjük tovább szocialista forradalmunk vívmányait, ha rendíthetetlenül és a végsőkig hűek maradunk a proletár internacionalizmus eszméjéhez, a szovjet néphez, a többi szocialista néphez, amelyekhez bennünket testvéri kapcsolatok fűznek. *(Nagy taps.)*

A tömegek látták nálunk, hogyan tört a nemzetközi imperializmus minden lehetséges módon népköztársaságunk és szocialista vívmányaink megsemmisítésére. Ugyanakkor azt is látták, hogy miképpen siettek segítségünkre a Szovjetunióval az élen az összes szocialista országok népei, a testvéri kommunista pártok, a nemzetközi munkásosztály öntudatos fiai az egész világon. Ma elmondhatjuk, hogy a magyar dolgozó népben mélyebb és igazabb a Szovjetunió és a többi testvéri ország iránti barátság, mint azelőtt, erősebb és szilárdabb a szocialista táborhoz való tartozás érzése, mélyebben él a proletár internacionalizmus gondolata, mint azelőtt!

A párt egységének megőrzése megkívánja, hogy állhatatosan küzdjünk a párt politikáját eltorzító, a párt és a tömegek kapcsolatát rontó szektás, dogmatikus hibák ellen. A pártnak nem szabad elszakadnia a néptől, állandóan a legszorosabb kapcsolatban kell lennie a néppel, ismernie kell annak problémáit, óhajait, véleményét. Arra kell

törekednie, hogy a nép megismerje, megértse, helyeselje és cselekvően támogassa politikáját. A korábbi évek politikájának számos tanulsága mutatja, hogy a pártnak politikája kialakításánál a legszigorúbb tudományossággal kell figyelembe vennie az ország forradalmi hagyományait, politikai, társadalmi és gazdasági adottságait, mert ez elengedhetetlen feltétele a szocialista rendszer sikeres építésének. Nem feledkezhetünk el és nem fogunk elfeledkezni a korábbi vezetés alatt pártunk gyakorlatában előfordult és oly sok kárt okozott dogmatikus és szektás hibákról, és nem engedjük meg azok kiújulását.

De megtanultuk, hogy *a párt marxista—leninista eszmei alapjának, egységének, helyes politikájának, a népi hatalomnak fő ellensége hazánkban — és meggyőződésünk szerint a nemzetközi munkásmozgalomban is — jelenleg a revizionizmus.*

A revizionisták nálunk — a világszerte hírhedtté vált, áruló Nagy-csoport irányítása alatt — a hibák kijavításának hazug hangoztatásával a párt megsemmisítésére törtek, a munkás-paraszt állam alapjai aláásásának útjára léptek, az osztályellenséggel és az imperializmussal való nyílt szövetségig jutottak.

Ezek a revizionisták kezdetben, 1956 tavaszán megnyitották az utat kulturális téren és a sajtóban a reakciós, burzsoá erők előtt. Még az ellenforradalmi felkelés leverése után is hosszantartó küzdelmet kellett folytatni, hogy az általuk e téren támasztott zűrzavart megszüntessük, és kisöpörjük onnan a mindent elborító burzsoá szemét halmazát. *(Taps.)*

A kultúra és a sajtó hadállásainak átadása után a revizionisták a burzsoá elemek kezére játszották népi államunk politikai hadállásait is. Így nálunk, Magyarországon a teljesen kifejlett revizionista áramlat leplezetlenül megmutatkozott és feltárta ennek a munkásosztály-ellenes irányzatnak az osztályhátterét — a reakciós és imperialista burzsoáziát. Nálunk a gyakorlatban mutatkozott meg, hogy a revizionizmus, amelyre ők maguk vagy imperialista barátaik ragasztották az úgynevezett „nemzeti kommunizmus" címkéjét, valójában se nem marxista, se nem nemzeti, se nem kommunista irányzat, hanem csupán a kapitalizmus visszaállításának, az imperialisták leigázó törekvéseinek cégére és faltörő kosa.

A revizionisták a valójában létezett hibák emlegetésével, majd mérhetetlen felnagyításával, a párt, a munkás-paraszt állam, a Szovjetunió elleni aljas rágalmaikkal nagy zavart támasztottak nálunk, és megbénították a párt, a munkásosztály, a népi állam erejét. Drága áron tanultuk meg, hogy a hibákat ki kell javítani — de ez az egyik dolog. A másik dolog az, hogy a párt egységének és erejének, a népi demokratikus állam alapjainak aláásása senkinek és semmi címen nem engedhető meg! *(Lelkes taps.)*

Pártunk a legkritikusabb időben arra az álláspontra helyezkedett, hogy *az osztályharc olyan kiélezett szakaszában, amikor az osztályellenség fegyverrel támad a munkásosztály hatalmára, semmiféle ingadozásnak, semmiféle aggályoskodásnak helye nincs és nem lehet.* (Taps.) Mi úgy véltük, hogy mindenekelőtt kíméletlenül le kell számolnunk az ellenforradalmárokkal, azok mindenféle támogatójával, mert csak így lehet megvédeni a proletárdiktatúrát, csak ezen az úton lehet a népi hatalmat, a nép életérdekeit és szocialista vívmányait megvédelmezni. *(Taps.)* Csak az osztályellenség és a revizionista árulók erőinek elszigetelése és megsemmisítése útján lehet a szocializmus építése során előfordult hibákat is kijavítani, és a proletárdiktatúra demokratizmusát érvényesíteni és fejleszteni.

Kedves elvtársak! Harcunk egyik lényeges, ha ugyan nem a leglényegesebb vonása az, hogy a tömegekbe vetett bizalom az alapja és a tömegek aktív támogatására épül. Ennek elnyerése nem megy másként, mint annak nyílt és határozott meghirdetésével, hogy mit akar pártunk.

A forradalmi ellentámadás megszervezésének időszakában is úgy véltük, hogy a revizionisták, a reakciós burzsoázia, az imperialisták zavarkeltéseivel szemben csak egy fegyver lehet hatásos: a kommunista nyíltság. (Taps.)

A revizionista és burzsoá álláspontttal szemben nyíltan hirdettük álláspontunkat: mi a párt vezető szerepe, a népi demokratikus állam, a proletárdiktatúra erősítése, a proletár internacionalizmus, a Szovjetunióval és a többi testvéri országgal való barátság és egység mellett, a szocializmus továbbépítése mellett, a reakciós burzsoázia, az imperialisták és szekértolóik ellen vagyunk. S most elmondhatjuk, hogy a magyar kommunisták a Központi Bizottság

köré, a magyar dolgozók pedig a párt és a forradalmi munkás-paraszt kormány köré tömörültek, és győzelmet arattak az ellenforradalom erői felett. *(Hosszantartó, ütemes taps.)*

De a dolognak van másik oldala is. A párt Központi Bizottsága és a forradalmi munkás-paraszt kormány politikai irányvonala győzelmének a nemzetközi testvéri segítség mellett van titka, viszonylag gyors konszolidációnknak van magyarázata. Állítom, hogy minden lényeges célkitűzésünkkel és intézkedésünkkel — ideértve elsősorban a Szovjetuniótól kért segítség kérdését — Központi Bizottságunk 1956 november legelső napjaitól kezdve csak megfogalmazta, meghirdette és végrehajtotta azt, ami az ellenforradalmárok dühöngésének legsúlyosabb napjaiban is benne élt sok százezer öntudatos magyar munkás, dolgozó paraszt és értelmiségi gondolataiban és szívében. *(Taps.)*

Meggyőződésünk szerint népünk alapvető tömegeinek egyetértése és mind fokozottabb, aktív támogatása a forrása mindannak a sikernek, amelyet a Magyar Népköztársaság és pártunk az elmúlt másfél év alatt elért.

Kedves elvtársak! A pártjaink közötti barátság természetesen nem meríti ki teljesen a magyar—lengyel kapcsolatokat. Mély barátság él népeink tömegei között is. A népeink közötti barátság több évszázados múltra tekint vissza. De a népeinkben élő, történelmi gyökerű baráti érzelmekkel a volt uralkodó osztályok mindig visszaéltek.

S még a közelmúltban is történt olyan ellenséges kísérlet, amely a magyar—lengyel barátságot népeink ellen próbálta felhasználni. Az osztályellenség az 1956-os ellenforradalom idején nagy erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy a magyar—lengyel barátságnak nacionalista, szovjetellenes tartalmat adjon. De ez az ellenforradalmi kísérlet sem sikerült.

A magyar—lengyel barátság ma tiszta s igazán a magyar és a lengyel munkásosztály, a munkásosztály vezette dolgozó tömegek, a szocializmust építő két nép barátsága. Ennek a barátságnak egyik lényeges tartalma éppen a nacionalizmus elleni következetes közös harc. A mi barátságunk a proletár internacionalizmus jegyében él és fejlődik. A magyar nép mélységesen örül a népi Lengyelország hatalmas eredményeinek. Tudjuk, milyen hősi erőfeszítéssel,

mennyi áldozattal építették újjá a lengyel munkáskezek Varsót, a fasiszták által barbár módon földig rombolt ősi lengyel fővárost.

Mi, magyar kommunisták, tiszteljük és nagyrabecsüljük lengyel elvtársainkat, a lengyel kommunistákat, akik a néppel összeforrva és annak élén kivezették Lengyelországot az elmaradottságból, és modern, fejlődő, erőtől duzzadó szocialista országgá emelték. *Minden elismerésünk a Lengyel Egyesült Munkáspárté és annak Központi Bizottságáé, mert kommunista nyíltsággal és bátorsággal tárta fel az építőmunka menetében elkövetett hibákat és ma állhatatosan védelmezi marxista—leninista politikáját a jobboldali veszéllyel szemben.*

Magyarországot és Lengyelországot szorosan egymáshoz fűzi a Szovjetunióhoz, a szocialista tábor valamennyi országához fűződő testvéri kapcsolata is. Pártunk is és a Lengyel Egyesült Munkáspárt is aláírta 1957 novemberében Moszkvában a 12 kommunista és munkáspárt nyilatkozatát, és a 64 párt kiáltványát. *(Taps.)* Ez is bizonyítja, hogy *pártjaink messzemenően egyetértenek a szocialista építőmunka, a nemzetközi munkásmozgalom és a világpolitika valamennyi lényeges kérdésében.*

A Magyar Népköztársaság és a Lengyel Népköztársaság kormánya és népe együtt küzd a nemzetközi feszültség enyhítéséért, és a legégetőbb nemzetközi problémák gyors megoldásáért. A most három esztendeje megkötött varsói szerződés kötelékében, a Szovjetunióval az élen és többi szocialista testvérünkkel együtt őrködünk vívmányaink és a népek békéje felett. *(Taps.)*

Mi a magunk részéről a legteljesebb mértékben támogatjuk a Német Demokratikus Köztársaságnak a német kérdés megoldására tett javaslatait, támogatjuk Lengyelország álláspontját a német imperializmus elleni harcában, és természetesen sérthetetlennek tartjuk az Odera—Neisse határt. *(Nagy taps.)* A magyar népnek minden oka megvan arra, hogy maga is a legnagyobb erővel vegyen részt a német imperializmus újjászületésének és a Nyugat-Németország atomfegyverekkel való felszerelésének megakadályozásáért folyó harcban. Nagyon jól megértjük a Lengyel Népköztársaságnak a német militarizmus elleni harcát.

Hasonlóképpen teljes mértékben egyetértünk a Lengyel Népköztársaságnak az európai atomfegyvermentes övezetre tett javaslatá-

val, az úgynevezett Rapacki-tervvel. *(Taps.)* Az a véleményünk, hogy e terv megvalósítása lényegesen enyhítené a feszültséget Európában és természetesen az egész világon, és fontos lépés lehetne a többi égető nemzetközi probléma megoldása felé.

Kedves elvtársak!

Úgy hisszük, hogy a Lengyel Népköztársaság párt- és kormányküldöttségének magyarországi látogatása jelentős állomás országaink és népeink viszonyában. E látogatással tovább fejlődik és mélyül szocialista testvérnépeink barátsága. *(Taps.)* Kérem önöket, elvtársak, adják át a dolgozó lengyel népnek, a lengyel kommunista elvtársaknak a magyar dolgozó nép testvéri, forradalmi üdvözletét. *(Nagy taps.)*

Éljen a magyar és a lengyel nép örök és megbonthatatlan barátsága! *(Lelkes taps. Kiáltások: Lengyel—magyar barátság! Varsó—Budapest!)*

Éljen és virágozzék a béke és a szocializmus erődje, a hatalmas szocialista tábor! Éljen minden nép békéje és barátsága! Békét a világnak! *(Hosszantartó taps. Mindenki kiáltja: Harcolunk a békéért!)*

Népszabadság, 1958 május 11.

A MUNKÁSOSZTÁLY EGYSÉGE – GYŐZELMÉNEK ZÁLOGA

Kisebb sikerek, nagy, világraszóló győzelmek, kudarcok és súlyos csapások váltakoztak azon az úton, amelyen a magyar munkásosztály minden akadályt leküzdve, feltartóztathatatlanul tört előre mind mostanáig. Nagy és fontos harci tapasztalatokkal van felvértezve munkásosztályunk. E tapasztalatok közül talán az egyik legfontosabb: nem lehetett győzni, ha nem volt egység, és mindig győzött munkásosztályunk a burzsoázia felett, ha egységbe tudta kovácsolni erőit.

Az elmúlt másfél év különleges erőfeszítést kívánt a magyar munkásosztálytól, az egész magyar néptől. Még ma is sok munka és érték megy annak a kárnak teljes helyrehozatalára, amelyet az ellenforradalmi felkeléssel a burzsoá-reakciós erők, az árulás mocsarába süllyedt Nagy Imre-féle alakok, az amerikai imperialisták, s az ellenforradalmi felkelés más külföldi támogatói okoztak a magyar népnek. A munka, az anyaggal, a természet erőivel folytatott küzdelem párosult a megveszett belső és külső reakció erői ellen folytatott kemény harccal.

Mégis, e különlegesen nehéz másfél év alatt a magyar nép — ez kérkedés nélkül elmondható — a nagyszerű sikerek és győzelmek sorozatát érte el mind a politikai harc, mind a gazdasági és kulturális építés minden területén. Népünk ma erőben és öntudatban állandóan gyarapodva dolgozik a szocialista társadalom felépítésén, a béke védelmén, és rendíthetetlen bizalommal tekint a jövőbe. Ezeknek az eredményeknek, a megnövekedett erőnek és öntudatnak, a jövőbe vetett hitnek alapja az a nagy politikai fejlődés, amely a magyar munkások, parasztok, értelmiségi dolgozók tömegeiben végbement az ellenforradalom kezére játszó hibák felismerése és az ellenforradalmi-imperialista támadás történelmi tapasztalatainak összegezése alapján. Az eredményeknek, az erőnek és öntudatnak alapja az a népünk számára felemelő tudat, hogy

a Magyar Népköztársaság a közös eszmék és célok alapján egyenrangú és megbecsült tagja a megbonthatatlan, egymilliárd embert tömörítő szocialista tábornak.

De a magyar népi demokrácia belső erőforrásai közül az általános előrehaladás döntő és állandóan ható tényezője a munkásosztály politikai egysége és a társadalom életében megvalósult vezető szerepe.

Most a Magyar Dolgozók Pártja születéséről emlékezünk meg. Nagy, felbecsülhetetlen jelentőségű, egész népünk jövőjére kiható esemény történt ezelőtt tíz esztendővel, amikor a Magyar Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt egyesülésével megszületett a munkásosztály politikai egysége. Ma munkásosztályunk vezető szerepét forradalmi élcsapata: a Magyar Szocialista Munkáspárt tevékenységén keresztül valósítja meg. Az 1948-as egyesülési kongresszusra emlékezve, gondolnunk kell arra is, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt a tíz évvel ezelőtti egyesülési kongresszuson létrejött Magyar Dolgozók Pártja legjobb erői tömörítésének a párt forradalmi harcban végbement újjászervezésének eredményeként él, harcol és vezet.

Az 1948-as egyesülési kongresszus természetesen nem az égből hullott alá, hanem hosszú történelmi előzménye volt. A múlt század második felében a magyar munkásmozgalom úttörői is elindultak a Marx által megmutatott úton. Marx és Engels a tőkés társadalom kikerülhetetlen pusztulásának okait és az osztályharc törvényeit feltárva megmutatták, hogy a kizsákmányoló rendszer megdöntésének és a szocializmus, az osztály nélküli társadalom felépítésének történelmi feladata a munkásosztályra vár. Marx és Engels már a világ proletariátusának egyesítésére kiadott halhatatlan jelszavukkal egy időben hirdették, hogy a munkásosztály politikai egyesítése az önálló munkáspárt és az önálló munkásszervezetek megteremtése útján valósítható meg.

E történelmi feladatot Magyarországon a múlt század utolsó évtizedében a Szociáldemokrata Párt megalapítói és akkori vezetői valósították meg. A Szociáldemokrata Párt, fejlődésének első időszakában, a marxizmus eszméinek terjesztésével, a szakszervezetek megalakításával és fejlesztésével hasznos, nagy és pozitív szerepet töltött be.

Századunk első éveiben lépett fel Marx és Engels művének nagy folytatója és továbbfejlesztője: Lenin. Lenin kíméletlenül szembeszállva a marxizmus forradalmi lényegét meghamisító Bernstein, majd Kautsky revizionizmusával, a burzsoáziával való megalkuvás apostolaival, kimutatta, hogy a kapitalizmus eljutott fejlődésének utolsó, imperialista korszakába, amely egyben a proletárforradalmak korszaka, s ütött a történelmi óra a munkásosztály számára a hatalom meghódítására. Ennek megfelelő figyelmet fordított a munkásosztály legfontosabb fegyvere, a párt kérdésére. Lenin a pártról szólva már 1904-ben megmondotta:

*„A proletariátusnak a hatalomért vívott harcában nincs más fegyvere, mint a szervezet... a proletariátus csak akkor lehet és lesz is elkerülhetetlenül legyőzhetetlen erővé, ha a marxizmus elvei alapján történő eszmei egyesítését annak a szervezetnek anyagi egysége biztosítja, amely a dolgozók millióit a munkásosztály hadseregében tömöríti"**.

Lenin hirdette, hogy a munkásosztály a hatalom meghódításáért csak akkor szállhat a siker reményével harcba, ha maga köré tömöríti és a burzsoázia ellen vezeti az összes dolgozó osztályokat, a parasztságot, a városi kispolgárságot is. Ezeket a lenini szavakat a Magyar Szociáldemokrata Párt akkori vezetői azonban már nem hallották vagy nem akarták meghallani, mert éppen az 1904-es, 1905-ös években hódoltak be teljesen a bernsteini revizionizmusnak, s ezzel a burzsoáziának. Sorra feladták a munkásosztály forradalmi követeléseit, s a munkástömegek 1912-es harci fellángolásával sem törődve, 1914-ben, az első világháború kitörése napjaiban eljutottak a rabló, imperialista háború támogatásáig, a munkásosztály, a néptömegek érdekeinek teljes elárulásáig.

A magyar munkásosztály öntudatos, a szocialista forradalom ügyéhez hű fiai természetesen nem nyugodhattak bele a dolgok ilyen fordulatába, s ezzel kezdetét vette az a hosszú, évtizedes harc a magyar munkásosztályon belül, amely egyrészt a revizionista árulás ellen, másrészt a munkásosztály erőinek új egyesítéséért folyt a forradalmi szocializmus, a marxizmus—leninizmus eszmei alapján.

* *Lenin* Művei. 7. köt. Szikra 1953. 441—442. old.

A Kommunista Párt — megalakulásától, 1918 novemberétől kezdve mindvégig — a marxizmus—leninizmus elmélete által vezérelt forradalmi munkáspárt volt. Ennek megfelelően mindvégig következetesen küzdött a Szociáldemokrata Párttal, a szociáldemokrata tömegekkel való akcióegységért, s ugyanakkor a forradalmi marxizmus eszméinek győzelméért, s a reformista nézetek és illúziók legyőzésével az arra alkalmas történelmi időpontban a munkásosztály teljes politikai és szervezeti egységéért, a pártok egyesüléséért. Ez a történelmi igazság, még annak figyelembevételével is, hogy az akcióegységet időnként — a Horthy-fasizmus teremtette kényszerű illegalitás körülményei között — a Kommunista Párt oldaláról jelentkező szektás hibák is nehezítették.

A Kommunista Párt ezen állhatatos és a legkülönbözőbb történelmi körülmények között is következetesen vitt egységpolitikája visszhangra és támogatásra talált a Szociáldemokrata Párton belül a munkástömegeknél és a munkástömegek politikai törekvéseit kifejező baloldali vezetőknél. A Kommunista Párt és a szociáldemokrata baloldal összefogása a magyar munkásosztály történelmének sok fényes harci sikerét eredményezte. Ez fejeződött ki a kommunista és szociáldemokrata tömegek 1918-as, 1919-es közösen vívott forradalmi harcaiban; a Horthy-fasizmus ellen a szakszervezetek védelmében folytatott közös harcban; a fasizmus, a fasiszta háború, a hitlerista megszállás ellen létrejött akcióegység fegyvertényeiben. Ez fejeződött ki a Történelmi Emlékbizottságban folytatott közös munkában, a Népszava 1941-es, antifasiszta karácsonyi számának kiadásában, az 1942 március 15-én, a budapesti Petőfi-szobornál megrendezett lelkes háborúellenes, antifasiszta tüntetésben és sok más közös és eredményes akcióban. A felszabadulás után a Kommunista Párt és a szociáldemokrata baloldal között az egész 1945—48-as szakaszban mindvégig hatékonyan működő akcióegység széles kibontakozásában és nagy eredményeiben szerepet játszott természetesen az is, hogy a munkásosztály a hatalomnak már részese volt, hogy az akcióegységben a felszabadulás után már a Kommunista Párt is mint növekvő és hatalmas tömegerővel rendelkező legális párt tudott részt venni.

A munkásosztály teljes egységének megteremtésére irányuló nem szűnő törekvést bizonyítja, hogy a Kommunista Párt és a

szociáldemokrata baloldal között a két párt egyesítésére irányuló teljes elvi egység jött létre három, a körülményeket illetően oly merőben különböző történelmi időpontban, mint 1919 márciusa, 1944 ősze és 1948 tavasza. Az 1919-es és az 1948-as egyesítés az egész ország előtt ismert módon alakult ki. Kevésbé volt ismert keletkezése idején az 1944 őszi megegyezés, amely a fasiszta belső elnyomás, a Hitler-fasiszta megszállás és mindkét párt illegalitása körülményei közepette született s így akkor nagy publicitást nem élvezhetett. Ezen okmány idevonatkozó része így szól:

*„A Szociáldemokrata Párt és a Kommunista Párt megállapítja, hogy a magyar munkásosztály harcos, forradalmi egységének továbbfejlesztése szükségessé tenné a két párt egyesülésével az egységes és egyetlen forradalmi szocialista munkáspárt megalakítását"**.

Az egységpolitika eredményei, a magyar munkásosztály egész történelmi tapasztalata azt bizonyítja, hogy megsokszorozódott a munkásosztály politikai ereje mindenkor, amikor sikerült — ha csak egyes időszakokra és csak egyes döntő kérdésekre is — a munkásosztály akcióegységét megteremteni. E tapasztalatok azt is bizonyítják, hogy a munkásosztály ereje a hatalom megragadására képes, ellenállhatatlan és döntő erővé növekedett akkor, amikor egységét az akcióegységnél magasabb színvonalra, a munkáspártok egyesítésének színvonalára sikerült emelni. Ezt bizonyítja az 1919 tavaszán kivívott Magyar Tanácsköztársaság és az 1945—1948 politikai harcaiban kivívott Magyar Népköztársaság győzelmének példája.

E jó történelmi tapasztalatok mellett a magyar munkásosztály számontartja a jobboldali szociáldemokráciával kapcsolatos rossz történelmi tapasztalatokat is. A Kommunista Párt, megalakulása után — természetszerűen — elhódította a leghaladóbb, legforradalmibb munkástömegeket. Ettől az időtől fogva a Szociáldemokrata Párt megszűnt egyértelműen munkáspárt lenni. Attól kezdve soraiban munkás- és kispolgári tömegeket egyesített, vezetésében pedig döntő befolyást nyertek a burzsoáziával megalkuvó elemek. Ennek tulajdonítható, hogy a kettészakítottság évtizedeiben a két

* Párttörténeti Közlemények 1958. IV. évf. 3. szám. 109. old.

párt viszonyát — a kommunista párt és a szociáldemokrata baloldal állhatatos erőfeszítései ellenére is — hosszú időszakokon át (különösen fent, a vezetőségek szintjén) a szembenállás és az egymás elleni harc jellemezte.

De miféle egység lett volna lehetséges és nem kellett-e harcbaszállni az olyan elemekkel, mint a Peidl—Peyer-csoport, amely az antant, Horthy, Friedrich, az állatias ellenforradalmi fehérterror spanyolfalaként a Tanácsköztársaság végleges leverése és vívmányainak felszámolása céljából 1919 augusztusában létrehozta a „hatnapos", úgynevezett „szakszervezeti" kormányt? Vagy azzal a Peyer—Kéthly-csoporttal, amely 1921-ben az ellenforradalom konszolidálása céljából eladva a munkásosztályt és a parasztságot, paktumot kötött a nagybirtokos-tőkés-fasiszta kormány fejével, Bethlennel? Vagy 1944-ben a nyilas Bakyval és Endre Lászlóval paktáló Szeder Ferenccel? De minek folytatni a sort, hiszen világos és eléggé ismert történelmi kategória a magyar munkásosztály előtt ez a szociáldemokrata jobboldal a további nevek felsorolása nélkül is.

Nem olyan régen volt, amikor az osztályárulás veteránja, Peyer 1946-ban megvívta utolsó dicstelen harcát a bányák államosítása ellen; elbukott, utána disszidált. Még frissebb emlékű Kéthlynek, az osztályárulás másik veteránjának dicstelen harca. 1956-ban az ellenforradalmat támogatta, megkísérelte a munkásosztály újbóli kettészakítását, de elbukott, disszidált és ma Nyugaton gyalázza a népet és a hazát, amely egykor az életet adta neki.

A történelem megmutatta, hogy a Horthy-fasiszta burzsoázia uralma halálra volt ítélve, és megsemmisült, annak ellenére, hogy a szociáldemokrata jobboldal huszonöt éven át mindenben segítségére volt léte meghosszabbításában. A Horthy-fasizmust a magyar munkásosztály a nemzetközi munkásosztály támogatásával megsemmisítette. Ugyanaz a munkásosztály, amelyet ezek a burzsoákat kiszolgáló peyerek és kéthlyk oly soká tartottak a megosztottság állapotában, de amely őket végül is félreállítva, 1948-ban végleg egyesítette erőit.

Az 1948-as egyesülés nem tíz vagy húsz ember akaratából, hanem a munkásosztály, a tömegek akaratából jött létre. Ezt kellően jelezték maguk a tömegek akkor és azzal is, amikor a

szociáldemokrata munkások 1948 január—februárjában naponként ezrével, sőt egész gyári pártszervezetek kollektíven léptek át a Kommunista Pártba. Kitűnt a tömegakarat abból is, hogy a két párt egyesülése a tömegek, az alapszervezetek egyesülésével kezdődött és ment végbe; maga az egyesülési kongresszus júniusban már csak befejezte és szentesítette az egész folyamatot.

A tömegeknek ez az elemi erejű megmozdulása a magyar munkásosztály politikai érettségéről tett tanúbizonyságot. Nemcsak arról volt szó, hogy a tömegek megelégelték már a jobboldali szociáldemokraták több évtizedes sötét praktikáját, amellyel mindig megkísérelték a szociáldemokrata tömegeket kijátszani a kommunista tömegek ellen, hanem arról is, hogy a szocializmus felépítésének kérdése a történelem napirendjére került. A dolgozók megértették, hogy a munkásosztály a hatalom meghódítása után a szocializmus útján sem járhat egyedül. A szocializmus felépítése nemcsak a munkásosztály érdeke és ügye, hanem érdeke minden dolgozónak, és csak az egész nép műveként jöhet létre. A munkásosztálynak be kell vonnia a szocializmus építésébe és vezetnie kell a parasztságot, a városi kispolgárságot, az egész dolgozó népet is. De világos volt, hogy a munkásosztály csak abban az esetben képes más dolgozó osztályokat, az egész népet vezetni, ha ő maga egységes, és egy összeforrott marxista—leninista párt, egy forradalmi élcsapat vezeti.

A magyar munkásosztály helyesen, történelmileg megokoltan járt el 1948-ban, amikor megteremtette politikai egységének fő fegyverét, a marxizmus—leninizmus eszmei alapján egyesült forradalmi pártját. Ez a döntés igazolást és életbevágó fontosságot nyert később, amikor az ellenforradalom és az imperializmus erői felkeltek 1956-ban a munkásosztály hatalma ellen, a munkáspárt állam ellen. Az ellenforradalom erőinek szétzúzásában döntő fontossága volt a munkásosztály egységének. Az 1948-as egyesülésnek döntő szerepe van abban, hogy ma a Magyar Népköztársaságban az egyetlen következetesen forradalmi osztály, a munkásosztály, s annak forradalmi élcsapata, a Magyar Szocialista Munkáspárt vezeti biztos kézzel az egész népet, az országot a szocializmus építésének útján.

Mindazok a magyar kommunista és volt szociáldemokrata elvtársak, akik 1948-ban öntudatosan, egész szívvel szolgálták az

egyesülés ügyét és annak eszméjéhez a megpróbáltatások közepette is hűek maradtak, jogos személyes büszkeséggel gondolhatnak arra, hogy a munkásosztály, az egész magyar nép érdekeit szolgáló nagy, történelmi mű létrehozását segítették elő. Elég arra gondolni, hogy még 1948-ban, az egyesülés azonnali eredményeként születtek meg a bankok államosítását követően az olyan történelmi vívmányok, mint a gyárak és az iskolák államosítása. És ami a legfőbb: népünk minden szocialista vívmányának forrása, a munkáshatalom, a proletárdiktatúra teljes kiépítése is az egyesülés eredményeként valósult meg.

Igaz, hogy a Rákosi-féle vezetés más kérdésekhez hasonlóan, az egyesülés kérdésében is durva hibákat követett el. Hiba volt az egyesült párt tagjainak elég széles körben kialakult kétféle osztályozása. Hiba volt a szociáldemokrata revizionizmus és megalkuvás elleni harc elhanyagolása. De még súlyosabb hiba volt az arra rá nem szolgált emberek kollektív politikai elmarasztalása, és nem egy volt szociáldemokrata elvtárs igazságtalan meghurcolása. De a hibákat pártunk kijavította, és még a méltatlanul kezeltek is mély elégtételt érezhetnek, ha azokra a nagy szocialista vívmányokra gondolnak, amelyeket népünk az elmúlt tíz év alatt az egyesült párt vezetésével elért, és a közelmúltban elszántan meg is védelmezett az ellenforradalmi támadással szemben.

Az egyesülés kérdésében elkövetett hibák bizonyos hátrányos következményeképpen a pártban a volt szociáldemokraták és kommunisták teljes egységbe kovácsolódásának folyamata — károsan — évekre elhúzódott. Az egyesülés végső folyamata, a párttagok nemcsak formális, hanem legbensőbb egyenjogúságának létrejötte valójában csak most, az elmúlt másfél évben fejeződött be. Az egyesülés folyamatának teljes és egységes befejeződését mutatja az, hogy ma sem a párttagság, sem a dolgozók közvéleménye nem különbözteti meg többé egyik párttagot a másiktól azon az alapon, hogy korábban a Szociáldemokrata Párt vagy a Kommunista Párt tagja volt-e, vagy esetleg csak az egyesülés után lépett be a pártba. Párttagságunk és dolgozó népünk közvéleménye ma — igen helyesen — politikailag aszerint méri, és ha megérdemli, akkor aszerint becsüli embereit, hogy az illetők az ellenforradalommal szemben hogyan állták meg helyüket. A ma kommunistái az egyenlő harcos-

társnak kijáró megbecsüléssel viseltetnek Marosán, Rónai, Szakasits elvtársak iránt és az ellenforradalommal szemben helytállt sok ezer volt szociáldemokrata elvtárs iránt. Ez ugyanaz a megbecsülés, amit csaknem negyven évvel ezelőtt az akkori idők kommunistái éreztek Landler, Hamburger, Nyisztor, Bokányi elvtársak és a többi ezernyi akkori harcostárs iránt, akik korábban ugyancsak szociáldemokraták voltak, de az osztályharc törvényei szerint marxista—leninistákká, más szóval kommunista forradalmárokká fejlődtek.

Azok, akik az 1948-as egyesülés előtt a két párt valamelyikének voltak tagjai és ma a Magyar Szocialista Munkáspártban vannak, összeforrottak az elmúlt tíz év harcaiban és megpróbáltatásaiban. Ma a marxizmus—leninizmus legyőzhetetlen eszméi alapján egységben, testvérként dolgoznak és harcolnak. Egy sorban menetelnek azokkal a sok-sok milliónyi szovjet, kínai, francia — és a földkerekség minden nemzetének fiai között megtalálható — elvtársakkal, akikkel egyesíti őket a marxizmus—leninizmus közös eszméje, a szocializmus közös célja, a béke védelmének közös ügye.

Mindazok, akik a Kommunista Párt vagy a Szociáldemokrata Párt tagjaként dolgoztak egykor, akik az egyesülés után léptek a munkásosztály forradalmi pártjába, akik ma a Kommunista Ifjúsági Szövetség soraiban fejlődnek és jövőnk reményei, akik együttéreznek a párttal; vallhatják — és vallják is — a tíz év előtti egyesülési kongresszus el nem avuló tételeit:

A párt a marxizmus—leninizmus ideológiáját vallja; célja a békének, a népi demokrácia vívmányainak, a magyar nemzeti függetlenségnek védelme és biztosítása; küzd a dolgozó nép életszínvonalának állandó és rendszeres emeléséért, a szocialista társadalomért, amelyben megszűnnek a kizsákmányoló osztályok, megszűnik embernek ember által való kizsákmányolása, elmosódnak a szövetséges osztályok különbségei, az egyén boldogulása a közjó feltétele, a közérdek szolgálata az egyéni boldogulás útja és a fejlődés a kommunizmus felé vezet.

Ezek a tíz évvel ezelőtt kidolgozott tételek ma is híven megfelelnek a magyar munkásosztály, parasztság, értelmiség, az egész nép, minden becsületes ember, igaz hazafi érdekeinek, törekvéseinek.

Ezekért a nagyszerű eszmékért és célkitűzésekért egy nép dolgozott és harcolt tíz esztendőn át. Sok minden megvan, más dolgok megvalósulóban vannak közülük. Visszaemlékezve a tíz év előtti nagy napra, és arra gondolva, hogy 1956-ban a legjobbak közül nem kevesen életük árán védték meg ezeket az eszméket és vívmányokat, meg kell nyugtatni a velünk együttérzőket — és a velünk szemben állókat is: még eltökéltebben és állhatatosabban fogunk dolgozni és harcolni mindaddig, amíg e célkitűzések maradéktalanul és visszavonhatatlanul meg nem valósulnak.

Népszabadság, 1958 június 12.

BESZÉD A BULGÁRIÁBAN JÁRT MAGYAR PÁRT- ÉS KORMÁNYKÜLDÖTTSÉG ÚTJÁRÓL A FERIHEGYI REPÜLŐTÉREN

1958 JÚNIUS 29

Kedves elvtársak!

Nagyon sok helyütt megfordultunk Bulgáriában, tárgyaltunk a vezetőkkel és találkoztunk egyszerű dolgozókkal. Az egyik nagyon fontos tapasztalatunk, hogy bennünket, akik a dolgozó és harcoló magyar népet képviseltük, kivétel nélkül mindenütt rokoni, testvéri, forró baráti fogadtatásban részesítettek. Mi azzal válaszoltunk erre, hogy tudjuk: a lelkes fogadtatással népünket becsülték és tisztelték meg.

A bolgár elvtársak, munkások, parasztok, értelmiségiek — közöttük nagyon öreg emberek és egészen fiatal gyermekek — mindenütt megkértek bennünket, adjuk át a dolgozó magyar népnek a bolgár dolgozók forró, testvéri üdvözletét. *(Nagy taps.)*

Elvtársak! A bolgár dolgozók a magyar dolgozó nép mellett állanak. Számtalan módon, ezernyi formában megmutatták, hogy az a magyar nép, amely a szocializmusért és a békéért harcol, mindenkor számíthat az egész bolgár nép testvéri támogatására.

Számunkra, magyar dolgozók számára, a barátság nagy és fontos kérdés. Mi egy nagyon nagy, hatalmas és legyőzhetetlen szocialista erőnek, a szocialista országok táborának része vagyunk, és ebben a táborban vannak olyan barátaink, mint a nagy szovjet nép *(Nagy taps.)*, olyan barátaink, mint a kínai nép, amely nemcsak azért nagy, mert több mint hatszázmillió emberből áll, hanem azért is, mert megverte saját kizsákmányolóit és megverte a nemzetközi imperializmust. *(Nagy taps.)* Ebben a szocialista családban él velünk együtt a bolgár dolgozó nép is. *(Lelkes taps.)*

Bulgária és Magyarország, a bolgár nép és a magyar nép között testvéri viszony van. Jó viszonyban vannak pártjaink is, mégpedig teljesen érthető okból: azok a kommunista pártok, amelyek szilárdan a marxizmus—leninizmus elvei alapján állnak, mindig jóbarátok és mindig fegyvertársak. Kommunista párt és kommunista

párt között — kommunista párton, még ha más nevet visel is, olyan pártot értve, amelynek cselekvéseit a marxizmus—leninizmus elmélete vezérli — mindig testvéri és harcostársi viszony van, olyan, amilyen a Bolgár Kommunista Párt és a Magyar Szocialista Munkáspárt között fennáll.

Egyetértünk a szocializmus építésének kérdésében és a béke együttes védelmének harci kérdésében. Harcában mindkét párt — bár a miénk súlyos és keserves tanulságok után — a tömegekre támaszkodik, és sem a marxizmus eltorzítóival, sem a világimperializmussal, sem az osztályellenséggel megbékülni soha nem fogunk. *(Nagy taps.)*

A marxizmus—leninizmus egyfelől nagyon bonyolult tudomány: nem túlsok ember mondhatja, hogy már teljes mértékben elsajátította. Másfelől azonban rendkívül érthető tudomány, mert a marxizmus—leninizmus és a marxizmus—leninizmus vezette munkásmozgalmunk és pártunk célja a dolgozó ember életének megjavítása. *A mi elméletünk azért van, hogy a dolgozó ember szabad, kiegyenesedett emberként és jólétben éljen. Ez a marxizmus—leninizmus célja.* (Taps.)

Elvtársak! A bolgár nép harcát és munkáját a Bolgár Kommunista Párt vezeti, amely a marxizmus—leninizmus elvei alapján áll és cselekszik. Nálunk, Magyarországon valószínűleg sokan úgy gondolják, hogy mi fejlettebbek vagyunk, mint a Bolgár Népköztársaság. Nem egészen így van. Mint a küldöttség tagja és mint kommunista, Bulgáriában több ízben mondottam — és teljes hittel és meggyőződéssel mondottam —, hogy a Magyar Népköztársaságnak ma sok tekintetben utol kell érnie a bolgár népet és a Bolgár Népköztársaságot. *(Nagy taps.)*

Amíg ugyanis a mi pártunk és népünk a különböző elhajlásokkal, kilengésekkel, kitérésekkel, a különböző módon gáncsoskodókkal, a hibát elkövetőkkel és az árulókkal viaskodott és küzdött, hogy visszaverekedje magát az egyenes útra, az alatt az idő alatt a bolgár nép szilárd kommunista pártja vezetése alatt megállás nélkül haladt előre. *(Élénk taps.)* Bulgáriában győzött a szocialista társadalom; városon és falun szocialista alapja van a társadalom életének. Amikor azt mondom, hogy utol kell érni a bolgárokat, elsősorban arra gondolok: *nekünk is igyekeznünk*

kell, hogy mielőbb lerakjuk a szocialista társadalom alapjait az élet minden területén. Az pedig, elvtársak, hogy ez milyen gyorsan történik meg, vagy hogy meddig késlekedünk még vele, a mi dolgozó népünk legöntudatosabb fiainak és leányainak elhatározásán múlik. Ha népünk egységesen tömörül, ha a párt mindig jól vezet, akkor ez meggyorsulhat.

A bolgár nép már megízlelte, mi az: szocializmusban élni és dolgozni. A bolgárokon is úgy láttam, hogy ez nem lehet rossz dolog, mert jó a hangulatuk, gyönyörűen dolgoznak és rendesen élnek. *(Taps.)* Iparuk van! Szinte leírhatatlan, hogy a bolgár ipar az utolsó 12—13 esztendő alatt mit fejlődött. Mezőgazdaságukat öröm nézni. Építkeznek, elvtársak!

Jártunk Várnában. Ott sok üdülőt építettek, részben a dolgozóknak, részben idegenforgalmi meggondolásból. Mi is megnéztünk vagy öt hatalmas szállodát. Valaki közülünk, aki járt a híres francia Riviérán, azt mondotta, ott sincs olyan magas kultúra, mint ezekben az üdülőházakban. És ami a legtöbbet mond: egy-két évvel ezelőtt ott csak homok volt. Most pedig a saját szemünkkel láttuk azokat a 3—4 emeletes, gyönyörűen berendezett szállodákat, amelyekben a dolgozók üdülnek és amelyek valutát hoznak az országnak.

Nekünk van Balatonunk, van Mátránk és még sok mindenünk. Mi is tehetnénk egyet s mást, hogy dolgozóink egy kicsit jobban pihenjenek és jövedelmet is szerezzünk az országnak.

Elvtársak! Nem kell szégyellnünk, hogy bolgár elvtársaink egyben s másban megelőztek bennünket. Megmondtuk a bolgár elvtársaknak, hogy most utol akarjuk őket érni, versenyezni is akarunk velük, úgy mint 10 évvel ezelőtt, s azután majd meglátjuk, hogy ki építi jobban a szocializmust. Gondoljunk úgy a Bolgár Népköztársaságra, mint amelytől mi is rengeteget tanulhatunk, anélkül azonban, hogy bármit gépiesen lemásolnánk.

A bolgár elvtársak helyesen alkalmazzák a marxizmus—leninizmust a bulgáriai viszonyokra. Ebben van erejük egyik forrása. A XX. kongresszus után egy-két héttel — talán még emlékeznek rá — elhangzott nálunk az a szerencsétlen megállapítás, hogy „a XX. kongresszus mindenben minket igazolt". Akkoriban azo-

kat az ismert hibákat akarták ezzel elkenni, amelyekről nem akart tudni egyik-másik „érdemes" felelős.

Bulgáriában nem is voltak olyan súlyos hibák, mint Magyarországon, de a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága nekiült és a XX. kongresszus fényénél átvizsgálta egész munkáját. Találtak igazítani valót és kiigazították azt. Elmondják, hogy soha olyan lelkesedéssel a nép nem tömörült a párt körül, mint azóta, hogy ehhez a munkához hozzáláttak. Azt hiszem, ilyen körülmények között a Bolgár Népköztársaság, a bolgár párt és maga a bolgár nép sok tekintetben példa lehet számunkra. A jelen szakaszban olyan tapasztalatokat adhat, amelyek nekünk hiányoznak.

Küldöttségünk azonkívül, hogy megnézte az országot, elvégezte a párt- és kormányküldöttségek szokásos munkáját. Számos kérdést megtárgyaltunk. Az a véleményünk, hogy utunk eredményes volt, mert kiszélesítettük az együttműködést nagyon sok tekintetben: pártvonalon, állami, gazdasági és kulturális vonalon, és ami a legfontosabb: elvi egyetértésünk még szilárdabb, és a bolgár—magyar barátság még erősebb lett. *(Nagy taps.)* Állithatjuk, hogy *a szocialista tábor egysége és ereje is növekedett a mostani bolgár—magyar találkozó révén. Ez fontos dolog, mert a szocializmus ügyének és a béke megőrzésének jelenleg leghatalmasabb ereje a szocialista tábor egysége.* Aki ezt erősíti, az erősíti a szocializmust és védelmezi a békét, aki pedig ezt bomlasztja vagy robbantani akarja, az a szocializmus ellen lép fel és a békét veszélyezteti, akár tudatosan teszi ezt, akár nem. *(Nagy taps.)*

Megköszönöm Münnich elvtárs elvtársi, baráti szavait. Egy dologra szeretnék reflektálni, a Nagy Imre-ügyben hozott ítélet ügyére.

Elvtársak! Aki nekivágott november 4-ének, vagyis a szocialista forradalmi ellentámadásnak, annak végig kell mennie ezen az úton, mert különben e nekivágásnak sincs értelme. (Viharos taps, és felkiáltások: Éljen a párt!) Emlékezzenek vissza, hogyan volt annak idején. Gondolom, elég béketűrőek voltunk, pedig nehéz volt a helyzet. Szép szóval megkértük az ellenforradalmi felkelés mozgatóit és cselekvő részvevőit: tegyétek le a fegyvert és ha letettétek, akkor megbocsát nektek a nép. Ám ők nem tették le a fegyvert. Ha pedig az ellenség nem teszi le a fegyvert, akkor pusztuljon! *(Nagy taps.)*

Azt mondják nekünk egyesek, hogy Nagy Imrével kapcsolatban megszegtük szavunkat. Ez rágalom. Ki tudhatta, hogy mit akar valójában az a Nagy Imre, aki október 23-án kijelentette, hogy súlyosnak ítéli a helyzetet, kész segíteni az ellenforradalom — akkor ő is ezt a kifejezést használta — leverésében. Arról akkor egy árva szót sem szólt, hogy neki 1956 januárjából van egy irata, amelyben benne van, hogy ki kell lépni a varsói szerződésből, hogy vissza kell állítani az úgynevezett koalíciós pártokat, és azokkal kell kormányt alakítani. Erről egy árva szót sem szólt.

Azt mondják nekünk, hogy a mi bíróságunk antirevizionista akciót hajtott végre. Lehet és természetes is, hogy ha Nagy Imréékre ütnek, a revizionisták tyúkszeme fáj. Erről az összefüggésről mi nem tehetünk.

Nagy Imrééket nem a nézeteik miatt, nem ilyen vagy olyan hibáik miatt vonta felelősségre a bíróság, hanem olyasmiért, amit senkinek sincs joga megtenni. Senki sem szegheti meg a mi alkotmányunkra tett esküt! (Úgy van, úgy van!)

Ha ő, mondjuk október 23-án este, megmondta volna: azon a véleményen van, hogy vissza kell állítani a kisgazdapártot, be kell venni a kormányba stb., és ki kell lépni a varsói szerződésből, mi történt volna vele? A világon semmi, csak éppen nem lett volna miniszterelnök, nem lett volna központi bizottsági tag, de nem is került volna soha bíróság elé. Ő azonban mindezt nem mondta meg, hanem az ellenséges nyomást kihasználva, csalással belopta magát a hatalomba. Ha ő nem hazudja azt, hogy kész az ellenforradalmi felkelés ellen harcolni, sohasem került volna hatalomra.

Van egy másik oldala is a dolognak. A Magyar Népköztársaság bíróságai 1956 november 4. óta — mint ismeretes — számos ellenforradalmárt vontak felelősségre. De milyen igazság az, hogy ha azt, aki tesz valamit, megbüntetik, de azt, aki az egészet kigondolta, elhatározta, megszervezte és irányította, nem vonják felelősségre? Ki hallott már ilyen igazságszolgáltatást? A mi igazságszolgáltatásunk valóban igazságszolgáltatás, és ami történt, az törvényeink szellemében és törvényeink szerint történt. *(Közbekiáltások: Megérdemelték a büntetést!)*

Elvtársak! Azt mondják egyes nyugati újságok, hogy az embereket megdöbbentette az ítélet. Ki tudja kiket értenek ők „embe-

rek"-en! Dullest például valóban megdöbbentette a dolog, más személyeket, akiket nem akarok megnevezni, szintén megdöbbentett. Mi Bulgáriában találkoztunk jó néhány emberrel, akik szintén emberek, legalább annyira, mint Dulles úr. Szófia főterén legkevesebb 300 000 emberrel találkoztunk egy gyűlésen és még másutt is, sok helyen találkoztunk emberekkel. Ott semmiféle elkeseredést vagy megdöbbenést az emberek arcán nem láttunk. *(Nagy taps.)* Éppen ellenkezőleg. Azt mondták nekünk a bolgárok, a dolgozók, a munkások, a parasztok, különböző emberek: magyar elvtársak, mi egy emberként mellettetek vagyunk a ti harcotokban.

Nagyon sok üdvözlést hallottunk ott. Az üdvözletekben mindig benne volt, hogy tisztelik, szeretik és köszöntik azt a magyar népet, amely a szovjet nép segítségével leverte az ellenforradalmi felkelést. Ezek a szavak egy kis büszkeségérzést ébresztettek bennem. Jól esik hallani, amikor az embernek saját népéről jót mondanak. Azt válaszoltam, nemcsak a küldöttség, nemcsak a Központi Bizottság és a kormány nevében, hanem a magyar kommunisták és az összes öntudatos magyar dolgozó nevében is, hogy biztosak lehetnek: a szocialista forradalom ügyéhez, a munkás nemzetköziséghez és testvérnépeinkhez, köztük a bolgár néphez mindörökké hűek leszünk. *(Úgy van, úgy van! Nagy taps.)* Ahogyan hűek maradunk népünkhöz, ugyanúgy hűek maradunk ahhoz az elhatározásunkhoz is, hogy az osztályellenségnek, a világimperializmusnak engedményt nem teszünk. Népéhez hű csak az maradhat, aki nem tesz engedményt a nép ellenségeinek.

Kedves elvtársak! Még egyszer megköszönöm önöknek, hogy eljöttek fogadni bennünket. Köszönöm türelmüket, amellyel meghallgattak. Azt kérem önöktől, lelkesítő szavakkal és példamutató tettekkel legyenek azon, hogy népünkben magasan lobogjon a lelkesedés lángja, a marxizmus—leninizmus eszméi, a szocializmus és a béke ügye iránt. Ápoljuk a proletár internacionalizmust, ápoljuk a Szovjetunió vezette szocialista tábor országainak egységét, ápoljuk a bolgár és a magyar nép barátságát. Ügyünkhöz a szocializmus és a béke teljes győzelméig hűek maradunk! *(Hosszantartó, lelkes, ütemes, nagy taps és felkiáltások: Éljen a párt! Hurrá!)*

Népszabadság, 1958 július 1.

BESZÉD A NÉMET SZOCIALISTA EGYSÉGPÁRT V. KONGRESSZUSÁN

1958 JÚLIUS 12

Kedves elvtársak, elvtársnők!

A magyar küldöttség tagjai örömmel jöttek Berlinbe és hálásak azért a szívélyes fogadtatásért, amelyben bennünket részesítettek.

A magyar kommunisták nagyra becsülik német elvtársaikat, akik magasra emelték Európa szívében, német földön a kommunizmus zászlaját és minden akadályt leküzdve, építik a szocializmust.

A német nagytőkések és militaristák hódító háborúitól sokat szenvedett *magyar nép szívvel-lélekkel szolidáris az első demokratikus, békeszerető német munkás-paraszt állam, a Német Demokratikus Köztársaság dolgozó népével.*

A magyar dolgozók üdvözletét hoztuk és nevükben köszönjük a testvéri segítséget, amelyet a Német Demokratikus Köztársaság dolgozói nyújtottak az ellenforradalommal küzdő magyar népnek.

A Magyar Szocialista Munkáspárt tagjai és Központi Bizottsága nevében forrón üdvözöljük testvérpártunkat, a Német Szocialista Egységpárt V. kongresszusát és a kongresszus minden részvevőjét.

Nálunk, Magyarországon még vannak hiányosságok és nehézségek, *de az árulóktól és a törtetőktől megszabadított párt ismét erős és egységes.* A párt, elvetve a dogmatizmust és a szektás hibákat, maga köré tömörítette és vezeti a dolgozó tömegeket. A magyar nép a nemzetközi munkásosztály, a szocialista országok testvéri népei, elsősorban a nagy szovjet nép segítségével leverte az ellenforradalom erőit, helyreállította a munkás-paraszt állam törvényes rendjét, politikai, gazdasági és kulturális életét.

1957-ben túlhaladtuk az 1955-ös év gazdasági eredményeit. Az 1958. év első félévi tervét 103 százalékra teljesítettük. Ez mintegy 10 százalékkal magasabb az egy év előtti eredményeknél és

sikeres indulást jelent az 1960. év végéig szóló hároméves népgazdasági terv megvalósításához.

Az eredmények a nép munkája nyomán születtek, a tömegek aktív támogatását pedig pártunk és kormányunk elvhű, nyílt és következetes vezetésének tulajdonithatjuk.

A pártot annak idején szétbomlasztó revizionistákat szétvertük. *A revizionista téveszméket nem tűrjük a közélet egyetlen területén sem, legkevésbé a pártban.*

A Jugoszláv Kommunista Szövetség programtervezetében nemzetközi síkon jelentkező revizionizmussal meg nem alkuvó elvi harcban állunk. Ugyanakkor jószomszédi viszonyt akarunk Jugoszláviával fenntartani — természetesen a leghatározottabban visszautasítva a magyar belügyekbe való minden beavatkozási kísérletet.

Pártunk eredményesen dolgozott azon, hogy a megtévesztett embereket visszavezesse a helyes útra. Ugyanakkor harcolt azért is, hogy az ellenforradalmi felkelés kezdeményezőit, vezetőit és a haladó emberek fehérterrorista gyilkosait a bíróságok vonják felelősségre és büntessék meg érdemük szerint. Ez meg is történt.

Nagy Imre és bűntársai megbüntetését helytelenítik Nyugat urai. Ez igaz. De *számunkra fontosabb, hogy helyeslik azt a magyar munkás- és parasztтömegek, amelyek már régóta követelték ezt. Szerintünk a népi államnak nemcsak joga, hanem kötelessége is védekezni ellenségeivel szemben.* A népi államra, a nép életére és hatalmára büntetlenül kezet emelni senkinek sem lehet. A magyar nép így harcol és dolgozik. A Magyar Népköztársaság a szocialista országok Szovjetunió vezette nagy táborának tagjaként építi és védelmezi a szocializmust és a békét minden külső és belső ellenségével szemben.

A magyar dolgozók és pártunk ismeri a Német Szocialista Egységpárt munkájának és harcának nagyszerű eredményeit és gazdag tapasztalatait. Az önök eredményei lelkesítenek bennünket is, tapasztalataikat pedig igyekszünk hasznosítani a magyar nép építő munkájában. Küldöttségünk teljes mértékben helyesli a Központi Bizottságuk beszámolójában lefektetett lelkesítő célkitűzéseket. *Úgy gondoljuk, hogy ezek, a szocializmus, a béke és Német-*

ország újjászületésének ügyét szolgáló célok nemcsak a német népnek válnak javára, hanem a magyar nép érdekeinek is megfelelnek.

Teljes szívünkből sikert kívánunk a Német Szocialista Egységpártnak, a Német Demokratikus Köztársaság minden dolgozójának e nagyszerű munkához.

Mi együtt harcolunk német elvtársainkkal. A Magyar Szocialista Munkáspárt, a magyar munkásosztály, a magyar dolgozó nép tömegeiben erős az elhatározás, hogy a marxizmus—leninizmus eszméihez, a munkás nemzetköziséghez, a szocialista országok Szovjetunió vezette egységes táborához mindvégig hűek maradunk. A magyar nép rendíthetetlenül bízik a szocializmus és a béke ügyének végső és teljes győzelmében.

Éljen a Német Szocialista Egységpárt és a Német Demokratikus Köztársaság!

Éljen pártjaink és népeink erős barátsága! *(Hosszantartó, lelkes taps.)*

Népszabadság, 1958 július 13.

TARTALOM

Beszéd a kínai párt- és kormányküldöttség látogatása alkalmával rendezett nagyaktíva-értekezleten *(1957 január 16)* 5

Felszólalás a Szakszervezetek Országos Tanácsa X. teljes ülésén *(1957 január 26)* 15

Felszólalás a Magyar Szocialista Munkáspárt csepeli aktívaértekezletén *(1957 január 27)* 22

Felszólalás a Magyar Szocialista Munkáspárt Nógrád megyei aktívaértekezletén Salgótarjánban *(1957 február 2)* 27

Beszéd a szovjet—magyar barátsági nagygyűlésen a moszkvai Kremlben *(1957 március 27)* 40

Beszéd a Szovjetunióban járt magyar párt- és kormányküldöttség megérkezésekor a Ferihegyi repülőtéren *(1957 március 31)* ... 51

Nyilatkozat az „Unitá"-nak *(1957 április 18)* 58

Beszéd a budapesti dolgozók nagygyűlésén a Hősök terén *(1957 május 1)* 69

Üdvözlet a „Társadalmi Szemlé"-nek *(1957 május)* 84

Beszámoló az országgyűlésnek a forradalmi munkás-paraszt kormány féléves tevékenységéről *(1957 május 9)* 89

Záróbeszéd az országgyűlés ülésén *(1957 május 11)* 126

Beszéd a bolgár párt- és kormányküldöttség látogatása alkalmával rendezett nagyaktíva-értekezleten *(1957 június 7)* 146

A Központi Bizottság beszámolója az MSZMP országos értekezletének a politikai helyzetről és a párt feladatairól *(1957 június 27)* 157

Válasz az MSZMP országos értekezletén elhangzott hozzászólásokra *(1957 június 29)* 210

Beszéd a Nagykun Napok alkalmából rendezett munkás-paraszt találkozón Kisújszálláson *(1957 augusztus 20)* 230

Felszólalás a budapesti párt-végrehajtó bizottság ülésén *(1957 augusztus 23)* 249

Beszéd a pártiskola tanévnyitó ünnepségén *(1957 szeptember 2)* .. 258

Nyilatkozat a „Magyar Nemzet"-nek *(1957 szeptember 8)* 282

Beszéd a mongol párt- és kormányküldöttség látogatása alkalmával rendezett nagygyűlésen *(1957 szeptember 11)* 284

Az Októberi Forradalom nemzetközi jelentőségéről *(1957 szeptember 23)* 291

Beszéd a Csing-Hvá egyetem tanárainak és hallgatóinak nagygyűlésén Pekingben *(1957 szeptember 28)* 298

Beszéd a magyar párt- és kormányküldöttség látogatása alkalmával rendezett nagygyűlésen a pekingi sportcsarnokban *(1957 október 3)* 301

A munkás nemzetköziség és a Szovjetunió *(1957 október 9)* 304

Felszólalás a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa jubileumi ülésszakán a moszkvai Lenin sportcsarnokban *(1957 november 6)* 312

Felszólalás a barcsi Vörös Csillag termelőszövetkezet zárszámadó közgyűlésén *(1957 december 13)* 315

Nyilatkozat a „Rudé Právo" szerkesztőségének *(1958 január 1)* 326

A Minisztertanács beszámolója az országgyűlésnek a kormány nyolchónapi munkájáról *(1958 január 27)* 328

Válaszbeszéd az országgyűlés ülésén *(1958 január 28)* 360

Pohárköszöntő a magyar párt- és kormányküldöttség tiszteletére Marosvásárhelyen rendezett díszebéden *(1958 február 25)* 369

Beszéd Bukarestben, a magyar párt- és kormányküldöttség látogatása alkalmával rendezett nagygyűlésen *(1958 február 27)* .. 372

Beszéd a magyar szakszervezetek XIX. kongresszusán *(1958 március 3)* 380

Beszéd felszabadulásunk 13. évfordulóján a Hősök terén rendezett nagygyűlésen *(1958 április 4)* 385

Beszéd a szovjet párt- és kormányküldöttség látogatása alkalmával Csepelen *(1958 április 9)* 395

Beszéd a lengyel párt- és kormányküldöttség látogatása alkalmával rendezett nagyaktíva-értekezleten *(1958 május 10)* 399

A munkásosztály egysége — győzelmének záloga *(1958 június 12)* 407

Beszéd a Bulgáriában járt magyar párt- és kormányküldöttség útjáról a Ferihegyi repülőtéren *(1958 június 29)* 417

Beszéd a Német Szocialista Egységpárt V. kongresszusán *(1958 július 12)* 423

A szedést 1958 VIII. 12-én kezdték meg. Megjelent 1958 X. 10-én
10 000, utánnyomásként 1959 IV. 30-án 4000 példányban.
Tartalmaz 23,2 szerk. ivet. Terjedelem 27 (A/5) ív.

19410. Franklin-nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28.

Felelős vezető: Vértes Ferenc